

1954
2004. yıl

TMMOB

50. YIL ANDACI

Birikimimizi Yaratanlara Saygıyla...

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
Atatürk Bulvarı No:131/9 Bakanlıklar-Ankara
Tel: (0312) 418 12 75 • Faks: (0312) 417 48 24
Web Sitesi: <http://www.tmmob.org.tr>
E-Posta: tmmob@tmmob.org.tr.

ISBN: 975-395-765-3

Baskı
Kardelen Ofset
Tel-Faks: (0312) 435 37 90 - 432 13 78

Sayfa Düzeni
PLAR
Tel: (0312) 432 01 83 - 432 01 93
Faks: (0312) 432 54 22
E-Posta: plar@ttnet.net.tr

ÖNSÖZ

Mühendislerin ve mimarların, yasalar tarafından belirlenmiş bir örgüte sahip olmalarının yaklaşık 100 yıllık bir geçmişi vardır. 1908’de kurulan Osmanlı Mühendis ve Mimar Cemiyeti’ni, Türk Yüksek Mühendisler Birliği, Türk Mimarlar Cemiyeti ve uzmanlık temelinde kurulan çok sayıda dernek izlemiştir. Bu kuruluşların 1930’lara kadar uzanan “odalaşma” çalışmaları, 2. Dünya Savaşı sonrasında egemen politikalar ile buluşmuş, unvanlarını yüksek öğretim sonunda elde eden meslekler arasında, avukatlardan ve tabiplerden sonra mühendisler ve mimarlar da yasa ile kurulu örgütlerine 1954 yılında kavuşmuşlardır.

TMMOB Yasası 27 Ocak’ta Meclis’te kabul edildi. Kurucu Genel Kurul’un hazırlıkları Bayındırlık Bakanlığı bünyesinde oluşturulan bir müteşebbis heyet tarafından yapıldı. 18-22 Ekim 1954 tarihleri arasında 1. Genel Kurul toplandı. Ve TMMOB tüzel bir kişilik olarak hayata atıldı.

Geleceği planlamak için geçmişi incelemek gerekir. Orada çok önemli ipuçları yatmaktadır. Cumhuriyet’in ilk yıllarında bin kadar olduğu tahmin edilen mühendis ve mimar sayısı, TMMOB’nin kuruluşunda 6.812’ye çıktı. Bugün yarım milyona yaklaşıyor bu sayı. TMMOB’nin kuruluşunda, ağırlıklı olarak kamu sektöründe çalışan mühendisler ve mimarlar, artık ağırlıklı olarak özel sektörde çalışıyorlar. İşsizlikle tanışıklığı zayıf olan meslektaşlarımız, bugün işsizlikle iç içe yaşıyorlar. 1970’lere kadar kamuda en iyi ücret alan kesimlerden birisi olarak çalışan mühendisler ve mimarlar, bugün yoksulluk sınırının altında ücretlere razı edilmek istenmektedir. Başlangıçta hızlı bir sanayileşme ve imar hamlesi nedeniyle, mesleki formasyonlarını, bilgi ve becerilerini kullanabilen meslektaşlarımız, hızla, teknoloji üretmeyen, dışa bağımlı gelişme nedeniyle mesleki tatminsizliği yaşamaya başladılar. Daha 1949’da, TMMOB kurulmadan önce, yabancı mühendis ve mimarlara karşı kendi haklarını alanlarda da savunan meslektaşlarımız, bugün yabancı mühendislik firmalarının taşeronluğuna razı edilmeye çalışılıyor.

Dünyada ve ülkemizde gelişen olaylardan etkilenen TMMOB, hizmetlerine ihtiyaç duyulan bir mesleğin örgütü olarak gelişti; uzmanlıklar arasındaki çekişmelerin de etken olduğu bir dağılma dönemini yaşadı; siyasi iktidardan önce kendisini feshetme girişimlerinde bulundu.

Üyelerimiz, önemli ekonomik haklarını kaybetmeye başladı; 1961 Anayasası’nın yarattığı görece demokratik ortamda hak kayıplarına karşı mücadele etti; sendikalar kurdu; TMMOB’nin tasfiyesine karşı mücadele etti; emekçi kimliğini kavradı; Odalarına sahip çıktı, Birliği’ne sahip çıktı.

TMMOB, 1973 Genel Kurulu ile birlikte yeniden çalışmaya başladı. Ama bu kez “mühendislerin – mimarların sorunları ülke sorunlarından ayrılamaz” anlayışıyla ve “bilimi ve teknolojiyi halkın hizmetine sunma” hedefiyle.

O günlerden itibaren bu genel çizgisini sürdüren Birliğimiz, 50. yılında kendi geçmişini bu çalışmayla kamuoyuna açıyor.

50. Yıl Andacı, TMMOB'yi tanımak isteyenler için bir başvuru belgesi niteliğindedir.

Yönetim Kurulumuz adına çalışmanın sorumluluğunu üstlenen Mahmut Kiper'e, Andacı hazırlayan çalışma grubu üyelerimize, çalışmaya katkıda bulunan ve yayına hazırlayan üyelerimize, Yönetim Kurulu adına teşekkür ediyorum.

Ama esas teşekkür, mühendis ve mimar örgütlenmesine katkıda bulunanlardır. Bilimi ve tekniği halkımızın hizmetine sunma anlayışını geliştirenlerdir. Mühendis ve mimar mücadelesini sürdürenlerdir.

Onlar, bize sahip çıkılacak bir geçmiş bıraktılar.

Ne güzel olurdu 50. yılımızı bugün bizimle birlikte olamayanlarla paylaşabilmek. Ne güzel olurdu mücadelemizi birlikte planlamak, birlikte sürdürmek. Onlara, Teoman Öztürk'ün adında teşekkür ediyoruz.

Geliştirmeye çalıştıkları değerleri dünden geleceğe taşımaya kararlıyız.

50. yılımızda, geleceğimize umutla, inançla bakıyoruz.

Kaya Güvenç
37. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı

SUNUŞ

Bazı sayılar köşe taşı sayılır.

Bu köşe taşı sayılar içinde 50. Yıl, yarım asırlık bir geçmişin derin izlerinin hiç olmazsa kısaca anımsanması için önemli bir fırsattır.

Hatta, TMMOB gibi, kurulduğu günden beri, ülkenin sadece mühendislik, mimarlık ve teknoloji alanında değil, aynı zamanda toplumsal tarihinde ve siyasal süreçlerinde de hep ön saflarda yer almış bir örgüt için 50. Yıl, diğer bir deyişle yarım asırlık bu köşe taşı, neye ya da nelere rağmen, hangi inanç ve dirençlerle nelerin yapıldığının değerlendirilmesi için olduğu kadar, bu noktaya gelmesinde emeği geçenlerin anılması, onlara vefa borcunun bir nebze ödenmesi için de önemli bir fırsat yaratmaktadır.

Bu andaçta, TMMOB'yi bugünlere taşıyanların pek çoğuna ve TMMOB çalışmalarının önemli bir kısmına yer verilemediğini biliyoruz. Ancak, kısıtlı bir veri kaynağı, kısıtlı bir zaman dilimi, kısıtlı insan kaynağı ve sınırlı sayfa sayısı ile hazırlanan bu andaçın, bundan sonraki çalışmalar için önemli bir tecrübe ve ilgi yaratacağı konusundaki umudumuz, tüm eksiklikler için tek tesellimizdir.

TMMOB 50. Yıl Andaçı'nda anılamayan, ancak TMMOB'nin temel taşlarını üst üste koyduğundan hiç kuşku olmayan tüm TMMOB emekçilerinden başışlanmamızı diliyoruz.

Bu andaç, küçük bir çalışma grubunun yaklaşık 1.5 yıllık bir çalışmasının ürünüdür. Bu çalışma grubunda, benimle birlikte, Nadir Avşaroğlu, Aslı Öztürk Uygun, Tayfun Özuslu, Reşat Ünal ve Orhan Örucü yer aldılar.

Çalışma Grubu üyeleri, TMMOB arşivinde yer alan o döneme ait Genel Kurul tutanakları, Çalışma Raporları ve yayınları inceleyerek başta planladığımız şekilde her bir TMMOB dönemini birkaç sayfaya sığdırmaya çalıştılar. Tayfun Özuslu, çalışmaları biçimlendirmeye, anlam birliği vermeye çalıştı. Onun görevini daha sonra Nadir Avşaroğlu üstlendi. 37. Dönem TMMOB Başkanı Kaya Güvenç de çalışmanın belli bir aşamasından sonra Andaç'ın son halini almasında çok büyük katkılarda bulundu.

Başta mutabık kalınan şekilde, çalışma esasları ve iş planına uygun olarak, bu andaçta, sadece dokümanlardan yapılan alıntılara yer verildi. Bazı TMMOB başkanları ile o dönemin havasını yansıtabilecek az sayıda kişinin kısa aktarımları dışında, çalışma grubu üyeleri de dahil hiç kimsenin görüş ve yorumlarının çalışmaya taşınmaması konusunda titiz davranıldı. Çalışma grubu üyeleri, yorumlarını, pek çok seçenek içinden seçerek andaçta yer almasını sağladıkları ile yaptılar, o kadar.

Bu tercihin en önemli nedeni; TMMOB tarihini yansıtan bazı dokümanları yorumsuz şekilde andaça taşımak ve her okuyucuyu kendi yorumları ile baş başa bırakmaktır.

Kuşkusuz, 50. yıl fırsatını kullanarak ve TMMOB'nin kuruluşunda önemli görevler yapmış ya da gözlemlerde bulunmuş bazı kişiler de hayattayken, TMMOB tarihini yorumlarla paylaşmak da çok yararlı olacak ve böylece gelişimin pek çok unsuru veya ders alınması gereken bazı hatalar ortaya çıkarılabilecektir.

Çalışırken gördük ki, TMMOB tarihi, pek çok çalışma yapacak kadar zengin ve farklı çalışmalar yapmaya degecek kadar da değerli.

Bu andaç, TMMOB tarihi ile ilgili yapılabilecek diğer çalışmalara alternatif değil, tam aksine onları desteklemeyi amaçlayan bir çalışma olarak görülmelidir.

Andacın başında, TMMOB öncesi mühendislik-mimarlık örgütlenmesi ile ilgili kısa bir bilgi, sonunda ise 50. yılda gelinen örgütlenmenin kısa bir özeti olarak TMMOB'ye bağlı 23 Oda ile ilgili bazı bilgiler verildi. Arada ise TMMOB'nin 50 yılını biçimlendiren 37 dönemle ilgili bilgiler aktarıldı. Her dönemin başında, o dönemi, o dönemin geçtiği zamanın havasını hatırlatmak için önemli görülen iki olay yer aldı. Bu olaylar ve bulabildiğimiz bazı fotoğraflarla o dönem koşullarını paylaşmayı umduk. TMMOB'nin 1. Dönem Yönetim Kurulu 1 No'lu kararı ile, 50 yıl sonra 37. Dönem'de alınan bir başka kararı, büyük benzerlik göstermesi nedeniyle andaca koyduk. 50 yıl arayla alınmış bu iki kararın ortak yönü, TMMOB'nin bir mekân alması ile ilgiliydi. Türkiye için sürekli bir şeyler yapmaya çalışan, Oda'ları ve Oda'larının Şube'leri için yüzlerce mülk alımı kararını veren TMMOB'nin, kuruluşundan bu yana kendisine ait bir mekânı hiç olmadı.

Genel Kurul başlangıçları, bir dönemin bitiş, öbür dönemin ise başlama tarihleri olarak alındı.

Büyük bir özveriyle çalışan Andaç Çalışma Grubu Üyelerine olarak, talebimizi kırmayarak yazıları ile bazı dönemleri daha iyi anlamamızı sağlayan eski Birlik Başkanları ve TMMOB dostlarına, 50. yıl andacının şekillendirilmesinde emek veren başta Murat Sümer olmak üzere Ayşegül Bildirici, Çiğdem Koç ve Şerife Eren'e teşekkürlerimizi sunarız.

TMMOB'yi, daha nice köşe taşlarında, varlık nedenini oluşturan üyeleri ile daha ileriye taşıma umudu ve inancıyla esenlikler diliyoruz.

Mahmut Kiper
50. Yıl Andacı Çalışma Grubu Koordinatörü

**TMMOB'NİN
KURULUŞUNA
KADAR
TÜRKİYE'DE
MÜHENDİS-MİMAR
ÖRGÜTLENMESİ**

TMMOB'NİN KURULUŞUNA KADAR TÜRKİYE'DE MÜHENDİS- MİMAR ÖRGÜTLENMESİ*

Osmanlı Döneminde İlk Örgütlenmeler

Avrupa'da ve ABD'de 19. yüzyılın ortalarında başlayan mühendis ve mimar örgütlenmesi, ülkemizde 2. Meşrutiyet'le birlikte başlamıştır.

1908'de İstanbul'da çok sayıda sivil örgütün kurulduğu bilinmektedir. Bunlardan birisi de Osmanlı Mühendis ve Mimar Cemiyeti'dir. Cemiyetin yayın organında “Osmanlı Mühendis ve Mimar Cemiyetinin Tarihçesi” başlığı altında yayımlanan yazıda şu görüşlere yer verilmiştir:

“Osmanlı milleti otuz iki yıllık uğursuz bir baskı altında ezildiğinden, vatanımızda bilim ve fen tabii ki layık olduğu aşamaya erişemedi. Tanrıya şükürler olsun ki geçen yıl elde ettiğimiz Meşrutiyet yönetimi, zulüm baskısını paramparça ederek, her türlü engeli ortadan kaldırdı ve muhtelif meslek ilgisinin tek başına ya da topluca çalışabilmesini sağladı. Özgürlük nimetinden beklenen yararları bir an önce hayata geçirmek ve birlik gücünün bireysel güçten daha açık ve daha esaslı bir şekilde yararlı hizmetler doğuracağı kuramı çerçevesinde toplanma amacı, Osmanlı mühendis ve mimarlarında bir birleşme düşüncesi yaratmış idi. Bu şekilde hazırlanmış görüşler, yapılacak bir çağrıyı beklerken, Mimar Kemalettin Bey fen mensuplarını birleşmeye davet etti ve bu suretle arkadaşlarından önce davrandı. Osmanlı fen mensuplarının bu çağrıya hemen uyması ve bir araya gelme teklifinin uygun bulunması sonucunda Osmanlı Mühendis ve Mimar Cemiyeti adıyla bir örgüt kurulmasına... karar verildi.”¹

* Kaya Güvenç, TMMOB Mühendislik Mimarlık Kurultayı Karar Taslakları, Nisan 2000, s.74-77.

¹ Osmanlı Mühendis ve Mimar Cemiyeti Mecmuası, Sayı 1, Sayfa 2, 3 (Günümüzün diline Kaya Güvenç tarafından uyarlanmıştır).

Yine aynı dergide yayımlanan dernek tüzüğü'nün amaç maddeleri arasında “*Osmanlı mühendis ve mimarlarının hukukunu muhafaza etmek*” ilk sırada yer almaktadır. Cemiyet, 1912 yılında etkinliklerini askıya almış, 1919’da çalışmalarına yeniden başlamış ve 1922 yılına kadar varlığını sürdürmüştür². Cemiyet, yabancı ülkelerden mühendis ve mimar getirilmesine karşı Osmanlı mühendis ve mimarlarına öncelik verilmesini savunmuştur. İstanbul’un topografik haritasının çıkarılmasına cemiyet olarak talip olunmuştur. İşin yabancı mühendislere verilmesi üzerine, cemiyet üyelerinin, bu işleri Osmanlı mühendis ve mimarlarının yapabileceğini belirterek “*hiç olmazsa beş Osmanlı mühendisinin bilgilerini artırmak amacıyla yabancıların yanında çalışmalarına izin verilmesini*” istediklerini, “*Şûra-i Devlete*” dilekçelerle ilettikleri bilinmektedir.³

1912 yılından sonra, “*Association des Architectes et Ingenieurs en Turquie*” [Türkiye’deki Mimar ve Mühendisler Derneği] Fransızca adlı bir örgüt daha kurulmuştur. Bu örgütün tüzüğünde, Osmanlı Mühendis ve Mimar Cemiyeti’nin aksine, üyelik için “*Osmanlı tabiyetini haiz bulunma*” koşulu bulunmamaktadır. Osmanlı Mühendis ve Mimar Cemiyeti’nin çalışmalarının durduğu bu dönemde, bu yeni örgüt Türk mühendis ve mimarlığının örgütlenmesine karşı bir hareket olarak yorumlanmaktadır. 1919 yılında “*Mühendis Birlik Yurdu*”, 1923 yılında “*Türk Mühendisleri Ocağı*” ve 1925 yılında “*Türk Mimar ve Mühendis Cemiyeti*”nin kurulduğu belirtilmektedir.⁴

Cumhuriyet Döneminde Örgütlenmeler

Cumhuriyetten sonra ilk örgütlenmeler, 17 Mayıs 1926 yılında kurulan ve merkezleri Ankara’da bulunan Türk Mühendisler Birliği ve Türk Yüksek Mühendisler Birliği adı altında gerçekleşmiştir.

Birliklerin tüzükleri temelde aynıdır⁵. Amaçlar arasında “*memleketin ilerlemesine ve milli iktisadın inkişafına ve kuvvetlenmesine hizmet emeli ile mesleğin yükselmesine çalışmak*”, “*meslek haklarını ve azanın ihtiyaç ve menfaatlerini temin ve himayeye, mühendisler arasında ta-*

² Osmanlı Mühendis ve Mimarları Arasındaki İlk Cemiyetleşme Teşebbüsleri; Feza Günergun, “Osmanlı İlimi ve Mesleki Cemiyetleri” konulu sempozyum bildirisi, İÜ Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1987, s. 172, 179.

³ Osmanlı Mühendis ve Mimar Cemiyeti Mecmuası’ndan aktaran Feza Günergun, ay, s.169.

⁴ Feza Günergun, ay, s.179-183.

⁵ Türk Mühendisleri Birliği Esas Nizamnamesi, İstanbul 1937; Türk Yüksek Mühendisleri Birliği Esas Nizamnamesi, 1940.

nışma ve tesanütün artmasına hizmet etmek”, “başka memleketlerden mühendis getirilmesine ihtiyaç kalmayacak derecede meslektaşların yetiştirilmesi için gençliğin mesleğe karşı rağbetini artırmaya; sermaye getirme mecburiyeti olmadıkça, memleketimizde yapılarak inşaatın Türk Mühendis Müteahhitlerine yaptırılmasını ve memlekette yerli ve ecnebi müesseselerde Türk Mühendislerinin çalıştırılmasını temine çalışmak” yer almaktadır.

Bu örgütü 18 Şubat 1927 tarihinde kurulan Türk Yüksek Mimarlar Birliği izlemiştir. Birliğin amacı *“Türk Yüksek Mimarları arasında fikri ve mesleki dayanışmayı temin etmek, memleket içinde ve dışında Türk mimarisini ve mimarlığını tanıtmak, Türk mimarlık sanatının ve inşaat bilgisinin beynelmilel terakkilere göre inkişafına çalışmak ve Türk yüksek mimarlarının mesleki, iktisadi ve hukuki menfaatlerini korumak”* olarak belirtilmektedir.

Daha sonraları bu örgütlere çeşitli tarihlerde uzmanlık dallarında örgütler eklenmiştir. Bunlar arasında, kurulduktan sonra başka bir örgütle birleşenler bulunmaktadır. 1954 yılında kabul edilen TMMOB Yasası uyarınca oluşturulan *“Müteşebbis Heyet”* içinde, Bayındırlık Bakanlığı temsilcilerinin dışında Türk Yüksek Mühendisler Birliği, Türk Mühendisler Birliği, Türk Yüksek Maden Mühendisleri Birliği, Karabük Ağır Sanayi Mühendisleri Derneği, Türk Mühendis Jeologlar Derneği, Harita ve Kadastrocular Derneği, Türk Ormancılar Cemiyeti, Türk Yüksek Ziraat Mühendisleri Birliği temsilcileri yer almışlardır.⁶

1954 Yılına Kadar Yasal Süreç

Mühendislerin ve mimarların yasayla kurulu bir örgüte kavuşturulması için çalışmaların 1926 yılına kadar uzandığı tahmin edilmektedir. Bu çalışmaların ilk ürünü 1927 yılında alınmış ve 1035 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun çıkmıştır. Kanun teklifinin gerekçesinde *“son zamanlarda hiçbir sıfat ve salahiyeti olmadığı halde mühendis ve mimar ismini taşıyanların türediği ...”* belirtilmektedir. Yasa teklifinin Bayındırlık Komisyonu raporunda ise *“...Memleketin en uzak köşelerine kadar imalat ve inşa ruhunun nüfuz eylemesinden bilistifade yerli ve yabancı birçok kimseler mühendis ve mimarlık gibi uzun ve yorucu tetkik ve tetebbua muhtaç mesleklerin namlarını kendilerine izafetle büyük ve*

1 1

⁶ Türkiye’de Mühendislik ve İTÜ Yüksek Mühendisleri Birliği, Şükrü Er.

*cesim inşaatları deruhte ettikleri ve yaptıkları işlerin ise ekseriye mües-sif surette neticelendiği görülmekte olmasından dolayı doktorluk ve avukatlık ve sair mesleklerde olduğu gibi mühendislik ve mimarlık işlerinin de mesleği üzerinde uğraşmış ve meleke peyda etmiş ehillere tevdi zamanı gelmiş olduğu...”*⁷. Yasayla yüksek mühendislik ve yüksek mimarlık tanımlanmakta, bu tanımlara uymayanların mühendislik ve mimarlık unvan ve yetkisiyle mesleklerini uygulamaları yasaklanmaktadır.

Bu yasa, 1936’da çıkarılan 3077 sayılı yasayla değiştirilmiş ve bugün halen yürürlükte olan 1938 yılında 3458 sayılı yasa ile ortadan kaldırılmıştır. Bu yasalarla, mühendis ve mimarların mesleki tanınırlığı bir aşama kaydetmiştir.

Ancak, daha sonra TMMOB Yasası’nın gerekçesinde de yer aldığı gibi “*görev ve yetkileri kanunla belirlenmiş*” bir yapılanma çalışmaları sürmüştür. Bu çalışmalarda özellikle avukatların, hekimlerin yasaya dayanarak örgütlenmeleri örnek oluşturmuştur. Kısaca, barolar önce 1876 yılında, daha sonra da 1924 yılında Avukatlık Kanunu ile yasal örgütlenme dayanaklarına kavuşmuşlar. Aynı şekilde hekimler de 1929 yılında çıkarılan Etibba [Tabipler] Odaları Nizamnamesi ile bu olanağı elde etmişlerdir.⁸

Mühendis ve mimarların yasal bir statüye kavuşmaları konusu 3458 sayılı yasa ile ilgili olarak Maarif Vekilliği, Başbakanlık’a yazdığı yazıda “*...serbest çalışan mimarları ve mühendisleri organize edecek olan Mimar Odaları ve Mühendis Odaları nizamnamelerini resmi mahiyete sokacak olan maddelerin kanuna ilavesinin yerinde olacağını*” bildirmektedir.⁹

Ayrıca bu yasa teklifinin TBMM’de görüşülmesi sırasında, Trabzon Milletvekili Mühendis Mithat Aydın şu talepte bulunmaktadır: “*...Sayın Nafia ve Dahiliye vekillerimizden, memlekette vatandaşların bu hususta yekdiğerine karşı vaziyetlerini bildirecek, yani ustaların mühendis ve iş sahalarının vaziyetlerini iyi bir nizam içerisine koyabilecek bir talimatname, bir nizamname veya kanun vücuda getirmelerini çok istirham ederim.*”¹⁰

⁷ TBMM Zabıt Ceridesi, Devre II, Cilt 32, Sayfa 122.

⁸ Tanzimat’tan Günümüze İstanbul’da STK’lar, A. N. Yücekök, İ. Turan, M. Ö. Alkan, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, İstanbul, Şubat 1998.

⁹ S. Sayısı 236, sayfa 3.

¹⁰ TBMM Zabıt Ceridesi, Devre V, Cilt 26. Ayrıca yasal süreç konusunda, Murat Gümrükçüoğlu ve Nejat Haksal tarafından 16-20 Kasım 1981 yılında TMMOB tarafından düzenlenen Teknik Kongre’ye sunulan “Cumhuriyet Döneminde Mühendislik Mimarlık” adlı bildiriye ayrıntılı bilgi bulunmaktadır.

Ulaşabilen belgelerden birisi olan Türk Yüksek Mühendisleri Birliği'nin 16. Yıllık Umumi Kongreye Ait Raporlar, Kararlar ve Zabıtlar broşüründen anlaşıldığı üzere, Türk Yüksek Mimarlar Birliği, 1939 yılında "*Türk Yüksek Mimar Odaları Kanun Projesi*" hazırlayarak Bayındırlık Bakanlığı'na iletmıştır. Bakanlık ise "...*gerek mimarlarla mühendislerin iş sahasındaki sıkı münasebetleri bakımından, gerek mühendisler için buna uygun olabilecek hak ve çıkarların incelenmesi*" için taslağı Türk Yüksek Mühendisler Birliği'ne göndermiş, Birlik de bu taslak yerine daha kapsamlı olan "*Türk Yüksek Mühendisleri ve Yüksek Mimarlarının salahiyyetleri ve bunlara ait olarak kurulacak birlikler hakkındaki kanun projesini*" hazırlamıştır.¹¹ Türk Yüksek Mimarlar Birliği Nizamnamesi'nin 1939 yılında tasdik edilmiş yayınında ise "*yakında büyük bir alaka ile beklediğimiz Yüksek Mimar Odaları Kanunu'ndan*" söz edilmektedir.

Bir başka belgeden de, 1947 yılında İstanbul Yüksek Mühendisler Birliği ile Türk Yüksek Mimarlar Birliği'nin İstanbul Şubesi'yle yaptığı görüşmelerden sonra, Türk Yüksek Mühendisler ve Yüksek Mimarlar Odaları Kanun Tasarısı'nın hazırlandığı anlaşılmaktadır. Tasarınının 1. Maddesinde "*bütün inşaat, makine, elektrik, gemi inşaatı, maden, mensucat, topografya ve jeodezi ve kimya mühendislerini içine alan bir Mühendisler Odası ile bütün mimarları içine alan bir Mimarlar Odası kurulmuştur*" denilmektedir. Tasarınının Mühendisler Odası ve Mimarlar Odası İttihadı [Birliği] bölümünde ise, İttihadın [Birliğin] amacı "*odalar arası müşterek mesleki meseleleri, odaların göstereceği lüzum veya devletin bir müracaatı üzerine ele almak ve yalnız o mesele ile ilgili odalar delegelerinin iştirakiyle sonuçlandırmak*" olarak belirlenmektedir.¹²

Mühendis ve mimar hareketinin 1940'larda da yabancı mühendis ve mimar çalıştırılmasına karşı tutumu sürmüştür. Mühendislerin ve mimarların ilk kitlesel hareketi olduğunu tahmin ettiğimiz olay şudur: "*İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi binasının projelerinin Amerikalı mühendis ve mimarlara yaptırılmak istenmesini... protesto etmek üzere, 1949 yılında Türk Yüksek Mühendisler Birliği ile Türk Yüksek Mimarlar Birliği ortak bir yürüyüş düzenlediler. Kızılay'dan Ulus'a kalabalık bir mühendis-mimar topluluğu yürüdü.*" Ayrıca, 1953 yılında, Bayındırlık

¹¹ Türk Yüksek Mühendisleri Birliği'nin 7.12.1941 tarihinde akdettiği 16. Yıllık Umumi Kongreye Ait Raporlar, Kararlar ve Zabıtlar broşürü, Ankara 1942, s.17-19.

¹² Türk Yüksek Mühendisler ve Yüksek Mimarlar Odaları Kanun Tasarısı, Ankara 1948.

Bakanlığı'nın Almanya'dan getirttiği yirmi mühendis ve mimarı çalıştırması üzerine, Türk Yüksek Mühendisler Birliği'nin, üyesi olan Bakan Kemal Zeytinolu'nu onur kuruluna verme girişimi olmuştur.

Şimdiki TMMOB Yasası için ilk kanun teklifi 1951 yılında Himmet Ölçmen tarafından "*Mühendis ve Mimar Odaları Birliği*" adıyla, ikinci kanun teklifi ise 1952 yılında Süleyman Kuranel tarafından "*Türkiye Mimarlar ve Mühendisler Odaları*" adıyla verilmiştir.

Bilindiği gibi TMMOB Yasası, 1954 yılında kabul edilmiş ve böylece, mühendis ve mimarların kendi ülkelerinde yabancı mühendislerle karşı haklarını alma, toplum nezdinde varlıklarını kabul ettirme ve bunu yasal bir dayanağa bağlama çalışmaları belli bir sonuca ulaşmıştır.

TMMOB TARİHİ

**50 YILDA
37 DÖNEM**

18 Ekim 1954, İlk Genel Kurul

TMMOB, 7. Genel Kurulu

TMMOB, 20. Genel Kurulu

1. DÖNEM

(18 Ekim 1954 – 4 Nisan 1955)

CEZAYİR'DE BAĞIMSIZLIK SAVAŞI BAŞLADI...

Cezayir'de Fransız işgaline karşı ikinci bağımsızlık savaşı Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin öncülüğünde 1954 yılında başlamıştır. Cezayir halkının bilinçlendirilmesinde önemli bir yeri olan Ulusal Kurtuluş Cephesi, Kasım 1954'te yayınladığı ilk bildirisinde amacının Cezayir'i işgalden kurtararak bu topraklar üzerinde bağımsız bir devlet kurmak olduğunu bildirmiştir. Sekiz yıl süren bağımsızlık savaşı süresince bir buçuk milyon Cezayirli, işgalciler tarafından şehit edilmiştir. 1954-1962 yılları arasındaki, Cezayir bağımsızlık savaşında yüzlerce Cezayirliyi öldüren ve binlercesine de işkence yapan Fransız General Aussaresses, aynı şartlar altında yine işkence yapabileceğini söylemiştir.

TMMOB KURULDU...

TMMOB Yasası için ilk kanun teklifi 1951 yılında Himmet ÖLÇMEN tarafından "Mühendis ve Mimar Odaları Birliği" adıyla, ikinci kanun teklifi ise 1952 yılında Süleyman KURANEL tarafından "Türkiye Mimarlar ve Mühendisler Odaları" adıyla verilmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde yapılan görüşmelerden sonra 6235 sayılı TMMOB Yasası 27 Ocak 1954 yılında kabul edilmiş ve böylece, "mühendis ve mimarların kendi ülkelerinde yabancı mühendislerle karşı haklarını alma, toplum nezdinde varlıklarını kabul ettirme ve bunu yasal bir dayanağa bağlama" çalışmaları belli bir sonuca ulaşmıştır.

18 Ekim 1954 tarihinde gerçekleştirilen ilk Genel Kurul'u takip eden üyelerimiz

TMMOB YÖNETİM KURULU*		
Yön. Kur. Başkanı	Naim ŞUKAL	Türk Yüksek Müh. Birliği (İnşaat Müh.) Temsilcisi
Yön. Kur. İl. Bşk.	Orhan ALSAÇ	Türk Yüksek Mimarlar Birliği Temsilcisi
Üyeler	Celalettin GÖZEN	Gemi Mühendisleri Birliği Temsilcisi
	Muhittin ARAN	Türkiye Harita ve Kad. Derneği Temsilcisi
	İsmail BAYINDIR	Karabük Ağır Sanayi Müh. Derneği Temsilcisi
	Halil ONAT	Türk Maden Mühendisleri Cemiyeti Temsilcisi
	Tevfik DEMİRCİGİL	Türk Mühendisler Birliği (İnşaat Müh.) Temsilcisi
	Sanai ÖZ	Türk Mühendisler Birliği (Makina Müh.) Temsilcisi
	Fikri SUVAR	Türk Mühendisler Birliği (Elektrik Müh.) Temsilcisi
	Necmi İNANÇ	Türk Yüksek Müh. Birliği (Makina Müh.) Temsilcisi
	Emin İPLİKÇİ	Türk Yüksek Müh. Birliği (Elek. Müh.) Temsilcisi
	Mustafa ULUÖZ	Türk Yüksek Ziraat Mühendisleri Temsilcisi
	Selçuk ÇAKIROĞLU	Türkiye Ormancılar Cemiyeti Temsilcisi
	Azmi HALULU	Türk Yüksek Maden Müh. Cemiyeti Temsilcisi

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU	
Tevfik İLERİ	Türk Yüksek Mühendisler Birliği
Muammer ÇAVUŞOĞLU	Türk Yüksek Mühendisler Birliği

TMMOB DENETLEME KURULU	
İsmail ŞENER	Türk Yüksek Ziraat Mühendisleri Birliği
Ömer ÖZEN	Türkiye Ormancılar Cemiyeti
Ali Talip GÜRAN	Türk Yüksek Mühendisler Birliği

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ	
Muzaffer BİNİCİ	İnşaat Mühendisi

* TMMOB'nin ilk Yönetim Kurulu seçimlerinde henüz Meslek Odaları oluşmadığından Meslek Birliklerinin adayları için den seçim yapılmış ve bir defaya mahsus olmak üzere TMMOB Yönetim Kurulu 10 Meslek Odası temsilcisi yerine 14 Meslek Birliği'nin temsilcilerinden oluşmuştur.

“TMMOB: İhtisas kollarına ayrılmış mühendislerle mimarlar ordusunun müşterek ifadesi”

İlk Genel Kurul Toplantısı; zabıtlardan (tutanaklardan) tertip edilen hulasa (özet) kısmından...

“Toplantı 18.10.1954 Pazartesi günü Ankara’da Dil Tarih Fakültesi toplantı salonunda sabah saat 10’da açılmış ve 21.10.1954 Perşembe günü, 4 gün devam eden çalışmalarından sonra saat 16’da kapanmıştır. Birinci Umumi Heyet toplantısına Meslek Birlikleri’nden 276 delege davet edilmiş ve sırasıyla Yüksek Mühendisler Birliği’nden 68, Yüksek Ziraat Mühendisleri Birliği’nden 61, Mühendisler Birliği’nden 49, Orman Mühendisleri Cemiyeti’nden 43, Yüksek Mimarlar Birliği’nden 35, Yüksek Maden Mühendisleri Birliği’nden 7, Maden Mühendisleri Birliği’nden 5, Gemi Mühendisleri Birliği’nden 5, Karabük Ağır Sanayi Mühendisliği’nden 3 delegeden ibaret bulunan bu davetliler, 232 mevcutla Umumi Heyet toplantısına katılmışlardır (...) Toplantıda Ulaştırma Vekili Sayın Muammer Çavuşoğlu ile Ziraat Vekili Sayın Nedim Ökmen bulunmakla Umumi Heyeti taltif etmişler ve alakalı misafir ve diğer güzide zevat ile beraber 4 günlük oturumu zaman zaman takip buyurmuşlardır.

Oturumu müteşebbis heyet adına Nafia Vekaleti (Bayındırlık Bakanlığı) Yüksek Fen Heyeti Reisi Yüksek Mühendis Sayın Ali Talip Güran açmış ve müteşebbis heyet adına gerek misafirleri gerek delegeleri selamlayarak 6235 sayılı kanunun hükümleri dairesinde müteşebbis heyetin teşekkülünü ve ne yolda faaliyette olduğunu, 4 Mayıs 1954 tarihinde hazırladığı talimatname tasarısını ekseriyetle kabul ederek 5000 nüsha bastırıp meslektaşlara tevzi ettirildiğini beyan etmiştir (...) 8 Ağustos 1954 tarihine kadar mesleki cemiyetlerden gelen malumata affen Türk Yüksek Mühendisler Birliği’nin 1351, Türk Yüksek Mimarlar

Birliği’nin 700, Türk Mühendisler Birliği’nin Yüksek Ziraat Mühendisleri Birliği’nin 1220, Türk Yüksek Maden Mühendisleri Birliği’nin 129, Türk Maden Mühendisleri Cemiyeti’nin 99, Türkiye Ormancılar Cemiyeti’nin 83, Ağır Sanayi Mühendisler Derneği’nin 46, Türkiye Harita ve Kadastrocular Cemiyeti’nin 7 kayıtlı azası bulunduğu Türkiye Jeoloji Kurumu’nda ise 230 aza kayıtlı olup bunlardan yalnız ikisinin mühendis vasfını haiz olduğu bildirilmiştir.

Bu malumata göre mesleki birliklerin mühendis ve mimar azaları yekununun 5477 olduğu anlaşılmıştır. Nafia Vekaleti’ne verilen beyannameler 4841 adet olup bunlar 19 meslek branşı üzerinden ve vilayetlere göre tefrik edilerek bir cetvel tanzim edilmiştir.

Beyanname verme müddetinden sonra yeniden yapılan müracaatlarla Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği üyelerinin 6829’a baliğ olduğu anlaşılmıştır. Müteşebbis Hey’et bu 19 branş üzerindeki tasnifi 8 odada toplamayı Umumi Hey’ete teklif etmiş bulunmaktadır. Ali Talip Güran, Müteşebbis Hey’et adına kongreye muvaffakiyetler dileyerek riyaset divanı (divan başkanlığı) seçimi için Kongre Reisliği’ne Yüksek Mühendis Tefik İleri, reis vekilliklerine Yüksek Mühendis Himmet Ölçmen ile Yüksek Mimar Süleyman Kuranel’i, kâtipliklere de Y. Mühendis Cenan Sahir Sılan, Mühendis Osman Tarı ve Orman Mühendisi Zekai Bayer’i teklif etmiştir.

Ayrıca ziraat mühendislerinden namzet rica ederek teklif edilen Sayın Reşit Sönmez’le beraber 7 zattan mürekkep Kongre Başkanlık Divanı, Umumi Hey’etin reylerine arz ve kabul edilmesi üzerine reis, reis vekillerini ve kâtipleri yerlerine davet etmiştir. Makamı Riyasete geçen Sayın Tefik İleri, Umumi Hey’etce gösterilmiş olan itimada şahsı ve arkadaşları adına şükranlarını arz etmiş, Odalar Birliği Kanunu’nun çok uzun seneler-

Başvekil
Adnan
MENDERES'in
TMMOB'nin
ilk Genel
Kurulu'na
gönderdiği
başarı telgraftı

T.C.
P. T. T. I. G. M.

TELGRAF

(Örnek: TEB 21)

Yol

Adres

531-BEYOĞLU, 5592.24.19.0015 = I

KONGRE BAŞKANLIĞINA ANKARA =

58674

ORTA MERKEZ

ALINDIĞI

İMZA

TARİH

SURUŞ

33

20.10.54

KALİŞPALARINIZIN MENLEKET İÇİN HAYİRLİ OLMASINI TEMENNİ EDER

KONGRENİN MUHTEREM AZALARINI MUHMİSLE SELANLARIN = ADNAN MENDERES =+

den beri hissedilen ihtiyacın Meslek Birlikleri Kongrelerinde daima ihzar edilen arzuların bir cevabı olarak sene başında kanun Büyük Millet Meclisi'nden çıkmış ve tatbikatı olarak de güzide hey'etimiz toplanmış bulunuyor demiştir"

TMMOB 1. Genel Kurul önerge ve tutanakları, genel kurul sonrası tekrar kaleme alınmış, düzenlenmiş ve ciltlenerek TMMOB arşivindeki yerini almıştır. Yukarıdaki yazı, bu derlenmiş tutanakların başlangıç kısmından aynen alınmıştır. Daktilo ile yazılmış olan ve daha sonra hataların kırmızı kalemle düzeltilmiş olduğu bu derlemede, özet kısmı 73 sayfa, 1. gün oturumları 90 sayfa, 2. gün oturumları 97 sayfa, 3. gün oturumları 97 sayfa ve son gün oturumları 28 sayfa olmak üzere, TMMOB 1. Genel Kurul notları 385 sayfa tutmaktadır.

Tutanaklardan anlaşıldığına göre sabah oturumları saat 10:00'da başlamış ve akşam saat 20:00'a

kadar sürmüştür. Çok hararetili tartışmaların yapıldığı anlaşılan oturumlarda verilen önergelerin orijinaleri de bir dosyada toplanarak günümüze kadar ulaşmıştır. Önergeler, genellikle cep defterlerinden koparıldığı anlaşılan küçük kareli kâğıtlara yazılmıştır, bunun dışında pelür kâğıda, hatta kartvizite yazılan önergeler de vardır. Yazı karakterleri ise neredeyse aynı kaleminden çıkmış kadar birbirine benzemektedir ve bütün önergeler dolmakalemlerle ve elyazısı ile yazılmışlardır. Genel Kurul'da, 12 adet kifayeti müzakere (yeterlilik önergesi), 80 adet maddelerin müzakeresi ve 20 adet teklif ve temenni olmak üzere toplam 112 önerge verilmiştir.

18 Ekim 1954 günü Ankara Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi Konferans Salonu'nda toplanan TMMOB'nin bu ilk Genel Kurulu, aynı zamanda Kurucu Genel Kurulu olmuş ve Nafia Vekaleti* tarafından toplantıya davet edilmiştir. TMMOB'nin 1 Şubat 1956'da çıkan ilk bülteninde Selçuk

* Günümüzdeki Sanayi Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskân Bakanlığı'nın birçok birimini bünyesinde bulunduran TMMOB'den de sorumlu bakanlık.

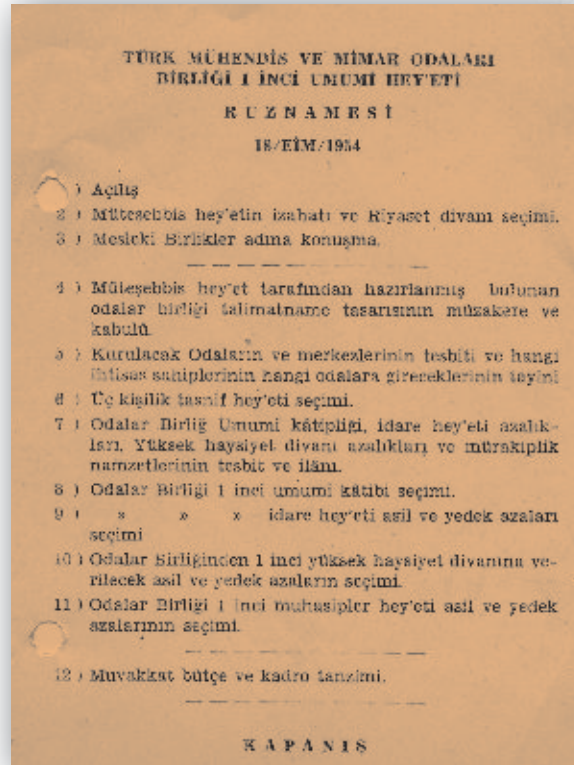
Milar'ın dediği gibi "TMMOB, Türkiye'deki çeşitli ihtisas kollarına ayrılmış mühendislerle mimarlar ordusunun müşterek ifadesi"dir. Bu ilk bültende, TMMOB kanunu ve müteşebbis heyet ile ilgili olarak şu bilgiler de bulunmaktadır.

TMMOB ve mimarlık ve mühendislik kollarına ait ihtisas odalarını kuran 6235 sayılı Kanun, 1 Şubat 1954 tarihinde kabul edilmiş, 4 Şubat 1954 günü 8625 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Kurucu Umumi Heyet'e arz edilecek Talimatname tasarisını hazırlayan müteşebbis heyette; Nafia Vekaleti'ni Ali Talip Güran, Tefvik Fikret Suer, Akif Bazoğlu, Orhan Alsaç, Hidayet Turanlı; Türk Yüksek Mühendisler Birliği'ni Nihat Sargınalp, Cenan Sahir Silan, Naim Şukal (Müşahit); Türk Yüksek Mimarlar Birliği'ni İsmet Barutçu, Sezai Ergüç, Talat Özışık (Müşahit); Türk Mühendisler Birliği'ni Hayri Yunt, Tefvik Demircigil, Mustafa Öztunç (Müşahit), Tefvik Oktay (Müşahit); Türk Yüksek Maden Mühendisleri Birliği'ni Sezai Cankut; Karabük Ağır Sanayi Mühendisleri Derneği'ni Veli Aytakin, Faruk Suner; Türk Mühendis-Jeologlar Derneği'ni Necdet Egeran, Naci Tilev; Türkiye Harita ve Kadastrocular Derneği'ni Seyfettin Küman, Celalettin Songu; Türkiye Ormancılar Cemiyeti'ni Celal Göydün, Ali Kemal Yiğitoğlu, Kemal Vural (Müşahit); Türk Yüksek Ziraat Mühendisleri Birliği'ni Emin Mutaf, Halis Alagöz temsil etmişlerdir.

Müteşebbis Heyet, Kurucu Genel Kurul'a 8 meslek odası kurulmasını önermiş, ancak Genel Kurul'da yapılan görüşmeler sonunda 10 meslek odasının kurulmasına karar verilmiştir. TMMOB organları dışında Genel Sekreter seçimi de Genel Kurul'da gerçekleştirilmiş ve TMMOB Genel Sekreterliği için Türk Yüksek Mühendisler Birliği adayı Muzaffer Binici ile

Türk Yüksek Mimarlar Birliği adayı İsmet Barutçu arasında seçim yapılmıştır. İlk turda İsmet Barutçu 113 oy, Muzaffer Binici ise 108 oy almışlar, ancak ilk turda 2/3 çoğunluk arandığından, ikinci tur seçimler yapılmıştır. Bu turda Muzaffer Binici 126 oy, İsmet Barutçu 106 oy almışlardır. Böylece TMMOB'nin ilk Genel Sekreteri Muzaffer Binici olmuştur.

TMMOB 1. Dönem Yönetim Kurulu, beş ay on iki gün devam eden bu ilk dönemde, kuruluş çalışmalarına ağırlık vermiş ve Kurucu Genel Kurul'da kuruluş kararı alınan 10 meslek odasının faaliyetlerine başlaması için büyük bir çaba göstermiştir. Bu kapsamda Nafia Vekaleti'nden ve bazı meslek cemiyetlerinden üye kayıtları alınarak daha sonra birliğe yapılan kişisel başvurularla beraber kayıtları bulunan tüm mühendis ve mimarlar, mesleklerinin ilgisine göre 10 odaya dağıtılmışlardır.

Umumi Heyet Ruznamesi (Genel Kurul Gündemi)

Bu ilk dağıtıma göre Elektrik Mühendisleri 541, Gemi Mühendisleri 79, Harita ve Kadastro Mühendisleri 50, Kimya Mühendisleri 245, İnşaat Mühendisleri 1.875, Maden Mühendisleri 255, Makina Mühendisleri 863, Mimarlar 603, Orman Mühendisleri 605 ve Ziraat Mühendisleri 590 olarak belirlenmiş, ayrıca Odaları belirlenmeyen 292 ve yabancı mühendislere ait 59 beyanname de ayrı ayrı dosyalanmıştır.

On Odanın genel kurul tarihleri belirlendikten sonra bütün üyelere toplanma yer ve zamanları duyurulmuştur. Bu duyurulardan sadece 94 adedinin adreslerinde bulunamayıp geri döndüğü, 1. dönem çalışma raporunda belirtilmektedir. Toplanma yerlerinin belirlenmesinde, üyelerin çoğunlukta olduğu şehirler dikkate alınmıştır. TMMOB'nin bu ilk on Meslek Odasının ilk Genel Kurullarının toplanma tarih ve yerleri, kronolojik olarak aşağıdaki şekildedir.

TMMOB'nin bu ilk ve kısa döneminde radyoda ve basınla konuşmalar, yapı ve imar kanunu ile ilgili görüşlerin oluşturulması, komisyon faaliyetleri, askeri mühendislerin durumu, etüt ve araştırma işleri, çalışma raporunda yer verilen bazı konu başlıkları olmuştur.

Yine bu çalışma raporunda, oda merkezlerini de barındırabilecek büyüklükte bir Birlik binası temini için Nafia Vekaleti onayı ile girişimde bulunulduğu ve Ankara Belediye Başkanlığı'ndan arsa talebinde bulunulduğu, Maarif Vekaleti (Eğitim Bakanlığı) tarafından Köy ve Şehir Plancılığı Akademisi'nin kuruluşuna ilişkin çalışmalara katıldığı belirtilmektedir.

Bir sonraki dönem Yönetim Kurulu'na öneriler kısmında, 20 maddelik detaylı bir liste yer almakta ve meslek ahlakının temin, tahkim ve muhafazası için Odalarla ortak çalışma yapılması, meslek sigortası, teknik mesuliyet ve

ODA	YER	TARİH
Gemi Mühendisleri Odası	İstanbul	11 Aralık 1954
Mimarlar Odası	İstanbul	15 Aralık 1954
Makina Mühendisleri Odası	Ankara	18 Aralık 1954
İnşaat Mühendisleri Odası	Ankara	19 Aralık 1954
Maden Mühendisleri Odası	Ankara	20 Aralık 1954
Elektrik Mühendisleri Odası	Ankara	26 Aralık 1954
Orman Mühendisleri Odası	Ankara	30 Aralık 1954
Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası	Ankara	08 Ocak 1955
Ziraat Mühendisleri Odası	Ankara	15 Ocak 1955
Kimya Mühendisleri Odası	İstanbul	16 Ocak 1955

otoritenin teknik elemanlara verilmesi yönünde çabalar, Enerji Bakanlığı kurulması yönünde çaba gösterilmesi ve yabancılarla temaslarda meslek haklarının korunması için yetki talebi gibi konular yer almıştır.

1. dönem çalışma raporu, uzun senelerden beri beklenen TMMOB kanununun kıymetinin iyi bilinmesi ve kalıcı hale gelmesi için olumlu ve yapıcı gelenek ve desteklere gereksinim duyulacağına ilişkin açıklamalar ve "TMMOB ile Birliğe vücut veren meslek odalarının kıymetler manzumesi olarak memleketin teknik faaliyetlerine daima rehber olacağı" inancı ile sona ermiştir.

Çalışma raporunun arka kapak içinde o dönem vefat eden 10 meslektaşın ismi, ön kapak içinde ise "Mühim Olaylar" başlığı altında şunlar yazmaktadır:

- 1- Bursa'da volfram madeni bulundu.
- 2- Grizu faciası oldu (Zonguldak'ta).
- 3- Kapalıçarşı yandı.
- 4- İstanbul metrosu etütleri başladı.
- 5- Meriç Nehri ıslahı için Yunan Hükümeti ile anlaşma yapıldı.
- 6- Alsancak limanı temeli atıldı.
- 7- Gediz Demir Köprü Barajı temeli atıldı.
- 8- Hirfanlı Barajı ihale edildi (Kızılırmak).

TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ
(İDARE HEYETİ)
KARAR
TARİHİ : 22-10-1954
NO : 1
Teşkilat No. 1

BÜLGE :

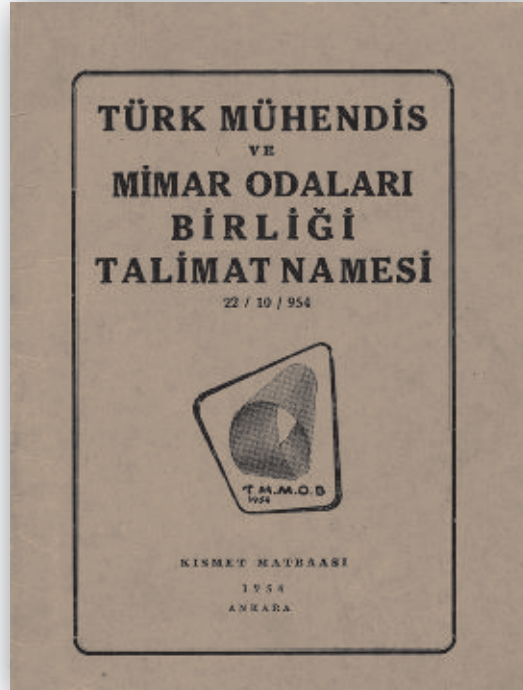
1-Birlik için bina temini hususunun müzakeresinde:
Birliğin bina ihtiyacının karşılanması hususunda Umumî Kâtibin mesleki birlikler ile temasına ve müteakip toplantıya malûmat getirilmesine karar verildi.

1. Dönem 1 No'lu Yönetim Kurulu Kararı

6822. Kayıtlı Müh.

	Cinsiyeti		Diploması		Maddesi		Memur olduğu okul			Bitirdiği Okullar		Eldiği Lisanslar			Doktora
	Kadın	Erkek	Birlikten	Merkezi	Serisi	Sınıfı	Üniversite	Diğer Ok.	Okulu	2. Sınıf	2. An. Ok.	1. Lisans	2. Lisans	3. Lisans	
Elektrik	11	661	407	273	126	536	414	229		23	1	296	225	71	19
Gemî		96	41	55	6	90	67	29		1		31	28	23	2
Hava		62	40	22	9	53	7	55				35	18	4	
İnşaat	8	2363	2166	270	708	1663	1508	863		21		1074	384	71	48
Kimya	23	289	265	46	47	265	285	27		1		169	73	29	32
Maden		313	192	122	47	265	96	221		7		32	69	31	17
Makina		902	478	424	129	773	477	427		23	2	395	282	97	39
Mimar	40	706	703	43	337	409	172	62	518	10		402	125	37	38
Orman	2	613	605	10	21	594	676	39		9		199	32	7	24
Ziraat	41	692	668	38	27	796	732	13		11		319	85	32	67
YERKÜN	125	6697	5568	1303	1457	5365	4464	1963	518	108	3	3042	1316	463	276

Kuruluş tarihi itibarıyla TMMOB Nüfus Kütüğü

TMMOB'nin ilk talimatnamesi.

(Talimatnamenin kapağında bulunan logo, 60'lı yılların başlarına kadar TMMOB'nin çeşitli yayınlarında kullanılmıştır.)

2. DÖNEM

(4 Nisan 1955 – 30 Ocak 1956)

VARŞOVA PAKTI 14 MAYIS 1955'DE KURULDU...

14 Mayıs 1955 tarihinde SSCB Varşova Paktı'nı oluşturdu. Pakta SSCB'nin yanında Çekoslovakya, Bulgaristan Macaristan, Polonya, Doğu Almanya ve Arnavutluk (1968'de çekildi) üye olmuşlardır. Sovyet yöneticilerinin anlatımına göre Varşova Paktı, bir NATO saldırısına karşı Doğu Avrupa ülkelerini savunmak amacıyla kurulmuştur.

Bu paktın kuruluş antlaşması, üyeler arasında birleşik bir askeri komutanlık kurulmasını ve Doğu Avrupa ülkelerinin topraklarına Sovyet ordu birliklerinin yerleşmesini öngörüyordu.

6-7 EYLÜL OLAYLARI İSTANBUL'DA ÖRFİ İDARE İLAN EDİLDİ..

1955 yılında Kıbrıs sorunu yeniden gündeme gelmiştir. 6 Eylül günü Selanik'te Atatürk'ün evine bomba atıldığı asılsız haberiyle İstanbul'da ve İzmir'de sokaklara dökülen halk, ulusal duyguların yıkıma dönüştüğü bir süreç yaşamıştır. Yunanistan aleyhine bir gösteri biçiminde başlayan olaylar, kısa zamanda azınlıkları hedef almıştır..

Bilinçsiz kalabalık önüne ne çıkarsa ezmiş, sahibi Rum olarak bilinen ne kadar dükkan varsa talan etmiştir.

Rum evlerine girilip, insanlar sokaklarda sürüklenmiştir. 5 binden fazla ev ve dükkan, 2 manastır, 8 ayazma, 71 kilise tahrip edilmiştir.

Cumhuriyet Gazetesi Arşivi'nden derleme

1955 yılında NATO saldırılarına karşı Varşova Paktı toplandı

TMMOB YÖNETİM KURULU		
Yön. Kur. Başkanı	Naim ŞUKAL	İnşaat Mühendisleri Odası
Yön. Kur. II. Bşk.	Cenan Sahir SILAN	Makina Mühendisleri Odası
Üyeler	Fikri SUVAR	Elektrik Mühendisleri Odası
	Celalettin GÖZEN	Gemi Mühendisleri Odası
	Nuri BÜLBÜL	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
	Saim SARAÇOĞLU	Kimya Mühendisleri Odası
	Azmi HALULU	Maden Mühendisleri Odası
	Orhan BOZKURT	Mimarlar Odası
	Selçuk ÇAKIROĞLU	Orman Mühendisleri Odası
	Murat ÖGET	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU	
Muammer ÇAVUŞOĞLU	İnşaat Mühendisleri Odası
Nedret ESMAN	Makina Mühendisleri Odası

TMMOB DENETLEME KURULU	
Ali Talip GÜRAN	İnşaat Mühendisleri Odası
Süreyya GÜNDEŞ	İnşaat Mühendisleri Odası
İsmail SEZER	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ	
Muzaffer BİNİCİ	İnşaat Mühendisleri Odası

Birliğin 2. dönemi, 4 Nisan 1955 tarihinde İstanbul'da Beyazıt Üniversite Salonu'nda, Nafia Vekili Kemal Zeytinoğlu'nun açılış konuşması ile başlamıştır. 10 Odadan toplam 319 delege ve toplam 800 katılımcının hazır bulunduğu Genel Kurul'da, İnşaat Mühendisleri Odası'ndan Tefvik İleri, Divan Başkanlığı'na seçilmiştir. 4 gün süren ve çeşitli kararların alındığı Genel Kurul'da, yapılan seçimler sonucu 2. Dönem Yönetim Kurulu belirlenmiştir.

Genel Kurul'un ardından belirlenen Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin 2. dönem Yönetim Kurulu, 8 Nisan 1955 tarihinde görevine başlamıştır. Yönetim Kurulu göreve başladığında TMMOB teşkilatını tamamlamış, ortak bir çalışma platformu için Odalar oluşturulmuş ve TMMOB Talimatnamesi (Tüzük) Genel Kurul'un olurlarına sunulmuş onaylanmıştır.

9 ay süren dönem içinde Birlik Yönetim Kurulu çalışmalarını daha çok Mecburi Hizmet Kanunu, Devlet Personel Kanunu, 6269 sayılı Kimyagerlik ve Kimya Mühendisliği Kanunu, 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Kanunu, 6235 sayılı Kanun ve Birlik Talimatnamesi gibi birçok hukuki sorunun Birlik bünyesinde oluşturulan komisyonlar aracılığı ile çözülmesi üzerinde yoğunlaşmıştır.

TMMOB çok yeni bir oluşum olmasına rağmen, dönem içinde çeşitli kamu kurum ve kuruluşları

ile ilişkilerini geliştirmiş ve bu kurumlardan TMMOB'ye iletilen sorunlarla ilgili çözüm önerilerinde bulunulmuştur. Marshall Yardımı'nı sanayiye uyarlamakla yükümlü Sanayi Yardım Komisyonu, yapmış olduğu ve yapacağı çalışmalarla ilgili olarak TMMOB'den yardım talep etmiş ve Birlik bu konuyla ilgili çalışmalarını tamamlayarak Komisyon'a ilemiştir.

TMMOB'nin 2. dönemindeki en ilginç gelişmelerden birisi de "MÜHENDİSLER BANKASI"nın kurulması ile ilgilidir. Yönetim Kurulu'na Genel Kurul'ca verilen görev doğrultusunda; mesleklerini serbest olarak icra etmek isteyen meslektaşlarımıza olanak sağlamak ve yeni iş sahaları oluşturacak mühendis ve mimarlara kredi sağlamak üzere kurulacak banka için, Yönetim Kurulu, dönem içinde çalışmalarını sürdürmüştür.

Yönetim Kurulu'nca hazırlanan ve 3. dönem Genel Kurulu'na sunulan raporda, MÜHENDİSLER BANKASI'nın oluşturulması için her üyeden 4 taksitte 250 TL alınarak, toplanacak 1.000 TL ile kurucu olarak katılımı halinde toplam 7.000.000 TL'lik bir sermaye oluşturulması hesaplanmıştır. (1953 yılında kurulan Turizm Bankası'nın ödenmiş sermayesi 2.500.000 TL'dir.) Bankanın oluşturulması ile ilgili komisyon çalışması, Çalışma Raporu'na ek yapılarak Genel Kurul'a sunulmuş, ancak Emlak Bankası'nın mühendis ve mimarlara açtığı kredinin bu amaca hizmet edeceği söylenmiş ve emekleme dönemindeki TMMOB'nin bu işin altından kalkamayacağı düşünülmüştür. Ticari bir statüye sahip olmayan TMMOB tarafından üyelerine yönelik de olsa bünyesinde bir kredi müessesesinin oluşturulmasında yaşanacak hukuki zorluklar göz önünde bulundurularak konu ile daha fazla ilgilenmeye son verilmiştir.

Bu dönem içinde yaşanan bir diğer ilginç gelişme de mühendislik-mimarlık projelerinde düzenlenen yarışmalardır. Bu konuda özellikle kamu kuruluşları, TMMOB'ye müracaat etmiş, bu durum üzerine çeşitli projelerin yurt dışında yaptırılmasına karşı çıkan TMMOB, üyeleri arasında bir yarışma düzenleyerek, uygun gördüğü

7 Eylül 1955, İstanbul

projeyi ilgili kuruluşa önermiştir. Bu kapsamda; İş Bankası Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğü, Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü, Türkiye Jokey Kulübü ve Adana Belediyesi'ne ait çeşitli binaların yapımı gerek mimarlık gerekse mühendislik açısından TMMOB'nin yönetmelikleri uyarınca yarışmaya açılmış ve uygun görülen projeler onaylanmıştır.

TMMOB'nin dönem içinde ilgilendiği bir diğer konu da mühendis ve mimarların mesleki konum, durum ve çalışma şartlarıdır. Bu konuda Birlik çatısı altında 3 ayrı çalışma komisyonu oluşturulmuş ve mühendislik ve mimarlığı ilgilendiren çeşitli mesleki sorunlar ele alınmıştır. 1955 yılında yurt içinden olduğu kadar yurt dışından diploma alan mühendis ve mimarların da bulunduğu 17-18 kadar mühendislik disiplini olmasına rağmen, TMMOB'yi oluşturan 10 Odanın bulunması, hangi mühendislik disiplininin hangi Oda çatısı altında örgütlenmesi gerekliliğini tartışmaya açmıştır. Bu konuda bir çalışma komisyonu oluşturan TMMOB, net bir çözüm oluşturamamakla beraber İTÜ'nin fakülte örgütlenme prosedürüne uygun bir yapılanma modelini esas almıştır.

Mühendislik ve mimarlığın giderek artan bir ivme ile ülkemizde ve toplumda önem kazanmasına paralel olarak TMMOB çatısı altında örgütlenmeyi hedefleyen bazı meslek disiplinleri, yine bu komisyonca mercek altına alınmış ve TMMOB'ne yapılan birçok başvuru reddedilmiştir. Örnek olarak; Denizcilik Yüksek Okulu mezunlarının Gemi Müh. Odası'na, Mineralog ve Jeologların Maden Müh. Odası'na, Orman Mektebi mezunlarının Orman Mühendisleri Odası'na müracaatlarını reddeden komisyon, seramik bölümü mezunlarının mühendislik formasyonuna sahip olduklarını belirleyerek Maden Mühendisleri Odası çatısı altında örgütlenmelerini uygun bulmuştur.

Bir diğer önemli komisyon çalışması da yabancı uyruklu mühendis ve mimarlar ile yardımcı teknik elemanların yetiştirilmesi çalışmalarıdır. Özellikle yardımcı teknik elemanların (teknisyen, tekniker,

teknik öğretmen, formen vb) yetki ve sorumluluklarının belirlenmesi ve bu yetkilerin mühendis sorumluluğu ile çakışmaması konusunda gayret gösteren komisyon, bu konuda bir yönetmelik hazırlayarak Nafia Vekaleti'ne sunmuştur. Daha sonraki yıllarda bakanlıkça kanunlaştırılan bu çalışma ile birlikte 1950'li yıllarda sıkça rastlanan mesleki tecavüzlerin birçoğu önlenmiştir.

Benzer bir sorun, yabancı uyruklu mühendis ve mimarlarla da yaşanmıştır. Bu yıllarda ülkemizde çalışan yabancı uyruklu mühendis ve mimarlar, herhangi bir yasal sorumlulukları bulunmaksızın çalışmaktaydılar. Türk mühendis ve mimarların mesleklerini uygulayabilmeleri için (o yıllardaki deyimi ile icrai-i sanat edebilmeleri için) TMMOB'ye üye olmaları zorunlu iken, bu şart yabancı uyruklu mühendisler için geçerli olmamıştır. TMMOB, ilgili bakanlıklarla irtibata geçmiş, yabancı uyruklu mühendis ve mimarların da mesleklerini uygulayabilmeleri için TMMOB'ye geçici üye olma zorunluluğu getirilmiştir.

Bu gelişmelerin dışında, çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarınca organize edilen çeşitli mesleki aktivitelerde TMMOB ve üyeleri faal olarak görev almışlardır. Karayolları Genel Müdürlüğü'nce düzenlenen "Milletlerarası Yol Kongresi", Orman Genel Müdürlüğü'nce düzenlenen "Orman Amenajman Kongresi" ve "Türkiye Ağaçlandırma ve Kaçakçılık Kongresi", UNESCO ve MTA Enstitüsü tarafından düzenlenen "Orta Doğu Jeoloji Sempozyumu"na TMMOB doğrudan katkıda bulunmuştur.

TMMOB'nin Odalarla ilişkileri, Odalar üzerindeki yetkileri ve yaptırımları, kuruluşunun ilk yıllarından itibaren tartışma konusu olmuştur. Bu tartışmaların odak noktası başlangıçta "Odaların tüzel kişiliğinin olup olmaması" konusu olmuştur. 2. Genel Kurul'da, "6235 sayılı kanun ile bunun taşıdığı anlam aracılığıyla Odaların tüzel kişiliğe sahip olduğu" hakkında bir önerge "oybirliğine yakın bir çoğunlukla" kabul edilmiştir. Aynı Genel Kurul'da, Odaların TMMOB... Odası" şeklinde unvan kullanmaları da kabul edilmiştir.

3. DÖNEM

(30 Ocak 1956 – 29 Ocak 1957)

MISIR'DA NASIR İKİDİDARDA...

Haziran 1956'da Cumhurbaşkanı seçilen Cemal el Nasır, Mısır'ın Arap dünyasında öncü bir rol üstlenmesine çabalamıştır.

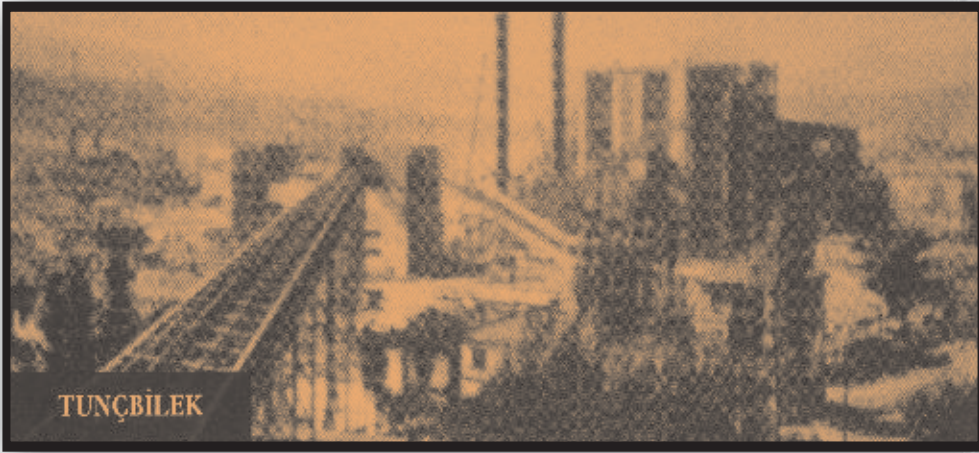
1956'da Mısır için gerekli finansmanı sağlamak üzere Süveyş Kanalı'nın ulusallaştırdığını açıklamış ve bu durum üzerine İsrail, İngiltere ve Fransa, Mısır'a karşı ortak bir hareket başlatmıştır. Ama ABD ve SSCB'nin saldırgan güçlere birlikte baskı yapması sonucunda Süveyş Savaşı sona ermiş, bazı askeri kayıplara karşın Süveyş Kanalı'nın Mısır'ın elinde kalması, Nasır'ın Arap dünyasındaki saygınlığını daha da artırmıştır.

İSTANBUL'DA İMAR HAMLESİ...

1956 yılı, İstanbul'da kimilerine göre çağdaş bir imar seferberliğinin, kimilerine göre de savaşı anımsatan korkunç bir yıkımın başladığı yıl olmuştur. Başvekil Menderes ise hedefini çoktan koymuş "İstanbul'u bir kere daha fethedeceğiz" demiştir.

Türkiye ekonomisi her geçen gün biraz daha kötülemekte, yıllardan beri dışarıdan sağlanan kaynaklar sanayiye ve alt yapı hizmetlerine gittiğinden, hükümetin elinde, halkı mutlu edecek tek bir somut netice bulunmamaktadır. Bu gidişle DP'nin yeniden seçim kazanması mucizelere bağlıdır.

Cumhuriyet Gazetesi Arşivi'nden derleme

TUNÇBİLEK

Enerji altyapısının temellerinden olan Tunçbilek Termik Santrali

TMMOB YÖNETİM KURULU		
Yön. Kur. Başkanı	Seçuk ÇAKIROĞLU*	Orman Mühendisleri Odası
Yön. Kur. II. Bşk.	Cenan Sahir SILAN	Makina Mühendisleri Odası
Üyeler	Fikri SUVAR	Elektrik Mühendisleri Odası
	Celal GÖZEN	Gemi Mühendisleri Odası
	Muhittin ARAN	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
	Muhittin KULİN	İnşaat Mühendisleri Odası
	Osman KERMEN	Kimya Mühendisleri Odası
	Sezai CANKUT	Maden Mühendisleri Odası
	İsmet BARUTÇU	Mimarlar Odası
	Murad ÖGET	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU**	
Muammer ÇAVUŞOĞLU	İnşaat Mühendisleri Odası
Nedret ESMAN	Makina Mühendisleri Odası

TMMOB DENETLEME KURULU	
Hikmet TURAT	İnşaat Mühendisleri Odası
Ömer ÖZEN	Orman Mühendisleri Odası
İsmail ŞENER	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ	
Muzaffer BİNİCİ	İnşaat Mühendisleri Odası

*Seçuk ÇAKIROĞLU aynı zamanda DP Bilecik Milletvekilidir (10. Dönem 1954-1957).

** TMMOB Kuruluş Kanunu gereğince Yüksek Onur Kurulu iki yılda bir seçilmektedir.

TMMOB 3. Genel Kurulu 30 Ocak-2 Şubat 1956 tarihleri arasında Ankara'da toplanmıştır. Genel Kurul, Nafia Vekaleti Baş Müşaviri İnşaat Yüksek Mühendisi Ferdi Çağan'ın yaptığı konuşma ile açılmış ve daha sonra Birlik İdare Heyeti Reisi Naim Şukal delegelere hitaben bir konuşma yapmıştır. Genel Kurul'da yoğun olarak mesleki konular ve meslektaş sorunları tartışılmış, TMMOB'nin kendi iç işleyişine yönelik olarak da, Yönetim Kurulu'na çalışmalarda Odalararası Koordinasyonun sağlanmadığı eleştirileri getirilmiştir. Yönetim Kurulu adına eleştiriler cevaplanmış ve Odalardan gerekli maddi desteğin alınmadığından ve Odaların TMMOB'ye olan ödenti aktarımlarını yapmadığından bahsedilmiştir.

Genel Kurul'da, çalışmalara yönelik olarak Dilekler Komisyonu (Odalardan gelen isteklerin belirlenmesi), Mali Meseleleri Tetkik Komisyonu, Mevzuat Komisyonu ve Binde Beşler Komisyonu (üye aidatları) oluşturularak çalışmalara devam edilmiştir. Genel Kurul'un görüşme gündemi de aşağıda sıralanan belli başlı 5 konu üzerinde odaklanmıştır.

- Devlet personel kanunu
- Üyelerden kanunen tahsili gereken %0.5'ler
- Türkiye'de çalışmakta olan yabancı uyruklu mühendis ve mimarlar
- Asgari ücret tarifeleri
- Proje yarışma talimatnameleri

Yukarıda özetlenerek aktarılan gündemi görüşen Genel Kurul, daha sonraki yıllarda Birlik gündemini oldukça meşgul edecek çok önemli tespitlerde bulunarak, mühendis ve mimarların yedek subaylık görevlerini yaparken orduda meslekleri ile ilgili işlerde kullanılmaları için girişimde bulunulması, Enerji Kongresi'nin 1956 yılında Birlik Yönetim Kurulu'nun teşebbüsüyle yapılması, TBMM'de görüşmelere açılmak üzere olan İmar Kanun Tasarısı'nın Mimarlar Odası hazırlığı göz önünde tutularak değerlendirilmesi, Odalarına olan borçlarını ödemeyen meslektaşlar hakkında bütün Odalara gerekli tebliğ yapıldıktan sonra

iki ay içinde ödemeyenlere icra takibi başlatılması ve "Ormanların tahrip ve afetlerden korunması, kereste ihtiyacının ne suretle karşılanacağı; memleketimizde mevcut 185 muhtelif traktörün bakım ve işletmeleri hakkında ne gibi tavsiyelerde bulunulacağı; İstanbul'da yapılması istenen asma köprü hususundaki düşüncelerin ne olduğu; gemi inşaiye politikasının şümülu, İstanbul'un imarı zirai kalkınmada suni gübrenin rolü; gerek devlet gerek şahıslara ait fabrikalarda maliyetin düşürülmesi hususlarında alakalı Odaların neler düşündüklerinin imkân görüldüğü nispette tespit edilerek varılan neticelerin Birlik görüşü olarak tespiti teşebbüs edilmesi" konularında bir dizi kararlar almıştır.

Bu konuların dışında Genel Kurul'da görüşülen ve yeni belirlenecek Yönetim Kurulu'nun gerçekleştirmesini ve izlemesini istediği birtakım kararlar da alınmıştır: Mesleğimizi ilgilendiren günlük konular hakkında ilgili Oda veya Birlik adına, tarafsız gazetelerde halkın anlayacağı şekil ve lisanda önemli yazılarla zaman zaman neşriyat yapılması; bütün Birlik üyelerini ilgilendirmek üzere vefat halinde vârislerine ödenecek ölüm tazminatı için Birlik kanununda düzenleme yapılması ve gerekli görülen bu girişimlerde bulunmak üzere Yönetim Kurulu'nun görevlendirilmesi; Birlik üyeleri arasında bir banka kurulması için gerekli çalışmaların devam ettirilmesi; Odaların birbirleriyle ihtilafli bulunduğu konularda, sorunun TMMOB bünyesinde oluşturulacak komisyon çalışmaları ile giderilmesi, görüş birliği sağlanmadığı takdirde ise son kararı vermek üzere TMMOB Genel Kurulu'na getirilmesi, bu süre zarfında Oda Yönetim Kurulları'nın TMMOB'nin verdiği karar gereğince çalışmalarını sürdürmeleri; yurtdışında yaptırılan projelerin sınırlandırılması için önlem almak konusunda kurulmuş olan komisyonun çalışmalarına devam etmesi; TMMOB'ce yayımlanacak olan bültenin yalnızca mesleki konuları içermeyip "memleket menfaatleri bakımından umumi efkara takdim edilen" bir yayın organı olarak yayımlanması gibi kararlar alınmıştır. Genel Kurul, tahmini bütçenin 334.027 TL olarak kabul edilmesinin ardından gerçekleştirilen seçimlerle kapanmıştır.

Seçimler sonucu belirlenen Yönetim Kurulu, Şubat 1956'da çalışmalarına başlamış ve TMMOB'ye bakışını şu şekilde açıklamıştır;

"Birliğin vazifeleri meslekdaş, meslek ve memleket meseleleri olarak gruplanmaktadır. Yalnız meslekdaş menfaatleri cephesinden dahi Odalar Birliği'nin çalışmalarındaki neticeyi tahlil edersek açık olarak görülür ki menfaati sağlanacak unsur, yani meslekdaşlarımız bizatihi amme menfaatini temin eden cüz'iler olmak dolayısıyla bu faaliyetlerin dahi amme yararına olduğu tezahür eder.

Camiamızın en mes'uliyetli bir kademesinde vazife almış olan arkadaşlarımızın kanaat muhasalası Odalar Birliği hizmetlerinin tümünün amme karakteri taşıdığı merkezindedir.

İlmi müktesabını memleket menfaatine hasretmek, tahsil ve tecrübelerini yurda vakfetmek için çırpınan çok aziz meslekdaşlarımızın hayat şartlarını iyileştirmek çarelerini araştırmak yalnız onlara refah sağlamak için değil memlekete hizmetlerini devamlı kılabilmek için şahsi durumlarını ıslah yolundaki çalışmalar adanmaktadır. Ve ferdi şikayet konusu olarak görmemekteyiz.

Birliğin kanuni vazifelerini yapma yollarını da hülaseten ifade edeceğiz. Şöyle ki; Odalar Birliği bilgi toplar, toplanan bilgileri tetkik eder değerlendirir ve bu neticelere göre mevzuatı hazırlar, meslekle ilgili tatbikatı takibeder ve vasıl olunan muhtelif neticeleri yayınlar."

Yukarıda özetle aktarılan ana çalışma ilkelerini belirleyerek çalışmalarına başlayan Yönetim Kurulu, çalışma raporunda aşağıdaki etkinlikleri ön plana çıkartmıştır.

"Odalararası meseleler Odaların mütalâaları alınmak suretiyle komisyonlarda tezekkür edilmiştir. Zaman zaman Birlik İdare Heyetinin çalışmaları hususunda Oda İdare Heyetleri, Reis ve Umumi Katipleriyle fikir mutabakatları tesisine gayret sarf edilmiştir (...) Birlik Haber bülteni vasıtasıyla meslek-

taşlarımıza mümkün olduğu kadar Birlik faaliyetleri hakkında bilgi verilmiş, alakaları rica edilmiştir (...) TBMM'de camiamızla ilgili bulunan meseleler için meslektaş milletvekillerimizle irtibat sağlamak gayretleri aralıksız devam etmiştir."

Dönem içerisinde gerçekleştirilen girişimler sonucunda, Başbakanlık, 7 bakanlık ve 2 birlik temsilcisinden oluşan bir komisyon kurulmuştur. Bu komisyonun çalışmaları ve önerileri hükümetçe "tasvibe mazhar" görüldüğünden, meslek sorunlarına yönelik yapılan çalışmalar, dönem içinde olumlu bir seyir izlemiştir. Yönetim Kurulu göreve başladıktan sonra çeşitli bakanlıklara çalışmaları birlikte sürdürme önerisi götürülmüş ve ilk olarak şubat ortalarında İşletmeler Vekaleti'nden üç konu (kömür, mensucat, inşaat malzemesi ve araştırma enstitüleri kuruluşlarına ait) hakkında Birlik'ten meslek görüşü talep edilmiştir. Bu gelişmeler sonucunda eylül ayında Odalararası Danışma Kurulu toplanmış, gerçekleştirilen çalışmalar aktararak, maddi zorluklar ve diğer sıkıntılar başlıkları altında görüş alışverişi yapılmıştır.

TMMOB ile birlikte çalışma talebinde bulunan kuruluşlarla, çalışma metot ve ilkeleri üzerinde çok ayrıntılı ve hükümetçe benimsenmiş bir yöntem belirlemek için; İşletmeler Vekaleti, işbirliği koşullarını Başbakanlık'a götürmüştür. Başbakanlık, bu konuda hazırlık yapılması teklifini, kanunu yürüten merci olması bakımından Nafia Vekaleti'ne bildirmiştir. Bu durum üzerine bakanlık; 7 bakanlık ve 2 birlik temsilcisinden oluşan komisyonu toplayarak çalışmalara başlamıştır. Komisyon raporu 15 Ocak 1957 tarihli TMMOB Teknik Haber'de yayımlanmıştır.

2490 sayılı Arttırma ve Eksiltme Kanunu'nu düzenleyen İhale Kanunu, Milli Korunma Kanunu kararnameleleri, 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkındaki Kanun ve Asker Meslektaşların İhtisas Zamları ile ilgili kanunların düzenlenmesi gibi çok çeşitli konularda çalışmalar yapılmış ve sonuçları ilgili makamlara duyurulmuştur. Nafia Vekaleti, TMMOB'nin varlığından faydalanma

yolunda, kuruluşundan beri koruduğu yakınlığı dönem içinde de sürdürmüş ve mesleki konularda Birliğin görüşünü almak konusunda özen göstermiştir.

Başbakanlık'ın 4 Ocak 1957 tarihinde yayımladığı genelgede, "TMMOB'nin 6235 sayılı kanunun 2. maddesinde açıklanan vazifeleri görebilecek şekilde oluştuğuna sinai, zirai ve imar faaliyetleriyle ilgili her türlü konuda Birlik'le görüş alışverişinde bulunmak suretiyle memlekete fayda sağlanacağına" değinilmiştir. Yine aynı genelgede TMMOB ve ihtisas gruplarının özellikle çok değişik uzmanlık alanlarını ilgilendiren önemli konularda Birlik ile işbirliği yapılması ve jüri, ehliyet, hakem, eksper vb meslek hizmetleri için Birlik'ten uzman talep edilmesi konularına değinmiştir.

TMMOB'nin 3. çalışma dönemi içinde ayrıca; Bülten (Teknik Haber) ayda iki defa çıkarılarak yayını başlatılmış, üyelere iki defa ödemeli olarak gönderilmiş, ancak 3.500 üyenin abone olması sağlanabilmiştir. Amerikan Kütüphanesi ile kütüphane müdürlüğünün istemi doğrultusunda başlatılan girişimler olumlu sonuçlanmış ve meslekle ilgili 4.789 adet kitap ve dergi sağlanmıştır.

Odalar Birliği, yapılan temaslar sonucunda FEANI (Federation Europeenne d'Association Nationales d'Ingenieurs) kuruluşuna üye olmaya davet edilmiştir. Alman Mühendisleri Birliği ile temaslar da dönem içinde geliştirilmiş ve bu Birliğin kuruluşunun yüzüncü yıldönümü nedeniyle Berlin'de yapılan törene TMMOB adına katılmıştır. Ayrıca, Meksika'da "Asociacion International D'Professionistas" adlı Birlik, Türkiye mümessilliği için bir meslektaşımızın tavsiye edilmesini istemiş, bu görevi İnşaat Mühendisleri Odası'ndan bir meslektaşımızın yürütmesi sağlanmıştır.

1956 yılı sonu itibarıyla TMMOB üye mevcudu %10 oranında bir artış göstermiş ve 224'ü kadın olmak üzere toplam 8.821 üyeye ulaşılmıştır. Ayrıca, birçoğu Türkiye'de iş yapan firmalarda

çalışan 204 yabancı uyruklu mühendis ve mimar da geçici üye olarak kayıt yaptırmıştır.

TMMOB, 3. dönem içinde Genel Kurul'ca kabul edilen yıllık bütçesinin %50'sini dahi gerçekleştirememiştir. Ayrıca, Odalar kendi örgüt yapıları ve örgütlenmeleri ile ilgili yoğun çalışmalar yaptıklarından, Birliğe gerekli ilgiyi de gösterememişlerdir. Dönem içinde Birlik Yönetim Kurulu toplantılarına Odalarımızın katılım oranı ortalama %73 olarak gerçekleşmiş, komisyonlarda Odaların temsil edilmesi sağlanamadığından, toplantılar sürekli ertelenmiş veya gecikmiştir. Birlik mali imkânsızlıklar yüzünden gerekli olan birçok dokümanı temin edememiş, temin ettiği dokümanların tercümelerini yaptıramamıştır. Odalardan görüş ve öneri sorulduğunda, cevap kolaylıkla sağlanamamış, çoğunlukla jüri üyeliği için dahi haftalarca beklemek gerektiğinden, hizmetlerin gecikmesi ya da yeterince yapılamaması sonucu doğmuştur.

TMMOB'nin ilk yayını TEKNİK HABER

Demek ki Yarım Yüzyıl Geçti!

Aydın Boysan - Mimar GSA

1954 yılındaki TMMOB'nin kuruluş kongresini, hâlâ heyecan ve zevkle anımsıyorum. Bu duyulanma beni, daha sonra yapılan Oda kongrelerinde de Mimarlar Odası'nın ilk yönetim kurulu üyesi ve ilk Genel Sekreteri olmaya kadar götürmüştü.

Birliğin kuruluşu, aralarında meslek uzaklıkları bulunan mimarlar ile mühendislerin işbirliklerinde, yeni sıcak ilişkilerin doğmasına yardımcı olmuştu. Biz mimarlar da mühendislerle ilişkilerimizin yakın, hattâ çok yakın olması gerektiğine inanıyorduk.

İlk Birlik Genel Kurulu'nda, İTÜ ve GSA mezunu mimarlarınayrı odalar kurmaları önerisinin reddedilmesi, yeni anlamsızlıklar doğması olasılığını azaltmıştı. Sayıları artık 70'i geçen üniversitelerin sanırım 30'unda mimarlık öğrenimi yapılmasını görenler, o önerinin anlamsızlığını, sanırım şimdi anlarlar, eğer hâlâ yaşıyorlarsa.

Birliğin kuruluş yılı olan 1954'te, ülkemizde mimar sayısı yalnız 1000 (bin) iken, şimdi 35.000 (otuzbeşbin) sayısına ulaştı. Bu gelişmeden nasıl bir sonuç çıkarılabileceği, sanırım iyice ilginçtir. Bu değişim, bana göre, ülkemizdeki hesapsızlığın, hem komik hem de trajik bir sonucudur. Mühendislik branşlarında da benzeri değişimler, sanırım olmuştur, 1954 yılında TMMOB'nin kuruluşunda, tüm odalar, üyelerinin ülke kaderini iyi günlere götürecektik kadar doğru ve güzel etkileri olacağını inancı içindeydi. Benim gibi, bu güzel umutların bugün gerçekleşmediğini düşünen ve dile getirenleri kınamak, yanlış olur.

Ülkemiz aydın kişilerinin çok ama çok büyük çoğunluğu, "az bir şey" refaha ermenin verdiği rahatlıkla, ülkede ne olursa olsun, umursamazlık içinde seyretmekte.

Birliğe bağlı oda üyelerimiz de, bu bütünlük içinde davranmaktalar... Böyle düşünmeyerek çırpınan çok az sayıdaki TMMOB üyesi ve ülke aydınının gücü, "neme gerekçi"leri uyandırmaya ve gidişi değiştirmeye yetmiyor ne yazık ki.

Gerek faaliyet raporunda, gerekse ilk olarak bu dönemde yayına başlayan Teknik Haber adlı Birlik bülteninde değinilip manşetlere çıkartılacak kadar önemsenen ve tamamı mühendislik ve mimarlık konuları ile doğrudan ilgili olan bazı konular, aşağıda başlıklar halinde sıralanmıştır.

- 60 MW kapasiteli Çatalağzı Termoelektrik Enerji Santrali ilave tesisleri hizmete açıldı.
- Çatalağzı-Karabük-Ankara yüksek gerilim hattı ve Ankara trafo merkezi işletmeye alındı.
- Tunçbilek'te açılış merasimi yapıldı. İnşaat ve konstrüksiyonu dört yabancı firmadan mürekkep bir konsorsiyum eliyle ikmal edilen ve kontrol hizmetleri de Türk mühendisleri tarafından sağlanan Termoelektrik Enerji Santrali, enterkonekte şebeke üzerinden Eskişehir, Bursa ve İzmit'e cereyan vermeye başladı.
- Seyhan Bent ve Hidroelektrik Enerji Santrali Tesisleri, işletmeye alındı; Mersin, Adana, Tarsus civarını beslemeye başladı.
- Fırat üzerinde inşa edilerek Orta ve Güney Doğu Anadolu'yu birbirine bağlayan Birecik Köprüsü trafiğe açıldı.
- Ankara İmar Müdürlüğü'nce Emekli Sandığı'nın Ankara'da yapacağı turistik otele ait projeler, yurtdışında elemanlara yaptırıldığından, 6235 sayılı kanunun yabancı teknik ruhuna aykırı görüldü ve TMMOB tarafından tetkik edilmeden reddedildi.
- Yüksek Mühendisler Birliği, 27 Mayıs 1956 günü kuruluşunun 30. yılını kutladı. Ankara, İstanbul ve İzmir'de mühendislik haftaları düzenlenip, meslekte 50 yılını dolduranlar için jübile yemeği verildi.
- Yüz sene evvel 23 genç mühendisin kurduğu VDI'nın 100. yıldönümü 11-15 Mayıs tarihleri arasında Berlin'de kutlandı.

4. DÖNEM

(29 Ocak 1957 – 27 Ocak 1958)

SPUTNIK UZAYA FIRLATILDI...

4 Ekim 1957 tarihinde Kazakistan SSCB'nin BAYKONUR Uzay Merkezi tesislerinden fırlatılan bir ICBM'nin taşıdığı Sputnik isimli yapay uydusu, dünya etrafındaki yörüngesine oturtularak, dünya etrafında dönmeye başlamıştır. Resmi haberlere göre, dünya yüzeyinden 224 km kadar uzaklıktaki bir yörüngede dönen Sputnik, bir takım kozmoloji deneylerinde kullanılmak için fırlatıldığı ve insanoğlu için "Feza Çağı"nın başladığı bildirilmiştir.

Askerî kaynaklı bazı yazarlara göre, resmi amacın gerçeği tamamıyla yansıtmadığı; asıl amacın uzayın askeri amaçlarla kullanılması olduğu belirtilmiştir. SSCB için, bundan böyle tek pilotunun bile canını riske atmadan, dünya üzerindeki her noktayı nükleer başlıklı ICBM'ler ile vurabilme imkânı doğduğu; ABD'nin 24 saat havada kalan "Uçankale" filolarının bundan böyle atılacağı bildirilmiştir.

SEÇİMLERDE ÜZÜCÜ OLAYLAR...

Başvekil A. Menderes'in 1957 Mayıs ayında sonunda erken seçime gideceğini açıklamasıyla birlikte toplumun tansiyonu giderek artmış ve tırmanan gerginlik, seçim gecesi zirveye tırmanmıştır. Seçime hile ve fesat karıştırıldığını iddia eden Gaziantep halkının muhalefete mensup bir kısmı, Vilayet Konağı önünde gösteriyi başlatmıştır. Emniyet güçlerinin aşırı sert davranışı halkı iyice çileden çıkarmış; alelacele nezarete atılan bazı göstericilerin bulunduğu bir semt karakolu ateşe verilmiştir. Polis göstericilerin üzerine ateş açmış ama, tesadüf eseri kimse ölmemiştir.

Güvenilir kaynaklardan alınan haberlere göre, Gaziantep olaylarının DP iktidarına karşı başlayabilecek yeni bir muhalefet tarzının, bir çeşit sokak muhalefetinin füyusunu ateşleyebileceği düşünülmektedir...

TMMOB YÖNETİM KURULU		
Yön. Kur. Başkanı	Muammer ÇAVUŞOĞLU*	İnşaat Mühendisleri Odası
Yön. Kur. II. Bşk.	Murad ÖĞET**	Ziraat Mühendisleri Odası
Üyeler	Necmi TANYOLAÇ	Elektrik Mühendisleri Odası
	Celal GÖZEN	Gemi Mühendisleri Odası
	Muhittin ARAN	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
	Turgut NOYAN	Kimya Mühendisleri Odası
	Tarık GÖKÇEN	Maden Mühendisleri Odası
	Serbülent BİNGÖL*	Makina Mühendisleri Odası
	Muhittin GÜRELİ**	Mimarlar Odası
	İbrahim KUTLUTAN	Orman Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU	
Ali Talip GÖREN	İnşaat Mühendisleri Odası
Emin İPLİKÇİ	Elektrik Mühendisleri Odası

TMMOB DENETLEME KURULU	
Ömer ÖZ	
Tahsin ARMAY	Elektrik Mühendisleri Odası
Reşat SARIBAŞ	Makina Mühendisleri Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ	
Şükrü ER	Makina Mühendisleri Odası

* Ulaştırma Bakanlığı'nda çalışan Muammer Çavuşoğlu, Yönetim Kurulu Başkanlığı'ndan istifa etmiş, bu görevi 8 Eylül 1957 tarihinden dönem sonuna kadar Serbülent Bingöl yürütmüştür.

** Aynı gerekçe ile Murad Öğet Yönetim Kurulu II. Başkanlığı'ndan istifa etmiş, bu görevi de 8 Eylül 1957 tarihinden dönem sonuna kadar Muhittin Gürelî yürütmüştür.

TMMOB'nin 4. dönemi, 29-31 Ocak 1957 tarihleri arasında gerçekleştirilen Genel Kurul ile başlamıştır. Genel Kurul'da görüşülen önemli konulardan bir tanesi de Ankara'daki Tarım Alet ve Makinaları Okulu mezunlarına Ziraat Makinaları Mühendisi, Orman Ameliyat ve Orta Orman ile Mıntika Orman Mektepleri'nden mezun olanlara Orman Mühendisi ve zirai meslek öğretimi yapan bölge ziraat okulu mezunlarına Ziraat Mühendisi unvanlarının mesleki ilerleme kursuna tabi tutularak verilmesi ile ilgili kanun tasarısı olmuştur.

Bu görüşmelerde söz alan Genel Kurul delegelerinin tümü benzer şeyler söylemiş, yapılan konuşmalarda bu konu ile ilgili olarak "...hiç bir yerde otorite kanunla sağlanamamıştır. İlimde, bilgide otorite ancak gene ilim ve bilgi ile sağlanır. Dolayısıyla herhangi bir zümreye kanunla mühendislik diploması vermek sureti ile ilmi bir otorite sağlanamaz. Bunun memleketeye duyurulması lazımdır. Ayrıca mühendislik ilminin otoritesinin sağlanacağı müessesenin burası olduğunu da duyurmalıyız" şeklinde görüşler belirtilmiştir.

Görüşmeler sonunda, konuyla ilgili karar, komisyonca hazırlanan taslağa benzer şekilde çıkmıştır. Bu kararda; "...Mühendislik unvan ve yetkiyi Türkiye'de 3458 sayılı kanunla temin edilmiştir. Kanunun 1. maddesinin 4. fıkrası mühendislik ve mimarlık unvan ve yetkilerine sahip olacakların haiz olması lüzumlu belgeleri açıklamaktadır. Bu belgelerin tarifinden anlaşılacağı üzere bu tahsili veren kurumların ders programları esastır. Bu unvanlara sahip olmak ancak tedris yolu ile mümkündür. Bu tedris yolu da ancak yüksek tahsili şart kılmaktadır. Özel kanunlarla mühendislik ve mimarlık unvanı kimseye verilemez, aksi halde bundan kamu vicdanı zarar görür..." denilmiştir.

Genel Kurul'da ayrıca, Mevzuat Komisyonu'nun 6235 sayılı TMMOB kanunu ile ilgili raporu da uzun görüşmelere neden olmuştur. Söz alan delegeler, komisyon raporunu övmüşler, TMMOB kanununun dünya demokrasilerinde gelmiş

aşamanın son modeli olduğunu söylemişler ve diğer kuruluşların kanunu incelendiği ve karşılaştırıldığı zaman en mükemmelinin TMMOB kanunu olduğunu vurgulamışlardır. Söz alan bu delegelere göre TMMOB kanunu, mühendis ve mimarlara çok geniş yetkiler ve özellikler sağlamaktadır.

Genel Kurul'da 4. dönem Yönetim Kurulu tarafından hayata geçirilmesi talep edilen 21 karar alınmıştır. Bu kararlardan bazıları şunlardır;

- Birlik gayrimenkul ihtiyacı için Odaların bina fonlarının birleştirilmesi ile 1957 bütçesinde 100.000 TL olarak gösterilmesi ve bu husustaki teşebbüslerin sürmesine,
- 1957 gelir bütçesinin 470.000 TL ve gider bütçesinin de buna bağlı olarak 470.000 TL olarak bağlanması (gelir kalemleri içinde oda katkı payı olarak, 10 odanın bütçe gelirleri toplamı olan 1.020.000 TL'nin TMMOB payı olarak ödenen %20'lik kısmı olan 204.000 TL görülmektedir.)

Aynı kararda 1957-1958 kadro aylıkları şu şekilde belirtilmiştir (brüt):

Umumi Katip (Genel Sekreter)	:	3.000 TL
Muamelat Şefi	:	875 TL
Hukuk Müşaviri	:	500 TL
Muhasip	:	300 TL
Evrak Memuru	:	400 TL
Daktilo ve Arşiv Memuru	:	400 TL
Sicil ve Kütüphane Memuru	:	350 TL
Dağıtıcı	:	300 TL
Odacı	:	200 TL

- Birlikçi ve hakemlik konularında Birliğin seçim yapması hususunda, bir kanunun teklif edilmesi için Yönetim Kurulu'nun görevlendirilmesine,
- Yüksek Denizcilik Okulu Makina Şubesi mezunlarına, Devlet Şûrası ve Üniversite Senatosu kararınca verilmesi uygun görülen Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği unvanının ve bir Oda kurarak Birliğe alınmaları hususunun yeni Yönetim Kurulu'nca tekrar incelenmesine ve yetkili kılınmasına,

- Birlik Müsabaka Talimatnamesi'nin Odalararası bir komisyonda tetkikine,
- Bütün mühendislik ve mimarlık kollarında vazife ve selahiyetlerin 3458 sayılı kanunun tadili içinde mütalaa edilmesinin uygunluğuna,
- TMMOB 5. Genel Kurulu'nun 27 Ocak 1958 Pazartesi günü İstanbul'da çalışmalarına başlamasına,
karar verilmiştir.

Genel Kurul'un son bölümünde, 3 dönem (2.5 yıl) Birlik Genel Sekreterliği görevini yürüten Muzaffer Binici yerine yeni bir Genel Sekreter seçimi yapılmıştır. Bu seçim 3 turda gerçekleşmiş ve 3. tura gerek olup olmadığı uzun bir süre tartışılmıştır.

Aydın Boysan, bu turlarda aday olan Hikmet Turat ile ilgili olarak Genel Kurul tutanaklarına geçen konuşmasında "...muhterem Hikmet Bey'in soyadı da Turat olduğuna göre bize boyuna tur attırıyor" diyordu.

3. turda Şükrü Er 142, Hikmet Turat 85 oy almış ve böylece TMMOB'nin 4. döneminde Genel Sekreter Şükrü Er olmuştur. Seçimlerin tamamlanmasının ardından Genel Kurul tamamlanmıştır.

Yönetim Kurulu, 1 Şubat 1957 tarihli toplantısında Başkanlığa Muammer Çavuşoğlu'nu, II. Başkanlığa Murad Öğüt'i seçerek göreve başlamıştır. Dönem içinde Muammer Çavuşoğlu ve Murad Öğüt'in iş durumları nedeni ile istifaları üzerine, 8 Eylül 1957 tarihli toplantıda Yönetim Kurulu Başkanlığı'na Serbülent Bingöl, Yönetim Kurulu II. Başkanlığı'na Muhittin Güreli getirilmiştir. 4. dönem çalışma raporunda, bu dönem Yönetim Kurulu'nun 31 Aralık 1957 tarihine kadar 28 toplantı yaptığı belirtilmektedir.

Çalışma raporunda, mühendislik ve mimarlık formasyonu ile ilgili çalışmalara özel önem verildiği belirtilmekte, ayrıca 6. Maarif Şûrası'na yoğun çalışmaların ardından etkin bir şekilde katıldığı ve Birliğin yaptığı çalışmaların "Türkiye'de Teknik Eğitim ve Öğretim" adı altında bir kitapta toplandığı belirtilmektedir.

Genel Kurul'da, bazı görüşmelerin de aktarıldığı ziraat ve ormanla ilgili bazı okullardan mezun olanlara ek kurslarla mühendislik unvanı verilmesine ilişkin kanun teklifine karşı epey mücadele edildiği anlaşılmaktadır. Sonunda kanun teklifinin Meclis'in yenilenmesi sonucu geçersiz kaldığı, ancak yeni Meclis çalışma döneminde gündeme getirilmesi olasılığına karşı yakın takip yapılmasının zorunlu olduğu bildirilmektedir.

Yine Genel Kurul kararlarından olan Yüksek Denizcilik Okulu Makina şubesi mezunlarına, Devlet Şûrası ve üniversite senatosu kararınca verilmesi uygun görülen Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği unvanı ve bir Oda kurarak Birliğe alınmaları ile ilgili olarak konunun, Odalar temsilcilerinden kurulan bir komisyon tarafından incelendiği ve Çalışma Raporu ekinde sunulan Komisyon Raporu ve eklerinden anlaşıldığına göre bu konuda özellikle Maarif Vekaleti ile Münakalat Vekaleti arasında büyük görüş ayrılıkları ve tartışmaların yaşandığı anlaşılmaktadır.

Münakalat Vekaleti'nin TMMOB'nin Demirtepe Fevzi Çakmak Sok. No. 20 Yenışehir-Ankara adresine 25 Ocak 1954 tarihinde gönderdiği yazıya göre bu bakanlık, yabancı ülkelerdeki uygulamalara göre gemi makina subaylarına mühendis (engineer) dendiğini ve kendilerine bağlı Yüksek Denizcilik Okulu'ndan mezun olanlara da "Gemi Makinaları İşletme Mühendisi" unvanı verilmesinin uygun görüldüğünü belirtmektedir. Daha sonraki bir yazıda ise bu unvanla verilen diplomalara istinaden bu kişilerin Oda kurmak yolundaki taleplerinin gerçekleştirilmesi istenmiştir.

Maarif Vekaleti (MEB) ise İTÜ'nün de katıldığı program yeterliliği ve "mühendis" ve "işletme mühendisi" tanımlarına göre, bu okuldaki ders programının, bu unvan için yeterli bulunmadığını ve Münakalat Vekaleti'nin "tedrisat onayını Maarif yapar ama unvanı biz veririz" tezine karşı olarak tedrisat ile unvanın ayrılamaz olduğunu, unvanı da Maarif Vekaleti'nin onaylaması gerektiğini belirtmektedir.

Özet olarak, tartışmalarda, böyle bir mühendislik dalı olmadığından bu unvanın verilemeyeceği görüşü ağırlık kazanmış ve Birlik Yönetim Kurulu, Maarif Vekaleti'nin tezini benimseyerek, Devlet Şûrası'nın kararının tavsiye niteliği ile uyulma zorunluluğunun olmamasının da avantajı ile, bu okul mezunlarının "Birlik camiasına dahil olmalarına sebep bulunmadığına" karar vermiştir.

Bu dönem, Odalarca hazırlanan mühendislik-mimarlık ücretleri kapsamında asgari ücret talimatnamelerinin yürürlüğe girmesi için Nafia Vekaleti nezdinde girişimde bulunulduğu, bazı üye ve kuruluşlarca tarifelerin istendiği ve zorunlu olmamasına rağmen fiilen kullanılmaya başlandığı bilinmektedir. Birlik tarafından Adliye Bakanlığı'na başvuruda bulunularak, birlikişilerin belirlenecek meslektaşlardan seçilmesinin istendiği, ancak bakanlık tarafından, birlikişiliğin prensip olarak davalı ve davacı tarafından seçildiği, anlaşmazlık halinde hâkimce belirlendiği ve tavsiyenin müdahale anlamına gelebileceği nedeni ile reddedildiği anlatılmaktadır. Ancak, son zamanlarda kendiliğinden duyulan ihtiyaçla Odalardan hayli birlikişi istendiği de belirtilmektedir.

Bu dönemde, meslektaş hukuku kapsamında, mesai saati dışı çalışma, gündelikle çalışma, yabancı firmalarda çalışan Türk mühendisler ve Türkiye'de çalışan yabancı mühendislerle ilgili birçok çalışma yapıldığı görülmektedir. Meslektaşlar arasında "TMMOB Sigorta Fonu" kurulması ile ilgili çalışmalar yapıldığı, ancak talep olmaması ihtimali nedeniyle bu tasarının sigorta şirketlerine götürüldüğü ve en uygun teklifi veren "Anadolu Sigorta Şirketi" ile sözleşme yapıldığı anlatılmaktadır.

Ülkede sanayinin gelişmesi, ihtiyaçları ve yönlendirilmesi ile ilgili fikirlerin oluşması için bir "Sanayi Kongresi" düzenlenmesinin gerekli görüldüğü ve bu konuda bir program hazırlanarak Sanayi Bakanlığı'na sunulduğu açıklanmaktadır. Çalışma raporunda, bu konu ile ilgili olarak, 1958 yılında İstanbul'da Sanayi Bakanlığı tara-

fından düzenleneceği bildirilen Sanayi Sergisi Düzenleme Kurulu'na temsilci olarak Birlik adına Makina Mühendisleri Odası tarafından bir temsilci gönderilmesinin kararlaştırıldığı da belirtilmektedir. Ayrıca, İnşaat ve Tesisat Mütahhitleri Odası kurulmasına ilişkin olumsuz görüş verildiği ve bu girişimin Meclis'in yenilenmesi ile şimdilik gerçekleşmediği söylenmektedir.

4. dönem çalışma raporunda ayrıca, özellikle Makina Mühendisleri Odası'nın talebi ile, teknik terim çalışmalarının mümkünse Türk Dil Kurumu gibi kuruluşlarla başlatılması ve konunun önemi nedeni ile ileride bir Teknik Terimler Enstitüsü kurulması gerektiği anlatılmaktadır. Ayrıca, meslektaşların iştirakleri ile bir banka kurulması yönünde sekiz kişilik bir müteşebbis heyet oluşturulduğu da bildirilmektedir.

Çalışma raporunda, yabancı meslek kuruluşları ile ilişkiler kapsamında birçok meslek kuruluşu ile ilişkiler anlatılmış, en önemli ilişki olarak, Avrupa Ulusal Mühendisler Birliği'nin (FEANI) daveti üzerine Dışişleri ve Bayındırlık Bakanlıkları nezdinde girişimde bulunulduğu ve İcra Bakanlıkları Heyeti tarafından gerekli karar ve izin verilmesinin ardından, Birliğin, FEANI'de 10.000 üye karşılığı 4 delege ile temsil edileceği belirtilmiştir. Bu kapsamda ödenecek 1.500 TL aidata döviz müsaadesi için Maliye Bakanlığı'na müracaat yapıldığı belirtilmektedir.

Çalışma raporunda yer alan diğer konular ise şunlardır:

- Bir teknik kütüphane kurulması yönündeki girişimler;
- Birliğe bağlı odaların teknik dergilerinin sayısının 20'yi bulması, çalışma raporu, matbu evrak gibi baskılarla birlikte matbaalara senede yaklaşık 80.000 TL ödenmesi nedeniyle, daha kaliteli baskı için odalarla ortak bir matbaa kurulabilmesi doğrultusundaki çalışmalar;
- Birlik ve odaların toplam 84.000 TL/yıl civarında kira ödemesi nedeniyle, bir önceki

Yönetim Kurulu'nun Hazine arazilerinden arsa temini talebi üzerine, Bakanlar Kurulu onayıyla, Ankara-Ayrancı'daki (yeni TBMM inşaatı arazisinin üstünde) 2.156 m²'lik bir arsanın, bedeli karşılığında TMMOB'ye tahsisi yönünde karar çıkartılması için harcanan yoğun çabalar (ancak fiyat tespit komisyonunun m² fiyatı olarak 50 TL belirlediği, masraflarla beraber arsa maliyetinin 120.000 TL olacağı ve bunu ödeme imkânı bulunmadığı belirtilmektedir. İnşaat Mühendisleri Odası teklifi ile kurulan komisyonun şu görüşleri yansıttığı belirtilmektedir: Arsa şehirden uzaktır ve ulaşım zordur; şehrin merkezi yerlerindeki hazine arazilerinin alımı mümkün olduğu gibi, hususi şahıslara ait arsalarında alımı da mümkündür; Birlik ve odaların ihtiyacını karşılayacak bir binanın yaklaşık 2 milyon TL'ye mal olacağı göz önüne alındığında, bunun rasgele bir arsada yapılması doğru bulunmamaktadır.. Söz konusu arsadaki hakkın geçerli olduğu, ancak çalışmaların sürmesi gerektiği bildirilmektedir.)

- Birlik-Oda ilişkilerinin geliştirilmesi yönünde sarf edilen büyük çabalar;

- Yurtdışındaki emsal meslek örgütlerinin faaliyetini düzenleyen yasal mevzuatın dilimize kazandırılması için yaptırılan çeşitli tercüme çalışmaları...

Çalışma raporunda verilen tabloya göre, TMMOB bünyesinde, 258 kadın, 9.785 erkek olmak üzere toplam 10.043 mühendis ve mimar kaydının olduğu, bunlardan 8.372 kişinin yurtiçinden 1.671 kişinin ise yurtdışından diploma aldığı, 7.237 mühendis ve mimarın memur olarak görev yaparken 2.806 kişinin serbest çalıştığı anlaşılmaktadır. Başka bir tabloya göre, en fazla mühendis ve mimar 2.835 ile İstanbul'

bulunmakta, bu şehri 2.761 ile Ankara, 494 ile İzmir, 410 ile Zonguldak, 239 ile Bursa ve 225 ile Eskişehir izlemektedir.

Daha önce 15 günde bir çıkan ve yaklaşık 3.500 mühendis ve mimara ulaşan TMMOB yayın organı "Teknik Haber" bülteninin yerine yayımlanmaya başlayan "Mühendislik-Mimarlık Gazetesi"nin ilk sayısı, 3 Haziran 1957 tarihinde çıkmıştır. Haftalık olarak yayımlanan "Mühendislik-Mimarlık Gazetesi"nin 789 abonesinin bulunduğu belirtilmektedir. Yurtiçinden ve yurtdışından en son teknolojik gelişmelerin, mühendislik ve mimarlık haberlerinin, süreli makale ve tercümelerin yer aldığı zengin bir yayın olduğu gözlenen bu periyodik gazetenin, bu dönem sonuna kadarki sayılarında yer alan bazı başlıklar ve makaleler aşağıdaki gibidir:

- Adana çimento fabrikası açıldı...
- Soma Termik Santrali'nde deneme çalışmaları başladı...
- ODTÜ kampusunun temeli atıldı... (ODTÜ'nün bir önceki ders yılında Milli Müdafaa Cad.'deki bir barakalar kompleksinde eğitim ve öğretim sürdürdüğü belirtiliyor.)
- Hirfanlı Barajı su tutmaya başladı...
- TMMOB'nin açtığı "Toplum Önünde Söz Söyleme" kursunun ilk dönemi bitti ve başarı gösteren 28 kişiye Bulvar Palas Pavyonu'nda düzenlenen yemekli bir toplantıyla diplomaları dağıtıldı...
- Osmanlının sonu ile cumhuriyet dönemi aralığında tam 60 yıl mühendislik yapan Kemal Saatçioğlu ile röportaj...
- İstanbul Metrosu ve güzergâhları...
- "İyi Amirin Vasıfları" ve "Mühendisin Ahlak Kaideleri" üzerine muhtelif etik denemeleri...

5. DÖNEM

(27 Ocak 1958 – 13 Nisan 1959)

KÜBA'DA DEVİRİM...

Castro ve arkadaşlarının 1956 sonlarında Küba'da başlattıkları gerilla savaşı, başarıya ulaşmış ve 1 Ocak 1959 tarihinde Batista rejimi yıkılmıştır. Küba devrimi işçilerden, köylülerden, küçük burjuva aydınlara kadar, halkın çeşitli kesimlerinin desteğiyle gerçekleştirilen bir devrim olmuştur. Castro ve Che Guevara önderliğinde yapılan devrimin en belirgin özellikleri, antiemperyalist ve ulusal karakterli olmasıdır.

Bu gelişmeleri Che "Küçük savaşçı çekirdeklerin başlattıkları mücadeleye giderek sürekli bir şekilde yeni yeni güçler katılır, kitle hareketleri boy göstermeye başlar, eski düzen yavaş yavaş yıpranır, çöker; işte tam bu sıradadır ki işçi sınıfı ve şehirli yığınlar savaşın kaderini tayin ederler" şeklinde ifade etmiştir.

VATAN CEPHESİ KURULDU...

1954 yılında ilk Komünizmle Mücadele Dernekleri'ni kuran DP iktidarı 1957 seçimlerinde ülkede demokratikleşmeyi sağlamayı vaat etmiş, ancak uygulamasıyla ülkede cepheleşmeyi arttırmış, kendi dışındaki siyasi güçleri tasfiye etmeye çalışmıştır. Bu uygulamalardan birisi de 12 Ekim 1958 tarihinde kurulan ve "Vatan Cephesi" adıyla anılan uygulamadır.

Vatan Cephesine üye olanların her gün tek tek radyodan isimleri okunmuş ve Vatan Cephesi'ne üye olmayanlar "2. sınıf vatandaş" durumuna sokulmuştur.

Mutluluğun, Küba'nın resmi

TMMOB YÖNETİM KURULU		
Yön. Kur. Başkanı	Orhan UYGUN	Elektrik Mühendisleri Odası
Yön. Kur. II. Bşk.	Serbülent BİNGÖL	Makina Mühendisleri Odası
Üyeler	Muhittin ARAB	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
	Muzaffer BİNİCİ	İnşaat Mühendisleri Odası
	Tarık GÖKÇEN	Maden Mühendisleri Odası
	Celal GÖZEN	Gemi Mühendisleri Odası
	Vedat İLALAN	Kimya Mühendisleri Odası
	Necmi SÖNMEZ	Orman Mühendisleri Odası
	Necdet ŞALVUZ	Mimarlar Odası
	Salih KAVAKLIOĞLU	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU	
Ali Talip GÜRAN	İnşaat Mühendisleri Odası
Emin İPLİKÇİ	Elektrik Mühendisleri Odası
Ratıp BERKER	
Talât ÖZİŞİK	Mimarlar Odası

TMMOB DENETLEME KURULU	
Nezih DEVREZ	İnşaat Mühendisleri Odası
Ömer ÖZEN	Orman Mühendisleri Odası
Naim ŞUKAL	İnşaat Mühendisleri Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ	
Rüştü ÖZAL	İnşaat Mühendisleri Odası

TMMOB'nin 5. dönemi, 27 Ocak 1958 tarihinde İstanbul Fen Fakültesi Konferans Salonu'nda gerçekleştirilen 5 günlük Genel Kurul ile başlamıştır.

Birlik Genel Kurulu'nda uzun görüşmelere neden olan ve 5. dönem Yönetim Kurulu'nun üzerinde çalışması istenilen bir konu da "Mühendis ve Teknik Elemanların Yetki ve Yetenekleri"dir. Özellikle inşaat mühendisi meslektaşlarımızın yakınmaları üzerine konuya eğilen Yönetim Kurulu, dönem içinde bir komisyon oluşturarak konuyu incelemiş, oluşturulan komisyon raporunu Odalara göndermiş ve Genel Kurul çalışma raporuna ek olarak delegelere sunmuştur.

Bu çalışmada ana hatlarıyla, mühendis ve mühendislik kavramına toplumun yeterince hazır olmadığı, ülkemizdeki sanayileşme ile birlikte mühendisliğin ve mimarlığın öneminin artacağı belirtilmiştir. Komisyonca yapılan incelemelerde, gelişen ülke ekonomisinde yılda yaklaşık 350 yeni mühendise ihtiyaç duyulurken 800 civarında mezun verildiği, ancak özellikle ara eleman kadrolarda (tekniker, kalfa) ihtiyaç yılda 2.400 civarında iken mezun sayısının 400 dolayında olmasının sakıncalarından bahsedilmiştir. Tüm bu gelişmelere karşın bir de teknikerlerin mühendis olma (bu durum gerek gelir açısından, gerekse de toplumdaki konum açısından, mühendisliğin itibarlı olduğundan kaynaklanmaktadır) yönünde çaba harcamalarının, bu konuda tam bir tezat oluşturduğu belirtilmiştir. Komisyon raporunun son iki paragrafında, mühendis-yüksek mühendis kavramının artık gitgide kaybolduğu ve iki kariyerin birbirine çok yaklaştığı vurgulanmıştır.

Dönem içinde en yoğun çalışma, Mevzuat Komisyonu tarafından yürütülmüştür. Komisyon, özellikle mühendis ve mimarlıkla ilgili 3458 sayılı kanun ile TMMOB'nin kuruluş kanunu olan 6235 sayılı kanunun, geçen beş yıl içinde yaşanan sıkıntılar ve tıkanıklıklar sonucu, tadili (düzeltilmesi ve güncelleştirilmesi) için uğraş vermiştir.

TMMOB'nin mali bir altyapısının oluşturulabilmesi için de gayret sarf eden komisyon, daha

önce Odalar tarafından üyelerden alınmakta olan ve aylık gelirden kesilen %0,5 yerine, Nafia Vekaleti ve belediyelerle işbirliğine geçilerek, bu kurumların bünyelerinde yapılacak olan ihalelerde mühendis ya da mimar imzası bulunuyorsa %0,2 resim harcı kesilmesini istemiştir. TMMOB'ye Odalardan gönderilen %0,5'lerin ve Odaların aylık aidatlarının zamanında ulaşmadığı ve sorunlara neden olduğu belirtilerek, "bu durum karşısında gerek Odalarda, gerekse de TMMOB çatısı altında pek çok meslektaşımız Onur Kurulu'na sevk edilmiş ve mali yapının bir türlü oturtulamaması, üye-örgüt sorunlarına neden olmuştur" denilmiştir.

Marshall Yardımı'nın Türkiye'ye uygulanması ve sanayileşmede gerçekleştirilen atılımlar sonucu ülkemizin ihtiyaç duyduğu teknik eleman sıkıntısını gidermek amacıyla temelleri atılan Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin mühendislik ve mimarlık fakültelerine bağlı bölümler oluşturulurken, hangi bölümün ne amaçla ve hangi programla kurulması konularında TMMOB'ye görüş sorulmuştur. Konunun bir komisyon aracılığı ile incelenmesi sonucu, Maarif Vekaletine (MEB) iletilen TMMOB görüşünde; ülkemizde yabancı ülke literatürlerini takip edip buralarda aktarılan gelişme ve teknik ilerlemeleri takip edebilecek teknik elemanların yetiştirilmesine önem verilmesi gerektiği, Türkiye'deki mühendislik öğretim kapasitesinin çok düşük olduğu; çoğu bölüm ve fakültede konusunda uzman ya da yıllarını vermiş birçok mühendis ve mimarın öğretim görevlisi olarak istihdam edildiği; ODTÜ'nün kuruluş kanununda belirtildiği gibi, yabancı akademisyenlerin ülkemize getirilmesinde yarar görüldüğü belirtilmektedir.

Ayrıca, ODTÜ Mühendislik Fakültesi'nin bir dekanlık çatısı altında değil de, İTÜ'de olduğu gibi birbirine yakın olan mesleki disiplinlerin aynı çatı altında fakülteleşmesi (makina, inşaat, mimarlık, maden fakülteleri gibi) gerektiği belirtilmiştir. Bunların dışında, ülkemizde diploma alan teknik elemanların tek yönlü bir eğitimden geçirildiklerinden söz edilerek, bu sıkıntının hiç olmazsa

daha iyi staj imkânları ile çözülmesi gerektiği de bildirilmiştir.

Yoğun bir çalışma dönemi içinde bulunan Birlik Yönetim Kurulu, çalışma döneminin hemen başında, Genel Kurul'ca kendilerine tevdi edilen konularda birer çalışma komisyonu oluşturmuştur. Bu komisyonlar, çalışmalarını dönem boyunca sürdürmüşler ve görüşlerini devlet kuruluşlarına ve 6. dönem Genel Kurul delegelerine aktarmışlardır. TMMOB'ce oluşturulan bu komisyonlar, Mevzuat Komisyonu, Amme Hizmetleri ile İlgili İşler Komisyonu, Personel Kanunu'nu ve Yevmiyeli Personel Talimatnamesi'ni İnceleme Komisyonu, İmar ve İskân Vekaleti Kuruluş Kanunu'nu İnceleme Komisyonu, İskân Kanunu'nu İnceleme Komisyonu, Mesleki Tekamül Komisyonu, Rasyonel Çalışmaları İnceleme Komisyonu, Sanayi Seminerleri Komisyonu ve Teknik Terimler Komisyonu'dur.

TMMOB, bu dönem içinde yayın politikasını da gözden geçirerek, Yayın Komisyonu'nun çalışmalarını, yeni gelişmelere göre üyelerinin ve bağlı Odalarının ihtiyaçları doğrultusunda yönlendirmiştir. 1958 yılına kadar yayımlanmakta olan Teknik Haber Gazetesi, mühendislik ve mimarlıkta yaşanan gelişmeler ve değişimler ile mühendislik camiasına ait çeşitli bilgileri üyelerine duyurmaktaydı. Ancak TMMOB'ye bağlı çeşitli Odaların, kendi ilgi alanları ile ilgili periyodik yayınlara yönelmeleri ve bu doğrultuda Mühendis ve Makina, Elektrik Mühendisliği, Ziraat Dergisi gibi dergileri yayımlamaları sonucu, TMMOB de 15 günde bir yayımladığı Mühendislik Haberleri adlı bir yayını hayata geçirmiştir.

Bu dönem içinde, geçen dönem girişimleri başlatılan Uluslararası Mühendisler Birliği'ne girme işlemlerine hız verilmiştir. Özellikle, merkezi Paris'te bulunan ve Avrupa'nın belli başlı mühendislik örgütlerinin bağlı olduğu FEANI'ye üye olabilmek için girişimlerini hızlandıran Yönetim Kurulu, bu konuda yaşadığı en büyük sıkıntıyı her ay üye olarak ödenmesi gereken belli bir meblağın döviz cinsinden bankaya yatırılmasının

da yaşanmıştır. 50'li yılların sonunda ülkemizde döviz bulabilmek, bulunan döviz de yurt dışındaki başka bir hesaba aktarabilmek, her ay İktisat Vekaleti'nin iznine tabi olmaktadır.

O yıllarda Adnan Menderes Hükümeti'nce gündeme getirilen ve kamuoyu ile devlet dairelerinin görüşlerine sunulan Devlet Personel Kanunu ile ilgili olarak TMMOB'den de görüş istenmiştir. Bu durum, o yıllarda TMMOB'ce memnurlukla karşılanmış, mühendislik ve mimarlık konularının çeşitli sanayi dallarında kullanımı, benzeşimi ve ayrışımı ile bazı mühendislik disiplinlerinin ilgi alanlarına ve mesleklerine özgü koşulları konusunda TBMM Komisyonları bilgilendirilmiştir.

Özellikle emeklilik, harcırah, memurini muhakemat ve mecburi hizmet gibi özellikle mühendislik ve mimarlığı ilgilendiren bazı konulardaki TMMOB yaklaşımları, kanun taslağında yerini bulmuştur. Yine bu kanun TBMM'ye sunulurken, iş verimliliği açısından birim amirinin "şahsi takdiri" konusundaki bölüm tamamıyla TMMOB Komisyon raporundan alınmıştır. Bir yandan ülkemizdeki teknik hizmetlerin layığına yerine getirilmesi, öte yandan barem dışı ya da yevmiyeli olarak çalışan mühendis ve mimarları doğrudan etkileyen bu kanundaki TMMOB Komisyon görüşleri, 6. dönem Genel Kurulu'nda da üye tabanının ortak bir mutabakatıyla karşılanmıştır. Çalışma raporunda ek olarak sunulan komisyon görüşlerinde, TBMM Başkanlığı'na yönelik olarak "...tamamiyle objektif olmağa gayret edilerek hazırlanan bu temennilerimizin yurdumuz kalkınma ve imarında mühendislik ve mimarlığın öneminin takdir buyurularak nazarı dikkate alınması hususunda esirgenmeyeceğine inandığımız şahsi gayret, delâlet ve her türlü müzaheretleriniz için hürmetlerimizle teşekkürlerimizle arz ederiz" denilmektedir.

TMMOB'nin dönem içindeki en büyük uğraşlarından birisi de "Muayyen ve Muvakkat Müddetli (belirli ve geçici zamanlı) Hizmetlerde Çalışacak Yevmiyeli Personel Talimatnamesi" konusundadır. Bu talimatname, 30 Nisan 1958 tarihli Resmi

Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu talimatname üzerinde incelemelerde bulunan TMMOB, mühendislik ve mimarlık hizmetlerinin değerlendirilmesinde mevcut boşlukları doldurma amacı taşıması nedeniyle talimatnameyi oldukça uygun bulunmuştur. Ancak teknik çalışmaların değerlendirilmesi bakımından ihtiyaç duyulan bazı boşluklar, TMMOB için İnşaat Mühendisleri Odası’nca hazırlanan bazı teklifler ilgili bakanlığa ulaştırılmıştır.

Dönem içinde, Türkiye Ekonomi Kurumu İktisadi Araştırma Enstitüsü, Türkiye ekonomisinin çeşitli dallarında, özellikle sanayi konularında çeşitli seminer dizileri düzenlemiştir. Mühendislikle ilgili konularda TMMOB’den yardım talep edilmiş, bu talep de Birlik bünyesinde oluşturulan bir komisyon aracılığı ile karşılanmıştır. Komisyonun çalışmaları sonucu, TMMOB adına Odalardan gelen uzmanların hazırladığı Türkiye Ziraatında Prodüktivite (Doç. Dr. Reşat AKTAN), Türkiye İnşaat İşlerinde Prodüktivite (Muhittin KULİN), Türkiye Enerji Sektöründe Prodüktivite (İsmail SAKARYA), Türkiye Maden Sanayinde Prodüktivite (Fuat KARAYAZICI) adlı bildiriler seminerde sunulmuştur.

Yine dönem içinde, gerek Odaların, gerekse de Odalara bağlı Şubelerin ülke genelinde sayılarının artması ve toplumda gittikçe artan önemine paralel olarak, ülkemizde yaşanan birçok mühendislik-mimarlık sorunlarında ilk olarak TMMOB akla gelmiştir. Ülkemizde 1958 yılında yaşanan birçok olayda, TMMOB ve bağlı birimlerinin uzmanlığına ihti-

Merhaba Birliğim, Merhaba 50. yılımız,

M. Rüştü Özal

Az değil, ama geçivermiş bir yüzyılın yarısı!

Acımasız zaman bastonla evimin duvarları içine bedenimi mahkûm ederken belleğimi de süpürüp geçmiş. Ne var ki, önümde beyaz kâğıt karalanmayı bekliyor. Gayret Rüştü gayret!

Paramparça bir aynanın kırık parçalarından yansımalara göre, 1954’e kadar birisi mimarların, öteki mühendislerin iki derneği vardı Ankara’da. 1939 mezuniyetinden az önce yaptığımız bir ekskürsiyondan dönüş sırasında. mühendisler derneğine bir çay saatinde konuk edildiğimiz zaman, miyadı dolmuş eşya gibi altı yıl karavanasına kaşık çaldığımız, koşuş benzeri yatakhanelerinden kopup farklı bir yaşama kavuşacağımızın mutluluğunu bulutlandırdığı bir zamanda bu birliğin varlığını yaşamak, yollarımızın ışığı gibiydi. Araya giren II. Dünya Savaşı, Hitler belası, milyonların ölümü, sakat kalması, kentlerin, sanat eserlerinin yerle bir edilmeleri ve yoksulluğun daniskası. Değişim arayan bir dünya. Amerika’dan uçurulan “tek bir dünya” kurgusu, senaryolar, 1945/46 sonrası, yardım fonları ve bu yoldan da yönlendirme, Türkiye’imize, demokrasiye yönelik siyasi ve ona paralel sosyal değişimler; 1950 ve sonrasına giriş böyle. Bu arada devletin kurumlaşma çabaları olsa gerek. Birisi yüksek mimar “Süleyman...” öteki yüksek mühendis “Himmet Ölçmen”. 2 milletvekilinin TBMM’ne verdikleri tasarı 6235 sayısını bularak TMMOB yasamız 1954 yılında dünyaya geliyor. Tepeden inen bir yasa, boşlukları var. Birlikten odalara, şubelere ve temsilciliklere doğru. Şu var ki mesleğini yapan öğretim üyelerinden rütbeli mimar ve mühendislerin içine alındığı kapsamlı bir kurum. Yasada kendi aktörleri kendi içinde kendisini dengeliyor, merkez yönetimlerin yerinin belli edilmemesinden doğan durum ile her üyenin TMMOB genel kuruluna katılabileceğine ilişkin hükmün uygulanamaz olması 7303 sayılı yasa ile değiştirilmiş, bu arada (iktidarların istemedikleri insanı seçtirmeye engel olamadığından) birlik genel sekreterinin birlik yönetim kurulunca seçilmesi yoluyla istediklerini yapabilmeyi de bu değişikliğe yerleştirmişlerdir ki, bu uzun ve birliğimizin çok şerefli bir mücadelesini oluşturur.

Yasanın başlıklarını doldurmaya çalışan tüzük, yönetmelik ve gelenekselleşen yol ve yöntemlerle, ihtisaslara göre odalar, şubeler, temsilcilikler oluşmuş, kuru değirmenin suyu kendi üyelerince sağlanmak, hazineye kesinlikle gitmemek üzere çoğu oda mekânlarını ve donatılarını, büro personelini vb. tamamlamış, kamu yararını öne çıkarmak suretiyle ülkemizin teknik gücünü yaratmış; odalar ve birlik teknik yayınları, teknik kongre ve sergileri, meslek içi her tür eğitimle yararlı olma çabalarından başka yerel idarelere büyük katkılar sağlamıştır. Benim izleyebildiğim İMO’nun yayınları her yönüyle beğenilerin üstündedir. Ancak “Hikmet-i hükümetten” sual olunmaz, hiçbir dönemde benimsenemediğimiz gibi, 12 Eylül’ün de yargısız suçlusu görüldük...

yaç duyulmuştur. Bu olaylardan en ilginç olanları, Ankara Kapalı Spor Salonu'nun yıkılması ve Eskişehir Çimento Fabrikası'nın standart dışı üretim yaparak çeşitli kazalara neden olmasıdır. Bu iki konu da 1958 yılında kamuoyunu meşgul etmiş, TMMOB'nin konuya yaklaşımları ve birliktirlik müessesesini kamu yararına kullanıyor olması, toplum tarafından beğeni ile karşılanmıştır. O yıllardaki en önemli iletişim kaynağı radyoda, mühendislik ve mimarlığı ilgilendiren bu tip konularda, TMMOB ve ilgili Odalardan çeşitli uzman meslektaşlarımızın katıldığı programlar düzenlenmiştir.

Birlik Yönetim Kurulu, Çalışma Programı'nda da aktarıp Genel Kurul delegelerinin büyük bir çoğunluğunun onayladığı "Türkiye'deki İş ve Çalışma Hayatının İhtiyaçları"nın belirlenmesi ko-

nusunu, dönemin hemen başında bir komisyon marifetiyle incelemeye almıştır. Bu komisyonun çalışmaları kapsamında; iş hayatının ihtiyaçlarının neler olduğu, yetişmekte olan mühendis ve mimarların çalışma yaşamında nasıl kullanıldığı, gelecek yıllarda hangi tip ve nitelikte ne kadar mühendis ve mimara ihtiyaç olacağı, halen var olan öğretim kapasite ve sisteminin ihtiyaçlara ne kadar cevap verebileceği derinlemesine araştırılmış ve bu çalışma "VI. Maarif Şûrası"nda sunulmuştur.

TMMOB görüşü olarak aktarılan tebliğde "... mesleki ve teknik tedrisatımızın ıslahı, memleket kalkınmasının en önemli meselesidir. Bu ıslahat ve günün ihtiyaçlarına göre daimi gelişme ancak bir Araştırma Teşkilâtı'nın acil olarak kurulup, onun tavsiyesine uyulması ile mümkündür... Yeni

1 Ocak 1959 tarihi itibarıyla TMMOB Nüfus Kütüğü

Odalar	Cinsiyet		Diploma		Uğraşı		Okulu			Lisan			Doktora
	Kadın	Erkek	Yurt İçi	Yurt Dışı	Serbest	Memur	Üniver.	Akademi	Diğer	1 Lisan	2 Lisan	2-6 Lis.	
Elektrik	6	938	646	298	287	657	501		443	441	267	79	36
Gemi		108	55	53	11	97	64		44	44	46	24	2
Harita	1	199	175	25	37	163	23		177	107	23	4	1
İnşaat	12	3.088	2.666	434	1.307	1.793	1.427		1.673	1.451	436	134	68
Kimya	320	400	619	101	168	552	566		154	402	105	41	52
Maden	3	593	432	164	172	424	116		480	162	96	38	18
Makina	3	1.570	904	669	432	1.141	787	1	775	671	359	132	60
Mimar	69	1.116	1.081	104	599	586	362	734	89	566	153	46	38
Orman		1.050	1.034	16	41	1.009	980		70	251	36	8	44
Ziraat	96	1.405	1.459	42	76	1.425	1.436		65	506	128	33	103
TOPLAM	509	10.468	9.071	1.906	3.130	7.847	6.272	735	3.970	4.601	1.649	539	422

üniversitelerimizin planlanıp tesis olunduğu bu sıralarda mezkur VI. Maarif Şûrası'nın noktai nazarına uygun olarak Maarif Vekâleti'nde bir Teknik Müsteşarlığın ihdas edilmiş bulunmasını memnuniyetle telâkki etmekteyiz" denilmektedir.

TMMOB'nin 5. dönemi ile ilgili diğer bazı gelişmeleri de aşağıdaki şekilde sıralamak mümkün:

- Asker meslektaşlarımızın sorunları ile ilgili TMMOB'ce bakanlık bünyesinde yürütülen bazı çalışmalar.
- Mühendislik ve mimarlık konularında ihtiyaç duyulan teknik terimlerin bir standarda oturtulması ve ülkemizde ihtiyaç duyulan bazı mühendislik bilgilerini içeren teknik tercüme-lerin üyelerimize duyurulması.
- Serbest olarak çalışan mühendis ve mimarların yetki ve sorumlulukları ile ilgili gelişmeler.

- Memur meslektaşlarımızın mesai harici çalışmaları ile ilgili mevzuatların düzenlenmesi.

- Ehlivukuf ve ehlihibre (bilirkişilik) işleri ile ilgili olarak kamu kuruluşları ve adliyelerle yürütülen çeşitli çalışmalar.

- Yabancı müteahhit ve mühendislerin ülkemizdeki işlerinin bir standarda uygun biçimde yürütülmesi için yapılan çalışmalar.

- TMMOB'ye bir arsa ya da mekân bulunması için yürütülen çalışmalar.

- Orman suçlarının affı ile ilgili gelişmeler.

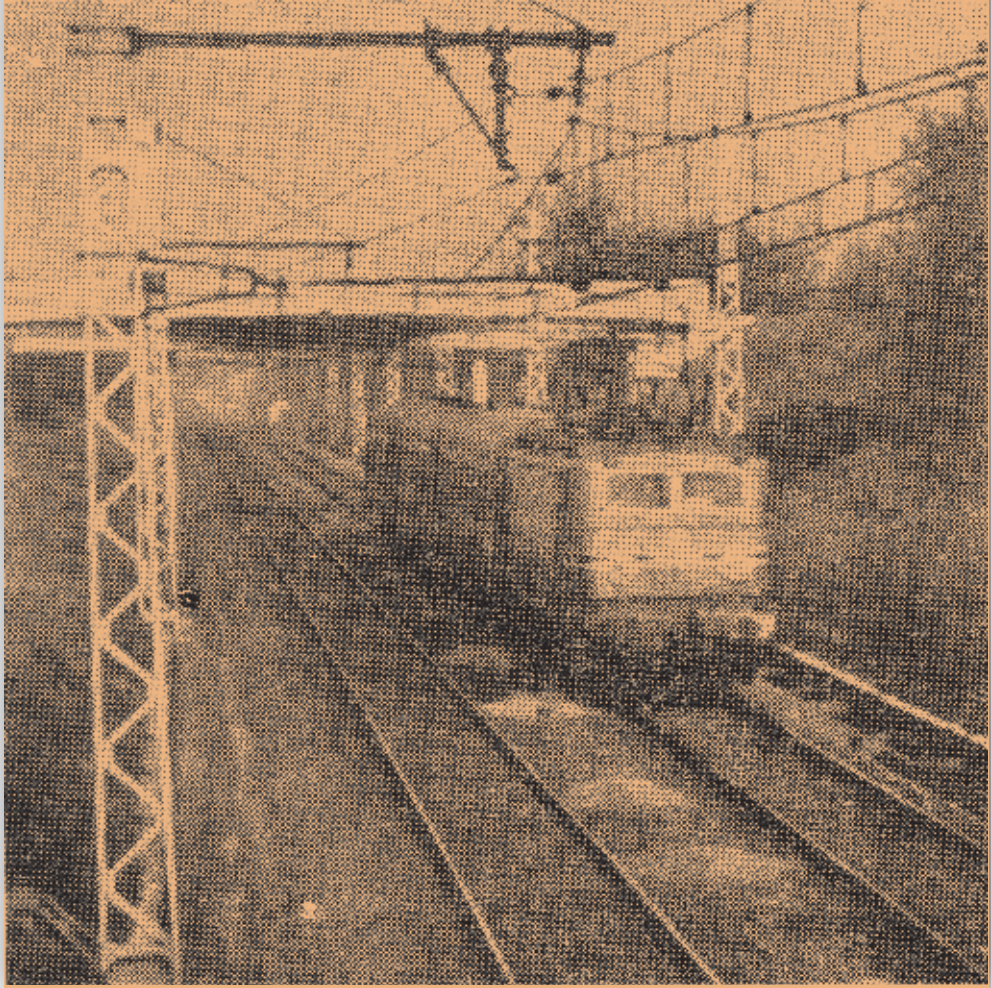
- Birlik-Odaların konumları ile ilgi alanlarının neler ve nereye kadar olduğu konusundaki tartışmalar.

- Odaların ihtisas ve iştigal (uzmanlık ve uğraş) alanlarının tespiti ve mühendislik disiplinlerinin çakıştığı noktaların belirlenmesi.

DÂHİ MİMAR KOCA SİNAN ANILDI

BÜYÜK SİNAN, BİZİM NAZARIMIZDA BİR SEMBOLDÜR (Muhittin Gürel) • GÖRÜŞÜ KUVVETLİ BİR ŞEHİRCİ, KÖPRÜCÜLÜK VE SUCULUK FENNİNİN ESASLARINI ORTAYA KOYAN BİLGİN BİR MÜHENDİS, TEKNİK, SAN'AT VE ESTETİKİ ESERLERİNDE TOPLAYAN VE KAYNAŞTIRAN HAYALİ VE RUHU ZENGİN RAKİPSİZ BİR MİMARDIR (Tolât Özişık) • SİNAN'A HÜRMET GÖSTERMEK, MEZARI BAŞINDA GÖSTERİŞLİ TÖRENLER YAPMAK DEĞİL, O'NUN SAĞLIĞINDA BÜTÜN HEYECANIYLA HAYATINI VAKFEDEREK YÜKSELTİMİŞ OLDUĞU SİNAN MEKTEBİNİ, SİNAN MİMARİ USLUBUNU İHYA ETMİYE ÇALIŞMAKTIR (Sedat Çetintaş) • TARİH, MEDENİYET TARİHİNE ESER VERENLERİ DÂİMA ANACAK VE TEBCİL EDECEKTİR (Prof. Afet İnan)

243 KM./H DEMİRYOLLARINDA SÜRAT REKORU

6. DÖNEM

(13 Nisan 1959 – 11 Nisan 1960)

EFTA (AVRUPA SERBEST TİCARET BİRLİĞİ) KURULDU...

25 Mart 1957'de Roma'da Almanya, Belçika, Fransa, İtalya, Lüksemburg ve Hollanda'nın Ortak Pazar'ın kurulmasını ön gören anlaşmayı imzalamalarının ardından, başını İngiltere'nin çektiği Danimarka, Avusturya, Portekiz, Norveç, İsveç ve İsviçre, 20 Kasım 1959 tarihinde Avrupa Serbest Ticaret Birliği'ni (EFTA) kuran konvansiyonu Stockholm'de imzalamışlardır.

EFTA ülkeleri her zaman Avrupa ekonomik entegrasyonunda önemli bir rol oynamışlardır. Ekonomik denge politikasının örneğini de Avrupa'da 6 ülkenin kurmuş bulunduğu Ortak Pazar karşısında 7 ülkenin kurduğu Serbest Mübadele Bölgesi'nin (EFTA) ortaya çıkışı teşkil etmektedir. Ancak, bu iki blok zamanla birbirlerine yanaşmışlar ve Ortak Pazar, İngiltere ve Danimarka'yı kendisine üye olarak almıştır.

TÜRKİYE, AET'YE ÜYELİK İÇİN BAŞVURDU...

Orta Pazar için ilk anlaşma 25 Mart 1957'de Roma'da yapılmış ve bu anlaşmanın 1 Ocak 1958'de yürürlüğe girmesiyle Avrupa Ortak Pazar'ı ilk şeklini almıştır. Topluluğun fiilen ortaya çıkmasından yaklaşık 19 ay sonra 31 Temmuz 1959'da, Türkiye o zamanki ismiyle Ortak Pazar'a ortak olabilmek amacıyla başvuruda bulunmuştur.

Türkiye'nin başvurusunu değerlendiren Avrupa Ortak Pazarı, Türkiye'nin ekonomik, siyasal ve sosyal altyapısını, üyelik gereklerini yerine getirmek için yeterli olmadığını bildirmiş ve tam üyelik gerçekleşinceye kadar geçecek süre için bir ortaklık anlaşması imzalamasını önermiştir. 11 Eylül 1959 tarihinde Ortak Pazar Bakanlar Konseyi Türkiye'nin ortaklık başvurusunu kabul etmiş ve Ortaklık Antlaşması (Ankara Antlaşması) 1964 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Avrupa Serbest Ticaret Birliği ilk toplantısında

TMMOB YÖNETİM KURULU		
Yön. Kur. Başkanı	Daniş KOPER	İnşaat Mühendisleri Odası
Yön. Kur. II. Bşk.	Emin İPLİKÇİ	Elektrik Mühendisleri Odası
Üyeler	Tarık SABUNCU	Gemi Mühendisleri Odası
	Muhittin ORAN*	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
	Selahattin AKYOL	Kimya Mühendisleri Odası
	İsmail BAYINDIR	Maden Mühendisleri Odası
	Fırat YÜCESOY	Makina Mühendisleri Odası
	İsmet BARUTÇU	Mimarlar Odası
	İsmet ÖZTUNALI	Orman Mühendisleri Odası
	Orhan DÜZGÜNAY	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU	
Ali Talip GÜRAN	İnşaat Mühendisleri Odası
Celal GÖYDÜN	

TMMOB DENETLEME KURULU	
Nezih DEVREZ	İnşaat Mühendisleri Odası
F. MENEMENCİOĞLU	
Aziz TORUN	İnşaat Mühendisleri Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ	
Rüştü ÖZAL	İnşaat Mühendisleri Odası

* Haziran 1959'da Muhittin ORAN'ın yedeği Celalettin SONGU muhasip üyeliğe seçiliyor.

6. Genel Kurul, 13-17 Nisan 1959'da Ankara Üniversitesi Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi Konferans Salonu'nda gerçekleştirilmiştir. Genel Kurul, Nafia Vekili Tevfik İleri'nin konuşması ile açılmıştır. Tevfik İleri bu konuşmasında, "...Allaha şükürler olsun, bugün işsiz, hatta tam randımanla çalışmak imkânından mahrum tek meslektaşımız yoktur. Bilakis, bütün vatan sathında mühendis ve mimarı hasretle bekleyen büyük ve küçük işler mevcuttur. Ve bundan dolayıdır ki, üniversitelerimizden, yüksekokullarımızdan yeni çıkmış genç mimar ve mühendislerimizi, yaşlı meslektaşlarımızın bütün hayatları boyunca başarmak imkânını bulamadıkları cesamette işlerin başında dirayetle ve muvaffakiyetle çalışır görmekteyiz..." demiştir.

TMMOB'nin 6. Genel Kurulu'na 10.977 mimar ve mühendisi temsilen 540 delege katılmıştır. "Dilekler", "Mali İşler" ve "Mevzuat" komisyonları kurulmuştur. Anıtkabir ve Mimar Sinan heykelinin ziyaret edilerek çelenk konulmasına oybirliği ile karar verilmiş ve ağırlıklı olarak da 6235 sayılı kanunun tadili, 3458 sayılı kanuna ve "meslektaş vazife hak ve yetkileri"ne dair görüşlerin tespiti ile "projede, malzemede ve tatbikatta kontrol sisteminin mensuplarımız yönünden tetkiki" gibi konular görüşülmüştür. Genel Kurul süresince; 13 Nisan'da saat 21.⁵⁵-22.⁰⁰ arası Birlik Başkanı (ve 11. Dönem Afyonkarahisar Milletvekili) Orhan Uygun, 14 Nisan'da saat 18.⁵⁰-18.⁵⁵ arası Serbülent Bingöl ve 15 Nisan'da saat 21.⁵⁵-22.⁰⁰ arasında da Muzaffer Binici tarafından, Ankara Radyosu'nda TMMOB adına 5'er dakikalık konuşmalar yapılmıştır.

Genel Kurul'ca görevlendirilen komisyonların çalışmaları sonucunda, ağırlıklı olarak görüşülen ve tartışılan belli başlı konularla ilgili olarak, aşağıda sıralanan önemli kararlar alınmıştır.

- 6235 sayılı kanunun tadili üzerindeki çalışmalara, aşağıdaki noktalar göz önünde tutularak devam edilmesi:
 - Üyelik zorunluluğu (mesleğini icra etmeyenler için farklı mükellefiyet);

- Oda merkezlerinin yerlerinin Oda Genel Kurulları'nca belirlenmesi;
- Birlik Genel Sekreteri'nin iki yıllık süre ile TMMOB Genel Kurulu'nca belirlenmesi;
- Şubelerin oluşturulma ve kapatılmalarına Oda Genel Kurulları'nın yetkili kılınması;
- Oda Genel Kurulları'nın, en az 40 olmak üzere, %4 oranında Oda delegelerinden oluşturulmaları.

- 6235 sayılı kanunun TBMM'deki tadilı hakkındaki Genel Kurul temennilerinin, Genel Kurul Divanı'nca TBMM Başkanlığı'na iletilmesi;
- 6831 sayılı Orman Kanunu'nun tadiline dair görüşlerin yetkililere iletilmesi;
- Odalar arasındaki ihtilafların Birlik Yönetim Kurulu aracılığı ile, mümkün olmadığı takdirde Birlik Genel Kurulu'na arz edilmek üzere (acele ahvalde alakalı Odalar ve Birlik İdare Heyetleri'nin müşterek toplantısı ile) düzenlenmesi;
- 3458 sayılı kanunun günümüz ihtiyaçlarına uygun olarak yeniden düzenlenmesi için gereken çalışmaların yapılması;
- Ülkemizde halen yalnız İstanbul Teknik Okulu'nda bulunan Harita ve Kadastro Mühendisliği Bölümü'nün faaliyete geçecek yeni üniversitelerde de fakülteler halinde açılması için girişimlerde bulunulmasıyla ilgili olarak Birlik Yönetim Kurulu'nun yetkili kılınması;
- Mühendislik Mimarlık Gazetesi'nin, lüzumu halinde Birlik bütçesinden yardım yapılmak üzere iyi bir şekilde yayınının devamına;
- Amacı, teknik dilimizin özleşmesine, birliğin sağlanmasına, teknik ve bilim dallarının kavramlarını karşılayacak yolda gelişmesine, devrimci bir anlayış ile ve bilim metotlarına uygun olarak çalışmak, bu amaçla bilim ve tekniğin bütün sahalarını kaplayan terimlerin derlenmesini, işlenmesini, Türkçe karşılıklarının bulunmasını ve yaygınlaşmasını sağlamak

olan Türkiye Teknik Terimler Enstitüsü tasarısının Mevzuat Komisyonu tadil tekliflerinin göz önünde bulundurulması kabulü;

- Mühendis ve mimarların rasyonel şekilde çalışmalarının etüdü, tahsil dönemi içinde ve dışında "mesleki tekamülün" temini, teknik öğretim kapasite ve sisteminin ve teknik formasyonların tetkiki için araştırma teşkilatı kurulması konularının bugünkü çalışma çerçeveleri içinde Birlik Yönetim Kurulu'nca yürütülmesi..."

Genel Kurul'un son günü, 320 civarında delegenin katılımıyla yapılan seçimler sonucunda TMMOB organları oluşturulmuş ve 18 Eylül 1959'da değişen TMMOB Kanunu'na istinaden Yönetim Kurulu'nca yapılan "Umumî Kâtiplik" seçimi sonucunda, 3 aday arasından 7 oy alan Makina Y. Müh. Mitat ERSÖZ yeni TMMOB Genel Sekreteri olmuştur...

6. dönemde değişen TMMOB Kanunu dolayısıyla, "...Odalar ve Birlik Umumî Heyetlerinin 3 ay içerisinde toplanması iktiza ettiğinden...", 17-19

Dünyanın Kaynakla Yapılan En Yüksek Binası

Texasın Ft. Worth şehrinde Continental National Bank Building dünyanın kaynakla yapılan en yüksek binasıdır. 30 katlı binanın yüksekliği 2900 m'ye yaklaşmaktadır. Bina 1959 yılında tamamlandı.

1959'da binanın inşaatı için Ft. Worth Continental National Bank Building inşaatına başlandı. İnşaatın başlangıcında binanın yüksekliği 2900 m'ye yaklaşmaktadır. Bina 1959 yılında tamamlandı.

1959'da binanın inşaatı için Ft. Worth Continental National Bank Building inşaatına başlandı. İnşaatın başlangıcında binanın yüksekliği 2900 m'ye yaklaşmaktadır. Bina 1959 yılında tamamlandı.

Türkiye'de kaynakla yapılan en yüksek binanın inşaatına başlandı. İnşaatın başlangıcında binanın yüksekliği 2900 m'ye yaklaşmaktadır. Bina 1959 yılında tamamlandı.

Kullanılan çelik bir ton için 2,7 kg çelik kullanılmaktadır. İnşaatın başlangıcında binanın yüksekliği 2900 m'ye yaklaşmaktadır. Bina 1959 yılında tamamlandı.

İnşaatın başlangıcında binanın yüksekliği 2900 m'ye yaklaşmaktadır. Bina 1959 yılında tamamlandı.

İnşaatın başlangıcında binanın yüksekliği 2900 m'ye yaklaşmaktadır. Bina 1959 yılında tamamlandı.

İnşaatın başlangıcında binanın yüksekliği 2900 m'ye yaklaşmaktadır. Bina 1959 yılında tamamlandı.

Ağustos 1959'da bir de "Fevkalade Umumî Heyet" toplantısı gerçekleşmiştir. Bu toplantıda mevzuata ilişkin çalışmalar yapılmış ve "... 6235 sayılı kanunu tadil eden 7303 sayılı kanun muvacehesinde, Birlik Talimatnamesi'nin tadili..." de karara bağlanmıştır. Tadile uğrayan diğer konular arasında, üyelik statüsü, TMMOB Genel Sekreterlik adaylığı, Şubeler, Oda Kâtip Azalığı, ve Birlik Hissesi bulunmaktadır.

TMMOB'nin 6. dönemi içinde yayımlanan Mühendislik-Mimarlık Haberleri'nde yer alan bazı önemli konu başlıkları aşağıdaki gibidir.

30 Nisan 1959/Sayı 84

- YENİ BİR KOMPÜTÖR

Fransa'da yeni bir elektronik kompütör geliştirilmiştir. Makina bir metre küpün dörtte biri kadar blok içine 24 milyon harflik malûmat sığdırmakta ve bu da elektrostatik esasların yeni bir kullanılışı ile meydana getirilebilmektedir...

- ALTIN BULUNDU

Amasya'dan gazetelere gelen bir habere göre, bir çoban tarafından, Kızıoğlu-Kızılca istasyonları arasında çok zengin bir altın madeni bulunmuştur...

14 Mayıs 1959/Sayı 86

6235 SAYILI TMMOB KANUNUNUN TADİL TEKLİFİ TBMM GÜNDEMİNE ALINDI...

21 Mayıs 1959/Sayı 87

- SİVAS'TA BÜYÜK BİR HAVAALANI
Öğrendiğimize göre Sivas'ta NATO tarafından 60 milyon lira sarfıyla büyük bir havaalanının kurulmasına karar verilmiştir...

- BİRLİK KANUNU TADİLİ BÜYÜK MİLLET MECLİSİNDEN ÇIKTI...

- ANADOLU HİSARI RESTORE EDİLECEK...

- ZİRAAT MAKİNALARI MUAYENE VE ARAŞTIRMA MERKEZİ KURULDU...

11 Haziran 1959/Sayı 90

- TÜRKİYE ELEKTRİK KURUMU KANUN TASARISI MECLİS GÜNDEMİNDE...

- DÜNYA PETROL KONGRESİ AÇILDI...

- MECBURİ HİZMET KANUNU LAHİYASI HAKKINDAKİ TMMOB GÖRÜŞÜ...
- HİDROELEKTRİK ENERJİ POLİTİKASI...

9 Temmuz 1959/Sayı 93

- ETİBANKIN KROM İHRACATI...

- GÜNEŞ ENERJİSİNDEN İSTİFADE YOLUNDA BÜYÜK TERAKKİ KAYDEDİLİYOR...

16 Temmuz 1959/Sayı 94

- HALIÇ'E YENİ BİR KÖPRÜ YAPILIYOR...

- ZENGİN KROMİT YATAKLARI BULUNDU...

- BİR MESLEKDAŞIMIZIN BAŞARISI

Amerika'da General Elektrik fabrikalarında ihtisas yapmakta olan Elektrik Y. Müh. Dr. Odak icat ettiği bir cihazla büyük bir başarı kazanmıştır...

23 Temmuz 1959/Sayı 95

- KÖY KALKINMASI İÇİN 60 MİLYON LİRA TAHSİS EDİLDİ...

- İNŞAAT İŞÇİLERİ SENDİKASI TOPLANDI...

- GÜNDE 50 TON CİVA İSTİHSAL EDİLECEK...

- MANŞ TÜNELİ NASIL YAPILACAK?...

3 Eylül 1959/Sayı 100

- MİLLİ BÜNYEMİZİ KEMİREN AFET: TRAFİK KAZALARI...

- SÜMERBANKIN İŞTİRAKİYLE KURULAN PAMUKLU DOKUMA FABRİKALARI...

15 Ekim 1959/Sayı 103

- TÜRK-FRANSIZ MÜHENDİSLERİ DOSTLUK CEMİYETİ TOPLANTISI...

- ODA KÂTİP AZALARI İSTİŞARİ TOPLANTISI...

- İŞÇİ SİGORTALARI KURUMU TESİSLERİNİN İHALE ŞEKLİ...

22 Ekim 1959/Sayı 104

- MKE KURUMUNUN İNŞA ETTİRECEĞİ YENİ TESİSLER...

- DEMİRKÖPRÜ BARAJI....

- İSTANBULDA YENİ BİR PETROL

TASFİYEHANESİ KURULACAK...

- KONYA OVASI MODERN TESİSLERLE

SULANACAK...

- MÜHENDİSLER MİTİNG YAPAR MI?...

5 Kasım 1959/Sayı 105

- ANKARADA ATOM LABORATUVARI KURULMASI İÇİN ÇALIŞMALARA BAŞLANDI.
- İSTANBUL KÖPRÜSÜ (BOĞAZ KÖPRÜSÜ)...

26 Kasım 1959/Sayı 108

- İSTANBUL KÖPRÜSÜNÜN ŞARTNAMESİ HAZIRLANIYOR...

3 Aralık 1959/Sayı 109

- ODTÜ PROJE MÜSABAKASI NETİCELENDİ...
- İSTANBUL BELEDİYESİNİN YERİNDE BİR HAREKETİ...

Belediye, finanse edeceği tesislerin Türk Mühendis ve Mimarları tarafından yapılması için Birlikçe yapılan müracaatı müsbet karşıladı...

- FRANSA'DA MALPASSET BARAJI YIKILDI...
- TMMOB ANKARA PALASTA BİR BALO VERECEK...
- BİRLİĞE BİNA TEMİNİ İÇİN YAPILAN ÇALIŞMALAR...
- HENDESE-İ MÜLKİYENİN KURULUŞU...

19 Ocak 1960/Sayı 114

- HİRFANLI BARAJI ve HİDROELEKTRİK SANTRALİ TESİSLERİ HİZMETE GİRDİ...
- MAKİNA MO'CA HAZIRLANAN KALİTE BELGESİ KABUL EDİLDİ...

2 Şubat 1960/Sayı 116

- İSTANBUL BOĞAZIÇI KÖPRÜSÜ TEKLİF ALMA YOLUYLA İHALEYE ÇIKARILDI...
- YENİ BAZI DEMİR YATAKLARI BULUNDU...
- DANIŞ KOPER'E LEGİON D'HONNEUR NİŞANININ CHEVALIER RÜTBESİ VERİLDİ...

9 Şubat 1960/Sayı 117

- BİR MESLEKDAŞIMIZIN BAŞARISI
- New-York'ta inşaa edilecek dünyanın en büyük iş hanı Grand-Central City'nin giriş kısmı için tertip edilen müsabakayı Uğur Bengisu kazandı...

- EN BÜYÜK İLİM CEMİYETİ 300 YAŞINDA: İNGİLİZ KRALİYET CEMİYETİ...

13 Şubat 1960/Sayı 118 (Balo Özel Sayısı)**23 Şubat 1960/Sayı 119**

- FEANİ'YE AZA OLDUK...
- ALMANYA İLE İSVEÇ ARASINI BAĞLAYACAK KÖPRÜ PLANLANDI...
- AYDIN HÜKÜMET KONAĞI PROJE MÜSABAKASI NETİCELENDİ...

8 Mart 1960/Sayı 120 (Bu sayıda bültenin başlığı TEKNİK HABER olarak değiştirilmiştir.)

- VENÜSDEKİ SU BUHARI ÖLÇÜLDÜ...
- KOVADA HİDROELEKTRİK SANTRALİ TAMAMLANDI...
- ODTÜ BAŞKANINA NEW-YORK ŞEHRİ MADALYASI VERİLDİ...

15 Mart 1960/Sayı 121

- TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR BANKASI KURULMASI İÇİN TEŞEBBÜSE GEÇİLDİ...
- KÜTAHYA AZOT SANAYİ TESİSLERİ İNŞAA FAALİYETİ...
- KEBAN BARAJININ TEMELİ TEMMUZ'DA ATILACAK...
- YENİ KURULACAK TELEVİZYON İSTASYONLARI İLE ALAKALI ÇALIŞMALAR...

22 Mart 1960/Sayı 122

- TMMOB, TEKNİKER PROTOSTOSUNA BİR BASIN TOPLANTISI İLE CEVAP VERDİ...
- İSTANBUL RAFİNERİSİNİN TEMELİ NİSANDA ATILYOR...
- 1970'DE 200.000 MÜHENDİSE İHTİYAÇ VAR...
- AMERİKA'DA TELEVİZYON...

7. DÖNEM

(11 Nisan 1960 – 17 Nisan 1961)

DOMUZLAR KÖRFEZİ ÇIKARMASI FİYASKO İLE SONUÇLANDI...

Küba'da 1959'da gerçekleşen devrimden sonra, ABD'deki Kennedy yönetimi Fidel Castro rejimini devirme kararı almış ve o zamanki Sovyet lideri Krusçev'in karşı çıkmasına rağmen bir grup CIA ajanı, Castro muhalifi Kübalılarla birlikte Domuzlar Körfezi'ne çıkmıştır.

Amerika'yla gerilen ilişkiler sonunda, ünlü Domuzlar Körfezi çıkarması 16 Nisan 1961'de gerçekleştirilmiştir. Başta devrim lideri Castro olmak üzere Küba Hürriyet Cephesi muhafızlarının direnişi ile karşılaşan saldırganlar geri çekilmek zorunda kalmışlardır. Amerika Birleşik Devletleri tarihinin en büyük fiyaskolarından biri olarak kabul edilen Domuzlar Körfezi Çıkarması'ndan sonra bu bölge hâlâ Küba direnişinin en önemli sembolüdür.

TÜRK SİLAHLI KUVVETLERİ BÜTÜN ÜLKEDE İDAREYİ ELE ALDI...

27 Mayıs 1960'ta başkanlığını Orgeneral Cemal GÜRSEL'in yaptığı ve Milli Birlik Komitesi adı altında toplanan bir subay grubu, emirleri altındaki askeri birliklerle birlikte Ankara ve İstanbul'daki bazı önemli yerleri ele geçirdi ve Türk Silahlı Kuvvetleri adına yönetime doğrudan el koyduğunu açıkladı. 27 Mayıs 1960 sabahı, Silahlı Kuvvetler adına radyodan yayımlanan bildiriye, "Bugün demokrasimizin içine düştüğü buhran ve son müessif hadiseler dolayısıyla ve kardeş kavgalarına meydan vermemek maksadıyla Türk Silahlı Kuvvetleri memleketin idaresini eline almıştır" deniyordu. 27 Mayıs 1960'ta Türk Silahlı Kuvvetleri'nin ülke yönetimine el koymasıyla aynı gün Orgeneral Cemal GÜRSEL Milli Birlik Komitesi'nin Başkanlığı'na getirildi.

27 Mayıs'tan sonra TSK Ata'nın huzurunda.

T. M. M. O. B.
VII.Çalışma Devresi

(Ek : 3)

YÜKSEK HAYSİYET DİVANI BİRLİK AZALARI :

GÜRAN Ali Talip, GÖYDÜN Celâl, İPLİKÇİ Emin, PARLAR Zeyyat.

BİRLİK MURAKABE HEYETİ :

ALP Asım, DEVRES Nezih, KUTLUTAN İbrahim, TUNCEL Esat, MENEMENCİOĞLU F., DORUK F.

BİRLİK İDARE HEYETİ :

Reis : KÖMÜRCÜOĞLU Haluk II. Reis : ÖZSAN Vedat Muhasip Aza : ÜNSÜR Asri

Temsil ettiği O D A	İstifa eden Asil Azalar	Asil Azalar	Yedek Azalar	Yapılan 53 toplantıda iştirakler
ELEKTRİK	—	TANYELOĞLU Münir	İPLİKÇİ Emin TURGAY Zeki	47
GEMİ	—	GÖZEN Celâl	SAK Kemal ÖZMERAL Hamza	35
GEMİ MAK. İŞLT.	—	BİLLUR Enver (Müşahit)	—	19
HARİTA	—	ÜNSÜR Asri	ARISOY Şevket PALA Kadir	47
İNŞAAT	KOPER Daniş	KÖMÜRCÜOĞLU H.	SALİHOĞLU Mehmet	49
KİMYA	AKYOL Selâhattin TOPALOĞLU İhsan	GÜRKAN Hamdi	—	21
MADEN	—	DURUCAN Ekrem	GÜNER Üner BAŞBÖLÜK Mahmut	44
MAKİNA	—	ÇELTİKÇİ Fikret	NEYAPTI Yakup ER Şükrü	47
MİMARLAR	—	ÖZSAN Vedat	GÜRELİ Muhittin ŞALVUZ Necdet	49
ORMAN	—	ASMAZ Hasan	SÖNMEZ Necmi ÖZTUNALI İsmet	43
ZİRAAT	—	BAYKAL İzzet	PAMİR Turgut KARAEMLAS Adem	47

BİRLİK MERKEZ İDARESİ

Umumi Kâtip :

ERSÖZ Mitat : (13.5.1960'a kadar)
ERDEMİR Mehmet : (1.7.1960 - 16.1.1961)
TANYEL OĞLU Münir : (16.1.1961 - 27.1.1961 Birlik işlerini vekâleten tedvir)
ÖZAL Rüştü : (27.1.1961. 17.2.1961'den itibaren izni)
ASMAZ Hasan : (25.2.1961' den itibaren vekâleten).

Büro Şefi : ETİKAN Cahid
Hukuk Müşaviri : BALLAR Suat
Gazete Tek. Sek. : ERKOÇ Atilla

TMMOB 7. Genel Kurulu, 11-15 Nisan 1960 tarihleri arasında Ankara Üniversitesi Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nde yapılmıştır. TMMOB 7. Genel Kurulu Divan Başkanlığı'na seçilen Kamil Ölçman, öncelikle geçen sene içinde ölen mühendis ve mimarların isimlerini okuyarak ve delegeleri saygı duruşuna davet ederek Genel Kurul çalışmalarını başlatmıştır.

Genel Kurul'da en uzun ve sıcak tartışmalar, Yüksek Denizcilik Okulu mezunlarına Gemi Makinaları İşletme Mühendisi unvanı ile Oda kurmaları yönündeki gündem maddesinde olmuştur. İki günden fazla süren yoğun ve sıcak tartışmaların ardından, Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri'nin TMMOB'de temsil edilmesi, 144 olumsuz oya karşı 155 olumlu oyla kabul edilmiştir.

Konunun bu kadar uzaması ile ilgili olarak, Albay Bahtiyar Vural, görüşmelerin sonunda şöyle diyordu; "...3 gündür öldük. Kumandana izin almaya giriyoruz, 'oğlum daha bitmedi mi' diyor. Ben de daha denizcilerin işi bitmedi diyorum..."

Genel Kurul'daki tartışmalar ilginç görüşlere de sahne olmuştu. Örneğin, Genel Kurul'un 4. günü faaliyet raporu ile ilgili görüşmelerde, Hulusi Çetinoğlu, "...Genel Kurul'un toplam delege sayısı 520'dir. Bunun yarısının iştirak ettiğini varsaysak 260 eder. Genel Kurul toplantıları yaklaşık 6 gün

sürmektedir. Bir mühendisin yevmiyesini 80 lira kabul edersek Genel Kurul devamınca harcanan mühendis emeği 120 bin TL'dir. Bu emeğe karşılık gelen neticelere bakarsanız, hiçbir şey bulamayacaksınız. Bana göre Yönetim Kurulu çalışmalarına karşılık bütçe harcamalarına bakarsanız her sene zarar ediyoruz demektir..." diyerek Genel Kurul çalışmalarını eleştiriyordu.

7. Genel Kurul'da 33 karar alınmış, bu kararlardan bazıları aşağıda maddeler halinde sıralanmıştır:

- Gemi Makinaları İşletme Mühendislerinin TMMOB'ye girmelerine ve Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası adıyla bir oda kurmalarına,
- Teknik Terimler Enstitüsü'nün, 5. Genel Kurul tarafından kabul edilen statüde kurulması için teşebbüse geçilmesine ve enstitü kurulana kadar geniş çapta bir sözlük hazırlanması için Teknik Terimler Komitesi'nin çalışmalarına devam etmesine,
- 1960 mali yılı bütçesi gelirler cetvelinin Birlik hissesi bölümünde, üye başına ayda 3 ve senede 36 lira olarak tespit edilen Birlik hissesinin, ayda 2 ve senede 24 liraya indirilmesine, ancak her Odanın ayrıca üye başına ayda 1 ve senede 12 lirayı Birlik Binası fonu için vermesine, bu şekilde 1960 mali yılı gelirleri

TMMOB'nin 7. Genel Kurulu'ndan bir görüntü.

toplamının 572.527 lira olarak tespitine,

- Türk Mühendis ve Mimarlar Bankası mevzuunda İnşaat Mühendisleri Odası'nın teklifi üzerine;

- Böyle bir bankanın kurulmasının, üyeleri önemli taahhüt ve teşebbüslerle meşgul olan camiamız için faydalı ve yerinde olacağına,

- Yeni Yönetim Kurulu'nun Odalararası bir Komisyon oluşturarak banka statüsünün ve yasal formalitelerinin süratle yerine getirilmesine,

- Birlik Genel Kurulu toplantılarına katılacak delegelerin çalıştıkları kurumlardan izin almasında kolaylık sağlanabilmesi için, delegeler adına çıkarılan davetiyelere ek olarak, çalıştıkları kurum yönetimine hitaben

bu vazifenin kanuni görev olduğunu bildiren ve izin talep eden bir yazının Birlik Yönetim Kurulu'na formüle edilmesine,

- Maden Mühendisleri Odası tarafından hazırlanan "Meslek Ahlakı Kaideleri" teklifinin, Birliğimiz mensuplarının bütün hayat safhalarında uyması gereken, çok dikkatli ahlak kurallarını içerdiğine, metinde TMMOB üyelerinin bütünü kapsayacak ibare değişiklikleri yapıldıktan sonra Teknik Haber Gazetesi aracılığı ile ayrı bir forma halinde ve daha nitelikli kâğıda basılarak bütün üyelere dağıtılması konusunda Yönetim Kurulu'nun görevli kılınmasına, karar verilmiştir.

7. dönem TMMOB Yönetim Kurulu'nda 20 Nisan 1960 tarihinde yapılan toplantıda Başkanlığa Daniş Koper, İl. Başkanlığa İhsan Topaloğlu'nun seçildiği görülmektedir. Başkan ve İl. Başkan'ın atama ve iş yoğunluğu nedeni ile istifalarının ardından, 19 Ağustos 1960 tarihinde Başkanlığa Haluk Kömürcüoğlu, İl. Başkanlığa Vedat Özsan'ın getirildiği anlaşılmaktadır.

Bu döneme damgasını vuran en önemli olay, 27 Mayıs 1960 ihtilali olmuştur. Bu olay, 7. dönem Çalışma Raporu'nda "Milli Birlik Hareketi" olarak adlandırılmış ve şu görüş ve bilgilere yer verilmiştir:

"27 Mayıs inkılabıyla memleketin münevver bir topluluğu olarak sevincimizin şumul ve mahiyetinin takdir buyurulacağına emin bulunmaktayız. Bu duyularımızı 13 bin meslektaşlarımız adına yayınladığımız bildiri ile ifade etmeye çalıştığımızı arz etmek isteriz. Milli Birlik hareketini müteakip, Türk Silahlı Kuvvetleri Başkumandanı ve Devlet Başkanı Sayın Orgeneral Cemal Gürsel'i, idare heyetimiz makamlarında ziyaret ederek, Türk Milletinin yapıcı bir zümresi olarak memleket hizmetinde meslektaşlarımızın emre amade oldukları arz edilmiştir. Karşılıklı olarak çok samimi bir görüşme ve hüsnü kabulü, siz meslektaşlarımıza sunmakla şeref duyarız".

Yukarıda sözü edilen bildiri aşağıdaki şekildedir;

"27 Mayıs 1960 tarihinde Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından başarılan İnkılap Hareketi hakkında aşağıdaki hususların üyemiz bulunan 12.000 mühendis ve mimar adına radyo, matbuat ve Teknik Haber Gazetesi vasıtasıyla efkârı umumiyeye duyurulmasına TMMOB İdare Heyeti'nce ittifakla karar verilmiştir.

1- Türk Silahlı Kuvvetleri'nce 27 Mayıs 1960 tarihinde gerçekleştirilen Milli hareketi, özlenen hürriyeti getiren bir inkılap olarak tasvip eder, kahraman Türk Ordusu ve idealist Türk Gençliğine derin şükranlarını sunar.

2- Sabit idarenin hukuk dışı durumu ve bugünkü hareketin meşruiyeti hakkında Sayın Rektör Sıddık Sami Onar başkanlığında kurulan Anayasa Komisyonu ön raporundaki fikirlere aynen iştirak eder.

3- Mühendislik ve mimarlık meslekleri bakımından eski idarenin teknik işlerdeki günlük politika mülahazalarıyla plan ve program dışı hareketlerine ve böylece teknik sahada da milli ve fikri servetin israfı haline son vermek suretiyle memleketimizin müstakbel gelişmelerine yepyeni bir yolun açılmış olduğuna inanır.

4- Yukarıda belirtilen sarih düşüncelere ilaveten TMMOB bütün mevcudiyetiyle kendisinden beklenilecek hizmete daima amade bulunduğunu beyan eder."

Nitekim, TMMOB'nin kendisinden talep edilen bazı hizmetlerde de bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu katkılardan çalışma programında yer alan bazıları aşağıdaki gibidir:

- Milli Birlik Komitesi tarafından TMMOB'den Anıtkabir'e defnedilmesi ilke olarak kararlaştırılmış olan Hürriyet Şehitleri'nin geçici ve daimi mezarlarının yerinin tespit edilmesi ve proje yarışması yapılması istenmiş, TMMOB'de odalararası bir ihtisas komisyonu

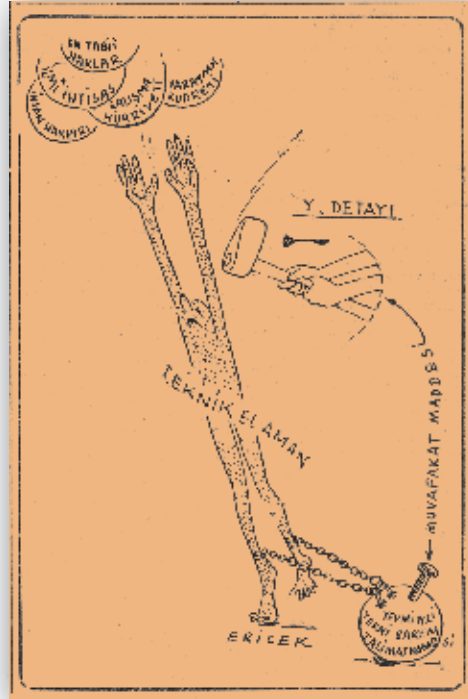
ile mezar yerlerini tespit etmiş ve Mimarlar Odası kanalı ile proje yarışmasını yapmıştır.

- Ankara Belediye Başkanlığı, geçmiş dönemde yapılan bazı işlerin soruşturması kapsamında TMMOB'den bilirkişi talep etmiştir.

- Milli Birlik Komitesi tarafından oluşturulan Bayındırlık, İmar ve İskân İşleri Komisyonları başta olmak üzere, bazı kurullarda birçok TMMOB temsilcisi yer almıştır.

- 158 sayılı kanunla oluşturulan Temsilciler Meclisi'ne iki TMMOB temsilcisi talep edilmiş ve adaylar arasından yapılan seçimle İnşaat Y. Müh. Daniş Koper ve Ziraat Y. Müh. Feridun Üstün TMMOB temsilcileri olmuştur.

Çalışma raporunda, Milli Birlik Harekâtı dışında, TMMOB 7. dönem organları ve mesleki komisyonlar ile ilgili bilgiler "Genel Açıklamalar" başlığı altında verilmiştir. Bu dönemin ihtisas komisyonları ile ilgili bir tablo da ek olarak verilmiştir. Bu tabloda, komisyon adı, 11 Odadan katılan komisyon üyelerinin isimleri, yaptıkları

TMMOB'nin de "Avrupa'ya ait meselelerde diğer Avrupalı meslektaşları gibi söz sahibi olduğu" belirtilmiştir.

Milli Mühendis Birlikleri Avrupa Federasyonu (FEANI) İdari Komitesi'nin Yugoslavya'nın Dubrovnik kentinde yapılan toplantısına, TMMOB adına Makina Y. Müh. Fikret Çeltikçi katılmış ve bu toplantıda, Mühendislerin Avrupa Kütüğü, Lozan Semineri, Milletlerarası Teknik Lisan, FEANI'nin ikinci lisanı gibi çeşitli konularda görüşmeler yapılmıştır.

Çalışma Raporu'nda yer aldığı şekliyle, FEANI'ye göre, Avrupa İktisadi İşbirliği kontrolü için mühendislik alanında şu çalışmalar yapılmalıdır:

- 1- Mühendisi tanımlayabilmek için belirli bir kültür seviyesine (genel ve teknik) gerek vardır.
- 2- Bu seviyede bir formasyon temin edebilen okulların tespiti ve listesinin tutulması gereklidir.
- 3- Bu düzeydeki okullardan mezun olan mü-

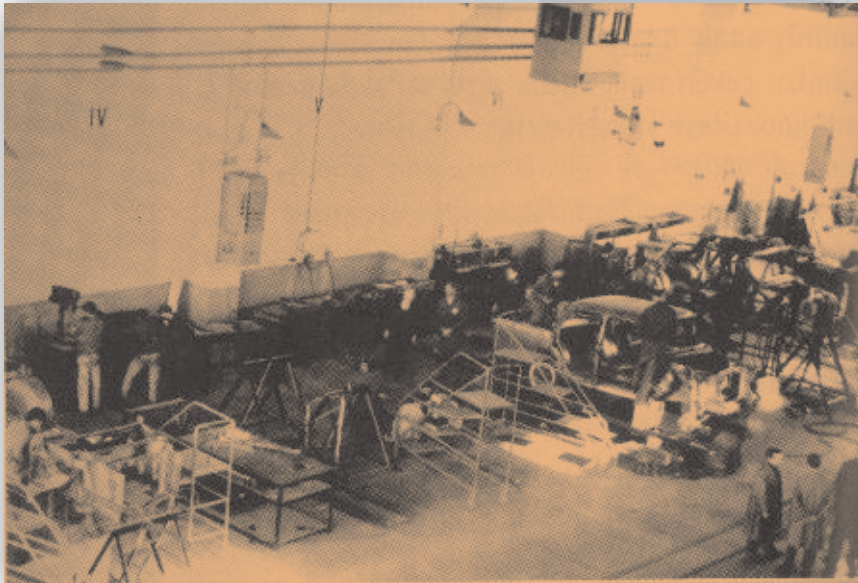
hendislerin Avrupa Kütüğü'ne kaydedilmeleri sağlanmalıdır.

4- Avrupa Kütüğü, Milli Mühendis Kütükleri'ne göre düzenlenmelidir.

5- Bu esaslar, ilk devrede yalnız Ortak Pazar memleketlerine tatbik olunur.

6- Daha sonra diğer Avrupa memleketlerine yaygınlaştırılır.

Lozan Semineri kapsamında, mühendislere düşen görevlerin yapılabilmesi için onların sadece belirli bir ihtisas kolunda teknik personel olarak çalışmalarının yeterli olmadığı, mühendisin de iktisatçılar, politikacılar kadar Avrupa meselelerini bilmesi gerektiği görüşünden hareketle, Avrupa meselelerini mühendislere öğretmek üzere Cenevre'deki Avrupa Kültür Merkezi ile işbirliği yapılarak Yüksek Tahsil Seminerleri'nin yapılmasının planlandığı ama henüz bir sonuç alınmadığı belirtilmektedir. FEANI'de esas lisanın Fransızca olduğu, bu lisanın devam edeceği, ancak lüzumu halinde Almanca lisanının da kullanılabilmesi açıklanmaktadır.

23 mühendis, bu hangarda 129 günde tasarımı da dahil yerli üretim 3 adet devrim otomobili üretti. Adından mıdır nedir, yaşatılmadı, 10 yıl sonra yabancı lisansla üretilen otomobiller ise çok sevildi.

Bunun dışında Avrupa Mühendisler Birliği'nin Viyana'da yapılan 100. yıl kutlamalarına katılmak istendiği, ancak "inkılap hareketinin doğurduğu zaruretle nedeniyle memleket dışına çıkılmasına konulan tahdidin bu fırsattan faydalanılmasına imkân vermediği" yazılmıştır. Çalışma raporunda ayrıca, Türk Standartlar Enstitüsü Genel Kurulu'na ve Ulaştırma Bakanlığı Yüksek Danışma Kurulu'na katıldığı belirtilmekte ve ODTÜ Mütevelli Heyeti oluşumunda dikkate alınmak üzere

Birlik adayları olarak İnşaat Y. Müh. Orhan Mersinli ve Elek. Y. Müh. Emin İplikçi'nin isimlerinin bildirildiği yer almaktadır. Bu bölümün son kısmında, Mühendis ve Mimar Bankası kurulmasına üyelere ilgi gösterilmediği; Maden Mühendisleri Odası'nca hazırlanan "Meslek Ahlakı Kaideleri"-nin, redaksiyona tabi tutularak Birlik mensuplarının bütün hayat safhalarında uyması gereken etik kuralların bir kitapçık haline getirildiği ve tüm üyelere takdim edildiği belirtilmektedir.

T. M. M. O. B.
13.078 MÜHENDİS VE MİMAR
(31.12.1960)

(Ek : 2)

ODALAR	Cinsiyeti		Diploması		Mezalesi		Mensup olduğu okul			Bittirdiği okullar		Bittirdiği İhsanlar			Diğerleri
	Kadın	Erkek	Yük. İkt.	Yurt dışı	Serbest	Mensur	Üniversite	Diğer okul	Akademi	2 Fakülte	2 den fazla Fakülte	1 İhsan	2 İhsan	3 - 6 İhsan	
ELEKTRİK	6	1102	765	328	306	522	652	450	—	27	1	496	278	79	36
GENEL	1	103	37	85	10	90	65	44	—	1	—	46	46	19	—
Genel Mük. İş.	—	180	130	—	10	700	—	130	20	—	—	112	29	19	—
HARİTA	8	273	250	23	80	336	25	252	—	2	—	160	26	4	1
İNŞAAT	11	3659	4228	472	1489	3811	1666	2034	—	33	—	1609	469	154	60
KİMYA	165	575	682	112	178	372	290	154	—	3	—	411	105	41	58
MADEN	2	617	450	190	174	446	713	497	—	5	—	151	96	33	18
MAKİNA	8	1962	1768	322	431	1458	1607	901	1	38	3	825	261	132	60
MİMARLAR	75	1330	1297	116	734	670	439	93	301	14	1	667	131	46	38
ORMAN	—	1020	1005	15	30	960	865	75	—	10	—	847	25	8	43
ZİNCİRLER	95	1904	1952	15	31	1099	1934	50	—	12	—	850	110	33	118
Yekûn	267	15711	11058	2630	2520	9528	7464	4682	932	148	3	2465	1755	353	407

BİRLİĞİMİZE KAYITLI MÜHENDİS VE MİMAR
MEVCUDUNUN GEÇEN DÖNEM İLE MUKAYYESESİ

	1959 - 60	1960 - 61	Fark
Elektrik	998	1108	+ 100
Genel	109	100	—
Genel Mük. İşlet.	—	280	+ 280
Harita	248	275	+ 28
İnşaat	3351	3700	+ 349
Kimya	720	744	+ 15
Maden	801	850	+ 10
Makina	1713	1909	+ 196
Mimarlar	1355	1413	+ 58
Orman	1020	1020	—
Zincirler	1659	2000	+ 341
Yekûn	11783	13078	+ 1295

8. DÖNEM

(17 Nisan 1961 – 16 Nisan 1962)

OPEC KURULDU...

1950'lerden itibaren petrol gelirleri Ortadoğu'da bulunan bölge ülkeleri lehine işlemeye başlamıştır. ABD ve İngiltere'nin petrol üzerindeki tam imtiyaz hakları artık rafa kalkmıştır. Bu gelişmelerin arkasından 1961'de İran'da Musaddık'ın petrolü millileştirmesi yeni bir dönemi başlatmıştır.

1960 Ağustos'unda American Standard Oil'in zorla petrol fiyatlarını düşürtmesi üzerine Suudi Arabistan, İran, Irak, Kuveyt ve Venezüella tarafından OPEC "Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü" kurulmuş, Musaddık darbeyle yıkılsa da millileştirme yönündeki adımlar sonraki yıllarda alabildiğine ilerlemiştir.

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ KURULDU...

1961'de yükselen işçi hareketi dalgası üzerine, 13 Şubat 1961'de içlerinde Kemal TÜRKLER, Rıza Kuas, Kemal NEBİOĞLU, İbrahim GÜZELCE ve Avni ERKALIN'ın bulunduğu 13 işçi lideri Türkiye İşçi Partisi'ni (TİP) kurmuştur. Kuruluşunun ardından, sosyalist bir sınıf partisi kimliğini edinerek Türkiye halkının ufkunu değiştirmiş, topraklarımızın sömürüye, emperyalist boyunduruğa mahkûm olmadığının güçlü bir işaretini vermiştir.

Türkiye İşçi Partisi'nin başına, 1962 yılında Mehmet Ali AYBAR'ın geçmesi ile sosyalist söylemlerin açıkça seslendirildiği bir döneme girilmiş ve 1965 seçimlerinde TİP, 15 milletvekilini parlamentoya sokarak güç dengelerini altüst etmiştir.

Berlin Duvarı inşa ediliyor

TMMOB YÖNETİM KURULU		
Yön. Kur. Başkanı	Yakup NEYAPTI	Makina Mühendisleri Odası
Yön. Kur. II. Bşk.	Medeni SOYSAL	Gemi Makinaları İşl. Mühendisleri Odası
Üyeler	Naci TUNCER	Elektrik Mühendisleri Odası
	Hamza ÖZMERAL	Gemi Mühendisleri Odası
	Şevket ARISOY	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
	Aziz TORUN	İnşaat Mühendisleri Odası
	Argun DAĞCIOĞLU	Kimya Mühendisleri Odası
	Necdet EGERAN	Maden Mühendisleri Odası
	Adnan KOCAASLAN	Mimarlar Odası
	Hasan YILMAZ	Orman Mühendisleri Odası
	Adnan AKER	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU	
Fikret NARTER	Makina Mühendisleri Odası
Mes'ut GÜN	İnşaat Mühendisleri Odası

TMMOB DENETLEME KURULU	
Tahsin ARMAY	Elektrik Mühendisleri Odası
Nezih DEVRES	İnşaat Mühendisleri Odası
Sadun ÖZDEDE	Makina Mühendisleri Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ	
Hasan ASMAZ (Vekâleten)	Orman Mühendisleri Odası
Kâzım TURGAY	Kimya Mühendisleri Odası

Birliğimizin 8. dönemi, 17-21 Nisan 1961 tarihleri arasında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde gerçekleştirilen Genel Kurul ile başlamıştır. Bu Genel Kurul'un en ilginç yönü, 7. dönem içinde TMMOB'ye karşı mali yükümlülüklerini yerine getirmeyen Elektrik ve Makina Mühendisleri Odaları'nın Genel Kurul'a delege gönderme haklarının bulunmamasıdır. Yönetim Kurulu'nun bu uygulamasını protesto eden İnşaat, Kimya ve Gemi Mühendisleri Odaları'ndan bazı delegeler Divan Başkanlığı'na dilekçe vererek Genel Kurul'u terk etmişlerdir. Bu durum üzerine, TMMOB'den, adı geçen iki Odaya borç verilmesi suretiyle delegelerinin Genel Kurul'a katılmaları önerilmiş, kabul edilen bu önerinin ardından, öğleden sonraki oturumda Elektrik ve Makina Mühendisleri Odaları'ndan da gelen delegelerle, Divan Organları yeniden oluşturularak çalışmalar sürdürülmüştür.

4 gün süren Genel Kurul boyunca çeşitli komisyon çalışmaları gerçekleştiren ve kararlar alan delegeler, ağırlıklı olarak Gemi, Harita, Kimya, Maden, Mimar ve Orman Mühendisleri Odaları'nın yönetmelikleri ile asgari ücret tarifelerini tartışmıştır.

Toplam 28 kararın alındığı ve Yönetim Kurulu'na görev olarak verildiği bu Genel Kurul'un en önemli kararlarından biri, Odaların bağımsız birer kuruluş olarak değerlendirilmesi ile ilgilidir. Genel Kurul'da uzun tartışmalara neden olan bu konu, 119'a karşı, 239 oyla kabul edilmiştir. *"...Müstakil hükmi şahsiyetli odalar kurulmasını ve bu odaların kendi irade ve arzularıyla federasyonlar veya birlikler kurması esas prensip olarak kabul edilerek bu hususun tahakkuku İdare Hey'etine vazife olarak verilmelidir"* şeklinde kabul edilen bu karar, TMMOB'nin ileriki dönemlerini de etkilemiştir.

TMMOB'nin 8. çalışma dönemi, ilginç bir olayla başlamıştır. Yönetim Kurulu'nun belirlenip çalışmaya başlamasının ardından, Genel Kurul'da hiçbir itirazları olmadığı halde, Elektrik ve Makina Mühendisleri Odaları'ndan delegelerin Genel Kurul'a katılmamalarını neden gösteren

bazı üyelerin, 8. Genel Kurul'un oluşumu (tarz-ı teşekkül) hakkında Bayındırlık Bakanlığı'na başvurmaları üzerine, ilgili bakanlık çeşitli yazışmalardan sonra 6 Eylül 1961 tarihinde 8. Genel Kurul'un karar ve seçimlerinin geçersizliği ve tekrarlanması hakkında bir idari karar almıştır. Bu konuyu Adalet Bakanlığı'na taşıyan Yönetim Kurulu, bu konu ile ilgili makamın Bakanlık olmadığını, yürütmeyi durdurma ile ilgili kararları adli makamların alması gerektiğini vurgulamıştır.

Konu tekrar Bayındırlık Bakanlığı'na taşınmış olmasına rağmen, olumlu bir karar üretilenmemiştir. Bu durum üzerine, TMMOB'ce Danıştay'da Bayındırlık Bakanlığının 6 Eylül 1961 tarihli kararı aleyhine dava açılmıştır. Danıştay, 19 Aralık 1961 tarihinde aldığı kararla bu uygulamanın durdurulmasına karar vermiştir.

8. dönem Genel Kurulu, 6235 (7303) sayılı kanunun tadili ve 3458 sayılı kanunun değiştirilmesi ile ilgili hazırlanacak tasarıların Ekim 1961'de gerçekleştirilecek bir Danışma Kurulu toplantısında görüşülmesini kararlaştırmıştır. Ancak bu karar, yukarıda da belirtildiği şekilde, Bayındırlık Bakanlığının, TMMOB Genel Kurulu'nun tekrarlanması yönünde aldığı karar doğrultusunda uygulanamamıştır.

Birlik Yönetim Kurulu, Devlet Personel Dairesi'nin kamuda çalışan üyelerimizle ilgili ücret, yevmiye ve tazminatları içeren çeşitli konuları inceleyerek, üyeler aleyhine gelişen bazı konularda çalışmalar yapmıştır. Konunun ilgililerle görüşülmesi ve 1961 yılında hükümetin tasarladığı büyük yatırım hacmi göz önüne alınarak, TMMOB, Bayındırlık Bakanlığının bünyesinde oluşturulan komisyon çalışmalarına ve Devlet Personel Dairesi'nce düzenlenen toplantılara taraf olarak katılmıştır. Dönem içinde bu çalışmalara yönelik bir sonuç alınamamışsa da dönem sonu çalışma raporunda *"Hükümetçe, teknik personelin maaş ve ücret durumunun tatminkâr bir seviyede, memuriyet vasfı, emeklilik şartları gibi güvenlik faktörü de nazara alınarak bir kanunla tespiti için yapılacak çalışmaların süratle*

intacının arzu edildiğini müşahade edilmiştir” denilmektedir. 8. dönemin sonlarına doğru bu kanunla ilgili görüşmelerde bulunan TMMOB; Devlet Personel Dairesi yetkililerinden aldığı bazı duyuruları Genel Kurul delegelerine aktarmıştır. 1961 yılında, hükümetin arzusu ile yasalaşan bu kanun, TMMOB'nin de taraf olduğu şekilde bir çok düzenlemeyi içerecek bir şekil almış ve yasalaşmıştır.

TMMOB Yönetim Kurulu'nun 8. döneminde yaşamış olduğu en önemli sıkıntılardan biri de Odaların TMMOB'ye olan mali yükümlülüklerini yeterince yerine getirmemeleridir. 8. Dönem Genel Kurulu'nda oldukça büyük sıkıntılara yol açan bu durum, çalışma dönemi içinde de yaşanmış, çalışma döneminin ilk 4 ayında hemen hemen tüm Odalar, TMMOB'ye olan mali yükümlülüklerini tam olarak yerine getirmemiştir.

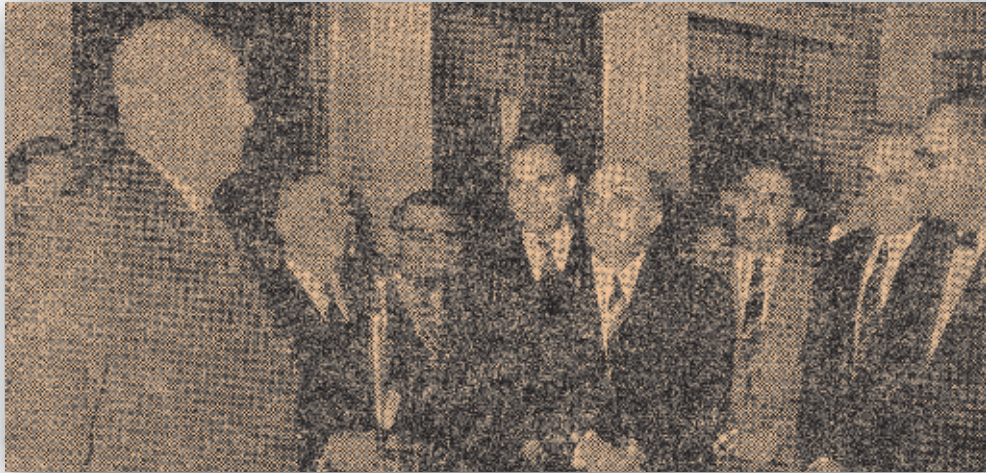
Bu nedenle, 1961 mali yılında tahakkuk eden huzur hakları tamamen Odalara devredilerek tasfiye edilmiştir. Bu dönem TMMOB ilk kez bordrolu olarak çalıştırdığı 4 personel ve 5 yarı zamanlı (part-time) çalışanın maaşlarını ödemekte zorluk yaşamıştır. TMMOB'nin ısrarlı yazışmaları ve girişimleri sonucu bazı Odalar ödeme yapabilmişse de, bu ödemelerin düzenli olmaması, oldukça sıkıntılı günlerin yaşanmasına ve Yönetim Kurulu aktivitelerinin aksamasına

neden olmuştur. 8. Dönem Çalışma Raporu'nda TMMOB'ye bağlı 11 Odanın kabul edilen bütçe tasarısındaki toplam borçlarının sadece %28'ini ödeyebildikleri görülmektedir.

Yayın hayatına başlamasından bu yana TMMOB'nin en önemli iletişim kaynağı olan Teknik Haber Gazetesi'nin amacına uygun olarak yayımlanması konusunda oldukça gayret sarf edilmiştir. Yönetim Kurulu'nda bulunan 3 meslektaş bu konuyla ilgili olarak görevlendirilmiştir. Kurulduğu günden beri 4 sayfa olarak haftada bir yayımlanan Teknik Haber'in, Haziran 1961'de oluşturulan Basın İlan Kurumu mevzuatına göre resmi ilân alabilmesi için yüzölçümünün 1m²'nin üzerine çıkması şartı bulunmaktadır. Bu ise mali olanaklar çerçevesinde ancak, gazeteyi 15 günde bir yayımlamakla mümkün olmuştur.

Ancak 12 Şubat 1962'de yayımlanan 208. sayıdan sonra mart ayı sonuna kadar kasa ve banka durumu, kâğıt ve eski borçların ödenmesindeki aksamalar yüzünden matbaaca peşin tahsil edilen baskı ücretlerinin ödenmemesi nedeniyle Teknik Haber Gazetesi çıkartılamamıştır.

Bu dönem içinde TMMOB Yönetim Kurulu, 6235 (7303) ve 3458 sayılı kanunların değiştirilmesi ile ilgili çalışmalar konusunda oldukça yoğun bir mesai sarf etmiştir. Yönetim Kurulumuz her iki konuyu da ilk toplantılarında ele alarak komis-

Cemal Gürsel ve TMMOB İdare Heyeti

yonlar oluşturmuş, bu komisyonların çalışmaları ile yakından ilgilenilmiş, Odaların ilgilenmeleri sağlanmış ve komisyonların hazırladığı tasarılar üzerinde yapılan etraflı inceleme ve çalışmalarından sonra Yönetim Kurulu'nca son şekli verilen tasarılar, 8-9 Ocak 1962 tarihlerinde "Fevkalade Umumi Heyete" sunulmuştur.

Fevkalade Umumi Heyet, 6235 (7303) sayılı kanunla ilgili tasarımı aynen kabul etmiş, 3458 sayılı kanunla ilgili tasarımı da Yönetim Kurulu'nca "unvanların tahsil derecelerini gösterecek kademeli iki rumuzla belirtilmesi kaydıyla" aynen kabul etmiştir.

Dönem içinde Yönetim Kurulu tarafından girilen en ilginç çalışmalardan biri de, çeşitli okullarda yetişen ve eğitim formasyonlarının mühendisliğe karşılık geldiği iddia edilen bazı meslek gruplarının mühendislik kariyeri taşımaları için yaptıkları girişimlerdir. Mühendislik ve

mimarlığın giderek aratan bir ivme ile ülkemizde ve toplumda önem kazanmasına paralel olarak TMMOB çatısı altında örgütlenmeyi hedefleyen bazı meslek disiplinleri, TMMOB'ce mercak altına alınmış ve yapılan birçok başvuru reddedilmiştir. Bayındırlık Bakanlığı'na TMMOB'ce gönderilen yazıda "Birliğimiz prensip olarak daha evvel edinilmiş müktesebatın ahiren muayyen bir unvanın formasyonuna tekabül ettiği görüş ve kararı ile yeni unvanlar tesisine hiçbir suretle taraftar değildir" denilmektedir.

Bu durumun giderek hız kazanması sonucu TMMOB Yönetim Kurulu, Bayındırlık Bakanlığı, diğer bakanlıklar ve İstanbul Teknik Üniversitesi nezninde çeşitli girişimlerde bulunarak bu tip girişimleri önlemeye çalışmıştır. Bu gelişmelerin dışında ayrıca, mühendislerin aldıkları eğitim ile unvanlarını ilişkilendiren bir kanun tasarısını hükümete sunabilmek için, TMMOB'ce dönem

Komisyon	6235 (7303) Sayılı Kanun Tadili	3458 Sayılı Kanun Tadili	Teknik Eğitim	Teknik Terimler	Genel Vergi Reformu
Elektrik	Enver ÖZKAL İbrahim ÇOŞAR	Kenan ERGEN Kemal TAN	Naci SANDON	Danyal ERİÇ	İdris YAMANTÜRK Mümin ERKUNT
Gemi	Kemal SAN	Hamza ÖZMERAL	-	-	-
Gemi Mak.	Medeni SOYSAL Besalet TİMUÇİN	Medeni SOYSAL Mustafa UZSES	Mustafa UZSES	Cavit ASLAN Mustafa UZSES	Mustafa UZSES
Harita	Özhan AYSEV	Nâzım ARSLAN Özhan AYSEV	Özhan AYSEV	Mustafa ŞATIR	Özhan AYSEV Turan YILMAZ
İnşaat	Niyazi SOYER	S. GÜNSELİ Seyfi GÜRÇAY	A. Rıza ÖZBEK	Naci YURTLUK	Nihat BAKIRER
Kimya	Mehmet ORHUN Faruk YAĞIZ	Mehmet ORHUN	Kâzım CANATAN	S. BİLGİNER Celâl TÜZÜN	Haluk BULAT
Maden	Vedat AYTAMAN Zeki ALBAYRAK	Kemal ERDEM Naci BAŞEL Tevfik SEYHAN	Zeki ALBAYRAK	Ahmet PEKKAN Vedat AYTAMAN	Ahmet PEKKAN Ahmet SELÇUK
Makina	Hulusi ÇETİNOĞLU	Ahmet KUTSAL	Cemal ÜNER	Nâzım İLİKÇA	Paşa BAĞDATLI Orhan IŞIK
Mimar	Rüçhan KOŞAR Yılmaz GÜRER	Bülent ONARAN Ruşen BALKAN	-	Vedat DEMİRKOL	-
Orman	Rahmi TOKER	Kemal UNGAN Şeref ALEMDAĞ	Ferit ÇIKINOĞLU	Şeref ALEMDAĞ	Hüsamettin PEKER
Ziraat	Murat ZAFER Orhan KÜKREKOL Eyüp KIZALAN Ekrem KANGAL	İzzet BAYKAL Murat ZAFER	Tahsin TEKELİ	Kamil DOĞAN	Asım ALP
Top.Sayısı	50	32	13	26	13

içinde çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Bu kanun tasarısında ayrıca, TMMOB'nin de içinde buluna- cağı bir yapıda, her türlü mühendislik iddiasında bulunanların eğitimlerinin ve formasyonlarının Milli Eğitim Bakanlığı'nca oluşturulacak bir komisyonca incelenmesi de önerilmiştir.

TMMOB'nin VIII. dönemi ile ilgili diğer bazı gelişmeleri de aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür.

- Milli Eğitim Bakanlığı'nın fen memurlarına "mühendis muavini" unvanı verilmesi hakkındaki başvurusu TMMOB'ce incelenmiş, uluslararası platformda böyle bir kadronun bulunmaması ve ülkemizdeki birçok kuruluşta formen, kalfa ve tekniker gibi ara kadroların yeterince bulunması nedeniyle bu istem uygun bulunmamıştır.
- İmar ve İskân Bakanlığı'nın harita ve istihkam subaylarının mühendis olarak değerlendirilmeleri konusundaki başvurusu da TMMOB Yönetim Kurulu'nca incelenmiştir. Bu konuda İTÜ'den görüş isteyen Yönetim Kurulu, bakanlığa hitaben yazdığı yazıda, harita ve istihkam subaylarının, teknik formasyonları teknikerliğin üzerinde olmasına rağmen mühendislik formasyonunda olmadıklarını neden göstererek, Birlik bünyesinde olamayacaklarını bildirmiştir.
- Genel Kurul'ca kabul edilen ve VIII. dönem Yönetim Kurulu'na görev olarak verilen 3458

sayılı "Mühendislik ve Mimarlık Hakkındaki Kanun"un çeşitli maddelerinin değerlendirilmesi konusunu, Yönetim Kurulu ilk toplantılarında ele almış ve oluşturduğu bir komisyon aracılığı ile konuyu incelemiştir. Yönetim Kurulu'na sunulan komisyon raporu, VIII. dönem çalışma raporunda yayımlanarak Genel Kurul delegelerinin olurlarına sunulmuştur.

- TMMOB'nin III. döneminden beri mühendislik disiplinleri içinde kullanılan bazı teknik terimlerin bir standarda kavuşturulması ve yabancı kökenli birçok terimin yerine Türkçe karşılıklarının bulunması yönünde sürdürülen çalışmalar, VIII. dönem içinde hızlandırılmış ve komisyon çalışmaları bitme noktasına gelmiştir.
- VIII. Çalışma Dönemi'nde TMMOB Yönetim Kurulu'nca 5 adet çalışma grubu oluşturulmuş ve bu çalışma grupları dönem sonuna kadar çalışmaya devam etmişlerdir.
- Türk Standartları Enstitüsü'nün Genel Kurulu'na, o yıllardaki mevzuat gereği Yönetim Kurulumuzca görevlendirilen 5 meslektaş katılmıştır.
- Devlet Personel Dairesi'nce yevmiyeli personel hakkında yapılan çalışma taslağı, görüşleri alınmak üzere ilgili bakanlıklara gönderilmiştir. Bu durumu inceleyen Yönetim Kurulu, görüşlerini Teknik Haber Gazetesi'nde yayımlamış, bu yazı üzerine de Bayındırlık Bakanlığı'nca oluşturulan teknik personel ücretlerine ait çalışmalara TMMOB davet edilmiştir.
- Türk Loydu I. Genel Kurulu'na, TMMOB adına Gemi Makinaları İşletme, Makina ve Elektrik Mühendisleri Odaları'ndan birer temsilci katılmışlardır.
- Sanayi Bakanlığı'nca oluşturulan Linyit Sobalarını Geliştirme Komisyonu'nun çalışmalarına TMMOB adına Makina, Maden, Kimya ve Orman Mühendisleri Odaları'ndan birer temsilci katılmıştır.

Devrim otomobili

9. DÖNEM

(16 Nisan 1962 – 15 Nisan 1963)

İNGİLİZ GRUP BEATLES İLK PLAĞINI DOLDURDU...

ABD Başkanı Kennedy'nin Küba'da nükleer başlıklı Sovyet füzelerinin bulunduğunu iddia ettiği günlerde, John LENNON, Paul Mc CARTNEY ve George HARRİSON, 1958'de ünlü İngiliz topluluğu Beatles'ın çekirdeğini oluşturdu. Grup 1962'de Ringo STARR'ın katılmasıyla ilk yapıtını Ağustos 1962'de plağa okudu: Love Me Do.

Bu plak, Beatles'ı bir yıl içinde Amerika turnesine götürecekt ve iki yıl içinde Kraliyet ailesine konser verecek hale getirecektir. Beatles, artık genç ve şımarık çocukları oynamakta, diğer taraftan ise başarımın verdiği heyecan ile inanılmaz bir üretkenlikle art arda liste başı parçalar yaratmaya devam etmektedir. Beatles, büyük gençlik kitlesinin "Beatlemania" diye adlandırılan hayranlığını kazandı.

BİRİNCİ BEŞ YILLIK KALKINMA PLANI UYGULAMAYA KONDU...

Çok partili hayata geçişle, döneme damgasını vuran "liberal ekonomi" anlayışına karşı 27 Mayıs 1960 askeri darbesinden sonra döneme egemen olan "planlı büyüme" anlayışı, TBMM'de yapılan görüşmelerden sonra Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı ile 21 Kasım 1962'de uygulamaya konuldu.

Kamu kesimi için bağlayıcı, özel kesim için yol gösterici olan plan, kamu yatırımlarını ve devlet işletmeciliğini, büyümenin sürükleyici gücü olarak görmekteydi. Planın hedefine ulaşabilmesi için toprak reformu, vergi reformu ve kamu yönetimi reformunun yapılması öngörülmüyordu. 1963-1967 yıllarını kapsayan plan, ortalama %7'lik bir yıllık kalkınma hızını hedefliyordu.

TMMOB YÖNETİM KURULU		
Yön. Kur. Başkanı	Nizamettin DOĞU	Mimarlar Odası
Yön. Kur. II. Bşk.	Hasan ASMAZ	Orman Mühendisleri Odası
Sayman Üye	Mahmut ŞATIR	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
Üyeler	Enver ÖZKAL	Elektrik Mühendisleri Odası
	Hamza ÖZMERAL	Gemi Mühendisleri Odası
	Medeni SOYSAL	Gemi Makinaları İşl. Mühendisleri Odası
	Alim ÖĞÜNÇ	İnşaat Mühendisleri Odası
	Müfit SANAN	Kimya Mühendisleri Odası
	Kemal ERDEM	Maden Mühendisleri Odası
	Nazım ILIKCA	Makina Mühendisleri Odası
	Murat ZAFER	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU	
Fikret NARTER	Makina Mühendisleri Odası
Mes'ut GÜN	İnşaat Mühendisleri Odası

TMMOB DENETLEME KURULU	
Tahsin ARMAY	Elektrik Mühendisleri Odası
Nezih DEVRES	İnşaat Mühendisleri Odası
Asım ALP	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ*	
Kâzım TURGAY	Kimya Mühendisleri Odası
Enver ÖZKAL	Elektrik Mühendisleri Odası
Aziz TORUN	İnşaat Mühendisleri Odası

* TMMOB'nin 8. döneminde genel sekreterlik görevini Kazım TURGAY 30.4.1962'ye kadar, Enver ÖZKAL 30.4.1962 - 1.7.1962 tarihleri arasında vekâleten ve Aziz TORUN 1.7.1962 tarihinden itibaren yürütmüştür.

TMMOB 9. Genel Kurulu, 16-18 Nisan 1962 tarihleri arasında Ankara Hukuk Fakültesi Konferans Salonu'nda toplanmıştır. Genel Kurul, TMMOB Başkanı'nın konuşması ile açılmış ve daha sonra Anıtkabir ve Mimar Sinan heykeline çelenk konulması ile devam etmiştir. Ayrıca, Genel Kurul çalışmaları için mevzuat, bütçe ve asgari ücret tarifelerinin tetkiki komisyonları oluşturulmuştur.

Çalışma raporunun okunup tartışılması sırasında Mimarlar ve Ziraat Mühendisleri Odaları, 8. Genel Kurul'a ve seçimlere TMMOB'ye borçlu Odaların da katıldığını dolayısıyla seçilen 8. dönem Yönetim Kurulu'nun yasal olmadığını ve bu nedenle de Yönetim Kurulu'nu ibra etmemeye karar verdiklerini açıklamışlardır. Tartışmalar sonunda 67 oya karşılık 121 oyla Yönetim Kurulu ibra edilmiştir.

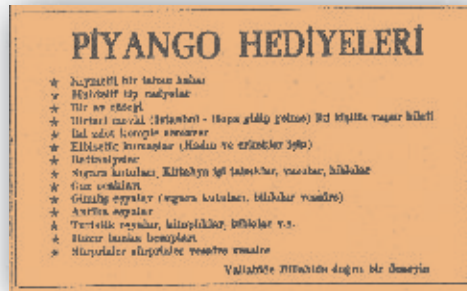
Genel Kurul'da ağırlıklı olarak, Odaların bağımsız bir kimlik kazanmaları ve bu noktadan hareketle Birliğin tasfiyesi tartışmaları yapılmıştır. TMMOB bütçesi mümkün olduğunca kısılmış, Teknik Haber Gazetesi'nin tekrar çıkarılması için Yönetim Kurulu'na yetki verilmesi önerisi reddedilmiş ve genel sekreter ücreti 4000'den 1500 liraya düşürülmüştür.

Makina Mühendisleri Odası TMMOB'ye borçlarını ödemediği için 9. Genel Kurul'a delege gönderememiştir. Ancak sıra seçimlere geldiğinde, Makina Mühendisleri Odası'nın adaylarının seçilme hakkı olup olmadığı tartışma konusu olmuştur. Genel Kurul delegelerinin bir kısmı, yasaya göre seçilme hakkı olduğunu, kaldı ki bu hak kullanılmazsa ileride borcunu ödemeyen oda sayısı arttığında TMMOB Yönetim Kurulu'nun oluşturulamayacağını ve Makina Mühendisleri Odası'nın engellenmesinin TMMOB bütünlüğüne zarar vereceğini savunmuşlar, Makina Mühendisleri Odası adaylarının seçime katılmasını ve bunun meşru olup olmadığının hukuki yollara başvurmak suretiyle 9. dönem Yönetim Kurulu tarafından araştırılıp gereğinin

yapılmasını teklif etmişlerdir. Diğer delegeler ise TMMOB'ye borcunu ödemeyen Odaların Genel Kurul'a katılamayacağı gibi, seçilme hakkının da olmadığını savunmuşlar, Makina Mühendisleri Odası adaylarının seçime katılıp katılmaması oylanmış ve 94'e karşılık 94 oyla bir karar alınmamıştır. İkinci oylamada 102'ye karşı 104 oyla katılmaması kararı alınmış ve bu durum itirazlara neden olmuştur. Verilen aradan sonra tartışmalara devam edilerek 90 oya karşılık 118 oyla "(6235-7303) sayılı kanunun 4. maddesinin son fıkrası gereğince, Birlik hissesini ödemediklerinden dolayı Umumi Heyet toplantısına katılmamış bulunan Makina Mühendisleri Odası'nın Birlik İdare Heyeti için gösterdikleri namzetlerinin aynı kanunun 5. maddesi hükmüne göre teşkil edilecek 9. devre Birlik İdare Heyeti seçiminde nazarı itibare alınması" kararı verilmiştir.

9. Genel Kurul'da alınan bazı önemli kararlar aşağıdaki gibidir:

- Gelecek Genel Kurul'a, görüşmeler sırasında belirebilecek hukuki problemlerin giderilmesi için, danışman olarak üç hukukçunun katılımının sağlanması konusunda 9. Dönem Yönetim Kurulu'nun görevlendirilmesine,
- Birlik giderlerinden azami tasarruf yapılmasına,
- 6235 (7303) ve 3458 sayılı kanunların tadil tasarılarının "teşrii organa intikalinin" ve kanunlaştırılmalarının hızlandırılmasına,

Teknik 10 Balosu piyango hediyeleri

- Teknik personel baremi üzerinde yapılacak çalışmaların çabuklaştırılmasına,
- Fikir İşçileri Sendikası'nın Birlik tarafından ele alınmasına,
- Özel sektörde çalışan mühendis ve mimarların kamu sektörüne geçtiklerinde meslekleriyle ilgili hizmetlerinin müktesep hak olarak tanınmasına,
- Asker mühendisler kanunen verilmekte olan ihtisas ücretinin memur mühendisler de yansıtılması hakkında kanun teklifi yapılmasına,
- Mühendislerin devlet hizmetinden ayrılmaları halinde müktesep olan emeklilik haklarının sigorta tarafından tanınarak emeklilik süresine ilavesi hakkında Orman, Makina ve Gemi Makina İşletme Mühendisleri Odalarının temennilerinin 9. Dönem Yönetim Kurulu'na incelenmesine karar verilmiştir.

Seçimlerde toplam 168 delege oy kullanmıştır.

9. dönem boyunca yapılan çalışmalar özetle aşağıdaki gibidir:

- 6235 (7303) sayılı kanunu tadil eden tasarı ile ilgili çalışmalar.
- 3458 sayılı kanunu tadil eden mühendislik ve mimarlık hakkındaki kanun tasarısı üzerinde yapılan çalışmalar.
- Mühendislik-Mimarlık Hakkındaki Kanun Tasarısı'nın unvanlarla ilgili 4'üncü maddesi üzerindeki çalışmalar.

- 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nun 32. maddesi ile ilgili çalışmalar.
 - Barem dışı çalışan teknik personelin barem içi kadroya tayinlerinde meslekleriyle ilgili hizmetlerin dikkate alınmasıyla ilgili çalışmalar.
 - 4/10195 sayılı Yevmiyeli Teknik Personel Kararnamesi ve teknik personel baremi ile ilgili çalışmalar.
 - Fikir İşçileri Sendikası konusunda gerçekleştirilen çalışmalar.
 - Sosyal Grup Sigortası üzerinde yapılan çalışmalar.
 - 2490 sayılı kanun ile yerine kaim olacak Devlet İhale Kanunu tasarısı üzerinde yapılan çalışmalar.
 - FEANI konusundaki çalışmalar.
 - 5 Yıllık Kalkınma Planı konusundaki çalışmalar.
 - Yabancı uyruklu mühendislerin Odalara kayıtlarının yapılmasının teminine ait çalışmalar.
 - Vekalet ve umum müdürlükler ile işbirliği çalışmaları.
 - Türk Loydu üzerindeki çalışmalar.
 - Birlik demirbaşları, kitaplar ve Birliğin kuruluşundan itibaren yapılan çalışmalar.
 - Bayındırlık Bakanlığı'na ihdas edilen mütehasıs mühendislik ve mimarlık kadroları.
9. dönem TMMOB bütçesi 166.355 TL olarak tahmin edilmiş, 194.054,34 TL olarak gerçekleşmiştir.

TMMOB'nin balo organizasyonu Teknik 10 Balosu ile ilgili bir duyuru

10. DÖNEM

(15 Nisan 1963 – 13 Nisan 1964)

ABD BAŞKANI JF KENNEDY BİR SUİKAST SONUCU ÖLDÜRÜLDÜ...

ABD Başkanı John F. Kennedy, Dallas-Texas'ta bir suikast sonucu hayatını kaybetti. 22 Kasım 1963 tarihinde suikast sanığı olarak Lee Harvey Oswald tutuklandı.

Bu suikastın ardından Kennedy'nin öldürülmesi ile ilgili FEDERAL RESERVE BANK'ın (FRB) borç para vererek devletten faiz toplama olayının Kennedy tarafından FRB'nin elinden alınmak istemesi, Kennedy döneminde başlayan Vietnam Savaşı, Küba ve SSCB ile yaşanan sıcak ilişkiler gibi birçok neden gösterildi. Süper Güç ABD bugün hâlâ bu faili meçhul cinayeti aydınlatamamış değildir.

SENDİKALAR YASASI KABUL EDİLDİ...

27 Mayıs 1960 ihtilalinden sonra, gelişmiş toplumlara entegrasyon süreci yaşanmış ve bu girişimin en önemli halkası olarak, çalışan kitlenin örgütlenmesi ele alınmıştır.

Bu bağlamda; TÜRK-İŞ'in Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun üyeliğine izin verilmiş, yeniden faaliyete geçmesi sağlanmıştır. İstanbul İşçi Sendikaları Birliği, Anayasa'da yer alan hakların kullanımının bir an önce sağlanması amacıyla 31 Aralık 1961 tarihinde İstanbul'da Saraçhane mitingini düzenlemiş ve daha sonraki günlerde de ülkenin çeşitli bölgelerinde işçi eylemleri yaygınlaşmaya başlamıştır.

1963 yılında 274 sayılı Sendikalar Yasası ve 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Yasası kabul edilmiş ve 24 Temmuz 1963 günlü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 1961 yılında 511 sendikada örgütlü 298.000 işçi varken, 1963 yılında sendikaların sayısı 704'e ve sendika üyesi işçilerin sayısı ise 374.000'e çıkmıştır.

JF Kennedy

TMMOB YÖNETİM KURULU		
Yön. Kur. Başkanı	Nizamettin DOĞU	Mimarlar Odası
Yön. Kur. II. Bşk.	Hasan ASMAZ	Orman Mühendisleri Odası
Sayman Üye	Celalettin SONGU	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
Üyeler	Galip MUTDOĞAN	Elektrik Mühendisleri Odası
	Hamza ÖZMERAL	Gemi Mühendisleri Odası
	Medeni SOYSAL	Gemi Makinaları İşl. Mühendisleri Odası
	Feyyaz KÖKSAL	İnşaat Mühendisleri Odası
	İbrahim SUBAŞI	Kimya Mühendisleri Odası
	Üner GÜNER	Maden Mühendisleri Odası
	Tahsin ÖNALP	Makina Mühendisleri Odası
	Mehmet YÜCELER	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU	
Mesut GÜN	İnşaat Mühendisleri Odası
Lami ESER	Mimarlar Odası

TMMOB DENETLEME KURULU	
Nezih DEVRES	İnşaat Mühendisleri Odası
Nazım ILIKÇA	Makina Mühendisleri Odası
Muzaffer VANLI	Mimarlar Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ	
Aziz TORUN*	İnşaat Mühendisleri Odası
İbrahim SUBAŞI	Kimya Mühendisleri Odası
Hasan ASMAZ	Orman Mühendisleri Odası

* Birlik Genel Sekreterliği 1.7.1962-17.5.1963 tarihleri arasında Aziz TORUN tarafından yürütülmüş, daha sonra 31.5.1963'e kadar Yönetim Kurulu Üyesi İbrahim SUBAŞI, 1.6.1963'ten itibaren de yine Yönetim Kurulu Üyesi Hasan ASMAZ tarafından vekâleten yürütülmüştür.

TMMOB 10. Olağan Genel Kurulu, 15-17 Nisan 1963 tarihleri arasında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Konferans Salonu'nda gerçekleştirilmiştir. Divanın oluşumu ve saygı duruşundan sonra Nafia Vekili İlyas SEÇKİN konuşmasında "...bu çeşit müesseselerin ilk on yılları ekseriya bünye ve istikamet araştırmak, çalışma usul ve geleneklerinin yerleşmesine tahsis olunur. Ve bunların gelecekteki çalışmalarını tamamlaması bakımından önemleri büyüktür. T.M.M. Odaları'nın ve onların meydana getirdiği birliğin geçirdiği ve geçirmekte olduğu istihaleler bu bakımdan sadece mensupları olan 16.000 mühendis ve mimarın meslek ve zümre haklarının ötesinde bir ehemmiyet taşımaktadır. Odaların tek tek ve ayrı ayrı kendi mesleki konularına eğilmesi yanında, müşterek ve umumi konularda mühendis ve mimar müşterek görüşünün tespitine ihtiyaç vardır. Bilhassa toplum meselelerinde bütün camianın ağırlığının hissedildiği müşterek ve tek bir görüşün ortaya konmasında gerek meslek mensupları ve gerekse toplum için her türlü takdirin ötesinde fayda mülhaza ettiğini belirtmek isterim (...) Hızlı bir kalkınma için ağır ekonomik gayretlere sahne olan memleketimizde mühendis ve mimarlar bu toplumun üzerine titredikleri, var olup, olmama çabasının ümitlerini bağladığı meslek guruplarından birisini temsil etmektedirler (...)" demiştir.

Genel Kurul'da, Mevzuat ve Bütçe Komisyonları'nın kurulmasından sonra, Yönetim Kurulu çalışma raporu ve mali raporun görüşülmesine geçilmiştir. Görüşmelerde, birliğin genel işleyişi ile ilgili konuların yanı sıra, odalar arasında, Birlik ile odalar arasında, odaların içerisinde hizipleşme şeklinde çekişmeler olduğuna; TMMOB Yasası, 3458 sayılı yasa, devlet personel rejimi ve yasa tasarısı, FEANI, 5434 sayılı Emekli Sandığı Yasası ile ilgili çalışmalara değinilmiştir.

Genel Kurul'da yeni seçilecek yönetim kuruluna görev olarak verilen önemli kararlar aşağıdaki şekilde özetlenmiştir:

1. 6235 sayılı kanunu ilga eden tasarı ile ilgili çalışmalar yapılması,
2. 3458 sayılı kanunu tadil eden mühendislik

ve mimarlık hakkında kanun tasarısı ile ilgili çalışmalar yapılması,

3. 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nun 32. maddesi ile ilgili çalışmalar yapılması,

4. Fikir İşçileri Sendikası konusunda çalışmalar yapılması,

5. Yevmiyeli Personel Yönetmeliği'nin hazırlanmasında gözden kaçan lise+4 senelik tahsil yapanlarla, lise+5 senelik tahsil yapanlar arasında bir senelik fark olduğu halde, iki senelik terfi farkı olması konusuyla ilgili olarak, yeni idare heyetinin bir senelik terfi farkının düzeltilmesine yönelik çalışmalar yapılması,

6. Personel Dairesi'nce hazırlanan personel teknik kadroları için Odaya kayıtlı olma şartının konulması ile ilgili çalışmalar yapılması.

Bu Genel Kurul'un çarpıcı yanlarından birisi de divan başkanı tarafından hakkında kısaca bilgi verilen, ancak isimsiz olduğu gerekçesiyle genel kurula sunulmayan, Sanayi Bakanı Fethi Çelikbaş'ın uygulamalarını ve mühendislerle ilişkin politikaların, sert bir dille eleştiren "TMMOB Maden, Makina, Elektrik ve Kimya Mühendisleri Odalarından bir grup yüksek mühendis" imzalı deklarasyondur. Kuruluşundan bu yana idari erk ile iç içe olduğu görülen TMMOB'nin, üyelerinin belki de ilk karşı çıkışı olması nedeniyle bu deklarasyon aşağıda özetlenmeye çalışılmıştır.

Bu deklarasyonda, Sanayi Bakanı Fethi Çelikbaş'ın bilgi ve becerisi, teknik alanda süratle kalkınmaya karar vermiş olan Türkiye'nin sanayi bakanında için aranacak şartların asgarisine kıfayet etmez denilerek, Çelikbaş'ın mühendislerle olan münasebetleri ve onlara karşı güttüğü politikalar eleştiri konusu yapılmış, mühendis üst düzey yöneticilerinin, kendisinin aşağılık kompleksi nedeniyle görevlerinin başından uzaklaştırıldığı söz konusu edilmiştir. Atom çağında, elektronik çağında birçok "muamele memurundan" meydana gelmiş bulunan Sanayi Bakanlığı'nda en iyi işleyen biriminin Teftiş Dairesi Başkanlığı olduğu ve Çelikbaş'ın istemediği mühendis yöneticiler hakkındaki uydurma ve düzmece ihbarlarla raporlar düzenlendiği belirtilen deklarasyonda, Sanayi Bakanlığı'nın, memleket sanayiini kalkın-

dırmakla bir alakası kalmadığı, bir Gestapo ya da bir Gepeu merkezi haline sokulduğu, Çelikbaş'ın da buranın Himmler'i olduğu şeklindeki görüşlere yer verilmiştir.

Deklarasyonda ayrıca, Devlet Planlama Teşkilatı'nın İktisadi Devlet Teşekkülleri'ne ait makine fabrikaları %70 oranında boş dururken, memlekete milyonlarca liralık ithal malı makine ve edevat girdiği, boş duran, daha doğrusu Çelikbaş tarafından boş durmaya mahkûm edilmiş olan bu fabrikalarımız yüzünden işsiz ve aç kalmış olan 23.000 Türk gencinin de, bu ithal edilen malları Alman makine fabrikalarında imal etmek üzere yurdu terk edip Almanya'ya gittikleri düşünülürse, Fethi Çelikbaş'ın ulusal ekonomi ve endüstrimize yaptığı zararların korkunçluğu daha iyi anlaşılır denilmiştir. Bu deklarasyonun, Sanayi Bakanlığı'nın 1963 senesi Bütçe Karma Komisyonu'nda ve TBMM genel oturumlarında dikkate alınması için sunulduğu belirtilerek, "Sanayi Bakanlığı meyve, sebze hali ya da zahire borsası değildir, Fethi Çelikbaş ve mahiyeti kadrosu gibi yarı cahil adamlar ile devleti idare etmekte ısrar edildiği müddetçe, ne konsorsiyum ne de Avrupa Pazarı... hiçbir yere kabul edilmeyiz" denilmiştir.

TMMOB 10. Dönem Çalışma Raporu incelendiğinde, dönem içerisinde yapılan çalışmaları şu ana başlıklar altında toplamak mümkündür:

1. 6235 sayılı TMMOB Kanunu ile ilgili olarak, TBMM Bayındırlık Komisyonu'nun çalışmalarını tamamlayarak İmar İskân Komisyonu'na gönderdiği ve halen burada bekletildiği belirtilmiştir.
2. 3458 sayılı kanunu tadil eden Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun Tasarısı'nın, yapılan çalışmalar sonunda Tarım Komisyonu'nda bekletildiği açıklanmıştır.
3. 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu ile ilgili değişiklik çalışmalarından, yeni çıkartılacak Personel Kanun Tasarısı'nda öngörüldüğünden sonuç alınmadığı söylenmiştir.
4. Fikir İşçileri Sendikası konusunda çalışmaların SSK, İş ve Devlet Memurları Kanun Tasarıları'nın alacağı son şekillerin beklenmesi nedeniyle sonuçlanmadığı bildirilmiştir.

5. TMMOB Yönetim Kurulu'nca ayrıca,
 - a. Devlet Personel Kanun Tasarısı,
 - b. İstihkam ve demiryolu subaylarının 9 aylık kursla mühendislik formasyonlarının tamamlanması,
 - c. Teknik personel gücünün artırılması,
 - d. Devlet İhale Kanun Tasarısı,
 - e. SSK Kanun Tasarısı,
 - f. DPT'nin kamu sektörü yatırımcı kuruluşlarda çalışan teknik elemanlar üzerinde inceleme,
 - g. Harita subaylarına mühendis unvanı veren kanun teklifi, konularında çalışmalar yapıldığı belirtilmiştir.

6. FEANI konusunda bir komisyon oluşturulmuş ve mühendislerin Haziran 1963'te Almanya Münih'te yapılan IV. beynelmil kongresine, 3 Eylül 1963'te de Fransa Grenoble'de yapılan mühendis namzedi ve genç mühendisler toplantısına 6 delege gönderilmiştir. FEANI Komisyonu, gönderilen bu delegelerin dönüşlerinde komisyona hiçbir resmi rapor sunmadıklarını belirtmiştir. Komisyon, raporunda, FEANI statüsü gereğince, TMMOB Odalarını ulusal düzeyde temsil edecek bir "Milli Komite" kurulması ve bu milli komitenin FEANI Türk milli üyesi olmasını tavsiye etmiştir.

TMMOB'nin 17 Nisan 1963-13 Nisan 1964 tarihleri arasındaki 10. döneminde, iktidarda 9. İnönü Hükümeti (25.6.1962-2.12.1963, Bayındırlık Bakanları İlyas SEÇKİN-Arif Hikmet ONAT) ve 10. İnönü Hükümeti (25.12.1963-12.2.1965, Bayındırlık Bakanı Arif Hikmet ONAT) görev yapmıştır.

Böylesi bir siyasi yapı içerisinde ve yaklaşık bir yıllık görev döneminde, iki hükümet, üç Bayındırlık Bakanı ile muhatap olma durumunda kalan TMMOB'nin yasal düzenlemeler gerektiren çalışmaları da zorluklarla karşılaşmıştır.

Yukarıda özetlenen ve devlet idari erkine karşı olan deklarasyonda adı geçen Sanayi Bakanı Fethi Çelikbaş'a 10. hükümette yer verilmemiş ve Sanayi Bakanı olarak Muammer ERTEN'e görev verilmiştir.

11. DÖNEM

(13 Nisan 1964 – 18 Nisan 1965)

ABD VIETNAM'DA...

ABD, Kuzey Vietnam'ın daha yoğun silahlı operasyonlarla sindirilmesini amaçlarken, bir yandan da Pasifik Kuvvetleri Başkomutanı'na gönderdiği emirle, bölgede keşif faaliyetlerine başlanmasını istemişti. 1964'ün Nisanında, ABD, Kitty Hawk uçak gemisiyle refakat gemilerini Tonkin Körfezi girişine yerleştirdi.

2 Ağustos 1964 günü Tonkin Körfezi'nde Amerikan donanmasına ait Maddox destroyeri Viet Minh (Kuzey Vietnam) gemilerinin saldırısına uğradı. 4 Ağustos günü bu saldırılar diğer Amerikan gemilerine de yöneldi. Amerikan donanması bu saldırıları püskürtmekle ve iki Viet Minh gemisini batırmakla beraber, hukuken Viet Minh Amerika'ya saldırıda bulunmuş olmaktaydı.

ABD BAŞKANI JOHNSON'UN MEKTUBU...

5 Haziran 1964 tarihinde Türk Hükümeti'nin Kıbrıs'a müdahale kararı üzerine ABD Başkanı Lindon B. Johnson'ın olası Sovyet müdahalesine ve Amerikan yardımından alınan silahların kullanılmasının kabul edilemeyeceğine dair mektubu kamuoyuna açıklanmıştır.

Bu durum üzerine, Başbakan İnönü, Amerika'ya hareket etmiş ve Johnson ile görüşerek hükümetin görüşlerini aktarmıştır. Şaşkınlığını kısa sürede üzerinden atan Türk diplomasisi, cevabını İsmet İnönü'nün ağzından net olarak verdi: "Yeni bir dünya kurulur. Türkiye de bu dünyada yerine alır."

ABD askerleri ve Vietnamlı çocuklar

TMMOB YÖNETİM KURULU*		
Yön. Kur. Başkanı	Fasih ONARMAN	İnşaat Mühendisleri Odası
Yön. Kur. II. Bşk.	Naci İlhan BARLAS	Maden Mühendisleri Odası
Sayman Üye	Mustafa UZSES	Gemi Makinaları İşl. Mühendisleri Odası
Üyeler	Niyazi DAĞAŞAN	Elektrik Mühendisleri Odası
	Hamza ÖZMERAL	Gemi Mühendisleri Odası
	Kemal AKMAN	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
	İbrahim SUBAŞI	Kimya Mühendisleri Odası
	-	Makina Mühendisleri Odası
	Aktan OKAN	Mimarlar Odası
	Hasan ASMAZ	Orman Mühendisleri Odası
	Murat ZAFER	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU	
Mes'ut GÜN	İnşaat Mühendisleri Odası
Lâmi ESER	Mimarlar Odası

TMMOB DENETLEME KURULU	
Nezih DEVRES	İnşaat Mühendisleri Odası
Muzaffer VANLI	Mimarlar Odası
Asım ALP	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ	
Hasan ASMAZ (Vekâleten)	Orman Mühendisleri Odası

* Makina Mühendisleri Odası, Genel Kurul'a katılmamış ve Yönetim Kurulu için aday göstermemiştir.

TMMOB 11. Genel Kurul'u 13-15 Nisan 1964 tarihleri arasında Ankara Üniversitesi Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi Salonu'nda gerçekleştirilmiş ve Divan Başkanlığı'na Mimarlar Odası'ndan İsmet Barutçu seçilmiştir. Açılış konuşmalarında sırasıyla Bayındırlık Bakanı Arif Hikmet Onat, İmar ve İskân Bakanı Celalettin Uzer, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Hüdayi Oral da kısa birer konuşma yapmışlardır. Bütçe ve mevzuat komisyonlarının oluşturulmasının ardından, bir önceki dönem faaliyet raporları incelenmiş ve görüşmeler yapılmıştır.

Birlik 11. Genel Kurulu'na Elektrik ve Makina Mühendisleri Odaları delegeleri katılmamış, 8. ve ardından 9. Genel Kurul'da 2/3 çoğunlukla alınmış bulunan TMMOB'nin dağılması ve Odaların yeni bir kanunla tüzel kişiliklerinin oluşarak bu şekilde bir örgütlenmeye gidilmesi yönündeki karar sonucu ve 7 Odanın bu kararı desteklemesi ile bu Genel Kurul'da da tartışmaların ana eksenini bu yöne kaymıştır. Harita Mühendisleri Odası, Birliğin dağılması yönünde tavır almış olan 7 Oda tarafından yayımlanan deklarasyonlara imza koymakta tereddüt etmiş, Ziraat, Orman ve Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odaları ise Birliğin sürmesi gerektiğini savunmuşlardır.

TMMOB 11. dönem organlarının seçimi için Genel Kurul'a katılmayan Elektrik Mühendisleri Odası adaylarını bildirmiş, Makina Mühendisleri Odası ise adaylarını da bildirmemiştir. Seçime katılan 210 delege ile Makina Mühendisleri Odası üyeleri hariç, TMMOB Yönetim, Yüksek Onur ve Denetleme Kurulları belirlenmiştir.

TMMOB'nin 11. Genel Kurulu'nda alınan bazı kararlar aşağıdaki gibidir:

- Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel'e, Başbakan İsmet İnönü'ye, tüm bakanlara, Adalet Partisi, CHP, CKMP, MP, YTP'nin Senato ve Millet Meclisi Grup Başkanlıklarına ve Millet Meclisi'ndeki bazı komisyon başkanlıklarına birer telgraf gönderilmesine (bu telgrafta özetle,

657 sayılı kanunda yapılan bazı değişikliklerle 1940 yılından bu yana harp okulundan mezun olan harita sınıf subaylarına, hiçbir kayıt ve şarta tabi tutulmadan harita mühendisi unvanı verilmesini hedefleyen kanun teklifinin hükümet, İTÜ Senatosu ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından uygun bulunmamasına rağmen Meclis Milli Eğitim Komisyonu'ndan geçmiş olmasının üzüntüyle karşılandığı yazılmakta ve mühendislik formasyonunun kazanılma şeklini tahrip edecek, dünya bilim çevrelerinde Türk mühendislerinin formasyonu hakkında şüphe uyandıracak bu girişimin karşısında bulunduğu ve kanunla değil ancak ilim yolu ile mühendis olunabileceği belirtilmektedir.)

- Bu kanun girişiminin yakından takip edilmesi konusunda, yeni belirlenecek olan TMMOB Yönetim Kurulu'na görev verilmesine,

- Anayasa'nın 120. maddesi gereği, üniversite ve yüksekokulların devlet eliyle ve kanunla kurulması amir bir hüküm olmasına rağmen, değişik şehirlerde ve değişik meslek dallarında özel yüksek mühendislik ve mimarlık okullarının açılmasının ve TBMM'de bulunan özel yüksek okullar kanununun memleket ve meslektaşlar yönünden mahzurlu bir gelişme göstermesi durumunda, müdahalelerde bulunmak üzere Yönetim Kurulu'nun görevlendirilmesine,

- 6235 ve 7303 sayılı kanunları ilga eden kanun tasarısı ile Odaların tüzel kişiliklerini kazanmalarının ardından, mevcut Odaların tamamını kasayan bir federasyon kurulması konusunda hazırlanmakta olan kanuna bir madde ilave etmek üzere Yönetim Kurulu'na görev verilmesine karar verilmiştir.

- Bu dönemki Çalışma Raporu içinde, 6235 (7303) sayılı kanunları ilga eden kanun taslağının tüm komisyonlarda takip edildiği ve yeni bir hükümet kurulmasının ardından olumlu bir sonuç alınmadığı, Genel Kurul

tarafından alınan kararların takip edildiği belirtilmektedir.

Ayrıca, Devlet Memurları, 2490 sayılı Devlet İhale, Proje ve Mühendislik Hizmetleri Kurumu kanun tasarıları konusunda Birlik görüşlerinin verildiği, Köy İşleri Bakanlığı kuruluş çalışmaları, İmar Talimatnamesi, İstanbul Sanayi Nazım Planı ve FEANI çalışmalarına yakından katıldığı bildirilmektedir.

Odalar ile münasebetler konusunda ise, Makina ve Elektrik Mühendisleri Odaları'nın çok özel komisyon toplantıları dışında, çalışmalara ve Birlik Yönetim Kurulu toplantılarına gözlemci olarak dahi katılmadıkları ve aidat borçlarını ödemedikleri belirtilmektedir. Çalışma raporunda, bu iki Odanın 12. Genel Kurul'a katılımlarını "candan diledikleri" son sözler olarak yer almıştır.

12. DÖNEM

(18 Nisan 1965 – 18 Nisan 1966)

De GAULLE CUMHURBAŞKANI...

Fransa'da 1962 Ekim ayında yapılan referandumla başkanlık seçiminin biçiminin değişmesi üzerine yönetimin Cumhurbaşkanlığına dayalı niteliği iyice belirginleşmiştir. Charles De GAULLE 1965'teki genel seçimlerde bu sistem sayesinde yeniden Fransa'da cumhurbaşkanı seçilmiştir.

Fransa'nın uluslararası düzeydeki etkinliğine ve bağımsızlığına büyük önem veren de GAULLE'ün dış siyaseti, büyük güçler, özellikle de Atlantik Paktı karşısında Fransa'nın özerkliğini korumaya yönelmiş ve 1966 yılında Fransa NATO'nun askeri kanadından çekilmiştir.

SÜLEYMAN DEMİREL BAŞBAKAN...

10 Ekim 1965 tarihinde yapılan genel seçimlere yeni başkanı Süleyman DEMİREL'in liderliğinde giren Adalet Partisi, oyların yarısından fazlasını alarak, tek başına hükümeti oluşturmuştur.

Adalet Partisi'nin kazandığı bu başarı, yabancı basında "Menderes Hayaletinin Zaferi" başlığı ile manşetlere çıkmıştır. Amerikan UPI ajansına göre Türkiye bu seçimlerle sağa doğru kesin bir dönüş yaparken, Adalet Partisi'nin seçim galibiyeti geleneksel olarak anti-komünist olan Türk köylüsünün iradesinin sandığa yansması olarak aktarılmıştır.

İslamköy'den Başbakan DEMİREL

TMMOB YÖNETİM KURULU*		
Yön. Kur. Başkanı	Müfid SANAN	Kimya Mühendisleri Odası
Yön. Kur. II. Bşk.	Muhiddin GÜRELİ	Mimarlar Odası
Sayman Üye	Mustafa UZSES	Gemi Makinaları İşl. Mühendisleri Odası
Üyeler	-	Elektrik Mühendisleri Odası
	Hamza ÖZMERAL	Gemi Mühendisleri Odası
	Celâlettin SONGU	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
	Fasih ONARMAN	İnşaat Mühendisleri Odası
	Tevfik SEYHAN	Maden Mühendisleri Odası
	-	Makina Mühendisleri Odası
	Hasan ASMAZ	Orman Mühendisleri Odası
	Murat ZAFER	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU	
Mes'ut GÜN	İnşaat Mühendisleri Odası
Yunus ÖZSAN	

TMMOB DENETLEME KURULU	
Nezih DEVRES	İnşaat Mühendisleri Odası
Muzaffer VANLI	Mimarlar Odası
Asım ALP	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ	
Hasan ASMAZ	Orman Mühendisleri Odası

* Elektrik ve Makina Mühendisleri Odaları, dönem süresince temsil edilmemiştir.

TMMOB'nin 12. dönemi, 18-20 Nisan 1965 tarihleri arasında Ankara'da İmar ve İskân Bakanlığı Konferans Salonu'nda gerçekleştirilen Genel Kurul'la başlamıştır. Genel Kurul'da belirlenen Yönetim Kurulu, 22 Nisan 1965 tarihinde gerçekleştirdiği ilk toplantıda görev dağılımını yaparak çalışmalarına başlamıştır.

Dönem içinde yapılan bazı çalışmalara ve görüşlere Çalışma Raporu'nda şu şekilde yer verilmiştir: "Yönetim Kurulu'nun dönem içindeki en önemli çalışması, 11. Dönem Yönetim Kurulu tarafından başlatılan Devlet Memurları Kanunu ile ilgili çalışmadır. Bu çalışmalar, 12. Dönem Yönetim Kurulu'nca da devam ettirilmiş, tasarının üyeleri ilgilendiren birçok maddesi kısmen de olsa lehte değiştirilmiş ve özellikle 36. madde üzerindeki çabalar olumlu sonuç vermiştir.

657 sayılı Devlet Memurları Personel Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden sonra, Sınıf Tüzükleri'nin ön hazırlıkları aşamasında Birliğin "mesleki birlikler" deyimini dışında değerlendirilmesi, camia için çok önemli olan Sınıf Tüzükleri'nin hazırlanması sırasında ise Birlik görüşünün ancak istişari olarak alınabileceği konusunda Personel Dairesi Başkanlığı'nın ısrarlı davranışları karşısında TMMOB Yönetim Kurulu, Başbakan Yardımcısı, Devlet Bakanları ve Personel Dairesi Başkanı'nı ziyaret ederek, Birliğin görüşlerini sunmuştur.

TMMOB'nin 12. döneminde yaşanan ve daha sonraki yıllara da yansıtacak olan en önemli sorun, Odalarla olan ilişkileri olmuştur. Odalarla Birlik arasında çeşitli konulardaki ilişkiler, bundan önceki dönemlerde olduğu kadar anlayış ve iyi niyet havası içinde gelişmemiştir.

Bu olumsuz gelişmeler sonucunda, Birlik Kanunu'nun (4) maddesi gereğince, Birlik hisselerini ödemeyen ve ödememekte ısrar eden Makina ve Elektrik Mühendisleri Odaları 12. Genel Kurul'a delege göndermemiş, dönem süresince de ödemelerini gerçekleştirmemiştir. Bu gelişmelerin dışında, TMMOB Yönetim Kurulu'na üye dahi göndermemişlerdir. Ancak, "kendi üyelerini de yakından ilgilendirdiği" gerekçesi ile TMMOB

bünyesinde oluşturulan Personel Kanunu Komisyonu'na üye göndermişlerdir."

Daha sonraki yıllarda 6 Odanın Birlik bünyesinden ayrılmasının temeli olan bu girişim için 12. dönem çalışma raporunda "Yönetim Kurulumuz, her şeyden önce, mevcut Birlik Kanunu yürürlükte olduğu müddetçe, entelektüel bir kuruluş olarak, varlığımızı borçlu olduğumuz kanuna riayet etmemiz gerekçesi ile hareketi kendisine prensip ittihaz etmiştir. Bu anlayış içerisinde Odalarımızın, yapıcı ve olumlu tutumları ile camianın müşterek menfaatlerini korumak ve görüşlerini savunmak için yeni bir kanun çıkıncaya kadar, mevcut kanunumuz gereğince hareket etmelerini mühendis ve mimarların menfaatleri bakımından tabii ve zaruri görmekteyiz" denilmektedir.

Tüm bu gelişmelerin ardından, iki oda, kuruluş kanunundan gelen bazı haklarını kullanarak ve Birliğin yapısının Odaların "hükümü şahsiyetini" yeterince yansıtmamasını gerekçe göstererek Birlik'ten ayrılmış, yönetim ve komisyon çalışmalarına üyelerini göndermemiştir.

1965 yılında, Milli Eğitim Bakanlığı'nca özellikle sanayide ara eleman ihtiyacını karşılamak için yüksek tekniker okulları üzerinde bir çalışma başlatılmıştır. Bu konu tasarı halinde TMMOB'ye ulaşılmış, TMMOB'de Odalardan tasarıyla ilgili görüşleri alınarak konu Mevzuat Komisyonu'na aktarılmıştır. Komisyonca hazırlanan ve Yönetim Kurulu'na sunulan rapor uygun bulunarak Birlik görüşü olarak ilgili bakanlığa gönderilmiştir.

Çalışma Raporu'nda bu konu ve diğer çalışmalarla ilgili özetle şunlar yazılmıştır: "Odealarımızın da girişimleri ve Birlik Yönetim Kurulu'nun çeşitli bürokratlarla yaptığı görüşmeler sonucu, kanun TBMM'den çıkmamıştır. Ancak, Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Dairesi Reisliği'nden alınan 21 Haziran 1965 gün, 1455 sayılı yazıda, "Teknikerlerin gerek formasyon gerekse üzerlerine alacakları sorumluluk ve görevler bakımından bir yüksek öğrenim seviyesinde yetiştirilmelerinin uygun ve gerekli görülüp görülmediği; teknikerlerin yüksek öğrenim seviyesinde yetiştirilmele-

rinin uygun ve gerekli görüldüğü takdirde, ders dağıtım çizelgeleri ve program taslaklarının bu maksadı sağlayıp sağlayamayacakları, varsa görülen eksiklikler hakkındaki düşüncelerimizin bildirilmesi; teknikerlerin yüksek öğrenim seviyesinde yetiştirilmesi uygun görülmediği takdirde, genel olarak bu programlarla, bugünkü ihtiyaca uygun nitelikte bir teknikerlik formasyonu verilip verilmeyeceği” denilmektedir.

Bu yazı üzerine TMMOB Mevzuat Komisyonu’na 1964 yılında oluşturulan görüş ve 1965’te hazırlanan rapor tekrar ele alınmış ve içeriğine sadık kalınarak Milli Eğitim Bakanlığı’na tekrar gönderilmiştir. Ancak Talim Terbiye Dairesi Reisliği’nin 28 Temmuz 1965 gün ve 122 sayılı kararı ile “Tekniker Okulları’nın müfredat programlarının genel seviyesini yükseltmek suretiyle,

deneme mahiyetinde olmak üzere, yüksek öğrenim veren teknik okullar haline getirileceği” öğrenilmiştir.

Bu durum karşısında ilgili bakanlık nezdinde gerekli girişimlerde bulunulmuş ve TMMOB’dan istenen öğrenim programının cevaplanabilmesi için bilgiye ihtiyaç olduğu belirtilmiştir. Bakanlığa gönderilen yazıda da TMMOB’nin bu konunun muhalifi olduğu ve program üzerindeki tadilatın ancak bugünkü statünün muhafazası halinde mümkün olabileceği konusu belirtilmiştir.

Bu dönem içinde Türkiye’de yeni hükümet kurulmuştur. Yeni Bakanlar Kurulu’na, TMMOB’ce 25 Kasım 1965 tarihinde Ankara Kent Otel’de bir kokteyl düzenlenmiştir. Bu kokteylle ayrıca, TMMOB üyesi olan milletvekilleri ve senatörler de katılmış, camiamızın çözüm bekleyen konula-

1 Ocak 1966 tarihi itibarıyla TMMOB

Odalar	Cinsiyet			Diploma		Uğraş		Okulu			
	Üye Say.	Kadın	Erkek	Yurt İçi	Yurt Dışı	Serbest	Memur	Üniver.	Akademi	Yük. Okul	Doktora
Elektrik	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Gemi	134	3	131	77	57	42	92	112	-	19	3
Gemi Mak.	480	-	480	479	1	96	384	-	-	480	-
Harita	428	2	426	392	36	20	408	20	-	396	6
İnşaat	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Kimya	1.350	360	990	1.240	110	429	921	1.270	2	80	75
Maden	1.098	8	1.090	895	203	204	683	501	-	525	19
Makina	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Mimar	2.621	217	2.404	2.505	116	892	1.079	969	826	826	12
Orman	1.380	6	1.374	1.364	16	68	1.312	1.315	-	65	40
Ziraat	3.426	325	3.101	3.338	88	142	3.284	3.426	-	-	148
TOPLAM	10.916	921	9.996	10.290	627	1.893	8.118	7.613	828	2.391	303

rı ilgililerle görüşülerek kendilerine aktarılmıştır. Ayrıca, Yönetim Kurulumuzca bastırılan ve geceye katılan herkese takdim edilen bir broşürle, mühendis ve mimarların tüm sorunları ve Birliğimizin çözüm önerileri aktarılmıştır.

Genelkurmay Başkanlığı'nın ısrarı ve TBMM Alt Komisyonu'nun konuyla ilgili kararları alması üzerine, harita subaylarına mühendislik unvanı verilmesi gündeme gelmiştir. TMMOB, ilgili meslek odası, Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası ile görüşmüş ve hükümete, sadece teknik askeri bir eğitim alan ve mühendislik formasyonu bulunmayan harita subaylarının mühendis olamayacağı yönünde görüş bildirmiştir. Dönem içinde bu konu Meclis'e taşınmış, gündemde bekleyen birçok konu olmasına rağmen, gündemin 2. maddesine yerleşmiştir. Durumu yakından izleyen Birliğimiz, Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası'yla birlikte bir basın toplantısı düzenleyerek TBMM'yi ve kamuoyunu uyarmıştır. Bu ve benzeri girişimler sonucu, kanun teklifi TBMM gündeminin 28. sırasına gerilemiş ve dönem tamamlanincaya kadar görüşülmemiştir.

Üyelerimizin mesleki sorunlarının çözümü yönünde gayret gösteren TMMOB Yönetim Kurulu, bu çalışmaların dışında meslektaşlarımızın sosyal aktiviteleri ve kazanımları yönünde de çalışmalar sürdürmüştür. Bu nedenle, bir turizm şirketi ile anlaşarak TMMOB üyelerine yönelik çeşitli dış seyahat organizasyonları gerçekleştirilmeye çalışılmış ve bu kapsamda 1965 yılbaşında bir ABD seyahati düzenlenmiştir. Odalar kanalı ile tüm üyelerimize duyurulmaya çalışılan bu organizasyon aracılığı ile birçok üyemiz ABD'ye gitmiştir.

TMMOB'nin 12. dönemi ile ilgili diğer bazı gelişmeler de Çalışma Raporu'nda aşağıdaki şekilde yer almıştır:

- Genel Kurul'ca karar altına alınan, Yönetim Kurulu'nun TMMOB'ye ait bir gazete yayımlanması konusunda çalışmalar başlatılmıştır. Ancak dönem içinde birçok Odanın yayın organı olması ve TMMOB'nin böyle bir yayın

organı için "mali ve memur durumunun mümkün olmadığı"ndan hareketle, dönem içinde bu yayın çıkarılamamıştır.

- Özel olarak, çalışan ya da kamuda yevmiyeli olarak istihdam edilen meslektaşlarımızı ilgilendiren ve "Sosyal Grup Sigortası" olarak adlandırılan sigorta sisteminin camiamıza sağlayacağı yararların Oda yayın organları ve TMMOB'ce yayımlanan broşürlerde meslektaşlarımıza duyurulması sağlanmıştır.

- Genel Kurul'un, mühendis ve mimarların sendikalı olması konusunun araştırılması konusunda bir karar almasına rağmen, dönem içinde bazı mühendislik kollarının, mevcut Devlet Memurları Sendikaları Kanunu kapsamında sendikalar kurdukları, ancak camiamızın büyük bir kısmının yevmiyeli personel olması nedeniyle, Devlet Memurları Kanunu uygulanıncaya kadar, bütün üyelerimize hitap edecek bir sendika kurulamayacağı anlaşılmış ve bu konu çalışma raporunda detayları ile aktarılmıştır.

- Geçen dönemlerde olduğu gibi Birliğimizin XII. çalışma döneminde de Türk Standartları Enstitüsü gerçekleştirdiği çalışmalarla ilgili olarak TMMOB'den uzmanlar talep etmiştir. Odalarımızla yapılan görüşmeler sonucu bu özel komisyonlara uzman mühendislerin katılımı sağlanmıştır.

- 1965 tarihinde 580 sayılı kuruluş kanunu ile oluşturulan Milli Prodüktivite Merkezi, kanunda belirtildiği üzere Birliğimize 5 temsilci kontenjanı ayırmıştır. Dönem içinde Yönetim Kurulumuz, adı geçen merkezin kuruluş toplantılarında Birliği temsil için Müfit SANAN, Fasih ONARMAN, Hasan ASMAZ, Murat ZAFER ve Tefik SEYHAN'ı görevlendirmiştir. Temsilcilerimiz yıl boyunca toplantılara katılarak, hazırlanan yönetmelikler ve diğer çalışma programları üzerindeki görüşlerini TMMOB adına bildirmişlerdir.

- CENTO'ya bağlı ülkeler için düzenlenen "Hidrolojinin 10. Yılı Sempozyumu" nedeniyle ülkemize gelen Dr. R. L. NACE, 11 Şubat

1966 tarihinde TMMOB'nin düzenlediği bir konferans vermiştir.

- Arap ülkeleri ile ekonomik ve teknik işbirliğinin geliştirilmesi konusunda Ticaret Bakanlığı'nca gerçekleştirilen toplantılara, Birliğimizi temsilen dönem boyunca Reşat SARIBAK katılmıştır.

- Dönem içinde, İstanbul Sanayi Nazım Planı, ilgili bakanlık tarafından gündeme getirilmiştir. Bu konu TMMOB'de oluşturulan bir komisyon aracılığı ile incelenmiş ve hazırlanan rapor Yönetim Kurulumuzca da uygun bulunarak, Birlik görüşü olarak İmar ve İskân Bakanlığı'na iletilmiştir.

- İç mimarların, Birliğe bağlı bir Oda kurma talebiyle yaptığı başvuru, yakın ilgisi nedeniyle Mimarlar Odası'nın bu konudaki görüşü de alınarak incelenmiştir. Ancak Güzel Sanatlar Akademisi'nin Dekoratif Bölümü'nden mezun olmuş iç mimarların, mimarlık branşının bir kolu olup olamayacağı konusunda somut bir karar üretilmemiştir.

TMMOB'nin XII. Döneminde Yönetim Kurulumuzca oluşturulan ve çalışmalarını tamamlayarak bir rapor haline getirebilen komisyonlar ve bu komisyonlarda görev yapan meslektaşlarımız aşağıdaki gibidir.

Komisyon	Mevzuat	İstanbul Sanayi Nazım Planı	Devlet Memurları Kanunu	Milli Prodüktivite	FEANI
Elektrik			Kenan ERGİN Mücteba BUHARALILAR Niyazi DAĞAŞAN Adnan DİNÇEL		
Gemi	Orhan ATLIMAN		Orhan ATLIMAN Zakir ÇOŞKUNER Affan DAĞLI		
Gemi Mak.	Yaşar ÖZDENOĞLU	Enver BİLLUR	Besalet TİMÜÇİN Yaşar ÖZDENOĞLU		
Harita	Nadir AKGÜL	Hüseyin ERKAN	Nadir AKGÜL Mahmut ŞATIR Beşir SAY		Nuri ERGİN Mahmut ŞATIR
İnşaat	Feridun ÖNEN	Muhittin KULİN	Şevki ERKER Alim ÖĞÜNÇ Eşref ÖZAND	Fasih ONARMAN	Yılmaz KARATABAN
Kimya	Müfid SANAN	Kâzım CANATAN	Müfid SANAN Kâzım TURGAY Faruk ABACIOĞLU İhsan KARABABA	Müfid SANAN	Muammer ÇETİNÇELİK
Maden	Tarık GÖKÇEN	Nejat TURHAN	Tarık GÖKÇEN Tevfik SEYHAN Kenan ÇOŞKUNOĞLU	Tevfik SEYHAN	Behçet ALPAY
Makina			Şükrü ER Mustafa SEYREK Ahmet KUTSAL Yılmaz GÜNGÖR Korkut ÖNGÜN		
Mimar	Rıza DUNA	Arman GÜRAN	Arman GÜRAN Altan ÖKE Fikret UNGAN		
Orman	Hayrettin GÜLPINAR	Ömer ERTURAN	Hasan ASMAZ Hayrettin GÜLPINAR Kemal UNGAN Şükrü ABBASOĞLU	Hasan ASMAZ	Erdoğan SAKMAN
Ziraat	Asım ALP	Akif ÇAKMAN	Asım ALP Hasan YETKİNER Sabahattin SAVCI Cemil KALELİ Kemal GÖKÇORA	Murat ZAFER	

13. DÖNEM

(18 Nisan 1966 – 17 Nisan 1967)

ÇİN'DE KÜLTÜR DEVİRİMİ...

1966 yılında Mao Zedung tarafından Çin'de yüz milyonlarca işçi, köylü ve devrimci aydının tarihsel hareketi Büyük Proleter Kültür Devrimi gerçekleştirildi.

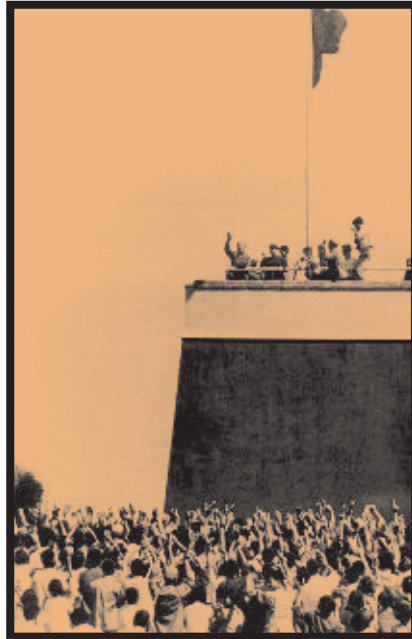
Süreç on yıl sürdü. Mao 21 Temmuz 1966'da yaptığı bir konuşmada Kültür Devrimi'ni şöyle savunuyordu; "Biz kitlelere inanıyoruz. Kitlelerin öğretmeni olmak için önce onların öğrencisi olmalıyız. İçinde bulunduğumuz Büyük Kültür Devrimi, yeri göğü sarsan bir olaydır. Sosyalizm geçidini aşabilecek miyiz? Aşmaya cesaret ediyor muyuz? Bu geçit sınıfları nihai olarak yok olmaya götürür."

AMERİKA'YI TELİN MİTINGİ...

12 Kasım 1966'da Türk-İş tarafından Ankara'da Cemal Gürsel Meydanı'nda Amerikan üslerinde çalışan işçilere uygulanan baskıları kınamak amacıyla bir miting düzenlendi. Mitinge diğer demokratik kitle örgütlerinin yanı sıra Fikir Kulüpleri Federasyonu da etkin biçimde katıldı. Mitinge katılmak için Tandoğan Alanı'ndan yürüyüşe geçen işçiler ve FKF'liler "Go Home", "Topraklarımızın Altı da Üstü de Bizimdir", "Kahrolsun Emperyalizm" yazılı dövizler taşıdı.

Miting dağılırken kitlenin önemli bir bölümü FKF'lilerin yönlendiriciliğinde polis engelini de aşarak Kızılay'a yürüdü. Amerikan Haber Merkezi'nin (USIS) önünde sloganlar atıldı, oturma eylemiyle Atatürk Bulvarı trafiğe kapatıldı. Bu sırada ABD haber merkezini korumaya çalışan AP Gençlik Kolları'nın üyeleriyle çatışıldı.

Kültür,
devrim,
milyonlar ve
Çin

TMMOB YÖNETİM KURULU*		
Yön. Kur. Başkanı	Muhiddin GÜRELİ	Mimarlar Odası
Yön. Kur. II. Bşk.	Celâlettin SONGU	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
Sayman Üye	Yaşar ÖZDENOĞLU	Gemi Makinaları İşl. Mühendisleri Odası
Üyeler	-	Elektrik Mühendisleri Odası
	Lütfü HIZAL	Gemi Mühendisleri Odası
	-	İnşaat Mühendisleri Odası
	Muammer ÇETİNTÜRK	Kimya Mühendisleri Odası
	Kemal LOKMAN	Maden Mühendisleri Odası
	-	Makina Mühendisleri Odası
	Hasan ASMAZ	Orman Mühendisleri Odası
	Hasan YETENER	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU	
Mes'ut GÜN	İnşaat Mühendisleri Odası
Yunus ÖZSAN	

TMMOB DENETLEME KURULU	
Nizamettin ACAR	Orman Mühendisleri Odası
Cavit ARSLAN	Gemi Makinaları İşl. Mühendisleri Odası
Osman ERALP	Ziraat Mühendisleri Odası
Muzaffer VANLI	Mimarlar Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ	
Hasan ASMAZ	Orman Mühendisleri Odası

* Elektrik, İnşaat ve Makina Mühendisleri Odaları, dönem süresince katılmamışlardır.

TMMOB 13. Genel Kurulu, 18 Nisan 1966 Pazartesi günü İmar ve İskân Bakanlığı Konferans Salonu'nda toplanmıştır. Genel Kurul'da Mevzuat, Bütçe ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu üzerinde çalışacak bir komisyon kurulmuştur. Yönetim Kurulu tarafından okunan çalışma raporunun ardından Divan Başkanı, rapor hakkında görüşmelerin açılmış olduğunu bildiren Yönetim Kurulu raporu üzerinde görüş bildirmek isteyenlerin isimlerini kaydettirmelerini istemiş, ancak bu konuda herhangi bir delegenin söz almadığı görülmüştür. Daha sonra, Yönetim Kurulu çalışmaları oybirliği ile kabul edilmiştir.

Kongrenin ikinci gününde 6235 (7303) sayılı kanunu tadil etmek üzere hazırlanmış olan ve kadük olmuş bulunan kanun tasarısı üzerindeki görüşmelere başlanmış ve gün boyunca yapılan görüşmeler sonunda bir karara varılamamıştır. Bir delege tarafından verilen "kifayeti müzakere takriri" (yeterlilik önergesi) oylanarak kabul edilmiştir. Bu konudaki diğer takrirler okunduktan sonra Başkanlık Divanı'na verilen bir önerge ile Kimya Mühendisleri Odası delegelerininin 13. Genel Kurul'u terke karar vermiş oldukları anlaşılmıştır. Divan Başkanı olan Kimya Mühendisi Hadi Tamer ile başkanlık divanı kâtiplerinden 3 kimya mühendisi de dahil olmak üzere, 13. Genel Kurul'a katılan tüm Kimya Mühendisleri salonu terk etmişlerdir. Bu arada Başkanlık Divanı'na verilen önergelerden, Mimarlar Odası ile Gemi Mühendisleri Odası delegelerininin de Genel Kurul'u ve komisyon çalışmalarını terk ettikleri anlaşılmaktadır. Bu gelişmelerin ardından, 13. dönem TMMOB bütçesi 703.090,08 TL olarak oylanarak kabul edilmiştir.

Kongre başkanlığına verilen bir önergede "Birlik Kongresi'nden ayrılan odalarla Kongre'ye katılmayan odaların müşterek bir deklarasyon yayımlamaları ihtimali karşısında, Birlik Genel Kurulunun da bir deklarasyon hazırlamasının uygun olacağı" bildirilmiştir. Yapılan tartışmalar sonucunda, olası bir deklarasyonun kongre

renin devamı süresince yayımlanması halinde, buna verilecek cevap için kongre başkanlığının yetkilendirilmesine, yeni Yönetim Kurulu çalışmaya başladıktan sonra muhtemel deklarasyon yayımlandığı takdirde verilecek cevap için Yönetim Kurulu'nun yetkili kılınmasına karar verilmiştir.

13. Genel Kurul'da alınan bazı kararlar aşağıda sunulmuştur:

- Birliğe bağlı odaların icraya verilmesi için Birlik Yönetim Kurulu'na yetki verilmesine,
- Genel Kurul'un manevi şahsiyetini rencide eden Sayın Bülent Tiryakioğlu'nun Haysiyet Divanı'na verilmesine,
- 13. Genel Kurul hakkında hazırlanmış olan deklarasyonun Kongre Divanı adına basına gönderilmesine, karar verilmiştir.

TMMOB 13. Dönem Yönetim Kurulu'nda, Genel Kurul'a katılmayan Makina, İnşaat ve Elektrik Mühendisleri Odaları temsil edilmemiştir. Ayrıca, Gemi Mühendisleri Odası'nın Birlik temsilcilerinin hepsi İstanbul'da oturduğundan, toplantılara katılamamıştır.

13. Genel Kurul'un Yönetim Kurulu'na görev olarak verdiği konular ve dönem içinde bu yönde yapılan çalışmalar da 13. Dönem Çalışma Raporu'nda şu şekilde yer almıştır:

- 6235 (7303) sayılı kanun yerine teklif edilecek yeni kanun tasarısı, bazı odaların olumsuz hareketleri yüzünden, TBMM'ye, Birliğin ortak bir görüşü olmaksızın intikal ettirilmiştir.
- 3458 sayılı kanun tasarısı hakkında, odalararası komisyon kurulamadığından işlem yapılamamıştır.
- 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hakkındaki Birlik görüşü, oluşturulan komisyon tarafından tespit olunmuş ve Devlet Personel Dairesi Başkanlığı'na sunulmuştur.
- Birliğe borçlu odalar hakkında yapılacak yasal işlem; Birliğe olan borçlarını ödeme-

yen odalarla yapılan yazışma ve toplantılar sonucunda olumlu bir sonuç elde edilemediğinden, borçlu olan Elektrik, Makina, İnşaat, Maden ve Mimarlar Odaları 27 Haziran 1966'da icraya verilmişlerdir.

Bu odalar, icrada Birliğe borçlu olmadıklarını beyan ile itirazda bulunmuşlardır. Maden Mühendisleri Odası'nın itirazı kanuni şartları haiz olmadığından takip kesinleşmiş ve bankadaki 8.260 TL'sına icraca haciz konulmuştur.

İcra duruşmaları, Birliğimiz lehine neticelenmiş ve borçlarını ödemeyi kesinlikle reddeden Elektrik, İnşaat, Makina ve Mimarlar Odalarının telefonları kapatılarak bankalardaki paralarına haciz konmuştur. Bu durum üzerine ilgili odalarla yapılan toplantıda, asgari ödeme planı üzerinde anlaşmaya varılmış, ancak Odalar yine de alınan karara uymamışlardır. Bu arada temyiz mahkemesi, icra mahkemesi kararını Odalar lehine bozmuş ve İnşaat Mühendisleri Odası hariç, Elektrik ve Makina Mühendisleri Odaları, borçlarını herhangi bir şekilde ödeme planından vazgeçmişlerdir.

Temyize müracat zamanını geçirmiş olmasından dolayı borçları kesinleşmiş olan İnşaat Mühendisleri Odası ile, borçlarının ödenmesi konusunda Birlik Yönetim Kurulu'nun kararı gereğince anlaşma yapılarak icra ve mahkeme takibatı bu oda için kaldırılmıştır. Mimarlar Odası ise, karar

lehine bozulmuş olmasına rağmen borçlarını ödeme konusunda Birlik ile anlaşmaya varmış ve bu Oda hakkındaki icra ve mahkeme tabikatı da kaldırılmıştır. Elektrik ve Makina Mühendisleri Odaları herhangi bir ödeme planı teklif etmedikleri için, haklarındaki icra ve mahkeme tabikatı dönem süresince devam ettirilmiştir.

TMMOB'nin 13. dönemi içinde gerçekleştirilen diğer önemli çalışmaları da aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür:

- Yüksek tekniker okulları konusundaki Birlik görüşü belirlenmiş ve ilgili makamlara iletilmiştir.
- KTÜ Talebe Birliği'nin istekleri doğrultusunda, kendileri ile görüşülüp sorunları dinlenmiş ve ilgili mercilerle temasa geçilmiştir.
- TÜBİTAK, MPM, TSE, Turizm ve Tanıtma Danışma Kurulu gibi kurum ve organlarla ilişkiye geçilmiş ve bunlarla ilgili çalışmalar yürütülmüştür.
- Sayın Cumhurbaşkanı ziyaret edilmiştir.
- İsfahan'da düzenlenen "Mühendislik Eğitimi" konusundaki sempozyumla ilgilenilmiştir.
- Milletlerarası Tabiatı Koruma Birliği'nin Genel Kurul toplantısı ve Milletlerarası Plan Kolokyumu ile ilgilenilmiştir.
- FEANI konusunda da çalışmalar yürütülmüştür.

14. DÖNEM

(17 Nisan 1967 – 15 Nisan 1968)

İSRAİL “ALTI GÜN SAVAŞLARI” İLE FİLİSTİN’İ İŞGAL ETTİ...

İsrail, 1967 yılında, Arap-İsrail Savaşı olarak bilinen ve Filistin Özerk Yönetimi'nin kontrolünde bulunan “yeşil hat”ın dışında kalan toprakları işgal etmesiyle başlayan savaşı başlattı. 5-10 Haziran 1967’de yaşanan ve “altı gün savaşı” olarak da bilinen bu savaş, 5 Haziran günü başlamış, Suriye'nin başkenti Şam'a doğru ilerleyen İsrail'in durdurulmasına yönelik çabalar sonucunda araya giren büyük devletlerin baskıları ile altı gün sonra sona ermiştir.

Kısa süren bu savaş sonrasında İsrail, topraklarını yaklaşık 4 kat genişletmiş, Gazze ve tüm Sina Yarımadası ile Batı Şeria ve Kudüs'ü, ayrıca Golan tepelerini ele geçirmiştir.

YENİ SEÇİM SİSTEMİ KABUL EDİLDİ...

1965 seçimlerinde Meclis'te salt çoğunluğu elde eden Adalet Partisi, 1 Mart 1968 tarihinde seçimlerde milli bakiye sistemini yürürlükten kaldırmış ve bölge barajlı d'Hondt sistemine dönüş yapmıştır. Seçimlerde bakiye usulünün kaldırılması üzerine CHP ve TİP meclisi terk etmiştir.

TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar: “Hükümet üyelerinden rica ediyorum.

Bu kanunu geri alınız. Aksi halde demokrasinin başına geleceklerden siz sorumlusunuz” derken, AP Genel Başkanı ve Başbakan Süleyman Demirel “CHP, milli bakiyeyi, küçük partileri koltuk değneği halinde kullanarak memleketi koalisyonlarla idare etmek için getirmiştir” dedi.

TMMOB YÖNETİM KURULU*		
Yön. Kur. Başkanı	Muhiddin GÜRELİ	Mimarlar Odası
Yön. Kur. II. Bşk.	Celâlettin SONGU**	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
Sayman Üye	Yaşar ÖZDENOĞLU**	Gemi Makinaları İşl. Mühendisleri Odası
Üyeler	-	Elektrik Mühendisleri Odası
	-	Gemi Mühendisleri Odası
	-	İnşaat Mühendisleri Odası
	Faruk ABACIOĞLU	Kimya Mühendisleri Odası
	Kemal LOKMAN	Maden Mühendisleri Odası
	-	Makina Mühendisleri Odası
	Hasan ASMAZ**	Orman Mühendisleri Odası
	Hasan YETENER**	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU***	
Niyazi OKANAY	Ziraat Mühendisleri Odası
Hayrettin GÜRTAN	Orman Mühendisleri Odası

TMMOB DENETLEME KURULU****	
Nizamettin ACAR	Orman Mühendisleri Odası
Onur ERKAN	Ziraat Mühendisleri Odası
Muzaffer VANLI	Mimarlar Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ	
Hasan ASMAZ (vekâleten)	Orman Mühendisleri Odası

* Elektrik, Gemi, İnşaat ve Makina Mühendisleri Odaları, TMMOB'ye temsilci göndermemişlerdir.

** 14. Genel Kurul'a delegasyonu ile katılan Odalardır, diğer Yönetim Kurulu üyeleri Genel Kurul kararı ile seçime alınmışlardır.

*** Tutanakta seçim sonuçları tam olarak yazılmamıştır. Yukarıda Yüksek Haysiyet Divanı olarak yazılan isimler, tutanakta asil ve 1. yedek olarak sıralanmışlar, odaları belirtilmemiştir.

**** 14. Dönem Çalışma Raporu'nun üst kapak içinde Denetleme Kurulu Üyeleri Nizamettin ACAR, Onur ERKAN ve Nahit TEOMAN olarak geçerken, Mali Rapor'da Asım ALP, Nahit TEOMAN ve Suay UMUT olarak yer almaktadır. Tutanakta seçim sonuçları tam olarak yazılmamış. Yukarıda Denetleme Kurulu olarak belirtilen isimler, tutanakta asil, 1. yedek, 2. yedek olarak sıralanmışlardır.

TMMOB 14. Olağan Genel Kurulu 17-19 Nisan 1967 tarihlerinde İmar ve İskân Bakanlığı Konferans Salonu'nda yapılmıştır. 14. Olağan Genel Kurul'a, Elektrik, Gemi, İnşaat, Kimya, Maden, Makina Mühendisleri Odaları ile Mimarlar Odası delegasyonu katılmamış, Gemi Makinaları İşletme, Harita, Orman ve Ziraat Mühendisleri Odaları delegasyonu katılmışlardır.

Genel Kurul, Yönetim Kurulu Başkanı Muhittin Güreli'nin açış konuşması ile başlamıştır. GÜRELİ konuşmasında, "(...) İkinci ve üçüncü beş yıllık kalkınma planlarının uygulanmasında, kamu sektöründe ve özel sektörde teknik güce ait hizmetlerin gerçekleştirilmesinde birinci derecede sorumlu olan bütün teknik elemanlarımızın, üstün randımanlı bir çalışma gayreti göstermelerinin şart olduğu açık bir hakikattir. Bugün sadece devlet hizmetinde çeşitli kademelerde istihdam edilen mühendis ve mimar sayısı 9.000'den fazladır. Geleceğin müreffeh Türkiye'sini şekillendirme ve geliştirmede bu teknik güce düşen ödev ve sorumluluk ağırdır (...) Resmi sektörde teknik personelin %70 kadarı, kurumların gittikçe şişkinleşen kadrolarında memur olarak çalışmaktadır, o derece ki bu şişen kadroları dolduracak teknik personel bulunmadığı için, alınacak elemanda ihtisas, tecrübe, ehliyet ve değerce çalışkanlık şartlarını aramak bahis konusu olmamakta ve diploma her şartı karşılamaya kâfi görülmektedir. Bu arada, birçok teknik işin yabancı müşavir mühendislik firmalarına yaptırılması zarureti hasıl olmaktadır. Bu firmaların çalışmaları da her zaman isabetli sonuçlar vermemekte, başarılı olan işleri ise yerli teknik personelimizin bilgi ve ihtisasına yeni bir şeyler eklememektedir. Bu sebeple de yabancı firmalara yaptırılmış olan büyük eserlerin benzerleri tekrarlandıkça, yine yabancı ihtisasa başvurma ihtiyacının duyulması devam etmektedir. Bu durum karşısında alınacak tedbir olarak; yerli müşavir-mühendislik firmalarının ve proje bürolarının kurulup gelişmesi için gerekli iş emniyetini, teşvik ve himayeyi devletten bekleme zorunluluğundayız. Yabancı müşavir firmalara muayyen ihtisas işlerinin yaptırılması mecburiyeti,

kurulması imkân dahiline girecek mühendislik firmaları ile işin başından sonuna kadar birlikte ve ortak sorumluluk esasının uygulanması gerekmektedir" demiştir.

Bu konuşmanın ardından, Genel Kurul Başkanlık Divanı oluşturulmuş ve saygı duruşundan sonra, kongrenin hukuki durumu ve toplanma şekli hakkında açıklama istenilmesi üzerine Birlik Genel Sekreteri Hasan ASMAZ tarafından "(...) Kanunumuzun 4. maddesinin son fıkrasında Birlik hissesini ödemeyen Odalar Umumi Heyet toplantısına katılamazlar ifadesi ile açıklandığı, mevcut nisap hakkında da Adalet Bakanlığı'ndan alınan görüşte; kanunun amir hükmünün, Birlik hissesini ödemeyen Odaların Genel Kurul Toplantısı'na katılamayacağı ve buna göre nisabın, katılma yetkisine sahip Odalardan teşekkül edeceğinin belirtildiği" açıklaması yapılmıştır.

Mevzuat ve Bütçe Komisyonları kurulmasından sonra, Yönetim Kurulu raporu ve mali raporun görüşülmesine geçilmiştir. Görüşmelerde, Birliğin genel işleyişi ile ilgili konuların yanı sıra, Genel Kurulda, TMMOB'nin devamı ya da tasfiyesi üzerine tartışmalar ana gündem olarak ön plana çıkmıştır. Genel Kurul'a katılmayan 7 oda ve bunların 3-4 senedir takındıkları tavır ve bu 7 Odanın 6235 sayılı TMMOB Kanunu'nda değişiklik yapılması ile ilgili bir tasarı tartışma konusu yapılmıştır. Konuşmaların genelinde, 7 Odanın hazırladıkları tasarının kanunda açık olan hususları, olumlu şekilde ele aldığı, Odaların "hükmi şahsiyeti" konusunun bir madde olarak yer aldığı belirtilerek, bu tasarının yasallaşması için kararlı olunması istenilmiştir. Genel Sekreter Hasan ASMAZ tarafından 7 Oda tarafından hazırlanan taslağın TBMM'ye verildiği, ancak komisyonlara alınmadığı, kanundaki boşluklar nedeniyle bazı hususlarda kanuni tatbikat yapamadıkları belirtilmiştir.

Genel Kurul'da, 3-4 yıldır bir grubun "birliği devam ettirelim", bir grubun ise "tasfiye edelim" görüşü ile hareket ettiği, Odaların birçok sorununun Birlik olarak halledilebileceği, Birlikte

fayda olduğu, geçen Genel Kurul'un 7 Odanın katılımı ile yapıldığı, bu Genel Kurul'da bu sayının 4 Odaya düştüğü vurgulanarak, 7 Odanın hazırladığı tasarının incelenmesi için Odalardan temsilci istendiği, ancak sonucunun bilinmediği anlatılmış ve yeni yönetim kuruluna bu görevin verilmesi istenmiştir. "Birlikten hakikaten fayda var, ama çalışmayan Birlikten fayda yok, Birliği bu halde devam ettirmektense buna herkesin iştirakini sağlayan bir çözüm yolu bulunmalıdır" görüşü dile getirilmiştir.

TMMOB'nin 14. Genel Kurulu'nda alınan diğer önemli kararlar aşağıda sıralanmıştır:

- 6235 (7303) sayılı kanunu ilga edecek tasarının, Birlikçe kurulacak bir komisyonca incelenmesi hususunda (...) verilen önerenin kabulüne;

- 6235 (7303) sayılı kanunu ilga edecek tasarıda:

a. Odaların hükmi şahsiyeti olması,

b. Hükmi şahsiyeti haiz olacak Odaların federasyon şeklinde birleşmelerine imkân olup olmadığının veya Birlik şeklinde devam etmesi keyfiyetinin, evvelce bu konuda yapılan çalışmaların incelenmesi ve 7 Oda eliyle hazırlanıp Meclis'e sunulan tasarının, Anayasa'ya aykırı hususlarının ayıklanması da göz önünde tutularak, 11 Odadan katılmak isteyen temsilcilerden meydana gelecek bir komisyonda hazırlattırılması görevinin, seçilecek Yönetim Kurulu'na verilmesine;

- Komisyon tarafından hazırlanacak tasarının Yönetim Kurulu onayından geçtikten sonra TBMM'ye gönderilmesi ve birer örneğinin de ilgili bakanlık ile parti grup başkanlıklarına gönderilmesine;

- Mühendis ve mimar formasyonuna sahip şehir plancılarının Birliğe bağlı bir meslek odası kurmaları konusunun incelenip, sonucun gelecek Genel Kurul'a getirilmesi için Yönetim Kurulu'nun görevlendirilmesine,

- Genel Kurul'a katılan;

a. Mimarlar Odası'ndan, seçmen listesinde isimleri yazılı olan delegelerin;

b. Maden Mühendisleri Odası'ndan seçmen listesinde ismi bulunmayan Sayın Kemal Lokman'ın,

c. Kimya Mühendisleri Odası'ndan da, seçmen listesinde adı bulunan delegelerin seçime katılmaları ve Kimya Mühendisleri Odası'ndan seçilecek temsilcilerden herhangi birinin Yönetim Kurulu'na katılmaması halinde, Kimya Mühendisleri Odası'nı temsil etmek üzere, geçen devre Yönetim Kurulu üyesi bulunan Sayın Dr. Muammer Çetinçelik'in aday listesine alınması ve seçime katılımının sağlanmasına;

- FEANI'ye olan borcumuz için Bayındırlık ve Dışişleri Bakanlığı'na başvurularak mali yardım istenilmesine;

- Borcunu ödemeyen Odalar hakkında, gerekirse, mahkemeye veya icraya başvurma yetkisinin Yönetim Kurulu'na verilmesine...

karar verilmiştir.

14. Dönem Çalışma Raporu incelendiğinde, dönem içerisinde yapılan çalışmaları şu ana başlıklar altında toplamak mümkündür:

1. 6235 sayılı TMMOB Kanunu ilgili olarak; Genel Kurul kararı doğrultusunda çalışmaların yapılarak, taslağın kanunlaşması için meslektaş milletvekilleri ile ilgili mercilere gönderildiği ve takip edildiği, TBMM Bayındırlık ve Adalet Komisyonları'na havale edilmiş durumda olduğu, bu arada daha önce bir grup tarafından hazırlanan ve Birliği ilga edecek tasarının Karma Komisyonu atlayarak TBMM gündemine alınması için Meclis'e sevk edildiği, ancak iade edildiği,

2. Mühendis ve mimar formasyonunu haiz olan şehir plancılarının Birliğe bağlı bir meslek odası kurmaları konusunun incelendiği ve Oda kurulması yönünde görüş üretildiği,

3. 657 sayılı Devlet Personel Kanunu ile ilgili çalışmalarda bulunulduğu,
4. 10195 sayılı kararname ile ilgili girişimlerde bulunulduğu,
5. Grup sigortasının camiaya duyurulmasının sağlandığı,
6. Özel Yüksek Okullar Kanunu hakkında görüşlerin MEB'na iletildiği, ancak 2 yıl geçtiği halde gerekli önlemlerin alınmadığının gözlemlendiği, bu nedenle Odaların bu özel yüksek okul mezunlarını 3458 sayılı kanunun tarif ettiği niteliğe sahip olmadıklarından, Oda üyesi kaydetmeme kararı alındığı,
7. Türkiye'deki teknik hizmetler için yabancı firma ve bürolardan yararlanma ile ilgili TMMOB görüşü oluşturma çalışmasının yapılarak bütün bakanlıklara gönderildiği,
8. Türkiye'de umumi mühendislik hizmetleri için kurulacak şirketlere yabancı sermaye işbirliği konusunda çalışmaların yapıldığı ve Maliye Bakanlığı'na bildirildiği belirtilmektedir.

Bu dönem içinde Odalar ile TMMOB arasındaki ilişkiler oldukça azalmış ve Odalar TMMOB'den bağımsız bir tutum içine girmişlerdir. Birlikte kesilen bu ilişkiler sonunda, 1967'de Elektrik, Gemi, İnşaat, Kimya, Maden ve Makina Mühendisleri Odaları kendi aralarında bir işbirliği protokolü düzenlemişler ve "yasal zorunluluk olmadığı sürece Birlik ile işbirliği girmemişlerdir". Bu dönemde bu Odalar, "TMMOB ... Odası" biçiminde unvan kullanmaktan da vazgeçerek, "Türkiye ... Odası" biçiminde unvan kullanmaya başlamışlardır.

Ülkemizdeki ilk organize öğrenci hareketi sayılabilecek ve mühendislik-mimarlık öğrencilerini yakından ilgilendiren olaylar, 1960'ların ikinci yarısında Milli Eğitim Bakanlığı'nca gündeme getirilen "Özel Okullar" konusudur. Özel mühendislik akademilerinin açılmasına karşı çıkan öğrencilerin ve sivil toplum örgütlerinin "Özel Okullar Devletleştirilsin" eylemleri 7 Kasım

1967 tarihinde başlamıştır. Öğrenci dernekleri Anayasa'nın, bazı grupların çıkarlarına yönelik kullanılmasına karşı çıkmışlar ve 14 Kasım 1967'de İstanbul-Ankara arasında bir yürüyüş düzenleyerek özel üniversitelerin kurulmasını protesto etmişlerdir.

1960'ların sonunda özel okulların açılması ile yoğun şekilde mücadele etmiş olan ve Demirtaş Ceyhan ile birlikte "Özel Harp Okulu" açma talebi ile Milli Eğitim Bakanlığı'na müracaat ederek kamuoyunun ve Silahlı Kuvvetler'in konunun üzerine eğilmesini sağlamış olan İnşaat Y. Mühendisi İzzettin Silier, 2000 yılında Türkiye Mühendislik Haberleri'nde yapılan söyleşisinde o yılları aşağıdaki şekilde aktarmıştır:

"1960'lara geldiğimizde, Demirel ailesinin de başını çektiği bir grup, özel yüksek okullar açarak, diploma ticaretine girişti. Aslında rayına girmiş bir eğitim sistemimiz vardı. En itibarlı diploma, mühendislik diploması. Onun altında dışçılık diploması. Hemen o diplomaları dağıtmaya gayret eden müesseseler, mantar gibi ortaya çıkmaya başladı. Nasıl başladılar biliyor musunuz, 'Filan yerdeki binada iki kat tuttum, üç oda tuttum, ileride binalar yaptıracağım, laboratuvarlar yaptıracağım. Bana özel okul açma izni ver' diye. Milli Eğitim Bakanlığı da bunlara izin verdi. Bunlarla 6-7 sene süren çok uzun süren bir mücadele dönemimiz oldu."

FEANI Komisyonu, 20-29 Nisan 1967'de Londra'da yapılan 3. Avrupa Atom Birliği Kongresi'ne, 30 Nisan-1 Mayıs 1967'de Frankfurt'ta yapılan Uluslararası Nükleer Yakıtlar Sempozyumu'na, Temmuz 1967'de Moskova'da yapılan 5. Dünya Madencilik Kongresi'ne katılmış, Ağustos 1967 ayında Tahran Atom Merkezi'nde RCD programı gereğince 1 ay incelemelerde bulunmuştur. Aralık 1967'de Kudüs ve Telaviv'de Dünya Mühendisler ve Mimarlar Kongresi'ne, 4-7 Mart 1968'de Paris'te Mühendislik Teşkilatları Uluslararası Konferansı'na katılarak Birliği temsil etmiştir.

Yönetim Kurulu - TMMOB-1958 (Kongresi)

1964 Sanayi Kongresi, Anıtkabir ziyareti (15.06.1964)

15. DÖNEM

(15 Nisan 1968 – 29 Nisan 1969)

MAYIS 68, PARİS'TE BAHAR...

3 Mayıs Cuma günü Paris Sorbonne Üniversitesi'nde bir miting çağrısı yapılmıştı. Amaç bir önceki gün Nanterre Üniversitesi'nin kapatılmasını protesto etmektir.

Bu olayı, Vietnam Savaşı'na karşı kampanya yürüten öğrencilerle aşırı sağcı gruplar arasında bir hafta süren çatışmalar izledi. Sorbonne toplantısına sadece 300 kadar öğrenci aktivist ilgi göstermiş, fakat akşamla birlikte St Michel Bulvarı boyunca, şiddetli bir meydan muharebesi patlak vermişti. Bu çatışmanın sonunda 72 polis ve sayısı açıklanmayan çok sayıda genç yaralanmış, 600 kişi tutuklanmış ve böylece tarihe "Fransa Mayıs Olayları" olarak geçen olaylar başlamıştı.

6. FİLO İSTANBUL'DA DENİZE DÖKÜLDÜ...

1968 yılında tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de kendini gösteren öğrenci ve gençlik hareketleri, 15 Temmuz 1968 tarihinde İstanbul'da bulunan Amerikan 6. filosuna karşı yapılan gösterilerle doruğa çıkmıştır.

6. filonun İstanbul'a gelmesiyle başlayan gösteriler, özellikle İTÜ öğrencilerinin ve DİSK'in öncülüğünde örgütlenmiştir. Gösteriler sonucu Dolmabahçe'deki iskeleyi korumakla görevli askeri inzibat sayısı saldırıyı önlemeye yetmemiş, 15 Temmuz sabahı yabancı plakalı bir araba tahrip edilmiş ve gösteriler bir öğrencinin ölümüyle son bulmuştur.

TMMOB YÖNETİM KURULU*		
Yön. Kur. Başkanı	Muhiddin GÜRELİ	Mimarlar Odası
Yön. Kur. II. Bşk.	Hasan YETENER	Ziraat Mühendisleri Odası
Sayman Üye	Suay UMUT	Gemi Makinaları İşl. Mühendisleri Odası
Üyeler	Osman KIRIŞÇIOĞLU**	Elektrik Mühendisleri Odası
	-	Gemi Mühendisleri Odası
	Celâlettin SONGU	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
	-	İnşaat Mühendisleri Odası
	Muammer ÇETİNÇELİK**	Kimya Mühendisleri Odası
	Kemal LOKMAN**	Maden Mühendisleri Odası
	-	Makina Mühendisleri Odası
	Osman TOKER	Orman Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU	
Niyazi OKANAY	Ziraat Mühendisleri Odası
Hayrettin GÜRTAN	Orman Mühendisleri Odası

TMMOB DENETLEME KURULU	
Medeni SOYSAL	Gemi Makinaları İşl. Mühendisleri Odası
Mehmet TEPELER	Mimarlar Odası
Nizamettin ACAR	Ziraat Mühendisleri Odası
Kadir KALFA	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ	
Hasan ASMAZ (vekâleten)	Orman Mühendisleri Odası

* Gemi, İnşaat ve Makina Mühendisleri Odaları, Genel Kurul'a katılmamışlardır.

** Bireysel başvuru ile kendilerini aday göstermek suretiyle ve Genel Kurul kararıyla, Yönetim Kurulu toplantılarına müşahit sıfatıyla katılmışlardır.

TMMOB 15. Olağan Genel Kurulu, 15-16 Nisan 1968 tarihleri arasında Ankara'da İmar ve İskân Bakanlığı Konferans Salonu'nda toplanmıştır. Genel Kurul'a 11 odadan 4 tanesi katılmıştır. Sadece Mimarlar Odası ile Ziraat, Orman, Harita ve Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odaları delegasyonunun katıldığı Genel Kurul'a, Elektrik, Gemi, İnşaat, Kimya, Maden ve Makina Mühendisleri Odaları katılmamıştır. Birlik hissesini ödemediklerinde dolayı Genel Kurul'a alınmadıkları gibi kendi genel kurullarında da TMMOB için aday göstermemişlerdir. Genel Kurul Başkanlığı'na Şevki Vanlı (Mimarlar Odası) seçilmiş, Başkan Vekilliklerine ise Mustafa Uzses ve Sedat Aytaman seçilmişlerdir. Kâtip üyeler ise Gürol Gürkan ve Nejat Odman'dan oluşmuştur.

Genel Kurul'da, komisyonların kurulmasıyla ilgili gündem maddesi konuşulurken, komisyonlar kurulmasın diyen Ziraat Mühendisleri Odası delegeleri, önergelerinin reddi üzerine oturumu terk etmiştir. Genel Kurul'da çoğunluk sağlanamadığı itirazları üzerine, kanunun 4. maddesinin son fıkrası olan "aidatını ödemeyen odaların

umumi heyete katılamayacakları" kaydına istinaden, "çoğunluk değil, aidatı ödemek esastır" görüşü ile "Genel Kurul'un katılan odalar ile devamı hukuken mümkün ve geçerlidir" denilerek görüşmelere devam edilmiştir.

Genel Kurul'da, Bütçe ve Mevzuat Komisyonlarının yanı sıra Sonuç Bildirisi Komisyonu da önerilmiştir. Mimarlar Odası'nın, Genel Kurul'un yurt sorunlarını eleştiren ve bu görüşleri kamuoyuna aksettiren bir bildiri yayımlaması teklifi kabul edilmiş ve bu komisyon Turgut Cansever, Haldun Özen ve Cahit Saydun'dan oluşturulmuştur. Daha sonra, Anıtkabir'e çelenk konulması için Genel Kurul çalışmalarına ara verilmiştir.

Genel Kurul'un öğleden sonraki ikinci oturumunda, çalışma raporu ve diğer raporlar okunmuştur. Okunan raporlar üzerine kimse söz almadığından, oylamaya geçilerek yönetim kurulu ibra edilmiştir. Başkan Muhittin Gürelî'nin teşekkür konuşmasından sonra gündeme devam edilmiş ve Şehir ve Bölge Plancıları Odası kurulması maddesi görüşülerek kabul edilmiştir.

Olimpiyat Oyunları Madalya Töreninde
Kara Panterler

"Birlik hissesini ödemeyen Odalar, Genel Kurul'a katılamazlar" hükmü üzerine yapılan tartışmalarda, 11 meslek odasından oluşması gereken Genel Kurul'un 5 Odadan teşekkül etmesinin yarattığı sıkıntı konuşulmuştur. Odalar mali yükümlülüklerini yerine getirmemekte, Birlik bu odaları mahkemeye vermekte, Odalar da "Birlik Yönetim Kurulu yasal olarak teşekkül etmemiştir" diyerek karşı davalar açmaktadır. Böyle bir ortamda Yönetim Kurulu, çözüm olarak, mali imkânsızlıklar içinde kalındığından, yürütücü bakanlık olarak Bayındırlık Bakanlığı'na müracaat etmeyi düşünmüştür. Bu durumda yapılacak işlemin ne olacağını bakanlığa sormak isteyen Yönetim Kurulu, bakanlığı, Birliği bu hale getirmekle suçlamaktadır.

Bu süreç, 1963 yılında 2-3 odanın Birlik'ten ayrılarak ayrı Birlik kurma hevesi ile başladı diyen Yönetim Kurulu Başkanı Muhittin Güreli, görevde oldukları iki senedir ortak bir yol bulmak için çaba sarf ettiklerini beyan etmiştir.

Mimarlar Odası temsilcisi Demirtaş Ceyhun söz olarak, örgütü kapatalım mı kapatmayalım mı

tartışmalarının çok ayıp olduğunu, ülke sorunlarının Birlik'ten cevaplar istediğini belirtmiş ve "Mimar ve mühendisler olarak üzerimize düşeni yapmıyoruz, dedikodularla vakit geçiriyoruz" diyerek aynı günlerde yapılan Türk-İş kongresinin canlılığına atıfta bulunmuştur. Ayrıca "İşçiler, mimarları mühendisleri böyle boş şeylerle uğraşmıyorlar diye gelir döverler" diyerek Genel Kurul'u sorumluluğa davet etmiştir. Çözüm olarak da, Odaların Birlik camiası içinde yerlerini alması için Birlik stratejisinin yurt sorunlarını daha fazla ele alması için çaba sarf edilmesini önermiştir.

Birliğin mali sorunlarının çözülmesi için odalarla ve Bayındırlık Bakanlığı ile yapılacak görüşmelerden sonuç alınmazsa, son çare olarak Birlik yetkilerinin bakanlığa devredilmesi şeklinde harekete geçilmesi önerilmiş ve kabul edilmiştir. Daha sonra Genel Kurul'un birinci gün çalışmaları tamamlanmıştır.

Genel Kurul'un ikinci gününde, komisyon raporlarının okunmasına geçilerek önce Mevzuat Komisyonu raporu görüşülmüştür. Odaların kendi iç düzenini ve Oda ile üyeleri arasındaki

68 kuşağı ve 1968 baharında Paris

ilişkileri düzenleyen özel yönetmelikler olduğu için kabul edilmiştir.

Mimarlar Odası'nın komisyona getirdiği bir teklif ile "özel yüksekokullar, mimarlık bölümlerinden mezun olanların Odalara kaydedilip edilemeyeceği" konusu görüşülmüş ve komisyon iki ana konu tespit etmiştir. Bu konulardan ilki, "özel yüksekokul mezunlarının unvan ve formasyonlarının belirli hukuki niteliklere kavuşturulmadıkça ilgili odalara kaydedilmemelerinin yerinde olduğu", ikincisi "özel yüksekokulların devlet eliyle kamulaştırılması gereği" olarak ifade edilmiş ve önerge bu biçimiyle oylanarak kabul edilmiştir. Tartışmalar sırasında gündeme gelen, Bayındırlık Bakanlığı'nın 28 Mart 1968 tarih ve 96-17/1380 sayılı yazısı ise ibret belgesi gibidir. Mimarlar Odası ve İnşaat Mühendisleri Odası'nın özel yüksekokul mezunlarını üye kabul etmemesinin kabul edilemeyeceği belirtilmekte ve tehditvari bir üslupla bu okullardan mezun olanların odalara kaydedilmeleri gerektiği söylenmektedir. Belge, Genel Kurul tutanakları ekinde.

Genel Kurul sonuç bildirgesi olarak, komisyonunun hazırladığı bildiri okunmuştur. Bildiri metninde yer alan İstanbul Nazım Planı üzerinde tartışmalar olmuştur. Tartışmalar sonucu, bildiri komisyonu gerekli düzeltmeleri yapmış ve bildiri değişikliklerle kabul edilmiştir.

Odaları tarafından aday gösterilmeyenlerin seçilmesi tartışma konusu olmuş, neticede Odaların Genel Kurullarında aday gösterilmeyen Oda mensuplarının Yönetim Kurulu'na "müşahit" sıfatı ile katılmaları kabul edilmiştir. Bu kararda ilginç olan, Odaların genel kurullarında Birlik Yönetim Kurulu için aday gösterilmediği halde, Birlik Genel Kurulu'nda Oda üyelerinin kendi başlarına Yönetim Kurulu'na aday olmalarıdır. Sonuç olarak, Odasını hiçbir şekilde temsil etmeyen bir Oda üyesi, "müşahit" sıfatıyla da olsa Yönetim Kurulu üyesi olmuştur.

Seçimler için, Nejat Odman ve Gürol Gürkan tasnif heyetine seçilmişler ve seçime geçilmiştir.

TMMOB'nin 15. dönem içinde gerçekleştirdiği bazı önemli çalışmalar, çalışma raporunda aşağıdaki gibi belirtilmiştir:

- 6235 (7303) sayılı kanunun tadilatı için çalışmalar yapılmıştır. M. Zeki Yüçetürk ve Feyyaz Köksal tarafından Meclis'e verilen değişiklik önerisi, TBMM gündemine girememiştir.

- Şehir Planlama Mimar ve Mühendisleri Odası'nın kuruluşu neticeye bağlanamamış, Odanın kuruluşu, 16. Genel Kurul'un onayına sunulamamıştır.

- Birliğin mali sorunları, bu dönemde de en önemli sorun olarak gündemdedir. Odalar, Birliğe yok sayılacak derecede bir maddi destek vermişlerdir. Genel Kurul'da alınan karar gereği, Bayındırlık Bakanlığı ile olan görüşmeler tam bir hayal kırıklığıdır. Bunun dışında bakanlık, Odalar ile Birlik arasındaki anlaşmazlıklarda Birlik aleyhine taraf olmuştur. Ayrıca, bakanlığın özel okullardan mezun olanların ilgili Odalara kaydolmadan vazifeye alınabilecekleri şeklinde genelge yayımladığı söylenmektedir.

- Özel yüksekokul mezunlarının Odalara kaydedilmemeleri konusu mahkemelik olduğundan (İnşaat ve Mimarlar), Birlik bu sorunda mahkeme sonucunu beklemeyi tercih etmiştir.

- Türkiye Mühendis ve Mimarlar Teknik Kongresi'nin 1968 yılı içinde gerçekleşmesi için gayret gösterilmiş ve 1. Teknik Kongre (Birliğin 15. kuruluş yıldönümü ile çakışmak üzere) 24-30 Kasım 1968'de Ankara'da toplanmıştır. Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay ile Başbakan Süleyman Demirel, kongreye birer mesaj göndermişler, açılış konuşmasını da Devlet Bakanı ve Kongre Hamisi Seyfi Öztürk yapmıştır. Ayrıca, ODTÜ Rektörü Kemal Kurdaş, KTÜ Rektörü Ahmet Özel ve DPT Müsteşarı Turgut Özal da açılış oturumunda söz almışlardır. "Mühendislik Mimarlık Hiz-

metlerinin Yurt Kalkınmasında Daha Etkili ve Verimli Hale Getirilmesi İmkânları” konusu, 1. Teknik Kongre gündeminin ana eksenini oluşturmuş ve 1.254 delege Kongre’ye kayıt yaptırmıştır. 1.254 delegenin 25’i yabancıdır. Kongre’ye 49’u yerli, 7’si de yabancı olmak üzere toplam 56 adet tebliğ sunulmuş ve tartışılmıştır. Kongre süresince, değişik ülkelerden temin edilen kültürel, teknolojik ve endüstriyel filmler gösterilmiş, bir teknik sergi açılmış ve sosyal etkinlikler düzenlenmiştir.

- 657 sayılı Personel Kanunu için bir çalışma yapılamamıştır. Tek bir personel kanununun teknik personeli mağdur edeceği görülmüş, fakat bir şey yapılamamıştır.

- 10195 sayılı kararname için de bazı yazışmalar olmuş ise de hak kayıpları önlenemmiştir.

- Bu dönemde, TÜBİTAK, MPM, TSE ile birlikte bazı çalışmalar yapılmıştır.

- Yükümlü bulunulan yıllık aidat ödenemediğinden, FEANI’nin aktif üyeliğinden çıkarılan Birlik, ilişkisini yazışmalarla sağlayarak irtibatını sürdürmeye çalışmıştır.

- Odalarla sorunlu olan ilişkiler 15. dönemde de devam etmiştir. Elektrik, Gemi İnşa, İnşaat, Kimya ve Maden Mühendisleri Odaları ile Birlik arasındaki çelişen tutum ve tavırlar devam edegelmiştir. Karşılıklı davalar açılmış ve bu dönemde de açılan davalar sonuçlanmamıştır.

- Her ne kadar kuruluşu tamamlanmasa da Şehir Planlama Mimar ve Mühendisleri Odası Talimatnamesi hazırlanmış ve çalışma raporunda yer almıştır.

15. Dönem Çalışma Raporu sonunda verilen listeye göre, 16. Olağan Genel Kurul’a Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası 25, Harita Mühendisleri Odası 20, Mimarlar Odası 85 ve Ziraat Mühendisleri Odası 100 delege ile katılmıştır. Mimarlar Odası delegasyonu içinde, ileride TMMOB başkanlığı yapacak olan Teoman Öztürk ve Yavuz Önen de yer almaktadır. TMMOB’nin belgelerinde ve arşivinde ilk kez bir Genel Kurul sonrası “Genel Kurul Sonuç Bildirgesi” yayımlandığı görülmektedir. TMMOB tarihindeki en zor dönemlerden birinde yayımlanan bildiri, yaşandığı döneme ışık tutması açısından da önemlidir.

TMMOB 15. Genel Kurul Bildirisi

TMMOB Genel Kurulu, Türkiye'nin gelişmesini teknik ve bilimsel kadroların gelişmelerine yakından bağlı saymaktadır. Dolayısı ile bu gelişmeyi, ihtisaslaşmayı ve etkinliği sağlayacak tedbirlerin bir an evvel alınmasını istemektedir. Teknik, bilimsel hamle ve görüşlerin yönetimi aydınlatacak en önemli kaynaklardan biri olarak kabul edilmesini ve bütün teknik, bilimsel çalışmalar ihtisaslaşma ile derinleşirken, ihtisas alanları arasındaki bağlantılar dolayısı ile de çeşitli ihtisas alanları arasındaki en geniş bir işbirliğini gerektireceği kanaatindeyiz. TMMOB'nin gelecekte ister mevcut yapısı ile, ister yeni bir hüviyet altında yeni bir etkinlik kazanacağına inancını ifade eder.

Genel Kurulumuz Türk Şehir ve Bölge Plancıları Odasının kurulmasını kararlaştırarak, ülkemizin sanayileşme ve şehirleşme meselelerinin çözümünü sağlayacak temel unsurlardan birisini, teknik kadronun gelişme ve teşkilatlanmasını başlatmıştır.

TMMOB'ne üye Odaları ilgilendiren tüm kamu yatırımlarının projelendirilmesi ve denetleme işlerinin uzmanlara tevdi bugün tam bir düzensizlik içindedir. Proje ve denetleme çalışmalarının Oda üyesi uzmanlara tevdiinde ilgili meslek Odasınınca tatbiki ön görülen iş tevdi düzenleri uygulanacaktır. Devlet Proje Bürolarının reorganizasyonu ve Serbest Müşavirlik, Mühendislik ve Mimarlık Bürolarının geliştirilmesi için ikinci beş yıllık planda yer alan kararların bir an evvel uygulanmasını istiyoruz.

İsrafı ve her yıl yalnız proje hizmetleri için ödenen 250 milyon TL döviz kaybını önlemek amacı ile, Türkiye'de Teknik Hizmetleri Türk teknisyenleri yapacaktır. Geri kalmışlıktan kurtulma çabamızın, ekonomik, kültürel ve teknik bağımsızlığa kavuşmamızın başı buna bağlıdır.

Ülke ölçüsünde dengeli kalkınma ilkesinin gerçek savunucuları olarak Türk Teknisyenleri, Yabancı Firmalara proje yaptırılmasına karşıdır.

Hizmet arzına hazır Türk Mühendisleri ve Mimarları, en doğal çalışma haklarının ellerinden alınıp yabancılara verilmesine veya onlarla paylaşılmasına göz yummayacaklarını, yöneticilere ve kamuya duyurur.

Şehirlerimizin, yurdumuza en yararlı bir düzen içinde büyümesi, gelişmenin disiplin altında yürütülmesi ile mümkün olacaktır. Bu disiplin, değerli Ziraat ve Orman sahalarını, tarih, sanat, yapı ve yapılar guruplarını koruyacaktır. Şehirler içinde veya civarında olduğu gibi bütün ülke sathında doğal ve kültürel, kamuya ait olan değerlerimizi, her türlü tahribata karşı korumayı bir ihtisas sorumluluğu sayıyoruz ve bu amaçla en kısa bir zamanda bilhassa kültür değerlerinin tescilini sağlayacak bir çalışmanın başlatılmasını istiyoruz.

İstanbul şehir gelişmesi Türkiye'nin kaderini etkileyecek bir önem taşımaktadır. 20 yıllık bir süre içinde İstanbul'da 4-5 milyon insan daha yerleşecektir. Bu muazzam şehirleşme olayını düzenlemek için yapılan planlamanın çeşitli bilim dallarından uzman kadrolarının iştiraki ile yürütülmesi ve bilimsel kuruluş ve meslek odaları ile istişarelerin yapılması gerekir. En büyük şehrimizin, tabiat ve kültür değerlerinin korunmasını, şehrin ekonomik ve sosyal yapısının düzenli bir şekilde gelişmesini sağlamak için, ilk iş olarak, bu plan çalışmasının, meslek kuruluşlarımızın ve bilimsel kurulların tetkik ve tenkidine sunulmasını istiyoruz. Ancak böyle bir tahkikat yapılmadan İstanbul Köprüsü gibi tesisler için alınacak kararların bilimsel mesnetten yoksun kalacağı aşıkardır.

Ülkemizde yalnız şehirleşme nedeni ile 20 yıl içinde 400 milyar TL'lik bir arsa değer artışı olacağı bilimsel olarak hesaplanmıştır. Bu birikmiş emeğin ve kamu hizmetlerinin yarattığı bir değer artışıdır ve bu değer kamuya döndürülmesi zorunludur. Memleketimizde kıt olan, Devlete ve özel kesime ait kaynakların en uygun şekilde kullanılmasının sağlanması temel sorunlarımızdan birisidir. Bu nedenle, çeşitli sektör hizmetleri sırasında ortaya çıkan Toprak-Devlet-Vatandaş ilişkilerinin Anayasanın temel ilkelerine ve Türkiye gerçeklerine uygun olarak düzenlenmesi gerekir.

Şehirselle ve kırsal alanlarda arsa ve arazi spekülasyonlarının, şehirleşmeyi ve tarım arazisinden yararlanmayı zedeleyici, sanayileşmeyi yavaşlatıcı, Devlet kaynaklarının etkisini azaltıcı etkilerin ortadan kaldırılması için tedbirler geliştirilmelidir. Arsa Ofisinin bu gayeleri başaracak yapılara sahip olarak kurulması, devletin arazi kullanma kararlarında etkili hale getirilmesi zorunludur.

Kalkınma planlarının ve bir an önce ele alınması yararlı olacak fiziki planlama çalışmalarının geliştirilmesinde ve uygulanmasında altlık teşkil edecek olan, Türkiye'nin doğal, kültürel ve ekonomik imkânlarını ve kaynaklarını kapsayan Türkiye potansiyel güç haritalarının düzenlenmesi öncelikle planlanmalıdır. Mevcut hizmetler bu amaca yönelmelidir. Bu haritalar resmi ve serbest Mühendislik ve Müşavirlik Bürolarının kullanılmasına açık olmalıdır.

Orman, şehir ve arazi kadastrolarının azami suretle gerçekleştirilmesi şarttır. Bu hizmetlerin süratini arttırmak için serbest Mühendislik ve Müşavirlik bürolarının olanaklarından yararlanmak ilkesi benimsenmelidir.

Yarının mutlu Türkiye'sinin bütün yönü ile gerçekleşmesi, üç tarafı denizle çevrili olan yurdumuzun çağdaş denizci memleketlerin sahip oldukları seviyeye ulaşması ile mümkün olacaktır. Bu da deniz ticaretimize bugünkünden daha fazla önem vermekle temin edilebilir.

Genel ekonomisi deniz ticaretine dayanan komşu memleketleri ve Dünya deniz ticaret filosunun dev adımlarla gelişmeler kaydederek, senede ortalama 10 milyon groston arttığını göz önünde tutarsak, halihazır durumu ile teknik niteliğini kaybetmiş ve rantabl olmayan ticaret filomuzla ithalat ve ihracatımızın %27'sini zorla temin edebilmenin sıkıntısı ve milyonlarca liralık dövizin dışarıya akmasının üzüntüsü içindeyiz. İki geminin getireceği yük için ödenen dövizle yurdumuzun herhangi bir yerinde lüzumlu bir sanayi tesisi kurmak mümkündür. Bu itibarla Hükümetin çok acele olarak deniz ticareti ile ilgili politikasını tatbik sahasına koyması ve yurt içinde gemi sanayiini hızla geliştirirken ve bu gerçekleşinceye kadar da ticaret filomuzu kısmen olsun bugünkü durumundan kurtarmak için miktarı kafi tonajda hariçten gemi alması gerekecektir. Ayrıca bugünün modern gemilerini kıtalararası dolaştıran, zabitan ve personelin eğitimi ile yakinen ilgilenmesi ve memleketimizin yıllardır özlemini duyduğu deniz endüstrisi ve güçlü bir ticaret filosuna sahip olması sağlanmalıdır.

Türk eğitim politikasını çok yakından tehdit eden Özel Yüksek Okulları sorununun çözümü için yetkili kuruluşlar hiçbir çaba göstermemektedirler. İlgili Odaların Özel Yüksek Okul mezunlarını Odalarına kaydetmeme kararlarının hukuki yönlerini benimseyen Genel Kurul, Özel Yüksek Okulların Devlet eliyle kamu yararına işleyen bir düzene ulaştırılmasını Türk halkına duyurur.

16. DÖNEM

(29 Nisan 1969 – 13 Nisan 1970)

AY'DA İLK İNSAN...

20 Temmuz 1969 tarihinde, iki Amerikalı astronot, Neil ARMSTRONG ve Edwin ALDRIN, Kartal adlı Apollo ay modülünü Ay'daki Sukünet Denizi'ne indirdiler ve altı saat sonra da modülden çıkarak Ay'a ayak bastılar. ARMSTRONG ve ALDRIN Ay'da yürürken ekibin üçüncü astronotu Michael COLLINS, Columbia adlı ana gemide Ay'ın yörüngesi etrafında turluyordu. Neil ARMSTRONG, Ay'a ilk ayak basan insan olarak tarihe geçmiş sözlerini orada etti, "İnsan için küçük ama insanlık için büyük bir adım."

30 yıl önce dünyada 600 milyon insan, yani o zamanki dünya nüfusunun beşte biri, bu macerayı canlı olarak televizyonlarından izledi. Bu macera uzay bilimi ve uzay sanayiinin bugün vardığı aşama için de bir eşik oluşturdu.

15-16 HAZİRAN İŞÇİ DİRENİŞİ...

1970 yılının 15-16 Haziran günü, İstanbul kenti işçi sınıfının tarihinde ilk kez kendisi için sokağa çıktığı, polis ve asker barikatlarını aştığı, yıktığı tarihtir. Süleyman Demirel hükümetinin sendikalar yasasında yapmak istediği değişikliklere karşı işçi sınıfının bu tarihsel eylemi, ülkemizdeki siyasal ilişkileri temelinden sarsmış ve değiştirmiştir. 15 Haziran 1970 günü 113 işyerinde 70 bin işçi eyleme katılmış, İstanbul'daki işçiler üç koldan, İzmit'tekiler iki koldan yürüyüşe geçmiştir. DİSK üyesi işçiler 16 Haziran günü çok daha fazla iş yerinde 150 bine yaklaşan bir kalabalıkla yürüyüşe geçmiştir. 15-16 Haziran 1970 tarihi, Türkiye sendikal hareketinde çok önemli bir dönüm noktasıdır. 15-16 Haziran büyük yürüyüşü, işçi ve emekçinin rastgele bir öfkesi değil, kararlı ve bilinçli bir tepkisiydi. DİSK'in kapatılma girişimine Türkiye işçi sınıfının yanıtıydı.

Ay'da ilk insan

TMMOB YÖNETİM KURULU*		
Yön. Kur. Başkanı	Hasan YETENER**	Ziraat Mühendisleri Odası
Yön. Kur. II. Bşk.	Beşir SAY**	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
Sayman Üye	Suay UMUT	Gemi Makinaları İşl. Mühendisleri Odası
Üyeler	-	Elektrik Mühendisleri Odası
	-	Gemi Mühendisleri Odası
	-	İnşaat Mühendisleri Odası
	-	Kimya Mühendisleri Odası
	-	Maden Mühendisleri Odası
	-	Makina Mühendisleri Odası
	Vedat DALOKAY**	Mimarlar Odası
	-	Orman Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU	
Celâl ÇUBUKÇU	Ziraat Mühendisleri Odası
Ahmet GAZEZ	Gemi Makinaları İşl. Mühendisleri Odası

TMMOB DENETLEME KURULU	
Medeni SOYSAL	Gemi Makinaları İşl. Mühendisleri Odası
Ruşen BABAN	Mimarlar Odası
Mehmet HEMŞİNLİOĞLU	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ	
Muammer ÇETİNÇELİK	Kimya Mühendisleri Odası

* Elektrik, Gemi, İnşaat, Kimya, Maden, Makina ve Orman Mühendisleri Odaları, dönem süresince çalışmalara katılmamışlardır.

** Yoğun mesaisini gerekçe göstererek 10 Ekim 1969'da istifa eden Hasan Yetener'in yerini II. Başkan Beşir Say, onun yerini de Vedat Dalokay almış; istifa eden başkan nedeniyle, aynı tarihte boşalan Ziraat Mühendisleri Odası temsilciliğini ise 29 Ekim 1969'a kadar Nejat Erkenci, bu tarihten sonra da Ruhi Aytekin yürütmüştür.

TMMOB'nin 16. Genel Kurulu, 29 Nisan 1969 günü saat 10.00'da İmar ve İskân Bakanlığı Konferans Salonu'nda gerçekleştirilmiştir. TMMOB'nin uzun zamandır yaşadığı çalkantılardan dolayı bu Genel Kurul'a sadece 4 Oda (Ziraat, Mimarlar, Gemi Makinaları İşletme ve Harita) katılmış, Başkanlık Divanı ve tüm Genel Kurul Komisyonları bu 4 Odadan oluşturulmuştur. Bu durum Çalışma Raporu'nda "...6235 (7303) sayılı kanun yürürlükte bulunmasına rağmen Birliğimiz Yönetim Kurulu'na aday göstermemiş olan ve Birlik hissesini ödemeyen Elektrik, Gemi, İnşaat, Kimya, Maden, Orman ve Makina Mühendisleri Odalarımız temsilcileri toplantılarımıza katılmamışlardır" şeklinde ifade edilmiştir.

TMMOB'nin 16. Döneminde Odalarla olan ilişkilerini aynen çalışma raporunda belirtildiği gibi aktarıyoruz.

"Yürürlükte bulunan 6235 (7303) sayılı kanunumuzun cezai müeyyideden yoksun olması neticesi bazı Odalarımız (Elektrik, Gemi, İnşaat, Kimya, Maden, Makina ve Orman) senelerden beri Birlik hissesi borçlarını ödememekte ve dolayısı ile Birlik Genel Kurulu'na ve Birlik çalışmalarına katılmayarak münferiden veya kendi aralarında, kanuna aykırı bir çalışma yoluna gitmektedirler.

Her şeyden önce memleket ve kitleyi korumakla yükümlü olan Yönetim Kurulumuz, borçlarını tediden kaçınan ve varlıklarını medyun buldukları kanunu saymayan bu Odalarımızı; (Türkiye'de çalıştırılacak yabancı uyruklu mühendisler), (Ruhsatnameler Tüzük Taslağı), (Birlik Kanunu), (Özel Mühendislik ve Mimarlık Okulları mezunları), (Mühendis ve Mimar Hizmetlerine ait Tahmini Bedeller), (4/10195 sayılı Kararname) vs. gibi memleketi ve camiyi ilgilendiren önemli konuları beraberce hâl ve 2 ihtisas Odasının fikrini kapsayan bir görüş elde etmek amacı ile, çeşitli zamanlarda ve çeşitli şekillerde dâvet etmiş fakat bir araya toplamaya muvaffak olamamıştır.

Hukuk devleti olan Türkiye'mizde, yürürlükte olan kanunumuzun emrettiği şekilde çalışmanın vatani bir ödev olduğunu, bu Odalarımız maalesef bu dönemde de anlamamakta ısrar etmişlerdir.

Bu Odalarımızın 1970 Şubat ayında yaptıkları Genel Kurul Başkanlık Divanlarına birer

yazı yazılarak kanunlarımıza riayet olunması yönünde olumlu kararlar alınması istenildi ve bütün üyelere gönderilen bir çağrı ile, toplu halde çalışmamızın temini rica olundu.

Yüksek Haysiyet Divanı'na katılan temsilcilerin huzur haklarının Birlik kasasından tediyesi yapılagelmekte idi. Ancak, arzedildiği üzere bazı Odaların borçlarını ödememeleri nedeni ile ciddi bir mali sıkıntıda bulunan Birliğimiz, Makina ve Maden Mühendisleri Odalarınca Y. Haysiyet Divanı'na verilen kimseler için yapılan toplantı ödeneklerinin ilgili Odaları tarafından ödenilmesini zaruri buldu, Maden Mühendisleri Odası'nın temsilci ödeneklerini tediyeye ettiği öğrenildi. Fakat senelerden beri Birlik hissesi borcunu ödemeyen ve asgari bir hesapla Birliğimize 190.000 TL borçlu olan Makina Mühendisleri Odası yöneticileri, Y. Haysiyet Divanı huzur hakları tutarı olan 370 TL.'yi bile ödemedi ve 'bu meblağın Odaca ödenmesi hususundaki hukuki dayanağımızı' bir yazı ile sordu.

Diğer Odalarımızla münasebetlerimiz, her sene olduğu gibi normal cereyan etmiş ve kanunlar çerçevesi dahilinde gerekli ve verimli iş birlikleri yapılmıştır. Bu Odalarımıza, Birliğe yaptıkları yardımlardan dolayı huzurunuzda teşekkürü vazife biliriz."

TMMOB'nin 16. döneminin en büyük açmazı, toplam 11 mühendislik-mimarlık branşının yasal tek temsilcisi olan ve ülkemizdeki 30.000'e yaklaşan mühendis ve mimarı temsil etmesi beklenen TMMOB'nin yönetimine ve etkinliklerine sadece 4 Odanın katkı yapmasıdır. TMMOB'ye bağlı bulunan diğer 7 mühendislik disiplininin farklı bir anlayışla "Odalararası Yürütme Kurulu" adı altında örgütlenmesi ve aktivitelerini bu çatı altında sürdürmesi, TMMOB birlikteliğinin camiamızca sorgulanmasına neden olmuştur.

Dönem içinde TMMOB'nin sadece 4 Oda tarafından temsil edilmesi, diğer Odaların aktivitelerini askıya alması, TMMOB 16. Dönem Yönetim Kurulu'nu bu konuda çeşitli girişimlerde bulunmak üzere harekete geçirmişti. Birliği tekrar eski yapısına kavuşturmayı amaçlayan bu çalışmalar olumlu sonuçlar vermeyince, çeşitli Odaların bünyesinde bulunan meslek disiplinlerinin ayrı Oda oluşturma girişimlerine sıcak bakılmıştır.

16. Genel Kurul'ca prensip olarak kabul edilen ve

Yönetim Kurulu'na görev olarak verilen bu konu, yeni meslek Odası kurma talebinde bulunan mühendislerden oluşturulan komisyonlarca ön hazırlığı tamamlanmış, kuruluşuna ilişkin yönetmelikler ve müracaatlar bitirilerek 16. Genel Kurul'un onayına sunulmuştur. Bu Odalar; Elektrik Mühendisleri Odası bünyesindeki Fizik ve Meteoroloji Mühendisleri, Maden Mühendisleri Odası bünyesinde bulunan Metalurji ve Petrol Mühendisleri ile Makina Mühendisleri Odası bünyesindeki Tekstil Mühendisleri Odalarıdır. Ayrıca, Nükleer ve Elektronik Mühendisleri Odası'nın da oluşturulmasına çalışılmış, ancak bu girişim sonuçsuz kalmıştır. Birliğe bağlı diğer Odaların "Odalararası Yürütme Kurulu" adı altında örgütlenmesi ve yeni Odalar üretmek anlamındaki girişimleri sonucunda çeşitli sıkıntılar yaşanmış ve her iki grubun da ilişkileri istenmeyen düzeylere gelebilmiştir. Bu konunun en sıcak olduğu anlarda İnşaat Mühendisleri Odası'nda çalışan işçiler hak gasplarını neden göstererek başlattıkları grevden sonuç alamayınca bu girişimlerini TMMOB'ye taşımışlardır. TMMOB de işçilerin sorunlarını incelemiş ve çözüm bulunamayacağı anlaşılınca, "... Bu Odamız kanuni vecibelerini yerine getirdiği takdirde konunun tezekkürü için masa başına oturulabileceği..." ifadesi ile konu Bayındırlık Bakanlığı'na taşınmıştır. Bu gelişmelerin ardından, TMMOB ile İnşaat Mühendisleri Odası arasında oldukça sıkıntılı bir süreç yaşanmıştır. Dönem içinde Milli Prodüktivite Merkezi ile olan ilişkilerimiz geliştirilerek sürdürülmüştür. Genel Kurul toplantılarında, Birliğimiz ile ilgili sorunlara gerekli müdahaleler yapılmış, Milli Prodüktivite Merkezi'nin çeşitli teknik konferansları takip edilmiştir. Ayrıca MPM'ce düzenlenen "Demir-Çelik, Metalurji Sanayinin Durumu" konulu seminere TMMOB'nin çağrısı ile birçok meslektaşımız iştirak etmiştir. TMMOB tarafından 12-15 Nisan 1970 tarihleri arasında Ankara'da Türkiye Odalar Birliği Salonu'nda, ülkemizde ilk defa bütün mühendislik ve mimarlık faaliyetlerini kapsayan "Türkiye Mühendislik ve Mimarlık Hareketleri Teknik Sergisi" düzenlenmiştir. Kamu sektörü ile yerli ve yabancı firmaların katıldığı bu serginin başlıca amacı, ülkemizin her geçen gün gelişmekte olan endüstrisinde Türk mühendisliğinin ve mimarlığının yerini belirtmek, endüstrimizin son yıllardaki gelişmelerini ve özellikle kalite bakımından ulaştığı

bulduğu seviyeyi göstermek, Türk mühendisleri ve mimarlarının yaptıkları eserleri halkımıza tanıtmak olarak belirlenmiştir.

TMMOB'nin 16. dönemi ile ilgili diğer bazı gelişmeleri de aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür:

- Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri'nin kendi meslek alanlarında, ülke çapında tanınmamış olmaları çeşitli sıkıntılara neden olmuştur. Kamu ve özellikle İstanbul Belediyesi yetkililerinin hazırladığı çeşitli kontrolörük ve proje mühendisliği konularında gemi makinaları işletme mühendislerine hiç yer verilmemiş olması nedeniyle, dönem içinde TMMOB ve Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası tarafından başlatılan çeşitli girişimler olumlu sonuç vererek, özellikle Odanın proje onaylanması konusunda bir hayli mesafe katedilmiştir.
- Mimarlar Odası'nın başvurusu üzerine, Bayındırlık Bakanlığı'nın, mimari proje yarışmalarında, Birlikçe onaylı Oda Yönetmeliği esaslarını göz önüne almadığı anlaşılmış ve Bakanlıkla yapılan görüşmeler sonucu "Proje yarışmalarının TMMOB'nin kabul ettiği Oda Yönetmeliği hükümleri uyarınca düzenlenmesi" gerektiği konusunda mutabakata varılmıştır.
- Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu tarafından düzenlenen II. Bilim Kongresi'ne TMMOB de katılmış ve "Mühendislerin Bilimsel ve Teknik Araştırmalardaki Rolü" konulu bir tebliğ sunulmuştur. Ayrıca, yılda iki defa yapılan Danışma Kurulu toplantılarına Birliğimiz iki temsilci göndermiştir.
- UNESCO Milli Komisyonu'na üyeliğimiz hakkında, 14-16 Temmuz 1969 tarihleri arasında İstanbul'da gerçekleştirilen Genel Kurul toplantısında, Birliğimiz adına Genel Sekreter Muammer Çetinçelik'in önergesi olumlu karşılanmış ve UNESCO Milli Komisyonu tarafından gönderilen 23 Ekim 1969 tarihli yazı ile TMMOB, komisyonun Dış Münasebetler Bölümü'nde temsil edilebilme hakkını kazanmıştır.
- Başbakanlık Atom Enerjisi Komisyonu'nun daveti üzerine, Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı tarafından 20-24 Ekim 1969 tarihleri arasında İstanbul'da düzenlenen "Nükleer Enerjinin Maliyeti ve Ekonomik Kalkınma" konulu uluslararası sempozyuma, Birliğimizin de katkıları ile birçok meslektaşımız katılmıştır.

17. DÖNEM

(13 Nisan 1970 – 16 Nisan 1973)

ŞİLİ'DE ALLENDE İKTİDARDA...

4 Eylül 1970 Şili tarihinde son derece önemli bir gündü... Ülke, tarihinin en önemli dönemlerinden birisine girmeye hazırlanıyordu. Dış borcu 3 milyar doları aşmış, büyüme hızı yüzde 0.8 düzeyinde olan, enflasyonun 3 haneli rakamlarla seyrettiği ülkede gerçekleştirilen seçimlerden kimsenin, özellikle ABD'nin beklemediği bir isim, Salvador ALLENDE ismi zaferle çıkıyordu.

Kasım 1971 tarihinde devlet Başkanı ALLENDE'nin teklifi ve oybirliğiyle İTT tarafından işletilen bakır madenleri devletleştirildi. ABD'nin ilk tepkisi Şili'ye yardım için Dünya Bankası ve IMF tarafından verilen kredilerin kesilmesini sağlamak oldu. Ardından da ülkenin en önemli gelir kaynağı bakırın uluslararası piyasalardaki fiyatı bir anda düşmüş ve ABD, ALLENDE için artık düğmeye basmıştır...

12 MART MUHTIRASI...

1960'ların nisbi özgürlükçü ortamı, 12 Mart 1971 muhtırası ile noktalandı. Genelkurmay Başkanı ve dört kuvvet komutanının ortak muhtırası, anarşi ve terörü önlemek, rejimi esenliğe kavuşturmak gerekçesiyle; "reformları Atatürkçü bir görüşle gerçekleştirecek partilerüstü bir hükümetin oluşturulmasını istemiş", aksi durumda ordunun idareyi doğrudan üstleneceğini duyurmuştu. Bu koşullarda yasal hükümetin Başbakanı DEMİREL, aynı gün istifasını Cumhurbaşkanı Cevdet SUNAY'a verdi.

12 Mart muhtırası ile başlayan süreçte, yurtseverler, demokratlar, bilim insanları, gazeteciler, yazarlar, üniversite öğrencileri birer ikiye gözaltına alınacak, işkenceden geçirilecek ve Deniz GEZMİŞ, Yusuf ARSLAN ve Hüseyin İNAN idam edilecekti. Dönemin faturasını ilericiler, devrimciler çok ağır ödeyecekti.

TMMOB YÖNETİM KURULU*		
Yön. Kur. Başkanı	Muhittin GÜRELİ	Mimarlar Odası
Yön. Kur. II. Bşk.	Kemal LOKMAN	Petrol Mühendisleri Odası
Sayman Üye	Yaşar ERBAZ	Fizik Mühendisleri Odası
Üyeler	-	Elektrik Mühendisleri Odası
	-	Gemi Mühendisleri Odası
	Suay UMUT	Gemi Makinaları İşl. Mühendisleri Odası
	Asri ÜNSÜR	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
	-	İnşaat Mühendisleri Odası
	Osman BOZOK	Kimya Mühendisleri Odası
	-	Maden Mühendisleri Odası
	-	Makina Mühendisleri Odası
	Nejat TÜRKAN	Metalurji Mühendisleri Odası
	Yaşar KUDU	Meteoroloji Mühendisleri Odası
	-	Orman Mühendisleri Odası
	Ruhi AYTEKİN	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU**	

TMMOB DENETLEME KURULU	
Zekâi BURAK	Ziraat Mühendisleri Odası
Mesut ÖZUYGUR	Ziraat Mühendisleri Odası
Ünal KÖKSAL	Fizik Mühendisleri Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ	
Hasan ASMAZ (Vekâleten)	Orman Mühendisleri Odası

* Elektrik, Gemi, İnşaat, Maden, Makina ve Orman Mühendisleri Odaları, Genel Kurul'a katılmamışlardır.

** Yüksek Onur Kurulu seçimi Genel Kurul'da oybirliği ile gündemden çıkarılmıştır.

TMMOB'nin 17. dönem Genel Kurulu, 13 Nisan 1970 Pazartesi günü 10.^{30'}da İmar ve İskân Bakanlığı Konferans Salonu'nda başlamıştır. Divan Başkanlığı'na Prof. Dr. Sedat Aksu seçilmiş, Mevzuat ve Bütçe Komisyonları oluşturulmuştur. Bir önceki dönem faaliyet, mali ve denetleme kurulu raporları okunmuş ve görüşmelerin ardından 16. dönem oybirliği ile ibra edilmiştir.

Ardından, gündemin 4. maddesi uyarınca 16. dönemde kurulması önerilen ve bu amaçla yönetmeliklerinin hazırlanması istenen Odalarla ilgili görüşmelere geçilmiştir. Birlik Genel Sekreteri, 16. Genel Kurul'da kuruluş çalışmalarının başlatılmasına karar verilen Odalardan, Nükleer ve Elektronik Mühendisleri Odaları hariç, Petrol, Metalurji, Fizik, Meteoroloji ve Tekstil Mühendisleri Odalarının yönetmeliklerinin Genel Kurul onayına hazır hale getirildiğini bildirmiştir. İlk olarak Petrol Mühendisleri Odası, ardından Metalurji Mühendisleri Odası ve daha sonra sırası ile Fizik,

Meteoroloji ve Tekstil Mühendisleri Odalarının yönetmelikleri okunmuş ve bu Odaların kurulmalarına ilişkin karar ve yönetmelikleri kabul edilmiştir.

Bu dönemde İnşaat Mühendisleri Odası'nın ilginç bir talebi olmuştur. Bu Odanın 26-27 Şubat 1971 tarihleri arasında yapılan Genel Kurulu'nda, Divan Başkanlığı seçimi ile ilgili olarak bazı üyeler itiraz ederek Genel Kurul'un iptali için dava açmışlar ve İnşaat Mühendisleri Odası, TMMOB'den davanın takibi için avukatlar Nevzat Helvacı ve Turgut Akin'ın görevlendirilmesini talep etmişlerdir. Davalıların avukatı Yekta Güngör Özden, dava dilekçesinde "usulüne uygun seçim yapılmadığını ve salonun aşırı sol sloganlarla donatıldığını, seçilen Yönetim Kurulu'nun, Dev-Geç kuruluşuyla birlikte adımlar attığını, nitekim Yönetim Kurulu'ndan bir kişinin, komünizme kayan anarşist öğrenci hareketlerinin geçtiği ODTÜ'deki görevinden sözleşmesi feshedildiği için uzaklaştırıldığını" belirtmiştir.

12 Mart Hükümeti - Başbakan Nihat Erim ve bakanlar

Bu dönem Çalışma Raporu içinde, Yönetim Kurulu'nun oluşumu, Genel Kurul tutanaklarında belirtilenden daha farklı aktarılmıştır. Yönetim Kurulu ile ilgili olarak Çalışma Raporu'nda şu açıklamalar yapılmaktadır: "Genel Kurul'a Ziraat Mühendisleri, Mimarlar, Harita Mühendisleri, Gemi Makina ve İşletme Mühendisleri, Petrol Mühendisleri, Metalurji Mühendisleri, Fizik Mühendisleri, Meteoroloji Mühendisleri Odaları delegeleri katılmış ve Yönetim Kurulu Birlik aidatını muntazam ödemekte bulunan bu Odaların temsilcilerinden kurulmuştur.

Yönetim Kurulumuz, görev bölümünü;

- 1- Başkan Muhittin Güreli (Mimarlar Odası)
- 2- Başkan Vekili Kemal Lokman (Petrol Mühendisleri Odası)
- 3- Sayman Üye Yaşar Erbaz (Fizik Mühendisleri Odası)
- 4- Üye Ruhi Aytekin (Ziraat Mühendisleri Odası)
- 5- Üye Suat Umut (Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası)
- 6- Üye Yaşar Kudu (Meteoroloji Mühendisleri Odası)
- 7- Üye Nejat Türkan (Metalurji Mühendisleri Odası)
- 8- Üye Asri Ünsür (Harita Mühendisleri Odası)

şeklinde yaparak göreve başlamıştır."

Çalışma programında, 1970 yılı içinde TMMOB'nin karşılaştığı en hayati sorunun Personel Kanunu olduğu belirtilmiş, ayrıca Maliye Bakanlığı'nda 3-5 maliyecinin kuruluşların görüşü alınmadan çok kısa sürede hazırladıkları 657 ve onu değiştiren 1327 sayılı kanunun, kamu teknik personelinin niteliklerini, göreve atanmalarını, vazife ve yetkilerini, hakları, yükümlülükleri ve sorumluluklarını, ücret ve ödenekleri ile diğer özlük işlerinin tüm karşılığını veremediği, uygulamada da teknik personelin ihtiyaçlarını karşılamaktan çok uzak

olduğu belirtilerek, kanunun ve yönetmeliklerinin yetersizlikleri ile ilgili çok uzun yorumlara yer verilmiştir. TMMOB çalışma programında bu kanun için "hayati bir mesele" denmiş, ancak TMMOB'nin kendisi bu dönem içinde gerçekten hayatta kalma mücadelesi vermiştir.

Bu mücadele ile ilgili bazı satır başları şu şekilde aktarılmıştır:

"Yönetim Kurulumuz, bir önceki Yönetim Kurulu tarafından bastırılan Teknik Rehber kitabı ve yine bir önceki Yönetim Kurulu tarafından bastırılan çalışma raporu basımı için matbaya olan 40.000 TL borcun yanı sıra personele olan ödenmemiş ücretlerin borçlarını da devralmıştır. Bu şartlarla TMMOB'yi işleyen bir kamu kuruluşu olarak devam ettirmek hakikaten bir marifet haline gelmiştir. Bütün yılmak istemeyen tutumumuza rağmen, birkaç defa Birliğin anahtarları ve mührünü kanunumuzun yürütücüsü Bayındırlık Bakanlığı'na veya mahkemeye müracaat edip bir yeddiemine teslim etme durumlarına geldik.

Bu durumda ilk çıkar yol, personelde kısıtlama yapmak oldu. Bu uygulamadan sonra TMMOB, bir Yönetim Kurulu ve bir odacıdan ibaret kaldı. Genel Sekreterlik görevi de Yönetim Kurulu üyeleri arasında birer, ikişer aylık dönemlerle sıra halinde yapılmaya başlandı.

Yönetim Kurulumuz arasından da evvela Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası temsilcisi arkadaşımız toplantılara devam etmemeye başladı. İkinci olarak 1971 senesi başlarında Ziraat Mühendisleri Odası ödemelerini kesmesinin ardından adı geçen Oda temsilcisi arkadaşımız da çok kıymetli işbirliğinden bizi mahrum etti ve Yönetim Kurulu'ndan ayrıldı.

1971 senesi Ağustos ayında da Meteoroloji Mühendisleri Odası temsilcisi arkadaşımız devam edemeyeceğini bildirdi. Bu şekilde

TMMOB Yönetim Kurulu arasından da güç bakımından mühim kayıplara uğradık.”

Bu konuda 17. Dönem Çalışma Programı'ndan alıntılara devam edelim:

“Bütün bu zor şartlara bir de Mithatpaşa Caddesi'nde işgal etmekte olduğumuz dairenin sahibi tarafından 1.300 lira aylık kiranın 2.000 liraya yükseltilmesi, aksi takdirde daireyi derhal tahliye etmemiz isteği ile karşılaştık. Esasen kirayı muntazam bir ödemeye bağlayamadığımızdan, hukuki açıdan açık vermiş olduk ve nihayet icra marifetiyle dairenin tahliyesi tebligatı ile karşılaştık ve parasız Birliğin eşyalarını teslim edecek yer de bulunamadığından yeni ucuz bir yer bulana kadar Şubat 1971 ayı içinde Birlik malzemesini bir evin iki gözlü garajına depo etmek zorunda kaldık.

Bu arada 1971 senesi Şubat ayı içinde yönetimi devralan Mimarlar Odası Yönetim Kurulu da TMMOB'ye ödemekte olduğu aylık aidatı ödememeye başladı. Tabii bütün bu tutumlar, Birliğin nefes almasına son vermek çabaları manasını taşıyor idi. Buna karşılık, TMMOB'nin yönetim sorumluluğunu omuzlarında taşıyan son 4-5 kişi, şartlar ne olursa olsun Birliğin hayatini devam ettirmeye kararlıydı elbet bir gün bu topluluğun, Birliğin ne kadar gerekli, her birimize ne kadar güç kazandıracığı, TMMOB'nin bu yurda ne kadar yararlı olduğuna inanacakları noktaya geleceklerine, yani bu topluluğun akli selime dönüş noktasında buluşacağımıza inancımız tamdı.

Kıymetli arkadaşlar, karşınızda hesap vermeye çalışan bu 4-5 kişilik grubu hangi noktadan tenkit ederseniz ediniz, bu grubun varlığını sürdürürebilmek için gösterdiği azimli ve karşılıksız direniş sonucu sizlere getirdiği en büyük hizmet şu anda burada topluca olabilmemizin sağlanması başarısıdır. Bizler bu görünüş ile iftihar ediyoruz. Bu toplantı bizim kişisel

olarak hayatımızın en büyük manevi mükafatı olarak kalacaktır.”

Çalışma raporunda, bazı kuruluşlarla ilişkilerin sürdüğü, dış münasebetler kapsamında üyesi bulunulan FEANI teşkilatının çalışmalarına parasızlık nedeni ile katılmadığı, Odalar ile ilişkilerde aidatını ödeyen ve ödemeyen Odalar arasında hiçbir ayırım yapılmadığı, 6235 (7303) sayılı TMMOB kanununun tadili hakkındaki kanun teklifi ile (bu kanun ile TMMOB dernek statüsüne indirilmekteydi) mücadele edildiği, yabancı mühendisler ile ilgili sorunlarla ilgili olarak ellerinden gelenin yapıldığı açıklanmıştır.

“TMMOB Genel Kurulu'nun Ertelenme Nedenleri” başlığı altında, 26 Mart 1971'de konulan sıkıyönetim düzeni nedeni ile, 1971'de iki defa Sıkıyönetim Komutanlığı'na yapılan yazılı toplantı izni isteklerine olumsuz cevap aldıkları; 1972 senesi içinde ise Genel Kurul için maddi olanak sağlamayı kabul eden Odalardan bazılarının bu katkıyı yapmadıkları, daha sonra İnşaat Mühendisleri Odası delegelerinin şantiyede bulunmaları, Makina Mühendisleri Odası delegelerinin henüz seçilmemiş olmaları gibi nedenlerle Genel Kurul'un sürekli ertelendiği ve bazı Odaların görüşleri ve Denetleme Kurulu raporlarında yer alan tavsiyeler doğrultusunda Nisan 1973'te normal zamanında yapılmasının uygun bulunduğu ve nihayet tüm Odaların Genel Kurul'a davet edilerek ikinci bir doğuş olarak 16-17 Nisan 1973 tarihinde yapılmasının kararlaştırıldığı belirtilmiştir.

Denetleme Kurulu raporlarında da “Normal Devre” ve “1971'den 1973'e kadar olan Dönem” ibareleri bulunmakta ve “bu müşkül şartlarda ve imkânsızlıklar içinde çalışan Yönetim Kurulu ve personelin gösterdikleri gayret ve fedakârlık takdire şayan görülmüştür” denilmektedir.

Bu en uzun ve sıkıntılarla dolu dönemin Çalışma Raporu şu cümlelerle bitirilmiştir:

“Kıymetli delegeler, halen karşınızda büyük hizmetler yapmış bir yönetim kurulu olarak

değil, fakat bakımsızlık, ilgisizlik, hatta çökmesi beklenen, yurt için bu kadar hayati görevleri olan bu kuruluşu hiç olmazsa ayakta tutan, yaşayan, varlığını sürdüren bir topluluğun temsilcisi bir kuruluş olarak sizlere teslim ediyoruz. Sizler onu gerekli gücüne kavuşturunuz. Bugün burada 17 ihtisas odamızın çok kıymetli delegeleriyle yapmaktayız

bu -yeni dönem- Genel Kurul'un TMMOB için bir nevi yeniden doğuş olarak da kabul edebileceğimiz kanısındayız.

Binaenaleyh bu yeniden doğuşta çok sıkıntılı bir devreyi büyük bir tahammül ile karşılayabilmiş kişiler olarak bugün buradayız.

Takdir, Yüksek Genel Kurulundur.”

18. DÖNEM

(16 Nisan 1973 – 17 Nisan 1974)

DÜNYA PETROL ŞOKU YAŞIYOR...

Arap ve Müslüman dünyasına ilişkin askeri harekâtlar sırasında üç petrol şoku yaşandı. 1973 yılında gerçekleşen Arap Petrol Ambargosu'nun sonunda,

Mısır ve Suriye'nin İsrail'e karşı gerçekleştirdiği askeri saldırılar, o dönemde ham petrolün fiyatının varil başına 13 dolara, yani şimdiki hesapla varil başına 51 dolara fırlamasına neden olmuştur.

1972-1973 yıllarında petrol fiyatındaki artışlar, petrol ihracatçısı ülkelerin ihracat gelirlerini olumlu yönde etkilediğinden, söz konusu dönemde ekonomik ticaret hacmi genişlemiştir. Bu durum, 1970'li yıllarda gelişmekte olan ülkelere yönelik kredilerin artmasına neden olmuştur.

CHP-MİLLİ SELAMET PARTİSİ KOALİSYONU

1973 yılında yapılan genel seçimle normal düzene dönüldü. Bir yıl önceki parti kurultayında İsmet İnönü'yü yenilgiye uğratarak CHP Genel Başkanı olan Bülent Ecevit, en çok oy toplayan parti lideriydi ama hükümeti kuracak çoğunluğu elde edememişti. 1974 yılı Şubat ayına kadar süren uzun pazarlıklardan sonra, siyasal görüşü kendine en uzak parti olan Milli Selamet Partisi'yle koalisyon kurdu. Bu koalisyon, tarihi uzlaşma olarak sunuldu.

18-19-20-21-22-23-24. Dönem TMMOB Başkanı Teoman Öztürk

TMMOB YÖNETİM KURULU		
Yön. Kur. Başkanı	Teoman ÖZTÜRK	Mimarlar Odası
Yön. Kur. II. Bşk.	Fevzi KÜPELİ	Gemi Mühendisleri Odası
Sayman Üye	Şerafettin ÖZGÜ	Makina Mühendisleri Odası
Üyeler	Ahmet VAROL	Elektrik Mühendisleri Odası
	Yaşar ERBAZ	Fizik Mühendisleri Odası
	Cevdet KARATAŞ	Gemi Makinaları İşl. Mühendisleri Odası
	Emin ERTÜRK	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
	Cevdet KÖSEMEN	İnşaat Mühendisleri Odası
	Engin AKON	Kimya Mühendisleri Odası
	Çetin UYGUR	Maden Mühendisleri Odası
	Erdal TALU	Metalurji Mühendisleri Odası
	Hüseyin Avni SAĞESEN	Meteoroloji Mühendisleri Odası
	Kemal UNGAN	Orman Mühendisleri Odası
	Feridun MUMCUOĞLU	Petrol Mühendisleri Odası
	Esat TURAK	Şehir Planlama Mimar ve Mühendisleri Odası
	Fevzi AKÜZÜM	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU	
Meftin Oruç BEŞTEPE	Elektrik Mühendisleri Odası
Rüştü ÖZAL	İnşaat Mühendisleri Odası
Vural SEZER	Maden Mühendisleri Odası
Ergun UNARAN	Mimarlar Odası
Rüştü MERİÇELLİ	Şehir Planlama Mimar ve Mühendisleri Odası

TMMOB DENETLEME KURULU	
Ersin YILMAZ	Kimya Mühendisleri Odası
Nejat TARLAN	Metalurji Mühendisleri Odası
Mustafa KÖKÇÜ	Petrol Mühendisleri Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ	
Kemal UNGAN	Orman Mühendisleri Odası

TMMOB 18. Olağan Genel Kurulu, 16-17 Nisan 1973 tarihleri arasında Devlet Su İşleri Toplantı Salonu'nda gerçekleştirilmiştir. Genel Kurul, 2 yıllık gecikmeden sonra yapılmıştır. Genel Kurul dosyasında bulunan Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı'nın, Ankara Cumhuriyet Savcılığı'na hitaben yazdığı 10 Mart 1973 gün ve 1973/1496-7695-6 sayılı yazı kopyası, bu konuya açıklık getiren belgelerdendir.

Bu yazıdan;

- TMMOB Yönetim Kurulu'nun Nisan 1971'de olağan genel kurulunu yapamadığı,
- Genel Kurulu, 12 Temmuz 1971'de yapmak için 18 Haziran 1971 tarihinde Sıkıyönetim Komutanlığı'na başvurduğu, ancak gerekli iznin verilmediği,
- Genel Kurulu Ekim 1971'de yapmak için 29 Eylül 1971 tarihinde Sıkıyönetim Komutanlığı'na ikinci kez başvurduğu, ancak gerekli iznin yine verilmediği,
- Genel Kurulu 11-12 Temmuz 1972 tarihlerinde yapmak 21 Haziran 1972 tarihinde Sıkıyönetim Komutanlığı'na üçüncü kez başvurduğu, gerekli izin alındığı, ancak TMMOB'nin Genel Kurulu yapmadığı,
- TMMOB Yönetim Kurulu'nun, 09 Aralık 1972 tarihli bir yazı ile Sıkıyönetim Komutanlığı'ndan, kesin yer ve günün ayrıca bildirilmesi kaydıyla 8-9 veya 16-17 Ocak 1973 tarihlerinde Genel Kurul yapmak için izin istediği, kesin yer ve gün bildirilmediğinden hiçbir cevap verilmediği,

anlaşılmaktadır.

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı'nın Ankara Cumhuriyet Savcılığı'na yazdığı Orgeneral Namık Kemal ERSUN imzalı söz konusu yazının sonunda, savcılığın 23 Şubat 1973 tarihli yazısına konu, TMMOB'nin 21 Haziran 1972 ve 09 Aralık 1972 tarihli başvurularına cevap verilmediği iddialarının doğru olmadığı belirtilmektedir.

Genel Kurul Divanı'nın oluşumu ve açılış konuşmaları tamamlandıktan, komisyon ve kurulların seçimi yapıldıktan, adaylar duyurulduktan sonra,

Genel Kurul'a Teoman ÖZTÜRK ve 11 meslektaşımızın imzasını taşıyan bir önerge sunulmuştur; bu önergede;

“Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Genel Kurulu'nun iki yıllık bir gecikmeden sonra tekrar toplanması, özlemi çekilen Birliğin gerçekleşmesi yolunda önemli bir adımdır.

TMMOB Genel Kurulu, bugün, teknik eleman örgütlerinin parçalanmak ve dağıtılmak istendiği bir ortamda toplanmaktadır. Ancak mühendis ve mimar odaları, bütün yok edilme çabalarına rağmen, eskisinden daha güçlü bir birliği sağlamışlardır.

Teknik eleman örgütlerinin ortadan kaldırmak istenmesinin temel nedeni, bu örgütlerin, ülke ve teknik eleman çıkarlarının birbirine paralellliğini açıkça ortaya koymaları ve bu çıkarları, güçlü bir biçimde savunabilmeleridir.

Ülkemizde teknik elemanlar çok düşük ücretlerle, bilgi ve yeteneklerinin çok altında işlerde çalışmaya zorlanmaktadır. Buna karşılık, gelişmiş batı ülkelerindeki teknik

eleman işsizliğine, bizlerin yok olması ve milyarlarca lira kaynağımızın dışarı akması pahasına çözüm yolları aranmaktadır. Bugün her dört mühendis ve mimardan üçü, mecbur kaldıkları için yurt dışına gitme hazırlığı yaparken, yabancı teknik hizmet ithali yoluyla, Türkiye’de yabancılara iş sahası açılmaktadır.

Teknik elemanlarımızı düşük ücretlerle çalışmaya zorlayan, bilgi ve yeteneklerinin ülke çıkarları doğrultusunda kullanılmasını engelleyen tek neden, ülkemizde kendi gücümüze dayanan bir kalkınma politikasının izlenmemesidir.

BİZ TÜRK TEKNİK ELEMANLARI OLARAK...

- Tüm insan gücü ve hammadde kaynaklarımızın en etkin biçimde halkımızın hizmetine sunulduğu,
- Bu kaynakların kullanılmasında, tüm çalışanların söz sahibi olduğu,
- Yabancı denetiminin tamamen ortadan kalktığı bir kalkınma politikasının izlenmesini istiyoruz.

Sorunlarımıza köklü ve gerçek bir çözüm getirilebilmesi için, sanayileşmenin vazgeçilmez bir unsuru olan ve üretime doğrudan doğruya katkıda bulunan TEKNİK ELEMANLAR’ın emeklerinin karşılığını, demokratik toplu sözleşme ve grev hakları ile elde edebilme olanaklarına sahip kılınmaları gerekmektedir.

Teknik elemanların bu birliğinin, amacına en kısa zamanda ulaşması yolunda, bu Genel Kurul’da önemli adımlar atılacağına olan inancımızı tekrarlar, Genel Kurulu ve yurdun dört bucağındaki Teknik Elemanlarımızı saygıyla selamlarız”

denilmiştir.

Olağanüstü bir dönemde, Sıkıyönetim Komutanlığı’nın izni ile başlayan Genel Kurul sırasında, 34. Hükümet (15.04.1973-16.12.1973) Naim Talu’nun başbakanlığında yeni kurulmuştur. Bundan önceki 33. Hükümet (22.05.1972-10.04.1973) Ferit MELEN başbakanlığında 11 ay bile sürmemiştir. Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ile Odaları kapatmayı amaçlayan yasa değişikliği tasarısı bir gün sonra (17.04.1973)

Boğaz Köprüsü inşa halinde

Cumhuriyet Senatosu gündeminin birinci sırasında bulunmaktadır.

Bu konu Genel Kurul'da tartışılan iki ana konudan ilki olmuştur. Çeşitli öneriler verilmiş, uzun görüşmeler ve tartışmalardan sonra, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ile Odaları kapatmayı amaçlayan yasa değişikliği tasarısı ve teknik personelin çeşitli sorunları üzerinde görüşlerini almak üzere parlamentoda bulunan siyasi partilerin başkanlarına, demokratik kuruluşların başkanlarına, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay ve Danıştay başkanları ile üniversite rektörlerine telgraf çekilerek Genel Kurul'a davet edilmeleri kararlaştırılmıştır. Genel Kurul'da, TMMOB Yasası'nda yapılmak istenilen değişiklikler ve Yönetim Kurulu'nun yaptığı çalışmalar uzun tartışmalara neden olmuş ve Yönetim Kurulu'nun aklanmasının idari ve mali yönden ayrı ayrı yapılması teklif edilmiştir.

Genel Kurul'da tartışılan ikinci konu, Genel Kurul'un zamanında yapılmaması konusudur. 14 Nisan 1970'te seçilen Yönetim Kurulu, Sıkıyönetim Komutanlığı'nın izin vermemesi nedeniyle Olağan Genel Kurulu toplayamadığını iddia ederken, 1971 yılı için izin verilmediği, ancak 1972'de izin verildiği şeklindeki tartışmalarda, TMMOB Yönetim Kurulu'ndan istifalar olduğu belirtilmiştir. Birlik Başkanı Muhittin Güreli'nin amacının, Odaları işlevsiz hale getirmek, çalışmalarından uzaklaştırmak, teknik personelin sesini susturmak ve bu girişimcilere yardımcı olmak olduğu iddia edilmiş ve bu Genel Kurul'un TMMOB için bir çeşit yeniden doğuş olarak kabul edilebileceği görüşü ortaya konmuştur. TMMOB Başkanı Muhittin Güreli, yaptığı konuşmada, 12 Mart 1971 Muhtırası'nı takiben 26 Mart 1971'de sıkıyönetim ilan edildiğini, mali olarak yetersiz olduklarını, 1971'de sıkıyönetimin izin vermediğini, 1972'de maddi olanaksızlıklar olduğu, Odalarla yapılan bir protokol ile maddi yardım sağlanmaya çalışıldığını belirtmiştir. Muhittin Güreli bu konuşmasında, Odaların bir kısmının bu ödemeyi haziran ayı ortalarına ertelediğine, Genel Kurul'un yapılabilmesi için hukuki olanak-

ların araştırılması görevinin Odalara ve hukuk müşavirlerine verildiği, ancak bir çözüm getirilmediğine, 1972 Temmuz ayı ortalarında Genel Kurul yapılması çalışmasının yapıldığı, ancak İnşaat Mühendisleri Odası delegelerinin şantiyelerde olduğunun, Makina Mühendisleri Odası delegelerinin de seçilmemiş olduğunun yazılı olarak bildirildiği, bu nedenle Genel Kurul'un 1972 sonbaharına bırakıldığına değinmiştir. Ayrıca, Genel Kurul'un, 1972 Aralık ayı başında yapılmasının planlandığını, bu dönemde Makina Mühendisleri Odası'nın Sanayi Kongresi hazırlıkları içinde olduğu için, Genel Kurul'a yeni seçilecek delegeleriyle normal sürede, yani Nisan 1973'te katılabileceklerini beyan ettiğini, İnşaat, Kimya, Petrol, Metalurji ve Fizik Mühendisleri Odalarının ve Denetleme Kurulu'nun Genel Kurul'un Nisan 1973'te yapılması önerisi üzerine 16-17 Nisan 1973'e ertelendiğini anlatmıştır.

Görüşmelerden sonra yapılan oylamalarda, Yönetim Kurulu'nun idari yönden aklanmamasına, mali yönden aklanmasına karar verilmiştir. Genel Kurul'da; Elektrik, İnşaat, Makina Mühendisleri ve Mimarlar Odası Proje ve Teknik Uygulama Sorumluluğu Yönetmeliği, İnşaat Mühendisleri ve Mimar Odaları İstanbul Şubeleri'nce uygulanan Ortak Belge Uygulama Düzeni kabul edilmiştir.

Genel Kurul'a davete Anayasa Mahkemesi Başkanı Muhittin TAYLAN, Danıştay Başkanı İsmail Hakkı ÜLGEN ve ODTÜ Rektörü Prof. İsmet ÖZDEMİR mesajla karşılık vermiş, CHP Genel Başkanı Bülent ECEVİT Genel Kurul'a ikinci gün katılarak bir konuşma yapmıştır.

TEOMAN ÖZTÜRK TMMOB BAŞKANI...

1973-1980 yılları arasında mühendis-mimar hareketinin toplumcu bir çizgiye sahip olmasında hep ön saflarda yer alan Teoman ÖZTÜRK, TMMOB Başkanı olmuştur. Demokrasi tarihimizin en hareketli yıllarında karizmatik kişiliği ve başarılı yöneticiliği ile bir örgütlenmeyi (TMMOB'yi) neredeyse yoktan var eden ve giderek ülke yönetiminin muhatap almak durumunda kaldığı bir demokratik güce dönüştüren ekibin lideridir.

18. Dönem Yönetim Kurulu Çalışma Raporu incelendiğinde, TMMOB'nin görevi toplum çıkarlarını korumaktır ilkesinden hareket edildiği görülmektedir. Raporun giriş bölümündeki; "(...) Osmanlı Devletinin son dönemlerinde, sınai ürünlerini satıp, ucuz hammadde temin edecekleri pazarlar arayanlar gözlerini ülkemize diktiler. Bu sömürü bir buçuk asır sürdü. Azgınlaşan tekelci çıkarların istilasına uğrayan ülkemizde, 50 yıl önce bir bağımsızlık ve özgürlük mücadelesi verildi. Bu mücadeleler sonunda kurulan Cumhuriyet dönemimizin başında; Ulusal bir ekonomipolitika yaratılmasına dönük çabalara girişildi. Fakat aradan yirmi beş yıl geçtiğinde, gözlerimizi ülkemizden ayırmayan yabancı tekellerin ve onlarla ortak olmaya gönüllü çevrelerin bu çabaları baltaladığı görüldü. 2. Dünya Savaşı'ndan galip çıkan ülkelerin, Marshall Planı, ikili anlaşmalar vb. yollarla ülkemizin ekonomik ve siyasal yapısı üzerinde, egemenlik kurmaya başladıkları bu dönemde, uluslararası sermayenin sömürüsü yeniden kaynaklarımıza musallat olmayı başarmıştı. 1970'lere gelindiğinde, sömürü büyük boyutlara ulaşmış, tüm hayatımız sözde planlara bağlanmış; fakat sorunlara çözüm getirilmemiş, halk kitlelerinin yaşama düzeylerindeki görece gerilik artmıştı" denilerek, ekonomik, antidemokratik ve kültürel baskıların yoğunlaştığı vurgulanmış, halkın tercihini demokratik hak ve özgürlüklerden yana kullandığına değinilerek, saldırıları geriletmek için özgürlük ve gerçek demokrasi talebinde bulunulmuştur.

Çalışma raporunda meslek kuruluşlarının toplumdaki yeri ve TMMOB'nin kuruluşundan itibaren yaşanan süreç irdelenerek, "(...)50'lerde iktidarların, 'kayıt zorunluluğu' getirerek bir bakıma kendi çıkarlarının destekleyicisi olarak kurdukları odalar, özellikle 60'larda, iktidar destekçiliği yerine gerçek görevlerini yapmaya başlayınca, egemen çevrelerin büyük tepkisi ile karşılaşıldığı; 1959'da TMMOB Kanunu üzerinde teknik elemanların itirazına rağmen iktidarlarca yapılan küçük birkaç değişikliğin, odaları iktidarların maşası yapma çabalarının bir bölümü

olduğu; 1966 yılında Odaların ortaklaşa hazırlayıp parlamenterlere ilettikleri kanun taslağının meclislerde uyutulduğu; 1972 başlarında, odaları kapatmayı amaçlayan bir teklifin meclis komisyonlarında tartışılmaya başlandığı, bu teklifin meclisin gündeminde bulundurulması ile, 12 Mart sonrası baskı döneminde demokratik meslek kuruluşları üzerinde bir baskı ve tehdit aracı olarak kullanıldığı" belirtilmiştir.

TMMOB Kanunu'nda yapılmak istenilen değişikliklerle; mühendis ve mimarların %72'sinin kamu kesiminde çalıştığı bir ortamda, kamu kesiminde çalışanların odalara kaydolmalarını yasaklamak; memurların sendikalaşma haklarını elinden almak ve dernekleri faaliyet gösteremez duruma getirmek; yürürlükteki kanunda bulunan ve yabancıların Türkiye'de çalışabilmelerini çok sınırlı bir ölçüde Odaların denetimine bırakan maddeyi kaldırmak ve Odaların politika ile uğraşamayacaklarını belirten bir cümleyi kanuna sokmak amaçlanmaktadır.

Adalet Partisi milletvekilleri tarafından hazırlanan, mühendis ve mimar odalarını ortadan kaldırmayı amaçlayan teklifin, bir yıldan fazla bir süre TBMM Bayındırlık Komisyonu'nda bekletildikten sonra, 1973 Şubatı ortalarında, 4 dakika içinde, üzerinde hiçbir görüşme yapılmaksızın TBMM Genel Kurulu'nca onaylanarak Cumhuriyet Senatosu'na iletilmesi üzerine; 16 mühendis ve mimar odasının büyük tepki göstermesi, diğer meslek kuruluşlarının desteği ve üyelerin dayanışması, Odalar lehine bir kamuoyu oluşturmuştur. Konu, teklifin senatoda görüşülmesine kadar geçen 3 ay içinde basında da geniş ölçüde işlenmiştir.

Konuyla ilgi Birlik ve Oda yetkililerinin yaptığı görüşmede, AP Genel Başkanı ve Başbakan Süleyman Demirel, odaların keyfi kararlarla üyelerini ihraç etmeleri gibi gerçek olmayan bir iddia ile kanun teklifine haklılık kazandırmak istemiştir. Süleyman Demirel, teknik elemanların bütün direnmelerine rağmen, teknik personel kanunu tasarısını hazırlayan ve kanunlaşmasını sağlayan

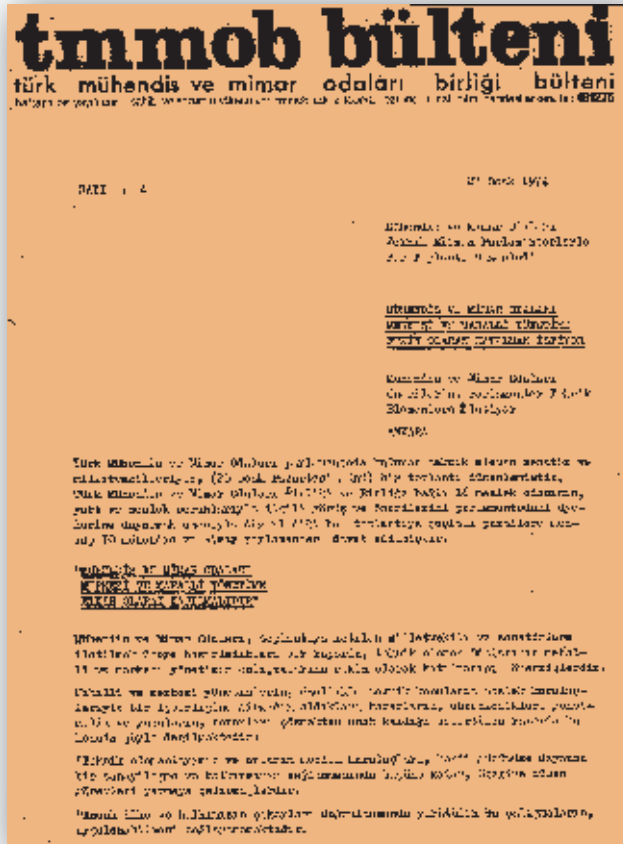
hükümetin başbakanı olduğu için, teknik eleman düşmanı ilan edilmiş ve ihraç talebi ile haysiyet divanına verilmiştir.

Cumhuriyet Senatosu'nda kanun teklifiyle ilgili 2 gün süren görüşmelerde, TMMOB ve kamuoyunun görüşlerinin ağırlık kazanması üzerine, teklifi verenler oy çokluğuna sahip oldukları halde geri çekilmek zorunda bırakılmış; kayıt zorunluluğu ve yabancı teknik eleman ithali ile ilgili maddeler geri çekilmiş, odaların siyasetle uğraşamayacakları maddesinin eklenmesi ile mevcut bir maddenin kaldırılarak odaların gelirlerinin kısılması doğrultusunda karar alınmış, böylece teklif meclise iade edilmiştir. Senato görüşmelerinde, Cumhurbaşkanlığı Kontenjan Senatörü ve eski İmar ve İskân Bakanlarından Selahattin Babüroğlu, CHP Senatörü İhsan Topaloğlu ve Fikret Gündoğan, yaptıkları konuşmalar ile TMMOB

görüşünü savunmuştur. Değişiklik teklifi, Mart 1974'te TBMM Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonlarında görüşülmüştür.

TMMOB Yönetim Kurulu, 1974 Mart ayı başında Birlik ve 16 Oda temsilcisinin katıldığı bir komisyon kurarak, meclislerde hâlâ sonuca ulaşmayan bir değişiklik teklifinin bulunduğu bu dönemde, 19. Genel Kurul'a sunulmak üzere, çağdaş ihtiyaçlara cevap verecek yeni bir kanun taslağı çalışmasının başlatılmasına karar vermiştir.

1972 yılında, TBMM'de, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'ni zayıflatmaya ve ortadan kaldırmaya yönelik bir yasa teklifi verilmiştir. Bu teklifin en önemli özelliği, TMMOB Yasası'nın 1. maddesinin aşağıdaki gibi olması önerisiydi; "Meslek ve sanatlarını icraya kanunen salahiyyetli olup da, serbest olarak mesleki faaliyette bulunan

Somut Durumların Somut Tahlili

Murat Gültekingil

1973-80 dönemi, TMMOB'nin parlak bir dönemi olarak kabul edilir. Bu parlaklığın nedeni, Türkiye'nin de parlak bir dönemden geçmesidir. Toplumsal duyarlılıkların arttığı, insanların olumlu anlamda politikleştiği, içinde yaşadığı toplum hakkında konuştuğu, düşündüğü, eyleme geçtiği o benzersiz dönemde, TMMOB de dönemin gereklerine uyabildiği ölçüde başarılı olmuştur.

Her dönemi kendi içinde ve günün şartlarıyla değerlendirmek gerekir. Bugünün değerleriyle o günün TMMOB'sini değerlendirmek, hem yanlış olur hem de bir şeye hizmet etmez. TMMOB'nin söz konusu döneme ait örgütlenme/eylemlilik yapısı ve bunların muhtevası, o dönemin şartlarına uygundu ve uygun olduğu için, TMMOB o günün şartlarında o parlak dönemini yaşamıştır. Şüphesiz ki yukarıda bahsettiğim muhteva, özellikle bugünden bakınca, eleştiriye muhtaçtır. Ama yalnızca bugünden bakınca. O günün şartları neyi gerektiriyorsa ve ne mümkünse (bu mümkünse biz TMMOB yöneticilerinin fikrinsel kapasitelerini de kapsar şüphesiz) o yapılmaya çalışılmıştır. Bütün hata ve eksikliklerinin yanında o dönemde görev alan (ve epey geniş bir halkayı kapsayan) bütün arkadaşlarımızın fedakârlıkları ve samimiyetleri, şüphesiz her türlü eleştiriden varestedir ve o dönemle hepimiz iftihar edebiliriz.

Bu sınırlı yazıda bütün bir dönemi değerlendirmek şüphesiz mümkün değildir. Ama benim bu noktada söylemek istediğim şudur: Ne bu dönemde 73-80 dönemini tekrar yaşayabilir (ve yaşatabiliriz), ne de 73-80 dönemini bugünün şartlarında yargılayabiliriz.

Artık şartlar değişti. Onun için "Dünle beraber gitti ne kadar söz varsa düne ait, şimdi yeni şeyler söylemek lazım"

Ve "somut durumların somut tahlili"...

yüksek mühendis, yüksek mimar, mühendis ve mimarlardan isteyenleri teşkilatı içinde toplayan hükmi şahsiyeti haiz TMMOB kurulmuştur." Teklifin gerekçesi esas olarak özel yüksekokullardan mezun olanların Odalara üye yapılmasını sağlamaya yöneliktir. Bu arada tabii ki "siyaset yapmama" gibi hükümler de eklenmiştir.

Teklif, Şubat 1973'te Millet Meclisi'nde "öncelik ve ivedilikle" ele alınarak hiçbir maddesi üzerinde görüşme yapılmadan kabul edilmiş ve Mayıs ayında Cumhuriyet Senatosu'nda görüşülmeye başlanmıştır. Bu tarih, uzun bir süre çalışmayan TMMOB'nin yeniden toparlandığı ve yeni Yönetim Kurulu'nu belirlediği tarihten hemen sonradır. Senato'da, gerek CHP'li üyeler, gerekse tabii senatörler uzun konuşmalarla yasaya karşı çıkmışlardır. Bu üyeler getirilen yasa teklifini, AP Genel Başkanı Süleyman Demirel'in TMMOB İnşaat Mühendisleri Onur Kurulu tarafından "Odadan ihraç cezasına" da gönderme yaparak "öç kanunu-cezalandırma kanunu" olarak nitelendirmişlerdir. Senato'daki görüşmeler oldukça uzun sürmüştü, ancak yasa değiştirilerek kabul edilmiş ve yeniden Millet Meclisi'ne gönderilmiştir. Millet Meclisi'nde gündeme alınmasına karşın Kurul'a getirilemeyen teklif, kadük kalmıştır.

TMMOB Yönetim Kurulu, bu dönemde, yurt ve meslek sorunları üzerinde kamuoyunu ve teknik elemanları uyarıcı çalışmaların yanı sıra örgütlenme çalışmalarına da önem vermiş, 2 Ağustos 1973'te "TMMOB İşyeri Temsilciliği Esasları"nı yürürlüğe sokmuş ve yoğun bir çalışma ile işyeri temsilciliği sayısını artırmıştır. TMMOB Türkiye 1. Teknik Eleman Kurultayı, 13-14 Nisan 1974 tarihlerinde Ankara'da yapılmıştır. TMMOB Yönetim Kurulu, Birlik üyesi Yüksek Mühendis Harun Karadeniz'in hiçbir yasal engel olmasına rağmen, sağlık nedenleri için yurt dışına çıkmasının engellenmesine karşı da yoğun bir mücadele vermiştir. TMMOB Yönetim Kurulu bu dönemde "TMMOB Haber Bülteni" adıyla bir bülten çıkarmıştır. Ancak maddi sıkıntılar nedeniyle bülten düzenli çıkarılamamıştır.

19. DÖNEM

(17 Nisan 1974 – 23 Mayıs 1975)

WATERGATE SKANDALI'NIN SONUCU...

Washington Post, Watergate skandalını 19 Haziran 1972'de gün ışığına çıkarmıştı. Gazetenin muhabirleri Bob WOODWARD ve Carl BERNSTEIN, ABD Başkanı Cumhuriyetçi Richard NIXON'ın 1972 seçimlerindeki Demokrat Parti'den rakibi George Mc GOVERN'in seçim kampanyasını yürüttüğü Watergate binasındaki telefonları gizlice dinlettiğini belgelemişlerdi.

Seçim sonucunda NIXON ikinci dönem için başkan seçilmiş, ancak skandalın tartışmaları iki yıl sürmüş ve soruşturmalar sonunda NIXON, başkanlıktan azledileceğini anlayınca 8 ağustos 1974'te istifa etmek zorunda kalmıştı.

KIBRIS'TA ASKERİ HAREKÂT...

15 Temmuz 1974 tarihinde Nikos SAMPSON'un başını çektiği darbecilerin Ada'da yönetimi ele geçirmesi üzerine, 20 Temmuz sabahı Türk Silahlı Kuvvetleri Kıbrıs'a çıktı. "Ayşe Tatile Çıktı" parolası ile başlayan harekât, 22 Temmuz'da ateşkes ilan edilmesiyle sona ermiş, ancak ateşkes koşullarının bozulması nedeniyle 14 Ağustos'ta ikinci harekât başlamıştır. Günümüze kadar devam eden Kıbrıs sorunu, daha sonraki yıllar içinde Türkiye-Yunanistan gerginliğine neden olacak ve her iki ülke de uluslararası platformlarda bu sorunla karşılaşacaktır.

Silahlı Kuvvetler Kıbrıs'ta

TMMOB YÖNETİM KURULU		
Yön. Kur. Başkanı	Teoman ÖZTÜRK	Mimarlar Odası
Yön. Kur. II. Bşk.	İlhan BAYSAL	Makina Mühendisleri Odası
Sayman Üye	İbrahim ÖZYILMAZ	Ziraat Mühendisleri Odası
Üyeler	Sırrı ERKAN	Elektrik Mühendisleri Odası
	Hayrettin ARIK	Fizik Mühendisleri Odası
	Fevzi KÜPELİ	Gemi Mühendisleri Odası
	Cevdet KARATAŞ	Gemi Makinaları İşl. Mühendisleri Odası
	Arif DELİKANLI	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
	Güney ÖZCEBE	İnşaat Mühendisleri Odası
	Ünal SÜNDAL	Jeoloji Mühendisleri Odası
	Engin AKON	Kimya Mühendisleri Odası
	Çetin UYGUR	Maden Mühendisleri Odası
	Erdoğan TALU	Metaller Mühendisleri Odası
	Yaşar KUTOĞLU	Meteoroloji Mühendisleri Odası
Erol BİRSİN	Orman Mühendisleri Odası	
Suavi DURUSU	Petrol Mühendisleri Odası	
	İrem ACAROĞLU	Şehir Planlama Mimar ve Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU	
Meftin Oruç BEŞTEPE	Elektrik Mühendisleri Odası
Rüştü ÖZAL	İnşaat Mühendisleri Odası
Vural SEZER	Maden Mühendisleri Odası
Hayrettin ÜNLÜ	Makina Mühendisleri Odası
Rüştü MERİÇELLİ	Şehir Planlama Mimar ve Mühendisleri Odası

TMMOB DENETLEME KURULU	
Lütfü AKKAN	Elektrik Mühendisleri Odası
Nejat TARLAN	Metaller Mühendisleri Odası
Halil GÖKSU	İnşaat Mühendisleri Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ	
Yavuz ÖNEN	Mimarlar Odası

* 19. Dönemde Hasan BARUTÇU (Mimarlar Odası) ve Aykut ÜLKÜTEKİN (Mimarlar Odası) Genel Sekreter Yardımcısı olarak görev almışlardır.

TMMOB'nin 19. dönemi, 17 Mayıs 1974 tarihinde gerçekleştirilen Genel Kurul ile başlamıştır. Divan başkanlığına Atalay Yıldız'ın seçildiği Genel Kurul'da, Birlik Yönetim Kurulu Başkanı Teoman ÖZTÜRK, delege ve konuklara hitaben yaptığı konuşmasında 1973 ve 74 Türkiye'si'nin genel bir perspektifini çizerek, "...bu dönemde; sanayimiz, tarımımız, kalkınmamız unutulmuş, sahillerimiz yağmalanmış ve arazi spekülasyonu korkunç boyutlara ulaşmıştır. Halkımızın malı olan ormanlardan kesilen ağaçlar, kent arazileri devlet tarafından kişilere satılmış, yine devlet tarafından, en az iki misli fiyatla geri satın alınmıştır. İşçilerimizin alınteri ile çıkarılan madenlerimiz bir liraya dışarı satılıp yirmi beş liraya mamul madde olarak geri getirilirken, gazoz fabrikalarının kurulmasına ağırlık verilmiştir. Bir batık gemi, yabancılara 9 milyon lira ödenerek denizin dibinden çıkarılmış, 5 milyon liraya hurdacılara satılmıştır.

Bütün bu ekonomik, politik ve ideolojik saldırıların geliştirildiği son üç yıl, doğal olarak, toplumsal uyanışı da hızlandırmış ve 14 Ekim 1973'e gelindiğinde; giderek bilinçlenen halkımızın özgürlük ve demokrasiye oy verdiği görülmüştür (...)

Bu sömürüyü geriletmek için, tam bağımsızlık ve gerçek demokrasi ilkesine uygun olarak, tüm insangücü ve hammadde kaynaklarımızın etkin bir biçimde halkımızın hizmetine sunulduğu, bu kaynakların kullanılmasında tüm çalışanların sözhahibi olduğu ve yabancı denetiminin tamamen ortadan kalktığı bir kalkınma politikası izlemeye yönelmek gerekmektedir. Uluslararası mali sermaye kuruluşlarıyla ve özellikle de Dünya Bankası ile yapılan bütün anlaşmaların ve III. 5 yıllık plandaki dışa bağımlılığımızı artıran hükümlerin iptal edilmesi; teknoloji seçiminde ve uygulamasında yabancıların değil, yurdumuzun çıkarlarının gözetilmesi ve sömürücü teknik hizmet ithaline son verilmesi şarttır" demiştir.

Birliğimizin 19. Dönem Genel Kurulu'nda bulunan birçok delege, mimar-mühendislerin sorunlarına, bilimsel ve teknik bir bakışla, ülkemizin ve kamunun çıkarlarını ön planda

tutarak bakmışlardır. Bu durum, Genel Kurul sonuç bildirgesine şu ifadelerle yansımıştır: "Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği 19. Genel Kurulu ile ilerici-yurtsever bir çalışma dönemi sonuçlanmış bulunmaktadır. Anti-demokratik saldırıların yoğunluk kazandığı karanlık dönemlerde üç yıl süre ile iş görmez halde tutulmaya çalışılan TMMOB'nin, 1973 yılı başlarında gerçek yöneticilerine ve bugüne dek geliştirerek koruduğu ilerici çizgisine kavuşması, egemen çevrelerin yönettiği tertip ve saldırıların boşa çıkartılmışlığının somut bir belgesidir. TMMOB'nin bugünkü tutarlı yapısı, 1960 sonrası toplumsal birikimlerin ve demokratik mücadelelerin doğal bir ürünüdür." TMMOB'nin 19. dönem çalışmalarında, Birlik Başkanı Teoman Öztürk'ün yaptığı ve yukarıda ana hatlarıyla belirtilen konuşma ile Genel Kurul sonuç bildirisinde değinilen noktaların hayata geçirilmesine çalışılmıştır.

Çalışma Raporu'nda, bu dönemle ilgili bazı çalışmalar şu şekilde yer almıştır: "TMMOB'nin 19. dönemindeki en önemli çalışmalarından birisi, işyerleri temsilciliklerinin kurulması ve bu temsilciliklerin çalışmalarıdır. Bu amaçla hemen dönem başında çalışmalarına başlayan Yönetim Kurulu'nun, işyeri temsilciliği kurmak için yapılan başvuruları inceleyerek verdiği kurulma kararları üzerine, 1974 yılı içinde 90'a yakın işyeri temsilciliği kurulmuş ve çalışmaya başlamıştır. TMMOB yöneticileri, Ankara içindeki tüm temsilcilik seçimlerine gözlemci olarak katılmış, olanakları elverdiği ölçüde Ankara dışındaki temsilcilik seçimlerinde de bulunmuşlardır. Bu konuda, İstanbul ve İzmir'de Koordinasyon Kurulları görev yapmış ve işyeri temsilcilikleri, TMMOB'nin çok fazla katkısı olmamasına rağmen, işlevlerini yerine getirmede ileri adımlar atmışlardır. Gerek ülke ve meslek sorunları, gerekse işyerleri konusunda olumlu çalışmalar yapılmıştır. Yan ödemeler, sendikal haklar gibi konularda işyerlerinde düzenlenen toplantılarda görüş ve öneriler geliştirilmiş, II. Teknik Eleman Kurultayı için 17 ilde düzenlenen işyerleri toplantılarında aktif görevler almışlardır. İşyeri temsilciliklerinin görüş, çalışma ve top-

lantıları, Birlik yayın organında tüm üyelerimize duyurulmuştur. TMMOB yöneticileri, işyeri temsilcilerinin yoğun olarak bulunduğu Ankara, İstanbul ve İzmir'de temsilciliklerle zaman zaman bir araya gelerek sorunlar üzerinde ortak çalışmalar yapmışlardır.”

İşyeri temsilcilerinin kurulması ve yaygınlaştırılması çabalarında, İstanbul ve İzmir Koordinasyon Kurulları 1973'te olduğu gibi 1974'te de büyük görevler yüklenmiş ve bu görevlerini başarı ile sonuçlandırmışlardır. İstanbul ve İzmir'de işyeri temsilcileri ile ortak toplantılar düzenleyerek gelişime yardımcı olunmuştur. 1974 yılı içinde İstanbul ve İzmir'de işyeri sendikalaşma toplantısı düzenlenmiş ve bu toplantılara işyeri temsilcilerinin aktif katkısı sağlanmıştır. Dönem içinde, TMMOB bu çalışmalarını yayın organı aracılığıyla tüm üyelere ileterek kamuoyu ile paylaşmıştır.

Dönem içinde ayrıca, mühendislik-mimarlık yüksekokullarından Birliğe aktarılan bazı sorunlar üzerine, Kasım 1974'te TMMOB ve ilgili meslek odaları olan Elektrik, İnşaat, Kimya Mühendisleri

Odaları ile Mimarlar Odası'nın katıldığı ortak bir çalışma yapılmıştır. Varılan sonuç, o günlerde toplanmakta olan Mühendislik ve Mimarlık Akademileri ve Yüksek Okulları Koordinasyon Kurulu Başkanı ve Milli Eğitim Bakanı Mustafa Üstündağ'a bir mektupla gönderilmiştir. Mektup metninde; “Yüksek öğretimin çözümlenmesi gereken çok yanlı sorunları yanında, güncel ve çok acil olan bazı sorunların da çözüm beklediği yaşanan bir gerçektir. Yüksek teknik öğretim sorunlarıyla yakından ilgili bulunan meslek odaları ve TMMOB, büyük öğrenci kitleleri tarafından sıkıntıları çekilen bu sorunların çözümü konusunda girişimde bulunmayı görev saymaktadır. Bu amaçla Koordinasyon Kurulu'nun 8 Kasım günü yapılacak toplantısında:

- Mühendislik-Mimarlık Yüksek Okullarında uygulanmakta olan sınıf geçme yönetmeliğinin kaldırılarak yerine ders geçme yönetmeliğinin uygulanması,
- Öğrenciler üzerinde baskı unsuru gibi kullanılan vize uygulamalarının kaldırılması.

Birlik Genel Kurulu

Ülke çıkarlarına aykırı teknik hizmet ithali ve teknoloji transferi, bu dönemde de eksilmeden sürdürülmüştür. “Biz mühendis ve mimarlar her işimizi yapabilecek teknik güce sahipken, yabancı sözde uzmanlar ülkemizde kol gezmiş, yabancı sermaye, uzmanlar ve çıkarlarımıza aykırı teknolojiler; madencilüğümüzden tarımımıza, sanayimizden kentlerimize kadar her yerde egemenliklerini sürdürmüşlerdir. Yıllarca yaşanan bu sömürün o yıllardaki ürünleri; Karadeniz Bakır’da, Keban’da, Seyitömer’de de somut olarak yaşanmıştır. Yabancılarca 40 bin tona göre planlanan Karadeniz Bakır İşletmeleri 10 bin ton bile üretememiş, Keban’ın 4 türbininden biri bile doğru dürüst çalıştırılmamış ve Seyitömer kapasitesine ulaşamamıştır.” Yıllardır bu sömürüye karşı mücadele veren TMMOB ve Odaları, 1974’te de bu örnekleri, açıklamalar, toplantılar, kongreler aracılığıyla sergilemiştir.

Haziran 1974’te Ataç Rafinerisi’nde üretimin düşürülmesi ile ortaya çıkan enerji sorunu ve yabancı şirketlerin ülke ekonomisi ve politikasındaki yeri konusunda TMMOB ortamında bir çalışma yapılmıştır. Elektrik, Kimya, Maden, Metalurji ve Petrol Mühendisleri Odalarımızın temsilcilerinden oluşan bir çalışma grubu, enerji ve petrol sorununa ilişkin bir rapor hazırlamıştır.

Bu rapor, olayın yorumu ile birlikte 16 Haziran 1974 günü TMMOB merkezinde yapılan bir basın toplantısı ile kamuoyuna açıklanmıştır. Basın toplantısında; Türkiye’deki petrol sorununa ve yabancı şirketler konusuna değinilerek ülkemizde dış kaynaklara bağımlılığın giderek arttığı, petrol üretiminde de bu durumun sürdüğü açıklanmıştır. O tarihlerde petrol ürünleri tüketimimizin %75’inin dışardan sağlandığı; 6236 sayılı Petrol Yasası’nın, Amerikalı Maden Mühendisi Thonburg tarafından hazırlandığı ve yasada “Petrol kaynaklarının devlet eliyle değil, özel sektör ve yabancı sermaye yatırımlarıyla kıymetlendirilmesi” görüşünün getirildiği belirtilmiştir.

TMMOB 19. Genel Kurulu, tüm üyelere gönderilecek merkezi bir yayının gerekliliğini ilke olarak benimsemiş, ancak Birlik bütçesinin böyle bir çalışmaya olanak tanımayacağı görüşüyle, Birlik Yönetim Kurulu’na, sınırlı sayıda basılacak düzenli bir yayının çıkarılması görevini vermiştir. Bu yükümlülükle üç sayı çıkarılan TMMOB BİRLİK Bülteni deneyi, tüm üyelere gönderilecek bir yayın organının hem gerekli hem de olanaklı olduğunu ortaya çıkarmıştır.

BİRLİK HABERLERİ gazetesinin yayınına başlamadan önce, iki ay süren bir hazırlık çalışması yürütülmüş, içeriğe ilişkin çalışmalar üzerinde özellikle durulmuştur. Mesleki yayınların üyelere yeterli ölçüde izlenmediği yargısından hareketle bunun nedenleri araştırılmış, öncelikle sağlanması gerekenin, bu tür yayınları “ambalajından çıkarmama” alışkanlığının kırılması olduğu görüşü benimsenmiştir. Bu konuda varılan sonuçlar aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

- Üyelerimiz, mühendis ve mimar olmalarının ötesinde, toplum içinde yaşayan birer sosyal varlık, çok çeşitli ilgili alanları olan bir kesimin bireyleridirler. Bu özelliği unutmamak, yayında mesleki çalışmayı aşan, ekonomi, sanat, kültür, sağlık gibi çeşitli sosyal konulara da yer vermek, tüm teknik elemanların, öğrencilerin, işçilerin sorunlarına da eğilmek gerekir.

- TMMOB Yönetimince ya da Odalarca yürütülen çalışmaların yansıtılmasında genel ilgi düzeyine dikkat edilmesi ve haberlerin seçilerek verilmesi gerekir. İnceleme yazılarında konu seçimi yaparken de, on yedi değişik ihtisas alanından elli bin kişiye hitap etme özelliği göz önüne alınmalıdır.

- Sorunları somut görüntüleriyle sergileyen, ayrıntılı ve bilgilendirici nitelikte inceleme ve yorumlara yer verilmeli, yazılar “sloganlar” düzeyinde kalmamalıdır. Buna ilişkin olarak yayının “dili” de önem kazanmaktadır.

- Yazılar çok uzun olmamalı ve fotoğraf, desen gibi grafik öğelerle okunması kolay hale getirilmelidir.

Bu ilke kararları çerçevesinde çalışmalarını sürdüren yayın kurulu, 16 sayfalık 5.000 tirajlı TMMOB Birlik Haberleri'ni kadrosuzluk ve sınırlı olanakların yanı sıra, bu amaçlar ve bu dağıtım planının da yarattığı sıkıntılara rağmen süreli (periyodik) olarak yayımlayabilmiştir. Sözü edilen koşullarda, bu verilerle, yukarıdaki biçimde, dönem içinde üç sayı yayımlanan Birlik Haberleri'nin içeriğinin neredeyse "çalışma raporlarını" andıran yapısı, TMMOB'nin çalışmalarının yansıtılması konusundaki eksikliği giderme amacı göz önüne alınırsa, bir ölçüde gerekli olmuştur. Ayrıca, dağıtım planı, "okuyucu kazanma" özelliğini de en aza indirmektedir. Bülten, bu tür yayınları izlemek göreviyle yükümlü yönetim kademelerine gönderilmiştir.

TMMOB Birlik Haberleri'nin bu biçimiyle ilk iki sayısı, 8 Ağustos ve 1 Eylül 1974 tarihlerinde yayımlanmıştır. 15 Ekim 1974'te çıkan 3. sayı ise artan talep karşısında 10.000 adet basılmış ve TMMOB tarafından düzenlenen "Ulusal Kaynaklar Kongresi"ni gereğince yansıtılabilmesi için sayfa sayısı 24'e çıkarılmıştır.

Birlik Haberleri'nin, TMMOB üyeleri dışında, devletin yürütme ve yargı organları, valilik ve belediyeler, üniversite ve kütüphaneler, elçilikler, demokratik kuruluşlar, sendikalar, yazarlar, basın mensupları, mahalli yayınlar ve öğrencileri kapsayan beş bin dolayında dış dağıtım yapılması sağlanmış, bu dış dağıtımın abone düzenine dönüştürülme çalışmaları da dönem içinde başlatılmıştır.

Dönem içinde, odaların ihtisas alanlarını aşan sosyal sorunlara ilişkin yayın yapabilmesi için gereken ilişkiler de yeterli ölçüde sağlanamamıştır. Ekonomi, sanat ve kültür dallarında bir dereceye kadar kurulan ilişkilerin yetersizliği de dönem boyunca yayında kendini göstermiştir. Odaların ihtisas alanlarına giren konularda bilimsel çalış-

malar yaparak, sorunları en somut görüntüleriyle sergileyecek düzeyde yazı hazırlayabilecek kadroların Odalar bünyesinde oluşturulması, güncel sorunlara sloganlar ötesinde yaklaşabilecek bir uzmanlaşmanın sağlanması ve bu birikimin öncelikle merkezi yayın için değerlendirilmesi, yeterince gerçekleştirilememiştir.

Bu sıkıntıdan yola çıkan Birlik Haberleri Gazetesi'nin dönem içindeki en önemli eksikliklerinden biri, çevresinde etkin bir haber ağı oluşturamamış olmasıdır. Odalar, bu konuda çok daha yüksek düzeyde katkıda bulunabilecek olanaklara sahip olmasına rağmen, kaynakların değerlendirilmesinde, konu seçimi, yazı dili, mizanpaj ve baskıya ilişkin eksiklik ve hataların olduğu gözlenmiştir. Birlik Haberleri yayın kadrosu da, bu konularda, tüm çabalarına karşın yetersiz kalmıştır.

Yayın politikasına ilişkin olarak, TMMOB'nin 19. Genel Kurulu'nda ve dönem başında saptanan ilkelerin dönem içinde yeterince uygulanabildiği söylenemez. Ancak Birlik Haberleri, okuyucular ve üyeler tarafından, bu biçimiyle de ilgi görmüş ve dönem içinde okunduğu yolunda güçlü belirtiler alınmıştır.

Dönem içinde ayrıca, Nisan 1975'te, kurulan yeni hükümetin programı açıklanmış ve bu konuda yapılan bir çalışmanın sonucu, Birlik ve Odalar adına kamuoyuna açıklanmıştır. Açıklamada; halkın ve onun bir parçası olan teknik elemanların gelişme düzeyine uygun ve anayasal haklar mücadelesine olanak sağlayacak demokratik bir ortamın oluşturulmasının zorunlu olduğu bir dönemde; kendisi gibi düşünmeyenleri, tüm emekçi kitleleri baskı ve tehditle sindirmede sokaktan medet uman çevrelerin hükümet kurma girişiminin, toplumumuz adına büyük bir kayıp ve kaygı verici olduğu belirtilmiştir. 12 Mart sonrası olağanüstü döneminin bir ürünü olan Tüm sıkıntıları ve yükü emekçi halkın omzuna yükleyen ve anti-demokratik anayasa ve yasa değişikliklerinin gerçekleştirilmesinde başrolü oynayanların, halkı sürekli baskı ve terör altında tutmak isteyenlerin hükümet programının

elbette; çalışanların ekonomik ve demokratik mücadelesini kısıtlayan olağanüstü koşullara son verileceğinden bahsedildiği belirtilmiştir.

Hükümet programının eleştirisi konusunda ayrıca; çokuluslu tekellerin, yabancı petrol, şirketlerinin ve yabancı bankaların desteğine umut bağlayan çok parçalı azınlık hükümetinin, kendi gücümüze dayanan bir kalkınmayı, tüm madenlerimizi, petrolümüzü halk yararına devletleştirmeyi de öngörmeyeceği, doğal olarak, mevcut sömürü düzenini sürdürmeyi, pekiştirmeyi amaçladığı vurgulanmıştır. 50.000 mühendis ve mimarın temsilcisi olan TMMOB ve ona bağlı Odaların, kendi kitlemizin ve halkımızın özlemlerine ters düşmekte olan bu hükümete, güvenoyu olsa dahi güven duymadığı, kamuoyu ile paylaşılmıştır. TMMOB, bu görüşler doğrultusunda bir açıkloturum düzenlemiş, 3 Mayıs'ta yapılan bu oturuma TMMOB, TÜTED, DİSK, TÖB-DER ve TİB yöneticileri katılmıştır.

Bu dönem içinde çeşitli ilerici güçlere karşı faşist saldırıların yoğunlaştığı yer, yine üniversitemiz olmuştur. 8 Kasım 1974'te kendilerine komando adı veren bir grup, Ankara'daki üniversitelere saldırmıştır. Aynı gün Cumhurbaşkanı ve Başbakan'a gönderilen mektupta TMMOB'nin görüşleri anlatılmış ve özetle "bu çabaların, Türkiye'de demokrasi cephesinin 14 Ekim seçimlerinden sonra kazandığı mevzileri baskı ve terörle geriletmek amacını taşıdığı apaçıktır. Üniversiteleri bir çatışma alanı halinde göstermeyi hedefleyen bu tek yanlı, zorba girişimler, en kısa zamanda ve en etkin bir biçimde önlenmelidir. Bu yolda çaba harcanması gerektiği inancındayız" denilmiştir.

Aralık ve Ocak 1974'te de süren saldırılar sonucu Şahin AYDIN ve Kerim YAMAN öldürülmüşlerdir. TMMOB üyesi, Orman Yüksek Mühendisi Neşet DANIŞ, Hamburg Türk İşçi Cemiyeti'nin kongresi sırasında bir grubun saldırısına uğrayarak öldürülmüştür. Mayıs 1974'te Almanya'da mey-

Genel Kurulu takip eden meslektaşlarımız

dana gelen bu olayı gündemine getiren TMMOB, üyelerine yönelik bu saldırılar üzerine, durumu ve aydınlatılması isteğini belirten bir mektubu Başbakan, Dışişleri Bakanı, Adalet Bakanı ve Çalışma Bakanı'na ilemiştir.

1974 Temmuz'unda, Kıbrıs Rum kesiminde iktidarın Yunan subaylarının öncülüğünde bir darbe ile ele geçirilmesi çabalarıyla başlayan ve gelişen olaylar karşısında, TMMOB durumu inceleyerek görüşünü oluşturmuş ve ilk günden itibaren kamuoyu ile paylaşmıştır. 19 Temmuz 1974 günü yayımlanan ilk görüşte, bölgede ortaya çıkan bu durumun arkasındaki esas gücün ABD olduğuna değinilmiştir. Açıklamanın sonuç bölümünde "Halkımız açısından acil görev, bugün ülkede ve bölgede emperyalizmin ülkelerin içişlerine müdahalesine karşı bağımsız bir dış politika istemek ve ülke içinde demokrasi cephesini güçlendirmektir. Günün sorunu, ülkede ve bölgede barış ve demokrasinin sağlanması sorunudur. Bugün koalisyon hükümetinin iç politikada kitlelerin demokrasi mücadelesine katkıda bulunması, kitlelerin örgütlenmesine

karşı konan engelleri ortadan kaldırması, halkın özlemlerini dile getirecek bir dış politika izlemesi gerekmektedir. Bu amaçla Türkiye'nin içinde bulunduğu askeri, ekonomik ve politik ilişkilerinin gözden geçirilmesi zorunlu olmaktadır..." görüşüne yer verilmiştir.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Erhan Işıl'ın, enerji tasarrufu sağlayan tedbirlerle ilgili görüş istemi üzerine bir çalışma yapılmıştır. TMMOB, Elektrik, Fizik, İnşaat, Kimya, Maden, Makina, Orman, Petrol Mühendisleri Odaları ve Mimarlar Odası temsilcilerinden oluşan bir çalışma grubu, bu konuda bir rapor hazırlamıştır. Ülkemizde, enerjinin topyekün bir iç ve dış sömürü alanı olduğunun belirtildiği raporda; enerji bunalımının kaynağı, Türkiye'de enerji sorunu, enerji krizinin doğuşu, üretimde tasarruf, tüketimde tasarruf, Türkiye'nin enerji politikası ve enerji ajansı, enerji kaynaklarının değerlendirilmesi ve ikincil enerji kaynakları konularındaki durum incelenmiş ve öneriler geliştirilmiştir. Varılan sonuçlar, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'na iletilmiş ve kamuoyu'na açıklanmıştır."

Ham petrol fiyatlarındaki artış ve Türkiye'de benzin kuyrukları

20. DÖNEM

(23 Mayıs 1975 – 7 Mayıs 1976)

YAYGIN OLARAK KULLANILAN İLK KİŞİSEL BİLGİSAYAR...

70'lerin başında ABD'de bir bilgisayar dergisi, bilgisayarların insanları fişlemek ve askeri amaçlar dışında bir işe yaramadığı konusunda bir eleştiri yayımlar. Bu konuda üretim ve tasarım yapan tek dev vardır: IBM. Soğuk savaş yıllarında bilgisayar sistemleri bu dev tarafından yalnız büyük şirketler, devlet ve askerler için üretilir.

1970'lerde Atari mikroişlemciyi bilgisayar oyunlarında kullandı. 1 Nisan 1976 tarihinde Steve JOBS ve Steve WOZNAIK Apple bilgisayarı bir garajda ürettiler. Böylece Apple, geniş kitlelere satılan ilk kişisel bilgisayar oldu.

MC'LER KURULUYOR...

12 Nisan 1975 tarihinde AP Genel Başkanı Süleyman DEMİREL'in MSP, CGP ve MHP ile birlikte kurduğu "Milliyetçi Cephe Hükümeti" TBMM'den güvenoyu aldı. Cumhurbaşkanı Fehri KORUTÜRK, 6 aydır devam eden hükümet bunalımına son vermek için 1 Mart'ta Sadi IRMAK'ı yeniden görevlendirmiş, ancak AP Başkanlık Divanı bu girişime sert tepki göstererek "Cumhurbaşkanının demokratik rejime ters düşecek girişimlerde bulunduğunu" ileri sürmüştü.

MC'ler baskıların, cinayetlerin yoğun olduğu dönemlerin simgesi olacaktır.

TMMOB YÖNETİM KURULU		
Başkan	Teoman ÖZTÜRK	Mimarlar Odası
Bşk. Yard.	İ. Rıza CEBİ	Makina Mühendisleri Odası
Sayman Üye	Medet ÖZBEK	İnşaat Mühendisleri Odası
	A Kadir Kahraman	Elektrik Mühendisleri Odası
	Osman Sencer	Fizik Mühendisleri Odası
	Fevzi Kúpeli	Gemi Mühendisleri Odası
	Cevdet Karataş	Gemi Mak. İşl. Mühendisleri Odası
	Arif Delikanlı	Harita ve Kad. Mühendisleri Odası
	Mahmut Arman	Jeoloji Mühendisleri Odası
	Engin Akon	Kimya Mühendisleri Odası
	Yalçın Çilingir	Maden Mühendisleri Odası
	Melih Törelî	Metalurji Mühendisleri Odası
	Sabahattin Yalkın	Meteoroloji Mühendisleri Odası
	Nedim Ergüven	Orman Mühendisleri Odası
	Hüseyin Gürcan	Petrol Mühendisleri Odası
	Orol Ataman	Şehir Planlama Mimar ve Mühendisleri Odası
	Mansur Bilgeç	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU	
Meftin Oruç BEŞTEPE	Elektrik Mühendisleri Odası
Ertuğrul AMASYALI	Makina Mühendisleri Odası
Vural SEZER	Maden Mühendisleri Odası
Ergun UNARAN	Mimarlar Odası
Haldun ÖZEN	Harita ve Kadastro Müh. Odası

TMMOB DENETLEME KURULU	
Lütfü AKKAN	Elektrik Mühendisleri Odası
Fatih TUNÇALAN	İnşaat Mühendisleri Odası
Nejat TARLAN	Metalurji Mühendisleri Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ	
Çetin UYGUR*	Maden Mühendisleri Odası

* TMMOB Genel Sekreteri Çetin UYGUR, 17 Haziran 1975 -1 Ağustos 1975 tarihleri arasında görev yapmıştır.

** 20. Dönemde Mustafa KURUKAFA (Harita ve Kadastro Müh. Odası) ve Önder KÜÇÜKKARAGÖZ (İnşaat Mühendisleri Odası) Genel Sekreter Yardımcısı olarak görev almışlardır.

Uzun süren bir durgunluk döneminden sonra, 1973 Nisanı'nda 18. Genel Kurulu'nu yaparak yeniden işlerlik kazanan TMMOB, 1974 Mayıs'ında 19., 1975 Mayıs'ında 20. Genel Kurulu'nu yapmıştır. Bu süre içinde atılan olumlu adımlarla gelişen ve güçlenen TMMOB'nin 20. Genel Kurulu, Genel Kurul bitiminde yaptığı açıklamada 12 Mart 1971 sonrası dönemin deneyleri ile donanmış olan sermaye cephesinin 4 partiyi bir araya getirerek bir azınlık hükümeti oluşturduğunu, demokratik özgürlüklerin hızla yok olduğunu, faşist saldırıların yoğunlaştığını, memurların ve teknik elemanların büyük ölçüde kıyım uğradığını belirtmiş ve bu gelişmelere karşı bir demokratik meslek örgütü olan TMMOB'nin görevlerini tanımlamıştır.

Yapılan açıklamanın sonuç bölümü aşağıdaki gibidir:

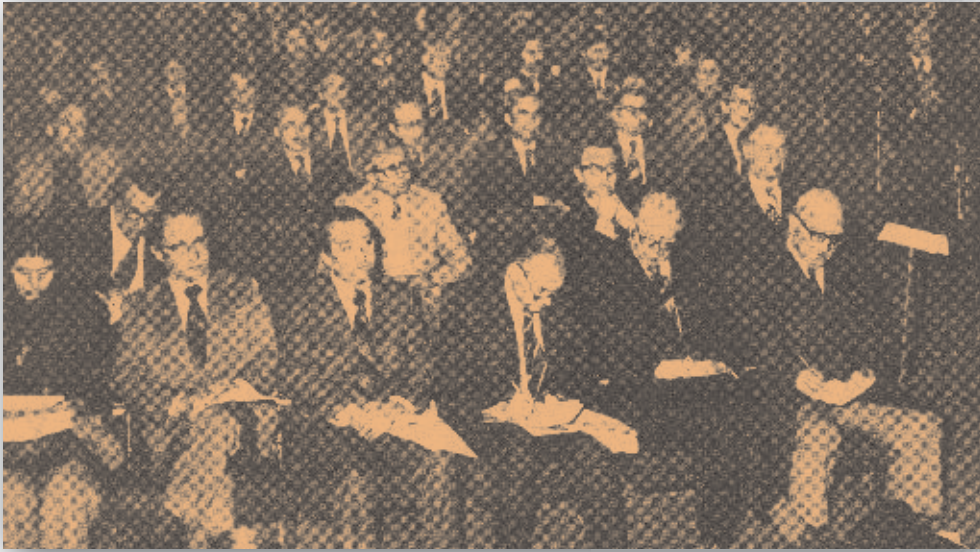
"Biz inanıyoruz ki, genelde tüm halkımıza ve özelde biz teknik elemanlara karşı girişilen bu saldırılar karşısında, emekçi yığınların en önemli görevlerinden biri, demokratik mücadelede yerlerini en etkin biçimde almaktır.

Yukarıda sıraladığımız ilkeler ışığında, demokratik meslek örgütlerinin tek tek kendi başlarına ve birbirleriyle çakışan konularda

ortaklaşa yapacakları çalışmalar, demokrasi mücadelesinin zorunlu bir parçasıdır. Şimdiye kadar olduğu gibi, bundan böyle de, üyelerimizden ve kuruluş yasamızdan aldığımız güçle bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde, teknik elemanların ve tüm çalışanların toplu sözleşme ve grev hakkıyla donatılmış sendikalaşma mücadelesinde üzerimize düşen görevi yapacağız."

23 Mayıs 1975 günü 20. dönem Genel Kurul konuşmasının sonunda Teoman Öztürk şöyle diyordu: "Yüreğimizdeki insan sevgisini ve yurtseverliği, baskı ve zulüm yöntemlerinin söküp atmayacağını bilinci içinde, bilimi ve tekniği emperyalizmin ve sömürgeçlerinin değil, halkımızın hizmetine sunmak için her çabayı güçlendirerek sürdürme yolunda inançlı ve kararlıyız."

Daha sonra konuklardan CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit kürsüye gelmiş ve bir saati aşan bir konuşma yapmıştır. Ecevit'in bu konuşması, aynı günün sabahı ABD Dışişleri Bakanı Henry Kissinger ile yaptığı toplantının ardından ilk uzun açıklaması olması nedeniyle basın mensupları tarafından çok yoğun ilgiyle izlenmiştir. Bülent Ecevit konuşmasında TMMOB'nin ülke çıkarlarını kendi çıkarlarının üzerinde tuttuğunu belirtmiş

TMMOB 20. Genel Kurulu

Mühendisler Toplumun Duyduğu Güveni Artırarak Sürdürüyorlar...

Çetin Uygur

Mayıs 1975-1976 tarihleri arasında TMMOB Genel Sekreterliği görevini üstlendim. 1974 yılında Maden Mühendisleri Odası Genel Sekreterliği'ne seçildiğimde, Türkiye'nin üzerine çöken 12 Mart askeri darbesinden sıyrılmaya mücadelesi içine girilmişti .

Kendi iç dinamizmi ile krizlerinden çıkamayan sistem, 27 Mayıs askeri darbesiyle yeni liberal ülke olma noktasına oturtulmuştu. Ve 1961 Anayasası'yla getirtilen özgürlükler, 10 yıl gibi çok kısa süre sonra yerli ve yabancı sermaye çevrelerini rahatsız etti. Ve tüm özgürlükleri yok eden, idam sehpaları, kurşunla, işkencelerle toplum sindirilirken "bol geldiği" iddiasıyla Anayasa değiştirildi. Örgütsel yapılar, kitleler, tek tek bireyler hedef alındı...

TMMOB de hedef alınan örgütlerden biriydi ve tutarlı saygın bir lider niteliği taşıyan Teoman Öztürk arkadaşımız, önderliğinde bu saldırılardan kurtulma ve saldırılara karşı etkin bir mücadele yürütmenin içine girmişti.

"Birlik Haberleri" adlı yayınla tüm Mühendis ve Mimarlar arasında bir bilgilendirme ve ilişki aracı yaratılmıştı. Diğer yandan "ortak bina" çalışması yürütülmüştür. Bu iki çalışmanın temel hedefi, meslek odaları ile üyeleri arasındaki dağınıklığı gidererek her alanda yaşananları net ve açıklıklarla öğrenmek ve ortak davranışa yönelebilmek idi.

Teoman Öztürk'ün, TMMOB'yi dış politikada ABD ve AET'ye (AB) karşı bağımsızlığı temel alan bir mücadelenin yanı sıra, iç politikada baskı - teröre karşı TMMOB üyesi Mühendis ve Mimarların yanı sıra tüm bağımsızlıkçı, yurtsever, ilerici, sosyalist çevrelere güven vermenin ötesinde hareketlendirici örgüt konumuna getirdiğini söylemem yanlış olmayacaktır. Ve TMMOB 1974'le birlikte bağımlı, bürokratik devlet kurumu olmaktan sıyrılmıştır.

Ve Genel Sekreterliğim sürecinde, Maden Mühendislerinin bilgi ve becerilerini hayata geçirmedeki tek yandaşı olan maden işçilerinin sınıf sendikalarına kavuşmalarına yardımcı oldum ve başarılı olduğumu düşündüğüm bu çalışmadan dolayı Genel Sekreterlik görevini bıraktım. Ancak Maden Mühendisleri Odası'ndan ve TMMOB'den kopmadım, çünkü onlar toplumun duyduğu güveni artırarak sürdürüyorlar.

ve "...ancak halka dayalı iktidarların kurulmasıyla Türkiye, haklarını, yabancı ülkelere ve çok uluslu şirketlere karşı savunabilecektir" demiştir.

Bülent Ecevit'in ardından söz verilen TİP Genel Başkanı Behice Boran ise aşağıdaki noktaları vurgulamıştır: "...Meslek örgütleri, ülkenin genel politikası ile ilgilenirken, kendi kitlelerinin desteğini sağlamak için kitlelerin sorunlarına eğilmeye ağırlık vermediler ve üyelerinin özel sorunları ile politik çözümler arasında bağ kurmadılar. Yoksa bu örgütler kitleden kopuk, boş örgütler haline gelir. Kitle örgütleri bir siyasi parti değildir. Bir siyasi parti gibi davranıp, işçi sınıfının politikasını tayin etme yoluna da gitmemelidirler. Partiler de, peşin bir hükümle, kitle örgütlerinin kendilerine bağlanmasını isteyemezler."

Genel Kurul'dan sonra görev bölümü yaparak çalışmalarına başlayan Yönetim Kurulu, kamuoyuna şu açıklamayı yapmıştır: "Çok yönlü sömürüye ve antidemokratik uygulamalara karşı yurtsever ve çalışanlardan yana mühendis ve mimarların sesi haline gelen Birliğimiz, 20. Genel Kurulu'ndan güçlenerek çıkmıştır."

Bu dönem çalışma raporunun girişine "1975 dönemi, egemen sınıfların, halkın tüm kesimlerine yönelik yoğun baskılarına sahne oldu" sözleriyle başlanmış ve hemen ardından şu satırlara yer verilmiştir: "Resmi rakamlara göre 3 milyondan fazla işsiz bulunduğu, hayat pahalılığının alabildiğine arttığı, yolsuzluk ve rüşvet iddialarının ayyuka çıktığı, doğal ve insan gücü kaynaklarımızın yabancılara peşkeş çekildiği bu dönemde, MC (Milliyetçi Cephe) iktidarının, halka karşı olan kimliği gözler önüne serilmiştir. 1975 dönemi, aynı zamanda, fabrikalarda, okullarda,

resmi kurumlarda, köylerde her yerde faşizmin kol gezdiği bir dönemdir..." Emperyalist-kapitalist sistemin teknolojiyle, sermayesiyle yoğun saldırılarına hedef olunan bu dönemde, ABD ve AET (Avrupa Ekonomik Topluluğu) karşısında tam bir çaresizliğe düşüldüğü, tam bir teslimiyetçi politika izlendiği belirtilmektedir.

Çalışma raporunda sistemin bir analizi yapılmakta ve daha sonra "sistemin sorunlarının büyük oranlarda yansıdığı ülkemiz, sömürge nitelikli eski ve yeni düzenlemelerle, sermaye, teknoloji ve teknik hizmetiyle, dışa bağımlı, montajcı bir nitelikte sanayileşmesiyle, ucuz insan gücü, sanayi girdisi hammaddeleri ve kaynaklarıyla, yabancı ülkelerin sanayi ürünlerine açık pazar durumundadır" denilmektedir.

TMMOB'nin, teknik elemanların özel olarak ekonomik ve demokratik mücadelesinin, genel olarak da bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin araçlarından biri olduğu belirtilmiş ve örgütün, kendi uzmanlık alanında somutlaşan emperyalizme ve faşizme karşı anti-emperyalist ve anti-faşist çaba gösterirken, sermayeye ve onun bağılı olduğu dış kaynaklara karşı sosyal-politik muhalefetin bir parçasını kendi temsil ettiği kitlesiyle oluşturabileceğinin, ancak tüm çalışanlar adına sözcülük edemeyeceğinin bilincinde olduğu vurgulanmıştır.

Çalışma raporunda en uzun bölüm başlığı, "demokratik kuruluşlarla birlikte yapılan çalışmalar"dır. Bu bölümde, dayanışmanın önemi ve gerekliliği vurgulanmış, çalışmalarda üç yıldır benimsenen ve geçerli olan ilkedan yola çıktığı belirtilmiştir. Bu ilkeler;

- 1- Ortak çalışma programının somut sorunları içermesi,
 - 2- Bunun sağlanması durumunda, katılma ya da katılmama kararının TMMOB ve Odalarının yapacakları ortak toplantılarda karara bağlanacağı,
 - 3- Katılma kararı verildiğinde ise başından sonuna kadar çalışmada görev ve sorumluluk alınarak ortak eylemlere katılacağı
- şeklinde tanımlanıyordu.

70'li yıllarda TMMOB lokali

ODTÜ'deki gelişmeler, MEYAK, sendikalaşma forumu, DİSK'in güç birliği çağrısı, Hacettepe Üniversitesi'ndeki olaylar, gelişmeler karşısında 33 kuruluş yöneticisinin İçişleri Bakanlığı'na başvurusu, toplantılar, forumlar, mitingler ve ortak çalışmada adları geçen daha birçok kuruluş; Tüm Teknik Elemanlar Derneği (TÜTED), TÖB-DER, Türk Tabipler Birliği, DİSK, Tüm Öğretim Üyeleri Derneği, TÜM-DER, TUS-DER, Teknik Öğretmenler Derneği, TÜMAS ve Tüm İktisatçılar Birliği'dir (TİB). Türkiye II. Teknik Eleman Kurultayı da 7-8 Haziran 1975'te Ankara'da toplanmıştır. Kurultay sonucu yayımlanan raporda, teknik elemanların sendika mücadelesinin, tüm teknik elemanları çatısı altında toplayan bir kitle örgütünün önderliğinde süreceği ve bu önderliği üstlenebilecek tek örgütün TÜTED olduğu yazılmıştır. Çalışma raporunda, muhtemelen Mayıs 1976'da TÜTED organizasyonu ile toplanacak olan III. Kurultaya da TMMOB'nin yöresel toplantılar da yaparak çok etkin katılacağı vurgulanmaktadır.

"Birlik içi çalışmalar" bölümünde, ortak hukuk bürosu oluşturulduğu, ortak bina çabalarının sonuç vermediği, ancak TMMOB'nin de yer aldığı Mimarlar Odası mülkiyetindeki binada bazı katların boşalması üzerine Kimya, Harita ve Kadastro, Metalurji, Jeoloji, Fizik ve Şehir Plancıları Odalarının taşınması ile kısmen bir araya geldiği yazılmıştır. Çalışma Raporu'nda, 1973-74 döneminde kurulmaya ve çalışmaya başlayan TMMOB işyeri temsilciliklerinin sayısının, bu dönem kurulan 23 işyeri temsilciliği ile

144'e ulaştığı, ayrıca 17 işyerinden temsilcilik kurma isteği geldiği de yer almaktadır.

Çalışma raporunda ayrıca, Lice depremine bir heyetle gidildiği, 13 Eylül 1975 günü yapılan basın toplantısı ile örgütün şu görüşlerine yer verildiği belirtilmiştir; *"Kaybedilen canların sorumluları, halktan yana olmayan iktidarlardır. Ulusal politikalar saptanmadıkça felaketlerin önlenemeyeceği anlaşılmalıdır."* Bu dönemde mali raporlarda 2.294.175 TL'si Odalar hissesi geliri olmak üzere 2.326.466 TL gelir, 2.265.211 TL gider olduğu belirtilmiştir.

Yayın organı olan Birlik Haberleri'nin çok etkin olarak çıkarıldığı ve verilen mücadelede bu yayının öneminin yadsınamayacağını altı çizilmiştir. Gerçekten de 1 Eylül 1974'te ilk iki sayının çıkmasının ardından, 10.000 tiraj ve 24 sayfa ile yayımlanmaya başlayan yayın organı, daha sonra 50.000 tiraja doğru ve her 15 günde bir dolu dolu çıkmaya devam etmiştir. Her sayıda, Türkiye gündemindeki konularla ilgili detaylı çözümler-

melere, ayrıca örgütlenme, sanayi, sektörlerle ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

Örneğin, 23 Mayıs 1975 tarihinde, yani 20. dönem Genel Kurulu'nda çıkan Birlik Haberleri'nin 14. sayısının 6. ve 7. sayfalarında, *"Boraks: Stratejik Madenlerimiz Kimin Elinde"* başlığı ile verilen araştırmada, yabancı sermayenin oyalama politikalarına yer verilmiş ve MTA Enstitüsü'ne yaptırılan tetkik sonucunda, yabancı şirketin önce 9, sonra 14 ve nihayet 40 milyon ton olarak beyan ettiği rezervin 450 milyon tonu bulunduğu açıklanmıştır. Bu yayında, *"Borax (Holding) Ltd. yapısı"* başlığı ile, dünyadaki boraks tekeli olan şirketin yapılanması verilmiş ve *"Esir maden"* olarak o zaman yabancı bir şirketin tekelinde olan boraks cevherinin mutlaka devletleştirilmesi ve ileriye dönük araştırmalara hız verilmesi için araştırma ve uygulama arasındaki boşluğun doldurulmasına yönelik olarak Bor Araştırma Enstitüsü'nün kurulması gerektiği belirtilmiştir. Bu yazıda şu satırlar da yer almıştır: *"Tabiattaki en yüksek enerjiyi veren yakıt hidrojenidir. Ancak sıvı hidrojenin birtakım dezavantajları vardır. Bu nedenle katı yakıt daha avantajlı ve güvenlidir. Sovyetlerin fırlattığı Sputnik 1'de kullanılan yakıt bir hidrojen-bor (boran) bileşimidir. Ve Boraks artık stratejik bir maddedir."*

Yeni yüzyılın yakıtı *"Boran Bileşikleri"* başlığı altında da bor bileşiklerindeki yüksek enerjinin 1947'de İngilizlerce bilindiği, 1952 yılında ABD savunma bakanlığı tarafından bu amaçla *"ZIP"* projesinin başlatıldığı ve birçok üniversite, araştırma kuruluşu, hükümet laboratuvarı ve özel şirkete de yan araştırmalar yaptırıldığı belirtilmiştir.

Birlik Haberleri'nde grev ve toplu sözleşmeli sendikalaşma ile ilgili çalışmalara çokça yer verilmiş ve hemen her sayıda bu konu ile ilgili haber ya da yorumlar yer almıştır. 29 Ağustos 1975 sayılı Birlik Haberleri'nde, TMMOB üyesi, İnşaat Yüksek Mühendisi ve İTÜ Öğrenci Birliği eski Başkanı Harun Karadeniz'in ölüm haberine de yer verilmiştir. Aynı dergide, TMMOB Başkanı Teoman Öztürk'ün İmar ve İskân Bakanlığı'ndaki görevine son verildiği haberi de yer almıştır.

TMMOB'nin 20. çalışma dönemi, baskı ve saldırıların en üst noktalara çıktığı bir dönem olmuştur. Teoman Öztürk, 12 Eylül 1975 tarihli Birlik Haberleri'nde bu dönemi şöyle anlatmıştır: "Aylardır çalışanların her kesimine karşı planlı bir biçimde geliştirilen baskı, kıyım ve saldırılar, son günlerde yurtsever mühendis ve mimarlar üzerinde de yoğunlaşmaya ve yaygınlaşmaya başlamıştır. Tüm bakanlıklar, İskenderun Demir-Çelik, Karadeniz Bakır, Kırıkkale MKE tesisleri ve ODTÜ'de ve daha birçok yerde, üyelerimize ve örgütlerimizin yöneticilerine karşı girişilen toplu baskı ve kıyım uygulamaları, olanca şiddeti ile sürmektedir. Bu uygulamalar, tüm çalışanlara karşı, sömürünün aksamadan sürmesi için halkın ekonomik ve demokratik taleplerinin uyanışının önlenmesi için durmadan geliştirilen uygulamaların bir parçasıdır."

Ve yazı; "Halkın bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin emperyalist bağları koparacağı, MC iktidarının yurtseverlere karşı giriştiği tüm eylemlerin iflas edeceği, Türkiye'nin kaderinin Türkiye'de çizileceği günler gelene dek, ne yapılırsa yapılsın, Türkiye teknik elemanlarının yurtseverlik görev-

lerini yerine getireceğinden kimsenin kuşkusu olmamalıdır" şeklinde tamamlanmıştır.

Bu saldırıların yoğunlaştığı yerlerden biri de Seydişehir Alüminyum Tesisleri'dir. 26 Aralık 1975 günü çıkan olaylarda bir işçi ölmüştür. İnş. Yük Müh. Kemal Oyman, ağır şekilde hırpalanmış ve TMMOB İşyeri Temsilcisi Metalurji Yük Müh. Hikmet Bilge tutuklanmıştır. Kıyım uğrayan üyelere maddi katkı sağlamak için TMMOB bünyesinde "Sosyal Güvenlik Fonu" oluşturulmuş ve yine TMMOB bünyesinde kurulan "Ortak Hukuk Bürosu" ile baskı, işten çıkarma ve sürgünlere karşı yoğun bir uğraşa girilmiştir.

Yayın organının her sayısı, baş döndüren bir yoğunlukta ve dolulukta olmuş, hemen her konuda çalışma, araştırma ve etkinliklere yer verilmiştir. 19 Aralık 1975 tarihli Birlik Haberleri'nin 3. sayfasında "Yurt Dışına Beyin Göçü" ile ilgili yapılan açikoturum yer almış ve bu konu ile ilgili olarak Teoman Öztürk şunları söylemiştir:

"Bilindiği gibi, doğal kaynaklar ve insangücü yönünden her türlü olanağa fazlasıyla sahip olan ülkemiz, 20. yy sonlarında yoksulluk ve

Bülent ECEVİT, 20. Genel Kurul'da meslektaşlarımıza hitap ediyor

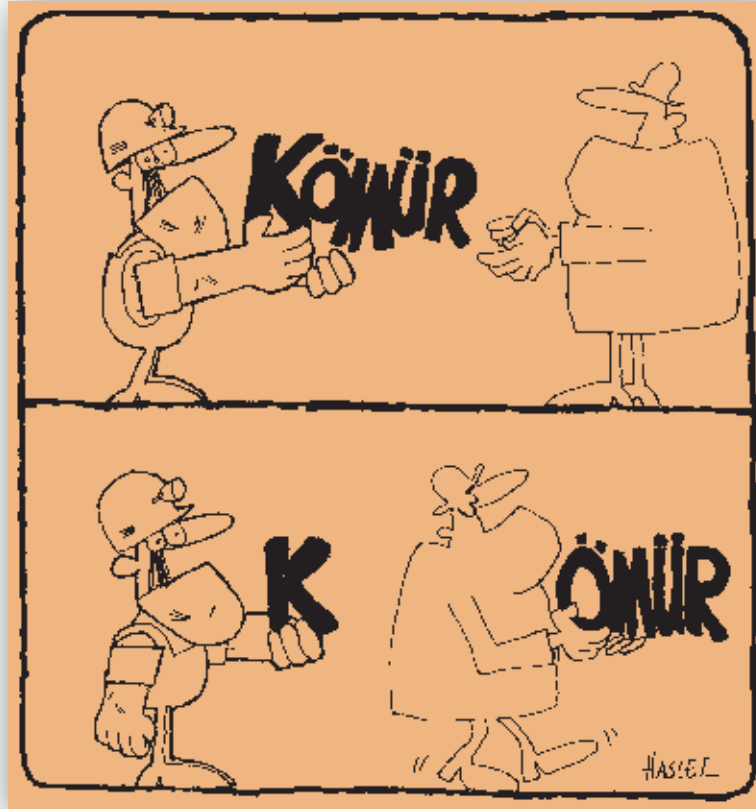
geri kalmışlıktan kurtulmakta, her geçen gün çözümü daha da güçleşen ve büyük boyutlara ulaşan sorunlar yaşamaktadır. Sorunlarımızın tümünün, ülkemizin içinde yer aldığı sistemden ve onun çıkarlarımıza ters düşen politikalarından kaynakladığı bilinen bir gerçektir. Bu sistem içinde, yıllardır tüm kaynaklarımız yurt dışına aktarılmakta, öte yandan çıkarlarımıza aykırı olanlar bu yurda getirilmektedir.

Bir yanda yok pahasına ihraç ettiğimiz krom, boraks gibi madensel hammaddeler, ekmediğimiz haşhaş, üretken olarak kullanamadığımız işçi, teknik eleman, doktor... Öte yandan, dış yardım adı altında gelen sömürücü krediler, çıkarlarımıza aykırı teknolojiler, haşhaştan elde edilen ürünler, pahalı mamul maddeler ve kaynaklarımızın denetimini ellerinde tutan yabancı uzmanlar. İşte beyin göçü biçiminde nitelenen, ancak bizim alanımızda

teknik işgücü göçü olarak ortaya çıkan sorun, bu yapının bir parçasıdır, bu yapıdan kaynaklanmaktadır.”

İlhan Tekeli de bu sorunla ilgili olarak şu noktanın altını çizmiştir: “Ben, daha çok üniversitelerden olan beyin göçü üzerinde duracağım. Bu kapsamda gerçek sorun, üniversitelerdeki görevlerini bırakarak yurt dışına göç edenlerin gitmesinde değil, fakat yurtdışına gidip de bu ülkelerde bilgi ve becerilerini artırmış olanların dönmemeleridir.”

Dönem içinde Birlik Haberleri, oda çalışmalarının sonuçlarının da aktarıldığı ve sadece üyelerinin değil, diğer basın-yayın organlarının ve partilerin de dikkatlice incelediği bir bilgi kaynağı olmuştur. 19 Aralık 1975 tarihli Birlik Haberleri'nin 29. sayısının başlığı “Birlik Haberleri İki Yaşında”dır ve en arka sayfasında bu yayınlı ilgili görüşler yer almıştır.

21. DÖNEM

(7 Mayıs 1976 – 25 Haziran 1977)

ÇİN'DE DEPREM... 650.000 KİŞİ YAŞAMINI YİTİRDİ...

28 Temmuz 1976 tarihinde Çin'de yüzyılımızın en fazla ölümlerle sonuçlanan depremi oldu. 8,2 büyüklüğündeki deprem, Çin'in fazla kıyılarını vurdu ve merkez üssü Tangsham kenti olan depremde bazı kaynaklara göre 500.000, bazı kaynaklara göre 650.000 kişi hayatını kaybetti.

Depremle ilgili olarak New York Times'da çıkan bir yazıya göre; sarsıntıdan hemen önce gökyüzü aniden aydınlanmıştı. Beyaz ve kırmızı ışıklardan oluşan bu ateş topu, 200 mil uzaktan bile görülmüş, birçok ağacın yaprakları yanmış ve sebzeler kavrulmuştu.

KANLI 1 MAYIS...

Yıl 1977... Taksim Meydanı...
1 Mayıs, ikinci kez yüz binlerce işçinin katılımıyla görkemli bir şekilde kutlanmaya başlanmıştır.

Ama birden çevredeki binalardan silah sesleri gelmiş, panzerler kalabalığın üstüne yürümüş, meydanı dolduran kalabalık panik içinde Kazancı Yokuşu'na koşmuştur. Yaşanan izdihamda 37 kişi can vermiştir. Emekçilere kimlerin kurşun sıktığı hâlâ bilinmemektedir.

1 Mayıs 77, Kazancı Yokuşu ve yüzbinler...

TMMOB YÖNETİM KURULU		
Yön. Kur. Başkanı	Teoman ÖZTÜRK	Mimarlar Odası
Yön. Kur. II. Bşk.	İsmet Rıza ÇEBİ	Makina Mühendisleri Odası
Sayman Üye	Medet ÖZBEK	İnşaat Mühendisleri Odası
Üyeler	Aybars UNGAN	Elektrik Mühendisleri Odası
	Güven DONATAN	Fizik Mühendisleri Odası
	Bülent ŞENER	Gemi Mühendisleri Odası
	Erdal AKMAN	Gemi Makinaları İşl. Müh. Odası
	Mustafa KURUKAFA	Harita ve Kad. Mühendisleri Odası
	Ertuğrul TONGUÇ	Jeoloji Mühendisleri Odası
	Murat GÜLTEKİNGİL	Kimya Mühendisleri Odası
	Samih ÖZGEN	Maden Mühendisleri Odası
	Melih TÖRELİ	Metalurji Mühendisleri Odası
	Ali AYDEMİR	Meteoroloji Mühendisleri Odası
	Sümmani CAN	Orman Mühendisleri Odası
	Cengiz CÜCÜ	Petrol Mühendisleri Odası
	Bülent TANIK	Şehir Planlama Mimar ve Mühendisleri Odası
	Aziz EKŞİ	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU	
Metin Oruç BEŞTEPE	Elektrik Mühendisleri Odası
Ertuğrul AMASYALI	Makina Mühendisleri Odası
Vural SEZER	Maden Mühendisleri Odası
Ergun UNARAN	Mimarlar Odası
Haldun ÖZEN	Harita ve Kad. Mühendisleri Odası

TMMOB DENETLEME KURULU	
Lütfü AKKAN	Elektrik Mühendisleri Odası
Raşit GÖKÇELİ	Mimarlar Odası
Erdoğan BALCIOĞLU	İnşaat Mühendisleri Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ	
Kaya GÜVENÇ	Makina Mühendisleri Odası

* 21. dönemde, Mustafa Kurukafa (Harita ve Kadastro Müh. Odası) ve Önder Küçükkaragöz (İnşaat Mühendisleri Odası) Genel Sekreter Yardımcısı olarak görev almışlardır.

TMMOB'nin 21. dönemi 7-8 Mayıs 1976 tarihlerinde Makina Mühendisleri Odası Toplantı Salonu'nda gerçekleştirilen Genel Kurul'la başlamıştır. 20. dönem TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Teoman Öztürk, Genel Kurul'da yaptığı açılış konuşmasında şunları söylemiştir:

"1975 dönemi, uluslararası tekelci sermayenin ve içteki uzantılarının bunalımlarının yükünün emekçi halkımıza ve her zamankinden daha pahalıya ödetildiği bir dönem olmuştur (...) Resmi rakamlara göre, ülkede 3 milyondan fazla işsiz bulunduğu, hayat pahalılığının alabildiğine arttığı, yolsuzluk ve rüşvet iddialarının ayyuka çıktığı, doğal ve insangücü kaynaklarımızın yabancılara peşkeş çekildiği bu dönemde, MC iktidarının halka karşı olan kimliği gözler önüne serilmiştir (...) Bu koşullar içinde bulunan ülkemizde bugün üretilen petrolün %30'una petrol tröstleri sahiptir. Fakat %50'nin üzerindeki bir payı onlar pazarlamakta, petrolden elde edilen kârın %50'den fazlasını götürmektedirler. Dünya nüfusunun %1'ini oluşturan Türkiye, dünya enerji üretiminin ancak %0,05'ini tüketebilmektedir. Nüfusumuzun %62'sinin elektrik enerjisinden yoksun olduğu ülkemizde, enerji alanındaki dışa bağımlılığın giderek arttırılması, sorunu çözümsüzlüğe götürmektedir (...) Bir depremde binlerce can kaybedilmekte ve sorun kaderin cilvesine bağlanabilmektedir (...) Kent toprakları milyarlık spekülasyonlara alet edilmektedir. Dünya Bankası ve bunun gibi uluslararası mali kuruluşlar, altyapı, konut vb alanlarda sömürünün en açık örneklerini sergilemekte; kentlerimizin gelişmesi, planlaması, altyapısı yabancı ellere ve çıkarlara terk edilmiş bulunmaktadır. İstanbul'u, İstanbul'da planlayan yabancı uzmanlar 151.000 liraya varan astronomik ücretlerle çalışmakta, kentleşmemizin denetimini yabancı çıkarlar yararına ellerinde tutmaktadırlar (...) Geçen dönemde gelişen çabalar olumlu, ancak yeterli değildir. Anti-faşist eylemin hız kazanması, emperyalist-ka-

pitalist sisteme karşı muhalefetin etkinliğinin artırılması; tüm yurtsever, devrimci güçler için yerine getirilmesi gereken acil ve kaçınılmaz bir görev olmaktadır."

TMMOB 21. Genel Kurulu'nca, İç Mimarlar Derneği'nin istemini ve TMMOB Yönetmeliği'ni incelemekle görevlendirilen komisyonun iç mimarların TMMOB bünyesine alınması konusundaki başvurusu, TMMOB kanunu ve yönetmeliği açısından incelenmiş ve bu çalışma sonucunda iç mimarların TMMOB bünyesine alınması 21. Genel Kurul'da oybirliği ile kabul edilmiştir.

21. Dönem Çalışma Raporu'ndan: *"...Yıllardır verilen mücadelelerle etkin bir güç haline gelen TMMOB, Odaları ve üyeleri; tüm ilerici, yurtsever, devrimci kişi ve kuruluşlar gibi, bu dönemde baskı ve saldırıların hedeflerinden biri haline gelmiştir. Üyelerimize ve yöneticilerimize yönelen kıyım, baskı, işkence, saldırı, yaralama, öldürme uygulamaları yanı sıra örgüt binalarımıza ve genel kurullarımıza da saldırılar düzenlenmiştir."*

Bu dönem içinde İnşaat Mühendisleri Odamızın İstanbul Şubesi yayın organı olan Teknik-Güç Gazetesi Yazı İşleri Müdürü, yiğit, devrimci meslektaşımız Zeki Erginbay, işkence sonucu katledilmiş, TMMOB ve Odaların katıldığı bir törenle İstanbul'da toprağa verilmiştir. Ayrıca, Birlik eski Genel Sekreteri Maden Mühendisi Çetin Uygur, Maden Mühendisleri Odası Genel Sekreteri Yalçın Çilingir, Maden Mühendisi M. Tayfun Özusu; gece yarısı kalmakta oldukları evlerinde kurşunlanarak yaralanmışlardır. Çaykur Genel Müdürlüğü'nde çalışan Makina Mühendisi Cemal Çetin Yılmaz, gözaltına alınıp işkenceye muhatap kalmıştır.

Ayrıca, TMMOB ve Odalarında faal olarak görev yapmakta olan Murat Turan, Berat Uzel, Hamit Karaçizmeli, Celal Göksu, Yılmaz Sarıoğlu, Şevket Açıkeli, Zekai Akay, faşist saldırılara hedef olmuşlardır.

Teknik eleman kuruluşlarının bir araya gelerek verecekleri ortak mücadelelerin, teknik elemanların sorunlarının çözümü yolunda önemli bir

adım olacağı sık sık vurgulanmış ve bu konuda çabalar harcanmış, 1974 ve 1975'te gerçekleştirilen I. ve II. Teknik Elemanlar Kurultayları ile bu çabalar önemli boyutlar kazanmıştır.

Teknik Eleman Kurultayları ve teknik eleman kuruluşlarının yaptıkları diğer çalışmaların değerlendirilmesi ile, 1976 başlarında III. Kurultay için hazırlık çalışmaları başlatılmıştır. TÜTED'in yürütücülüğü altında çalışmaya başlayan düzenleme komitesi, III. Kurultay programlama çabalarına girişmiştir. Kurultayın gündeminde;

- 1- Demokratik Hak ve Özgürlükler Mücadelesinde Teknik Elemanların Yeri ve Görevi
- 2- Sendikal Haklarımızı Nasıl Alırız?
- 3- Sendikal Haklara Giderken Güncel Sorunlarımızı Nasıl Çözeriz?

konulu tebliğlerin sunulması, tartışılması ve kararlar alınması yer almıştır.

Düzenleme komitesi ayrıca, kurultay öncesinde 14 ilde bölgesel toplantılar yapılmasını ve bu toplantılar için yerel örgütlere görev verilmesini de kararlaştırmıştır. Bu çalışmaların yapılmasından sonra, 150.000 teknik elemanı temsil eden 34 kuruluşun katıldığı III. Teknik Eleman Kurultayı, 22-23 Mayıs 1976 tarihlerinde Ankara'da yapılmıştır.

Kurultayın ilk gününde yapılan açılış konuşmalarından sonra, raporlar tartışılmıştır. Raporlar hakkında sunulan eleştirilerin ardından, kurultay kararları komisyonu karar tasarısı görüşülerek ve gerekli düzeltmeler yapılarak kabul edilmiştir. III. Teknik Eleman Kurultayı'nın sonuç bildirgesinde kısaca; "Grevli ve toplu sözleşmeli sendikal haklar için; MC iktidarının hazırladığı son yan ödemeler kararnamesindeki ayrıcalıkların kaldırılması için; MEYAK kesintilerinin kaldırılması için; halkımıza uygulanan faşist baskı ve terörün önlenmesi için; DGM'lerin kaldırılması için; TCK'nun 141-142. maddeleri ve tüm anti-demokratik yasaların kaldırılması için; faşist yuvalarının kapatılması için; işçi-memur ayrımının son bulması için; faşizme karşı ortak mücadelenin başarıya ulaşması

yolunda kendisine düşen görevi, gücü oranında yapmaya karardır" denilmiştir.

1976-77 döneminde çeşitli sivil toplum örgütleri ile birlikte gerçekleştirilen çalışmaların en önemli bölümü, DGM'lerle ilgili çalışmalardır. DGM'lerin kuruluşuna karşı öteden beri sürdürülen mücadeleler, DGM Yasa Tasarısı'nın yasalaştırılması istekleri ve çabaları karşısında güçlü bir biçimde geliştirilmiştir. Ankara'da Ankara Tabip Odası, AYÖD, Çağdaş Hukukçular Derneği, TİB, TMMOB, TÖB-DER, TÜMAS, TÜM-DER, TÜMÖD, TÜS-DER ve TÜTED, Haziran ve Temmuz 1976'da bir araya gelerek, ortak bir mücadele programı oluşturma çalışmalarına başlamışlardır.

Bu program çerçevesinde, 27 Eylül 1976'da Ankara'da yapılacak miting ve yürüyüş ile, daha sonra yapılacak bölgesel miting ve kapalı salon toplantıları yer almıştır. TMMOB ve Odaları, 18 Eylül günü yapılan ortak toplantıdan sonra, DGM'ye karşı mücadeleyi desteklemek üzere üyelerine çağrıda bulunulmuştur. Niyazi Ağırnaslı, Ahmet Yıldız, Gültekin Gazioğlu, Teoman Öztürk, Erhan Tezgör ve H. Fehmi Mavi'den oluşan tertip komitesinin düzenlediği ve TMMOB, TÖB-DER, TÜS-DER, TÜTED, TÜMAS, Halkevleri, TÜM-DER, TÜMÖD, Çağdaş Hukukçular Derneği, DGDF, LİSE-DER, İGD, İKD, AKD, Ankara Tabip Odası, PİM, TMGT, KTÖD ile mahalli derneklerin katılarak desteklediği 27 Eylül "DGM'ye Hayır" miting ve yürüyüşü Ankara'da yapılmıştır. Miting ve yürüyüş öncesinde, ülke genelinde afişler asılmış, bildiriler dağıtılmıştır. Yasalara uygun olarak afiş asan ve bildiri dağıtan yüzlerce kişi gözaltına alınmış, ancak tüm engellere karşın 27 Eylül'de "DGM'ye Hayır Miting ve Yürüyüşü", on binlerce ilerici yurtsever devrimcinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Ankara Valiliği bu mitingin ardından TÖB-DER'i faaliyetten alıkoymuş, DGM Yasa Tasarısı, ülkedeki tüm ilerici yurtsever devrimci kişi ve kuruluşların verdikleri etkin mücadeleler sonucunda, 11 Ekim 1976'ya kadar yasalaşmadığından, DGM'ler kapanmıştır.

Dönem içinde MC Hükümeti'nce yaratılan bir diğer önemli sorun da TRT ile ilgili olanıdır. Ülkedeki en önemli ve en yaygın kitle iletişim aracı olan TRT radyo ve televizyonunda, ele geçirme ve yönlendirme amaçlı girişimler eksik olmamış ve bu çabaların başarıya ulaşması için kıyım, baskı ve saldırı mekanizmaları çalıştırılmıştır.

Ancak bu uygulamalar, TRT'de çalışan yurtseverleri yıldırmamış, aksine daha bilinçli ve örgütlü mücadeleler verme yolunda önemli adımlar atılmasına neden olmuştur. TRT'de üyeleri bulunan 4 kuruluş; DİSK Yeni Haber-İş, TMMOB, TÜM-DER ve TÜTED, TRT'deki işyeri temsilcilerinin aracılığı ile yoğun bir çalışma sürdürmüşlerdir. Bu çalışmaların ilki, 13 Haziran 1976 günü yapılan TRT forumunda somutlaşmıştır. Geniş bir katılımın olduğu forumda, hazırlanan "TRT Raporu" okunmuş ve tartışılmıştır.

Bu çalışmanın dışında, TRT 5. Danışma Kurulu'nun toplandığı günlerde, 4 kuruluş bir basın

toplantısı düzenleyerek görüşlerini kamuoyuna iletmiştir. 21 Ağustos 1976 tarihinde, "TRT'deki faşist işgale son verilmelidir" adlı bir afiş bastırılarak tüm ülkeye dağıtılmıştır. Bu afişleme çalışmaları sırasında 4 kuruluşun yüzlerce üyesi ve yöneticisi gözaltına alınmış, daha sonra TRT'de çalışanlar üzerinde yoğunlaşan baskı ve kıyımlara ilişkin görüşler açıklanmış ve TRT'deki işgale son verilmesi, Danıştay kararlarına uyulması için 4 kuruluşun üyeleri arasında imza kampanyası açılmıştır. 26 Mart 1977 günü yapılan "TRT faşist işgalden kurtarılmalıdır" forumunda, dönem boyunca süren gelişmeleri yeniden değerlendiren bir rapor okunarak tartışılmış, görüş ve öneriler geliştirilmiştir. Rapor kaleme alınırken, işgalcilerin hiçbir dayanağı kalmadığı, yargı kararları ile kesinleşmiştir.

10 Aralık 1976 tarihinde, sabaha karşı, TMMOB'nin Ankara Konur Sokak'ta bulunan lokali saldırıya uğramıştır. Saldırganlar, lokalde

Mühendisler-Mimarlar alanlarda

Faşist saldırılar sürdürülüyor

TMMOB LOKALİ SALDIRIYA UĞRADI CİNA YETLER YOĞUNLAŞTI

Bu saldırı MC topluluğundan beslenen emekçi sınıf ve tabakaların karşı girişimi saldırıların bir parçası. Her gün yeni bir saldırı, yeni bir cinayet gerçekleştirilmektedir.

Emekçi sınıf ve tabakaların bir parçası olan toprak emenlar olarak bütün bu saldırı ve cinayetlere karşıyız. Yılmayacağız; her türlü baskı yöntemlerine karşı mücadele edeceğiz, etkin bir biçimde sürdürmeye kararlı olduk. Bizimle bir kez daha samiyununu açıklarız."

12 Demokratik Kuruluş faşist saldırıları kınadı

11 Aralık'ta bir araya gelen 12 demokratik kuruluş son günlerde yapılan saldırı ve cinayetleri basına yansıtan ortak bir açıklama ile kınadılar. Bu kuruluşlar şunlar: Ankara Tabip Odası, Ceğdağ Halkçıları Derneği, DGDFA, YİĞÖ, Halkçılar, İGÖ, İKÖ, TİB, TMMOB, TOB-DEM, TÜMAS, TÜN-DEM ve TÜTED. Açıklamada şu görüşlere yer verildi:

"Ölkemizde emekçi düzenlerini sürdürmek için her zaman baskıya ve zulme başvuran faşist sınıflar, köylülerden tahlikeye çalıştırdıkları emekçilerin ve beslenen emekçilerin saldırılarına devam etmektedir."

Eğitim kurumlarını ele geçirecek kendilerine faşist kadrolar yaratma emrinde olan güçler, yasadışı biçimde çalışanların birliğine yönelik olarak işçi memur ayırtımı kışkırtmakta ve "hukuk dışı" yöntemlerle örgütlü emekçi kesimler arasında faşist militanlar çıkararak faşist örgütlemelerle kitle tabanı yaratmayı amaçlamaktadırlar.

Bilimselce hazırlanan ve önceden planlanarak gerçekleştirilen olay dışı, köylülerin emekçi yöntemlerle sürdürülen emgen sınıflar tarafından övülen yönlendirme ve şikâyet me gerekçe yapılmaktadır.

Ayrıca olaylar son günlerin kınanılmaktadır:

1.) T.M.M.O.B Makina Mühendisleri Odası Adana Şubesi başkanından Gökhan Edge işkence ile öldürülmüştür.

2.) 8.12.1978 gecesi İleri Gençler Demek, Adana Şubesi başkan zorbalık tarafından basılarak tahrip edilmiştir.

3.) Türevi günde Halkçılar Şubelerine arat saldırılarını bir örneği olarak 8.12.1978 gecesi Dürmen Halkçılar bombalanmıştır.

4.) Siyasal Bilgiler Fakültesi öğrencisi Mustafa Halis Yarıbay 8.12.1978 gecesi evine yapılan saldırı sonucu kalbinden kurulanarak öldürülmüştür.

5.) 10.12.1978 gecesi TMMOB Lokalî kurşun yağmuruna tutulmuş ve aynı gün Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi öğrencilerinden Aynur Şentürk'ü kurşunla öldürmüştür.

Faşist çetelerin sahte "işsizlik bırakma" kampanyasının hemen ardından gelen bütün bu olaylarda, Ankara ve İstanbul Üniversiteleri rektörleri tarafından belirlendiği gibi saldırıya uğrayanların güvenliğini sağlama görevlerini, saldırılarına yanında yer alması ve filen saldırıya katılması artık tartışılmaz bir gerçektir.

Emekçi halkın mücadelesinden soyutlanmaya çalışılan ve saldırıların boyutları olan gençliğini yalnız bırakarak, saldırılara karşı durarak gençliği sevip çökerek her işkence ve denetimci güçlerin yumsama politikasıdır.

Bu saldırıların önlenmesi için:

MMO Adana Şubesi'nde çalışan Gökhan Edge işkenceyle öldürüldü

Başlıca günün önemli gelişmelerinden biri de, Makina Mühendisleri Odası Adana Şubesi başkanından Gökhan Edge'nin öldürülmesi. Olayın diğer özellikleri ayrıntıdan farklı olan bir yönü bulunuyor. Bu da; Edge'nin yasaları güvencesi altında bulunması gerektiği, yasaları uygulamakla yükümlü bulunan görevlilerin sorulama yöntemleri (1) altında can vermesi. Gökhan Edge'nin işkenceyle öldürülmesi, masraflarını yapan otobal ve bunu başlatılan birinci rapor. İle karıştırmış bulunuyor. Konuya ilişkin olarak Makina Mühendisleri Odası Başkanı İsmet Rıza Gebil'in yazdığı açıklamada şu görüşlere yer veriliyor:

"Yasaların güvencesi altındaki bir kişinin, gözaltında olduğu bir surede uygulanan işkence sonucu öldürülmesi bir suçtur. Adalet uğratan, suçların bulmak için demal hareketi gözetim ve idam olayı açığı karıştırılmaktadır."

Bu cinayeti protesto ediyor ve faillerin cezalandırılmasını talep ediyoruz."

Makina Mühendisleri Odası Başkanlığı, Özüz Tabiiyatımız, 14 Aralıkta, Tarih Tabiiyatı Birliği, Diyarbakır Tabip Odası, Ankara Tabip Odası, TMMOB ve MMC Adana Şubesi'ne bir yazı göndererek koma halinde bulunan Gökhan Edge'ye "sağhat edebilir" raporu veren doktor Nuriye Tokar için soruşturma açılmasını istedi. Gönderilen yazının sonuç bölümünde şunlar yazıyor:

"Koma halindeki İsmail Gökhan Edge'nin sağhat edebilirliği ilgilide olarak Dr.Nuriye Tokar tarafından bir rapor düzenlendiği iddiası da bazında yer almaktadır. Yine basında yer alan haberlere göre İsmail Gökhan Edge işkence sonucu öldüğü halde, adı geçen doktor, Edge'nin iddiası ile İbrahim'den Ölüme yolunda bir rapor vermiştir."

Söz konusu iddianın doğruluğu halinde Dr.Nuriye Tokar'ın doktorluk mesleği onunla aynı işkence içinde bulunduğu olaya çanak olmaktadır. Bir insanlık suçları olan işkencecinin suçlarını ortadan kaldırma veya çözümlenmesi yönelik girişimlerde bulunur bir kişinin devamlılığının doktorluk mesleği ile ne denli uyumsuz da kuruluşumuzca takdir edilcek bir husustur.

Bu nedenle söz konusu olayın soruşturulmasını, tarafımızca soruşturulması halinde Dr. Nuriye Tokar hakkında gerekli önlemlerin alınmasını ve soruşturma Odamıza bilgi verilmesini rica ederiz."

Makina Mühendisleri Odası Adana Şubesi ve üç Odamızın ortak Lokalî yasadışı olarak arandı

TMMOB Makina Mühendisleri Odası Adana Şubesi ile Makina Mühendisleri, Ziraat Mühendisleri ve Mimarlar Odasının ortaklığına sahip bulunan lokal 12 Kasım'da yasadışı olarak arandı. Burada bulunan mahkemelerimizde hakları verildi. Konu üzerinde Makina ve Ziraat Mühendisleri Odası, Ankara Şubesi, Kırsal Mühendisleri

üyelerimizin bulunmadığı bir saatte, sokaktan lokalin içine kurşun yağdırmışlardır. Konuyla ilgili olarak TMMOB Genel Sekreteri Kaya GÜVENÇ, "TMMOB Lokali gece yarısından sonra kurşun yağmuruna tutulmuştur. Perdelerle kapalı olan lokale rasgele açılan ateş sırasında lokalde bulunan görevliler, bir tesadüf eseri bu kurşunlara hedef olmamışlardır (...) Egemen sınıfların değil, ülkesinin ve halkının çıkarlarını savunan teknik elemanlar ve onların örgütleri, ülkenin dört bir yanında faşistlerin saldırısına uğramaktadır" açıklamasını yapmıştır.

Muradiye-Çaldıran çevresi, 24 Kasım 1976 günü bir depremle yıkılmıştır. On bini aşkın insanımızın öldüğü, on binlercesinin evsiz-barksız kaldığı bu depremde, Türkiye'nin her yanından gelen sivil toplum örgütleri, yöredeki çalışmalara katılmışlardır. TMMOB ve Odaları, 25 Kasım 1976 günü yaptıkları ortak basın açıklamasında, bu büyük felaketle ilgili görüşlerini dile getirmişlerdir. İlk olarak İnşaat, Mimar ve Şehir Plancıları Odalarından 5 kişilik bir komite yöreye gönderilmiş, TMMOB tarafından Lice depremi sırasında kurulan ve üye yardımlarının doğrudan halka iletilmesi amacını taşıyan deprem yardım fonu yeniden işletilmeye başlanmıştır. Ayrıca, Birlik Merkezi'nde giysi yardımı için kampanya açılmış, Deprem bölgesindeki inceleme komitesinin ilk getirdiği bilgilerin değerlendirilmesinden sonra, toplanan yardımların doğrudan halka iletilmesini sağlamak ve gerekli malzemeleri toplamakla görevli TMMOB komitesi, toplanan ilaç ve giysilerin Muradiye'ye ulaştırılmasını sağlamıştır.

Muradiye Belediye Başkanı ile TMMOB Başkanı, 14 Aralık 1976'da Muradiye'de düzenledikleri ortak basın toplantısında, halkın geçici barınma, yakacak, yiyecek, hayvancılık, ulaşım gibi sorunlarının çözülemediğini açıklamışlardır. Muradiye-Çaldıran depreminde yaralanarak Ankara'ya getirilen ve sonra terk edilen 50'ye yakın felaketzede, bir süre TMMOB'nin konduğu olmuş, sonra deprem yardım fonundan temin edilen biletlerle Van'a yolcu edilmişlerdir.

Bu dönemde, üniversite ve yüksekokullarda gelişen olaylar, ortaya çıkan sorunlar konusunda diğer demokratik kuruluşlarla birlikte yapılan çalışmaların yanı sıra, özellikle teknik eğitim kurumlarındaki sorunlar için de TMMOB ve Odaları çalışmalarını sürdürmüşlerdir. Teknik eğitim kurumlarındaki öğrenci temsilcileri, sorunlarını TMMOB ve ilgili Odalarına aktarmışlar, sorunlarının kamuoyuna iletilmesinde yardımcı olmalarını istemişlerdir. TMMOB ve Odaları, bu dönemde İzmir-Bornova, ADMMA, KTÜ, İTÜ ve ODTÜ'deki sorunlar konusunda yapılan açıklamalar ve düzenlenen basın toplantıları aracılığı ile, sorunları, görüşleri ve önerileri kamuoyuna iletmıştır.

Birliğin 21. dönemi içinde, aralarında meslektaşlarımızın da yer aldığı teknik elemanların sürdürdükleri sendikal hak mücadelesi, geçen dönemlerden daha hızlı ve güçlü bir biçimde gelişmiştir. Altınok'ta, SİSAG'da, ERALKO'da ve GEMAŞ'ta sürdürülen bu mücadeleler, bazen başarı, bazen de başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Ancak fiili mücadelelerle geçirilen bu deneyler, teknik elemanlar kitlesine önemli örnekler sergilemiş ve ileriki yıllarda verilecek mücadelelere ışık tutmuştur.

TMMOB'nin süreli ve giderek etkinliğini artıran yayın organı Birlik Haberleri, güç koşullar altında, fakat aksamadan, dönem sonunda 61. sayısına ulaşmıştır. Somut ülke ve meslek sorunlarından hareket edilerek sürdürülen anti-empyalist ve anti-faşist mücadelede yerini alan Birlik Haberleri, bir önceki çalışma döneminden bu dönemin sonuna kadar, bilimsel konulardaki çeşitli Oda ve komisyon çalışmalarının yanı sıra, güncel olaylara ilişkin görüşleri de kapsayan yayınlarını sürdürmüştür.

TMMOB'nin 21. dönemi ile ilgili diğer bazı gelişmeleri de aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür:

- TÖB-DER, TÜTED ve TÜR-DER tarafından 5 Şubat 1977 tarihinde düzenlenen "Ekonomik ve Demokratik Haklar Miting ve Yürüyüşü"ne

TMMOB, süren genel kurulları nedeni ile, düzenleyici olarak değil, destekleyici olarak katılmıştır.

- TMMOB tarafından ön çalışmaları yapılan "Fazla Kesilen Vergilerin Geri Alınması Kılavuzu", daha sonra demokratik kuruluşlara gönderilerek görüşleri alınmış, geliştirilmiş ve TMMOB, TÖB-DER, TÜR-DER, TÜTED ve TÜR-DER tarafından ortaklaşa bastırılarak dağıtılmıştır.

- 1976-77 döneminde faşist baskı ve saldırıların en yoğunlaştığı yerler, üniversite ve yüksekokullar olmuştur. Yüzlerce gencin öldürüldüğü, yaralandığı, işkenceye uğradığı üniversite ve yüksekokullarda bir kısım güvenlik görevlileri ve bir kısım yöneticilerin tarafı tutumları, saldırganları daha da azgınlaştırmıştır. Demokratik kuruluşlar, bu alanlardaki olaylar karşısında bir araya gelerek çalışmalar yapmışlar ve görüşlerini açıklamışlardır.

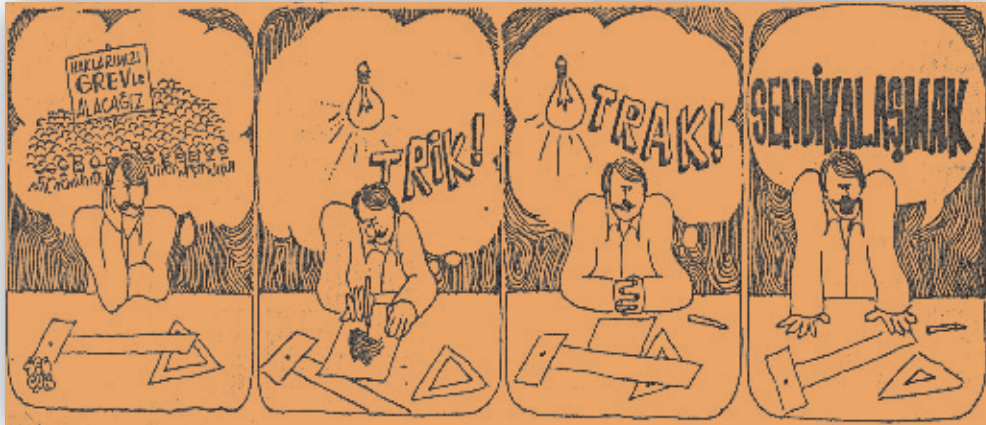
- Devrimci Belediyeler Derneği, TMMOB, TEKBANK-İŞ, TÜR-DER ve TÜTED, dönem boyunca bir araya gelerek İller Bankası ve belediyeler sorunu konusunda ortak çalışmalar yapmışlardır. İller Bankası'nda üyeleri bulunan kuruluşlar, üyelerinin sorunları konusunda işyeri temsilcileri ile bir araya gelerek görüş ve öneriler geliştirmişlerdir.

- İller Bankası ile ilgili konularda diğer demokratik kuruluşlarla yapılan çalışmaların yanı sıra, bu dönemde DİSK'e bağlı DEV-MADEN SEN, TÜTED, TÜR-DER ve TMMOB temsilcileri, MTA Genel Müdürlüğü'nde çalışan üyelerine yönelik bir çalışma yapmışlardır. MTA'da çalışanların ve işyeri temsilcilerinin katkılarıyla hazırlanan "MTA Arazi Yönetmeliği'nin Eleştirisi" başlıklı bu çalışma, 4 kuruluş tarafından yayınlanarak, üyeler ve kamuoyu bilgilendirilmiştir.

- TMMOB ve Odaları, 1976 yılında 4. Beş Yıllık Kalkınma Planı hazırlıkları için, DPT tarafından kurulan 70'ten fazla Özel İhtisas Komisyonu'na katılarak görüşlerini dile getirmişlerdir.

- TMMOB Çevre Sorunları Komisyonu tarafından 30 Kasım 1976 tarihinde "Ankara'da Hava Kirliliği" konulu bir panel düzenlenmiştir. Ankara Belediye Başkanı Vedat Dalokay, Ankara Tabip Odası adına Dr. Ergin Atasü ve ŞPMMO, Mimarlar, İnşaat, Makina ve Kimya Mühendisleri Odalarının temsilcilerinin katıldığı panelde yer alan görüş ve öneriler, Birlik Haberleri'nin 52. sayısında yayımlanmıştır.

- Bu çalışmaların dışında, TSE, Türk Loydu, MPM ve Dünya Enerji Konferansı Türk Milli Komitesi'nin yıl içindeki toplantılarına ve genel kurullarına katılarak Birlik görüşü aktarılmıştır.

22. DÖNEM

(25 Haziran 1977 – 13 Mayıs 1978)

ALDO MORO ÖLDÜRÜLDÜ...

16 Mart 1978 tarihinde, İtalya'nın eski başbakanlarından Aldo MORO kaçırıldı. Komünistleri ilk kez hükümete dahil edecek bir güven oylamasına katılmak üzere meclise giderken teröristlerin eline düşen bu önemli liderin kaçırılması ve öldürülmesine güvenlik güçleri seyirci kaldı.

İtalyan Cumhurbaşkanı Giovanni LEONE "Lockheed Skandalı" yüzünden yeni istifa etmişti. 70'lere dek tabu olan boşanma ve kürtaj yasaları, Hıristiyan Demokratların yenilgisi ve bir sivil toplum zaferi olarak yaşanan referandumlarla yeni geçmişti.

16 MART KATLIAMI...

Türkiye özellikle 1970'lerin ortalarından itibaren aydınlara, bilim insanlarına, sendikacılara, gençlere yönelik saldırılar ve katliamlara sahne oldu. Kamuoyu vicdanında derin yaralar açan toplu katliamlardan biri, 16 Mart 1978'te İstanbul Üniversitesi'nde gerçekleştirildi. İ.Ü.'den çıkıp Eczacılık Fakültesi önüne gelen bir grup öğrenciye bomba atıldı ve ateş açıldı. Saldırı sonucunda 7 öğrenci öldü, 100'den fazla öğrenci yaralandı. Kamuoyunda büyük bir tepkiyle karşılanan olayı protesto eden DİSK, 20 Mart'ta "Faşizme İhtar Eylemi" düzenledi.

16 Mart katliamı

TMMOB YÖNETİM KURULU		
Yön. Kur. Başkanı	Teoman ÖZTÜRK	Mimarlar Odası
Yön. Kur. II. Bşk.	Murat GÜLTEKİNGİL	Kimya Mühendisleri Odası
Sayman Üye	Bülent TANIK	Şehir Planlama Mimar ve Mühendisleri Odası
Üyeler	Aybars UNGAN	Elektrik Mühendisleri Odası
	Şerafettin GÜLTEKİN	Fizik Mühendisleri Odası
	Naci ÇANKAYA	Gemi Mühendisleri Odası
	Erdal AKMAN	Gemi Makinaları İşl. Müh. Odası
	Mustafa KURUKAFA	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
	Aygün ÇİLİNGİR	İç Mimarlar Odası
	Berat UZEL	İnşaat Mühendisleri Odası
	Ersin ÖNSEL	Jeoloji Mühendisleri Odası
	Yalçın ÇİLİNGİR	Maden Mühendisleri Odası
	Uğur ERKAN*	Makina Mühendisleri Odası
	Melih TÖRELİ	Metalurji Mühendisleri Odası
	Ali AYDEMİR	Meteoroloji Mühendisleri Odası
	İsmet ÖZTUNALI	Orman Mühendisleri Odası
	Hüseyin GÜRÇAN	Petrol Mühendisleri Odası
	Sinan VAROL	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU	
Meftin Oruç BEŞTEPE	Elektrik Mühendisleri Odası
Rüştü ÖZAL	İnşaat Mühendisleri Odası
Besalet TİMUÇİN	Gemi Makinaları İşl. Mühendisleri Odası
Gürol GÜRKAN	Mimarlar Odası
Haldun ÖZEN	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası

TMMOB DENETLEME KURULU	
Lütfü AKKAN	Elektrik Mühendisleri Odası
Atilla ERGÜLEÇ	Makina Mühendisleri Odası
Hüseyin TANRIÖVER	Mimarlar Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ	
Kaya GÜVENÇ	Makina Mühendisleri Odası

* Uğur ERKAN'ın 20.02.1978'de ayrılması ile Fevzi ŞOLT görev yapmıştır.

* 22. dönemde Mustafa Kurukafa (Harita ve Kadastro Müh. Odası), Oğuz Türkyılmaz (Makina Mühendisleri Odası) ve Önder Küçükkaragöz (İnşaat Mühendisleri Odası) Genel Sekreter Yardımcısı olarak görev almışlardır.

TMMOB 22. Olağan Genel Kurulu, 25-26 Haziran 1977 tarihlerinde Makina Mühendisleri Odası Toplantı Salonu'nda yapılmıştır. Kanlı 1 Mayıs'ın sonrasına denk gelen Genel Kurul'da, TMMOB Başkanı Teoman Öztürk'ün yaptığı açış konuşmasında o günlerde ülkenin içinde bulunduğu koşullar vurgulanmaktadır: "(...) Sömürü, baskı, saldırı, işkence ve zulüm uygulamalarının ülkeyi kasıp kavurduğu, halkımızın daha fazla açlığa, daha fazla işsizliğe mahkûm edildiği, ülkede kol gezen faşist silahlı çetelerce yüzlerce insanımızın öldürüldüğü, binlercesinin yaralandığı, ancak gelişen mücadelelerin engellenemediği bir yıl, bir çalışma yılı bugün tamamlanmaktadır. 3 milyon dolayında işsiz bulunduğu ülkemizde, çalışan nüfusun %43'ü asgari ücretin altında bir gelirle çalışmakta, kentlerde çalışan nüfusun %25'i işportacılık, simitçilik ve ayakkabı boyacılığı yapmaktadır. Bu rakamlar, sömürü düzenini açıkça anlatmaktadır. Bu düzene karşı çıkan ilericiler, demokrat yığınlar ve onların örgütlerine yöneltilen baskılar, saldırılar ve siyasi cinayetler artırılmış, yaygınlaştırılmıştır. İşçiler, köylüler, öğrenciler, öğretmenler, teknik elemanlar, fabrikada, tarlada, okulda, sokakta, evlerde kurşunlanmışlardır. Demokratik örgütlerin binaları saldırılara uğrayıp, tahrip edilmiştir. Siyasi partilerin ve demokratik kitle örgütlerinin toplantılarına yöneltilen terapist saldırılar unutulmamıştır. 1 Mayıs katliamı bunun açık örneğidir. Ancak bir gerçeği daha vurgulamak gerekir. Bu uygulamalar, emekçi yığınların bağımsızlık ve demokrasi mücadelesini geriletememiştir. Bu dönemde yeterli olmasa da anti-faşist, anti- emperyalist eylemde önemli adımlar atılmıştır."

TMMOB'nin 22. dönem başlangıcında genel seçimler yeni yapılmıştır. 4. Demirel Hükümeti'nin ardından 2. Ecevit Hükümeti'nin kurulduğu sırada, TMMOB Genel Kurulu yapılmıştır. Bu nedenle, Genel Kurul'a birçok bakan ve milletvekilinin yanı sıra, demokratik kitle örgütlerinin başkanları ya da temsilcileri ile sosyalist partilerin genel başkanları da katılmışlardır. Ana-

yasa Mahkemesi Başkanı Kani Vrana, Danıştay Başkanı İsmail Hakkı Ülgen, Başbakan Ecevit, sanatçı Yılmaz Güney, TTB Başkanı Erdal Atabek, TİP Genel Başkanı Behice Boran, CHP Genel Sekreteri Orhan Eyüboğlu ile bazı bakanlar, İzmit, Antalya ve Adana belediye başkanları, sendikalar, Kıbrıs TMMOB Başkanı Ergun Vehbi, Barolar Birliği Başkanı Faruk Erem, Çağdaş Hukukçular Derneği Başkanı Halit Çelenk, TÖB-DER Başkanı Gültekin Gazioğlu, Köy-Koop Genel Başkanı Ahmet Altun, Türk Hukuk Kurumu Başkanı Mümtaz Soysal'ın katıldıkları Genel Kurul'a, çeşitli birlik ve dernekler de mesajlar göndermişlerdir.

Genel Kurul'da bir konuşma yapan Bayındırlık Bakanı Abdülkerim Zilan, "(...) Hepimizin ulusça yaşadığı, karşı koyduğu, acılı bir dönemden yeni sıyrılıyoruz. Arkada bıraktığımız yakın geçmişte, toplumumuzun önemli bir kesimini oluşturan Türkiye Teknik elemanları da, öbür kesimler gibi, saldırılara, baskılara ve kısımlara uğradılar. Ama demokratik yaşamı korumak, sınırlarını genişletmek uğruna yılmaksızın mücadelelerini sürdürdüler, katlanılmaz katlandılar. İç barışın ve demokrasinin yeniden geçerli kılınmasında önemli ve etkin bir rol oynadılar (...)" demiştir.

Konuk başkanların neredeyse tamamının konuşma yaptığı Genel Kurul'da, bütçe, yönetmelikler, seramik ve cam mühendislerinin kaydolacakları odayı belirleme komisyonu, ana sorunlar komisyonu ve yeni yıl çalışma esaslarını belirleme komisyonu kurulmuş; TMMOB'nin 22. Genel Kurulu'nda Yönetim Kurulu'na yöneltilen çeşitli eleştirilere uzun uzun yanıt veren TMMOB Başkanı Teoman Öztürk, konuşmasının bir bölümünde "(...) TMMOB, kendi varlığını korumak için Birlik binasının alt katındaki çepeçevre cam olan yere, faşist saldırıların yoğunlaştığı dönemde 3-5 yurtseverin, devrimcinin daha ölmemesi için duvar çevirtmek istemiştir arkadaşlar, bunun maliyeti 20 bin liradır. Birliğin Odalarının bütçesi 50 milyon liradır. Bu yirmi bin lirayı veremedi odalar bize. Birlik'te çalışan ve sizin bütün bu değerlendirmeyi

yapmasını istediğiniz arkadaşlar, ayın 15'inde, 20'sinde maaşlarını alamazlar, hiç dokunmuyorsunuz bu noktalara. Birliğin güçlenmesi, Birliğin işçi sınıfı mücadelesine katkıda bulunması istenilen bir şey; ama ne yapıyorsunuz, hangi birleştirici görüşlerle savunuyorsunuz bu görüşleri, hanginiz çıktınız, güçlendirmeye kalktınız Birliği. İçinde yaşadığımız ortamı uzun uzun tariflemeye gerek yok. Başta işçi sınıfı olmak üzere, tüm emekçi kitlelere yönelen baskı, sömürü ve zulümden bol bol bahsediyoruz. Ancak bunun lafta kalmaması, gerçekte eyleme geçmesi lazım, bunun için de TMMOB'nin niteliğini iyi kavramak ve o nitelikte bir örgütü güçlendirmek için elden gelen her şeyi yapmak lazım" diyerek, TMMOB'nin görevini çok zor koşullarda yaptığını söylemiştir.

Genel Kurul'da, Yeni Dönem Çalışma Esaslarını Belirleme Komisyonu Raporu'nun görüşmeleri sonunda; TMMOB'nin, anti-emperyalist, anti-faşist ve anti-şövenist olmak, ekonomik ve demokratik haklar için mücadele etmek, mücadelenin en geniş kitle tabanında yaygınlaşmasına çalışmak, örgütsel disipline özen gösterirken örgütsel bağımsızlığı korumak, ancak işçi sınıfının devrimci mücadelesinin yol göstericiliğini yapmak, siyasi farklılıkları hareket noktası haline getirmemek gibi esasları, ilke edinmesi benimsenmiştir.

Bu Genel Kurul'da, TMMOB Yönetmeliği'nin adı "Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Tüzüğü" olarak değiştirilmiş, Birlik organlarına "Birlik Danışma Kurulu" eklenmiştir. TMMOB İşyeri Temsilciliği Yönetmeliği ile TMMOB Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Yönetmeliği ise yeniden düzenlenmiştir.

22. Dönem Yönetim Kurulu Çalışma Raporu incelendiğinde, TMMOB'nin gerek örgüt içi çalışmalarında, gerekse demokratik kitle örgütleri ile olan ortak çalışma ve eylemlerde ortaya çıkan aksamlar nedeniyle, çalışma esaslarına ilişkin bir tartışma gündeme gelmiştir. Örgüt içi ayrılıkçı tavırların kemikleştiği, demokratik kitle örgütleriyle ortak çalışma ve eylemlerde anlaş-

ma zeminin güçlkle ve gecikmeyle sağlandığı bir dönem yaşanmıştır. Bu dönemde TMMOB Yönetim Kurulu, Genel Kurul'da kabul edilen yeni dönem çalışma esasları doğrultusunda faaliyet gösterme çabası içinde olmuştur.

TMMOB Yönetim Kurulu, dönem içinde demokratik örgütlerle yaptığı çalışmalarda yaşanan tutarsız ve kısırtıcı tartışmalar nedeniyle çok şeylerin kaybedildiğini görerek çalışma raporunda "Demokratik örgütlerin yapı ve niteliğini unutarak onları bir siyasal parti gibi gören ve bu alanı dar siyasal çıkarlar için başlıca ve vazgeçilmez bir alan olarak seçenler; siyasal örgütler platformlarında yapılması gerekenleri demokratik örgütler platformlarında yapmaya çaba harcayanlar; bugün

için hem genel mücadeleyi, hem de demokratik örgütlerin verebileceği mücadeleyi engellemektedirler" değerlendirmesini yapmıştır. TMMOB bu dönemde; TÖB-DER, TÛM-DER, KÖY-KOOP, TÛTED, TÛS-DER, Halkevleri, DGDF, İGD, ÇHD, İKD, AKD, TİB, TÛMÖD, ATO, SGB, DHKD, İM-DER, TÛM-ZERBANK-DER, PİM, TÛM-OR-DER, ENERJİ-DER, İŞÇİ KÛLTÜR-DER, T. ZİRAATÇİLER-DER, DEVSAN-DER, ANK. DEMİRYOLLARI M. DER, HSM-DER, SHM-DER ile birlikte çalışmalar yapmıştır.

Çalışma Raporu'nda yer alan bazı açıklamalar da şu şekildedir: "Demokratik örgütlerin merkezi organizasyonu ile, DİSK'in öncülüğünde düzenlenen 1 Mayıs 1977 Mitingi'ne katkı ve katılım sağlanmıştır. Miting sonlarına doğru egemen güçlerin tertipleri ile kana bulanana, 34 insanımızın öldüğü, yüzlencesinin yaralandığı 1 Mayıs 1977 katliam tertipçilerine ve onların uşaklarına karşı gerekli tavır konmuştur." Demokratik örgütlerce 18 Eylül 1977 günü Ceyhan'da düzenlenen "Taban Fiyatlarını Protesto Miting ve Yürüyüşü"ne, 9 Ekim 1977'de Niğde'de düzenlenen "Taban Fiyatlarını ve Hayat Pahalılığını Protesto Miting ve Yürüyüşü"ne, Antalya'da düzenlenen "Taban Fiyatlarını, Hayat Pahalılığını ve Faşist Baskıları Protesto Miting ve Yürüyüşü"ne, Kasım 1977'de Trabzon, Bursa ve Denizli'de düzenlenen "Taban Fiyatlarını ve Hayat Pahalılığını ve Faşist Saldırıları Protesto Miting ve Yürüyüşü"ne, 24 Aralık 1977'de İzmir'de düzenlenen "İşsizliği, Hayat Pahalılığını ve Faşist Baskıları Protesto Miting ve Yürüyüşü"ne, 15 Ocak 1978'de İstanbul'da düzenlenen "Faşist Baskıları ve Hayat Pahalılığını Protesto Miting ve Yürüyüşü"ne etkin katkı ve katılım sağlanmıştır. 16 Mart 1978'de İstanbul Üniversitesi'ne faşist silahlı çeteler tarafından yapılan bombalı, silahlı saldırı ile 6 öğrencinin öldürülmesi üzerine, DİSK'in 20 Mart 1978'de gerçekleştirdiği "Faşizme İhtar Eylemi"ne destek verilmiş ve bu eylemi hazırlanışı, uygulanışı ve sonuçları ile anti-faşist mücadele yolunda atılan önemli bir adım olarak değerlendirilmiştir. Bu

dönemde "Faşist Örgütler Kapatılsın Kampanyası", bir başka çalışma olarak hayata geçirilmiştir.

TMMOB 22. Olağan Genel Kurulu'nda yapılan tüzük değişikliği gereğince, Danışma Kurulu, 22 Ekim 1977 ve 18 Mart 1978 tarihlerinde iki kez toplanmıştır. TMMOB ve Odaların örgütlenmeleri konusunda üç çalışma yapılmıştır. Birinci çalışmada, mesleki uğraşları birbirine yakın Odaların, uzmanlık alanlarının korunması kaydıyla birleştirilmesi çalışması yapılmıştır. Bu konuda bazı çalışmalar yapılmakla birlikte bir gelişme sağlanamamıştır. İkinci çalışma, İl Koordinasyon Kurulları'nın kurulması ve çalıştırılması yönünde olmuştur. Yönetim Kurulu kararı ile "İl Koordinasyon Kurulları Çerçeve Protokolü" yürürlüğe sokulmuş, İstanbul ve İzmir'e ek olarak Samsun, Diyarbakır, Adana, Bursa, Kocaeli, Zonguldak, Sivas ve Denizli illeri Koordinasyon Kurulları kurularak, çalışmaları başlatılmıştır. Üçüncü çalışma, işyeri temsilcilikleri ile ilgili olmuştur. TMMOB Yönetim Kurulu kararı ile "İşyeri Temsilcilikleri Yönetmeliği" yürürlüğe sokulmuş, çalışmalar, Ankara dışındaki illerde Koordinasyon Kurulları aracılığıyla sürdürülmüştür. TMMOB, bu dönemde örgütün hukuk işleri ve üyelere yapılacak hukuk yardımını düzenlemek için "TMMOB Hukuk İşleri Yönetmeliği"ni çıkarmış, bu yönetmelik ve 12 Ekim 1976'da yürürlüğe giren "TMMOB Sosyal Yardım ve Dayanışma Yönetmeliği" kapsamında çalışmalar yapmıştır.

Bu dönemde uzmanlık alanlarındaki çalışmalar olarak; demir-çelik, alüminyum, bakır, kentleşme ve küçük sanayi, ulaşım, turizm, toplu konut, kırsal alanlardaki sorunlar, çevre sorunları, teknik hizmet ithali-teknoloji transferi, eğitim ve deprem konularında çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalardan "TMMOB Enerji Raporu", "TMMOB Uçak Sanayii Raporu", "TMMOB Yakacak Raporu", "TMMOB İsdemir Dosyası", "TMMOB Vardiya Sorunu Raporu" yayımlanmıştır.

TSE'nin önemi/gereğesi 1976 yılında yapılan TSE Genel Kurulu'nun, TMMOB'nin başvurusu

sonucunda Danıştay tarafından iptali sonucunda, Ocak 1978'de yapılan Olağanüstü Genel Kurul'da da usulsüzlüklerine yasal kılıf hazırlamak amacıyla yönetmelik değişiklikleri yapılması ve anti-demokratik uygulamaların sürdürülmesi nedeniyle açılan dava sonucunda Danıştay tarafından yürütmeyi durdurma kararı verilmiştir. TMMOB, Dünya Enerji Konferansı Türk Milli Komitesi'nin çalışmalarına ve genel kuruluna, Milli Prodüktivite Merkezi Genel Kurulu'na, Türk Loydu Genel Kurulu'na ve UNESCO Türkiye Milli Komitesi XV. Genel Kurulu'na temsilcileriyle katılarak görüşlerini savunmuştur. MEB Mesleki ve Teknik Eğitim Yüksek Danışma Kurulu toplantısına katılarak görüşlerini belirten TMMOB, Emekli Sandığı Müdürler Kurulu üyeliği

için TÜR-DER'in adayını destekleyerek bu kurula girmesini sağlamıştır.

İki yılı aşkın süredir yayımlanan "Birlik Haberleri", maddi nedenlerle 1 Ağustos 1977'den sonra yayımlanamamıştır. Bu dönemde etkinlikler TMMOB Bülteni aracılığıyla bildirilmeye çalışılmıştır. Bu döneme kadar düzensiz bir biçimde gelişen dış ilişkilerin geliştirilmesi amacıyla bir çalışma yapılarak "TMMOB Dış İlişkiler Raporu" hazırlanmış ve TMMOB Dış İlişkiler Komitesi kurulmuştur. Dış ilişkilerde gerek COPISEE üyeleriyle ve gerekse diğer mühendis ve mimar örgütleriyle ilişkiler sürdürülmeye çalışılmış, çeşitli ülkelerden ikili ilişki kurulması önerileri alınmış, Dünya Mühendis Örgütleri Federasyonu'nun tüzüğü istenilmiştir.

Yıl 1978, yine Ecevit Başbakan ve yine kuyruklar...

23. DÖNEM

(13 Mayıs 1978 - 19 Mayıs 1979)

CAMP DAVID ANTLAŞMASI İMZALANDI...

17 Eylül 1978'de İsrail ile Mısır arasında Camp David Antlaşması imzalanmıştır. Antlaşma için sürdürülen görüşmelere ABD Başkanı Jimmy CARTER da aktif olarak katılmıştır. Zirve öncesinde ABD Başkanı CARTER, yaptığı açıklamada, "Camp David buluşması fiyasko olursa sorumlu benim" demiştir.

Camp David Antlaşmaları iki ayrı çerçeve antlaşmadan meydana gelmektedir. Bu iki çerçeve antlaşmadan biri, Ortadoğu barışının esaslarını çizmekte olup, Batı Şeria ile Gazze ve Filistin meselesini ele almaktadır. Diğeri ise, İsrail ile Mısır arasındaki barışın esaslarını çizmekte, yani Sina Yarımadası'na ait bulunmaktadır.

KAHRAMANMARAŞ OLAYLARI...

Kahramanmaraş'ta 22 Aralık 1978 tarihinde başlayan ve günlerce devam eden şiddet olaylarında 105 kişi ölmüş, 176 kişi yaralanmıştır.

19 Aralık'ta bir sinemaya bomba atılmasının ardından, Alevilerin bombaladığı söylentisi yayılınca, sinemanın bombalanmasından sorumlu tutulan iki öğretmen 21 Aralık'ta öldürülmüştür.

Kahramanmaraş olayları sonrasında 13 ilde sıkıyönetim ilan edilmiş ve 6 Sıkıyönetim Mahkemesi kurulmuştur.

Kahramanmaraş
olayları

TMMOB YÖNETİM KURULU		
Başkan	Teoman ÖZTÜRK	Mimarlar Odası
II. Başkan	İ. Rıza ÇEBİ	Makina Mühendisleri Odası
Sayman Üye	Zeki DOĞAN	Maden Mühendisleri Odası
Üyeler	Aybars UNGAN	Elektrik Mühendisleri Odası
	Cabbar BARAN	Fizik Mühendisleri Odası
	Şevki BAKIRCI	Gemi Mühendisleri Odası
	Ümit DALAMAN	Gemi Mak. İşl. Müh. Odası
	Mustafa KURUKAFA	Harita ve Kad. Müh. Odası
	Ersin ÖNSEL	Jeoloji Mühendisleri Odası
	Hulusi GÖNENLİ	İç Mimarlar Odası
	Medet ÖZBEK	İnşaat Mühendisleri Odası
	Murat GÜLTEKİNGİL	Kimya Mühendisleri Odası
	Melih TÖRELİ	Metalurji Mühendisleri Odası
	Ali AYDEMİR	Meteoroloji Mühendisleri Odası
	Celal ÇOBAN	Orman Mühendisleri Odası
	Hüseyin GÜRÇAN	Petrol Mühendisleri Odası
	Yusuf OKÇUOĞLU	Şehir Planlama Mimar ve Mühendisleri Odası
	Kemal YENER	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU	
Rüştü ÖZAL	İnşaat Mühendisleri Odası
Metin Oruç BEŞTEPE	Elektrik Mühendisleri Odası
Besalet TİMUÇİN	Gemi Mak. İşl. Müh. Odası
Gürol GÜRKAN	Mimarlar Odası
Haldun ÖZEN	Harita ve Kad. Müh. Odası

TMMOB DENETLEME KURULU	
Lütfi AKKAN	Elektrik Mühendisleri Odası
Hüseyin TANRIÖVER	Mimarlar Odası
Süleyman YILMAZ	Makina Mühendisleri Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ	
Kaya GÜVENÇ	Makina Mühendisleri Odası

* 23. dönemde Mustafa Kurukafa (Harita ve Kadastro Müh. Odası), Oğuz Türkyılmaz (Makina Mühendisleri Odası) ve Önder Küçükkaragöz (İnşaat Mühendisleri Odası) Genel Sekreter Yardımcısı olarak görev almışlardır.

TMMOB'nin 23. Genel Kurulu, 13-14 Mayıs 1978 günlerinde Ankara'da DSİ Konferans Salonu'nda toplanmıştır. Gündem gereği Divan Başkanlığı seçimine geçilmiş, tek aday olan Arif MERDOL, oybirliği ile Divan Başkanlığı'na getirilmiş, başkan yardımcılıklarına ise Cemal TALU ile Gürol GÜRKAN oybirliği ile seçilmişlerdir.

Açılış konuşmasını yapmak üzere kürsüye gelen Yönetim Kurulu Başkanı Teoman ÖZTÜRK, konuşmasına delegeleri ve konukları selamlayarak başlamış ve "Yaklaşık 12 aylık çalışma döneminizin ilk yedi ayı MC döneminde geçti" diyerek devam etmiştir. Teoman ÖZTÜRK, konuşmasının sonraki bölümünde şunları söylemiştir:

"Ülke ekonomisini batağa sürükleyenler, emperyalist-kapitalist sistemin bunalımlarının yükünü geniş halk kitlelerinin sırtına bindirenler, ülkeyi kana boğdular, bu yolda en acımasız yol ve yöntemleri kullandılar. Buna rağmen gelişen, güçlenen mücadeleyi engelleyemediler. Bağımsızlık ve Demokrasi mücadelemizin bayrağını yükselterek kendilerinden sonra gelenlere devredenleri huzurunuzda saygı ile anıyor, onların mücadele bayrağını daha da yükselteceğimizi açıklamayı bir görev sayıyoruz.

31 Aralık 1977 günü düşen MC'nin yerine CHP-Bağımsızlar hükümeti kuruldu. Ama yaklaşık 4 aydır MC dönemi saldırıları azalmadı, arttı. Geçtiğimiz MC dönemlerinde etkin görevler yapan faşistler, hâlâ görevleri başında. Etkin bir mücadelenin sürmesi için, emperyalizme, faşizme, şovenizme karşı emekçi kitlelerin dayanışması ve ortak mücadelesinin sürmesi gerektiğini biliyoruz. Ama yapılması gerekenler yeterince yapılamadığını, bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi veren güçlerin dağınıklığının hâlâ giderilemediğini, emperyalizme ve faşizme karşı güçlü bir biçimde dikililmesi gereken günlerde, sosyal pratikten kaynaklamayan, hiçbir şey getirmeyen kavram tartışmalarıyla nelerin yitirildiğini biliyoruz. Gün, zaman yitirme günü değildir. Gün bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde varım diyenlerin, zaaf-ları, güncel hesapları bir yana bırakıp, örgütlü ve güçlü mücadeleleri kotarma günüdür." Teoman ÖZTÜRK, daha sonra konuşmasına şöyle devam etmiştir:

"Güçlenen inanç ve kararlılıkla yürütülen mücadele, egemen sınıflarda tedirginlik yarattı. TMMOB, 16 Aralık günü faşist çetelerin saldırısına uğradı, 20 ve 27 Aralık günleri ise bombalandı.

Camp David antlaşması imzalanıyor

1970'lerin TMMOB'si Üzerine Notlar:

“Zor Şartlarda, İmkânsızlıklar İçinde Kararlı, Onurlu Bir Mücadele”

Oğuz Türkyılmaz, 1977-1980 Dönemi
TMMOB Genel Sekreter Yardımcısı

Ben 1973'te ODTÜ'den mezun olduğum hafta içinde Makine Mühendisleri Odası'na kaydolmuş ve Oda-TMMOB faaliyetlerini izlemeye başlamıştım. 1976 yılında Oda Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve Birlik Haberler'nin Yayın Kurulu üyesi olarak görev aldım. 1977'de Genel Kurul sonrasında TMMOB Genel Sekreter Yardımcısı olarak çalışmaya başladım. Bu görevi 1980 Genel Kurulu'na kadar sürdürdüm.

Bugün de, komisyon, seminer, genel kurul vb. çalışmalara katılan eski bir TMMOB yöneticisi olarak, görev yaptığım yıllara ilişkin bazı tespitlerimi ve gözlemlerimi genç kuşaklarla paylaşmak istiyorum.

GENÇ, KARARLI, ONURLU BİR KUŞAKTIK

70'lerde TMMOB ve Odalarda görev alan, aktif olarak çalışan kadroların büyük çoğunluğu genç mühendis ve mimarlardı. Bugün gençler, ne yazık ki, Oda çalışmalarında en ön saflarda değiller. 1980'lerden bugüne değin süren apolitikleştirme, kimliksizleştirme çabaları, üniversite öğrencilerinin yaşadıkları toplumun ve ülkenin sorunlarına duyarlı olmalarını önüyor. Kuşkusuz, gençleri toparlayacak olan, onları toplumsal mücadelenin saflarına katacak olan, bağımsız bir gençlik hareketidir. Yine de, Odaların ve TMMOB'nin yönetiminde olan kadrolar, gelecekte üyemiz olacak mühendislik ve mimarlık öğrencilerini, Makine Mühendisleri Odası'nın başarılı bir şekilde yaptığı gibi, Öğrenci Üye çalışmalarına katarak, Oda ve TMMOB üyeliğine ilgi duymalarını, çalışmalarına katılmalarını sağlamalıdır. 78 ya da 79'da dönem başında, en yaşlı üyenin başkanlığında açılan ve görev bölüşümünün yapılacağı toplantıda, en yaşlı Yönetim Kurulu üyesinin 39 yaşında olduğunu hatırlıyorum.

Gençtik, kararlıydık, onurluyduk. O dönemlerde dalgalandırdığımız mücadele bayraklarını yere indirmeden bugüne getiren ve bugün de onurla dalgalandıran yönetici kadrolar, o günün gençleriydi.

İMKÂNSIZLIKLARA RAĞMEN ÇALIŞMAK

Bugünün bilgisayarlı, internetli ortamının imkânlarını o günlerde tahayyül bile edemezdik. TMMOB'de elektrikli bir daktilomuz, fotokopimiz bile yoktu. Eski mekanik bir daktiloda mumlu kâğıtlara yazdığımız bildirimleri, basın açıklamalarını kollu bir teksir makinesinde 3. hamur kâğıtlara basarak çoğaltırdık. 4. BYKP için DPT tarafından

Baskılar ve saldırılar mücadelemizi engelleyemez. Saldırlardan yılmayacağız. Bir yandan kazanılmış haklarımızı savunurken, öte yandan grevli toplu sözleşmeli sendikal haklarımızı almak için savaşaacağız. Ücretlerin dondurulmasına karşı mücadele edeceğiz. Doğal kaynaklarımızın halk yararına kullanılması konusunda çaba harcayacağız. Bunları hiç kimseden hiçbir diyet beklemeden, emekçi halkımızın aydınlığı için yapacağız.” Teoman ÖZTÜRK'ten sonra, Divan Başkanı, Genel Kurul'a gönderilen destek mesajlarını okumuştur. Bu kapsamda Cumhuriyet Senatosu Başkanı Sırrı ATALAY, Millet Meclisi Başkanı Cahit KARAKAŞ, Başbakan Bülent ECEVİT, Anayasa Mahkemesi Başkanı Kani VRANA, Danıştay Başkanı İsmail Hakkı ÜLGEN, Başbakan Yrd. Faruk SÜKAN, Devlet Bakanı Ahmet ŞENER, Devlet Bakanı Salih YILDIZ, Başbakan Yrd. Turhan FEYZİOĞLU'nun gönderdiği mesajlar okunmuştur.

Konukların konuşmalarına, Bayındırlık Bakanı Şerafettin ELÇİ'nin konuşması ile başlanmıştır. Daha sonra, Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Başkanı Ahmet KAÇMAZ, Türkiye Emekçi Partisi Başkanı Mihri BELLİ, CHP Milletvekili Erol ÇEVİKÇE, DİSK Genel Sekreteri Fehmi IŞIKLAR, Halkevleri Başkanı Tabii Senatör Ahmet YILDIZ, TÖB-DER Başkanı Gültekin GAZİOĞLU, TÜTED Genel Başkanı Aykut GÖKER, TÜR-DER Genel Başkanı Erhan TEZGÖR'ün konuşmalarından sonra, Divan, Genel Kurul'a gelen diğer mesajları okumuştur.

Daha sonra 23. Genel Kurul Komisyonlarının seçimine geçilmiştir. Komisyonlar, bütçe, tüzük, ana sorunlar, yeni dönem çalışma esaslarını belirleme, tekstil mühendislerinin oda talebini inceleme, matematik, bilgisayar mühendisleri ve jeofizik mühendislerinin hangi odaya kaydolacaklarını belirleme komisyonları olarak kabul edilmiş ve komisyon üyelikleri için seçim yapılarak komisyonların oluşumu tamamlanmıştır.

Söz alan konuşmacılar, genel bir çerçevede TMMOB'nin sıkıntılarını, mali sorunlarına, işyeri temsilciliklerine, siyasi ve güncel sorunlara değinmişlerdir. Bu yılların önemli bir tartışma konusu olan Sovyet sosyal emperyalizmi ve revizyonizm tartışmaları, üzerinde çok konuşulan konuların başında gelmiş, yeni dönem mücadele esasları ve ne yapılması gerektiği, hem TMMOB hem de üyeler açısından ayrıntılı olarak dile getirilmiştir.

Çalışma raporu üzerine yapılan konuşmalara değinen Teoman ÖZTÜRK, sözlerini "sıkıntılarla dolu bir yıl geçirdik. Bombalı, silahlı saldırılar, baskılar ve kıyımlar bizi yıldırmadı ama 50 milyon TL bütçeli bir Birlik camiası içinde maddi sıkıntılar belimizi büktü. Bunu bilin, değerlendirin ve dilimizden düşürmediğimiz işçi sınıfına katkı konusunda nasıl ve ne yapabileceğimizin somut kararlarını burada verebilirsiniz. Dileğim budur. Saygılarımla" diyerek bitirmiştir.

Genel Kurul'da daha sonra, tekstil mühendislerinin oda kurma taleplerini inceleyen komisyon raporu

düzenlenen toplantıya sunulmak üzere hazırlanan TMMOB görüşlerini çoğaltmak için teksir makinesinin başında sabahlamış ve uykusuz bir geceden sonra toplantıya katılmıştık. Uçak sanayii konusunda hazırladığımız bir rapor için gerekli olan ve erişimi sınırlanan bir DPT raporunu, DPT'de çalışan bir Oda yöneticimizin isim var diyerek mesaiye kalması, herkes gittikten sonra paltosunun altında TMMOB'ye getirmesi, o gece yarısına kadar İnşaat Mühendisleri Odası'nda raporun fotokopini çekmemiz ve arkadaşımızın ertesi sabah kimse gelmeden raporu yerine koyması, unutulur şeyler değil.

O dönemde yayımlanan Uçak Sanayii, Seydişehir, Nükleer Enerji Santralleri vb raporlar ses getirmişti. Yine o dönemde hazırladığımız ve TBMM'de bütçe görüşülürken Bütçe Plan Komisyonu üyelerine dağıttığımız ve Devlet Personel Dairesi'nde takip ettiğimiz "Sendikasıız Kamu Çalışanlarının Ücret Sorunları" konulu çalışmalarımızla, 657 sayılı yasada yer alıp da, o güne değin uygulanmayan yiyecek, giyecek yardımı vb hakların uygulanmaya başlanmasında ciddi katkılarımız olmuştur.

HUKUKA SAYGI, HUKUK MÜCADELESİ

O dönemlerde TMMOB Hukuk Danışmanı olan Nevzat Helvacı'nın ve dönemin önde gelen hukukçularından TÖB-DER Hukuk Danışmanı Halit Çelenk ile Niyazi Ağırnaslı'nın ve onların değerli arkadaşlarının yol göstericiliğinde, bir yandan üyelerimizin ve ülke ve kamunun çıkarlarının korunması doğrultusunda çalışmalar yapılır ve siyasi iktidarların yasadışı uygulamalarına karşı çok ciddi bir hukuk mücadelesi verilirken, öte yandan da TMMOB çalışmalarında hukuki esaslara dikkat ediliyordu.

KARARLI BİR MÜCADELE

O dönemde yaşanan yoğun baskılara karşı bıkmadan, usanmadan kararlı bir mücadele sürdürülüyordu. Ben 1980'de Balkan ülkeleri mühendislik örgütlerinin üyesi olduğu COPISEE'nin Atina'da yapılan toplantısına katıldığımda, ülkemizde karşı karşıya kaldığımız sorunları anlatırken, TMMOB binasının bombalandığını, kurşunlandığını, üyelerimizin, yöneticilerimizin yargı kararlarına karşı sürüldüğünü, işten atıldığını anlatırken, bir bölüm katılımcının söylediklerime inanmadığını üzülerek görmüştüm. Evet, tüm baskılara, saldırılara karşı direndik. Çünkü üyelerimize, İşyeri Temsilcilerimize, Odalarımıza, Birliğimize ve halkımıza inanıyorduk. Dönemin TMMOB Başkanı, mühendis-mimar mücadelesinin yiğit önderi Teoman Öztürk'ü her yürüyüşte, mitingde giydiği parkası nedeniyle kınıyordu birileri. Ama yitirdiğimiz Cem Karaca'nın o unutulmayan şarkısındaki gibi o parka bir simgeydi. Teknik eleman sendikalarında ve Odalarda 60'lı yıllarda başlattığımız, 70'lerden bugüne değin üye, kamu, halk ve ülke çıkarları doğrultusunda sürdürdüğümüz onurlu, kararlı mücadelenin simgesi. Mücadeleyi sürdürenlere selam olsun, yolumuz açık olsun.

okunmuştur. Komisyon, Tekstil Mühendisleri Odası'nın kurulmasını uygun görmediğini, biçim yönünden reddettiğini belirtmiştir. İlgili odaları üzerinden böyle bir talep gelmediği için bu değerlendirmeyi yapan komisyonun raporu oylanmış ve kabul edilmiştir. İkinci olarak, jeofizik mühendislerinin kaydolacağı odayı belirleme komisyonunun raporu okunmuş, komisyon, jeofizik mühendislerinin Maden Mühendisleri Odası'na kaydolmalarını, başka odalara kayıtlı olan jeofizik mühendislerinin de kayıtlarını Maden Mühendisleri Odası'na aktarmalarını önermiştir. Matematik mühendisleri ile bilgisayar mühendislerinin hangi odaya kaydolacaklarını belirleyecek olan komisyon, raporunda, adı geçen mühendislerin hangi odaya kaydolacakları konusunda yeterli kanıt toplayamadığını belirtmiş ve kararı Birlik Yönetim Kurulu'nun vermesini önermiştir.

1978-1979 dönemi, bir önceki döneme göre bunalımların giderek arttığı, emekçi halkın sorunlarının çözümü yolunda gerekli adımların atılmadığı bir dönem olmuştur. Yaşanan dönem, siyasal iktidarın, egemen sınıfların çıkarlarının korunması ve geliştirilmesi için çeşitli politika ve programları hayata geçirdiği, halka ise daha çok baskı, yoksulluk ve gözyaşı getirdiği bir dönemdir.

1977-78 dönemi, demokratik örgütlerin birlikte yaptıkları çalışmalar açısından, önceki dönemlere göre daha etkin ve verimli geçen bir dönem olmuştur. 16 Mart 1978 günü İstanbul Üniversitesi'nde altı yurtsever öğrencinin silahlı-bombalı faşist saldırı sonucunda katledilmesi üzerine, DİSK Yürütme Kurulu kararı uyarınca, 20 Mart 1978'de gerçekleştirilen iki saatlik "Faşizme İhtar Eylemi"nin hemen ardından, demokratik örgüt yöneticileri ve üyeleri hakkında soruşturmalar açılmış ve baskılar yoğunlaştırılmıştır.

İşçilerin uluslararası birlik, dayanışma ve mücadele günü olan 1 Mayıs, 1978 yılında, üçüncü kez, yüzbinlerin katılımı ile kutlanmıştır. DİSK'in öncülüğünde düzenlenen kutlama törenine, de-

mokratik örgütler, merkezi ve birlikte oluşturulan organizasyonlarla etkin bir biçimde katılmışlardır. Ancak, 1 Mayıs 1979'un İstanbul'da 1 Mayıs Alanı'nda kutlanması için yapılan çalışmalar, 1 Mayıs 1978'de varılan ortak çalışma düzeyinin çok gerisinde kalan bir yaklaşım ve anlayışla ele alınmıştır.

Dönem içinde DİSK tarafından yapılan çağrı üzerine demokratik platformu oluşturma çabasına giren örgütler, aynı zamanda, örgütlerin tümünü ilgilendirmeyen bazı temel alanlarda da çalışma yapma kararı almışlardır. Bu karar uyarınca başlatılan bir çalışma, "Sendikal Haklar" konusunda olmuştur. 1978 Nisan ayı başlarında bir araya gelen DİSK, TÖB-DER, TÖM-DER, TÜTED, TÖS-DER ve TMMOB, sendikal haklar konulu bir çalışmayı başlatmışlardır. Sendikal haklara sahip olamayan kamu görevlilerinin bu hakkı elde etmelerini ve var olan sendikal hakların korunarak geliştirilmesini amaçlayan bu çalışma, dönem boyunca sürdürülmüştür.

Demokratik örgütler, bu dönemde, sınırlı da olsa üyelerinin güncel sorunları konusunda bazı çalışmalar yapmışlardır. MEYAK konusunda TBMM Komisyonu'na sunulan görüşler, yan ödemeler konusunda altı kuruluşun Bakanlar Kurulu'na ilettikleri görüşler, bu çalışmalar arasındadır. Bunun yanı sıra, MTA'da olduğu gibi, bazı işyerlerinde, üyeleri bulunan örgütler bir araya gelerek bazı çalışmalar başlatmışlar ve dönem boyunca bu çalışmalarını sürdürmüşlerdir.

Ziraat Mühendisleri Odamızın Adana Bölge Şube Başkanı Akın ÖZDEMİR, 18 Aralık 1978 günü, Adana'da işinden çıkarken faşist katillerin kurşunlarıyla katledilmiştir. Yaşamı boyunca TMMOB'nin çeşitli kademelerinde görev yapan, emperyalizme ve faşizme karşı kararlı bir mücadele veren, köylülerin kooperatiflerde örgütlenmesi yolunda önemli görevler üstlenen Akın ÖZDEMİR, TMMOB'nin öncülüğünde, on binlerin katılımıyla Adana'da düzenlenen bir cenaze töreninden sonra Mersin'de toprağa verilmiştir.

Daha önceki dönemlerde olduğu gibi bu dönemde de TMMOB, Odaları, Oda Şubeleri ve üyelerimiz, faşist baskı ve saldırılara hedef olmuştur. Akın Özdemir, Kenan ÖZTÜRK, İbrahim ÖZSOY, Fevzi AZIRCI, Erhan BİTLİSLİ, Ferit UZUN ve Prof. Dr. Bedri KARAFKİOĞLU, saldırılar sonucunda hayatlarını yitirmişlerdir. TMMOB ile bazı Odalar ve Şubeleri, bir kısım güvenlik görevlilerince defalarca yasalara aykırı bir biçimde aranmış, TMMOB ve Oda yöneticilerine çeşitli baskılar yapılmıştır.

Ankara'da Genel Mühendislik Hizmetleri AŞ'de (GEMAŞ) çalışan ve DİSK Sosyal-İş'te örgütlenen TMMOB üyeleri, diğer çalışanlarla birlikte toplu sözleşme görüşmelerinin anlaşmazlıkla sonuçlanması üzerine, ağustos ayında greve gitmişlerdir. GEMAŞ'ta çalışan TMMOB üyeleri, hayat pahalılığı karşısında gülünç zam oranları öneren, çalışanların en demokratik istemlerini bile kabul etmeyen ve paravan bir şirket kurarak çalışanların arasına ayrıcalık sokup grevi kırmaya çalışan GEMAŞ işvereni karşısında, diğer çalışanlarla omuz omuza grevi başarı ile sürdürmüşlerdir. TMMOB, ülke düzeyinde teknik elemanlar tarafından verilen "Grevli Toplu Sözleşmeli Sendikal Haklar" mücadelesinin içinde önemli bir yer tutan GEMAŞ grevi için çeşitli girişimlerde bulunmuş, mevcut olanakları çerçevesinde grevi desteklemiştir. Yaptığı basın toplantıları ve açıklamaları ile kamuoyu oluşturmaya çaba harcamıştır.

Dönem içinde, yine Zonguldak, Ereğli Kömür İşletmeleri'nde çalışan 300'e yakın TMMOB üyesi, 29 Kasım 1978 günü TMMOB ve ilgili Odaların da desteğini alarak üç günlük bir direniş başlatmışlar ve bu eylemi başarı ile sonuçlandırmışlardır. Laboratuvarlarda bazı koşullar altında çalışan üyelerin Emekli Sandığı Yasası uyarınca fiili hizmet zammından yararlanması doğrultusunda Kimya Mühendisleri Odası'nca başlatılan ve belirli bir düzeye ulaştırılan çalışma, daha sonra, TMMOB Yönetim Kurulu kararıyla,

TMMOB adına Kimya Mühendisleri Odası-Kimya Mühendisleri Odası Şubeleri-TMMOB İşyeri Temsilcilikleri ilişkisi zinciri içinde ve ilgili diğer kuruluşların (TÜTED, TÜMAS) da katılımıyla yaygınlaştırılarak sürdürülmüştür.

I. Bilimsel Teknik Sondaj Kongresi, TMMOB adına Maden, Petrol ve Jeoloji Mühendisleri Odalarımızın katılımı ile 16-22 Aralık 1978'de Ankara'da gerçekleştirilmiştir. Metalurji Mühendisleri Odası'nca düzenlenen ve yürütücülüğü TMMOB İşyeri Temsilciliği'nce üstlenilen I. Ulusal Alüminyum Sanayii Kongresi, 14-16 Aralık 1978'de Seydişehir'de yapılmıştır. TMMOB adına Makina Mühendisleri Odası tarafından düzenlenen ve Makina İmalat Sanayii'ni konu alan 1978 Sanayi Kongresi, 27 Kasım 1978-1 Aralık 1978 günleri arasında Ankara'da gerçekleştirilmiştir. Dönem başında yayımlanan "İsdemir Dosyası"ndan sonra, Mart 1979'da demir-çelik sektöründeki gelişmeleri konu alan "1979 başlarında demir-çelik sektöründeki bazı gelişmelere ilişkin bir değerlendirme" başlıklı rapor yayımlanmıştır.

23. Çalışma Dönemi'nde, enerji alanındaki çalışmaların ağırlığını "Nükleer Enerji Santralleri" konusu oluşturmuştur. Nisan 1979'da "Nükleer Enerji Santralleri" kitabı yayımlanmış, TMMOB Enerji Komisyonu tarafından hazırlanan bu kitaptaki görüşler, bir basın toplantısı ile açıklanmış ve bu konuda bir kampanya başlatılmıştır. 21 Nisan'da Mersin'de, 25 Nisan'da Ankara'da, 28 Nisan'da İstanbul'da ve 29 Nisan'da İzmir'de yapılan panellerde bu rapor okunmuş ve panellere katılan çeşitli kuruluşların ve izleyicilerin tartışmaları ile geliştirilmiştir. Türkiye 3. Genel Enerji Kongresi'nde de temsil edilen TMMOB, güncel enerji konularına ilişkin olarak petrol zammı vb konularda oluşturulan görüşlerini, basın toplantıları ve açıklamaları ile kamuoyuna ve ilgililere iletmiştir.

1 Ağustos 1977'den dönem sonuna kadar maddi olanaksızlık nedeni ile çıkarılamayan

Birlik Haberleri'nin eksikliği, bu dönemde de duyulmuştur. Şubelere varıncaya dek birçok yayının çıkarıldığı bu dönemde, merkezi yayın organının çıkarılmaması üzücüdür. TMMOB, yetersiz de olsa, bu açığı gidermeye çaba harcamış ve basınla ilişkileri kuran TMMOB Bülteni aksatılmadan yayımlanmıştır. Ayrıca, örgüt içi haberleşmeyi sağlamak için üçer aylık sirkülerler çıkarılmış, geçtiğimiz yıllarda başlatılan ve Mimarlar Odası'nın ağırlıklı katkısı ile sürdürülen TMMOB Anketi, yine Mimarlar Odası eliyle bu dönemde yayımlanmıştır.

Bu dönemde de, ortak bina ve basımevi konularında herhangi bir gelişme sağlanamamıştır. Ancak sekiz Oda ve Birliğin bulunduğu Mimarlar Odası binasına bu dönemde Meteoroloji Mühendisleri Odası'nın da katılımı ile dokuz Oda'nın aynı mekânda yer almaları sağlanmıştır. Tep tik

kimlik kartı uygulamasına Fizik ve Meteoroloji Mühendisleri Odaları da katılmışlar, TMMOB'nin 22. çalışma döneminde başlattığı üye ve kayıt ödentileri arasındaki uyumun sağlanmasını amaçlayan çalışmalar, bu dönemde bazı Odaların katılımı ile yaygınlaştırılmıştır. TMMOB ve Odalarının tek tip toplu sözleşme yapmaları yolunda belirlenen eğilim uyarınca, bu dönemde TMMOB, Ziraat, Orman ve Mimarlar Odası toplu sözleşme görüşmeleri birlikte yürütülerek sonuca bağlanmıştır.

23. çalışma döneminde COPISEE bünyesindeki etkinliklere katılım, özellikle maddi olanaksızlıklar nedeniyle mümkün olamamıştır. Ancak, COPISEE 1979 yılı yönetim kurulu toplantısının temmuz ayında Türkiye'de yapılması kararlaştırılmış, söz konusu toplantı için gerekli hazırlıklar dönem boyunca sürdürülmüştür.

TMMOB YÖNETİM KURULU		
Yön. Kur. Başkanı	Teoman ÖZTÜRK	Mimarlar Odası
Yön. Kur. II. Bşk.	Yalçın ÇİLİNGİR	Maden Mühendisleri Odası
Sayman Üye	M. Ali ALGANCI	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
Üyeler	Metin TÜTÜN	Elektrik Mühendisleri Odası
	Nazmi ÇAKMAK	Fizik Mühendisleri Odası
	Alpaslan ERTUĞ	Gemi Mühendisleri Odası
	Cevdet KARATAŞ	Gemi Makinaları İşl. Müh. Odası
	Hulusi GÖNENLİ	İç Mimarlar Odası
	İsmet ELÇİ	İnşaat Mühendisleri Odası
	Ertuğrul TONGUÇ	Jeoloji Mühendisleri Odası
	Murat GÜLTEKİNGİL	Kimya Mühendisleri Odası
	Fevzi ŞOLT	Makina Mühendisleri Odası
	Muhlis ÖZDEMİR	Metaller Mühendisleri Odası
	Ahmet BULUT	Meteoroloji Mühendisleri Odası
	İyigün PULAT	Orman Mühendisleri Odası
	Vedat ASLAN	Petrol Mühendisleri Odası
	Bülent TANIK	Şehir Planlama Mimar ve Mühendisleri Odası
Metin GÜVENER	Ziraat Mühendisleri Odası	

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU	
Esat TURAK	Şehir Planlama Mimar ve Mühendisleri Odası
Arif DELİKANLI	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
Selçuk BAYRAKTAR	Jeoloji Mühendisleri Odası
Ömer KULELİ	Kimya Mühendisleri Odası
Gürol GÜRKAN	Mimarlar Odası

TMMOB DENETLEME KURULU	
Cevdet AYKANAT	Elektrik Mühendisleri Odası
Yücel ÖZEL	Kimya Mühendisleri Odası
Hüseyin TANRIÖVER	Mimarlar Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ	

* 24. dönemde Oğuz Türkyılmaz (Makina Mühendisleri Odası), Ertuğrul Tonguç (Jeoloji Mühendisleri Odası) ve Önder Küçükkaragöz (İnşaat Mühendisleri Odası) Genel Sekreter Yardımcısı olarak görev almışlardır.

Çalışma Raporu'nun girişinde, TMMOB'nin 24. döneminin "emekçi halkımız ve onun ayrılmaz bir parçası olan bizler için acı ve sıkıntıların giderek dayanılmaz boyutlara vardığı bir ortamda sona erdiği" ve bu dönemin "emperyalizmin ve bir avuç egemen azınlığın çıkarları uğruna, geniş halk kitlelerine daha çok yokluğun, işsizliğin, pahalılığın, daha çok baskı, saldırı, işkence ve zulmün reva görüldüğü" bir dönem olduğu belirtilmiş ve şöyle devam edilmiştir:

"14 Ekim 1979 seçimlerinden sonra, emperyalizmin ve yerli ortaklarının istemleri doğrultusunda bir hükümet programının oluşturulduğu ve bu program çerçevesinde, emperyalist-kapitalist sisteme olan bağlılık pekiştirilirken, emperyalizm ve yerli ortaklarının sömürsü daha da yoğunlaştırılmıştır.

Şiddetle sürdürülen bu uygulamalar, yıllardır ülkesinin ve emekçi halkının çıkarları doğrultusunda bir mücadeleyi her şeyin üzerinde tutan devrim-

ci-demokrat-yurtsever mühendis ve mimarları da olanca ağırlığıyla hedef almaktadır. Onların yasal ve yetkili örgütü olan TMMOB'yi, bağlı odalarını ve yöneticilerini de hedef almaktadır.

Bütün bu saldırılar karşısında Türkiye emekçi halkının ayrılmaz bir parçası olan mühendis ve mimarların ve onları örgütü TMMOB'nin bu karanlık gidişe kendi alanında karşı duracağı, bu yolda diğer çalışanlar ve örgütleri ile fiili birlikteliğinin sağlanması için çaba harcayacağı açıktır."

Hem olaylar hem de açıklamalar açısından, 24. Dönem Çalışma Raporu'nun ana hatları aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

1. Bağımsızlık ve demokrasi mücadelesine ilişkin çalışmalar,
2. Ekonomik-demokratik istemlere ilişkin çalışmalar. Sendikal haklar mücadelesi, güncel ekonomik-demokratik haklar için mücadele,

24 Ocak kararlarının mimarı Turgut ÖZAL

3. Uzmanlık ve mesleki denetim alanlarına ilişkin çalışmalar,

4. Örgütlenme çalışmaları; İşyeri Temsilcilikleri Koordinasyon Kurulları.

24. dönem çalışma programının uygulanmasında, TMMOB ve Odalarının, yöneticileri ve kitleleri ile daha çok birlikte davranabilmeleri nedeni ile, geçmiş dönemlerden daha olumlu gelişmelerin gözleendiği bir dönem olmuş, bu olumluluğa rağmen Birliğin mali sıkıntısı bu dönemde de sürmüştür.

DİSK'in çağrısı ile TÖB-DER, TMMOB, TÜR-DER, TÜTED, TÜR-DER, Halkevleri, TTB, ÇHD ve KÖY-KOOP yöneticileri, üyelerinin ekonomik-demokratik hakları ve üyelerine yöneltilen baskılar ve faşist saldırılar konularında çalışmalar yapmak üzere Haziran 1979'da bir araya gelmişlerdir. Taslak bir program için çalışılırken, güncel konularda kamuoyuna çeşitli açıklamalar yapılmış, basın toplantıları düzenlenmiştir. Hazırlanan taslak program için Eskişehir'de bir araya gelmiş, bazı yöneticiler arasında, katılan kuruluşlar konusunda tartışmalar çıkmıştır. Bu tartışmalar sonraki günlerde de giderilememiş ve 10 örgüt başkaca bir çalışma yapamamıştır.

Sendikal Haklar Bildirgesi'ni hazırlayan kuruluşlara, TMMOB programı uyarınca bir ÇALIŞANLAR KURULTAYI toplama önerisi götürmüştür. DİSK, TMMOB, TÖB-DER, TÜR-DER, TÜTED ve TÜR-DER yöneticilerinin katılımı ile oluşan platform başarılı olamamış, Kurultay gerçekleştirilememiştir.

TMMOB programının önemli bir bölümünü oluşturan 29 Haziran ve 19 Eylül çalışmalarına, diğer kuruluşların sağladıkları çok yönlü destek güç katmıştır. 29 Haziran 1979 günü sınırlı sayıda işyerinde düzenlenen iki ila dört saatlik tartışma toplantılarına ve 19 Eylül öncesinde yapılan il ve işyeri toplantılarına katılan kuruluşların üye ve yöneticileri, çalışanların birlikteliği yolunda önemli adımlar atılmasına yardımcı olmuşlardır.

19 Eylül öncesinde, sonrasında ortaklaşa yapılan açıklamalar, destekler ve katılımlar, örgütlerin kitleleri ile birlikte ortaklaşa yapmaları gereken çalışmalar açısından, küçümsenmeyecek ölçüde tutarlı örnekler olmuştur.

Bu dönemde miting ve protesto eylemlerinin ortaklaşa düzenlenmesine çalışılmış ve bu karar doğrultusunda DİSK'in düzenlediği 4 mitingden 3'üne katılmıştır. Bu eylemlerden "Demokratik Hak ve Özgürlükler Paneli"nde 12 Şubat 1980 günü demokratik hak ve özgürlükler konusunda tartışmak ve görüş oluşturmak üzere DİSK genel merkezindeki toplantıya TMMOB tarafından bir görüş sunulmuştur. Ayrıca, 1 Mayıs 1980 İşçi Bayramı'nın ülke düzeyinde kutlanması için, Şubat 1980'de DİSK yöneticilerince bilgi verilmiştir.

24. Dönem Çalışma Raporu'nda yer alan bazı bilgiler de şunlardır: "24. dönemin başında, kendi iç sorunlarını bir ölçüde azaltan TMMOB, dönem boyunca tutarlı adımların atılmasına çalıştı. Bunda tam başarı sağlanmamasına karşın, bir iki önemli deneyde başarıya ulaşılması, önümüzdeki günlere ışık tutması bakımından önemlidir. Yine bu dönemde, kısır, verimsiz, dar çekişmelerle zaman yitirmenin azaltılması ile, doğru bir çalışma tarzı ve anlayışının benimsenmesi ile nelerin başarılabilceği hakkında küçük, fakat değerlendirmelerde ve çalışmalarda mutlaka esas alınması gereken örnekler sergilenmiştir."

TMMOB ve Oda yöneticileri, 16 Haziran 1979 günü bir basın toplantısı düzenleyerek daha sonraki günlerde yapılacak olan çalışmalar hakkında görüşlerini açıklamışlardır. Bu toplantıda, TMMOB'nin yıllardır sürdürdüğü mücadelesine devam edeceğinin ve örgütlü kitlesel gücünü etkin bir şekilde kullanma kararlılığının altı çizilerek, herkes ortak çalışmaya ve dayanışmaya çağırılmıştır. 24 Haziran 1979 günü, Ankara'da 24. Dönem I. Danışma Kurulu toplanmış ve üyelerimizin 29 Haziran 1979 Cuma günü bazı işyerlerinde bir araya gelerek, sorunlarını ve çözüm yollarını görüşmeleri kararı alınmıştır.

Bu çalışmaların yanı sıra, temmuz ayı içinde işyeri temsilciliklerinde işyerleri toplantıları, ağustos ayı içinde il toplantıları ve eylül 1979'da bölgesel forumlar yapılması kararlaştırılmıştır.

29 Haziran eylemi, mücadele yolunda önemli bir adım olmuştur. 30'a yakın işyeri ile sınırlı planlanan bu çalışmanın 134 işyerinde gerçekleşmesi, programın il toplantıları kısmına geçilmesini hızlandırmıştır. Ağustos ayı içinde DİSK, TÖB-DER, TÜM-DER, TÜTED vb örgütlerin desteği ile 15 ilde ve 6 işyerinde yapılan toplantılara TMMOB ve oda yöneticilerinin yanı sıra, çok sayıda üye ve illerdeki demokratik örgütlerin yöneticileri ile üyeleri de katılmıştır.

İl ve işyeri toplantılarından sonra çalışmalarını değerlendiren Birlik ve Oda yöneticileri, dönem başından bu yana uygulanan programın ikinci aşamasının etkin bir eylemle tamamlanması konusunda görüş birliğine vardılar ve Eylül ayı içinde bir günlük iş bırakma eyleminin uygulanmasının kararlaştırdılar. Bu konu ile ilgili tüm sendika ve demokratik kitle örgütleri yöneticileri ile görüşülerek çalışmalar hakkında bilgi verilmiş ve destek istenmiştir. Yapılan çalışmalar sonunda, 19 Eylül 1979 eylemi, 17 Eylül günü yapılan bir basın toplantısıyla ve ilanlarla kamuoyuna açıklanmıştır.

19 Eylül'e gelindiğinde, bütün çalışmalar tamamlanmış ve eylem, sabahın erken saatlerinden itibaren Türkiye'nin dört bir yanındaki işyerlerinde başlamıştır. Eylem sabahı Başbakan Yardımcısı Hikmet Çetin yaptığı açıklamada "teknik personelin yasal olmayan siyasi amaçlı davranışlara itibar etmeyecekleri inancını taşıyorum" demiştir.

TMMOB ve Dayatılan Savaş

Yalçın Çilingir

1954'te kurulan mühendis ve mimar odalarının başlangıçtaki gündemleri, mesleki taleplerle sınırlıydı. Bu taleplere Cumhuriyet tarihinde ilk kez tanık olunuyordu.

1950'lerin devletçi ve ulusalcı ideolojiyle formatlanmış mühendis ve mimarları, bu taleplerle aynı zamanda nispi bir özerklik de talep etmiş oluyorlardı. Devletten bu kopuş eğilimi, sonraki 25 yılda mühendis ve mimarların gerek örgütlülüğünü, gerekse ideolojisini giderek artan oranda etkileyecekti.

27 Mayıs 1960, politik ve toplumsal sistemde etkili bir dönüşüme yol açarken, aynı zamanda sol ideolojinin yaygınlaştığı, toplum yaşamına eni konu girdiği bir dönemi de araladı. Bu ideoloji, toplumun tüm çalışanlarını olduğu gibi, mühendis ve mimarları da derinden etkiledi.

1970'li yıllara gelindiğinde Birlik, mühendis ve mimarlardan, kapitalizme, emperyalizme ve faşizme karşı yurtda sürdürülen genel mücadeleye katılmalarını isteyecekti. Böylece, 1950'li yılların salt mesleki sorunlarla sınırlı bakış açısı terk edilecek, bunun yerine devrimci bir eylemlilik anlayışı benimsenecekti. Grevli ve toplu sözleşmeli sendikalaşma hakkı başta olmak üzere, her türlü ekonomik ve demokratik hak talebi politik bağlamda dile getirilecekti. Bununla da yetinilmeyerek politik ve toplumsal sistemin değişmesi istenecek, bütün sorunların çözümü devrime endekslenecekti.

Mühendis ve mimarların hiçbir dönemde homojen bir yapısı olmadı. Bazı dönemler iktidar erkinin unsuru oldular, bazı dönemlerde de egemen bloğun dışına savruldu.

Hem Kemalist modernleşmenin taşıyıcısı oldular, hem de sol ya da sağ muhalefetin taşıyıcısı oldular.

TMMOB, 1975-1980 döneminde sol muhalefet bir çizgi izledi, üyelerine ve kendisine dayatılan savaşı kabul etmek zorunda kaldı. Bu savaş sırasında mesleki talepler, ikinci plana itilmek zorunda kaldı.

TMMOB'nin o dönemdeki duruşunu eleştirenlerin bu zorunluluğu görmeleri gerekir. Tarih, biraz da istemedikleri halde savaşmak zorunda bırakılmışların tarihi değil midir!..

Bu tarihin iki özgün ve önemli ürünü, Birlik Haberleri ile 19 Eylül 1979 eylemidir.

tmmob bülteni

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ BÜLTENİ

Sayı :200
Arkası: 20.7.1978

TÜRKİYE-AET İLİŞKİLERİNDE SON GELİŞMELERE İLİŞKİN OLARAK BASIMA HUR AÇIKLAMA YAPAN TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ BAŞKANI TROPOM ÖZÜRE "ÜLKEMİZE VE FARKLI HALKIMIZA İÇ DİR YAKAR GÖTÜRMEYEN AET İLE İLİŞKİLERİ SIKILAŞTIRACAK YERİNE,AET'DEN GEÇİREBİLİRİN ÇIKARILMASI"DEĞİ.

Açıklama metni aynen şöyledir.

AET ile Türkiye arasındaki ilişkiler,yetkili kişi ve heyetlerin ziyaretleriyle karşılıklı anlaşmaya gelmektedir.Bun olarak,AET'den bir heyet ülkemize gelmiştir,ve bu heyetle de,tüm heyetlerle görüşülen ve görüşümde bir bir sınıf statüsünü kabul eder görüşülmüştür.Türkiye,AET yetkililerine;

-Ticaret ilişkilerine sınırsız kolaylığı sağlanması,

-İhracat edilecek emvali ürünleri üzerindeki kısıtlamaların kaldırılması

-Türkiyeli işçilerin AET ülkelerinde serbest çalışmada çıkan güçlükler nedeniyle bazı kolaylıklar sağlanması

-Türkiye'ye kredi akımlarını hızlandırılması

İsteklerimizdir.Bu sorular,AET ile karşık,bağımlı ilişkiler hükümlerinden kaynaklanmaktadır.

Demokratik emekçilerin uluslararası bir örgütü olan ve kapitalist ülkeler arasında ekonomik,siyasi ve sosyal dayanışmaya sağlamayı hedefleyen AET ile Türkiye'nin ilişkileri hakkında özellikle 1978 programında bazı bu saptamalar yer almaktadır.AET ile ilişkileri;

-Ülkemizin gelişme yolundaki temel amaç ve hedefleriyle ters düşmektedir.

-Ülkesel olarak ekonomik düzeydeki gelişmelerle düşmektedir.

-Ülkemizin iç ve dış politikalarını korumada barajı serbestliğini zararlanmaktadır.

Yine,1978 Programında,bu sorunların önüne son verilebilecek olan paratonde önlemlerle çözümlenmesi belirtilmektedir.

Türkiye-AET ilişkilerinde neler gelmiştir?AET'ye ihracatın ve ithalatın dengeli biçimde gelişmesi önc sürülmüştür,ayrıca 1965-1977 döneminde Türkiye'nin AET'ye ihracatı 4,2 kat artarken,ithalata 11 kat artmıştır.Bu karşık dengeyi sağlamak amacıyla,1977 yılında Türkiye'nin AET ile olan dış ticaretini 88,5 katına ulaştırmıştır.1977'de Türkiye'nin dış ticaret eşitiminin %4,7'si AET den kaynaklanmaktadır.Bun da aynı şekilde AET ihracatı içinde Türkiye'nin payı %0,65,AET ithalata içinde Türkiye'nin payı %0,22'dir AET toplam dış ticaret hacmi içinde Türkiye'nin payı %1'e ulaşmazken,Türkiye'nin dış ticaret hacminin %50'si AET'ye yöneliktir.

Tarımsal ürünlerle Türkiye'nin ekonomik gelişimine katkıda bulunacağına önce sürülen AET

-Ülkemizin tarımsal ürünlerinin ihracatına yönelik tavsiyelerin çok daha fazla olması Türkiye'ye olumsuz etkilerde bulunması

-İşçilerin serbest çalışmada haklarını gözetilememesini önlemiş,

-Türkiye'yi sosyalizmde daha fazla bağlamda kalan gelişme sürecinde etkin rol oynamıştır.

Genel ve sorumlu yönetmen: tmmob adına tacirhan Özlük / konur sokak, 4/1, ankara / tel: 18 12 75

TMMOB üyeleri ve çok sayıda teknik personel bu eylemi desteklemiş ve 19 Eylül 1979 günü 55 ilde, 740 işyerinde eylemi uygulamışlardır. İnançlı, kararlı on binlerce devrimci-demokrat-yurtsever mühendis ve mimar, örgütleri TMMOB'nin çağrısına uyarak, işyerlerinin özelliğini de değerlendirerek eylemi başarı ile uygulamışlardır. Eylem, tüm çalışanların ve demokratik örgütlerin çok yönlü desteği ile daha da güçlenmiştir.

24. dönemde tüm emekçilere yöneltilen saldırılar, kıyım ve sürgünler, emekçi halk saflarında yer alan mühendis ve mimarlara da yönelmiştir. Üyelerimiz Özkan Şent, Hüseyin Tuluk, Güven Yılmaz, Bekir Kulaksız ve Şevket Çelikkanat, kurşunlara hedef olarak hayatlarını kaybetmişlerdir. III. MC dönemi baskıların, kıyımın, sürgünlerin yoğunlaşmasını getirmiştir.

TMMOB, Odaları ve üyeleri, bütün bunlara karşı mücadele vermişler ve bunun için sahip olunan güç ve kaynakların etkin olarak kullanılmasını talep etmişlerdir.

TMMOB II. Danışma Kurulu, 8 Mart 1980 günü Ankara'da toplanmıştır. Toplantıda, gelişen koşullar değerlendirilmiş ve kısa süreli bir program taslağı görüşülerek benimsenmiştir. Program, esas olarak işyeri temsilciliklerini temel almakta, Birlik Haberleri'nin daha sık çıkmasının önemini belirtmekte ve mart, nisan, mayıs aylarında bölgesel TMMOB toplantılarının örgütlenmesini hedeflemektedir.

TMMOB, bu dönemde işyerlerinden ve en alt örgüt birimlerinden başlayarak her düzeyde örgütlenme çabalarına ağırlık vermiş, bu örgütlenme ile emperyalizme, faşizme, şovenizme karşı ülke çıkarları ve üye istemleri doğrultusunda etkin bir mücadeleyi hayata geçirmeye çalışmıştır. Dönem içinde İl Koordinasyon Kurulları'nın sayısı iki katına çıkmış ve çalışmaları etkinleşmiştir. Ayrıca, TMMOB işyeri temsilcilikleri, nicel ve nitel anlamda büyük bir gelişme göstermişlerdir.

Dönem içinde 61 işyerinde yeni işyeri temsilciliği kurulmuş, 24 işyerinde ise temsilcilik seçimleri yenilenmiştir. Ayrıca, 76 işyerinde yeni temsilcilik kurulması, 20 işyerinde de seçimlerin yenilenmesi kararlaştırılmıştır. Bir önceki dönemde karar alınan 13 işyeri temsilciliği seçimi de bu dönemde yapılmıştır.

Dönem içinde ayrıca;

1. Metalurji Mühendisleri Odası'nın 7-9 Haziran 1979 tarihinde İskenderun'da düzenlediği "İskenderun Demir Çelik Sempozyumu", TMMOB İsdemir İşyeri Temsilcisi'nce gerçekleştirilmiştir.
2. Maden Mühendisleri Odası'nca 16-17 Kasım 1979 tarihlerinde, Samsun'da düzenlenen "Aramadan Metale Dünyada ve Türkiye'de Bakır" konulu panele, TMMOB adına bir konuşmacı katılmıştır.
3. COPISEE çalışma grubu programında yer alan "Güneydoğu Avrupa Ülkelerinde Madencilik Geçmişi ve Bugünü" konulu kongrenin, Türkiye'de TMMOB tarafından gerçekleştirilmesi için hazırlık çalışmaları devam etmiştir.
4. 1980 Sanayi Kongresi, TMMOB adına Kimya Mühendisleri Odası'nca 16-19 Ocak 1980 tarihlerinde Ankara'da yapılmıştır.
5. TMMOB adına Kimya Mühendisleri Odası ve KÖY-KOOP, 14 Temmuz 1979 günü "Türkiye'de Yağ Sorunu" panelini düzenlemişlerdir.
6. TMMOB Seydişehir İşyeri Temsilcisi'nce hazırlanan Seydişehir Raporu, Nisan 1980'de yayımlanmıştır.
7. Geçen çalışma döneminde başlatılan ve nükleer enerji santrallerini konu alan paneller, TMMOB adına Elektrik Mühendisleri Odası'nca Eylül-Aralık 1979 döneminde 11 il ve ilçede yapılmıştır. "Nükleer Santrale Hayır!" başlığı altındaki panellere, diğer odalardan da katılım olmuştur.
8. Elektrik enerjisini konu alan 5. Teknik

Kongre, TMMOB adına Elektrik Mühendisleri Odası tarafından 13-14 Aralık 1979 tarihlerinde Ankara'da yapılmıştır.

9. Düzenleyicileri arasında TMMOB adına Jeoloji ve Kimya Mühendisleri Odalarının da yer aldığı 5. Petrol Kongresi, 14-17 Nisan 1980 tarihlerinde Ankara'da düzenlenmiştir.

10. Enerji sektörünün 1979'daki durumunu inceleyen bir çalışma, Elektrik Mühendisleri Odası'nın yürütücülüğünde ve diğer odaların katılımıyla başlatılmıştır.

11. TMMOB adına Mimarlar Odası'nca 19 Ekim 1979 günü Antalya'da düzenlenen "Antalya yöresinde turizm planlama ve uygulamalarına eleştirel bakış" konulu panel geniş bir katılımcı çevre ile gerçekleştirilmiştir.

12. TMMOB adına Mimarlar Odası'nca 6 Ekim 1979 günü Adana'da "Çevre Sorunları-Çukurova" konulu bir panel gerçekleştirilmiştir.

13. TMMOB adına Şehir Plancıları ve Mimarlar Odası'nca 7 Kasım 1979 günü İstanbul'da "Kentleşme Süreci ve Kırsal Alan" konulu kolokyuma ilgili odalarımız da katılmışlardır.

14. Dünya Çevre Günü nedeniyle ortaklaşa etkinlikler gerçekleştirilmiştir.

15. Aralık 1979'da EGO Genel Müdürlüğü'nce düzenlenen II. Toplu Taşıma Kongresi'ne bir bildiri sunulmuştur.

16. Antalya-Oymapınar Barajı ve HES ile ilgili çalışma sonuçlandırılmış ve rapor kamuoyuna iletilmiştir.

17. Aşağı Fırat Projesi'ni inceleyen bir çalışmaya ilgili odalarca başlanmıştır.

18. Teknik eğitim gören öğrencilerin staj sorunları DPT'ye iletilmiş ve ilgili kuruluşların katılımı ile bir toplantı düzenlenmişse de sonuç alınamamıştır.

Mali olanaksızlıklar nedeni ile Birlik Haberleri bu dönemde de düzenli olarak çıkarılamamıştır. Birlik Haberleri'nin eksikliğini bir ölçüde kapatabilmek için Birlik Haber Bülteni'nin çıkarılmasına ve daha yaygın bir biçimde dağıtımına devam edilmiştir. Birliğin, bunca kaynağa karşın, en çok gereksinim duyulduğu bir dönemde yayın gibi bir araçtan yoksun kalması, düşündürücü ve üzücüdür. Dönem içinde, Genel Kurul'un bunu değerlendirmesi ve sürekli bir ortak yayın organına kavuşma koşullarını gerçekleştirecek kararlar alması planlanmıştır.

TMMOB'nin 24. dönem çalışma raporu; "TMMOB, 24. dönemde, bütün güçlüklerle karşın çok yol almıştır. Bugün yaşanan sonuçlar, on yıla yakın bir süredir yılmadan ve bunalmadan verilen mücadelelerin bir ara ürünüdür. Yıllardır çok güç koşullar altında görev yapmak için çabalayan TMMOB'yi, önümüzdeki zor günlerde daha çetin görevler beklemektedir. Bu olgu enine boyuna değerlendirilmeli, geçen dönemde kısmen aşılacak dağınıklığın ve etkisizliğin önümüzdeki dönemde büyük ölçüde aşılabilmesi için istek, iyi niyet, inanç ve kararlılık gösterilmelidir. Ayrılmaz bir parçası olduğumuz Türkiye emekçi halkının ve dolayısı ile bizlerin sorunlarının çözümü yolunda görev yapabilecek bir TMMOB için bu Genel Kurul'un ışık tutacağına inanıyoruz. Saygılarımızla" sözleri ile tamamlanmıştır.

25. DÖNEM

(24 Mayıs 1980 – 22 Mayıs 1981)

IRAK-İRAN SAVAŞI BAŞLADI...

Irak, İran'da 1979 Şubat'ında gerçekleşen devrimden sonra kargaşa ortamından yararlanarak 19 Eylül 1980'de, Cezayir Anlaşması'nı tanımadığını açıkladı. Gergin ortam ve çatışmalar 1980 yılı boyunca da devam etmiş ve 28 Ağustos 1980 günü bu çatışmalarda İran, Irak kuvvetlerine karşı ilk defa yerden yere SS füzeleri kullanmıştı.

Irak Devrim Komuta Konseyi'nin 22 Eylül 1980'de İran'a savaş ilan ettiğini bildirmesi ve Tahran'ın Mehrabad Havaalanı dahil 7 İran havaalanını bombalaması üzerine, Ortadoğu'da savaş başladı. İran'ın 23 Eylül'de Bağdat'ı bombalamasından sonra, Irak birliklerinin İran'da 10 kilometre ilerlemesi ve baskın şeklinde 700 km'lik bir cephede saldırıya geçmesiyle birlikte, 8 yıl sürecek savaş başlamış oldu.

12 EYLÜL ve SONRASI...

12 Eylül 1980 tarihinde, "Türkiye Cumhuriyetinin varlığına, bağımsızlığına ve rejimine yönelik fikri ve fiziki hain saldırıların olanca genişliği ve şiddetiyle süregeldiği bir ortamda milletimiz için başkaca bir çıkış yolu kalmadığı" gerekçesiyle, Türk Silahlı Kuvvetleri emir-komuta zinciri içinde yönetime el koymuştu.

Sonra; 650 bin kişi gözaltına alındı. 210 bin davada 230 bin kişi yargılandı. 98 binden fazla insan "örgüt üyesi" olmakla suçlandı. Çalışanların örgütleri, siyasi partiler kapatıldı. Gazeteler, 300 gün süreyle yayın yapamadı, yayınlar yasaklandı. 14 kişi açlık grevinde öldü.

3 bin 854 öğretmen, 120 üniversite öğretim görevlisi ve 47 yargıcın işine son verildi. 171 kişinin işkenceden öldüğü belgelere geçti, idam cezası verilen 50 kişi asıldı. Partiler kapatıldı.

12 Eylül 1980 askeri darbesi, Türkiye toplumunu yeniden kurmaya yönelik bir girişimdi. Özgürlüksüz, muhalefetsiz, bireyci, tekdüze, rıza gösteren bir toplum... Hiç kuşkusuz TMMOB de çok etkilendi.

Ordu, yönetime el koydu

TMMOB YÖNETİM KURULU		
Yön. Kur. Başkanı	Yavuz ÖNEN	Mimarlar Odası
Yön. Kur. II. Bşk.	Bülent TANIK	Şehir Planlama Mimar ve Mühendisleri Odası
Sayman Üye	Aybars UNGAN	Elektrik Mühendisleri Odası
Üyeler	Gülbüz AKÇORA	Fizik Mühendisleri Odası
	Alpaslan ERTUĞ	Gemi Mühendisleri Odası
	Cevdet KARATAŞ	Gemi Makinaları İşl. Müh. Odası
	M. Ali ALGANCI	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
	Hulusi GÖNENLİ	İç Mimarlar Odası
	Sedat ÖZKOL	İnşaat Mühendisleri Odası
	Ertuğrul TONGUÇ	Jeoloji Mühendisleri Odası
	Hüsnü SOLMAZ	Kimya Mühendisleri Odası
	Ömer YENEL	Maden Mühendisleri Odası
	Sezai GÜRÜ	Makina Mühendisleri Odası
	Necla YIKILMAZ	Metalurji Mühendisleri Odası
	Ahmet BULUT	Meteoroloji Mühendisleri Odası
	İyigün PULAT	Orman Mühendisleri Odası
	Suavi DURUSU	Petrol Mühendisleri Odası
	İ. Levent HEKİMOĞLU	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU	
Esat TURAK	Şehir Planlama Mimar ve Mühendisleri Odası
Arif DELİKANLI	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
Cezmi ELGİN	Yargıtay
Saim GÖKYAR	Danıştay
İlhan MENNAN	Bayındırlık Bakanlığı

TMMOB DENETLEME KURULU	
Yücel ÖZEL	Kimya Mühendisleri Odası
Aykut ÜLKÜTEKİN	Mimarlar Odası
Yusuf AYDIN	Maden Mühendisleri Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ	
Ahmet BULUT	Meteoroloji Mühendisleri Odası

* 25. dönemde, Ahmet Bulut (Meteoroloji Mühendisleri Odası), Ertuğrul Tonguç (Jeoloji Mühendisleri Odası) ve Önder Küçükkaragöz (İnşaat Mühendisleri Odası), Genel Sekreter Yardımcısı olarak görev almışlardır.

TMMOB BAŞKANI TEOMAN ÖZTÜRK'ÜN XXV. GENEL KURUL AÇILIŞ KONUŞMASI

Sayın konuklar, delege arkadaşlarım;

TMMOB XXIV. Çalışma Dönemi, emekçi halkımız ve onun ayrılmaz bir parçası olan bizler için acı ve sıkıntıların dayanılmaz boyutlara vardığı bir ortamda sona ermektedir.

Yaşadığımız günler, emperyalizmin ve bir avuç egemen azınlığın çıkarları uğruna, geniş halk kitlelerine daha çok yokluğun, işsizliğin, pahalılığın, daha çok baskı, saldırı, işkence ve zulmün reva görüldüğü günlerdir.

Ve yaşadığımız günler, acıdır ki, bizlere bunları yaşatanlara karşı gerekli ve yeterli mücadelelerin verilemediği, dağınıklıkların sürüp gittiği günlerdir.

14 Ekim seçimlerinin ertesinde, emperyalizmin ve yerli ortaklarının istemleri doğrultusunda bir hükümet programı oluşturulmuş, ülkeyi daha da batağa götüren, emekçi halkın yaşama hakkını ortadan kaldırmaya yönelik pervasızca uygulamalar ağırlık ve yaygınlık kazanmıştır.

.....

Bugün yaşananlarda, işlerin böyle sürüp gitmesinde, Türkiye'yi bir avuç egemen azınlığın çıkarları uğruna, pervasızca 1920 dönemi koşullarından daha ağır bir biçimde bağımlılığa sürükleyen egemen güçlerin, Mussolini ve Hitler iktidarları öncesi günlerde yaşanan faşist programları bugünün Türkiye'sinde uygulamaya çabalayanların, ırkçı ve şeriatçı düzenleri egemen kılmak isteyenlerin rolü ve önemi açıktır.

Bugün her fırsatta dillerinden Mustafa Kemal'i düşürmeyen ve ona övgüler düzen, ama onun 1920'lerde başta bağımsızlık ilkesi olmak üzere uğrunda mücadele verdiği tüm ilkeleri ezip geçen, ülkenin ve emekçi halkın kaderini IMF'lerin, NATO'ların, ABD'lerin eline teslim etmekten çekinmeyenlerin rolü ve önemi açıktır.

Umut diye, sol diye ortaya çıkıp emekçi halkın oyları ile iktidara gelen, iktidara geldikten sonra emekçi halk güçleri ve onların demokratik örgütleri için bakkal defteri ile "diyet" hesabı tutan, geniş yığınların haklarını elde etmek için yürüttükleri her mücadelenin önüne dikilen, kendi üyelerinin faşist cinayet şebekelerince katledilmesi karşısında yalnızca güvercin yollayarak üzüntülerini belirten, böyle yaptığı için böylece öldürülenlerin "normal partili olmadığı" deyimini edebiyatımıza ekleten, son 1 Mayıs'ta olduğu gibi haklarını koruyan işçi ve sendikacıların cezalandırılmaları gereğini açıklayan, partisine üye belediye başkanlarını telefonla arayarak, direnen işçi ve sendikacıların işten hemen atılmalarını isteyen siyasinin ve ona destek olan siyasilerin rolü ve önemi açıktır.

Ancak tüm bu rol ve önemler, kendisine devrimci-demokrat-yurtseverim diyen dağınık ve örgütsüz milyonları ve onların önderlerini sorumluluktan kurtaramaz. Sorumluluğun en büyüğü ve önemlisi, sömürü, baskı ve zulme karşı, faşizme, emperyalizme ve şovenizme karşı gerekli ve yeterli bir biçimde mücadele vermeyenlerindir. Bu böyle bilinmeli, sorumluluğu dışındakilere atarak ve onlara küfrederek rahatlatma has-talığundan ve kendini mücadele veriyormuş gibi gösterme ve kandırma alışkanlığından vazgeçmelidir.

Doğru ve aktif bir mücadele başarılmalıdır, başarılabilir. Onca saldırıya, baskıya, zulme karşı, dağınık ve yetersiz de olsa emekçi halkımızın sürdürdüğü mücadelelerin ve boyun eğmeyişin, kazanılmış hakların korunması ve yeni haklar elde etme mücadelesi yolunda yılmadan ve bunalmadan sürdürülen çabaların genel mücadelenin başarıya ulaşması yolunda en açık ve önemli güvence olduğu görülmektedir.

Bu çerçevede tüm üretim birimlerinde çalışanların, ortak programlar çerçevesinde fiili birlikteliğinin sağlanması ve gerek ülkede gerekse o üretim biriminde yaşanan sorunlar ve çözüm yolları konusunda sürekli ve kalıcı çalışmalar yapacak en geniş çalışma gruplarının oluşturulması, işçi-aydın çabalarının birlikteliğinin önündeki engellerin kaldırılması, bugün çok açık bir biçimde görünen bir çıkış yolu olacaktır.

Ashında buraya kadar söylediklerim, bizlerin de içinde yer aldığı milyonların gün be gün, söylenenlerden daha ağır ve canlı bir biçimde, fiilen, yaşayarak gördükleridir, istedikleridir. Artık akli eren, gücü yetenlerin, işkenceyi, saldırıyı, baskıyı, eziyeti, zulmü, sömürüyü, açlığı, yoksulluğu, işsizliği yaşayarak bilenlere yeniden anlatmak yerine, onların arasında, onlarla birlikte, yıllardır kadermiş gibi gösterilen bu olguların karşısında dikilmeleri, bu kaderleri alt etme yolunda aktif çaba harcamaları acil ve kaçınılmaz bir görevdir.

Bu düşünceden hareketle, yıllardır ve özellikle bu yıl içinde birçok toplantıda ve eylemler içinde, artık yaşananların ve nedenlerinin yeniden ve yeniden saptanmasının gereksizliğini, bugün için yapılabilecek saptamaların, programların, ilkelerin, çalışma tarzı ve anlayışının gelişmeye açık olmak üzere birçok kez yazıldığını ve yenilenmeye başladığını, gelişen zor koşulların doğru değerlendirilmesini ve laf yerine iş üretmenin zamanının geçmekte olduğunu vurgulamaya ve bu bilinen aksaklıkları pratiğimizde gidermeye özen gösterdik.

Bu tavrın hayatın her alanında gelişmesi ve güçlenmesi dileğimizdir.

Kardeşlerim;

Yıllardır bana verdiğiniz görevleri yerine getirmeye çalışarak sürdürdüğüm TMMOB Başkanlığı gibi onur verici bir görevden bu Genel Kurul'da ayrılırken, mücadeleye bir başka alanda devam etmeye giderken, TMMOB Başkanı olarak son kez birkaç şey söyleyerek sözlerimi tamamlamak istiyorum.

Türkiye'de 1960'lı yıllarda başlayan ve bugüne kadar 20 yıl süren önemli bir dönemin insanlarıyız. Milyonlarca insanımızın sorunlarını, nedenlerini ve çözüm yollarını bu yirmi yıllık süre içinde, önceki dönemlere oranla daha tutarlı bir biçimde okuyarak, öğrenerek, araştırarak ve yaşayarak gördük ve bulduk.

Bu düşünce ve inançlardan hareketle, ilk kez, üyesi olduğum Mimarlar Odası'nın İstanbul Şubesi Genel Kurulu'na 1964 yılında, Merkez Genel Kurulu'na 1965 yılında katılarak aynı düşünceleri paylaşan arkadaşlarımla birlikte bu düşünceleri kendi alanımızda gerçekleştirme yolunu seçtik. 1969'da Odanın komisyon ve komite çalışmalarında görev aldım. 12 Mart faşist baskı döneminin ardından gelen dönemlerde, emekçi halktan yana bir mücadeleyi sürdürdükleri için baskılara, işkencelere ve tutuklamalara uğrayan arkadaşlarımızın inanç ve kararlılıkla kendi alanımızda sürdürdükleri görevlerin sürmesi yolunda görev aldık. 12 Mart sonrasında dağıtılmış, etkinliğini yitirmiş, yöneticilerinin sıkıyönetimlerle uzlaşma yaparak Genel Kurulu'nu toplamadıkları TMMOB'nin yeniden işlerliğe kavuşması için, geride kalan inançlı kadrolar olarak çaba harcadık.

1972 yılında mücadelemizin gelişmesinden tedirgin olan egemen güçlerin Birlik ve Odalarının kapatılması yolunda Meclislerin gündemine getirdiği Yasa Tasarısına karşı 16 oda bir araya geldi ve mücadele kararı alındı. Bu çalışmaların sekreteryaya görevini odam adına yürütürken bende etkin olan tek düşünce, bizden önce görev yapan devrimci arkadaşların, toplumsal çıkarları kişisel çıkarlarından önde tutan mücadele bayraklarını yere düşürmemek, onların mücadelesini geliştirerek sürdürmek ve bir gün bu görevi daha iyi yapacak kadrolara devretmektir.

Bu çabalar, 1973 Nisan'ında toplanan ilk Birlik Genel Kurulu'na kadar sürdü. Bu Genel Kurul'dan sonra toplanan Birlik Yönetim Kurulu, 7'ye karşı 8 oyla bana Birlik Başkanlığı görevini verdi. Bugün, o günlere baktığım zaman Yönetim Kurulu'nda üç saat süren bir tartışmayı anımsıyor ve vardığımız düzeyden mutluluk duyuyorum. 1973 dönemi çalışma programında yazdığım "teknik elemanların mücadelesi" dizesindeki "mücadele" kelimesinin çok sert olduğunu söyleyen sağ yöneticiler, onun yerine "çalışmaları" demenin daha doğru olduğunu ileri sürmüş, açılan tartışma tam üç saat sürmüş ve sonunda yapılan oylamada 7'ye karşı 8 oyla "mücadele" denmesine karar verilmişti. O günden bugüne tam 7 yıl geçti. Yıllardır savunduğumuz ve mutlaka geliştirilmesi gerekli olan ortak bina ve basımevi, işyeri temsilcileri, merkezi yayın organı olan Birlik Haberleri, ilki 13 Mart 1976'da başlayan faşist baskıları ve saldırıları protesto miting ve yürüyüşleri, ekonomik-demokratik haklar ve grevli-toplu sözleşmeli sendikal haklar mücadelemiz, Emperyalizmin ve yerli ortaklarının sömürü, yağma ve talanına karşı uzmanlık alanlarımızda sürdürdüğümüz çalışmalar, 29 Haziran ve 19 Eylül direnişleri ile dopdolu 7 yıl. Ve bunları gerçekleştirirken önümüze çıkan engelleri aşmak için sürdürülen mücadele ile dolu 7 yıl. Kıyımlarla, baskılarla, saldırılarla, bombalı-kurşunlu saldırılarla geçen bir yedi yıl.

Bugün 24 Mayıs 1980...

Emekçi halkımızın bizlerden, kendi alanımızda yerine getirilmesi oldukça zor görevleri beklediği bu dönemde, 132 milyonu bulan bütçeleri, yıllarca süren çetin mücadelelerle yönetimlerde sürekliliği sağlayan devrimci-demokrat-yurtsever yönetici kadroları, örgütüne güvenen inanmış, bilinçli on binlerce mühendis ve mimarı ile Türkiye'de emekçi halk kitleleri içinde adından güven ve sevgi ile bahsedilen TMMOB var artık.

Artık ne kıyımlar, saldırılar, baskılar, ne de bombalı-silahlı faşist girişimler bu mücadeleyi engelleyemeyecek, geriye götüremeyecektir. Kendi içinde çıkması muhtemel kısır tartışmalar ve tikanıklıklar, mücadeleyi bir süre yavaşlatsa bile mutlaka aşılacaktır.

Şimdi görev, önümüzdeki çok daha zor geçeceği görülen dönemlerde de TMMOB'yi daha güçlü kılmaktır.

Şimdi görev, geçmişten bugüne gelen mücadelemizi güçlendirmek ve bu yolda geliştirmektir. En az sosyalist olduğu kadar yetişmesine çaba harcamaktır.

16 yıldır düzen eğitiminden geçtikten sonra, TMMOB'de 16 yıla yaklaşan bir süre gördüğüm eğitim, benim için ve zannediyorum binlerce inanmış kadro için çok önemli bir eğitimi oluşturmuş ve TMMOB, hepimize değerli bir okul görevi yapmıştır. Bu okulu korumak, geliştirmek ve yaşatmak, en önemli görevlerimizden biri olmalıdır.

Başta, 8-10 yılda küçümsenmeyecek bir düzeye gelen mücadelemizin bu düzeye gelmesinde emekleri geçen mühendis, mimar ve diğer emekçilere ve örgütlerine olmak üzere, ortaya konan tutarlı program ve uygulamalara karşı çıkararak bunları engellemek yolunda elinden geleni ardına koymayan ve böylelikle mücadele dinamiğimizi geliştiren ve başarıya ulaşmamızı istemeden kolaylaştıran tüm kişilere teşekkür etmeyi, yerine getirilmesi gerekli bir görev sayıyorum.

Yöneticilik görevinden ayrıldığım, mücadelemizi bir başka alanda ama mutlaka birlikte sürdüreceğimize inandığım bir göreve gideceğim bugünlerde, ufak tefek küçük burjuva hastalıklarının TMMOB'nin yerine getirmesi gerekli görevlere ayak bağı olmaya çalışacağına ama inançlı, kararlı mücadele arkadaşlarımla bunları yenerek başarıya ulaşacaklarına, bir görev devri sonrasında göreve gelecek arkadaşlarımla TMMOB'yi bugünlerden daha üst düzeylere vardırabileceklerine inanıyorum.

Böylelikle, görevlerimizi yeri getirmekle, Türkiye devrimci hareketine kendi alanımızda mütevazı ama önemli katkılarda bulunacağımız açıktır.

Gelecek günler mutlaka aydınlık olacaktır.

Sözlerimi, 1973'lerde ilke olarak koyduğumuz bir paragrafa bitirmek istiyorum;

“Yüreğimizdeki insan sevgisini ve yurtseverliği baskı ve zulüm yöntemlerinin söküp atamayacağını bilinci içinde, bilim ve tekniği emperyalizmin ve sömürgeciğin değil, emekçi halkımızın hizmetine sunmak için her çabayı güçlendirerek sürdürme yolunda inançlı ve kararlıyız.”

YAŞASIN, BAŞTA İŞÇİ SINIFI OLMAK ÜZERE TÜM EMEKÇİLERİN SÜRDÜRDÜĞÜ VE MUTLAKA BAŞARIYA ULAŞACAK OLAN BAĞIMSIZLIK-DEMOKRASİ-SOSYALİZM MÜCADELESİ...

YAŞASIN, BU YOLDA KENDİNE DÜŞEN GÖREVLERİ GÜÇLENDİRE-REK SÜRDÜREN MÜHENDİS VE MİMARLAR...

YAŞASIN TMMOB!

Saygılarımla.

TMMOB'nin 25. Genel Kurulu, 24 Mayıs 1980 tarihinde Ankara DSİ Konferans Salonu'nda toplanmış, Divan Başkanlığı'na İhsan Karababa seçilmiş ve Genel Kurul'un açılışını TMMOB Başkanı Teoman Öztürk yapmıştır. Açılış konuşmasının ardından, DİSK adına Genel Başkan Abdullah Baştürk, TÜTED Başkanı Aykut Göker, TÜDER Başkanı Nizamettin Çoban ve Ordu Milletvekili Ertuğrul Günay Genel Kurul'a hitap etmişlerdir.

Gündemin olduğu gibi onaylanmasının ardından, Yönetim Kurulu ve Denetleme Kurulu raporları okunup oybirliği ile ibra edilmiştir. Bu Genel Kurul'un en önemli özelliklerinden birisi de 1973 yılından beri 7 yıldır TMMOB Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini yürüten, TMMOB tarihinin en önemli isimlerinden biri olan Teoman Öztürk'ün bu görevinden ayrılmasıdır. Bu durum karşısında, 25. Genel Kurul sonunda Elektrik, Kimya ve Mimarlar Odası, Divan Başkanlığı'na başvurarak, TMMOB'ye katkılarında dolayı Teoman Öztürk'e birer şilt vermiş, Teoman Öztürk de uzun yıllar birlikte yürütülen çalışmalar ve çabalar için Odalara ve TMMOB delegelerine teşekkür etmiştir.

25. dönem çalışmaları, 12 Eylül öncesi ve sonrası olmak üzere, her ikisi de olağanüstü olan iki farklı ortamda sürdürülmüştür. Toplumun her kesimini ve her kurumunu etkileyen bu olağanüstü ekonomik, sosyal ve politik bunalım, TMMOB'yi de önemli ölçüde etkilemiştir. Çalışmalar kısıtlanmış ve yetkiler geri alınmaya başlanmıştır. Ancak bu genel bunalımdan bağımsız olarak, TMMOB ve Odalar, yönetimlerinin 12 Eylül öncesi iç bunalımlarının da tahrip edici etkisi altında kalmışlardır. Ayrıca, kuruluş yasamızın öngördüğü kurumsallaşma; devlet kurumlarıyla işbirliği ve mesleki alanlardaki kurumsallaşma ve yetkilerle yeterince donatılamamıştır. Bu durumun yarattığı boşlukta gelişme ortamı bulan ve kaçınılmaz olarak yaşanan sosyal ağırlıklı etkinlik, 12 Eylül'ün getirdiği kısıtlamalarla bir anda devredışı kalmıştır. Birliğin ve Odaların yönetimlerinde açılan bu büyük gedik, dönem içinde yaşanan darboğazların en önemlisidir.

TMMOB'nin 25. döneminin en önemli özelliği, 12 Eylül 1980 askeri darbesinin Türkiye'deki tüm sivil toplum örgütlerinin ve demokratik kitle örgütlerinin üzerinden bir silindir gibi geçmesidir. Bu durum, TMMOB ve Odalarını da derinden

25. Dönem Birlik Yönetim Kurulu bir toplantısında

etkilemiştir. TMMOB ve odalarımızın yöneticileri, örgütümüzün mücadelesine omuz veren birçok mühendis ve mimar, 12 Eylül'ün hücrelerinde çürümeye terk edilmiş ya da yurtdışına kaçmak mecburiyetinde kalmıştır.

Böyle bir durumdan, TMMOB ve Odaları da büyük zarar görmüştür. 12 Eylül 1980 sonrası TMMOB'ye bağlı Odaların İstanbul Şubeleri'nin tamamı, bir süre sonra da (Makina hariç) İzmir Şubeleri, ayrıca tüm illerde Birlik ve Oda temsilciliklerinin büyük bir çoğunluğunun çalışmaları yasaklanmış veya kısıtlanmıştır. Makina Mühendisleri Odası Merkezi ve Ankara Şubesi ile Maden Mühendisleri Odası da kısa bir süre için kapatılmıştır.

Tüm bu gelişmeler sırasında TMMOB, MGK Genel Sekreterliği'ne, Genelkurmay Başkanlığı Genel Sekreterliği'ne Ankara, İstanbul, İzmir, Kocaeli ve Konya Sıkıyönetim Komutanlıkları'na birkaç kez olmak üzere, sözlü ve yazılı başvuru-

larda bulunmuştur. Odaların, şubelerin, temsilciliklerin açılması ve bazı bankalarda bloke edilen paraların ödenmesi istemleri dile getirilmiştir. MGK İhtisas Dairesi ile üç kez görüşülmüş ve bu yoğun çabanın, odaların, şubelerin ve temsilciliklerin bazı kısıtlamalar da olsa çalışmalarına yeniden başlamalarında büyük katkısı olmuştur.

1980 Haziran'ında Atina'da toplanan 5. Genel Kurulunda COPISEE (Güney Doğu Avrupa Ülkeleri Sürekli Konferansı) yönetimini, 1980-82'yi kapsayan iki yıllık dönem için TMMOB üstlenmiştir. COPISEE sekreteryası bir başkan ve bir genel sekreterden oluşmakta ve iki yıl için öngörülen tüm yönetsel, bilimsel-teknik etkinliklerin yürütücülük görevi bu sekreteryada toplanmaktadır. Mühendislik örgütleri COPISEE'ye üye olan ülkeler, Bulgaristan, Yugoslavya, Romanya, Kıbrıs (Rum Kesimi), Yunanistan ve Türkiye'dir. Üyelerin ortak kararıyla, Kıbrıs Türk Kesimi de toplantılara üye olarak katılabilmektedir.

Haziran 1980'de yapılan 8. Yönetim Kurulu kararları uyarınca, dönem başından beri gerçekleştirilen ve TMMOB'nin etkin olarak katıldığı COPISEE etkinlikleri aşağıdaki gibidir:

- 1- "Kent Planlama ve Kentsel Sistem ve Alt Sistem Tasarımı Konferansı", Sarajevo, Yugoslavya, Eylül 1980. (ŞPMMO ve Mimarlar Odası'ndan iki tebliğ ile katılmıştır.)
- 2- "Polimerler Sempozyumu", Varna, Bulgaristan, Ekim 1980. (Kimya Mühendisleri Odası'ndan iki tebliğ ile katılmıştır.)
- 3- "Güney Doğu Avrupa Ülkelerinde Madencilik Dünü ve Bugünü Konferansı", Ankara, Türkiye, Şubat 1980. (TMMOB bir tebliğ ile katılmış, ancak diğer ülkelerden tebliğ gelmemiştir.)

TMMOB Yönetim Kurulu, bu dönem aidatını ödemeyen Odalara kolaylık sağlamak amacıyla, borçlarını uygun taksitlere bölerek bono imzalamaya önerisini götürmüştür. Ancak Oda Yönetim Kurullarında görüş birliğine varılamaması ne-

deniyle bu girişim başarıya ulaşamamıştır. Bu durum üzerine Makina Mühendisleri Odası ile İnşaat Mühendisleri Odası'nın birer dairesine haciz konulmuştur. Ancak satış işleminin uzun sürmesi ve ülkemizde uygulanan para politikaları, taşınmaz mallara yatırımı sıfıra indirmiştir. Talebin azlığı ve icra yoluyla satışın değerinin çok altında olacağı gözetildiğinden, bu uygulama durdurulmuştur.

Dönem içinde İmar ve İskân Bakanlığı'nın Ortak Mesleki Denetim Uygulaması'nı (OMDU) kaldırdığını bir genelge ile belediyelere bildirmesi üzerine, TMMOB tarafından yoğun bir çalışma içine girilmiştir. Birlik Başkanı ile ilgili dört Oda temsilcilerinden oluşturulan bir heyet, Bakan Şerif Tüten ile bir görüşme yapmıştır. Bu görüşmede, OMDU'nun yararları, amacı, uygulanması, bu uygulamaya kimlerin neden karşı olduğu ve hukuki dayanakları hakkında bilgi verilmiş, daha sonra da bu görüşler bir rapor halinde bakana iletilmiştir. Rapor müsteşarlık aracılığı ile bakanlık hukuk bürosuna havale edilmiş, ancak dönem sona erene kadar hukuk bürosundan TMMOB'ye bir yanıt iletilmemiştir.

OMDU'nun bu şekilde bertaraf edilmesinden sonra Bayındırlık Bakanlığı, TMMOB ve Odalarına yönelik baskılarını sürdürmüştür. İlk olarak, bakanlığın, Mimarlar Odası ile birlikte düzenlediği yarışmalar yönetmeliğini, Odayı devredışı bırakmak suretiyle değiştirmiştir. TMMOB'nin ve Odaların TSE'deki temsili görevleri, yeni bir düzenleme ile iptal edilmiştir. Bayındırlık Bakanlığınca MGK üyelerine verilen bir brifingde, bakanlığın, "TMMOB'nin derhal kapatılarak, yerine yalnızca serbest kesimde çalışan mühendis ve mimarlardan bazı koşulları yerine getiren bir kesimin üye olabileceği 'vakarlı' kuruluşlara gidilmesi gerektiği" görüşünü savunduğu öğrenilmiştir. Ancak bu görüş, o gün de, daha sonra da hayata bulamamıştır.

Birlik Yönetim Kurulu, ekonomik darboğazı aşmak ve daha etkin bir birliktelik yaratmak

amacıyla, diğer Odalara da Ankara Şubeleri'yle, Mimarlar Odası'nın Konur Sokak No. 4'teki binasına taşınmaları, kadrolarda azami eksiltmeye gitmeleri ve giderleri kısımları çağrısında bulunmuştur. Bu amaçla, Oda Başkanları'nın da katıldığı birkaç toplantı yapılmıştır. Birliğin 6 profesyonel kadrodan 3 sekreter yardımcısını amatör statüye geçirmesi ve 3 hizmetlinin işine son vermesinden sonra, Odalar da bu çağrıya uyum ve büyük bir personel eksilmesi gerçekleştirilmiştir. Binaya taşınma çağrısına Elektrik MO Merkezi ile Ankara Şubesi uyararak taşınmışlardır. Binanın toplantı salonu ve zemin katı onarılmış ve ortak kullanıma açılmıştır. Birlik ve Odaların bazı çalışmaları ile bazı Genel Kurullar, Birlik toplantı salonunda gerçekleştirilmiştir. Zemin kat ise tüm Odaların yayınlarının satıldığı bir mekân olarak düzenlenmiştir.

Oda Genel Kurullarında merkezleşme önerileri gündeme getirilmiş ve bu öneriler ilke olarak benimsenerek karar haline getirilmiştir. İnşaat Mühendisleri Odası Genel Kurulu, binaya taşınma kararını oybirliği ile almıştır. Bina, Odaların benzer hizmetlerini bir araya getirmek suretiyle ortak kullanıma hazırlanmış olmakla beraber, İnşaat Mühendisleri Odası hazırlıklarını tamamlayamadığı için dönem sonuna kadar binaya taşınmamıştır. Makina Mühendisleri Odası'nın Selanik Caddesi'ndeki binasında bulunan telefon santrali, Oda Sekreteri ile birlikte, binanın çürümeye ve yıkıma terk edildiği bir dönemde TMMOB'ye taşınmış ve böylece muhafaza altına alınmıştır.

TMMOB'nin 25. dönemi ile ilgili diğer bazı gelişmeleri de aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür:

- 25. dönemde TMMOB ve temsilcilikleri, Milli Produktivite Merkezi, Türk Loydu, Dünya Enerji Konferansı Türk Milli Komitesi Genel Kurullarına katılmıştır.
- Oda temsilcileriyle ve yayın alanında birikimi olan mühendis ve mimarlarla yapılan

yoğun araştırma ve çalışmalardan sonra, yayın organı yeni bir periyot, biçim ve içerikle yayımlanmaya başlamıştır. Aylık olarak yayımlanan ve yalnızca abonelere gönderilen 2.000 tirajlı, 16 sayfa "TMMOB Birlik Haberleri" dergisinin 5. sayısı da yayımlanmıştır.

- Seydişehir Alimünyum Tesisleri'ne bağlı işyerlerindeki bazı sorunları yerinde saptamak üzere, Metalurji, Kimya, Makina ve Elektrik Mühendisleri Odaları ile TMMOB Yönetim Kurulu'ndan oluşturulan bir heyetle Seydişehir'e gidilmiş, sorunlar yerinde incelenerek üyelerimizle görüşülmüştür.

- İş Yasası ve iş güvenliği hakkında TMMOB

bünyesinde oluşturulan çalışma grubunun hazırladığı rapor, Başbakan'a ve Çalışma Bakanı'na sunulmuştur.

- Yine dönem içinde bir komisyon aracılığı ile incelenen Peşin Gelir Vergisi Ödemesi hakkında oluşturulan TMMOB görüşleri, serbest mühendislik ve mimarlık bürolarından gerekli bilgiler alındıktan sonra Maliye Bakanlığı'na yazılı olarak iletilmiştir.

- Madenlerin devletleştirilmesiyle ilgili kararnameye ilişkin Bakanlar Kurulu kararının iptali için Danıştay'a başvurulmuş, Danıştay, diğer başvuruları da bir arada değerlendirerek yürütmeyi durdurma kararı almıştır.

Bu fotoğraf, bu döneme ait değil. Bir süre alanlar TMMOB'siz kaldı...

26. DÖNEM

(22 Mayıs 1981 – 27 Haziran 1982)

İSRAİL LÜBNAN'DA...

4 Haziran 1982'de İsrail, Lübnan'la sınır bölgesi olan Galile'de bir barış(!) operasyonu düzenlemiştir. 12 Haziran 1982'de, İsrail zırhlı birlikleri Beyrut'un güney banliyösü Halde'ye kadar gelmiş, operasyonun amacı, Beyrut'taki Filistinlileri atmak olarak belirtilmiştir. İsrail Dışişleri Bakanı İzak Şamir'in İsrail'in Londra Büyükelçisi Shlomo Argov'un vurulmasından Filistin Kurtuluş Örgütü'nün sorumlu olduğunu açıklamasından kısa bir süre sonra, İsaail savaş uçaklarının Lübnan'ın başkenti Beyrut'un güneyindeki Filistin mevzilerine karşı bir saldırıya geçtikleri ve saldırı sonucunda 49 kişinin öldüğü, 400 kişinin de yaralandığı bildirilmiştir. Ayrıca, Paris'te toplanan yedi sanayileşmiş ülke liderinin taraflara kesinlikle ateşkese uymalarını isteyen bir çağrı yaptığı ve ABD Başkanı Reagan'ın İsrail Başbakanı Menahem Begin'e özel bir mektup göndererek savaşa son vermesini istediği yabancı ajanslar tarafından bildirilmiştir.

BANKERLER SKANDALI...

Bankacılık sektörü, 24 Ocak 1980 kararları ile Cumhuriyet kurulduğundan beri karşılaşmadığı rekabet kavramıyla karşılaşmıştır. "Ödünç Para İşleri Kanunu"na bankaların kredi faiz oranları üzerine getirilen kısıtlamalar, bankaları "banker" adı verilen ve piyasa faizi üzerinden çalışan kurumlarla işbirliğine girmeye itmiştir.

Bu yarışın ön saflarındaki bazı bankalar ve bankerler, 1982'de batmış ve binlerce yurttaşın birikimleri bankerler aracılığı ile hortumlanmış, yurttaşların birikimlerine bankerler adeta el koymuşlardır. Yargılanan bankerlerden, sadece Banker Yalçın mahkûm olmuş ve uzun süre hapiste yatmıştır. Bu durum, 1982 yılına gelindiğinde Türk ekonomisinde önemli bir krize neden olmuştur.

TMMOB YÖNETİM KURULU		
Yön. Kur. Başkanı	Bülent TANIK	Şehir Planlama Mimar ve Mühendisleri Odası
Yön. Kur. II. Bşk.	Teoman ALPTÜRK	Elektrik Mühendisleri Odası
Sayman Üye	Yücel ÖZEL	Kimya Mühendisleri Odası
Üyeler	Gülbüz AKÇORA	Fizik Mühendisleri Odası
	Ahmet ÇAĞATAY	Gemi Mühendisleri Odası
	Cevdet KARATAŞ	Gemi Makinaları İşl. Müh. Odası
	Cevat KERMAN	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
	Hulusi GÖNENLİ	İç Mimarlar Odası
	Erdal BİNGÖL	İnşaat Mühendisleri Odası
	A. Kemal AKIN	Jeoloji Mühendisleri Odası
	Cihangir ERGENE	Maden Mühendisleri Odası
	İlyas TEKİN	Makina Mühendisleri Odası
	Behzat AKBAŞ	Metalurji Mühendisleri Odası
	Azmi TAVLI	Meteoroloji Mühendisleri Odası
	Hüseyin TANRIÖVER	Mimarlar Odası
	Yılmaz BİLENSOY	Orman Mühendisleri Odası
	Necdet PAMİR	Petrol Mühendisleri Odası
	Levent HEKİMOĞLU	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU	
Ömer KULELİ	Kimya Mühendisleri Odası
Aydan BULCA	Mimarlar Odası
Cezmi ELGİN	Yargıtay
Fikret UNGAN	Danıştay
İhsan MENNAN	Bayındırlık Bakanlığı

TMMOB DENETLEME KURULU	
Lütfi AKKAN	Elektrik Mühendisleri Odası
Faruk AKTUZLU	Kimya Mühendisleri Odası
Levent TOSUN	Makina Mühendisleri Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ	
Abdullah TUNCEL	Mimarlar Odası

TMMOB'nin 26. Dönemi, 22 Mayıs 1981 tarihinde Ankara TSE Toplantı Salonu'nda gerçekleştirilen Genel Kurul ile başlamıştır. Genel Kurul, TMMOB Başkanı Yavuz Önen tarafından açılmış ve Divan Başkanlığı'na Kimya Mühendisi İhsan Karababa seçilmiştir.

Yönetim Kurulu Başkanı Yavuz Önen, Genel Kurul delegeleri ve konuklara hitaben yaptığı konuşmada; *"Her geçen gün, mühendislik ve mimarlık faaliyet alanlarında yeni düzenlemeleri, önemli değişiklikleri ve karar noktalarını gündeme getirmektedir. Bu arada zaman zaman basına yansıyan ve böylece güncellenen bazı eğilimler de, TMMOB ve benzeri mesleki kuruluşların yapılanmalarının da ele alınacağı izlenimini güçlendirmektedir. Mühendislik-mimarlık faaliyet alanıyla ilgili yeni yasal düzenlemelerin büyük olasılıkla söz konusu olacağı önümüzdeki günlerde, demokrasinin vazgeçilmez ilkesi olan, 'her kesimin kendi özgül faaliyet alanında karar verebileceği bir yapıya yer vermek' büyük önem taşımaktadır. Yasalar, bu ilkeyi gözeterek, çeşitli faaliyet alanlarındaki, artık kurumlaşma eğilimi gösteren potansiyelleri görebildikleri ölçüde, bir yazılı metin olmaktan öte anlam kazanabilirler"* demiştir.

Konukların Genel Kurul'a hitaben konuşmalarının ardından, Genel Kurul komisyonlarının seçimi gerçekleştirilmiş ve 25. dönem çalışma raporu II. Başkan Bülent Tanık tarafından sunulmuştur. Çalışma raporunun eleştirisi üzerine söz alan delegeler, ağırlıklı olarak TMMOB'nin ve odaların ortak bir binaya yerleşimi, şantiye şefliği konusunda tek tip sözleşme yapılması, TMMOB'nin federatif bir yapıya bürünmesi ve ülkemizdeki enerji sorunu üzerinde durmuşlardır. Eleştirilere Yönetim Kurulu adına cevap veren Yavuz Önen'in konuşmasının ardından, 25. dönem çalışmaları oybirliği ile aklanmıştır.

Genel Kurul, daha sonra bir önceki dönemin çalışmalarını değerlendirerek yeni dönemdeki çalışmalara ilişkin bir dizi karar almış, aynı zamanda yeni dönemin çalışmalarına da esas olacak

ana konulardan birinin, ortak düzenlemeler ve oda potansiyellerinin daha rasyonel kullanımını getirecek düzenlemeler olduğu görüşünü belirlemiştir. Bu konuda, TMMOB'nin, ülke sorunlarına ilişkin olarak düzenlediği toplantılarla, hazırladığı görüş ve raporlarla, üyelerinin ekonomik ve demokratik hakları konusunda verilen uğraşlarla önemli bir birikim yaratması gerektiği, bu noktaya, yasal çerçevenin yanı sıra, yürütülen çalışmalara üyelerinin büyük ölçüde aydın ve yurtsever sorumluluğu ve gönüllü katılımlarıyla ulaşılacağı, çünkü bu tarz bir çalışmanın ürünlerinin, ne özel sektörün çıkar ilişkileri, ne de kamu sektörünün hiyerarşik baskısı ile yönlenmeyen bir nesnellik taşıdığı vurgulanmıştır.

TMMOB'nin ve odaların, bu tür çalışmaları, sayıları binlerle ifade edilebilecek kitap, dergi ya da basılmış basılmamış kongre ürünleri olarak, mühendislik-mimarlık faaliyet alanının ulaşabildiği her konuda kullanılmakta olduğu vurgulanmıştır. Ayrıca, bu yoldan, batılı anlamda demokratik sistemin vazgeçilmez unsuru olarak, kendi alanıyla ilgili kamuoyu oluşturma ve kamuoyunu uyarma görevini kısıtlı maddi olanakları da zorlayarak yerine getirebilen TMMOB ve Odaların, sanayileşme, enerji, ulaşım, konut, kentleşme vb mühendislik-mimarlık pratiği ile ilgili hemen her konuda öne sürdüğü eleştiri, görüş ve önerilerden birçoğunun, gerek kamuoyunda, gerekse resmi politikalarda önemli ağırlıklar kazandığı belirtilmiştir.

1981 ve 82 yılına şöyle bir bakıldığında, TMMOB ve bağlı odaların büyük bir çoğunluğunun olağanüstü zor ekonomik koşullar yaşadığı görülmektedir. Çalışanların maaşları, vergi ve sigorta primleri, görevine son verilen personelin ihbar ve kıdem tazminatları ile PTT ve elektrik ücretleri ödenememiş, matbaa, kırtasiye giderleri karşılanamamıştır. Borçlar gün geçtikçe yığılmış ve toplam olarak büyük rakamlara ulaşmıştır. Gelirler ise yalnızca üye aidatlarına dayanmaya başlamıştır. Bazı oda merkezleri, İzmir ve İstanbul şubeleriyle çok sayıda temsilcilik faaliyetten

“Kanunun İptali Memalikin Hazine’ye Devri”

Bülent Tanık - 26.-27. Dönem TMMOB Başkanı

Nisan 1980’di. TMMOB’de beklenmedik bir değişiklik oldu. Sadece mühendis-mimar örgütlülüğünün değil, Türkiye’deki hemen tüm demokratik kitle örgütlerinin “başkan idolü”; yılların önderi Teoman Öztürk başkanlığı bıraktı, DİSK’e uzman oldu. Teoman Öztürk’ün TMMOB Başkanlığı’ndan ayrılmasında, örgüt içi koşulların ne gibi rol oynadığı ya da bu seçimin neyi anlattığı, bugün daha bir önemli görünüyor*.

Yılın sonuna doğru, 12 Eylül’de askeri darbe oldu. Peşi sıra kapanan örgütler, işten çıkarmalar, sürgünler, işkenceler, ölümler... Şeriatçı ve sağ hareketlerin, “kontrol dışı” unsurlarına da vurur gibi yapmakla birlikte, cunta esas olarak toplumsal muhalefete, sola vurdu. Ayakta çok az örgüt kaldı. 12 Eylül darbesi, TMMOB’yi kapatmadı! Birkaç şubenin geçici süre kapatılması ve 19 Eylül 1979 Direniş Davası dışında, doğrudan TMMOB’yi hedef alan en önemli saldırı, TMMOB Kanunu’nun iptaline ilişkin girişimdi. “Kanunun iptali, memalikin Hazine’ye devri” tümcesinden ibaret olan bu tasarı da niyetlenenlerce sonuca ulaştırılmadı. Daha sonra, Kanun Hükmünde Kararnamelerle tüm meslek örgütleriyle ilgili yasalarda “birörnek” değişiklikler yapıldı. Ama yıkıcı darbe, TMMOB eyleminin dayanağını oluşturan sol kadrolar ve siyasal taban üzerinde yoğunlaştı. Bunlara dönük vuruşlarla “iş” tamamlanmaya çalışıldı.

- Bu dönemde siyasetle uğraşmanın, hele hele “örgüt üyesi” olmanın korkunç bir “suç” olduğu sanısı yaratıldı.
- Örgütler arası dayanışma ve işbirliği yapma, öz olarak “örgütlerin örgütlenmesi” yasaklandı.
- Kamuda çalışan mühendis ve mimarların TMMOB üyeliği önce yasaklandı, sonra “isteğe bağlı” kılındı. Böylece, mesleki çıkar çatışmaları ve piyasa yozlaştırmalarından görece uzak oldukları için, TMMOB’nin “ulusal” ölçekte bütüncül kimlik üretebilmesinin “tarlası” olan kesimle bağı koparıldı.
- Örgüt yönetici kadroları büyük oranda ya cezaevlerine atıldı ya da 1402 sayılı Sıkıyönetim Yasası ile işlerinden ve yaşadıkları kentlerden uzaklaştırıldılar.

Teknik-politik kadrolar ve kamu kesimi çalışanları ile TMMOB bağının kesilmesi, bir bakıma daha önceden başlayan bir sürecin tamamlanmasıydı. 1970’lerin ortalarından itibaren, TMMOB ihtiyacı olan kadroları kendi örgütlülüğü ile üretememeye başlamıştı. Mühendislik mimarlık meslek alanı, 1970’ler öncesindeki hareketli ve büyüyen konumundan uzaklaşmış, tıkanmıştı. Uğraş alanındaki tıkanma, bilgi üretim ve birikiminde azalmaya, bu da, düşünen, eleştiren, farklı görüş ve siyaset üreten, dönüştürmek isteyen insan varlığında durgunluğa yol açmıştı. TMMOB dışı siyasi odakların biçimlediği örgüt önderleri de kendilerini tekrarlamaya ve bir çeşit “statüko” üretmeye başlamışlardı.

Bu konumun üstüne gelen 12 Eylül uygulamaları, politik önderlerini ve kamu çalışanları kitlesini uzaklaştırarak, TMMOB bedeninde, küçük mülkiyetin, küçük girişimci kısa görüşlülüğünün ve kaypaklığının yer bulmasına olanak sağladı. Böylece

örgüt disiplini ve örgüt hiyerarşisini tanımama, desantralizasyon adı altında bölgecilik, meslekçilik, bir çeşit mikro milliyetçilik ve meslek şovenizmi yaygınlaşma zemini buldu. TMMOB’nin halktan ve emekten yana, ulusal ve evrensel siyaset ufku daraltıldı. Mühendislerin politik uyanışının önü kapatıldı. Teoman Öztürk’ün ayrılışı, 12 Eylül darbesi öncesinde başlayan örgütsel tıkanmanın, kendini yenileyememenin ve üretken zeminini yitirmenin ilk işaretiydi belki. Cunta bu zaafiyetleri derinleştirdi, uzun erimli kıldı, kılabilirdi.

Belki biraz da bu yüzden, beklenen toparlanma, bu kadar gecikti.

(*) “Bu kararın gerekçelerini keşke kendisi anlatabilseydi.”

men edilmiş, maddi ve manevi kaos daha önce Birliğin görevlerini yapmasını engellerken, o tarihlerde Birliğin ve tüm büyük odaların görevlerini yapmasını büyük ölçüde engellemiştir. TMMOB'nin 26. çalışma dönemi böylesine zor koşulların bir ürünü olmuştur.

Bu dönem içindeki en önemli çalışma, TMMOB'nin ve bağlı odalarının bina düzenlemeleri ve bazı hizmetlerin ortak olarak yürütülmesi konusunda gerçekleşmiştir. Ankara Konur Sokak'ta bulunan binanın TMMOB tarafından daha düzenli ve yararlı bir biçimde kullanılmasını sağlamak amacıyla, Genel Kurul'un verdiği görevler doğrultusunda bazı çalışmalar yapılmış ve yeniden düzenlenen mekânlarda bazı ortak hizmetlerin sunulması yolunda adımlar atılmıştır. Dönem boyunca gerçekleştirilen bu çalışmalar şöyle sıralanabilir:

- Binanın giriş holü, dinlenme ve sergi yeri olarak düzenlenmiş, üyelerin ve Odaların kullanımına açılmıştır.
- Bodrum katta bulunan TMMOB ve Odaların arşivleri yeniden düzenlenmiş ve daha kullanışlı bir hale getirilmesi için başlatılan çalışma sürdürülmüştür.
- "Cumhuriyetten Günümüze Teknik Kongre" nedeni ile yeniden düzenlenen toplantı salonu kullanıma açılmış ve TMMOB Yönetim Kurulu tarafından hazırlanan Toplantı Salonu Kullanım Yönetmeliği uygulamaya konulmuştur.
- Bu dönemde, toplantı salonunda, Odalarımızın düzenlediği 3, özel kuruluşların düzenlediği 1 kurs ile Odaların 12 kongre ve Genel Kurulu yapılmıştır. TMMOB ve Odalar dışında, 7 kuruluş da kongre, panel ve benzeri çalışmaları için salonu kiralamışlardır.
- Binanın ikinci katının ön cephesi TMMOB ortak kayıt bürosu olarak, arka cephesi de TMMOB ortak muhasebe bürosu olarak düzenlenmiş, TMMOB ve binada bulunan odaların tümünün kayıt ve muhasebe işlemleri bu iki mekânda gerçekleştirilmeye başlamıştır.

Süreç içerisinde gereksinim duyulan yeni düzenlemeler bu mekânlarda gerçekleştirilmiş ve iki büronun da rasyonel çalışabilmeleri sağlanmıştır.

- Bina işletme giderlerinin (kira, yakıt, tamirat ve personel) karşılanması amacıyla, ortak bina fonu protokolü hazırlanmış ve bu protokol, İç Mimarlar ve Meteoroloji Mühendisleri Odaları dışında merkez binada bulunan 9 birimce imzalanmıştır.

- Dönem içerisinde bina işletmesinin ve kira borcunun mali durumları güç olan merkez binadaki odaları gereğinden çok yıpratmaması ve binaya taşınmayı teşvik edici bir önlem olacağı gerekçesiyle, TMMOB Yönetim Kurulu, Haziran 1981'den Haziran 1982'ye kadar olan kiranın TMMOB tarafından karşılanmasını ve Odalardan kira tahsil edilmemesini kararlaştırmıştır.

Bu uygulamalar sonucu, personel ve çeşitli uzmanlık dallarında örgütlenmiş üyeler arasında daha yakın ilişkiler ve dayanışma örnekleri filizlenmeye başlamıştır. Bu çalışmalar devam ederken, TMMOB bünyesinde yürütülen ve odaların çeşitli sorunlarını çözmek için başlatılan komisyon çalışmaları sonucu, odalara bazı önerilerde de bulunulmuştur. Bu öneriler doğrultusunda, odaların üye dosyaları ve üye kartlarında adres düzeltme ve değiştirme konularında yapılan çalışmalar sonucu, yönetim kurulunca tektip üye kayıt kartı kabul edilmiştir. Üye ödentilerinin tektipleştirilmesi doğrultusunda yapılan çalışmalar sonucu, odalara, yıllık üye ödentilerinin 100 TL, ilk kayıt ücretlerinin de 300 TL olması gerektiği önerilmiştir. Ayrıca, oda personelleri arasındaki ücret farklılığını giderme yönündeki çalışmalar, mevcut toplu sözleşme düzeni içinde gerçekleştirilmeye çalışılmış, ancak özellikle ayrı mekânlardaki Odalar arasında bulunan fark giderilememiştir.

26. dönem, TMMOB ile Oda merkezleri arasındaki ilişkilerin de olumlu yönde geliştiği bir dönem olmuştur. Ancak Gemi Makinaları

İşletme Mühendisleri Odası'nın ikinci kez Genel Kurulu'nu yapamaması, bu ilişkilerin en fazla aksadığı noktayı oluşturmuştur. Odalar, şubeler ve bazı odaların bölge genel kurullarının yapılabilmesi için tüm Sıkıyönetim Komutanlıklarıyla yazışmalar yapılmış ve kongrelerin yapımı için çoğunlukla ön izin alınmış, bunlar da ilgili birimlere duyurulmuştur. Bu konuda ilgili sekreteriyalar oluşturulmuş, gerekli çalışmalar çözüm aşamasına getirilmiştir. Samsun ve İstanbul Koordinasyon Kurulları'nın ve diğer kapalı birimlerin binalarının, kira ve benzeri sorunlarının çözümü için, hukuk danışmanı ile İnşaat ve Elektrik Mühendisleri Odalarını da içine alan bir birim oluşturulmuştur.

Üyelere ve üye sorunlarına ilişkin çalışmalar da bu dönem içinde TMMOB gündeminde önemli bir yer tutmuştur. Dönem ortasında kurulan özlük sorunları komisyonu, yaklaşan mali yılbaşı ve bütçe kanunu çalışmaları nedeniyle, yoğun bir çalışma temposuna girmiş ve özellikle kamu kesiminde çalışan üyelerin yan ödeme, tazminat, katsayı, gösterge, harcırah vb uygulamalara ilişkin sorunlarını ele almış, çözüm önerileri oluşturmuştur. Bu çalışmalar, dönem içinde çeşitli basın açıklamalarıyla kamuoyuna ve meslektaşlara iletilmiştir.

TMMOB ve bağlı odalarının uzmanlık alanlarına ilişkin yapılan çalışmalar da dönem içinde sürdürülmüştür. Bu konuda Yönetim Kurulu'nca yürütülen en önemli çalışma, "Cumhuriyetten Günümüze Teknik Kongre"dir. 16-20 Kasım 1981 tarihleri arasında yapılan kongrede 32 tebliğ tartışılmış "Kentleşme, Yapılaşma, Çevre", "Tarım-Ormanlık", "Maden, Sanayi, Enerji, Ulaşım" ve "Mühendislik, Mimarlık" konuları Cumhuriyet'ten günümüze irdelenmiştir. Bir de panelin yer aldığı kongre, bir kokteyle kapanmıştır. Kongre kitabının basım çalışmaları dönem içinde sürdürülmüş, ancak mali olanaksızlıklar basımı geciktirmiştir.

14-16 Nisan 1982 tarihleri arasında, COPISEE, Başbakanlık Çevre Müsteşarlığı ve TMMOB'nin

ortaklaşa gerçekleştirdiği "Sanayileşme Sürecinde Çevresel Etkiler Sempozyumu", Bulgaristan, Yugoslavya, Yunanistan ve Kıbrıs TMMOB temsilcilerinin katılımıyla tamamlanmıştır. Ayrıca Kimya Mühendisleri Odası'nın yürütücülüğünde ve Kimya, Elektrik, İnşaat, Makina, Maden Mühendisleri Odaları'nca ortaklaşa hazırlanan "Mühendislik Hizmetleri Kongre ve Sergisi"-nin, Sıkıyönetim Komutanlığı nezdinde iki kez başvuru yapılmasına rağmen izin alınmadığı için, 12-15 Mayıs tarihleri arasında yapılması kararlaştırılmıştır.

TC Danışma Meclisi Anayasa Komisyonu Başkanlığı'nca yeni anayasa hakkında görüş istenmesi üzerine hazırlanan TMMOB görüşü, Odaların kendi özel ilgi alanlarına giren konulardaki görüş ve önerileriyle birlikte Danışma Meclisi Anayasa Komisyonu Başkanlığı'na iletilmiş, ayrıca basına ve kamuoyuna duyurulmuştur. TMMOB Yönetim Kurulu'nca kaleme alınan ve 52 sayfa civarında olan bu metinde, meslek odaları ve onların birliği ile ilgili olarak aşağıdaki görüş belirtilmiştir.

"Dünyada, modern meslek örgütlenmelerinin en geniş örnekleri, klasik batı demokrasilerinin en gelişkin örneklerinde görülmektedir. Bu tür örgütlenmelerin en belirgin ortak nitelikleri, kendi faaliyet alanlarında denetim erkine sahip olmaları, bu alanla ilgili her türlü düzenlemede söz ve karar sahibi olmalarıdır. Toplumun pek çok birimi gibi meslek kuruluşlarına da tanınan özerklik, esasen liberal kapitalizmin siyasi düzeyde klasik batı demokrasisini üretebilmesinin zorunlu bir unsuru olarak ortaya çıkmış, yerine getirdiği bu önemli işlevle de giderek kurumsallaşmıştır. Bu işlev, toplumsal pratikte, iktidarın meslek kuruluşlarını da kapsayan çeşitli kurumların katılımı ile yaygınlaştırılması şeklinde somutlanmaktadır. Demokrasi, toplumun her biriminde, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesine elveren ilişkilerde ifadesini bulur. Maddi ve manevi varlığının gelişmesine elveren ilişkiler ise, insanın en azından faaliyet gösterdiği alanda etkili olmasına, söz ve karar sahibi olmasına, eylemliliğinin sınır-

lanmayıp, tersine yükselmesine olanak sağlayan, özendiren ilişkilerdir. Bunu kurumumuzla örneklemek gerekirse;

1. TMMOB, bağımsız bir bilgi üretim merkezidir. Hem kamu sektörünün hiyerarşik ve politik bağımlılık ilişkisinin, hem de özel sektörün kapalı çıkar ilişkisi çerçevesinin dışında ve bunlardan bağımsız olarak bilgi üretebilecek tek kaynak olarak ortaya çıkmaktadır.

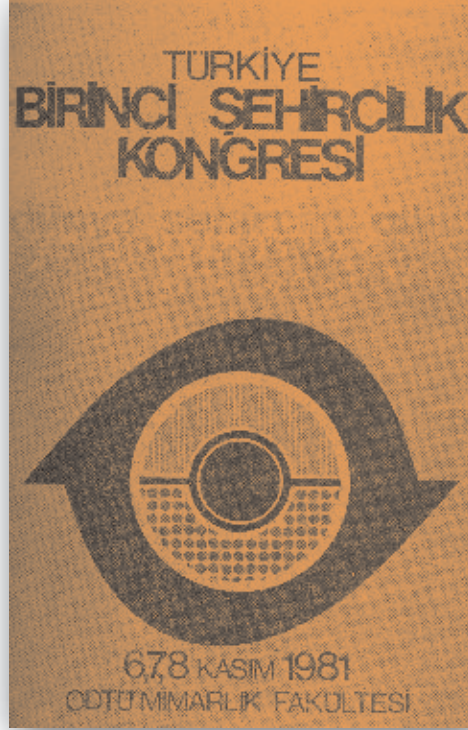
2. Bu bilgi üretimini yönlendiren hiçbir kişisel çıkar ilişkisinden söz edilemez. Üretilen bilginin bir kişi veya grubun kendileri için gerekli çıkar ilişkisinin malzemesi olması, TMMOB'nin doğası gereği olanaksızdır.

3. Bu bilgi üretimi mümkün olabildiğince kolektif ve çoksesli bir yapıda yapılır. En azından, saf teknik yönleriyle bile birçok çalışma alanını kapsayan, birçok deneyimi aksettiren üye birikiminin ürünüdür. Türkiye'de hiçbir bilimsel ve teknik bilgi üretimi ortamı, bu olanağı sağlayacak yapıya sahip değildir.

4. Demokrasinin en basit ve vazgeçilmez kuralı, toplulukların kendi çıkarlarını ve haklarını bizzat kendilerinin korumalarıdır. Mühendis ve Mimar kitlesini, Mühendis veya Mimar olduğu için ilgilendiren sorunların bizzat bu soruna muhatap olan kitle tarafından ele alınması gereği tartışma götürmemelidir.

5. O halde denilebilir ki, hem ekonomik ve toplumsal koşullarda, bilim ve teknolojiye yaşanan hızlı gelişmelerle uyumlu olan, hem de insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesini sağlayan ilişkilerin kendi alanlarında yeniden her an kurulabilmesi, meslek kuruluşlarının kendi faaliyet alanlarının düzenlenmesinde özerk olmalarını gerektiren başlıca nedenlerdir.

Yani, kamu kurumu niteliğindeki Meslek Kuruluşları, kanunla meydana getirilir ve organları kendileri tarafından ve kendi üyeleri arasından seçilir. İdare, seçilmiş organları, bir yargı mercii kararına dayanmaksızın, geçici ya da sürekli olarak göre-

vinden uzaklaştıramaz. Meslek kuruluşlarının tüzükleri, yönetim ve işleyişleri, demokratik esaslara aykırı olamaz. Bu bağlamda, meslek kuruluşları, kendi faaliyet alanlarının düzenlenmesi ve denetlenmesinde söz ve karar sahibidirler. Devlet, bunların gerçekleştirilmesi için gerekli koşulları sağlar" denilmiştir.

26. dönemde TMMOB'nin dış ilişkilerini, ağırlıklı COPISEE faaliyetleri çerçevelemiştir. Güneydoğu Avrupa Ülkeleri Mühendisleri Sürekli Konferansı'nın (COPISEE) başkanlığı ve sekreteryası Birlüğimizce yerine getirilmiştir. Dönem içinde TMMOB'nin yer aldığı COPISEE aktiviteleri aşağıdaki gibidir:

- 1-2 Ekim 1982'de Yugoslavya'nın Ohrid kentinde yapılan "II. Su Kaynaklarını Koruma Kongresi"ne, TMMOB adına Doç. Dr. Ömer Kuleli katılmış, biri kendi adına diğeri TMMOB adına olmak üzere iki tebliğ sunulmuştur.

- Mart 1982'de, COPISEE Başkanı Yavuz Önen, TMMOB II. Başkanı Teoman Alptürk'le

185

birlikte, Bulgar Bilimsel ve Teknik Birlikleri Merkez Konseyi'nin çağrılısı olarak konseyin Sofya'da yapılan Genel Kurulu'na katılmıştır.

- 14-16 Nisan 1982 tarihleri arasında, TMMOB, Başbakanlık Çevre Müsteşarlığı ve COPISEE'nin ortaklaşa düzenledikleri, 4'ünü yabancı delegeler olmak üzere toplam 22 tebliğin sunulduğu "Sanayileşme Sürecinde Çevresel Etkiler" adlı uluslararası bir sempozyum yapılmıştır. Sempozyum tartışmalarını da içeren ve ikinci basımı yapılan sempozyum kitabı da dönem içinde bastırılarak ilgili kurumlara ve üyelerimize iletilmiştir.

TMMOB'nin 26. döneminde yürütülen en önemli çalışmalardan birisi de yayın konusunda olmuştur. Birlik dergisinin ayda bir yayımlanmasına devam edilmiş, abone çalışmaları, dönem başındaki düzenleme ve gayretlerle bir miktar hızlanmakla birlikte, oda ve şubelerin yeterince seferber olmaması sonucu beklenen düzeye ulaşmamıştır.

Sınırlı sayıda üyenin amatör çabalarıyla, 1981 yılı yayın programı aksamadan tamamlanmıştır. "Cumhuriyetten Günümüze Teknik Kongre" kitabının basımı gerçekleştirilememiştir. Daktilo edilen kongre bant çözümlerinin, tebliğciler tarafından redaksiyonunun yapılması ve basılması çalışmaları dönem boyunca sürdürülmüştür.

26. dönemde programlanan süresiz yayınlardan önemli biri de "TMMOB Broşürü"dür. TMMOB ve odaların özgün çalışmalarının, kongre, panel, konferans, sempozyum, seminer ve benzeri faaliyetlerinin kitap, dergi, rapor türü yayınlarının bir dökümünü içeren broşür, dönem sonunda tamamlanmıştır. Makina, Elektrik ve Kimya Mühendisleri odalarımızın birlikte hazırlayacakları "Sanayi Kataloğu" ile ilgili çalışmalar dönem boyunca sürdürülmüştür. Türkiye'deki sanayi kuruluşlarının zengin bir tanıtımını içerecek olan kataloğun, 1983 Ocak ayında yayımlanması planlanmıştır.

Cumhuriyetten Günümüze Teknik Kongre

27. DÖNEM

(27 Haziran 1982 – 30 Mart 1984)

STAR WARS PROJESİ BAŞLATILDI...

ABD Başkanı Ronald REAGAN, 23 Mart 1983'te de başkanlık döneminin en çok tartışılan siyasal kararını alarak, kıtalararası balistik füzelere karşı savunma amacıyla lazer ve diğer yüksek enerjili mermiler gibi gelişmiş teknoloji ürünleri konusunda araştırma yapılmasına yönelik bir program olan Stratejik Savunma Girişimi'ni (bilinen adıyla "Yıldız Savaşları Projesi"-SDI) açıkladı.

Çok sayıda bilim adamının SDI'nin teknolojik yapılabilirliğini şüpheyle karşılamasına ve ekonomistlerin bu amaçla çok büyük harcamalar yapılması gerektiğini belirtmesine karşın, ABD yönetimi projeyi sürdürdü.

82 ANAYASASI YÜRÜRLÜKTE...

9 Kasım 1982'de yeni Anayasa yürürlüğe girdi. TSK'nin 12 Eylül 1980 tarihinde yönetime el koymasından sonra oluşturulan 1982 Anayasası'nın en belirgin özelliği, 61 Anayasası'ndan farklı olarak temel hak ve özgürlükleri önemli ölçüde kısıtlamasıdır.

Anayasa'yı hazırlayan Orhan ALDIKAÇTI, çıkış noktasını "80 öncesinin anarşi ve terör ortamının yeniden tekrarlanmasını önlemek" olarak açıklamıştı.

TMMOB YÖNETİM KURULU		
Yön. Kur. Başkanı	Bülent TANIK	Şehir Planlama Mimar ve Mühendisleri Odası
Yön. Kur. II. Bşk.	Teoman ALPTÜRK	Elektrik Mühendisleri Odası
Sayman Üye	Kadir PALA	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
Üyeler	Mustafa GÜLENC	Fizik Mühendisleri Odası
	Bülent ŞENER	Gemi Mühendisleri Odası
	Zekai SELEN	İç Mimarlar Odası
	Erdal BİNGÖL	İnşaat Mühendisleri Odası
	Aydın ARAS	Jeoloji Mühendisleri Odası
	Murat GÜLTEKİNGİL	Kimya Mühendisleri Odası
	Ömer YENEL	Maden Mühendisleri Odası
	Müfit AKYOS	Makina Mühendisleri Odası
	Necla YIKILMAZ	Metalurji Mühendisleri Odası
	Cemal GÜL	Meteoroloji Mühendisleri Odası
	Fatih SÖYLER	Mimarlar Odası
	İsmet ÖZTUNALI	Orman Mühendisleri Odası
	Necdet PAMİR	Petrol Mühendisleri Odası
	Sami DOĞAN	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU	
Ömer KULELİ	Kimya Mühendisleri Odası
Aydan BULCA	Mimarlar Odası
Cezmi ELGİN	Yargıtay
Fikret UNGAN	Danıştay
İhsan MENNAN	Bayındırlık Bakanlığı

TMMOB DENETLEME KURULU	
Rıfat ERGÜL	Elektrik Mühendisleri Odası
Zeki KIRKAYAK	İnşaat Mühendisleri Odası
Osman SARGIN	Mimarlar Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ	
Faruk AKTUZLU	Kimya Mühendisleri Odası

Sıkıyönetimce yapılan yaklaşık bir aylık ertelemelerden sonra, 22 Mayıs 1982'de toplanması öngörülen TMMOB Genel Kurulu, ancak 27 Haziran 1982 günü, Ankara DSİ Toplantı Salonu'nda bir araya gelmiştir. 26. dönem çalışmalarını değerlendiren, idari ve mali açıdan oybirliği ile aklayan Genel Kurul, 27. dönem çalışmalarına ışık tutacak bir dizi kararı da benimsemiştir.

Meslek alanlarına ilişkin düzenlemeler konusunda daha etkin bir çalışmanın ortaya konması, ağırlıklı olarak işsizlik ve düşük ücretler konusunda çalışmalar yapılması, TEK, Telsiz Yasası ve uzmanlık alanlarına ilişkin yetkilerin korunması, ortak mesleki denetim çalışmalarının yurt ölçüğüne yayılması, tüketicinin korunması ve başta İstanbul ve diğer illere de yayılmak üzere, ortak bina çalışmalarıyla desteklenecek ortaklaşa düzenlemelerin hızlandırılması gibi konular görüşülmüştür. 27. Genel Kurul, bu kararların yanı sıra Genel Kurul komisyonlarından gelen raporları da değerlendirerek kabul etmiştir.

Ayrıca, Genel Kurul sonuç bildirgesinde aşağıda başlıklar halinde yer alan konular da önemle vurgulanmış, basına ve kamuoyuna duyurulmuştur.

- *Halen yürürlükte olan Anayasa'nın, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının kuruluşunu öngören 122. maddesi, yeni hazırlanmakta olan Anayasa'da aynen yer almalıdır.*
- *Yeni Anayasa'da, tüm kamu çalışanlarına sendika kurma, grev ve toplu sözleşme haklarının verilmesini öngören bir madde yer almalıdır.*
- *Ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınma ile orman, madenler, toprak ve benzeri doğal kaynakların değerlendirilmesi, korunması ve işletilmesi, ulusal, ekonomik, sosyal ve fiziki bir plana bağlı olarak yürütülmelidir. DPT, bu amaçlarla istişari bir kuruluş olmaktan çıkartılmalı, yapıtımcı bir işleve ve işlerliğe kavuşturulmalıdır. Bu durum, Anayasa'da açıkça belirtilmelidir.*

- *Yatırım hacminin alabildiğine daraltılmış olması ve sürekli olarak artan fiyatlar, işsizliği ve geçim sıkıntısını yaygınlaştırmıştır. Bu durum, özellikle mühendis ve mimarların yurt dışına göçüne yol açmaktadır. Bu göç, ülke içinde yeri doldurulamayacak büyük kayıplara ulaşmış ve durdurulması gereken ulusal bir sorun olarak büyümüş bulunmaktadır. Bu durumun gözetilerek, ulusal düzeyde yeni bir istihdam ve yatırım politikası programlanmıştır.*

- *Fabrikalarda, şantiyelerde, laboratuvarlarda, maden ocaklarında, tarımsal üretimin her alanında yadsınamaz görevleri olan yüz bini aşkın mühendis ve mimarın, yıllardır toplumumuzun ve yurdumuzun çıkarına getirdiği görüş ve önerilerin doğruluğu ve haklılığı, günümüzde açıkça görülmektedir. Bu nedenle 26. Genel Kurulumuz, geleceğe yönelik önemli kararlar alınırken yukarıdaki görüş ve önerilerimizin gözetilmesinin, ulusal çıkarlarımızın bir gereği olduğu inancını bir kez daha belirtmeyi bir görev bilmektedir. İlgililere ve kamuoyuna duyurulur.*

Çalışma Raporu'ndan;

27. dönem çalışmaları, 27. Genel Kurul'un verdiği görevler ve gelişen son derece önemli dış gelişmeler tarafından belirlenmiştir. Birlik Genel Kurulu'nun yol gösterici kararları ışığında hazırlanan çalışma programı, 3 ana bölümden oluşmuştur. Bu bölümler, yapısal-örgütsel çalışmalar, üye sorunları ve üyelere ilişkin çalışmalar, meslek alanlarına ilişkin çalışmalar başlığı altında toplanmıştır.

Danışma Meclisi Anayasa Komisyonu'nca hazırlanan Anayasa taslağı, Temmuz 1982'de Danışma Meclisi Başkanlığı'na sunulmuştur. TMMOB'ce komisyona iletilen görüşlerle açıklanan taslakta, gerek Anayasa'nın geneline, gerekse kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını düzenleyen maddesine ilişkin köklü ayrılıkların bulunması, önceki dönemden başlayan çalışmaların devamını gerektirmiştir. Oluşturulan bir program çerçevesinde, Temmuz 1982'den referanduma kadar, kapsamlı

olarak nitelendirilebilecek bir çalışma sürdürülmüştür.

Dönem içinde bu konu ile ilgili 5 basın açıklaması yapılmış, bir basın toplantısı düzenlenmiştir. Ankara, İstanbul, İzmir ve Bursa'da, kamu kurumu niteliğindeki diğer meslek kuruluşlarının da katıldığı 4 panel gerçekleştirilmiştir. Dönem içinde, panel metinleri bir kitapçık olarak basılmak istenmiş, ancak panel metinlerinin tümüyle bulunamaması üzerine yapılamamıştır. Anayasa Özel Sayısı adı altında hazırlanan Birlik Dergisi, 50.000 adet basılarak üyelere dağıtılmıştır.

1981 yılı sonbaharında, MGK gündeminden, Danışma Meclisi gündemine aktarılan ve "6235 sayılı TMMOB yasasının yürürlükten kaldırılarak, TMMOB'nin mal varlığının hazineye devredil-

ABD Başkanı,
kovboy
filmlerinin
yıldızı,
Ronald Reagan

mesini" öngören yasa tasarısının Kasım ayında Başbakanlık'ca geri alınmasından sonra, Birliğin varlığı ve varoluş biçimi bir daha tek başına gündeme gelmemiştir. 27. Genel Kurulu izleyen aylarda, Bakanlar Kurulu'nun Danışma Meclisi'nden istediği "kamu kurum ve kuruluşlarının yeniden düzenlenmesi için kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi", kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını da kapsayacak şekilde verilmiştir. Ancak MGK, yetki yasasını meslek kuruluşların kapsamadan çıkararak onaylamıştır.

MGK'de kabul edilip, 6 Kasım 1982'de halk oylamasından geçen TC Anayasası'nın 135. maddesi, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ilişkin düzenlemeyi içermektedir. 1982 Anayasası'nın bu maddesi, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının organ seçimlerinin, yargı gözetiminde yapılması hükmünü getirmiştir. 1 Aralık 1982 tarihinde çıkan 2719 sayılı yasayla, meslek kuruluşları ile faaliyetlerine izin verilen derneklerin organ seçimleri, konuya ilişkin yeni düzenlemeler yapıncaya kadar ertelenmiştir. Bu durum sonucunda, 1983 yılının ilk yarısında yapılması gereken Şube, Oda ve Birlik Genel Kurulları gerçekleştirilmemiştir.

28 Aralık 1982 tarih ve 2767 sayılı "Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları Hakkında Yetki Kanunu" ile Anayasa'nın 135. maddesinde belirtilen ilkeler doğrultusunda, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının kuruluşunu düzenleyen kanunlarda değişiklik yapmak ve müşterek konularda yeni düzenlemeler getirmek amacıyla, Bakanlar Kurulu'na kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmiştir. Çıkarılacak KHK'ler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetlerine, organların seçim usullerine, mahkeme kararı ile göreve son verilmesine, kanuni zorunluluk hallerinde geçici olarak görevden uzaklaştırılmalarına, bu kuruluşlara üye olmak koşulları ile idari ve mali denetimlerine ve bunların gerektirdiği diğer hususlara ilişkin hükümleri kapsamıştır. TMMOB, Anayasa'nın 135. maddesi ile 2767 sayılı yetki

yasası çerçevesinde oluşturduğu görüşlerini, Şubat 1982'de, 10 sayfalık bir rapor halinde başta Bayındırlık Bakanı Tahsin Önalp olmak üzere yetkililere iletmıştır.

Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarıyla ilgili yasayı değiştiren ve 5 Ağustos 1983 tarihli kanun hükmündeki kararnameyi değiştiren yeni kanun hükmünde kararname, 16 Ağustos 1983 tarihli Resmi Gazete'nin mükerrer sayısında yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 85 sayılı KHK ile 66 sayılı KHK'nin bazı hükümleri değiştirilmiş ve 6235 sayılı yasaya yeni hükümler eklenmiştir. 85 sayılı KHK ile getirilen önemli değişiklikler şunlardır:

- Birlik Genel Kurulları'na katılacak delegelerde aranan 15 yıllık kıdem koşulu, 10 yıla indirilmiştir.
- Bundan böyle, Birlik Genel Kurulu'nun her yıl yerine, iki yılda bir toplanması öngörülmüştür.
- Birlik, Odalar ve Şube Genel Kurullarının seçimleri, 1 Aralık 1983 tarihinden itibaren 4 ay içerisinde tamamlanacak ve bunlar 1984 yılının, mevzuatta öngörülen aylarında yapılmış sayılacaktır.

TMMOB yasasını değiştiren 85 sayılı KHK'nin geçici maddelerindeki zamanlamaya uygun olarak, temsilcilik, şube ve oda Genel Kurulları 1984 Mart ayı başlarında tamamlanmıştır. 66 ve 85 sayılı KHK'ler, Anayasa'nın 91. maddesi uyarınca, TBMM Komisyonları ve Genel Kurulu'nda öncelikle görüşülmüştür. Nitekim bazı meslek kuruluşlarının yasalarını değiştiren kararname-ler, ilgili komisyonlardan geçmiştir.

Hemen dönemin başında, 12 Eylül askeri darbesinin ardından kapanma süreci yaşayan bazı oda, şube ve temsilciliklerle ilgili girişimler Yönetim Kurulu'nca başlatılmıştır. Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası (GMİMO) ile kapalı şube ve temsilciliklerinin açılması için, ilgili makamlar nezdinde sürekli girişimlerde bulunmuş; GMİMO eski yöneticileri ile İstanbul'da toplantılar yapılmış, gerekli görevlendirme ve

Birlik için temsilci istenmesi konusu yerine getirilmiştir. İstanbul, İzmir ve Bursa'da odalararası koordinasyon çalışmaları canlı tutulmuştur. Tüm kapalı birimlere ilişkin Başbakanlık'a yapılan başvuru ve yerel temaslar sonucu, GMİMO, dönem sonuna doğru açılmış ve Genel Kurulu'nu yapabilmıştır.

Üye sorunlarına ilişkin çalışmalarda, gerek dönemin getirdiği sıkıntılar, gerekse de o yıllardaki hükümetin bu gibi konulara yeterli ilgiyi göstermemesi nedeniyle etkinlik sağlanamamıştır. Buna karşın, kamu ve özel sektörde çalışan meslektaşlarımızın karşılaştıkları güçlükler ve sorunlar, "Türkiye'de Mühendislik Hizmetleri Kongresi", "İhale Yasası Paneli" ve "İmar Planlama Paneli"nde ayrıntılı olarak ele alınmış, dile getirilmiştir.

Mühendis ve mimarlar için düşünülen mecburi hizmet yasa tasarısı için, İmar ve İskân Bakanlığı yetkilileri ile görüşmeler yapılmış, tasarının olumsuz yönleri, basın aracılığıyla ilgililerin bilgisine sunulmuştur. Yabancı mühendis ve mimarların Türkiye'de çalıştırılmaları konusunu düzenleyen yeni yasalar uyarınca gerekli çalışmalar yapılmış, Bayındırlık Bakanlığı ile görüşmelerde bulunulmuştur. Türk asıllı yabancılara ilişkin yeni mevzuat konusunda, Bakanlık, TMMOB'nin denetim yetkisini gözeten işlerliği sürdürmüştür.

Mühendislik ve mimarlık eğitimi gören öğrencilerin staj sorunu dönem içinde ele alınmış ve konuya ilişkin basın açıklamaları yapılmıştır. Birliğimizce hazırlanan "Staj Yasa Tasarısı", üniversitelere ve ilgili yetkililere iletilmiş, üniversitelerden gelen öneri ve katkılarla "Türkiye Staj Kurumu Yasa Tasarısı" metni hazırlanmıştır. Ancak yasama dönemindeki gündemdeki değişiklikler nedeniyle, dönem sonuna kadar bir sonuç alınamamıştır.

Dönemin başlarında, Birlik Dergisi'nin 1982/3 ve 4. sayıları yayımlanmış, ancak derginin yayını sürdürülememiştir. Birlik Dergisi'nin yeniden çıkarılması için yapılan hazırlıklar, Birlik düzeyinde böyle bir yayını sürdüreceği yazılı bilgi üretiminin

yetersiz boyutta olması nedeniyle sonuçlandırılmamış ve bu dönemde, Oda yayın organları ile yetinilmek zorunda kalınmıştır.

1980 yılından beri başkanlık ve sekretery görevlerini yürüttüğümüz, Güneydoğu Avrupa Ülkeleri Mühendisleri Sürekli Konferansı'nın (COPISEE) 6. Genel Kurulu, 27 Nisan 1983 tarihinde Ankara'da yapılmıştır. Genel Kurul'a Yugoslavya, Romanya ve Türkiye Mühendis ve Mimar Odaları Birliği temsilcileri katılmıştır. Genel Kurul sonunda, başkanlık ve sekretery görevleri, Yugoslavya Mühendisleri ve Teknisyenleri Birliği'ne devredilmiştir. 1983-85 dönemi için COPISEE Başkanlığı'na, Yugoslavya'dan Prof. Dr. Milovanovic getirilmiştir. COPISEE Yönetim Kurulu üyeliklerine ise Birliğimiz adına Bülent Tanık ve Teoman Alptürk seçilmişlerdir.

29-30 Ekim 1982 tarihlerinde, Yunan Teknik Odası ile, Arap Mühendisleri Federasyonu'nun ortaklaşa düzenlediği "Filistin Halkıyla Dayanışma" uluslararası kongresine katılmıştır. Atina'da yapılan ve 23 ülkeden delegelerin katıldığı uluslararası kongrede, Birliği II. Başkanımız Teoman Alptürk temsil etmiştir.

TMMOB'nin 27. dönemi ile ilgili diğer bazı gelişmeleri de aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür:

- Yıllardır TMMOB'de bir özlem olan ve TMMOB ile Odalarının bir binada toplanması çalışmaları, bu dönemde de gündemi işgal etmiştir. İstanbul ve İzmir gibi illerde de tüm odaların ortak bir mekânda hizmet üretmeleri için, lokal, kütüphane ve misafirhane gibi ortak mekânlar oluşturulmaya çalışılmış, ancak bilindiği gibi başarılı olunamamıştır.

- Dönem içinde meslek alanlarına ilişkin hemen tüm yeni yasal düzenlemeler, yakından izlenerek gerekli çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Bu yasalar, İmar Yasa Tasarısı, İmar Affı Yasası, bunu değiştiren yasa, Boğaziçi Yasası, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yasası, nükleer enerji santrallerinin kurulmasıyla ilgili düzenlemeler, Mecburi Hizmet Yasa Tasarısı, TEK, Petrol ve Maden Yasaları, Belediyeler

Yasası'dır. Bu tasarı ve yasalarla ilgili olarak çeşitli görüş, öneri ve raporları hazırlanarak basın ve ilgililerin bilgisine sunulan çalışmalar yapılmıştır.

- Üye sorunları konusunda, yan ödeme karar-nameleri hazırlanırken ve bütçe çalışmaları sırasında basın açıklamaları yapılmış, aynı konuda meslektaşlarımıza farklı uygulama yapılması önlenmeye çalışılmıştır. Ancak, basın açıklamaları dışında bir çalışma gerçekleştirilememiş, Birlik Özlük Hakları Sürekli Komisyonu oluşturulamamıştır.

- Yeni ihtisas dalları olarak Birliğimize başvuru bulunan, ağaç işleri endüstri mühendislerinin en yakın ihtisas odası olarak belirlenen Orman Mühendisleri Odası'na geçici kayıtları konusu Yönetim Kurulu'nca karara bağlanmıştır. Nükleer enerji uzmanlarının, Fizik Mühendisleri Odası'na kayıtları sağlanmıştır.

- TMMOB adına Kimya Mühendisleri Odası'nın yürütücülüğünde düzenlenen "Türkiye'deki Mühendislik Hizmetleri Kongre ve Sergisi", 6-10 Haziran 1983 tarihleri arasında Ankara'da yapılmıştır. Türkiye'deki mühendislik hizmetlerinin bugünkü durumunu belirlemeye çalışmak ve ileriye yönelik önerilerin geliştirilmesine olanak sağlamak amacıyla gerçekleştirilen kongrede, 23 tebliğ sunulmuştur. "Yurtdışı Mühendislik ve Müteahhitlik Hizmetleri" konulu bir de panel düzenlenmiştir. Kongre ile birlikte gerçekleştirilen sergiye 15 kuruluş katılmış, ayrıca 23 kuruluşun hizmet ve ürünlerini tanıtan bir broşür hazırlanarak izleyicilere dağıtılmıştır.

- TMMOB'nin kuruluşunun 30. yılında Türkiye'de Mühendislik Bilimleri Uygulanması Ödülleri konması çalışmaları yapılmış ve bu konudaki hazırlıklar, yeni dönem Yönetim Kurulu'nun çalışmalarına bırakılmıştır. TMMOB Yasası'nın kabul edildiği 27 Ocak günü, 30. kuruluş yıldönümü kutlama etkinliklerini başlatan bir kokteyl düzenlenmiş, kuruluştan bugüne TMMOB Başkanlığı yapan meslektaşlarımıza onur plaketi verilmiştir. Kokteyde, eski yeni tüm TMMOB yöneticileri bir araya gelmiştir.

28. DÖNEM

(30 Mart 1984 – 18 Mayıs 1986)

HİNDİSTAN'DA KİMYASAL KAZA...

3 Aralık 1984'te, American Union Carbide Şirketi'nin Hindistan'ın Bhopal kentindeki tarım ilacı fabrikasında zehirli gaz sızıntısı meydana gelmiştir. Dev kimya şirketi Union Carbide'in yetkilileri, 1984 yılında Hindistan'ın Bhopal kentinde yaşanan, etkileri bugün bile devam eden facianın sorumlusu olarak, uluslararası mahkemelerde mahkûm edilmiştir. Bhopal faciasının ilk üç gününde 8.000 kişi yaşamını kaybetmiştir. Bugün ise bu sayı 20.000'i aşmış durumdadır. Kazadan etkilendiği halde hayatta kalma şansına sahip 300.000 Bhopal'li ise kronik ve yaşamlarını kısaltan hastalıklarla boğuşmakta, aradan geçen 20 yıllık süreçte binlerce bebek çeşitli anomaliler taşıyarak dünyaya gelmekte ve pek çoğu çocukluklarını bile yaşamadan ölmektedir.

AYDINLAR DİLEKÇESİ...

Yazar, öğretim üyesi ve sanatçılardan oluşan 1256 aydının imzaladığı "Türkiye'deki demokratik düzene ilkin gözlem ve istekler" başlıklı "Aydınlar Dilekçesi" 15 Mayıs 1984 günü Cumhurbaşkanı Kenan Evren ve TBMM Başkanı Necmettin Karaduman'a sunuldu. Dilekçe, 12 Eylül'den sonraki ilk toplu eylem olması bakımından komisyonda büyük yankı uyandırdı. Ancak Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı, 21 Mayıs'ta dilekçeye yönelik soruşturma başlatarak 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu'na aykırı davranmaktan 56 kişi hakkında dava açtı. Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 No'lu Mahkemesi'nde 15 Ağustos'ta başlayan dava 19 ay sürdü. 7 Şubat 1986'da sona eren dava, tüm sanıkların beraat etmesiyle sonuçlandı.

TMMOB YÖNETİM KURULU		
Yön. Kur. Başkanı	Teoman ALPTÜRK	Elektrik Mühendisleri Odası
Yön. Kur. II. Bşk.	Mustafa GÜLENC	Fizik Mühendisleri Odası
Sayman Üye	İsmail KULAKSIZOĞLU	Jeoloji Mühendisleri Odası
	Levent GÜLMEN *	Gemi Mühendisleri Odası
	Atilla ALPERGİN *	Gemi Makinaları İşl. Mühendisleri Odası
	Andaç KAYNAK	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
	Orhan ESEN *	İç Mimarlar Odası
	Erdal BİNGÖL	İnşaat Mühendisleri Odası
	Süleyman ÖZKAPLAN	Kimya Mühendisleri Odası
	Osman DEMİRAĞ	Maden Mühendisleri Odası
	Kaya GÜVENÇ	Makina Mühendisleri Odası
	Melih TÖRELİ	Metalurji Mühendisleri Odası
	Seyfettin AYDIN **	Meteoroloji Mühendisleri Odası
	Güven BİRKAN**	Mimarlar Odası
	Hasan TURAN	Orman Mühendisleri Odası
	Suavi DURUSU	Petrol Mühendisleri Odası
	Kemal SARP	Şehir Planlama Mimar ve Mühendisleri Odası
	Sami DOĞAN **	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU	
Rüştü ÖZAL	İnşaat Mühendisleri Odası
Ahmet VAROL	Elektrik Mühendisleri Odası
Nejat ERSİN	Mimarlar Odası
Ömer KULELİ	Kimya Mühendisleri Odası
Arif DELİKANLI	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası

TMMOB DENETLEME KURULU	
Bekir ÖZERGİN	Elektrik Mühendisleri Odası
Yücel ÖZEL	Kimya Mühendisleri Odası
Ekrem ÖKSÜZ	Mimarlar Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ	
Faruk AKTUZLU***	Kimya Mühendisleri Odası

* Bu üyeler, TMMOB Tüzüğü'nün 23. maddesi uyarınca Yönetim Kurulu üyeliğinden ayrılmışlardır.

** Dönem içinde Seyfettin AYDIN, Güven BİRKAN ve Sami DOĞAN istifa etmişler ve yerlerine yedek üyeler Sabahattin YALKIN, Özgün AKIN ve Salih ÇELİK görev almışlardır.

*** Birlik Genel Sekreterliği'ne Faruk AKTUZLU'nun ayrılmasından sonra 22.1.1985 tarihinde Bülent Tanık atanmıştır.

TMMOB 28. Olağan Genel Kurulu, 30-31 Mart 1984 tarihlerinde Devlet Su İşleri Toplantı Salonu'nda yapılmıştır. Genel Kurul'da bir önceki dönem çalışmalarını ile ülke koşullarındaki değişim ve gelişmeler değerlendirilmiştir.

Genel Kurul'da yeni dönem çalışmalarına ilişkin olarak; "Günümüzde, teknik elemanların çalışma hayatını, meslek ve yurt çıkarlarını ilgilendiren alanlarda, çok hızlı bir toplumsal, ekonomik ve kültürel değişim süreci yaşanmaktadır. TMMOB örgütsel yapısının, merkez organından başlayarak güçlendirilmesi ve bu hızlı toplumsal değişime cevap verecek bir dinamizme ulaştırılması, önümüzdeki iki yılın çalışmalarını belirleyici, en önemli örgütsel sorun olarak karşımızda durmaktadır. Bu amaçla, Birlik Yönetim Kurulu, çalışma döneminin başında hazırlayacağı iki yıllık Çalışma Programı'nı en kısa sürede Birlik Danışma Kurulu'na götürmeli, zenginleştirmeli ve kesinleştirmelidir." değerlendirmesi yapılmıştır.

Çalışma programında, yeni dönemin koşulları açısından çözülmesi gereken kısa ve orta vadeli

örgütsel hedefler olarak, "Birlik Yönetim Kurulu'nun etkinliğinin artırılmasında etkili bir araç olarak yeterli profesyonel kadro oluşturulması; Birlik Yönetim Kurulu üyelerinin, bağlı buldukları oda yönetim kurullarıyla çalışma birliği içinde olmasının asgari şart olarak gerçekleştirilmesi; Odaların ve Birliğin mali sorunlarının aşılması için izlenecek enerji ve ortak politikanın planlanması, bu konudaki aşamalı hedeflerin somutlaştırılması; Birlik ve Oda merkezlerinin ortak mekânda bulunmaları ilkesi çerçevesinde, bina sorununa etkin yeni çözümler araştırılması, ortak bürolar, ortak yayın, kitaplık, lokal ve diğer tesislerin gerçekleştirilmesinde aşamalı hedefler saptanması; TMMOB'nin bilgi dokümantasyonu ve iletişiminde sürat ve etkinlik sağlayacak olan bilgisayar sistemine geçiş çalışmalarını başlatması; TMMOB Mesleki Eğitim Merkezi'nin oluşturulması; Danışma Kurulu'nda, il, bölge ve işyeri temsilciliklerinde etkinliğin ve işlerliğin artırılması; il ve bölge temsilciliklerine ağırlık verilmesi; işyeri temsilciliklerinin, odaların yerel örgütlülüğü çerçevesinde güçlendirilip geliştirilmesi" kararlaştırılmıştır.

Özelleştirmeye Hayır!

Genel Kurul'da, halen TMMOB kuruluş yasasını değiştiren iki kanun kuvvetinde kararnamenin, önümüzdeki dönemde Parlamento'daki yasalama sürecinin yakından izlenmesi, bunların yurt ve meslek yararları doğrultusunda oluşmasına çalışılması TMMOB'nin kapsadığı çeşitli alanlarda son zamanlarda çıkarılmış ve çıkarılmaya hazır yasa ve yönetmelikler ile bunların uygulamaları üzerinde etkin bir çalışma sürdürülmesi benimsenmiş; üyelerin özlük sorunlarına, işsizlik ve istihdam sorunlarına, teknik eleman göçü ve yabancı hizmet akımına ve meslek alanlarında tüketicinin korunmasına ilişkin çalışmalarla mühendis ve mimarların hizmet ve normlarının saptanması konusunda yeni önerilerin geliştirilmesi görevlerinin sürdürülmesi istenmiştir.

Genel Kurul'da, jeofizik mühendislerinin ayrı bir Oda kurmaları reddedilmiş, ağaç işleri mühendislerinin ders programları ve ilgili kuruluşlarla mesleki yakınlıklarının araştırılarak, en yakın oda bünyesine kaydedilmeleri hususunda yeni Yönetim Kurulu'na tam yetki verilmiş; FEANI (European Federation of National Engineering Associations) kuruluşuna yeniden üye olunması için girişimlerde bulunulması kararlaştırılmıştır. 28. Olağan Genel Kurul'da, yeni yasal duruma göre TMMOB Tüzüğü'nün bazı maddeleri değiştirilmiş, yeni düzenlemeler yapılmıştır.

28. Dönem Çalışma Raporu incelendiğinde, raporda, 1982 Anayasası sonrasında çıkarılan iki kanun hükmünde kararnamenin çizdiği yeni

çerçevenin en belirgin özelliği olarak, TMMOB ve Odaların yapamayacağı faaliyetlerin göze çarptığı belirtilmiş ve bu düzenlemelerle asker sivil tüm mühendis ve mimarların zorunlu üyeliği yerine, üyelik yasağı ve isteğe bağlı üyelik gibi kategorilerin getirilmesi böylece TMMOB organlarına seçilebilmek için meslekte 10 yıllık kıdem koşulunun aranması eleştirilerek, "TMMOB'nin üreteceği kararlarda önemli bir kısım üyesini dışarıda bırakmak zorunda olmasını anlamak mümkün görülmemektedir. Uzmanlıkların gelişme ve ayrışmasının kuruluş amaçlarıyla uyumlu yürütmesini sağlamak, bu kısıtlama ile zorlaşmaktadır" değerlendirmesi yapılmıştır. Ayrıca, "Kanun hükmünde kararnamele, TMMOB ve Oda seçimlerinin yargıcin bizzat yaptırdığı seçimlere dönüştürülerek, genel kurullardan koparılan üyelerin seçimlere katılımı zorunlu kılınmaya çalışılırken, üyelerin veya delegelerin genel ya da yerel seçimlerde gözettileri kriterlerle oy kullanmaları gibi, yasa koyucunun açıkladığı amacıyla bile uyumsuz bir durumun yaratıldığı" belirtilmiştir.

TMMOB Yönetim Kurulu, bu dönemde 53 toplantı gerçekleştirmiş, 222 karar almıştır. Bu toplantılara Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası hiç katılmazken, Gemi Mühendisleri Odası 3 kez, İç Mimarlar Odası 1 kez, Petrol Mühendisleri Odası 14 kez katılmıştır. 28. dönem boyunca Ankara'da 3, İstanbul'da 2, İzmir'de 2 ve Bursa'da 1 olmak üzere, 8 Danışma Kurulu toplantısı düzenlenmiştir. Ankara'daki tüm odaların bina ve kültürel sosyal mekân gereksinimlerini karşılayacağı öngörülen program için, oda başkanlarının katıldığı genişletilmiş iki Yönetim Kurulu toplantısı ile bir Danışma Kurulu toplantısı yapılmıştır.

Meslek alanlarına ilişkin etkinliklerde Oda çalışmaları esas kabul edilmiş, ancak çok sayıda Odayı ilgilendiren durumlarda TMMOB Koordinatörlüğü öne çıkarılmıştır. Bu komisyonlar, İmar Yasası, İmar Affı Yasası, Toplu Konut Yasası, Kıyı Kanunu konularındaki çalışma komisyonlarıdır.

İmar Yasası ve İmar affı ile Yeminli Özel Teknik Bürolar konulu iki panel düzenlenmiş, İmar Affı kitap halinde yayımlanmış, İmar Yasası, Birlik Bülteni'nde yayımlanmıştır. İmar Yasası Uygulama Yönetmelikleri ile ilgili olarak kamuoyu bilgilendirilirken, Bakanlığa görüş bildirilmiş, Danıştay başvurularında koordinatörlük yapılmış, 5 Haziran 1984 tarihinde "Uygulamaya Geçerken Yeni Çevre Yasası" adlı bir panel düzenlenmiş, Tüketicinin Korunması Yasa Tasarısı için girişimlerde bulunulmuş ve kapsamlı bir rapor hazırlanarak ilgililerin ve meclis komisyonunun bilgisine sunulmuştur.

28. dönemde, kamu ve özel kuruluşlarda çalışan üyelerin sorunları için iki daimi komite kurularak, Elektrik, İnşaat, Makina, Mimar, Şehir Plancıları ve Harita ve Kadastro Odaları Başkanlarından oluşan Özel Çalışan Üyeler Sorunları Daimi Komitesi, 1985 yılı başında Mühendislik ve Mimarlık Hizmetleri Asgari Ücretleri Saptama Alt Komisyonu'nu kurarak çalışmalarını başlatmıştır. Söz konusu komisyonda, Birlik Sekreteryası eşgüdümünde "TMMOB İnşaat, Elektrik, Makina Mühendisliği ve Mimarlık Hizmetleri Asgari Ücret Yönetmeliği" hazırlanmış ve Resmi Gazete'de yayımlanmak üzere gönderilmiştir.

Kamuda Çalışan Üyeler Sorunları Daimi Komitesi yürütücülüğünde, 28-29 Aralık 1985 tarihlerinde Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Konferans Salonu'nda "TMMOB Kamu Çalışanları ve Sorunları Sempozyumu" düzenlenmiş, kamu iktisadi kuruluşlarında sözleşmeli personel uygulamaları üzerine bir çalışma başlatılmıştır.

İl Koordinasyon Kurulları'nın işletilmesi doğrultusunda gerekli yönetmelik hazırlıkları yapılarak, İstanbul, Bursa ve İzmir'de bölgesel danışma kurullarında görüşülmüş, daha sonra Yönetim Kurulu'nca ikinci bir yönetmelik tanzim edilerek 25 Haziran 1985 tarihinde uygulamaya konulmuştur, ayrıca TMMOB organlarında ihtisaslaşmaya yönelik olarak, kütüphane-dokümantasyon, arşiv-yayın ve halkla ilişkiler etkinliklerini sür-

dürecek TMMOB Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Merkezi'nin kuruluş çalışmaları başlatılmıştır.

Örgütsel düzenlemeler kapsamında, TMMOB çapında merkezi olarak bilgisayar ortamına geçilmesi çalışmaları yapılmış, sürdürülen girişimler sonucu, Japon Teknik Yardım Kuruluşu JICA, bir programı çerçevesinde uzman göndererek çalışmalara başlamış ve Birliğin merkezi üye kayıt ve diğer hizmetlerini yapabilecek kapasitede bir bilgisayar sistemini bağış şeklinde kurması için gerekli altyapı sağlanmıştır.

Oda arşivlerine geçmiş üye bilgilerinin güncelleştirilmesi, eskiyen bilgilerin tasfiye edilebilmesi ve bununla ilgili olarak üye başvuru sıklığını düzenlemek üzere yeni kimlik kartı düzenlenmesi ve Resmi Darphane mührü kullanılması çalışmaları sürdürülmüştür. TMMOB lokal, misafirhane ve eğitim mekânları ile yayınevi ve matbaa kurulması gibi etkinlikleri geliştirme yaygınlaştırma çalışmaları da dönem içinde ele alınmıştır.

TMMOB için haberleşmenin etkinleştirilmesi ve dışa yönelik iletişim bağlarının güçlendirilmesi amacıyla, TMMOB Bülteni yeniden canlanmaya başlamış, 15 günlük periyotlarla 2.000 adet çoğaltılarak üyelere ve çeşitli yöneticilere dağıtımı gerçekleştirilmiştir. Haber Bülteni, bu dönemde 21 sayı çıkarılmıştır. Yine bu dönemde, Teknokrat adlı popüler bir teknik derginin yayını başlatılmış, ancak ilk sayısı çıkarılabilmştir. Satış ve reklam potansiyelinin yetersiz olması nedeniyle, 2. sayıda matbaaya ödenecek paranın aksaması yüzünden basımı gecikmiştir.

28. dönemde, dış ilişkilerde gerek Güneydoğu Avrupa Ülkeleri Mühendisleri Sürekli Konferansı (COPISEE) ile, gerekse diğer mühendis ve mimar örgütleriyle ilişkiler sürdürülmeye çalışılmıştır. COPISEE'nin 6. Genel Kurulu'nda Başkanlık ve Sekreterlik görevini devralan Yugoslavya Mühendisleri ve Teknisyenleri Birliği, dönem içinde faaliyet gösterememiş, Birliğimizin uyarılarına da tatmin edici cevap alınamamıştır. Ancak, 14-16 Kasım 1985 tarihlerindeki Olağanüstü Genel Kurul'da, Yugoslavya yeniden Başkanlık ve Sekreterlik görevlerini yüklenmiş, Birliğimiz adına Teoman Alptürk ve Süleyman Özkaplan, Yönetim Kurulu'na seçilmişlerdir.

22-24 Ekim 1985 tarihlerinde İtalya'nın Bolonya kentinde yapılan "Uluslararası Bayındırlık Hizmetleri ve Bu Alanlarda İşbirliği ve Yardım Konuları Sempozyumu" nun hazırlık toplantısına, TMMOB adına Yönetim Kurulu üyesi Erdal Bingöl katılmıştır. Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ile Kıbrıs Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği arasında, kuruluşların görev alanlarına ilişkin, bugüne kadar sürdürülen ilişkileri daha verimli ve güçlü kılmak için bir protokol imzalanmıştır.

19-22 Şubat 1985 tarihleri arasında, KTMMOB tarafından Lefkoşe'de düzenlenen "I. Su Kongresi"ne KTMMOB'nin çağrılısı olarak TMMOB Başkanı Teoman Alptürk katılmıştır. Yönetim Kurulu Üyesi İsmail Kulaksızoğlu ise Kıbrıs TMMOB'nin 2-7 Aralık 1985 tarihlerinde yapılan 25. kuruluş kutlamalarına katılmıştır.

29. DÖNEM

(18 Mayıs 1986 – 6 Mayıs 1988)

ESKİ NAZİ, CUMHURBAŞKANI...

1986 yılındaki seçimlerde Nazi ordusunda görev almış olan BM eski Genel Sekreteri Kurt WALDHEIM, Avusturya Devlet Başkanı seçilmişti.

Kurt WALDHEIM'in II. Paylaşım Savaşı sırasında bir Nazi subayı olarak Bosna'da yaptıkları tüm kamuoyu tarafından bilinmesine rağmen, milyonlarca Avusturyalı "hafıza kaybına" uğramıştı.

Bu gelişmelerin son halkası olarak; Avusturya'da 1999 yılında yapılan genel seçimlerde %27 oy alarak ilk sırada yer alan aşırı sağcı Avusturya Özgürlükçüler Partisi Genel Başkanı Jörg HAIDER, tüm dikkatleri üzerine çekmiş, ancak dünya ve Avusturya kamuoyundan gelen tepkiler üzerine istifa etmiştir.

ÖZAL TEKRAR BAŞBAKAN...

29 Kasım 1987 tarihinde erken genel seçimler yapıldı. ANAP lideri Turgut ÖZAL'ın seçimlerdeki sloganı "Her alleye bir otomobil" idi. Geniş halk tabakalarını hedef alan bu slogan, "müreffeh" bir Türkiye'nin hayalini sunuyordu.

Oysa, Türkiye, ekonomik olarak tarihinin en güç dönemlerinden birini yaşıyordu.

Kurt Waldheim

TMMOB YÖNETİM KURULU		
Yön. Kur. Başkanı	Teoman ALPTÜRK	Elektrik Mühendisleri Odası
Yön. Kur. II. Bşk.	İsmail KULAKSIZOĞLU	Jeoloji Mühendisleri Odası
Sayman Üye	O. Rahmi LÖKER	İnşaat Mühendisleri Odası
	Mustafa GÜLENC	Fizik Mühendisleri Odası
	Naci ÇANKAYA	Gemi Mühendisleri Odası
	Melih GÖKMEN	Gemi Makinaları İşl. Mühendisleri Odası
	Namık GAZİOĞLU	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
	Yüksel ÖZDEN	İç Mimarlar Odası
	Osman DEMİRAĞ	Jeofizik Mühendisleri Odası
	Süleyman ÖZKAPLAN	Kimya Mühendisleri Odası
	İsmail KIROĞLU	Maden Mühendisleri Odası
	Yavuz BAYÜLKEN	Makina Mühendisleri Odası
	Melih TÖRELİ	Metalurji Mühendisleri Odası
	Abdurrahman DÜŞÜNGEN	Meteoroloji Mühendisleri Odası
	Osman AYBERS	Mimarlar Odası
	Hasan TURAN	Orman Mühendisleri Odası
	Doğu KARAOĞUZ	Petrol Mühendisleri Odası
	Kemal SARP	Şehir Planlama Mimar ve Mühendisleri Odası
	A. Seydi MİLLİOĞULLARI	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU	
Rüştü ÖZAL	İnşaat Mühendisleri Odası
Ahmet Altay VAROL	Elektrik Mühendisleri Odası
Bülent TANIK	Şehir Planlama Mimar ve Mühendisleri Odası
Ömer KULELİ	Kimya Mühendisleri Odası
Selçuk SOMER	Makina Mühendisleri Odası

TMMOB DENETLEME KURULU	
Özcan OKUMUŞ	Elektrik Mühendisleri Odası
Yücel ÖZEL	Kimya Mühendisleri Odası
Yusuf ÜNLER	Makina Mühendisleri Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ	
Bülent TANIK	Şehir Planlama Mimar ve Mühendisleri Odası

* 29. dönemde, Celal Çoban (Orman Mühendisleri Odası) ve A. Safder İplikcioğlu (Maden Mühendisleri Odası) Genel Sekreter Yardımcısı olarak görev almışlardır.

TMMOB'nin 29. Dönemi, 18 Mayıs 1986 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilen Genel Kurul ile başlamıştır. Genel Kurul Divan Başkanlığı'na Bülent Atamer seçilmiş, daha sonra gündem gereği TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Teoman Alptürk, konuklara ve delegelere hitaben açılış konuşmasını yapmıştır.

ALPTÜRK konuşmasında "Demokrasinin temel unsurlarından olan meslek kuruluşlarının yasalarında çeşitli değişiklikler yapılarak faaliyetleri sınırlandırılmıştır. Üyeleri kamuda çalışanlar, serbest çalışanlar olarak ayrılmış, kamuda çalışanların üyeliği isteğe bırakılmıştır. Bununla meslek kuruluşları üye sayısı bakımından zayıflatılmak istenmiş, örgütlülük düzeyinin düşürülmesi amaçlanmıştır. Ayrıca, kuruluşların organ seçimleri genel kurulların bütününden ayrılarak, hâkim denetim ve gözetiminde ayrı bir güne alınmıştır. Böylece, genel kurullar yalnızca bir seçim mekanizması haline getirilmiştir. Son yapılan genel kurullara katılanlarla seçimlere katılanlar arasındaki büyük fark bunun kanıtıdır.

Yapılan bir diğer değişiklik de meslek kuruluşlarına siyaset yasağıdır. Yani biz bugün, 2 yıllık çalışmalarımızı siyaset yapmadan aktarmak gibi bir sınırlama ile karşı karşıya bulunuyoruz. TMMOB ve Odalar, kendi uzmanlık alanlarına ilişkin tanımlama, sınıflama ve standartlaştırmalar yapmak üzere kurulmuş olmalarına karşın, tüm bunları siyaset yapmaksızın gerçekleştirmek durumundadırlar. Siyaseti, genel anlamda yaşam düzenleme erkinin kullanımı olarak tanımlarsak, TMMOB ve Odaların, fonksiyonlarını kendi alanları dışındaki yaşamla bağlantısız olarak yerine getirebilmelerinin zorluğunun ortada olduğu anlaşılır. Kuruluşumuzun fonksiyonlarını yerine getirebilmesi, kendi dışındaki olayları ve gelişmeleri izleyerek değerlendirmesi ve bunları değiştirmek, yeniden oluşturmak için çaba sarf etmesine bağlıdır.

Meslek Odalarımıza ilişkin temel sorunlar ve mühendislerin, mimarların içinde buldukları konum, ülkemizin sanayi yapısından, uygulanan ekonomik politikalarından, çalışanlara yönelik düzenlemelerden kaynaklanmaktadır. Meslek kuruluşlarının karşı karşıya bulunduğu diğer

engel de diğer meslek kuruluşları ve örgütlerle, aynı alanda çalışma yapsalar bile, dayanışma içine girmeleri, ortak faaliyet düzenleyip birlikte hareket etmeleri konusundaki kısıtlamalardır. Bütün yasal düzenlemelerin amaçladığı politika-sızlaştırma ve dar faaliyet alanlarında dar çıkar hesaplarına yönlendirme, durumun bilinçli bir biçimde kavranmasıyla aşılabilecektir inancındayız" demiştir. Yönetim Kurulu Başkanı Teoman ALPTÜRK, konuşmasında ayrıca, kamuda çalışan mühendis ve mimarların sorunları, sözleşmeli personel uygulaması, Çernobil felaketi ve İmar Affı Yasası gibi konulara da değinmiştir.

Konukların konuşmaları, gelen kutlama telgraflarının okunması, çalışma raporunun aklanması ve komisyon raporlarının tartışılması gibi gündem maddeleri ile devam eden Genel Kurul'da yeni belirlenecek Yönetim Kurulu'na aşağıda belirtilen konular görev olarak verilmiştir:

1. İl Koordinasyon Kurulu Yönetmeliği'nin yeniden hazırlanması,
2. 29. Genel Kurul kararıyla kurulan Jeofizik Mühendisleri Odası'nın kuruluş çalışmalarının yapılandırılması,
3. Teknokrat dergisinin yayınına sürdürüp sürdürmeyeceği konusunun üç sayı sonra yeniden değerlendirilmesi,
4. Oda tüzük ve yönetmelikleri için;

- Tip tüzük taslağı hazırlanması ya da uygun olan Oda tüzüklerinden biri seçilerek üç ay içinde Odalara gönderilmesi ve sonraki üç ay içinde Odalarca uygun tüzük hazırlanarak TMMOB Yönetim Kurulu'nun onayına sunulup uygulamaya konulması,

- Odaların uyumlu yapılanmalarını sağlamak ve koordinasyonunu kolaylaştırmak üzere, Birlik Yönetim Kurulu'nca üç ay içinde tüm Oda örgütlenmeleri için Oda örgütü kuruluş, görev ve yetkileri yönetmelik taslağı hazırlanıp Odalara gönderilmesi, üç ay içinde Odalarca TMMOB Yönetim Kurulu onayına sunulup uygulamaya konulması, Odaların ilk genel kurullarında bu yönetmeliklerin genel kurulların onayına sunulması.

Kasım 1987’de yapılan erken genel seçimler sonucu ortaya çıkan Meclis oluşumunun ülke içindeki güç dengesini yansıtmaya biçimi, gelecek günlerde de benzer siyasi kısıtlamaların devam edeceği ve örgütlenme hakkının kullanımına yönelik bir açılım beklemenin iyimserlik olacağı izlenimini vermiştir. Yeni dönemin ekonomik uygulamalarının da 88 Hükümet Programı’nda ortaya konulduğu biçimiyle istikrar-kemer sıkma ve daralma uygulamalarının artarak sürdürüleceği yönünde olduğu gözlenmiştir.

1982 Anayasası ve daha sonra geliştirilen yasal düzenlemeler ile özellikle kamu kesimi çalışanlarının örgütlenme olanakları son derece sınırlanmış, hemen hemen imkânsız hale getirilmiştir. TMMOB Yasası’nda yapılan düzenleme ile daha önce sürgün ve kısımlarla TMMOB örgütlülüğünden uzak tutulmaya çalışılan kamu kesimi çalışanlarının, daha da bir uzaklaştırılması ortamı yaratılmıştır.

Meslek yüksekokulu mezunları, yüksek teknikerler ve teknikerlerin kısa dönemli bir uyum eğitimi ile mühendis unvanı kazanmalarını sağlayan YÖK uygulamalarına ilişkin olarak TMMOB’nin, herkesin kesintisiz ve her türlü eğitim olanaklarından yararlanarak gelişebilmesini ve üst seviyede diploma edinebilmesini benimsediğinin vurgulanması, ancak teknikerlerin bu olanaklardan yararlandırılmasında kimlerin nasıl seçildiğinin, ders programlarının nicel ve nitel olarak yeterliliği konusunun ve uygulamada ortaya çıktığı sanılan çeşitli aksaklıkların incelenmesi gerektiği belirlenerek, bu konuda dönem içinde çalışma yapmak üzere Makina Mühendisleri, Elektrik Mühendisleri ve İnşaat Mühendisleri Odaları temsilcilerinden oluşacak bir komisyon kurulması kararlaştırılmıştır.

Dönem boyunca bu komisyona yeterli katılım sağlanamamış, Makina Mühendisleri Odası yöneticileri ile yapılan görüşmeler sonucu basında bir değerlendirme yayımlanması sağlanmıştır. Bu konudaki YÖK Yönetmeliği’nin iptali hakkında Makina Mühendisleri Odası’nca bir dava açılmış, daha sonra uygulamada görülen yaygınlaşma ve pek çok aksaklık üzerine, durum yeniden

değerlendirilmiş ve yeni meslek dallarına yayılma konusunda odalara bilgi verilmiştir. Bu çerçevede, Yönetim Kurulu’nca teknikerlere mühendislik unvanı kazandırılması için uygulanan eğitim programlarında saptanan usulsüzlüklerle ilgili olarak, “YÖK’e ve Milli Eğitim Bakanlığı’na durumun yazılı olarak bildirilmesine ve Odaların kendi alanlarında bu konuya duyarlı olmaları için uyarılmasına, uygulamalarda saptanan ve saptanacak usulsüzlüklerin basın yoluyla kamuoyuna duyurulmasına ve gerektiğinde yürütmeyi durdurmak için Danıştay’a başvurulmasına” karar verilmiştir.

TMMOB Yönetim Kurulu’nun dönem içindeki önemli çalışmalarından biri de, kalite ve yeterli belgeleme uygulamalarının yaygınlaştırılması ve sağlıklı hale getirilmesi yönündeki çalışmalarıdır. Bu konuda, TMMOB Yönetim Kurulu’nca Ulusal Kalite Sistemi Projesi çalışmaları için tüm odalara çağrı çıkarılarak sürekli bir çalışma grubu oluşturulması kararlaştırılmış ve bu konu ile ilgili çalışmaların TMMOB adına İsmet Öztunalı tarafından sürdürülmesi uygun bulunmuştur.

İlgili çalışma grubunca hazırlanan ve çalışma raporu ekinde yer alan rapor, önce proje yürütücüsü TSE’ye ve ilgili temsilcilere, daha sonraki çalışmalar ise Süleyman DEMİREL’e ve Bakanlar Kurulu üyelerine gönderilmiştir. Ayrıca, Sanayi ve Ticaret Bakanı Şükrü Yürür’e de TMMOB’nin Tüketicuyu Koruma ve Kalitenin Sağlanması Üzerine görüşlerini içeren bir rapor sunulmuştur.

TMMOB Yönetim Kurulu’nun dönem içindeki en önemli çalışmalarından biri, ilgili branşlarda Oda kurulması ya da kurulmuş odaların işlerlik kazanması için gereken çalışmaların sürdürülmesi olmuştur. Bu çalışmalar, oluşturulan komisyon aracılığı ile yürütülmüş, ayrı bir oda kurmak isteyen gıda mühendislerinin şimdilik yalnızca Ziraat Mühendisleri Odası’na kaydolmaları doğrultusundaki komisyon görüşü TMMOB Yönetim Kurulu’nca benimsenerek uygulamaya konmuştur. Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası’nın, yaptığı ankete bağlı olarak Gemi Mühendisleri Odası’na katılarak kendisini feshetme kararını tartıştığı Genel Kurulu’na,

TMMOB Genel Sekreteri'nin katılımı sağlanmış, ancak Genel Kurul, Odanın Gemi Mühendisleri Odası'na katılmasına oybirliği ile karşı çıkmıştır.

TMMOB 29. Dönem Genel Kurulu'nda Jeofizik Mühendisleri Odası'nın kurulması kararı oybirliği ile alınmıştır. TMMOB Jeofizik Mühendisleri Odası, ilk Olağan Genel Kurulu'nu 29-30 Kasım 1986 tarihinde gerçekleştirmiştir. Dönem içinde Oda kurma istemini dile getiren gıda, çevre ve bilgisayar mühendislerinin başvuruları, ilgili komisyonca odalardan derlenen görüşler çerçevesinde değerlendirilmiş ve Genel Kurul'un bilgisine sunulmak üzere raporlar hazırlanmıştır. Nükleer enerji mühendislerinin Fizik Mühendisleri Odası'na kaydolmaları kararlaştırılmış, tütün endüstri mühendislerinin hangi odaya kaydolacakları konusunda ise ilgili meslek Odaları ve üniversiteden görüş istenmiştir.

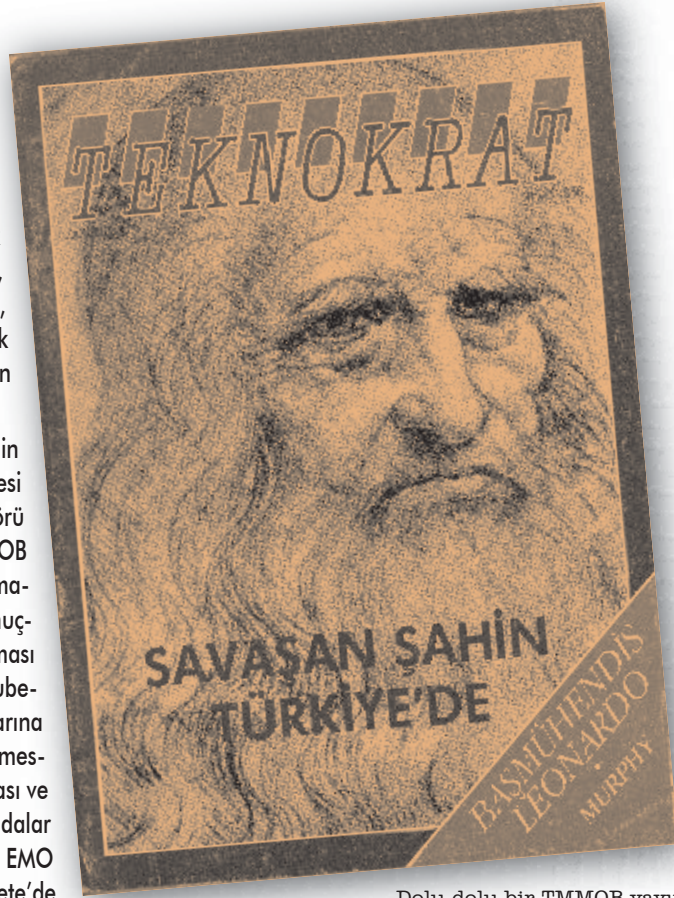
Dönem boyunca, TMMOB ile bağlı birimlerinin, birimler arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi, iletişimin daha etkin sağlanabilmesi için, birim yönetim organları kararlarının vaktinde dolaşımını sağlamak amacıyla yazışmalar yapılmış, Oda Yönetim Kurulu kararları, denetleme raporları ve 3 aylık bilançolar istenmiş, ancak temin edilememiştir.

Proje ve mühendislik hizmetlerinin asgari ücretlerinin belirlenmesi konusunda ilk kez yapı sektörü dışındaki hizmetlerin de TMMOB çapında tarifelenmesi çalışmaları yapılmıştır. Bu çalışmalar sonuçlanıncaya kadar işlerin aksamaması için, 1987 Ocak ayı başında, şubelerin bölgesel tarife yayımlamalarına izin verilmiştir. Proje bürolarının mesleki denetimlerinin kolaylaştırılması ve düzenlenmesi kapsamında, Odalar SMM yönetmelikleri geliştirilmiş, EMO SMM Yönetmeliği'nin Resmi Gazete'de yayımlanması sağlanmış, ZMO SMM

Yönetmeliği Başbakanlık'a gönderilmişse de yayımı dönem boyunca sağlanamamıştır.

TMMOB Asgari Ücret ve Çizim Standartları Tespit Komisyonu, Bursa'da çok geniş bir katılımı üniversiteler, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı temsilcilerinin de bulunduğu biçimde toplanmış ve çalışmalarını Yönetim Kurulu'na sunmuştur. Yönetim Kurulu, Odalarca kendi alanlarının tarifelenmesini esas alan biçimi benimseyerek, 1987 ücret tarifleri eki olarak uygulanacak bir çerçeve yönetmeliği kabul etmiştir.

29. Dönemde, TMMOB'nin dış ilişkilerinde önceki yıllara göre bazı gelişmeler sağlanmıştır. Fakat bu dönemde de dış ilişkilerde yeterli bir düzeye ulaşamamıştır. Dönem içindeki ilişkilerde, COPISEE (Güney Doğu Avrupa Ülkeleri Mühendisleri

Dolu dolu bir TMMOB yayınıydı ama ömrü uzun olmadı...

Sürekli Mühendislik Konferansı) etkinlikleri ağırlık kazanmıştır. Bu kuruluşun XII. Yönetim Kurulu toplantısı ile VII. Genel Kurul toplantılarına katılmıştır. Ayrıca, COPISEE adına TMMOB tarafından "Mühendislikte İnsan-Makina İlişkileri" Sempozyumu gerçekleştirilmiştir.

Bu çalışma döneminde, Dünya Mühendislik Kuruluşları Federasyonu'na üyelik başvurusunda bulunulmuştur.

Dönem içinde TMMOB, yurt içinde bulunan örgütler ve sivil toplum kuruluşları ile de ilişkilerini geliştirmiştir. TTB Ankara Tabipler Odası'nın "Barış ve Sağlık" konulu ödül verme etkinliğine şiiir, karikatür ve fotoğraf dallarında birer TMMOB plaketi verilerek katılım sağlanmıştır.

TÜBİTAK Bilim Danışma Kurulu'ndaki görev süreleri sona eren Demir İnan ve Yalçın Memluk'un yerlerine, ilgili yönetmelik gereği Vedat Arslan, Demir İnan, Yalçın Memluk ve Osman Güreli'nin katılması sağlanmıştır.

TMMOB İstanbul İl Koordinasyon Kurulu'nun oluşturulması doğrultusundaki İstanbul birimlerinin istemleri ve TMMOB Yönetim Kurulu'nun da kararı ile İstanbul İKK oluşturulmuş ve çalışmalara başlamıştır. Yaklaşık 7 sene sonra İstanbul'da yeniden İKK'nun oluşturulması ve çalışmaları, kaçınılmaz olarak kendini sorgulamasını gündeme getirmiştir. Şöyle ki, bir yandan mevcut TMMOB İKK Yönetmeliği varken, öte yandan özellikle profesyonel kadro ve bütçe sorunundaki

tıkanıklık mevcut yönetmeliği işlemez hale getirmiştir. Yaklaşık 4-5 aylık dönemdeki gündemini sürekli, mevcut yönetmelik, bütçe, profesyonel kadro ve mekan sorunları ile İKK'nun çalışma anlayışı oluşturmuştur.

Bütçe, profesyonel kadro ve mekân sorunlarının bu dönem için çözümsüzlüğü kesinleşince, İKK sekreterliği amatörce sürdürülmeye çalışılmıştır. Her ne kadar, dönem ortalarında, İstanbul'daki birimlerin İKK çalışmalarına aylık katkılarda bulunması konusunda yönetim kurulları ortak toplantısında görüş birliğine varılmışsa da bu gerçekleşmemiştir. Bütün bunların yanı sıra, bazı Odaların Yönetim Kurulları da İKK çalışmalarına ilgi duymamış ve İKK bazı Odaların Yönetim Kurulları gündemine girememiştir.

Dönem içinde İzmir İKK'nun en önemli faaliyetleri, TMMOB Yönetim Kurulu Üyesi Haluk SILAY'ın Yönetim Kurulu toplantısından dönerken trafik kazasında yitilmesi nedeniyle TMMOB bünyesinde oluşturulan bazı çalışmaların yürütücüsü ve takipçisi olma konusunda olmuştur.

1984 yılı sonlarında oluşturulan bilgisayar komitesinin çalışmaları sonucunda TMMOB'nin girişimleri ile, Uluslararası Japon Teknik İşbirliği Ajansı'ndan (JICA) sağlanan sistem ve teknik yardımla kurulan Bilgi İşlem Merkezi, 1987 yılı Mart, Mayıs ve Ağustos aylarında gelen sistem parçaları ile tamamlanmıştır. Dönem sonunda sistemin öngörülen bütün elemanları Birliğimi-

ze ulaşmış, TMMOB Bilgi İşlem Merkezi projesi altyapısı kurulmuştur. TMMOB bünyesinde oluşturulan bu sisteme, Yönetim Kurulu üyelerimizden ve Bilgi İşlem Merkezi'nin kuruluşunda çok önemli gayretleri olan Haluk Sılay'ın adının verilmesi kararlaştırılmıştır.

TMMOB Bilgi İşlem Merkezi'nde 1987 yılı içerisinde yapılan çalışmalar şu şekilde özetlenebilir:

1. Odalara yapılan hizmetler: Metalurji, Ziraat, Jeofizik, Makina ve İnşaat Mühendisleri Odaları için, üyelerin adres bilgileri ve sicil dökümleri, bilirkşi dosyaları, aidat ödenti bilgileri, üye isimlerini içeren alfabetik fihristler, büro tescil işlemleri takip programı gibi konularda hizmetler sunulmuştur. Ayrıca, TMMOB protokol listelerinin ve adreslerin kataloglaması da sağlanmıştır.

2. Üye sicil kartlarının bilgisayara aktarılması: Bu konuda Odaların görüşleri de alınarak tek tip üye kayıt ve bilgi yenileme formu hazırlanmış ve kullanıma sunulmak üzere ilk etapta 50.000 adet bastırılmıştır.

3. Eğitim çalışmaları: 1987 yılı 4 Mayıs-3 Temmuz ve 10 Ağustos-27 Ağustos tarihleri arasında 2 dönem eğitim çalışması yapılmış ve Odalarca gönderilen elemanlara teorik ve pratik bir eğitim programı uygulanmıştır.

4. İleriye yönelik çalışmalar: Bilgi İşlem Merkezi'ndeki sistem Japon iç piyasası için üretilmiş olduğundan, ülkemizde yaygın kullanımı olan IBM ve IBM uyumlu bilgisayarlarla iletişim için makinalarının format bilgileri incelenerek sağlıklı ve kalıcı yöntemler oluşturulması için çalışılmış ve iki ayrı yöntem hazır hale getirilmiştir.

TMMOB 29. dönem çalışma programının kesinleştirilme süreci öncesinde üç sayısı daha çıkartılan Birlik yayın organı TEKNOKRAT'ın yayımının durdurulması ve programdan çıkarılması üzerine, yayıma ilişkin program maddelerine yönelik çalışmalar yapılması ve özellikle "TMMOB periyodik yayını için proje hazırlamak üzere bir komisyon kurulması" kararlaştırılmıştır. Komisyonca hazırlanan Yayın Komisyonu Raporu'nun görüşülüp tartışılmasından sonra;

- "TMMOB Yıllığı" çıkarılması önerisinin beklenen yararı sağlamayacağına,

- Periyodik dergi çıkarılması önerisi için kadro ve mali kaynak yetersizliği olduğuna,

- Haber Bülteni çıkarılması önerisi için ise çıkarılmakta olan bültenin kapsam ve içeriğinin geliştirilmesi ile dergiye dönüştürülmesi çabasının sürdürülmesine,

karar verilmiştir. Dönem içinde bülten, dergiye dönüştürülemediği ve bültenen seçilen başlıklar Çalışma Raporu ekinde verilmiştir.

Ayrıca, İstanbul İl Koordinasyon Kurulu'nca "ÖLÇÜ" Gazetesi'nin TMMOB'nin Yayın Organı olması önerisi ve bu konuda hazırladıkları maliyet raporu, Yönetim Kurulu'nda tartışılmış ve "TMMOB'nin çalışma programında bu tür bir yayın çıkarılması konusunun yer almadığı ve bu yönde bir mali kaynak ayıramayacağı nedeniyle" yapılan önerinin benimsenmemesi kararlaştırılmıştır.

TMMOB'nin bu çalışmaların dışında 29. dönemde gerçekleştirdiği diğer çalışmalar aşağıdaki gibidir.

- TMMOB Yönetim Kurulu, 29. dönem boyunca 29 adet komisyon, komite vb., çalışma grubu oluşturmuş, bunların 20'si rapor, karar gibi bir sonuca ulaştırılmıştır. 7'si ise çalışmalarını dönem sonu itibarı ile sürdürmüştür.

- TMMOB Yönetim Kurulu'nca TÜBİTAK, MPM, Türk Loydu, Bağ-Kur, UKKS Danışma Kurulu gibi kuruluşlarda görev yapacak delegasyon belirlenmiş ve ilgili çalışmalara katılmıştır.

- TMMOB 29. dönem Yönetim Kurulu'nca, Trabzon, Bursa, Adana ve İstanbul'da yeni İl Koordinasyon Kurulları oluşturulması karara bağlanmış; Antalya, Mersin, Ş. Urfa illerinde Koordinasyon Kurulu oluşturma hazırlıkları yürütülmüş; İzmir Koordinasyon Kurulu'nun etkinlikleri sürdürülmüştür.

- COPISEE etkinlikleri kapsamında, TMMOB yürütücülüğünde Mühendislikte İnsan-Makina İlişkileri Uluslararası Sempozyumu ve Sergisi, Bursa ve İzmir'de gerçekleştirilmiştir.

Teoman Alptürk

TMMOB Yönetim Kurulu'na ilk girişim, 1981-1982 döneminde olmuştur. Bu dönemde Sn. Bülent Tanık Başkan olarak görev almış, ben de yardımcısı olmuştum. Daha sonraki dönemlerde de Yönetim Kurulu'nda Başkan olarak yaklaşık beş dönem görev aldım.

Bu dönemin askeri darbeden sonraki dönem olması nedeniyle, ne kadar anti-demokratik bir dönem olduğunu söylemeye gerek yok bence. Yönetime girdiğim ilk çalışma döneminde, Yönetim Kurulu Başkanımızın "19 Eylül Direnişi" diye bilinen eylem nedeniyle cezaevinde üç ay geçirmesi nasıl bir başlangıç yaptığımızın göstergesi oldu.

Askeri yönetim ve daha sonra gelen siyasi iktidarlar (?) demokrasinin temel kuruluşları olan sivil toplum örgütlerini yasa değişikliği ile kapatma, yok etme çabası içindeydiler. Burada büyük bir mücadele verilerek TMMOB'nin kapatılması önlenebilmiştir. Fakat daha sonra yapılan Anayasa ve ona bağlı olarak yapılan diğer yasal değişikliklerle demokratik kuruluşların yetkileri budanmış, faaliyetleri sınırlandırılmaya çalışılmıştır.

Örneğin, TMMOB'nin odalarına kamuda çalışan mühendis ve mimarların üyeliği serbest bırakılmıştır. Hatta buna rağmen üye olanlara çeşitli baskılar uygulanmıştır. Böylece meslek kuruluşları üye sayısı bakımından zayıflatılarak, örgütlülük düzeyinin düşürülmesi amaçlanmıştır. Ayrıca kuruluşların organ seçimleri, genel kurulların bütününden ayrılarak, hâkim denetim ve gözetiminde ayrı bir güne alınmıştır. Böylece genel kurullar yalnızca bir seçim mekanizması haline getirilmiştir. Genel kurullara katılanlarla seçime katılanlar arasındaki fark bundandır.

Depolitizasyon da bu dönemin önemli göstergelerinden biriydi. Yasada yapılan değişikliklerle meslek kuruluşlarına "siyaset yapma" yasağı getirilmiştir.

Gene bu dönemde başlatılan "Sözleşmeli Personel" uygulaması, bir başka antidemokratik uygulama ve çalışanlara baskı uygulama aracıdır. Bu uygulama ile çalışanların iş güvencesi kaldırılmış, çalışanlar arasında ayrıcalıklı bir sınıf yaratılmıştır. Bu uygulamayla personel istihdamında politik ilişkiler ağırlık kazanmıştır.

Mühendis ve Mimarların aldıkları eğitimden gelen mesleki hak ve yetkileri, bir alt eğitim grubuna verilmiş, bunun için İmar Yasası kullanılmıştır.

Çalışma alanlarımızdaki en önemli gelişme, "özelleştirme" faaliyetlerinin başlatılmasıdır. Elektrikten çimentoya tüm sektörler, yapılan yasal değişikliklerle özelleştirmeye açılmıştır.

Bugün bu çabaların ülkeye verdiği zararlar, getirdiği yıpranma, herkesin görebileceği kadar açıktır. İthalat ve dış borçlar inanılmaz derecede artmış, kaynakların yanlış yönlendirilmesi yatırımları yavaşlatmış ve işsizlik boyutlarını artırmıştır.

Yap-İşlet-Devret formülüyle dış finansmanla iş yapımının zorlandığı modeller, tüm uzmanlık alanlarımızı zorlamıştır. Mühendislik ve Mimarlık faaliyetlerine ayrılan kaynakların ve önemin azlığı, ülkedeki üretim sürecinde önemli görev ve sorumluluk taşıyan mühendis ve mimarların, bu özelliklerinden daha uzak konumlarda çalışmalarını sonucunu getirmiştir.

Bu dönemde yapılan Gökova Termik Santrali, dönemin siyasi iktidarının niteliğinin açık göstergelerinden biridir. Hem yer seçimi hem de alınmayan çevre önlemleri insan faktörünün dışlanmasıdır.

Odalarımız tek tek veya TMMOB çatısı altında pek çok kongre, sempozyum, seminer vb etkinlikler düzenleyerek dönemin mesleki ve ülke sorunlarına çözümler üretme gayretinde olmuşlardır.

Kişisel olarak ifade etmek isterim; TMMOB Yönetim Kurulu'nda çalışmak, yaşamım boyunca en gurur duyduğum faaliyetim olmuştur. TMMOB, ülkemizde demokrasinin gelişmesi için gösterilen çabaların en önemli kalelerinden biridir ve öyle kalmalıdır.

30. DÖNEM

(6 Mayıs 1988 – 25 Mayıs 1990)

INTERNET YAYGINLAŞIYOR...

Bugün, hayatımızda köklü bir değişikliğe neden olan Internet, www, Web ya da W3 (World Wide Web) bulunması ile büyük bir ivme kazanmıştır. Yazı, resim, ses, film, animasyon gibi pek çok farklı yapıdaki verilere ulaşmamızı ve bir dokümandan başka bir dokümana erişmemizi sağlayan çokluortam sistemi, günümüzde dünyanın en ücra noktalarına kadar ulaşmıştır.

World Wide Web, 1989 yılında "Yüksek Enerji Fiziği" konusunda araştırma yapan bilim insanları tarafından CERN'de (European Particle Physics Laboratory) geliştirilmiş ve 1992 yılında, ilk WWW tarayıcısı hizmete sunulmuştur. World Wide Web'in icadı sonrasında, Internet'in zaten yüksek olan büyüme hızı daha da artmıştır.

89 BAHAR EYLEMLERİ...

1989 yılı, Bahar Eylemleri'yle birlikte Türkiye işçi sınıfı tarihine grevler ve direnişler yılı olarak geçmiştir.

12 Eylül karanlığını ve suskunluğunu bozan 89 Bahar Eylemleri, daha çok toplu iş sözleşmeleri uyuşmazlıkları, ek zam talebi, işçi alacakları, ücretlerin yetersizliği, işten atmalara karşı sakal bırakma, yemek boykotu, yarım bıyık kesme, yalınayak yürüme gibi pasif eylemlerle başlamış, iş yavaşlatma, yürüyüş ve miting gibi daha etkin eylemlere doğru gelişerek işçi hareketine ivme kazandırmış ve işyerlerinde oluşan birlik ve mücadeleci tutum tüm ülkeye dalga dalga yayılmıştı.

Eylemler sonucunda, işçi sınıfı ciddi ve önemli kazanımlar elde etmişti.

Berlin Duvarı yıkılıyor!

TMMOB YÖNETİM KURULU		
Yön. Kur. Başkanı	Teoman ALPTÜRK	Elektrik Mühendisleri Odası
Yön. Kur. II. Bşk.	Ertuğrul TIĞLAY *	İnşaat Mühendisleri Odası
Sayman Üye	M. Münir ATAGÜN	Petrol Mühendisleri Odası
	Mustafa GÜLENC	Fizik Mühendisleri Odası
	Mithat ERDOĞAN	Gemi Mühendisleri Odası
	Melih GÖKMEN	Gemi Makinaları İşl. Mühendisleri Odası
	Namık GAZİOĞLU	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
	Yüksel ÖZDEN	İç Mimarlar Odası
	Osman DEMİRAĞ	Jeofizik Mühendisleri Odası
	İsmail KULAKSIZOĞLU	Jeoloji Mühendisleri Odası
	Faruk AKTUZLU	Kimya Mühendisleri Odası
	O. Tayfun MATER	Maden Mühendisleri Odası
	İ. Rıza ÇEBİ	Makina Mühendisleri Odası
	Melih TÖRELİ *	Metalurji Mühendisleri Odası
	Abdurrahman DÜŞÜNCEN	Meteoroloji Mühendisleri Odası
	Zekariya MİLDANOĞLU	Mimarlar Odası
	Muhammet SAÇMA	Orman Mühendisleri Odası
	Bülent TANIK	Şehir Planlama Mimar ve Mühendisleri Odası
	A. Şeydi MİLLİOĞULLARI *	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU	
Ahmet VAROL	Elektrik Mühendisleri Odası
Rüştü ÖZAL	İnşaat Mühendisleri Odası
İlhan TEKELİ	Şehir Plan. M. M. Odası
Kaya GÜVENÇ	Makina Mühendisler Odası
Arif DELİKANLI	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası

TMMOB DENETLEME KURULU	
Özcan OKUMUŞ	Elektrik Mühendisleri Odası
Yusuf AYDIN	Kimya Mühendisleri Odası
Yusuf ÜNLER	Mimarlar Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ	
İsmail KULAKSIZOĞLU	Jeoloji Mühendisleri Odası

* 30.12.1988 tarihinde, yerel seçimlerde aday olacakları için Ertuğrul TIĞLAY (İMO) ve A. Şeydi MİLLİOĞULLARI (ZMO) ile 14.3.1989 tarihinde Melih TÖRELİ'nin (Metalurji M.O.) istifaları nedeniyle; Ö. Rahmi LÖKER (İMO), Akın SÖZERİ (ZMO) ve Y. Ziya KAYIR (Metalurji M.O.) Yönetim Kurulu üyesi olmuşlardır.

** 30. dönemde, A. Safder İplikcioğlu (Maden Mühendisleri Odası) Genel Sekreter Yardımcısı olarak görev almıştır.

TMMOB 30. Olağan Genel Kurulu, 6-7 Mayıs 1988 tarihlerinde Karayolları Toplantı Salonu'nda yapılmıştır. TMMOB Başkanı Teoman Alptürk, açış konuşmasında, izlenen politikalar sonucu ülkenin içinde bulunduğu ekonomik duruma dikkat çekerek, bunun uzmanlık alanlarımızı olumsuz etkilediğini vurgulamış ve "Mühendislik-Mimarlık faaliyetine ayrılan kaynak ve önemin azlığı, ülkedeki üretim sürecinde önemli görev ve sorumluluk taşıyan mühendis ve mimarların bu özelliklerinden daha uzak konumlarda çalışmaları sonucunu getirmiştir (...) İşsizlik, niteliksiz iş, niteliksiz eğitim, düşük ücret, mühendis ve mimarlarımızı her geçen gün daha etkili biçimde tehdit eder oldu. Bunun yanı sıra teknik gücümüzün çok önemli bir bölümü, kötü eğitim ve istihdam politikalarının sonucu geliştiremedikleri niteliklerinden ötürü de töhmet altında tutulur oldular" demiştir.

Genel Kurul'a katılan SHP Genel Başkanı Erdal İnönü, Bayındırlık ve İskân Bakanı Sefa Giray, ANAP Milletvekili Hayrettin Elmas, SHP Milletvekili Ekrem Kangal, DYP Milletvekili Selahattin Kılıç, TTB Başkanı Nusret Fişek, Kıbrıs TMMOB Başkanı Bektaş Hasan, Denet-Der Başkanı Selahattin Balta da birer konuşma yapmışlardır. Genel Kurul'da bir önceki dönemin çalışmaları, ülke koşullarındaki değişim ve gelişmeler değerlendirilmiştir.

Yapılan değerlendirmede, "1982 Anayasası'na bağlı gelişen mevzuat ve yaşanan deneyler sonrasında oluşan politik durgunluğun izleri, bu çalışma döneminde de büyük ölçüde hissedilmiş, TMMOB bütününde ülke ve meslek alanlarına ilişkin politikalar üretilmesi, tartışılması ve kamuoyuna mal edilmesine yönelik çabalar, yoğunluk kazanmasına karşın istenen düzeye gelinebilmiştir. Bu çalışma dönemi, ülkemizin 24 Ocak ekonomi kararlarının olumsuz sonuçlarının, giderek ağırlaşan ölçüde günlük yaşama sindiği, enflasyonun ağır yükü altında çalışanların ezildikleri, başta sanayi ve tarım olmak üzere ülke kalkınmasının omurgası sektörlerde gerilemenin açık biçimde kendini gösterdiği, düşünce ve örgütlenme özgürlüğü önündeki engellerin varlığını koruduğu bir dönem olmuştur. Sanayileşmenin belkemiği

durumdaki imalat sanayiinin, sabit sermaye yatırımları içindeki payı, son beş yılda, %9 azalarak %13.9'a inmiş, sanayileşme durma noktasına gelmiştir. VI. Beş Yıllık Plan'daki tüm sanayileşme iddialarına karşılık, imalat sanayii, planda sabit sermaye yatırımları içinde ancak %20'lik bir pay alabilmiş, bunun da, %38.4'ü tüketim, %45'i ara mallara ayrılmıştır" denilmiştir.

Genel Kurul'da, Odaların tapu işlemlerinde Tapu Kanunu'nun 2. maddesi nedeniyle TMMOB'den yetkilendirme yazısı almalarının istenmesi nedeniyle, TMMOB Tüzüğü'nün Birlik Yönetim Kurulu'nun görev ve yetkileri ile ilgili 25. maddesine bir fıkra eklenmiştir.

Bilgisayar ve gıda mühendislikleri dahil tüm mühendislik mimarlık diploma çeşitlerinin gözden geçirilmesi, halen hangi odaya kaydolacakları belirlenmemiş meslek kolu mensuplarının kaydolacakları Odaların belirlenmesi, kurulması istenen yeni bir Odanın gerekliliği ve yeterliliğine ilişkin ilke ve ölçütlerin saptanması için, yeni seçilecek Yönetim Kurulu'na en geç 6 ay içinde bir komisyon kurarak sonuçlandırması için görev ve yetki verilmiş; Çevre, Bilgisayar ve Gıda Mühendisleri Odaları kurulmasının, Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası'nın kapatılmasının gerekmediğine karar verilmiştir.

Genel Kurul'da ayrıca, TMMOB Yüksek Onur Kurulu Çalışma Esasları Yönetmeliği'nin hazırlanması için yeni seçilen Yönetim Kurulu'nun görevlendirilmesi, Asgari Ücret Yönetmeliği'nin ilgili tüm Odaların aktif katılımıyla 6 ay içinde yeniden düzenlenip Yönetim Kurulu kararıyla uygulamaya konulması ve bir sonraki Genel Kurul'a sunulması kabul edilmiştir. Genel Kurul'da; "TMMOB'de her alanda görülmekte olan çeşitli sorunların giderilmesi ve örgütlülüğümüzün yükseltilmesi için her türlü yönetmelik ve tüzüğümüz elden geçirilmeli, önümüzdeki dönemde yurtta ve dünyada yaşanacak olan gelişmeler karşısında, TMMOB hiçbir konuda geriye kalmamalıdır" denilerek 1988 yılında bir Olağanüstü Genel Kurul yapılması kararı alınmıştır.

Gerek TMMOB'nin kendi yasalarında, gerekse toplumun değişik kesimlerini örgütleyen bütün

demokratik kurumların yasalarında yapılan olumsuz değişikliklerle bütünsel yapısı bozulan odalar, daha sonra yalnızca yaşamlarını sürdürme veya iç sorunlarıyla boğuşma noktasına itilerek işlevselliklerini büyük ölçüde yitirmişlerdir (...) TMMOB'nin yapacağı çalışmaların başında örgütlenme yapısının gözden geçirilmesi (...) yasal değişiklikler, buna uygun yönetmelik ve tüzük değişiklikleriyle ilgili hazırlıklar, odalarla olan ilişki yöntemlerinin geliştirilmesi, kurulacak ilişkilerin örgütlülüğü geliştirecek şekilde yeniden değerlendirilmesi, mali yapının ele alınması, koordinasyon kurulları ve işyeri temsilciliklerinin geliştirilmesi gibi çalışmalar gelmektedir. Bu amaçla, yeni dönem çalışma esasları olarak, "TMMOB'nin, geçmişin bilgi ve deney birikimini de kullanarak gündemini yeniden oluşturması, var olan kaynaklarını en iyi biçimde kullanarak ve sürekli geliştirerek, demokrasi ve barış güçlerinin talepleri doğrultusunda, ulusal-toplumsal yararları ve temsil ettiği kitlenin temel çıkarlarını ortaya koyarak somut çalışmalar yapması gerektiği" belirlenmiştir.

30. dönem faaliyetleri olarak Çalışma Raporu'nda yer alan bazı çalışmalar şunlardır: Mesleki alanlarda dönem boyunca Odalar ve bağlı birimlerince yirmiyi aşkın kurultay, kongre, sempozyum ve mesleki hafta gerçekleştirilmiş, bu etkinliklerde üretilen görüşler yayına dönüştürülerek kalıcılıkları sağlanmış, 18-22 Temmuz 1988 tarihlerinde yapılan Eğitim Şûrası'na, Şûra Yönetmeliği çerçevesinde delege gönderilmiştir.

20 Ocak 1989 tarihinde, sekreteryasını Ziraat Mühendisleri Odası'nın üstlendiği "Kamulaştırma Yasasının Uygulamaları ve Sorunları Paneli", 18 Mart 1989 tarihinde sekreteryasını Kimya ve Ziraat Mühendisleri Odalarının üstlendiği "Tüketicinin Korunmasında Sorunlar ve Çözümler Paneli"; 26 Mayıs 1989 tarihinde, ülkemizin önemli doğal zenginliğinin başında gelen bor cevherinin, Etibank'ta olası özelleştirme girişimleri ve yaşanmakta olan sorunlarla bütünlük içinde tartışıldığı ve sekreteryasını Maden Mühendisleri Odası'nın gerçekleştirdiği, "Bor'ların Dünü Bugünü Geleceği Paneli" yapılmıştır. 4-9 Aralık 1989 tarihlerinde de TMMOB adına Ma-

kina Mühendisleri Odamız tarafından Ankara'da "Bilimsel ve Teknolojik Gelişmeler, Sanayideki Uygulamaları ve Etkileri" konulu Sanayi Kongresi düzenlenmiştir.

TMMOB bu dönemde, KiT'lerin özelleştirme adı altında yabancılaştırılmasına karşı çıkarak, KiT'lerin özelleştirilmesine karşı çalışmalar yürütmüştür. Konuyla ilgili etkinliklere etkin biçimde katılım sağlamış, bu çerçevede İzmir Aliağa Belediyesi'nce düzenlenen panele destek ve katılım sağlamış, ayrıca 25 Kasım 1989'da, sekreteryasını Elektrik, İnşaat, Kimya ve Makina Mühendisleri Odalarımızın yaptığı "KiT'ler Sempozyumu"nu düzenlemiştir.

Birlik Yönetim Kurulu, yerel yönetimlerin çağdaş kentler yaratılmasındaki görev ve sorumluluklarını yerine getirmesinde, mühendislik, mimarlık ve planlama hizmetlerinin yanı sıra çağdaş kentsel gereksinimlerin karşılanmasına yönelik hizmetlerinden hareketle, özellikle 26 Mart 1989 yerel seçimlerinin ortaya çıkardığı tablodan yoğunluk kazanacağı anlaşılan "Ortak Mesleki Denetim Uygulamaları"nın, yapı üretiminin yanı sıra çağdaş kentsel gereksinimleri karşılayacak tüm mühendislik, mimarlık ve planlama hizmetlerini de kapsayacak şekilde yaygınlaştırılması ve uygulamaların ilgili tüm odalarımızın katılımı ile bütünlük içinde yapılması için çalışmalar yürütmüştür. Birlik Yönetim Kurulu'nca, oluşturulan ve ilgili odaların temsilcilerinin katıldığı bir komisyon tarafından, Birliğin belediyelerle bağitlayacağı "Ana Çerçeve Protokol" taslağı hazırlanmış, bu taslak, Birlik Yönetim Kurulu'nca bazı düzeltme ve değişikliklerle kabul edilmiştir.

Kamu kesiminde çalışan üyelerimizin özlük sorunları, ekonomik ve demokratik haklarının korunup geliştirilmesi, kamu kuruluşları yönetimlerinin bu amaca yönelik taleplere eğilmelerinin sağlanması, bu çalışmalara hukuksal destek verilmesi konularında da yoğun çabalar sarf edilmiştir. Özellikle, KiT'lerin özelleştirilmesi uygulamalarıyla gündeme gelen ve uygulamaya konan "Sözleşmeli Personel" statüsünün, örgütlü hak arama yollarını tıkayan, KiT çalışanlarını "emret işverenim" mantığıyla yönetime bağla-

yan, özgün düşünme, yaratma ve üretme olanağını yok eden, iş güvencesini ortadan kaldıran niteliklerinin üyelere ve kamuoyuna açıklanması ve anlatılması için çalışmalar sürdürülmüş, sekreteryasını Jeoloji Mühendisleri Odası'nın yaptığı "Sözleşmeli Personel Uygulaması, Sorunlar ve Çözümler" konulu bir panel düzenlenmiştir.

1989 mali yılı bütçesiyle birlikte vergi yasalarında yapılmak istenen değişikliklerle, "Ticari ve Serbest Meslek Kazanç Vergilerine" hayat standartlarının 4 kat artırılması ve bunun 10 katına kadar artırılması yetkisinin verilmek istenmesi, "Geçici Vergi" adı altında da "Peşin Vergi" alınması sistemine geçilme çalışmaları üzerine, ilgili meslek kuruluşlarının yanı sıra TMMOB ve bağlı odalarımızın haklı tepkileri örgütlü biçimde yönlendirilmeye çalışılmıştır. Yerel yönetimler, gerek yapı sektörünün uygulama alanına yakınlıkları, gerekse belde politik arenasının ilk düğüm noktası olmaları nedeniyle, mühendis ve mimarların önemle baktıkları yönetim birimleridir.

Ayrıca, 6. Beş Yıllık Kalkınma Planı, Mahalli Hizmetlerin Yerinden Karşılanması Özel İhtisas Komisyonu'na, TMMOB örgütünün yerel yönetimlerle ilişki ve işbirliği olanaklarının irdelendiği bir rapor DPT'ye sunulmuş ve ÖİK raporunda geniş biçimde yer alması sağlanmıştır.

Bu çerçevede, 8-9 Ekim 1988 tarihlerinde Ankara'da toplanan danışma kurulunda ortaya çıkan görüşler doğrultusunda çalışmalar yürütülmüş, konuyla ilgili basın açıklamaları yapılmış ve bu açıklamalarda özellikle "TMMOB Yerel Yönetimlerde Halkın Hizmetinde" sloganının öne çıkarılması vurgulanmıştır. Ayrıca, Adana, Bursa, Eskişehir, İzmir, İzmit, Muğla, Yalova gibi yerleşim birimlerinde, uzmanlar ve politik parti temsilcilerinin katıldığı açıkoturumlar, forumlar ve paneller düzenlenmiştir, İstanbul'da gerçekleştirilen sempozyumun ardından, 28 Şubat-3 Mart 1989 tarihlerinde Ankara'da bir "Yerel Yönetimler Kurultayı" ile "Kent Araç Gereç, Makina ve Mobilyaları Sergisi" düzenlenmiştir.

Yerel seçimler sonucu muhalefet partilerinin önemli büyük şehirlerde yönetime gelmiş olması, TMMOB birimleri ile bu belde yönetimlerinin

işbirliğine bazı çerçeve ve ilkeler getirilmesini gerektirmiştir. Sonuçta TMMOB ve Büyükşehir Belediyeleri arasında bir çerçeve protokol hazırlanması kararlaştırılmış ve bu bağlamda Ankara Anakent Belediyesi ile bir protokol bağitlanmıştır.

Birliğimizin 30. Olağan Genel Kurulu'nda görüşülen ve yeni Yönetim Kurulu'na görev olarak verilen 4. Teknik Eleman Kurultayı'nın, Nisan 1990 tarihinde düzenlenebilmesi için çalışmalar yapılmıştır. Öncekiler gibi tüm teknik elemanlara ve teknik eleman örgütlerine açık olması amaçlanan Kurultay'ın düzenlenme amacıyla ilgili olarak; "1976'dan bu yana Dünya ve Türkiye baş döndürücü değişim süreçlerinin yaşanmasına tanık olmuştur. Bilimsel ve teknolojik gelişmelerdeki hız, neredeyse toplumsal, ekonomik ve siyasal sistemlerde de gözlenebilir hale gelmiştir. Bu değişimler çerçevesinde teknik elemanların toplumsal konum ve işlevleri nasıl şekillenmektedir? Farklı teknik eleman kesimlerinin toplumda yüklendikleri roller ve sorumluluklar nasıl değişmiştir? Bu süreçte teknik eleman kitlesi üretimin her alanında ve yaşamı doğrudan ilgilendiren kararlarda "erk'ini" ne ölçüde koruyabilmiş, ne ölçüde yitirmiş, buna karşın başarısızlıkların ya da olumsuzlukların sorumlusu tutulma konumunda ne gibi değişiklikler olmuştur? TMMOB, son on yılda Türkiye tarihini derinden etkileyen değişim ve dönüşümleri ve bunların kendi alanındaki yansımalarını saptamak, teknik elemanların sorunlarına ve yukarıda bir bölümü özetlenen sorulara yanıtlar aramak, en azından yeni sorular üretmek için, teknik elemanların bütün kesimlerinin yer alabileceği bir birlikteliğin önemini vurgulamaktadır" değerlendirmesi yapılarak alan çalışmalarına geçilmiştir.

İlk bölge toplantısı, 17 Aralık 1989 tarihinde İstanbul'da, ikincisi 24 Aralık 1989 tarihinde Adana'da yapılmıştır. Daha sonra, diğer teknik eleman örgütlerinin katkı ve katılımını sağlamak amacıyla, 11 Ocak 1990 tarihinde TMMOB ve ilgili teknik eleman örgütleri temsilcilerinin katıldığı bir toplantı yapılmıştır. Tüm bu çalışmalar sonrasında gelinen noktada, 1990 yılının Nisan ayında yapılması kararlaştırılan ve oluşturulan

kurulları aracılığıyla hazırlık çalışmaları sürdürülen 4. Teknik Eleman Kurultayı, amaçlanan yaygın ve etkili bir katılım düzeyinin yanı sıra, içerik zenginliğiyle yapılabilmesinin gerektirdiği temel koşulların da oluşmaması nedeniyle ertelenmiş ve konuyla ilgili yönlendirici değerlendirmelerin Olağan Genel Kurulumuza bırakılması kararlaştırılmıştır.

Kanun Hükmünde Kararnamelerin yasallaşması ile meslek alanlarına ilişkin yeni yasa, tüzük ve yönetmeliklerin hazırlanma ve uygulanma sürecinde Odalarca üretilecek görüş, öneri ve eleştirilerin, TMMOB'nin öncülüğü ve koordinatörlüğünde ilgili mercilere, üyelere ve kamuoyuna iletilmesiyle ilgili etkinlikler, ortak komisyonlar aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme Genel Müdürlüğü ve Bayındırlık Bakanlığı ile yapılan görüşmeler sonucunda, TMMOB Serbest Mühendislik Mimarlık Asgari Ücret Yönetmeliği, 22 Nisan 1990 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Bu dönem, Birlik Bülteni bir sayı çıkarılabilmiş, mali durumun daha da bozulması nedeniyle devamı getirilememiştir. TMMOB'nin dış ilişkilerine katkı sağlayacak önemli bir gelişme olmamış, COPISEE (Güney Doğu Avrupa Ülkeleri Mühendisleri Sürekli Mühendislik Konferansı) çerçevesinde dönem içinde bir etkinlik sağlanamamıştır. Dönem sonuna doğru, SSCB Bilim ve Mühendis Dernekleri Birliği'nden teknik bilgi alışverişi çerçevesinde bir davet alınmıştır.

Dönem içerisinde TMMOB İzmir İl Koordinasyon Kurulu'na, TMMOB bünyesinde sosyal dayanışmayı amaçlayan bir vakıf kurulmasına ilişkin çalışma yapılmış ve bir vakıf senedi taslağı hazırlanarak TMMOB'ye iletilmiştir. Konuyla ilgili bir komisyon kurulmuş ve bu komisyon tarafından, vakıf amaçlarının tümüyle TMMOB faaliyetleri ile çakıştığı ve bu faaliyetlerin Birlik dışına kaydırılması ile, TMMOB'nin her yönden zayıflayacağı ve diğer sakıncalar da belirtilerek, bunun yerine bir Sosyal Güvenlik ve/veya Yardımlaşma Fonu çalışmasının (Yönetmeliğinin) yapılması konusunda girişimlerde bulunulması önerilmiştir.

TMMOB'nin 35. kuruluş yıldönümü, 8 Aralık 1989 tarihinde Büyük Ankara Oteli'nde dü-

zenlenen bir geceyle kutlanmıştır. Gecede, kuruluşundan bugüne Birliğimizin Başkanlığını ve Genel Sekreterliğini yürütmüş olan üyelere birer onur belgesi verilmiştir. TMMOB Yönetim Kurulu, bu dönemde "Dövizle Otoyol İhaleleri", DPT'ce yabancı mühendis ve mimarlara verilen çalışma izinleri ve Fen Adamları Yönetmeliği'ni yargıya götürerek iptalini istemiştir.

TMMOB, 30. dönemde, 8-9 Nisan 1989 tarihlerinde bir Olağanüstü Genel Kurul yapmıştır. Genel Kurul'da, 26 Mart yerel seçimleri sonrasında ortaya çıkan durum değerlendirilmiş, özelleştirme konusunda görüşmeler yapılmış, en başta çalışma hakkını ortadan kaldıran özelleştirmelerin, Anayasa Mahkemesi'nce iptal edilmesinin, KİT'lerdeki beklenen tasfiyeyi durdurduğu vurgulandıktan sonra; "Anti-demokratik Anayasalardan demokratik yasalar doğamaz. Bu nedenle ülkemizdeki tüm sınıf ve sosyal katmanların katılımı ve uzlaşmasıyla hazırlanacak ulusal ve demokratik içerikte çağdaş bir anayasanın ışığında, temel insan hak ve özgürlükleri ülkemizde tam anlamıyla ve gerekleriyle egemen kılınmalıdır" değerlendirmesi yapılmıştır.

Olağanüstü Genel Kurul'da, TMMOB Tüzüğü'nde, Yüksek Onur Kurulu'nun çalışmalarıyla ilgili maddelerle, Birlik ve Oda Denetleme Kurullarının çalışmalarıyla ilgili maddeler başta olmak üzere bazı değişiklikler yapılmış, TMMOB ve Odalar'ın Denetim Yönetmeliği, TMMOB İl Koordinasyon Kurulları Yönetmeliği, TMMOB Mühendislik ve Mimarlık Hizmetleri Asgari Ücret Yönetmeliği kabul edilmiş ve TMMOB Yönetim Kurulu'na, "TMMOB ve Odalar Mali İşler Yönetmeliği üzerinde öneriler doğrultusunda çalışma yapılması; TMMOB SMMH üzerinde çalışma yapılarak yürürlüğe konması ve önümüzdeki Genel Kurul'a getirilmesi; TMMOB Bilirkişilik-Ekspertlik-Hakemlik ve Teknik Müşavirlik Yönetmeliği üzerinde çalışma yapılması; TMMOB Yönetim Kurulu içinde yürütme organı kurulması konusunda çalışma ve değerlendirme yapılması ve yeni Oda kurulmasına ilişkin esasların ayrıntılı kistaslarının belirlenmesi konularında çalışma" yapılması görevleri verilmiştir.

31. DÖNEM

(25 Mayıs 1990 – 20 Mayıs 1992)

ÇÖL FIRTINASI BAŞLADI...

Girişilen diplomatik temaslar sonuç vermedikçe, 15 Ocak 1991 gece yarısına kadar Irak'ın Kuveyt'ten çekilmemesi üzerine, 17 Ocak 1991 sabahı Suudi Arabistan'dan kalkan yüzlerce Amerikan ve İngiliz uçağı, Irak'taki askeri hedefleri bombalamaya başladı.

Irak'a karşı girişilen ve Çöl Fırtınası Harekâtı adı verilen bu savaşın birinci aşamasını teşkil eden hava bombardımanları, çağın en üstün silah teknolojisi kullanılarak (!) 24 Şubat'a kadar devam etti. 28 Şubat'ta Irak Kuveyt'ten çekilmeyi taahhüt etmiş ve savaş sonrası, ABD'de gerçekleşen başkan değişimi ile ABD'nin Irak politikası yeni bir şekil almıştır.

MADEN İŞÇİLERİ ANKARA'YA YÜRÜYOR...

Zonguldak'taki Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK) ve Maden Tetkik ve Arama (MTA) işyerlerinde örgütlü olan Türk-İş'e bağlı Genel Maden İşçileri Sendikası (GMİS) ile işveren arasında 48 bin işçi için sürdürülen toplu sözleşme görüşmelerinin uyuşmazlıkla sonuçlanması üzerine, sendika 30 Kasım 1990'da başlamak üzere grev kararı aldı.

4 Ocak 1991 tarihinde Zonguldak'tan Ankara'ya doğru yürüyüşe geçen maden işçilerinin eylemi, Bolu-Mengen'de askerler ve polis tarafından durdurulmuş, yaşanan gerginliklerde 200 kadar işçi güvenlik güçlerince gözaltına alınmıştır. Toplu sözleşme, 6 Şubat 1991'de imzalanmış ve sözleşmeyle işçi ücretlerinde sağlanan iyileşme, talepleri yine karşılayamamıştır.

TMMOB YÖNETİM KURULU

Yön. Kur. Başkanı	Teoman ALPTÜRK	Elektrik Mühendisleri Odası
Yön. Kur. II. Bşk.	Mustafa GÜLENC	Fizik Mühendisleri Odası
Sayman Üye	Namık GAZİOĞLU	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
	Naci ÇANKAYA	Gemi Mühendisleri Odası
	Cengiz KILIÇ	Gemi Makinaları İşl. Mühendisleri Odası
	Yüksel ÖZDEN	İç Mimarlar Odası
	Medet ÖZBEK	İnşaat Mühendisleri Odası
	Erden ERCAN	Jeofizik Mühendisleri Odası
	Cumhur BAT	Jeoloji Mühendisleri Odası
	Bülent ATAMER	Kimya Mühendisleri Odası
	Tayfun ÖZUSLU	Maden Mühendisleri Odası
	Tülay AKARSOY	Makina Mühendisleri Odası
	Necla YIKILMAZ	Metalurji Mühendisleri Odası
	Belgin KURTULUŞ	Meteoroloji Mühendisleri Odası
	Akın ATAÜZ	Mimarlar Odası
	Hasan ÖZİLHAN	Orman Mühendisleri Odası
	Necdet PAMİR	Petrol Mühendisleri Odası
	Ümit ÖZCAN	Şehir Plancıları Odası
	Sami DOĞAN	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU

Rüştü ÖZAL	İnşaat Mühendisleri Odası
Ömer KULELİ	Kimya Mühendisleri Odası
Arif DELİKANLI	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
Tuğrul BAŞOKUR	Jeofizik Mühendisleri Odası
Ahmet VAROL	Elektrik Mühendisleri Odası

TMMOB DENETLEME KURULU

Atilla SARP	Ziraat Mühendisleri Odası
Yücel ÖZEL	Kimya Mühendisleri Odası
Osman SARGIN	Mimarlar Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ

İsmail KULAKSIZOĞLU	Jeoloji Mühendisleri Odası
---------------------	----------------------------

TMMOB'nin 31. Genel Kurulu, 25 Mayıs 1990 tarihinde Ankara'da toplanmıştır. Divanın oluşturulmasının ardından, Birlik Başkanı Teoman Alptürk, yaptığı konuşmada davetlilere ve delegelere TMMOB'nin geçtiğimiz dönem üzerinde önemle durduğu ülke sorunları ve mesleki sorunlar hakkında bilgi vermiş, KİT'lerin durumu, özelleştirme ve 3194 sayılı İmar Yasası'ndan söz etmiştir. Daha sonra, SHP Gen. Bşk. Erdal İnönü, DYP Gen. Bşk. Süleyman Demirel, Maliye Bakanı Adnan Kahveci, diğer parti yetkilileri ve davetliler Genel Kurulumuza hitap etmiştir. Genel Kurul'da konuk konuşmaları sırasında, divan başkanlığına müracaat ederek konuşma talebinde bulunan Nihat Sargın'ın bu talebi kabul edilmiş ve Sargın Genel Kurul delegelerine seslenmiştir.

Daha sonra, gündem gereği Genel Kurul komisyonları oluşturulmuştur. Çalışma raporu ve mali rapor, Genel Sekreter İsmail Kulaksızoğlu tarafından Genel Kurul'a aktarılmış ve görüşmeye

açılmıştır. Çalışma raporunun eleştirisi konusunda söz alan delegeler, ağırlıklı olarak, TMMOB Yönetim Kurulu'nun yurt ve dünya olaylarının sürekli gerisinde kaldığı, mesleki ve özlük hakları konusunda yeterli çalışmayı yapmadığı, dönem içinde yayınların yeterli olmadığı ve TMMOB'nin işyerlerinde yeterince örgütlenemediği üzerinde durmuşlardır.

31. dönem ile ilgili bazı bilgilere Çalışma Raporu'nda şu şekilde yer verilmiştir: "TMMOB'nin 31. çalışma döneminde yürüttüğü çalışmalar arasında, kamu çalışanı mühendis ve mimarların ekonomik ve örgütlenme sorunlarına ilişkin olanları çok önemli bir yer tutmuştur. Özellikle ücret artışı dönemlerinin öncesi ve sonrasında, Birliğin talepleri ve önerilerinin yanı sıra tepkilerini de dile getiren çok sayıda basın açıklaması yapılmıştır."

Kamu çalışanı mühendis ve mimarların özlük, demokratik ve ekonomik haklarının yeniden, ayrı bir statüde düzenlenmesi konusunda yetkili-

Genel Kurul'dan...

lerle yoğun görüşmeler yapılmış ve girişimler bu dönemde de sürdürülmüştür. Bu amaçla Maliye Bakanı Adnan Kahveci ile TMMOB Yönetim Kurulu Üyeleri ve tüm Oda Başkanlarının katılımıyla gerçekleştirilen karşılıklı ziyaret ve görüşmelerden ne yazık ki istenen sonuçlar alınamamıştır. Bu görüşmelerde ağırlıklı olarak dile getirilen taleplerimiz şunlardır:

- Çağdaş bir yaşamın asgari gereklerinin yerine getirilmesi için kamuda işe yeni başlayan bir mühendis-mimarın aylığı net 5.000.000 TL olmalı ve her beş yıllık hizmet dilimi için %10 ücret artışı getirilmelidir.
- 1991 yılı enflasyon oranının en az %70 olacağı kabulüyle, sözleşmeli personel ücretlerine %50 zam yapılması, öte yandan da kamu çalışanlarının aylıklarının sözleşmeli personelin en az/en çok ücretleri eşdeğer olacak şekilde belirlenerek kamu personeli arasındaki maaş farklılıklarının ortadan kaldırılması sağlanmalıdır.
- 1970 yılına kadar uygulanan 10195 sayılı kanun benzeri yeni bir yasayla, teknik personelin ekonomik ve özlük hakları ayrıca belirlenmelidir.

Birlik Yöneticilerimiz, bu taleplerimize ilişkin olarak Maliye Bakanlığı'na yürütülecek çalışmalara katılarak katkı yapmayı da önermiştir.

TMMOB, yıllardan bu yana ayrımsız tüm kamu çalışanlarına grevli ve toplu sözleşme haklarıyla donatılmış sendikalarla donatılmış sendikalarla haklar tanınması yolundaki görüşleri doğrultusunda sürdürdüğü çalışmalarına bu dönem

içinde de yenilerini eklemiştir. Sorunun önce mühendis ve mimarlar arasında tartışmaya açılması ve tartışılması amacıyla çalışmalar yapılmış, 1990 Aralık ayında düzenlenen "Kamu Çalışanları Sempozyumu" ve "Kamu'da Ücret Sorunu ve Sendikalaşma" paneli ile sorunun tüm boyutlarıyla irdelenmesi sağlanmıştır.

Konuyla ilgili olarak sürdürülen çalışmalar, 30 Kasım 1991'de toplanan TMMOB Danışma Kurulu'nda değerlendirilmiş ve ortaya çıkan eğilim doğrultusunda TMMOB Yönetim Kurulu'nca TMMOB Sendikalaşma Komisyonu oluşturulmuştur. Sendikalaşma ile ilgili çalışmalara, söz konusu komisyon tarafından TMMOB Yönetim Kurulu'nun yönlendiriciliğinde devam edilmiştir.

TMMOB Sendikalaşma Komisyonu, "Mühendis ve Mimarların Sendikalaşması" konulu panelin sekreteryasını yürütmüş, ilgiyle izlenen bu panel sonrasında komisyon, TMMOB Yönetim Kurulu'na sunulmak üzere bir rapor hazırlamıştır. Bu raporun kamu çalışanı mühendis-mimarların sendikalaşması konusunda yol gösterici, kitleyi teşvik edici, destek olucu bazı kısımları

Hükümet Ortakları:

Başbakan Süleyman Demirel ve Başbakan Yardımcısı Erdal İnönü

dönem içinde uygulamaya konulmuş ve gelecek dönemde de bu çalışmalara devam edilmesi kararlaştırılmıştır.

TMMOB'nin merkez organlarıyla birimleri arasındaki düşey ilişkilerinin yanı sıra, birimlerinin kendi aralarındaki yatay ilişkilerinde de "demokratik" verimli bir işleyiş ve işlerlik, hiç kuşkusuz örgütsel gücün temel dayanakları olmuştur. Bu nedenle, Birliğin örgütsel yapısı, sorunları ve sıkıntılarıyla birlikte ülkemiz ölçeğinde yaygın olarak tartışmaya açılmıştır.

Bu kapsamda, ağırlıklı olarak, TMMOB İl Koordinasyon Kurullarının bulunduğu illerde bölge toplantıları düzenlenmiştir. Adana, Mersin, Bursa, Kocaeli, Samsun, İzmir, İstanbul, Diyarbakır, Urfa, Gaziantep ve Trabzon'da olmak üzere 11 ilimizde, 30 Mart-8 Haziran 1991 tarihleri arasında bölge toplantılarının gerçekleştirilmesi sağlanmıştır.

İllerdeki örgütlülük düzeyine bağlı olarak nicel ve nitel yönden farklılıklar gösteren bölge toplantılarında, 600'ü aşkın Birlik üyesiyle gündemdeki konular üzerinde yüz yüze tartışma olanağı bulunmuştur. Bölge toplantılarında gündem, tartışmalara zemin oluşturması amacıyla Birlik Yönetim Kurulu'nca hazırlanarak ilgili birimlere önceden gönderilen çerçeve metinlerdeki konuların dışında güncel, bölgesel veya yerel sorunlara da açık tutulmuştur.

Teknik bilgi alışverişi amacıyla bir önceki çalışma döneminde SSCB Bilim ve Mühendis Dernekleri Birliği'nden alınan davete uyulmuş, Birlik Başkanı Teoman Alptürk, Yönetim Kurulu Üyesi İ. Rıza Çebi, TMMOB eski Başkan ve Genel Sekreterlerinden Bülent Tanık'tan oluşan bir heyet SSCB'ye gitmiştir. Ziyaret sırasında SSCB Bilim ve Mühendis Dernekleri Birliği'yle bir işbirliği protokolü imzalanmıştır. Taraflar, iki ülkenin mühendis örgütleri arasında işbirliğinin tesis edilip geliştirilmesi ile ilgili karşılıklı menfaatlerini belirtmişler ve aşağıda belirtilen konularda anlaşmışlardır:

- SSCB ve Türkiye'de düzenlenen konferans, sempozyum ve seminerlere ortak katılım,
- İşbirliğinin kurulması konusunda, ilgili branşlardaki cemiyetlere yardım etme,
- Sovyet kuruluşları, mühendis örgütleri ve öğretim kurumları ile benzeri Türk kuruluşları arasında temas kurulmasının sağlanması,
- Taraflarca tasdik edilen konular üzerinde konferansçı alışverişi,
- SSCB ve Türkiye'de bilimsel turizmin geliştirilmesine yardımcı olma.

Taraflar, 1 Ocak 1991 tarihine kadar iki örgüt arasındaki işbirliğinin pratik sorunları üzerinde mutabakata varacaklarını kabul etmişlerdir.

TMMOB, TBMM Milli Eğitim Komisyonu'nda alınan bir kararla ülkemizde 44 adet yeni (böylece toplam üniversite sayısı 75'e ulaşmıştır) üniversite açılması ile teknik öğretmen okullarından mezun olanlara mühendis unvanı verilmesi yolundaki gelişmeleri, ülkemiz kalkınmasının temel taşı olan mühendislik-mimarlık hizmetleri ve ülkenin geleceği açısından sakıncalı bulmuştur.

Bu konuyla ilgili olarak tüm yetkililerle görüşen TMMOB yöneticileri, ilgililere, eğitim-istihdam ilişkileri araştırılmaksızın ve planlanmaksızın üniversite açılmasının ve mühendislik-mimarlık lisans öğrenimi almamış kişilere mühendis ve mimar unvanı verilmesinin, teknik eğitimin amaçlarına ters düşen sonuçlar doğuracağını, diplomalı işsiz mühendis ve mimarlara yenilerinin ekleneceğini belirtmişlerdir.

Ayrıca, metropolitan alanlar dışında üniversite adıyla kurulacak yüksek öğrenim kurumlarının çoğunun, üniversite eğitiminin zorunlu kıldığı bilimsel, teknik ve ekonomik gerekliliklerden, kaynaklardan yoksun birer yüksek okul niteliğinde olacağı vurgulanmıştır. Özellikle mühendislik-mimarlık eğitiminde zorunlu uygulama birimlerinin çok yetersiz kalması ya da hiç olmamasının, sağlıklı bir eğitim için 1/12-1/15 dolayında olması gereken öğretim üyesi, öğrenci

Anıtkabir
ziyareti

sayısı oranının 1/60 gibi son derece düşük oluşmasının, özürli mühendislerin varlığına neden olacağını belirtmişlerdir. Bilindiği gibi, tüm bu girişimlere karşın herhangi bir sonuç alınamamış ve bu yanlış kararlar uygulamaya sokulmuştur.

Dönem içinde yatırımcı kamu kuruluşlarında çalışan mühendis ve mimarlarla ilgili çeşitli sorunlar yaşanmış ve bu konuda da TMMOB Yönetim Kurulu çeşitli girişimlerde bulunmuştur. Bu konuda, kamu çalışanı mühendis-mimarların ekonomik sorunlarının çözümüne yönelik olarak, gerek özel hizmet tazminatının ödenmesinde kurum ve kuruluşlar arasında ayrıcalık yaratan uygulamaların düzeltilmesi, gerekse arazi çalışması yoğun kuruluşlarda görevli mühendislerin yan ödemelerinin gecikmeli olarak verilmesi uygulamasının getirdiği olumsuzluğun aşılması için, Devlet Personel Dairesi Başkanlığı ile Maliye Bakanlığı nezdinde girişimlerde bulunulmuş, ancak bir sonuç alınamamıştır.

Odalarca gerçekleştirilen tüm etkinliklere Birlik, Başkanlık, Yönetim Kurulu ve Genel Sekreterlik düzeyinde destek ve katkı sağlanmıştır. Ayrıca, söz konusu etkinlikler için, Birliğin koordina-

törlüğü ve izleyiciliğinin devrede tutulmasına duyarlılık gösterilmiştir.

Özellikle ülkemizin temel sorunlarının yoğunlaştığı alanlarda birden fazla Odamızda gerçekleştirilen ve bir bütünün parçaları niteliğindeki çalışmaların ürünleriyle birlikte TMMOB'de toplanması ve ilgili alanlarda oluşan Birlik görüşlerinin kamuoyuna aktarılabilmesi amacıyla, Birlik İhtisas Komisyonları oluşturulmuştur.

Söz konusu komisyonların Odalarımızın katılımlarıyla oluşturulması ve düzenli çalışmalarının sağlanması amacıyla belirlenen konular tüm Odalara bildirilmiştir. TMMOB Yönetim Kurulu, içinde bulunulan çalışma döneminde izlemekte olduğu programdan öncelikle ele alacağı konuları saptayarak hedef bir çalışma programı hazırlamıştır. Bu çerçevede, ülkemiz gündemindeki temel sorun ve konularla ilgili uzmanlık komisyonları oluşturulması karara bağlanmış ve dönem içinde icra edilmeye çalışılmıştır.

Birliğin ulusal kalite kontrol sisteminin kurulması ile tüketicinin korunmasına yönelik çalışmaları, bu dönemde de somut sonuçlara vardiirilemiştir. Bu konularla ilgili bakanlığın yasa hazır-

lama çalışmalarına görüşler iletilerek katkıda bulunulmuştur.

TMMOB tarafından, bu çalışma döneminde de bilirkişilik, hakemlik ve eksperlik hizmetlerinin, "TMMOB Bilirkişilik-Eksperlik-Hakemlik ve Teknik Müşavirlik Yönetmeliği" kapsamında yürütülmesine özen gösterilmiş, bu yönetmelikte gereken yeni düzenlemeler Birlik Yönetim Kurulu kararıyla gerçekleştirildikten sonra yönetmelik, konuyla ilgili uygulamalarda esas alınması amacıyla Odalara ve bağlı birimlere gönderilmiştir.

Ülkede son yıllarda birçok proje ve dövizle ihale edilen işlerde mühendislik mimarlık hizmetlerinin yabancı uyruklu mühendis ve mimarlarca karşılanmasının yoğunluk kazanması nedeniyle, yabancı mühendislerin mesleklerini yürürlükteki yasal gerekliliklere uygun olarak yapmaları konusu, bu çalışma döneminde de özenle izlenmiştir. Bilindiği gibi yabancı uyruklu mühendis ve mimarların Türkiye'de çalışma izni almaları ve mesleklerini yapmaları konusu, sadece TMMOB'nin 6235 (7303) sayılı kuruluş yasası hükümlerine göre düzenlenmektedir. Bu nedenle konunun Birlik tarafından yakından izlenmesi, yasanın kendisine yüklediği önemli görevlerden biridir.

Birliğimiz tarafından, 5 Haziran 1990 günü çevreye ilişkin toplumsal bilinçlenme ve duyarlılığın önemine işaret edilen "Çevre Sempozyumu 1990" gerçekleştirilmiştir. Sempozyumun açılışında Birlik Başkanı Teoman Alptürk, ANAP adına Metin Gürdere, SHP adına Onur Kumbarcıbaşı ve DYP adına Süleyman Demirel birer konuşma yapmışlardır. Sempozyumda ayrıca Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Murat Karayalçın ve meslek kuruluşlarını temsilen Türkiye Barolar Birliği Başkanı Önder Sav, görüşlerini dile getirmişlerdir.

Çevre konusunu ele alan bir diğer etkinlik de Dünya Çevre Günü olan 5 Haziran 1991 tarihinde gerçekleştirilmiştir. TMMOB Çevre Komisyonu'nca düzenlenen panelde, Birlik Başkanı

Teoman Alptürk'ün açılış konuşmasından sonra TMMOB Genel Sekreteri İsmail Kulaksızoğlu tarafından "TMMOB Çevre Bildirgesi 1991" izleyicilere aktarılmıştır. Panelde Prof. Dr. İlhan Tekeli sunuş ve genel bakış, Dr. Arslan Sonat ekonomi ve çevre, Dr. Ayda Eraydın kalkınma, planlama ve çevre, Dr. Yücel Çağlar ise mühendislik ve çevre konularını incelenmiştir.

TMMOB'nin 31. dönemi ile ilgili diğer bazı gelişmeleri de aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür:

- Mühendislik mimarlık eğitimi gören öğrencilerin, yılların ihmaliyle adeta unutulmuş durumda bulunan staj konusu ve buna bağlı ciddi sorunların aşılması için, geçmiş dönemden gelen çalışmalar bu çalışma döneminde de TMMOB Staj Komisyonu'nca tamamlanarak "Staj Çalışmalarını Düzenleme Yasa Tasarısı" hazırlanmıştır. Söz konusu tasarının Milli Eğitim Bakanlığı ile tartışılarak yasalaşması konusundaki çalışma, bir sonraki döneme bırakılmıştır.

- Önceki dönemlerde ilişkilerin etkin bir şekilde sürdürülmeye çalışıldığı COPISEE ile (Güneydoğu Avrupa Ülkeleri Mühendisleri Sürekli Konferansı) ilişkiler, bu çalışma döneminde, özellikle üye ülkelerden Romanya ve Bulgaristan'daki gelişmeler sonrasında kesilme noktasına gelmiş, bağlantı kurulması mümkün olmamıştır. TMMOB'nin Dünya Mühendisler Birliği (WFEO) ile Avrupa Mühendisler Birliği'ne (FEANI) üye olarak katılması, bu çalışma döneminde de mümkün olamamış, bunun gerçekleştirilmesi bir sonraki çalışma dönemine bırakılmıştır.

- 20 Ekim 1991 genel seçimleri sonrasında oluşan parlamentoda yer alan Birliğimiz mensubu mühendis-mimar milletvekillerine 18 Aralık 1991'de bir kokteyl verilmiştir. Kokteyle Başbakan Süleyman Demirel, TMMOB, Odalar ve bağlı birimlerin yöneticileri ile çok sayıda mühendis-mimar parlamenter

katılmıştır. Ayrıca, TMMOB'nin kuruluş yıldönümünün kutlanması doğrultusunda ilk adım bu çalışma döneminde atılmış, bu amaçla 27 Ocak 1992'de bir kokteyl düzenlenmiştir. Kokteyde konuk olarak Ankara Büyükşehir Belediyesi Başkanı Murat Karayalçın bulunmuş ve TMMOB'nin kuruluşunun 38. yılı kutlanmıştır.

- 1972 yılından bu yana Birlik adına Makina Mühendisleri Odası'nca düzenlenen "Sanayi Kongresi", 9-13 Aralık 1991 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Kongreye Başbakan Süleyman Demirel, Anayasa Mahkemesi Başkanı Yekta Güngör Özden, Başbakan Yrd. Erdal İnönü ve Sanayi ve Ticaret Bakanı Tahir Köse katılmışlardır.

- Birlik Danışma Kurulu eğilim kararları doğrultusunda oluşturulan Birlik Sendikalaşma

Komisyonu'nca, 1992 Ocak ayında "Mühendis ve Mimarların Sendikalaşması" konulu bir panel düzenlenmiştir. TMMOB II. Başkanı Mustafa Gülenç'in yönettiği ve Alpaslan Işıklı, Mesut Gülmez, Yıldırım Koç'un konuşmacı olarak katıldığı panelde, kamu çalışanı mühendis-mimarların, var olan Anayasal mevzuatın yanı sıra, Türkiye'nin imzaladığı uluslararası sözleşmeler kapsamında nasıl sendikalaşabilecekleri konusunda açıklamalar getirilmiştir.

- 12 Ekim 1990 tarihinde, TMMOB, Türkiye Barolar Birliği, Türk Tabipler Birliği, Türk Eczacılar Birliği, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ve Türk Diş Hekimleri Birliği Başkanları Ankara'da ortak bir basın açıklaması yaparak, ülkemizde o tarihlerde gündemde bulunan terör, demokrasi ve laiklik konularındaki görüşlerini kamuoyuna duyurmuşlardır.

32. DÖNEM

(20 Mayıs 1992 – 13 Mayıs 1994)

MANDELA CUMHURBAŞKANI...

Güney Afrika Cumhuriyeti'nde 1994 yılına kadar yürürlükte kalan ve beyaz olmayan ırklar arasında ayırım uygulanmasını yasallaştıran politika olan Apartheid rejimi, Avrupalı azınlığın ülkenin yönetimini kontrol etmesi için düzenlenmişti.

Apartheid'a karşı mücadele eden Afrika Ulusal Konseyi'nin lideri Nelson MANDELA, 27 yıllık bir haptisten sonra Şubat 1990'da serbest bırakılmıştı. 27 Nisan 1994'te yapılan seçimlerde Afrika Ulusal Konseyi büyük bir başarı elde etti. Nelson MANDELA Güney Afrika Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı oldu. Aynı tarihte yürürlüğe giren yeni anayasa ve haklar anayasası ile Apartheid rejimi tarihe karışmış oldu.

UĞUR MUMCU ÖLDÜRÜLDÜ...

Cumhuriyet gazetesindeki köşesinde terör, kaçakçılık, kontrgerilla, Hizbullah, silah kaçakçılığı ve rabita gibi konulara yer veren Uğur MUMCU, Ankara'daki evinin önünde otomobiline konan bombanın patlaması sonucu hayatını kaybetmiştir.

Diğerleri, Uğur MUMCU cinayetleri başta olmak üzere 22 faili meçhul olay hâlâ çözülememiştir.

Uğur Mumcu'nun cenaze töreni, 24 Ocak 1994

TMMOB YÖNETİM KURULU		
Yön. Kur. Başkanı	Teoman ALPTÜRK	Elektrik Mühendisleri Odası
Yön. Kur. II. Bşk.	Cengiz Türksoy	Şehir Plancıları Odası
Sayman Üye	Atilla Göktürk	Ziraat Mühendisleri Odası
	Türkan ÇOBAN	Gemi Mühendisleri Odası
	Cengiz KILIÇ	Gemi Mak. İşl. Mühendisleri Odası
	Turgut KAÇAR	İç Mimarlar Odası
	Hasan DEMİREL	İnşaat Mühendisleri Odası
	Süleyman BAL	Jeofizik Mühendisleri Odası
	Hayrettin KADIOĞLU	Jeoloji Mühendisleri Odası
	İhsan KARABABA	Kimya Mühendisleri Odası
	M. Fikret ÖZBİLGİN	Maden Mühendisleri Odası
	Mustafa ERHAN	Makina Mühendisleri Odası
	Kemal GÜNAYDIN	Metalurji Mühendisleri Odası
	Belgin KURTULUŞ	Meteoroloji Mühendisleri Odası
	Yavuz ÖNEN	Mimarlar Odası
	A. Kenan ÖZTAN	Orman Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU	
Kaya GÜVENÇ	Makina Mühendisleri Odası
Rüştü ÖZAL	İnşaat Mühendisleri Odası
Müjdat SAVRAN	Elektrik Mühendisleri Odası
Ömer KULELİ	Kimya Mühendisleri Odası
Arif DELİKANLI	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası

TMMOB DENETLEME KURULU	
Yücel ÖZEL	Kimya Mühendisleri Odası
Alaattin ANAHTARCI	Elektrik Mühendisleri Odası
Osman SARGIN	Mimarlar Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ	
Alpaslan ERTÜRK	Maden Mühendisleri Odası

* 32. dönemde, Özcan Okumuş (Elektrik Mühendisleri Odası) Genel Sekreter Yardımcısı olarak görev almıştır.

TMMOB 30. Olağan Genel Kurulu, 20-21 Mayıs 1992 tarihlerinde DSİ Genel Müdürlüğü Toplantı Salonu'nda yapılmıştır. Genel Kurul'a konuk olarak Başbakan Süleyman Demirel, Başbakan Yardımcısı ve Devlet Bakanı Erdal İnönü, Devlet Bakanı Ekrem Ceyhan, Bayındırlık ve İskân Bakanı Onur Kumbarcıbaşı, Anayasa Mahkemesi Başkanı Yekta Güngör Özden, TTB Başkanı Selim Ölçer, VHB Başkanı Hasan Metin, Irak Mühendisler Birliği Başkanı Abdülsetter Ferman Arrabi, Irak Mühendisler Birliği Başkan Yardımcısı Hasan Rıdvan ve Irak Mimarlar Birliği Başkanı Esad Abdürrezzak Sait katılmıştır.

TMMOB Başkanı Teoman Alptürk, Genel Kurul'un açılışında yaptığı konuşmada; "Ülkemizde ve dünyada çok önemli gelişmeler yaşandı. Ülkeler coğrafyası altüst oldu, olmaya devam etmekte. 1990 sonlarında AGİK gerçekleşirken, 1991 yılı Körfez Savaşı'yla başladı, iki Almanya birleşirken, Asya'da ve Balkanlar'da önemli ayrışmalar oldu. Daha sonra da bu ayrılıkları daha çok etnik kökenli çatışmalar izledi. Bugün bir savaş boyutuna ulaşmış olan Nahcivan ve Karabağ olayları, Sırbistan'da Saraybosna olayları bizleri üzmemekte ve düşündürmektedir.

TMMOB olarak, Körfez Savaşı sırasında da ifade ettiğimiz gibi, biz mühendis ve mimarlar yıkmaktan yana değil, yapmaktan, imar etmekten yanayız. Bu da ancak barışla mümkündür".

Başbakan Süleyman DEMİREL Genel Kurul'a hitaben yaptığı konuşmada "(...) Biz aslında örgütlü toplum istiyoruz, örgütlü toplum olmadığı zaman zaten demokrasi ayakta durmuyor (...) Demokrasiye herkes sahip çıkarsa ancak demokrasiyi ayakta tutmak mümkün. Neme lazım, kim ne yaparsa yapsın diyen meslek kuruluşlarıyla demokrasi ayakta durmuyor. O yıkılınca da herkesin üstüne birden yıkılıyor. Yani, nemelazımcılar bir kenarda kalmıyor. Bunun içindir ki, örgütlü toplum, konuşan toplum bizi rahatsız etmez, çünkü bizim varmak istediğimiz şeydir (...) Onun içindir ki, bizim ayıpsız bir demokrasiyi, eksiksiz bir demokrasiyi ve geçmişin arızalarından temizlenmiş bir demokrasiyi kurma gibi bir görevimiz var" demiştir.

Genel Kurul'da yapılan görüşmelerde şu değerlendirmeler yapılmıştır: "Dünyada, Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkelerindeki dağılma ile var olan dengeler yıkılmıştır. Özellikle Körfez Savaşı'ndan sonra, dünyada ABD'nin tek taraflı

TMMOB, alanlardan uzak kalamıyor...

bir hegemonyası oluşmuştur. Bu hegemonya 'Yeni Dünya Düzeni' adı altında sürdürülmekte ve dünya haritası yeniden şekillendirilmeye çalışılmaktadır. Değişen şartlara göre yeni dengelerin ve şekillenmelerin arayışı başlamıştır. Bu yeni oluşumda her ülke daha etkin ve avantajlı olma yarışına girmiş ve birçok yerde sıcak çatışmalarla sınırlar zorlanmaya başlamıştır. Türkiye bu gelişmelerin başta coğrafi konumu olmak üzere birçok boyutunda odak noktasında, hatta ateş altındadır. Bugün Türkiye'de eski dünyanın kuralları çevresinde şekillenen 12 Eylül rejiminin hâlâ varlığını sürdüren izleri, yeni dünya düzeni tarafından dayatılan değişim sürecini yakından etkilemektedir. 12 Eylül'den çıkma programları ile yeni dünya düzenine ayak uydurma programları kesişmektedir. TMMOB de 12 Eylül rejiminden önemli yaralar almış, Odaları ve üyeleri ile bağları zayıflamış, dar grupçuluk, bireysel arayışlar ve bireysel çözümler ön plana çıkmıştır. Ülkemizde gelişen şartlar çevresinde TMMOB de üzerine düşen görevleri yapma ve toplama sürecine girmiştir. Ancak bu konuda tam anlamıyla başarılı olduğu söylenemez. Halbuki TMMOB'nin ülkenin en büyük örgütlü güçlerinden birisi olarak demokratikleşme, örgütlenme ve kitle tabanının sesini duyurma gibi alanlarda örnek olma gibi

misyonu vardır. Bu misyonu yerine getirebilmesi için bir demokratik kitle örgütü olan TMMOB ve bağlı Odalar, gündemlerindeki tüm konuları kitlelere açmalı, sektörel önerilerden sendikalaşmaya kadar her alanda TMMOB öncülüğünde kitlesel bir güç olarak konuları kamuoyunun ve siyasal iktidarların önüne koymalıdır.

TMMOB, her şeyden önce birimleri ve üyeleri ile bütünleşmeyi sağlayacak, katılımcılığı yükseltecek, var olan dağınıklığı önleyecek araç ve zemini yaratmalıdır. Bu zemin ancak 'Nasıl bir TMMOB' tartışması ile somutlanan ilke ve hedeflerin bir bütünlük içinde yer aldığı uzun dönem programları ve onu günlük pratiğe uygulayan ve günün gelişen sorunlarına cevap verebilen iki yıllık çalışma programları ile oluşturulabilir." Bu değerlendirmeden sonra yeni dönemin çalışma esasları olarak, "TMMOB'nin değişen dünyada ve bölgede uluslararası ilişkilerini geliştirerek benzeri uluslararası platformlarda yerini alması, yukarıdaki ilkeler çerçevesinde aşağıdaki konuların yeni dönem çalışmalarında yer alması" kararlaştırılmıştır.

32. Olağan Genel Kurul'da oyçokluğu ile Çevre ve Tekstil Mühendisleri Odalarının kurulmasına, peyzaj mimarlarının da Ziraat Mühendisleri Odası'na kaydolmalarına karar verilmiştir.

Genel Kurul'da, TMMOB Tüzüğü'nün Mali İşler Yönetmeliği'ndeki bazı maddeler değiştirilmiş, TMMOB İşyeri Temsilciliği Yönetmeliği Değişiklik Tasarısı raporunun, görüşmelerden sonra daha kapsamlı biçimde ele alınarak değerlendirilmesi ve alınan tavsiye kararı gereğince öngörülen Olağanüstü Genel Kurul'a aktarılacak üzere Yönetim Kurulu'na görev verilmiştir. Sendikalaşma komisyonu raporunun da uzun görüşmelerden sonra Olağanüstü Genel Kurul'da değerlendirilmesine karar verilmiştir.

Bu dönemden bazı çalışmalar Çalışma Raporu'nda şu şekilde yer almıştır: "32. dönemde, yeni kurulan Çevre Mühendisleri Odası ve Tekstil Mühendisleri Odası temsilcileri, gözlemci üye sıfatıyla toplantılara katılmışlardır. Dönem içinde TMMOB Yönetim Kurulu 82 toplantı yapmıştır. Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin 32. çalışma dönemi, 1991 yılı sonunda kurulan koalisyon hükümetinin ülke genelinde yarattığı olumlu beklentilerin yaygınlaştırıldığı bir ortamda başlamış, Yönetim Kurulu, çalışmalarını, Genel Kurul'da ortaya çıkan görüşler doğrultusunda gerçekleştirmiştir. Özellikle, içinde bulunulan dönemin analizine dönük tartışmalar, yoğun olarak yapılmıştır.

TMMOB bünyesinde oluşturulan komisyonlarda başlatılan çalışmaların birçoğu verimli çalışmalarla sonuçlanmış ve KİT, Sendikalaşma, Çevre vb komisyonlar sürekli komisyonlara dönüştürülmüştür, ayrıca TMMOB Kanunu Değişiklik Tasarısı İlkeleri, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu Taslağı üzerine TMMOB'nin görüşü, yabancı mühendis ve mimarların Türkiye'de çalıştırılmalarına ilişkin TMMOB görüşü, işsizlik sorunu, mühendis ve mimarların ücret sorunlarına ilişkin öneriler, 3795 sayılı kanunun yürürlükten kaldırılması konularındaki çalışmalar hükümete iletilmiştir.

Sendikalaşma yönünde çalışmalar yürütülmüş, "Kamu Çalışanlarının Sendikalaşma Süreci ve TMMOB" başlıklı panel, 13 işçi konfederasyonu ile KÇSP ve TMMOB'nin panelist olarak katılı-

mıyla yapılmıştır. Dönem içinde gerçekleştirilen diğer çalışmaları aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür:

- Sivas olayları ve 37 aydın insanın şeriatçı güçlerce yakılarak katledilmelerine karşı yaratılan platformlara aktif olarak katılım sağlanmıştır.
- 3 Temmuz 1993 tarihinde Kamu Çalışanları Sendikaları Platformu'nun Başbakanlık yürüyüşüne aktif katılım sağlanmış, Başbakanlık önünde destek konuşması yapılmıştır.
- KİT'lerin özelleştirilmesine karşı yoğun bir çalışma yapılmış, 22-23 Temmuz 1993 tarihlerinde "KİT'ler ve Özelleştirme" konulu bir sempozyum düzenlenmiştir.
- 10-12 Kasım 1993 tarihleri arasında Ankara'da "GAP'ta Teknik Hizmetler Sempozyumu" 52 tebliğ ile yapılmıştır.
- 25-30 Kasım 1993 tarihleri arasında özel ve kamu çalışanı mühendis ve mimarların özlük hakları vb sorunlarına ilişkin eylemlilik süreci, 17 Aralık'taki Anıtkabir ve Başbakanlık yürüyüşüyle sonuçlandırılmıştır.
- 5 Haziran 1993 Dünya Çevre Günü'nde, Ankara Yüksel Caddesi'nde, ilgili Odalarımızın standartlarında oluşan konuya ilişkin bir sergi açılmış ve bir sonraki gün "Kentsel Katı Atıklar" üzerine ilçe belediye başkanlarının katılımıyla bir panel düzenlenmiştir.

Gerek TMMOB ve birimlerince, gerekse de diğer kuruluşlar ve kitle örgütlerince ülke düzeyinde düzenlenen panel, sempozyum ve çeşitli etkinliklere yönetici, konuşmacı vb katılımlar sağlanmıştır. "KİT'ler ve Özelleştirme" ve "GAP'ta Teknik Hizmetler" sempozyumları, yayın haline getirilmiştir. Ayrıca, çevre kirliliği ve termik santraller üzerine çalışmalar yürütülmüş, Çevre Kanun Tasarısı ile ilgili görüş hazırlanarak ilgili yerlere iletilmiştir.

TMMOB, 32. döneminde yaşanan 5 Nisan 1994 tarihli "Ekonomik Önlemler Uygulama Planı"nı

aşağıdaki şekilde değerlendirerek kamuoyuna duyurmuştur:

“24 Ocak 1980’de yürürlüğe konulan ‘İstikrar Programı’, ülkenin içinde bulunduğu bu ağır krizi aşmayı hedeflemiştir. Sürekli devalüasyon anlamına gelen hızlı kur sistemi, yüksek faiz, temel mal ve hizmetlerin fiyatlarının artırılması, fiyat denetimlerinin kaldırılması, reel ücretlerin ve maaşların düşürülmesi, tarımsal desteklerin daraltılması, kredilerin sınırlandırılması, kamu harcamalarının yatırımlar dahil azaltılması ve dış borç ödemelerinin yeni bir programa bağlanması, bu amaçla gündeme getirilmiştir. Ancak, bu kadar ağır bir bedelin parlamenter sistem içinde halka kabul ettirilmesi mümkün görülmemiştir. İşte, 12 Eylül Askeri Darbesi bu amaçla gerçekleştirilmiştir. Uygulamaya konulan neo-liberal politikalara süreklilik kazandırmak içinse 1982 Anayasası sistemin bir teminatı olarak hazırlanmıştır.

Diğer yandan, Doğu ve Güneydoğu’daki olaylarla ilgili yapılan askeri harcamalar 40 trilyon liraya ulaşmış, ülkenin bu ekonomik yükü kaldırması ise imkânsız hale gelmiştir. Kaldı ki, 1993 yılında ağırlığı Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde olmak üzere, işkence, gözaltında ölüm, yargısız infaz, çatışma vb olaylarda 6000 civarında insan yaşamını yitirmiştir. Konu sadece ekonomik yönüyle değil, insan hakları yönüyle de ele alınmak zorundadır. Bütün bu sorunları birlikte değerlendirdiğimizde, yapısal özellikler sunan krizin, geçici önlemlerle kolayca aşılabileceğine inanmak mümkün değildir. 5 Nisan 1994 kararlarının alınmasını zorlayan nedenler, uzun yıllardır benimsenen ve 1980’den sonra daha belirgin hale gelen yanlış ekonomik politikalar ve bu politikalar doğrultusunda yapılan uygulamalardır.

Ülkemizin, tarihinin en büyük bunalımı ile karşı karşıya olduğu konusunda herkes fikirbirliği içinde görünmektedir. Oysa, 10-15 yıldan bu yana tüm iktidarlarca yinelenen söylemlere göre Türkiye çağ atlıyordu. Dünyanın önde gelen ülkelerinden biri olma yolunda idi. Ne oldu da ülke bugünkü duruma düştü. Bugünkü durum bir kaçınılmaz son mudur, yoksa birilerinin hataları ya da aymazlıkları mı ülkeyi bu duruma getirdi. Bunlardan birincisi, yani bir kaçınılmazlık söz konusu ise, sistemin sorgulanması gerekecektir. İkincisi geçerli ise yani iktidarların hatası/kötü yönetimi ise, son 10-15 yılın ve özellikle son 3-5 yılın yöneticilerinden hesap sorulması gerekecektir. Bunalımın nedenleri ve çareler tartışılırken, bu sorunun yanıtı bilinçli olarak gözden kaçırılmaya çalışılmaktadır.

Bu ekonomik krizin başka krizlere yol açmaması mümkün görünmemektedir. Bunun siyasal bir krize, bir iktidar krizine dönüşmesinin kimi belirtileri şimdiden ortaya çıkmıştır.

İç ve dış dinamiklerin hangi yönetim modelinde keşişeceğini şimdiden tahmin etmek mümkün olamamakla birlikte, zaman içinde baskıcı yanı ağır basacak yönetim modellerinin ortaya çıkabileceğinin göz ardı edilmesi gerekir.

Geniş halk kesimlerinin önünde, demokrasiyi geliştirme, örgütlü toplumu yaratma, iktidarı çıkarları doğrultusunda etkileme ve kendilerinin iktidar olması gibi görevler bulunmaktadır. TMMOB, halkın çıkarlarının, verilecek bu mücadeleye bağlı olduğuna inanmakta ve demokrasiden yana olan herkesi, gelişmelere duyarlı davranmaya davet etmekte ve kendisini bu mücadelenin bir unsuru olarak görmektedir.”

33. DÖNEM

(13 Mayıs 1994 – 24 Mayıs 1996)

MANŞ TÜNELİ AÇILDI...

1963 yılında İngiltere ile Fransa'yı birbirine bağlayacak olan "Manş Tüneli" projesinin açıklanmasının ardından, 6 Mayıs 1994 tarihinde Manş Denizi'nin altından geçişi sağlayan Manş Tüneli açıldı. Manş Tüneli, Avrupa Birliği ülkelerini kapsayan ve saatte 200-300 kilometre hız yapılması planlanan Avrupa Yüksek-Hız Tren Şebekesi için çok önemli bir bağlantıydı.

Manş Tüneli'nin hizmete alınması ile Paris-Brüksel-Köln-Amsterdam-Londra Uluslararası Yüksek-Hız Tren Şebekesi gerçekleşmeye başlamış, diğer taraftan, İngiltere'yi Kıta Avrupası'na bağlayan Manş Tüneli'nin devreye girmesiyle de pazarların sınırlandırılması ya da kontrolüne ilişkin gelişmeler ortaya çıkmıştır.

REFAH-YOL İKTİDARINDAN 28 ŞUBAT'A...

24 Aralık 1995 tarihinde yapılan erken genel seçimlerden RP birinci parti olarak çıkmış ve 28 Haziran tarihinde Necmettin ERBAKAN başkanlığında Refah-Yol hükümeti kurulmuştur.

Başbakan Erbakan, İsrail'le askeri anlaşmalar yapılması ve irticai faaliyetler nedeniyle bazı subayların ordudan çıkarılması gibi konularda yüksek bürokratlarla uyumlu bir çalışma yürüttü. Ancak Erbakan'ın yurtdışı gezileri, yolsuzluklar, Başbakanlık'ta tarikat ve cemaat liderlerine iftar yemeği verilmesi ve RP'li bazı bakan, milletvekili ve belediye başkanlarının tutumları kamuoyunda tepki uyandırdı. Bunun üzerine işlemeye başlayan 28 Şubat süreci, Erbakan'ın 18 Haziran 1997'de başbakanlıktan istifa etmesine ve Anayasa Mahkemesi'nin 16 Ocak 1998'de RP'ni kapatmasına yol açtı.

Başbakan Necmettin Erbakan ve Yardımcısı Tansu Çiller

TMMOB YÖNETİM KURULU		
Yön. Kur. Başkanı	Yavuz ÖNEN	Mimarlar Odası
Yön. Kur. II. Bşk.	Hasan AKALIN	Makina Mühendisleri Odası
Sayman Üye	M. Fikret ÖZBİLGİN	Maden Mühendisleri Odası
Yürütme Kur. Üyeleri	Reşat ÜNAL	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
	M. Yüksel BARKURT	Jeoloji Mühendisleri Odası
	İhsan KARABABA	Kimya Mühendisleri Odası
	Sezai KAYA	Orman Mühendisleri Odası
Yön. Kur. Üyeleri	Ertuğrul ÜNLÜTÜRK	Çevre Mühendisleri Odası
	Ünal ERDOĞAN	Elektrik Mühendisleri Odası
	Ekrem POYRAZ	Fizik Mühendisleri Odası
	Cengiz KILIÇ	Gemi Mak. Mühendisleri Odası
	Bülent ŞENER	Gemi Mühendisleri Odası
	H. Turgut KAÇAR	İç Mimarlar Odası
	Dursun YILDIZ	İnşaat Mühendisleri Odası
	Musa KAYNAK	Jeofizik Mühendisleri Odası
	İlhan ÖĞÜŞ	Metalurji Mühendisleri Odası
	Ali AYDEMİR	Meteoroloji Mühendisleri Odası
	A. Rıza TANRIVERDİ	Petrol Mühendisleri Odası
	A. Betül UYAR	Peyzaj Mimarları Odası*
	Saffet ATİK	Şehir Plancıları Odası
	Ziya ÖZEK	Tekstil Mühendisleri Odası
	K. Nabi ÇİZMECİ	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU	
Kaya GÜVENÇ	Makina Mühendisleri Odası
Rüştü ÖZAL	İnşaat Mühendisleri Odası
Arif DELİKANLI	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
Bülent TANIK	Şehir Plancıları Odası
Ömer KULELİ	Kimya Mühendisleri Odası

TMMOB DENETLEME KURULU	
A. İhsan ALPASLAN	Elektrik Mühendisleri Odası
Hasan DEMİREL	İnşaat Mühendisleri Odası
Sami CAN	Kimya Mühendisleri Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ	
Alpaslan ERTÜRK	Maden Mühendisleri Odası

* Peyzaj Mimarları Odası Temsilcisi, 33. dönem içerisinde TMMOB Yönetim Kurulu'na gözlemci statüsüyle katılmıştır.

TMMOB 33. Genel Kurulu, 13 Mayıs 1994 tarihinde Ankara'da Türkiye Elektrik Kurumu Genel Müdürlüğü Salonu'nda toplanmıştır. Divanın oluşturulmasının ardından, Birlik Başkanı Teoman Alptürk, Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, Devlet Bakanı ve Başbakan Yrd. Murat Karayalçın, HAK-İŞ Başkanı Necati Çelik ve TVHB Başkanı Hasan Metin, Genel Kurul delegelerine hitaben birer konuşma yapmışlardır.

Genel Kurul'un ikinci gününde divan başkanlığına verilen, mühendis ve mimarların sorunlarını sunmak üzere Başbakanlık'a yürüyüş yapılması önerisi Genel Kurul'un onayına sunulmuş ve kabul edilmiştir. 400 civarında Genel Kurul delegesi tarafından gerçekleştirilen yürüyüş sonrasında, Başbakanlık özel kalemiyle bir görüşme gerçekleştirilerek, ülkemiz, mesleğimiz ve meslektaşlarımızla ilgili görüşlerimiz dosya halinde sunulmuş ve Başbakan ile görüşme talebimiz iletilmiştir. Daha sonra, genel kurul toplantı salonuna gidilerek komisyon raporlarının görüşülmesine geçilmiştir.

Genel Kurul'da Bütçe Komisyonu, Yeni Dönem Çalışma Esasları Komisyonu, Genel Kurul Bildirge Komisyonu, TMMOB Örgütlülüğü Komisyonu ile Tüzük, Yönetmelikler ve Kongreler Komisyonları oluşturulmuştur. Komisyonların çalışmaları sonrasında hazırlanan raporlar, Genel Kurul'a sunularak yapılan değişikliklerin ardından kabul edilmiştir. Ayrıca Genel Kurul'da Peyzaj Mimarları Odası'nın kurulması oybirliği ile kabul edilmiştir.

Genel Kurul sonuç bildirgesinde ana hatlarıyla, özelleştirme uygulamalarının 70 yıllık Cumhuriyet birikimini yok ettiği, ülkemizin bir bölümünde anti-demokratik uygulamaların var olduğu, insan hakları ihlalleri, faili meçhul cinayetler ve işkencenin önlenmesi gerektiği, kronik enflasyonun emekçi kitlelerin üzerinde taşınamaz bir yük olduğu ve daha sağlıklı bir toplum, daha iyi bir yaşam, daha güçlü bir sanayileşme, daha mutlu ve gönenc içinde bir halk için, demokrasinin bütün kurallarıyla işletilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Dönem içindeki çalışmalardan bir kısmı, Çalışma Raporu'ndaki ifadelerle aşağıda aktarılmaktadır: "33. dönem TMMOB Yönetim Kurulu, öncelikle kendi Odalarıyla ilişkilerini geliştirmiş, Odalarla diyalog yönünde önemli adımlar atılmıştır. Sadece Oda merkezleriyle değil, bir bütün olarak şubeleri, temsilcilikleri, pek çok kentte İKK'ler ve işyeri temsilcilikleri aracılığıyla kitlesel toplantılar düzenlenmiştir. İKK'lerle buluşmak ve işyeri temsilciliklerini geliştirmek için ciddi adımlar atılmış, bölge toplantıları düzenlenmiş ve bu toplantılar aracılığıyla da Birliğin bütünüyle hem kurum olarak, hem de üyelerin sorunlarını ve ihtiyaçlarını tartışma ve bu sorunlara karşı çözüm yolları bulmak için doğrudan kanallar yaratma yönünde çaba gösterilmiştir."

Bu dönemin çalışmalarını bir başka açıdan ele alırsak, 1980'den sonra ülke düzeyinde yaratılmaya çalışılan örgütsüzlük, dağınıklık ve eylemsizlik döneminde, TMMOB, kitlesel bir eylem çizgisinin yaratılması konusunda yine önemli bir işlevi gerçekleştirmiştir. Özellikle kamuda çalışan üyelerimizin ekonomik-demokratik haklarının savunulması için, en önemli kitle mücadelesini örgütlemiştir. Kitleselleşme çalışmaları, eylemli bir çizgide gerçekleştirilmiş ve bu yönde başarı sağlanmıştır.

1994 Haziran'ında "Demokratikleşme Paketi" adı altında gündeme getirilen Anayasa değişiklikleri ile, aralarında TMMOB'nin de bulunduğu meslek kuruluşlarını doğrudan ilgilendiren Anayasa'nın 135. maddesinde de değişiklik söz konusu olmuştur. Türkiye Barolar Birliği, Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirler Birliği, Türk Tabipler Birliği, Türk Eczacılar Birliği, Türk Diş Hekimleri Birliği ve Türk Veteriner Hekimleri Birliği'ni "Meslek Birlikleri Platformu" sekreteryası olarak bir araya getiren TMMOB, yapılan ortak çalışmalar sonucunda alternatif bir 135. madde önerisini, Anayasa'nın bütününe ilişkin görüşleriyle birlikte Cumhurbaşkanı'na, TBMM Başkanı'na, TBMM'de grubu bulunan partilerin grup başkanlarına ve Anayasa Komisyonu'na yaptıkları ziyaretlerle iletilmişlerdir. Ayrıca, bu görüş ve öneriler TBMM'de bulunan

mühendis ve mimar 88 milletvekiline tarafından ulaştırılarak gerekli katkılarda bulunulması istenmiştir.

Özellikle 1994 ve 1995 yıllarında uygulanan ekonomik politikalar, ülkemizin yatırım, üretim, sanayileşme ve kalkınmasının en temel unsurlarından olan mühendis ve mimarları, üretim sürecindeki konumlarına, üstlendikleri sorumluluklara ve sahip oldukları eğitime uymayan bir düzeye indirmiştir. Bütçe politikaları ve uygulamaları, kamuda çalışan kesimler arasındaki dengeleri tümüyle bozmuştur. Yetmiş bin kamu çalışanı mühendis ve mimarın ekonomik ve sosyal durumu son derece kötüleşmiş, TMMOB'nin bu sorunların çözümüne yönelik olarak hükümet ve diğer ilgililer nezdinde yapmış olduğu tüm girişimler sonuçsuz kalmıştır.

İlgililere iletilen bu taleplerden en önemlileri; mühendis ve mimarların yüksek enflasyon sonucunda gerileyen reel gelirlerinde ortaya çıkan kayıpların ortadan kaldırılması; diğer bazı hizmet sınıflarında olduğu gibi, Bütçe Yasası'nda Mühendislik-Mimarlık Tazminatı'nın yer alması, mühendis ve mimarların özel hizmet tazminatı, ek göstergeleri ve yan ödemeleriyle ilgili katsayı ve göstergelerinin yükseltilmesi ve emekliliğe sayılması ve kapsam dışı personel uygulamasına son verilerek, bu statüde çalışan mühendis ve mimarların toplu sözleşmelerden faydalanması olarak belirlenmiştir.

8 Kasım 1994 günü, TMMOB Yöneticileri'nin Birlik binası önünde toplanarak Hüsamettin Cindoruk'la görüşmek için Meclis'e kadar yürüme eylemine 1.500'e yakın mühendis ve mimar üyemiz Meclis kapısına kadar eşlik etmiştir. Bu görüşmenin ardından, 10 Kasım 1994 tarihinde Başbakan Yrd. Murat Karayalçın'la Başbakanlık binasında bir görüşme yapılmıştır. Kamuda çalışan mühendis ve mimarların sorun ve taleplerini haklı bulduğunu bildiren Karayalçın, partisinin tek başına iktidar olmaması nedeniyle bir şey söyleyemeyeceğini ifade ederek, Başbakan Tansu Çiller'den TMMOB yöneticileri için bir randevu sağlayacağını belirtmiştir.

Aynı günün akşamı, TBMM'deki Başbakanlık odasında Tansu Çiller ile TMMOB Yöneticileri ve Oda Başkanları arasında bir görüşme gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmede, mühendis ve mimarların ülke sanayisi ve geleceği açısından taşıdığı rolü ve önemi anlatan TMMOB Başkanı Yavuz Önen, gelinen noktada kamuda çalışan Birlik üyelerinin durumunu aktararak bu sorunlara çözüm bulunmasını istemiştir.

Öncelikle ülkenin ciddi bir dönemeçten geçtiğini belirten Başbakan Çiller, bu durumdan özellikle öğretim üyeleri ve sağlık personeli ile birlikte mühendis ve mimarların mağdur olduklarını; ülkenin eğitim, sağlık ve kalkınması açısından vazgeçilmez bir yere sahip olan bu kesimlerin içinde bulunduğu durumu 1995 yılında düzelt-

meye çalışacaklarını, ancak bu iyileştirmelerin istendiği ölçüde olmayabileceğini belirtmiştir.

TMMOB Yönetim Kurulu, kamuda çalışan mühendis ve mimarların sorunlarını kamuoyuna duyurabilmek ve üyelerinin haklarını savunabilmek için giriştiği çok yönlü çalışmada, yasama ve yürütme erkinin temsilcileriyle gerçekleştirilen her türlü görüşme ve hak arama çabasının yanıtızsız kalması nedeniyle, 19 Kasım 1994 tarihinde kitlesel bir miting yapma kararı almıştır.

Bütün başvuru ve taleplerimizin sonuçsuz kalması üzerine, "yaşam hakkı mücadele gücü kadardır" anlayışıyla gerçekleştirilen 19 Kasım mitingi, "Mühendisler Mimarlar Susmayacak" sloganı ekseninde hazırlanmıştır. Binlerce afiş ve bülten ile işyeri toplantıları, basına yönelik duyurular, pankartlar, flamalar, radyo programları vb tüm araçlarla yürütülen miting hazırlıkları, taleplerimizin bir kere daha en geniş biçimde yaygınlaştırılmasını sağlamıştır.

19 Kasım 1994 Cumartesi günü, "Mühendisler Mimarlar Susmayacak" mitingi büyük bir coşkuyla gerçekleştirilmiştir. Yoğun yağış ve soğuğa karşın Ankara Sıhhiye Köprüsü üstünde toplanan 1.500'ü diğer illerden gelen 6.000 dolayında mühendis ve mimar, TMMOB pankartının arkasında Tandoğan Meydanı'na kadar yürümüştür. Miting, Odalarımızın alana yerleştirilmesiyle devam etmiş, bütün katılımcıların alana yerleşmesinden sonra, mühendis kökenli sanatçı Tolga Çandar'ın yoğun yağmura karşın söylediği şarkılarla devam etmiştir. Daha sonra TMMOB Başkanı Yavuz Önen, mühendis ve mimarların son yıllarda düşürüldüğü onur kırıcı durumu ve bu durumun bir an önce düzeltilmesi için girişilen görüşme, etkinlik ve eylemleri anlatan bir konuşma yapmıştır.

1972 yılından bu yana yayımlanmakta olan, ancak 12 Eylül 1980 sonrasında olanaksızlıklar nedeniyle aralıklı olarak yayımlanabilen Birlik Haberleri'nin yeniden ve periyodik olarak yayımlanması, Birliğin 33. dönem çalışmaları arasında önemli bir yer tutmuştur. Yönetim Kurulu, Birlik Haberleri'nin yeniden yayımlanması için var

olan olanakları ele alarak, çıkarılacak yayının Odaların katkıları ile finanse edilmesini kararlaştırmıştır.

Bu durum üzerine, TMMOB Yayın Sekreterliği görevini yürütmesi için Yürütme Kurulu üyeleri arasında gerekli görevlendirme yapılmış ve TMMOB Yayın Kurulu oluşturulmuştur. Yapılan toplantı ve görüşmeler sonrasında, Birlik Haberleri'nin yeni formatında ve aylık periyotlarla çıkarılması, bilimsel ağırlıklı ve daha uzun periyotlu bir TMMOB yayını çıkarılana dek, Birlik Haberleri'nin, güncel haber ve etkinliklerin üyelere iletilmesi yanında, önemli konularda geniş dosyalar da oluşturulması benimsenmiştir.

1995 yılının Temmuz ayında ilk sayısı çıkarılan Birlik Haberleri'nin ana konusu, haziran ayı boyunca gündemden düşmeyen Kamu Çalışanları Sendikaları'nın sorun ve talepleri ekseninde yoğunlaşmıştır. Ağustos 1995'te yayımlanan ikinci sayıda, "doğal ve doğal olmayan afetler" ve alınacak önlemler konusu ele alınmıştır.

İlk sayıların aldığı olumlu tepkiler ve daha fazla haber verilmesi yönündeki öneriler dikkate alınarak, Birlik Haberleri'nin yeni sayısı hazırlanırken yayın ilkeleri konusunda yaşanan kimi eksiklikler ve sıkıntılar derginin hedeflenen aylık periyotlarını aksatmıştır. 2 ayda bir yayımlanmaya başlayan Birlik Haberleri, 33. dönem içinde, Bilim ve Teknoloji Strateji Tartışması, Hayvancılık, Madencilik, HABİTAT II ve Örgütlenme özel sayılarını da yayımlamıştır.

TMMOB Çevre Komisyonu, TMMOB'nin sürekli çalışan bir komisyonu olarak 1994-96 döneminde de çevre sorunlarına yönelik TMMOB politikalarının oluşturulmasında etkin olmaya çalışmıştır. Bu anlamda, TMMOB Çevre Komisyonu, komisyonu oluşturan Odaların çevre olgusuna ve çevre sorunlarına yaklaşımlarının tek tek toplamından oluşturulmamıştır. Komisyon, temel olarak, oda görüşlerinin birleştiği, değerlendirildiği ve sektörel anlamda çözümlendiği, buradan hareketle de çevre sorunlarına yönelik bütüncül politikaların geliştirildiği bir platform olmayı kabul etmiştir.

TMMOB'nin 33. Olağan Genel Kurulu sonrasında çalışmalarına başlayan Çevre Komisyonu, ilk olarak 5 Haziran 1994 Dünya Çevre Günü'nde bir etkinlik düzenlemiştir. TMMOB'ye bağlı Odaların, çevre sorunlarını yansıtıkları ve çözüm önerilerini sundukları standlar kurulmuş ve Ankara Yüksel Caddesi'nde yapılan sokak etkinliği ile doğrudan halka iletilmiştir. Birçok kuruluşun destek verdiği bu etkinlik süresince, Ankara Saraçoğlu Mahallesi'nin tarihi ve kültürel mirasa sahip çıkılması noktasında korunması gereğinin vurgulanması da etkinliğin önemli bir boyutunu oluşturmuştur.

TMMOB, sivil toplum kuruluşları, meslek kuruluşları ve Habitat International Coalition (HIC) etkinlik programları içinde yer almak üzere gerekli girişimlerde de bulunmuştur. TMMOB, HABİTAT II zirvesinin de gündemini oluşturan bir alanda, bir çalışma yapmak kararı almıştır. Türkiye'nin, olağanüstü bölge (OHAL) ortamında karşılaştığı yerleşme sorunlarını, Diyarbakır kent mekânında saptamak üzere, Türkiye Kalkınma Vakfı'nın (TKV) maddi desteğiyle bir pilot proje hazırlanmıştır. Bu proje, Dicle Üniversitesi ve Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası'nın katkılarıyla ortaklaşa gerçekleştirilmiştir.

Bu dönemde TMMOB Yönetim Kurulu, uluslararası ilişkilerini daha da geliştirmek için yeni adımlar atmıştır. TMMOB'nin Dünya Mühendisler Birliği üyeliğini gerçekleştirmiş ve Avrupa Mühendisler Birliği'yle ilişkilerini daha üst düzeye taşımıştır.

TMMOB'nin 33. dönemi ile ilgili diğer bazı gelişmeleri de aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür:

- 1973-1980 yıllarında Birliğimizin Başkanlığını yapmış olan Teoman Öztürk'ü, 11 Temmuz 1994 tarihinde tedavi edilmekte olduğu Çapa Tıp Fakültesi Hastanesi'nde kaybettik. 1940'ta doğan Teoman Öztürk, 1963 yılında İTÜ'den mezun olmuştur. Uzun yıllar kamuda ve özel sektörde mimar olarak çalışan Öztürk, 1973-80 yılları arasında aralıksız yedi dönem TMMOB Başkanlığı yapmıştır. Görev yaptığı dönemde, Birliğimizin, insan haklarının korunma ve geliştirilmesi; eşit ve özgür bir topluma ulaşılması yolunda verdiği uğraşta büyük katkıları olmuştur.

- TMMOB Serbest Mühendislik-Mimarlık Hizmetleri ve Büro Tescil Yönetmeliği ile, asgari ücret ve bölge katsayılarının Odalarımız tarafından uygulanmasındaki paralellik ya da eşgüdüm, bu dönem içerisinde özel bir önemle ele alınmasına karşın çözümlenememiştir. Özellikle İnşaat, Elektrik, Makina Mühendisleri ve Mimarlar Odalarının bir araya gelerek oluşturmaları gereken yapılanmalar ortaya çıkarılamamıştır.

- TMMOB Başkanı Yavuz Önen, izlemek için gittiği HADEP davasında tüm dava avukatları ve izleyicilerle birlikte gözaltına alınmıştır. TMMOB Başkanlığı'nın yanı sıra İnsan Hakları Vakfı Başkanlığı'nı da yürüten Yavuz Önen ile sayıları 150 civarında olan diğer izleyiciler daha sonra serbest bırakılmışlardır.

- TMMOB'nin 33. döneminde gerçekleştirdiği bazı etkinlikler aşağıda sıralanmıştır:

Tarih	Etkinlik	Konu
23-24 Aralık 1994	Sempozyum	Değişim Sürecinde Türkiye Sanayi
1-2 Nisan 1995	Sempozyum	Kamu Görevlileri ve Siyasal Hakları
17 Kasım 1995	Sempozyum	Gümrük Birliği Sürecinde Sanayi Sektörlerimiz
1-2 Aralık 1995	Kongre	Sanayi Kongresi
8 Aralık 1995	Sempozyum	Sürdürülebilir Kalkınma
13-14 Ocak 1996	Çalıştay	Kırsal ve Kentsel Gelişme Stratejilerini Belirleme
7 Mart 1996	Panel	Milliyetçilik, Siyasi İslam, Yeni Dünya Düzeni ve Meslek Odaları

34. DÖNEM

(24 Mayıs 1996 – 22 Mayıs 1998)

AVRUPA'DA YENİ BİR PARA: EURO...

1991 yılında gerçekleşen Maastricht Zirvesi'nden sonra, ekonomik ve ticari bütünleşmeyi büyük bir hızla derinleştiren Avrupa Birliği ülkeleri, 3 Mayıs 1998 tarihinde yapılan Brüksel Zirvesi ile EMU'ya (Avrupa Ekonomik ve Parasal Birlik) katılacak ülke paralarının ikili dönüşüm oranlarını 31 Aralık 1998 tarihi itibarıyla belirlemiştir. Maastricht Zirvesi'nde, AB'nin nihai hedefi olan siyasi birliğin gerçekleştirilmesi ekonomik temele dayandırıldığından, bu siyasi hedefe ulaşmak üzere tek para euroya geçiş öngörülmüştür. Para Birliği'ne katılan ülkelerde ulusal paraların yerine geçecek olan tek para biriminin "EURO" olarak adlandırılması kararlaştırılmıştır. Para birliğinin oluşturulması ile birlikte, AB bünyesinde tek bir para birimi geçerli olacak ve bu para birimi üye ülke paralarının yerini alacaktır. Danimarka, Yunanistan ve İngiltere gibi bazı ülkeler, bu anlaşmaya ilk aşamada katılmamışlardır.

SUSURLUK ve DERİN DEVLET...

3 Kasım 1996 tarihinde, Susurluk yakınlarında, içinde bir milletvekili, bir emniyet müdürü, kırmızı bültenle aranan bir kanun kaçağı ve bir mankenin bulunduğu arabanın kaza geçirmesiyle başlayan gelişmeler, özgürlük, barış ve demokrasiden yana güçlerin yıllardır belirttiği "devlet içinde örgütlenmiş çeteler" gerçekliğini gün ışığına çıkarmıştır.

Ancak, gelişen süreç, bütün soruşturma ve adli süreçler, çetelerden hesap sorma, sorumluları tespit edip cezalandırma, bütün bağlantılarını ortaya çıkarma yerine olayı kapatan, zamana yayararak unutturan ve giderek aklayan bir eksende seyretmiştir.

TMMOB YÖNETİM KURULU		
Yön. Kur. Başkanı	Yavuz ÖNEN	Mimarlar Odası
Yön. Kur. II. Bşk.	M. Yüksel BARKURT	Jeoloji Mühendisleri Odası
Sayman Üye	Reşat ÜNAL	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
Yür. Kur. Üyeleri	Ayfer EĞİLMEZ	Kimya Mühendisleri Odası
	Naci TEMELTAŞ	Elektrik Mühendisleri Odası
	Ümit Nevzat UĞUREL	Şehir Plancıları Odası
	Sezai KAYA (1)	Orman Mühendisleri Odası
	İsmail KÜÇÜK (2)	Meteoroloji Mühendisleri Odası
Yön. Kur. Üyeleri	Ertuğrul ÜNLÜTÜRK	Çevre Mühendisleri Odası
	Gönül BUYAN (3)	Fizik Mühendisleri Odası
	Tansel TİMUR	Gemi Mühendisleri Odası
	Cengiz KILIÇ (4)	Gemi Makinaları İşl. Müh. Odası
	Turgut KAÇAR (5)	İç Mimarlar Odası
	Murat GÖKDEMİR	İnşaat Mühendisleri Odası
	Caner KOÇYILDIRIM (6)	Jeofizik Mühendisleri Odası
	M. Fikret ÖZBİLGİN	Maden Mühendisleri Odası
	Nergiz BİLGİN	Makina Mühendisleri Odası
	Mahmut KİPER	Metalurji Mühendisleri Odası
	İbrahim AYDOĞDU (7)	Petrol Mühendisleri Odası
	A. Betül UYAR	Peyzaj Mimarları Odası
	Ziya ÖZEK	Tekstil Mühendisleri Odası
	Kamil Nabi ÇİZMECİ (8)	Ziraat Mühendisleri Odası
Gözlemci	Kadir DAĞHAN	Gıda Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU	
Ahmet Altay VAROL	Elektrik Mühendisleri Odası
Kaya GÜVENÇ	Makina Mühendisleri Odası
Rüştü ÖZAL	İnşaat Mühendisleri Odası
Arif DELİKANLI	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
Murat TURAN	Maden Mühendisleri Odası

TMMOB DENETLEME KURULU	
Sami CAN	Kimya Mühendisleri Odası
Sami DEMİRKIRAN	Makina Mühendisleri Odası
Memik YAPICI	Mimarlar Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ	
Alpaslan ERTÜRK	Maden Mühendisleri Odası

(1: 08.03.1997'de istifa, 2: 08.03.1997'den itibaren, 3: 16.1.1998'de istifa, yerine gelen Mesut SAYIN 21.1.1998'de istifa, yerine gelen Ekrem POYRAZ 18.3.1998'de istifa, 4: 05.6.1997'de Tüzük Md.23, yerine Arif ATILLA, 5: 21.5.1997'de istifa, yerine Güzin GÖKER, 6: 30.5.1996'da istifa, yerine gelen Musa KAYNAK 21.6.1996'da istifa, yerine gelen Tangut KILINÇ 5.12.1996'da istifa, Önder TEKELİ gözlemci, 28.4.1997'de istifa, yerine gelen Dursun ÇINAR 20.1.1998'de istifa, yerine gelen Ali Rıza TANRIVERDİ 27.3.1998'de Tüzük Md.23, 8: 16.1.1998'de istifa, yerine gelen Taner TEKİN 19.2.1998'de istifa, yerine gelen Talat DEDE 16.3.1998'de istifa)

* 34. dönemde, Subutay Alptürk (Ziraat Müh. Odası), İsmet ÖZTUNALI (Orman Mühendisleri Odası) ve Reşat ÜNAL (Harita ve Kadastro Müh. Odası) Genel Sekreter Yardımcısı olarak görev almışlardır.

TMMOB 34. Olağan Genel Kurulu, 24-25 Mayıs 1996 tarihlerinde DSİ Toplantı Salonu'nda yapılmıştır. TMMOB Başkanı Yavuz ÖNEN açış konuşmasında; "Bugün, Türkiye'de, daha hükümet olduğu gün iktidarını kaybeden hükümetlerle karşı karşıyayız (...) Türkiye ve benzeri ülkelerde devlet küçülecek, vatandaş devletin sırtındaki yük olmaktan çıkarılacak. Nasıl yapacağız bunu; önce Türkiye'de kendi tarihinin biriktirdiği nesi varsa yok edeceğiz; kamu adına ne varsa -özelleştirme programımızı söylüyorum- yok edeceğiz; KiT'ler özelleştirilecek. Bunu tam başarabiliyorlar mı; başaramadıkları açık. Yaptığımız uyarılarda şunu söylüyoruz: Bu hatadan geri dönün, bunun başarısı olamaz; bu, başarılabilir bir şey değildir. Başarıldığı anda, zaten, Türkiye, hiçbir alanda istikrarı da sağlayamaz, çünkü, Türkiye'de, üretimin çok büyük bir alanındaki bir birikimi yağmalamaya dayalı, dıştan empoze edilmiş, dıştan dayatılan bir program çerçevesinde, devlet, kamu üretim alanından çekiliyor; özelleştirmenin adı bu, başka bir tanım yok.

Evet, devlet üretim alanından çekiliyor, başka alanlardan da çekiliyor. Özellikle sosyal devlet kavramının içerisinde sürekli anayasalarımızda yazılı olan eğitimin artık paralı hale getirilmesi, özelleştirilmesi; bu da gündemin başında. Özel yüksekokullar kavgasında çok mevzi bir özelleştirme programını yenmiştik; o zaman toplumsal dinamiklerin ve kurumsal yapının verdiği güçle, meslek odaları özel yüksekokulları kapatmıştı ama bugün, eğitimin tamamı özel bir sömürü mekanizmasına döndürüldü. Bunun önünü almak gerekir. Öğrenciler de devletin sırtındaki yük olarak algılanıyor. Öğrenci eylemlerinin temelindeki neden bu. Sağlık alanında aynı süreci yaşıyoruz. Devlete yalnız denetleme görevi verilecek. Sosyal güvenlik alanında aynı şey, Sosyal Sigortalar Kurumu, Bağ-Kur, Emekli Sandığı ve Sosyal Sigortalar Kurumu'nun bütün hastaneleri, önce işlemez hale getirilip ondan sonra yağmaya terk edilecek (...) Mühendis Mimar Odaları Birliği, iki yıllık bir dönem içerisinde, halkına, ülkesine, üretici güçlerine, işçi sınıfına, tüm emekçilere yönelik bu

saldırısı ve onun programlarını bütün ayrıntılarıyla teşhir etti" demiştir.

Genel Kurul'a katılan ÖDP Genel Başkanı Ufuk Uras, DSP Denizli Milletvekili Hilmi Develi, CHP Ankara Milletvekili Ali Dinçer, TVHB Başkanı Hasan Metin, İHD Başkanı Akın Birdal, Hak-İş Genel Sekreteri Yusuf Engin, Enerji Yapı Yol Sendikası Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Faydalı, Pir Sultan Abdal Kültür Derneği Eğitim ve Örgütlenme Sekreteri Emel Sungur ile öğrenci temsilcisi olarak Ankara Üniversiteleri Öğrenci Koordinasyon Kurulu'ndan Yetkin Uzun birer konuşma yapmıştır.

Genel Kurul'da, "Son yıllarda ülkemizde mühendislik mimarlık hizmetlerinin denetimi konusunda tüm odaların güçlüklerle karşılaştığı görülmektedir. Özellikle 1994 seçimlerinden sonra oluşan bazı yerel yönetimlerin, bilhassa büyükşehirlerin, mimarları ve mühendisleri dışlayıcı tutum izlemeleri, mühendislik ve mimarlık mesleğine saldırı niteliğinde olduğu gibi, oluşacak projelerin hayati tehlikelere yol açmasına da neden olacaktır. Oluşabilecek maddi ve manevi kayıpların aşabileceği yaraları sarmanın çarelerini sonradan düşünmenin hiçbir faydası olmayacağı açıktır. Tüm politik baskılara karşı birçok bölgede başarıyla yürütülmekte olan mesleki denetim uygulamasının, nitelik olarak geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için yapılan çalışmaların daha da artırılarak sürdürülmesi ihtiyacı günümüzde ön plana çıkmaktadır" saptamasından sonra, yürürlükte bulunan yasa, tüzük, yönetmelik ve uygulamaların inceleyerek gerekli çalışmaları yapmak üzere, seçilecek yeni Yönetim Kurulu'na tam yetki verilmesi kararı alınmıştır.

Genel Kurul'da, Mimarlar Odası ile Petrol Mühendisleri Odası yönetmeliklerinin, üyelikle ilgili maddelerindeki bazı bölümlerin TMMOB Yasa ve Ana Yönetmeliği'ne (Tüzüğü'ne) aykırılığı nedeniyle Birlik Yönetim Kurulu'nca iptal edilmesi kararları onaylanmış, TMMOB Birlikliklik, Ekspertlik, Hakemlik Yönetmeliği'nin 13. maddesinde değişiklik yapılmış, TMMOB Ana Yönetmeliği'nde (Tüzüğü'nde) değişiklikler

yapılmıştır. Yapılan değişikliklerden biri de yürütme kurulu üye sayısının 7'ye çıkarılmasıdır. Yeni dönem yönetim kuruluna, TMMOB Odalar Onur Kurulu Yönetmeliği, TMMOB Ödül Yönetmeliği, TMMOB Mühendislik Mimarlık Öğrencileri Kolu Yönetmeliği, TMMOB ve Odalar Tüzük, Yönetmelik, Yönergeler Hazırlanmasına İlişkin Esaslar Yönetmeliği ve TMMOB SMM Asgari Ücret Yönetmeliği ve gerekli gördüğü diğer yönetmeliklerde gerekli düzeltme ve değişikliklerin yapılması yetkisi verilmiştir. 34. Genel Kurul'da, Gıda Mühendisleri Odası'nın kurulmasına, uzay ve uçak mühendislerinin Makina Mühendisleri Odası'na kaydedilmesine karar verilmiştir.

Genel Kurul'da, TMMOB'nin genel ülke gündeminde öncülük yaparak, muhalefet işlevinin yanı sıra somut öneri ve programlar üretmesi; sektör faaliyetleriyle ilgili çalışmalarına devam etmesi; burjuvazinin krizden çıkış yolu olarak bulunduğu çözümlerden biri olan ekonomik ve sosyal konsey dayatmasına karşı, TMMOB'nin, bütün çalışanlarıyla birlikte mücadele etmesi; TMMOB'nin, mühendislik alanında örgütlenmiş

kurumlarla ve kendi çalışma ilke ve geleneklerine uyan uluslararası örgütlerle ilişki kurması ve bu ilişkileri geliştirilmesi; yeni demokrasi platformlarına katkının devamının sağlanması ve platformların insan hakları ihlalleri, demokratikleşme, özelleştirme, sendikal sorunlar ve sosyal güvenlikle ilgili düzenlemelerde inisiyatif sahibi olması; ülkemizin ekonomik ve sosyal kalkınmasına katkıda bulunmak ve küçük ve orta ölçekli sanayiye destekleme amacıyla KOSGEB Başkanlığı ile yapılan protokolün aksayan yönlerinin ortadan kaldırılması ve protokolün hayata geçirilmesi için girişimlerde bulunulması önerilmiştir. Ayrıca, ücretli çalışan mühendis ve mimarların özlük haklarının geliştirilmesi yönünde başlatılan çalışmaların sürdürülmesi ve Asgari Ücret Yönetmeliği'nin uygulanabilirliğinin sağlanabilmesi için çalışmalar yapılması karar alınmış; TMMOB demokrasi kurultayına hazırlık olarak, insan hakları, düşünce özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü, kayıplar, faili meçhul cinayetler, bölgesel gelişmişlik farklılığı konularında etkinlikler gerçekleştirmek üzere, demokratik kitle örgütleriyle

birlikte ülkenin diğer güncel sorunlarına yönelik paneller ve sempozyumlar düzenlemesi, yeni dönem çalışma esasları olarak kabul edilmiştir.

Çalışma Raporu'nda dönemin analizine ve bazı faaliyetlere şu şekilde yer verilmiştir: "Bu dönem, Türkiye'nin, tarihinin önemli iç ve dış olaylarını yaşadığı bir dönem olmuştur. 1995 yılının Aralık ayında Avrupa Birliği'yle imzalanan Gümrük Birliği Protokolü'nün gereği olan uyum süreci ile, Türkiye'nin AB'ye tam üye olabilmesine yönelik olarak hükümetlerin ciddi çaba harcaması gereken bir dönem başlamış; 3 Kasım 1996 günü Susurluk'taki trafik kazası ile derin devlet, kontroller, çete savlarının doğruluğu ortaya çıkmış; 28 Şubat 1997'de toplanan Milli Güvenlik Kurulu, Refahiyol Hükümeti'ne, uygulamak üzere on sekiz maddeden oluşan bir önlemler dizisi önermiş ve Türkiye tarihine yeni bir sayfa açılmıştır. Siyasi İslam'ın yerel yönetimlerde ve Refahiyol Hükümeti'ndeki yerel ve merkezi iktidarı dönemindeki etki ve egemenlik alanlarını genişletme politika ve uygulamaları, TSK'de hareketlenmeler yaratmıştır. Demokratikleşme gereksinimi, hükümetlerce, ciddiye alınabilecek bir boyutta ele alınmamıştır. Manisa Davası diye ünlenen davada, 18 yaşından küçük 16 öğrenciye 1995 yılının Aralık ayında işkence yapan 10 polis beraat ettirilmiş, suç yeri İstanbul olan ve karakolda dövülerek öldürülen gazeteci Metin Göktepe'nin davası il il dolaştırılmış, yargı baskı altında olduğunu açıklayarak görevinden istifa etmiş ve dava hafifletilmiş cezalarla kapatılmaya çalışılmıştır. 1995 yılının Mart ayında İstanbul'da Gazi ve Ümraniye mahallelerinde güvenlik güçlerinin içinden sivil giysili birtakım kişiler uzun namlulu tüfeklerle nişan alarak 22 genci öldürmüş, açılan dava güvenlik nedeniyle Trabzon'a taşınmıştır."

"Güvenlik güçleri, mitinglerde, özellikle üniversite gençliğinin ve kamu emekçilerinin hak taleplerine yönelik gösteri ve yürüyüşleri de toplulukları aşırı şiddet kullanılarak dağıtmış, insanlar tutuklanmıştır. Toplantıları ve olayları izleme görevi yapan basın görevlileri dövülmüş, yaralanmış, kameraları kırılmıştır. Kamu çalışanlarının TBMM'de

görüşülmekte olan Sendika Yasa Tasarısı'na karşı düzenlediği gösteriler sırasında, güvenlik güçleri, kitle imha silahlarının yapımında kullanılan maddelerden yapılan, gözleri ve solunum yollarını tahriş eden bombalar kullanmıştır.

Demokratik yaşamdaki olumsuzluklar sürerken, hükümetlerin ekonomik alandaki uygulamaları, tekeli sermayenin sorunlarını çözmek üzere emekçi sınıfların, çalışanların yükünü artırmaktan oluşmuştur. Refahiyol Hükümeti'nin ekonomik istikrar paketleri, özelleştirmeyi hızlandırmak, KİT yatırımlarını sınırlamak, her türlü kamu yatırımını durdurmak, kamu çalışanlarının ücretlerini açlık düzeyinde tutmaya devam etmek, bütçe açığını iç ve dış borçlanma yoluyla kapatmaya devam etmek, böylece borç faizlerini ödemeyi bütçenin temel hedeflerinden biri haline getirmek, savunma giderlerini artırmak, bütçe girdilerini sağlamak amacıyla yönelik olarak da faiz oranlarını düşürmek, özelleştirilecek KİT'lerin ve kamunun arzilerini spekülasyon amaçlı elden çıkarmak biçiminde olmuştur."

TMMOB, Yeni Dünya Düzeni'nin gelişmekte olan ülkelere karşı pekiştirmeye çalıştığı, ekonomik ve askeri bağımlılık programlarına karşı bağımsızlık ilkesini savunmaya devam etmiştir. Özellikle, enerji ve telekomünikasyon alanlarındaki ve diğer alanlardaki özelleştirmelere, Üçüncü Boğaz Köprüsü'ne ve Eurogold'a karşı duruşun temelini de bu ilke temel oluşturmuştur. Ülkenin bağımsızlığını savunurken, TMMOB'nin kurumsal ve politik bağımsızlığını da korumuştur. TMMOB'nin çalışma tarzı, programı, politikaları devlet katında ve TMMOB bünyesinde bazı tepkilere neden olmuştur. TMMOB Çalışma Programı'ndaki bazı etkinlikler, KESK'in eylemini destekleme, Susurluk'ta açığa çıkan devlet-mafya-siyaset ilişkilerinin sorgulanmasını isteyen kitlesel basın toplantısı vb etkinlikler nedeniyle yedi ayrı soruşturmaya uğramış, hakkında dört dava açılmıştır. Bağımsız İletişim Ağı (BİA) davasında, TMMOB Başkanı üç ay hapis cezasına çarptırılmıştır.

Soruşturma ve yargılama sürecinde, Yönetim Kurulu ile Oda ve diğer birimlerimizin yöneticileri

dayanışma içine girmiş, ancak daha sorgulama safhasında bazı Yönetim Kurulu üyeleri savcı ve yargıçlarla özel görüşmeler yapmış, duruşmalarda Yönetim Kurulu'nun hazırladığı ifade ve savunmalara katılmayarak muhalif bir tavır sergilemişlerdir. Ayrıca, Yönetim Kurulu'ndan, yedekleriyle birlikte sırayla istifalar etmişlerdir.

TMMOB, özelleştirmeyi, ülke kaynaklarının yerli ve yabancı tekeller tarafından yağmalanması olarak değerlendirmiş, bunun sadece KİT'lerin satışını değil, sağlık, eğitim ve sosyal güvenlik gibi kamu yararına işleyen kurumları da kapsadığını duyurarak, özelleştirmelerin, gelişmekte olan ülkelerin sanayisizleştirilmesini hedeflediğini, emperyalizme bağımlılığı ve işsizliği artıracacağını, sendikalaşmayı engelleyeceğini açıklayarak özelleştirmeye karşı durmuş ve etkinlikler düzenlemiştir.

TMMOB Genel Kurulu'nda alınan "Demokrasi Kurultayı" kararı üzerine çalışmalar başlatılarak Kurultay süreci başlatılmıştır. TMMOB örgütlülüğü içinde çeşitli toplantılar yapılmış, 17 Aralık 1996 günü, Bülent Akarcalı, Hüsamettin Cindoruk, M. İlhan Erdost, Prof. Dr. Aydın Güven Gürkan, Ertuğrul Kürkçü, Selim Okçuoğlu, Doç. Dr. Tülin Öngen, Prof. Dr. Taner Timur ve Hasan Yalçın'ın katıldığı bir atölye çalışması yapılmıştır. Etkinlik kapsamında, Edirne, Kırklareli, Tekirdağ, Çanakkale, Bursa, Eskişehir, Kocaeli, Kayseri, Sivas, Denizli, Adana, Antalya, Malatya, Samsun, Trabzon, Erzurum, Diyarbakır, Van, İzmir, İstanbul ve Ankara'da Yerel Demokrasi Kurultayları düzenlenmiştir. Birinci aşama olarak 13-14 Aralık 1997 günlerinde, "Mühendisler Mimarlar Söz Bizim" hedefiyle hazırlanan TMMOB Demokrasi Kurultayı, Ankara, DSİ Salonu'nda gerçekleştirilmiştir. Oda, sendika, demokratik kitle örgütleri ve meslek birliklerinin katılımıyla, Türkiye Demokrasi Kurultayı düzenlenmesi için çalışmalar başlatılmıştır.

TMMOB, insan hakları mücadelesi içinde de yer almış, dönem boyunca yapılan çalışmalar, "insan hakları ve temel özgürlüklerin evrensel olarak ve ayırım gözetilmeksizin herkes için gerçekleş-

tirilmesi, çağımızın başlıca amaçlarından biridir. Bu amaç, temel hak ve özgürlüklerin, insan kişiliğinin ayrılmaz bir ögesi olduğu" ilkesinde anlatımını bulmuştur.

TMMOB, Refahiyol Hükümeti'nin kamu kurumlarına "Türban" serbestliği gerekçesiyle sokmak istediği şeriatı karşı demokratik ve laik örgütlerce oluşturulan platforma katılmış ve bu platformun 15 Şubat 1997 tarihinde gerçekleştirdiği "Şeriatı Karşı Kadın Yürüyüşü"ne etkin bir biçimde katılmıştır.

9 Kasım 1996 günü Milli Prodüktivite Merkezi Salonu'nda yapılan "Ortadoğu, Kuzey Irak Olayları ve Türkiye" konulu panele, Dışişleri eski Bakanı Murat Karayalçın, gazeteci-yazar Sedat Ergin, hukukçu Selim Okçuoğlu ve yayıncı Veysi Sarısozen, konuşmacı olarak katılmışlardır. TMMOB, "Her Yer Bergama, Hepimiz Bergamalıyız" teması ekseninde Bergama'lıları desteklemiş, 4 Ekim 1997 günü bir destek ziyareti yapmıştır.

TMMOB adına Makina Mühendisleri Odası tarafından, 18-20 Aralık 1997 tarihleri arasında, "Toplu Bakış" başlığı altında Sanayi Kongresi düzenlenmiştir. Yine TMMOB adına Elektrik Mühendisleri Odası tarafından düzenlenen ve DİSK, TÜRK-İŞ, KESK, TTB, KİGEM, IFMC'nce desteklenen "Dünyada ve Türkiye'de Kamu Girişimciliğinin Geçmişi, Bugünü ve Geleceği Sempozyumu", 6-8 Ekim 1997 tarihleri arasında İstanbul Lütfi Kırdar Konferans Merkezi'nde yapılmıştır. TMMOB adına Elektrik ve Maden Mühendisleri Odalarının birlikte düzenlediği ve 12-14 Kasım 1996 tarihleri arasında gerçekleştirilen "TMMOB Türkiye Enerji Sempozyumu 96"da, enerji alanındaki sorunlar ve uygulamalar çeşitli boyutlarda tartışılmıştır. TMMOB, 13 Aralık 1996 tarihinde Brüksel'de yapılan ve Avrupa Birliği Ekonomik Sosyal Konseyi'ne (ECOSOC) bağlı olarak çalışan AB-Türkiye Karma İstişare Komitesi'ne (KİK) bir "Enerji Raporu" sunmuş ve bu rapor KİK toplantısında oybirliği ile kabul edilmiştir.

20-23 Nisan 1998 tarihlerinde TMMOB, TTB, TÜRK-İŞ, DİSK ve KESK'in birlikte düzenledik-

leri Ulusal İşçi Sağlığı Kongresi'ne, Birliğimiz, TMMOB adına Kimya Mühendisleri Odası'nın hazırladığı "İş Güvenliği Mühendisliği: Görev, Sorumluluk ve İşlevi-Apel Uygulamaları" konulu bir bildiri sunmuştur.

TMMOB Habitat Komisyonu'nca derlenen "Türkiye Ulusal Raporu ve Eylem Planı Ne Diyor?" başlıklı çalışma ile, 13-14 Haziran 1996 tarihleri arasında İstanbul'da gerçekleştirilen Habitat II konusundaki görüşlerimiz ilgili çevrelere ve kamuoyuna aktarılmıştır. TMMOB, bu kapsamda "Bölge İçi Göçten Kaynaklanan Toplumsal Sorunların Diyarbakır Kenti Ölçeğinde Araştırılması Projesi"ni sonuçlandırmış ve Habitat II'de sunmuştur.

TMMOB'nin, I. ve II. Boğaz Köprüsü ile ilgili tartışmalarda ileri sürdüğü görüş ve önerileri, süreç içinde doğrulanmış, meslek odalarının yaklaşımı büyük ölçüde kanıtlanmışken, 1997 Ağustos ayı sonlarında YPK'nun gündeme getirdiği Üçüncü Boğaz Geçişi ile ilgili olarak ortaya çıkan tartışma zemini, Birliğimiz açısından da bir anlamda tarihsel bir hesaplaşma olanağını do-

ğurmuş, 30 Eylül 1997 tarihinde bütün tarafların görüşlerini ifade edebileceği bir panel/forum düzenlenmiştir.

TMMOB'ye bağlı Odaların 220.000 civarındaki üye kitlesinin sosyolojik ve iktisadi sorunlarının bir genel envanterini çıkararak sorunlara çözüm önerileri geliştirmek; işyerleri yerel ve merkezi düzeyde, Oda örgütlenmelerinde üyelerin tüm süreçlere katılımını ve katkıların artırmak amacıyla, Mühendislik-Mimarlık Hizmetlerindeki Değişimler ve Mühendis-Mimar Örgütlenmesi Projesi çalışması başlatılmıştır. Yürütme Kurulu üyesi Ayfer Eğilmez'in koordinatörlüğünde sürdürülen bu çalışmadan, mesleki bir demokratik kitle örgütü olan TMMOB ve bağlı Odalarının örgütsel yapısı, üye bileşimi, mühendislik-mimarlık hizmetlerindeki üretim sistemleri, var olan ve beklenen örgüt-üye ilişkilerinin nasıl olacağına ortaya konulması hedeflenmiştir. Bu çalışmada, Oda birimlerinde giderek artan yerleşme eğilimleri ve bunun üye ilişkilerine etkileri araştırılmıştır. Projenin araştırma sistematığında, Kavramsal Anlayış ve Yaklaşımlar, Ekonomik

Gelişmeler ve Mühendis-Mimarlar, Teknolojik Değişimler Karşısında Mühendislik-Mimarlık Hizmetleri ve Mühendis-Mimarlar, Mühendislik-Mimarlık Etiğindeki Değişim Eğilimlerinin Sosyolojik ve Ekonomik Yönlerini Tanımlamak, Mühendis-Mimarlar ve İdeoloji başlıkları yer almıştır. Daha sonra, kapsamlı anket sonuçlarını da içeren bu çalışma tamamlanarak bir sonraki dönemde, Nisan 2000 tarihinde "Kapitalizm, İnsanlık ve Mühendislik-Türkiye'de Mühendisler ve Mimarlar" adıyla yayımlanmıştır.

Bilgi tekelinin varlığı, kamuoyunun bilgi edinme özgürlüğünün kısıtlanması ve bilginin doğru biçimde akışının engellenmesinin, toplumumuzun sağlıklı gelişimi ve demokratik açımların önündeki en önemli engel haline gelmesi nedeniyle, Bağımsız İletişim Ağı adı ile anılan ve bir yerel medya inisiyatifinin oluşumu ile sonuçlanan Yerel Medya Projesi başlatılmıştır. Bu proje kapsamında "Yerel Medya Potansiyeli'nin Örgütlenme Gerekliliği, Olanakları ve Demokrasi Mücadelesi'ne Olası Etkileri" adlı raporun görüşülmesi sonucunda, bir dizi toplantı ve etkinlik gerçekleştirilmiş ve bir deklarasyon yayımlanarak Bağımsız İletişim Ağı'nın oluşturulduğu açıklanmıştır. 3-4 Mayıs 1997 tarihlerinde, yerel medya temsilcileri, yabancı konuklar ve İletişim Fakültesi'nden akademisyenlerin katılımıyla Ankara'da bir konferans yapılmıştır. Konferanstan sonra bu konuda açılan dava sonucunda, TMMOB Başkanı Yavuz Önen, Dernekler Yasası'nın bir maddesi gereğince, yabancı konuklar için izin alınmadığı gerekçesiyle mahkûm edilmiştir.

"Bölge İçi Zorunlu Göçten Kaynaklanan Sorunların Diyarbakır Kenti Ölçeğinde Araştırılması" adlı çalışmanın sonuçları değerlendirildikten sonra, "Diyarbakır, Bölgesel Yaşamı Destekleme Projesi", dönemin çalışma programı kapsamına alınmıştır. Diyarbakır'a göç etikten sonra işsiz kalan ve giderek daha da yoksullaşan köylülere iş alanı yaratmayı hedefleyen

proje, kooperatif biçiminde örgütlenmiş 150 ailenin, kurulacak ortak atölyelerden yararlanarak ayakkabı ve yorgan üretimi yapmalarını, kurulacak bir fırının da bu kesimin en yoksullarına bedelsiz olarak ya da düşük bedelle ekmek sağlamasını ve bu etkinlikler çerçevesinde söz konusu insanların kentte karşılaştıkları sorunların çözümüne yönelik sosyal çalışmaların yapılmasını kapsamaktadır. Projenin desteklenmesi için gereken ilişki ve çalışmalar, dönem sonu itibarıyla tamamlanamamıştır.

TMMOB, Yeni Dünya Düzeni'ne, Küreselleşmeye ve "Sürdürülebilir Kalkınmaya" karşı geniş kapsamlı bir Çevre Bildirgesi sunmuştur. Ayrıca, akreditasyon ve belgelendirme konusunda çalışmalar yapmış, Türkiye'deki mevcut durum ve Meclis'te bekleyen Ulusal Akreditasyon Konseyi Taslağı hakkında bir görüş ve rapor hazırlayarak ilgililere sunmuştur.

TMMOB, 33. dönemde gerçekleştirdiği uluslararası ilişkilerini 34. dönemde de devam ettirmiştir. Bu süreçte, Dünya Mühendislik Örgütleri Federasyonu'nun (WFEO) gerçekleştirdiği çalışmaları düzenli olarak izlemiş ve çevre, sürdürülebilirlik, örgütlenme gibi çalışmalarına katkıda bulunmuştur. Üye olunduktan sonra ilk kez, 26-29 Kasım 1997 tarihlerinde Hong Kong'da gerçekleştirilen Dünya Mühendislik Örgütleri Federasyonu (WFEO) Genel Kurulu'na, Birlik Başkanı Yavuz Önen katılmıştır.

TMMOB, FEANI'ye üye olma girişimini 34. dönemde de devam ettirmiştir. Avrupa Birliği-Türkiye ilişkileri çerçevesinde başlatılması düşünülen hizmetlerin serbest dolaşımıyla ilgili görüşmelerde önemli bir başlığı teşkil edecek olan diplomaların karşılıklı tanınırlığı konusunda uzun süredir çalışmaları bulunan ve Avrupa mühendisi kavramını geliştiren FEANI ve bu örgüte üyelik, TMMOB açısından önemli konulardan birisi olmuştur. TMMOB'nin WFEO'ye yaptığı üyelik başvurusu kapsamında, 22-25 Şubat 1997 tarihleri arasında WFEO eski Başkanı Prof. Dr. Jose Medem, WFEO Genel Sekreteri De Boigne ve WFEO'deki Yunanistan temsilcisi Aleksopulos'tan oluşan bir inceleme heyeti Türkiye'ye gelmiştir.

TMMOB, Gümrük Birliği'nin ardından oluşturulan Avrupa Birliği ve Türkiye Ekonomik ve Sosyal Çıkar Grupları Karma İstişare Komitesi'nde gözlemci olarak yer almıştır. Komitenin 10 Eylül 1996 tarihinde gerçekleştirdiği toplantısına TMMOB Başkanı Yavuz Önen katılmıştır. 12 Haziran 1997'de Gaziantep'te yapılan AB-KİK dördüncü toplantısında, TMMOB ve AB-ESK üyesi N. Beale tarafından hazırlanan Enerji Raporu ortak karar olarak benimsenmiştir. AB-Türkiye KİK çalışmaları içinde Türkiye Ulusal ESK kurulması hazırlıkları sırasında, hükümetin bir genelge ile ESK oluşturması üzerine, TMMOB'nin eleştiri ve görüşleri yazılarak her iki tarafın eş başkanlarına iletilmiştir.

18-20 Mayıs 1997 tarihlerinde Yunanistan Teknik Odası'nın (YTO) daveti üzerine, TMMOB'yi temsil eden Birlik Başkanı Yavuz Önen başkanlığında 3

kişiden oluşan bir heyet Atina'ya gitmiştir. Ziyaret sonucunda, işbirliği çalışmaları başlatılması kararlaştırılmıştır. Bu görüşmeler sırasında, Kasım 1997 içinde YTO temsilcileri Türkiye'ye davet edilmiş, 10-14 Kasım 1997 tarihlerinde YTO Başkanı ve altı Yönetim Kurulu üyesi TMMOB'yi ziyaret etmişlerdir. Bu ziyarette, ortak çalışma yapılacak alanlar saptanmış, enerji, deprem, çevre ve tarihi yapılar ile kültürel değerlerin korunması konularında, ilgili Odaların da katılımıyla dört komisyon oluşturularak, Yunanistan Teknik Odası ile ortak çalışmalar başlatılmıştır.

Almanya Federal Mühendis Odası'nın, 10-12 Mayıs 1998 tarihlerinde, Avrupa'nın bütünleşmesi ve ekonomik durumun korunması için yardımlaşmanın sağlanması amacıyla Dresden kentinde düzenlediği Birinci Mühendis Odaları Avrupa Konferansı'na katılmıştır. TMMOB ile Bulgaristan Bilimsel ve Teknik Birlikleri Federasyonu (FNTS) arasındaki ilişkilerini güçlendirmek ve ortak çalışma alanları oluşturmak amacıyla, Türkiye'ye iki temsilci davet edilmiştir. 17-20 Aralık 1997 tarihlerinde gerçekleştirilmek üzere bir ziyaret programı oluşturulmuştur. Ancak, FNTS Başkanı Prof. Dr. Vladimir Ganovski'nin 15 Aralık 1997 tarihinde ani bir kalp krizi sonucunda beklenmedik vefatı nedeniyle bu ziyaret ertelenmiştir.

Daha önce COPPISEE adı ile Balkan ülkelerinin Mühendislik Birliklerini bir araya getiren ve TMMOB'nin de üye olduğu, ancak daha sonra dağılan birliğin, COPANISEE adı ile yeniden oluşturulması için yapılan çalışmalar konusunda TMMOB'nin görüşü Romanya Mühendisler Birliği'ne iletilmiştir.

Alman Federal Cumhuriyeti Mühendis Odaları üyelerinin, Ekim ve Kasım 1997'de İstanbul'a gruplar halinde yaptıkları ziyaretlerde, örgütlerarası ilişkiler kurulması, örgüt yapısı ve etkinlikler konusunda bilgilendirme amacıyla İstanbul İKK görevlendirilmiş ve toplantılar yapılmıştır.

ABD Ulusal Bilimler Akademisi bünyesindeki İnsan Hakları Komitesi Başkanı Torsten Weisel ve Direktörü Carol Corillon ile bir görüşme yapıla-

rak TMMOB örgütlülüğü içinde benzer bir yapılanma için bilgi alınmıştır. Ayrıca, İnsan Hakları Komitesi'nin oluşturulması ve çalışmaların başlatılması kararlaştırılmıştır. 24-25 Kasım 1997 tarihlerinde İstanbul'da yapılan Dünya Ticaret Örgütü (GATS) Hizmet Ticareti Genel Anlaşması Bölgesel Semineri'ne katılmıştır.

Avrupa Mühendislik Eğitim Derneği (SEFI) tarafından güncelleştirme çalışmaları sürdürülen ve Avrupa ülkelerinde mühendislik eğitimi verilen tüm fakülte ve yüksekokullara ilişkin ayrıntılı bilgiler içeren "Avrupa'da Mühendislik Eğitimi" kataloğuna Türkiye'nin ilk kez dahil edilmesi için toplanan bilgiler, ülke çapında üniversite eğitimiyle genel bir bilgi yazısı ile birlikte Finlandiya Mühendislik Topluluğu'na gönderilmiştir.

TMMOB, üyesi olduğu Milli Prodüktivite Merkezi (MPM), Bağ-Kur, KOSGEB, Türk Patent Enstitüsü, Tüketici Konseyi, Reklam Kurulu, Dünya Enerji Konseyi Türk Milli Komitesi, Türk Loydu, İnternet Üst Kurulu gibi ulusal kuruluşlarda temsil edilmiş, toplantılara katılmış ve görüş sunulmuştur.

"Bölge İçi Zorunlu Göçten Kaynaklanan Toplumsal Sorunların Diyarbakır Kenti Ölçeğinde Araştırılması" çalışması aynı adla basılmış, kısa zamanda tükenen ve yoğun bir istekle karşılaşılan bu yayının düzeltilmiş ikinci baskısı Mayıs'98 tarihinde yapılmıştır. 2-7 Eylül 1996 tarihlerinde Türk Dış Hekimleri Birliği, Türk Eczacıları Birliği, TÜRMOB, Türk Tabipleri Birliği, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ile birlikte Dünya Barış Günü nedeniyle düzenlenen "Barışa Bir Şans Verin" panelindeki konuşmalar da aynı adla Ekim'96 tarihinde yayımlanmıştır.

Bir önceki çalışma döneminde gerçekleştirilen ve gelişme stratejilerinin dünya ve Türkiye ölçeğinde bütün boyutlarıyla tartışıldığı "Kırsal ve Kentsel Gelişme Stratejilerini Belirleme" başlıklı çalıştay, Ekim'96'da "Gelişme Stratejileri" adıyla basılarak dağıtılmıştır. Nükleer enerji konusunda Çevre Mühendisleri Odası tarafından hazırlanan "Nükleer Enerji ve Çevre", Fizik Mühendisleri Odası tarafından hazırlanan "Nükleer Enerji Raporu", Haziran'97'de basılmıştır. Uluslara-

rası ilişkilerimizde önemli bir gereksinim olan, TMMOB ve Odalarımızı tanıtan kitapçık İngilizce olarak Eylül'97'de basılmıştır. TMMOB Demokrasi Kurultayı'na hazırlık olarak 17 Aralık 1996 tarihinde gerçekleştirilen workshop, "Demokrasi Krizi - Öneriler ve Olanaklar" adıyla Mart'98'de basılmıştır.

Birlik Haberleri, 34. dönemde de düzenli değilse de sürekli olarak yayın yaşamına devam etmiştir. Odalarımızın istek ve mali katkılarıyla varlığını sürdüren Birlik Haberleri, bu katkıların düzenliliği nedeniyle, önceden belirlenen aylık periyodunu gerçekleştirilememiştir. İki yıl içinde ancak 13 sayı çıkabilen Birlik Haberleri, geçtiğimiz iki yıl içinde birçok çevrede tanınmış, üyelerimiz açısından önemli bir prestij kazanmış ve beklenen aranan bir yayın haline gelmiştir.

34. dönemde Birlik Danışma Kurulu 4 kez toplanmış, 34. TMMOB Genel Kurulu'nda Yönetim Kurulumuza verilen görev ve yetkiye dayanılarak, TMMOB ve Odalar Mali İşler Yönetmeliği, TMMOB Disiplin Yönetmeliği, TMMOB Mühendislik Mimarlık Öğrencileri Kolu Yönetmeliği, TMMOB ve Odalar Tüzük, Yönetmelik ve Yönergelerin Hazırlanmasına İlişkin Esaslara Ait Yönetmelik, TMMOB Ödül Yönetmeliği, TMMOB Birlikçilik-Ekspertiz-Hakemlik ve Teknik Müşavirlik Yönetmeliği'nin 7-b-2 ile 16. maddelerindeki değişiklikler yürürlüğe sokulmuş ve 35. Genel Kurul'un onayına sunulmuştur.

Refahiyol Hükümeti döneminde, bir genelge ile KİT'ler, bağlı kuruluşlar, belediyelere bağlı işletmeler, ikinci bir kararla da TMMOB ve bağlı Odaları genelge kapsamına alınarak paraların 4 kamu bankasında ortak hesapta toplanması ve bu hesapların hükümetin kullanımına açılması şeklinde bir düzenleme getirilmiştir. Buna göre, TMMOB ve bağlı Odalarına nakit ödeme yapılmayacak, ödemeler tahakkuk evrakına uygun şekilde çek ya da yazılı talimatla yapılacaktır. Birliğimiz, 9 Nisan 1997 tarihinde konuyu derhal yargıya götürmüştü, Danıştay 10. Dairesi, 12 Ağustos 1997 günü 1997/1697 sayılı kararla yürütmenin durdurulması kararını almıştır.

35. DÖNEM

(22 Mayıs 1998 – 2 Haziran 2000)

MILOSEVIÇ YARGILANIYOR...

Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi (USSM), Mayıs 1999'da Yugoslavya Devlet Başkanı Miloseviç'i, Kosova'da Arnavutlara karşı işlenen toplu katliamlardan ve Arnavutların yerlerinden edilmesinden sorumlu tutarak, savaş suçu işlemekle suçlamıştır. Miloseviç ve yardımcıları, 24 Mayıs 1999'dan önce, 340 Arnavut'un öldürülmesi ve 740 bin Arnavut'un Kosova'dan sürülmesiyle suçlanmıştır.

Böylece Miloseviç, savaş suçuyla uluslararası mahkemede yargılanan ilk devlet başkanı olmuş ve savcılar, Miloseviç'i, Bosna Hersek ve Hırvatistan'da da savaş suçu işlemekle itham etmişlerdir. Ayrıca, görevini kötüye kullanmak ve yolsuzlukla da suçlanan Miloseviç, 1 Nisan'da Belgrad'da güvenlik güçlerine teslim olmuştur.

DEPREM GERÇEĞİ...

17 Ağustos 1999 tarihinde, Marmara Bölgesi, yeraltından gelen derin bir uğultuyla sarsılır. Kimse henüz ne olduğunu anlayamadan, Gölcük merkezli 7,4 büyüklüğündeki deprem, "Asrın felaketi" olarak nitelendirilen ve maddi-manevi büyük kayıplara yol açan yıkım bir anda gerçekleştirir: 17 bin 127 kaybedilen yaşam... 43 bin 953 yaralı... Yıkılan sayısız bina...

Depremin şiddetinden, meydana getirdiği yıkım ve insan kaybına kadar her konuda tam bir şaşkınlık, belirsizlik ve tutarsızlık, insanların "devlet"e karşı duydukları "güveni" sarsarken, bizlere teknik ve toplumcu sosyal bir devletin gerektiğini dayatmıştır.

17 Ağustos 1999 depreminde enkaz altında kalan sadece insanların değil...

TMMOB YÖNETİM KURULU		
Yön. Kur. Başkanı	Yavuz ÖNEN	Mimarlar Odası
Yön. Kur. II. Bşk.	Celal BEŞİKTEPE	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
Sayman Üye	İsmail KÜÇÜK	Meteoroloji Mühendisleri Odası
Yür. Kur. Üyeleri	M. Naci TEMELTAŞ	Elektrik Mühendisleri Odası
	Kaya GÜVENÇ	Makina Mühendisleri Odası
	Yusuf BULDU	Gemi Mühendisleri Odası
	Şanver İSMAİLOĞLU	Jeoloji Mühendisleri Odası
	Melike DAĞISTAN	Şehir Plancıları Odası
Yön. Kur. Üyeleri	Ethem TORUNOĞLU	Çevre Mühendisleri Odası
	Mustafa GÜLENÇ	Fizik Mühendisleri Odası
	Melih GÖKMEN (istifa)	Gemi Mak. İşl. Mühendisleri Odası
	Kadir DAĞHAN	Gıda Mühendisleri Odası
	H. Mutlu ÖZTÜRK	İnşaat Mühendisleri Odası
	Musa KAYNAK	Jeofizik Mühendisleri Odası
	İhsan KARABABA	Kimya Mühendisleri Odası
	A. Sefer İPLİKÇİOĞLU (istifa)	Maden Mühendisleri Odası
	Cemalettin KÜÇÜK	Metalurji Mühendisleri Odası
	İsmet ÖZTUNALI	Orman Mühendisleri Odası
	Hüseyin GÜRCAN (istifa)	Petrol Mühendisleri Odası
	A. Betül UYAR	Peyzaj Mimarları Odası
	Ümit ÜREYEN (2 istifa)	Tekstil Mühendisleri Odası
	Nüvit SOYLU	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU	
Ahmet Altay VAROL	Elektrik Mühendisleri Odası
İsmet APAK	Makina Mühendisleri Odası
Namık GAZİOĞLU	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
Sinan KALYONCU	Metalurji Mühendisleri Odası
Kemal SARP	Şehir Plancıları Odası
Yalçın SANALAN	Fizik Mühendisleri Odası

TMMOB DENETLEME KURULU	
Faruk KOÇ	Elektrik Mühendisleri Odası
Tevfik PEKER	Makina Mühendisleri Odası
Sümmani CAN	Orman Mühendisleri Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ	
Yusuf TEK	Makina Mühendisleri Odası

* 35. dönemde, Subutay Alptürk (Ziraat Müh. Odası), Genel Sekreter Yardımcısı olarak görev almıştır.

22-24 Mayıs 1998 tarihleri arasında gerçekleştirilen 35. dönem Genel Kurulu'nda, Divan Başkanlığı seçiminin ardından kürsüye gelen 34. dönem TMMOB Başkanı Yavuz Önen, geçmiş dönemde dünya ve Türkiye'de yaşananları uzun uzun anlatmış ve konuşmasını şöyle bitirmiştir;

"...Son bölümde, yaşamakta olduğumuz bu Genel Kurul'un, dünya tarihinde çok önemli yıldönümlerine rastladığını hatırlatmak istiyorum. Avrupa'nın en büyük toplantılarından biri geçen hafta yapıldı. Dünyanın önemli bilim adamlarının katıldığı bu toplantı, Marks ve Engels tarafından yayımlanan Manifesto ile ilgiliydi. Bu manifesto, 1848'in Ocak ayında yayımlanmıştı ve bu yıl 150. senesi yaşıyor. Bu, dünya tarihinde sosyal mücadelenin açtığı ilk devrimci sayfadır.

Bir başka yıldönümü; Fransa'da yüz yıl önce 'Dreyfus' adıyla bilinen bir hukuk skandalı yaşıyor ve ardından dünya insan hakları mücadelesine temel teşkil edecek kitaplar yazılmaya başlanıyor. Bu kitaplardan biri Emile Zola'nın 'İtham Ediyorum' isimli kitabıydı ve bu kitapla insan hakları ve demokrasi mücadelesinde yeni bir sayfa açılıyordu.

Bir başka yıldönümüne değinmek istiyorum. 1960 ayaklanışının Türkiye'deki sayfasına gelmek istiyorum. O ivmenin başlattığı sosyal uyanışın başını çeken gençlik liderlerinin idam edilişlerinin 25. yılını yaşıyoruz. Deniz Gezmiş'in, Hüseyin İnan'ın ve Yusuf Aslan'ın idam edilişinin 25'inci yılı. Onlar, halkın bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinde ve halkın belleklerinde onurlu yerlerini almışlardır.

Biz onların yasını tutmuyoruz ama TBMM'nin kendisini bir ayıptan kurtarması gerekiyor. TBMM'yi bu ayıptan kurtaralım diyoruz ve idam kararının onaylandığı 1586 sayılı yasanın iptalini istiyoruz..."

Konukların konuşmalarının ardından, 34. dönem çalışmaları ve olayları uzun uzun anlatılmış, tartışılmış ve son gün yapılan seçimlerde TMMOB organları belirlenmiştir. TMMOB ve Oda Organları ile ilgili listelerin yer aldığı birinci bölümün ardından, ikinci bölümün başlığı "1998-2000 Çalışma Dönemi ve TMMOB Ortamından Genel Bir Bakış"dır. Bu bölümde, dünyada küreselleşmenin etkileri anlatılmakta ve dünyanın en zengin %20'sinin dünya GSMH'sinin %86'sını,

TMMOB, alanları sever...

en fakir %20'nin ise %1'ini aldığı belirtilmektedir. Küreselleşmenin Türkiye'ye etkileri de açıklanmış ve 1998 yılında hükümet olan Mesut Yılmaz Başkanlığındaki 55. Anadol-D, Bülent Ecevit Başkanlığındaki 56. DSP ve daha sonra 18 Nisan 1999 seçimlerinden itibaren Bülent Ecevit Başkanlığındaki 57. DSP-MHP-ANAP koalisyon hükümetlerinin tümünün, küreselleşmeye uyum sürecinin değişik evrelerindeki programlarını uyguladıkları belirtilmiştir.

Ortadoğu ve Kafkasya'daki yeni dengeler, siyasi İslam ve Hizbullah operasyonları, OHAL bölgesinde durum, çete-mafya-siyaset ilişkileri, uluslararası tahkim ve tüm bunlara karşın toplumsal muhalefet olarak yapılanların yanı sıra, bu döneme damgasını vuran, özellikle deprem olayları, 1. bölümde anlatılan olaylardan bazılarıdır. Üçüncü bölüm, 35. Genel Kurul bildirgesi ile başlamış ve 35. dönem çalışma programı ile sürdürülmüştür. Bu programın eki olarak Çalışma Programı Uygulama Planı, Etkinlikler ve Görev Dağılımı, iki sayfalık bir liste halinde sunulmuştur. Ardından, TMMOB örgütlülüğü ve TMMOB Danışma Kurulları ile ilgili ayrıntılara yer verilmiştir. "TMMOB İKK ve Bölge Toplantıları" başlığı altında, bölge toplantıları ile İKK ve işyeri temsilciliklerine dair bilgiler verilmiştir.

35. dönemde, daha önceki 27 İl Koordinasyon Kurulu'na ek olarak Ankara, Edirne ve Artvin'de 3 yeni İKK ve sekiz yeni işyeri temsilciliği kurulduğu belirtilmiştir. "TMMOB ve Toplumsal Sorumluluk" başlığı altında, 3 Temmuz 1999'da gerçekleştirilen "Demokratik Türkiye, İnsanca Yaşam Mitingi", Emek Platformu çalışmaları, uluslararası tahkim ile ilgili çalışmalar, diğer örgütlerle birlikte düzenlenen "Susurluk Mitingi", sermayenin soygun ve sömürsünün sınır tanımaz alanları olan "Serbest Bölgeler" ve bu kapsamda "İpek Yolu Vadisi Serbest Bölgesi", "Karadeniz Sahil Yolu" ile ilgili çalışmalar, yeni bir yağma alanı olarak Seka Fidanlığı olayı ayrıntılı olarak anlatılmaktadır.

Üçüncü bölüm, 17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 depremleri ile ilgili kısımdır. Son yüzyılın en büyük felaketlerinden biri olarak nitelenen,

Ağustos 1999 günü saat 3.⁰²'de yaklaşık 45-50 saniye süren ve merkez üssü Gölcük olan bu büyük felaket ile 12 Kasım 1999 Düzce depremi ile artan can kayıpları ve yıkımlarla ilgili bilgiler, Çalışma Raporu'na 52 sayfalık bir bölüm olarak konulmuştur. Bu bölümde, TMMOB ve Odaları tarafından yapılanların yanı sıra, kentleşme, imar hukuku ve yapı denetimi, arazi ve kent rantlarının ekonomi politikası gibi başlıklarla birçok değerlendirme ve bilgi de yer almıştır.

"Kurultay, Sempozyum, Kongre ve Seminer Çalışmaları" başlığı altında aktarılan bölümde, önce Türkiye Demokrasi Kurultayı yer almıştır. "Demokratik değerleri savunmak, korumak, toplumda en geniş demokratik-sosyal-kültürel bir ortamın yaratılmasının ertelenemez bir görev olduğu görüşünden hareketle 14 örgütün dayanışma, güç ve eylem birliği içinde gündeme aldıkları kapsamlı bir eylemlilik" olarak tanımlanan Türkiye Demokrasi Kurultayı, yerel kurultaylardan seçilen 220 delegenin katılımı ile 6 mart 1999 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir. Bu delegelerden 42'si TMMOB delegesidir. Bu kurultay ve değerlendirmesi de çalışma raporunda kapsamlı olarak yer almıştır.

Bir diğer kapsamlı etkinlik, TMMOB MÜHENDİSLİK VE MİMARLIK KURULTAYI'dır. 35. Genel Kurul'da kararlaştırılan bu kurultay için oluşturulan Yürütme Kurulu, Odalarla da yaptığı görüşmeler sonucu, Kurultay kapsamında şu çalışmaların yer almasını önermiş ve bu öneri kabul görmüştür:

- Mühendis-Mimar Eğitimi ve Akreditasyon
- Yasal Statü ve Mevzuatın Taranması
- Örgüt Birimlerinin Hizmet Üretimi
- Örgüt Tarihi
- Mesleki Denetim
- Hizmet ve Ürün Belgelendirme ve Akreditasyon
- Üyelerin Ekonomik ve Sosyal Hakları
- Toplum Yararı ve Etik Kurallar
- Örgüt Misyonu ve Yapılanma

Karar taslakları kitabı, 2000 Nisan ayı başında basılmış ve Kurultay, ilan edildiği tarihte, 28 Nisan 2000'de toplanmıştır. Kurultayın açılışında karar taslaklarının yeterince görüşülmediği, bu nedenle karar taslaklarının görüşülüp karara bağlanması için II. Mühendislik ve Mimarlık Kurultayı'nın düzenlenmesi konusunun TMMOB 36. Genel Kurulu'na bırakılmasının uygun görüldüğü belirtilmiştir.

"Kongre ve Sempozyumlar" başlığı altında, Sanayi Kongresi 99 ve II. Enerji Sempozyumu yer almıştır. TMMOB adına Makina Mühendisleri Odası tarafından iki yılda bir periyodik olarak yapılan Sanayi Kongresi, bu kez 10-11 Aralık 1999 tarihlerinde "Mühendisler ve Sanayileşme" başlığı ile yapılmıştır. TMMOB adına Elektrik Mühendisleri Odası tarafından düzenlenen II. Enerji Sempozyumu'nun da 22-24 Kasım 1999 tarihleri arasında Ankara'da yapıldığı ve 2000'li yılların ulusal enerji politikalarının tartışıldığı belirtilmiştir.

"Projeler" başlığı altında, ilk olarak "Türkiye'de Mühendis-Mimar Kimliği ve Meslek Örgütlenmeleri Projesi" yer almış ve bu çalışmanın TMMOB'nin 1978 yılında yayımladığı "Mühendisler-Mimarlar" çalışmasından bu yana, bu alanda yapılan en kapsamlı araştırma olduğu

belirtilmiştir. Ali Artun tarafından 1978 yılında yapılan "Mühendisler-Mimarlar" çalışması da, ön tarafına yine Ali Artun tarafından yapılan eklerle "Fordizmin ve Mühendisin Dönüşümü" ismiyle tekrar basılmıştır. "Türkiye'de Mühendis-Mimar Kimliği ve Meslek Örgütlenmeleri" projesi, 34. dönemde karar verilen bir projedir ve Ocak 1998 tarihinde Norveç İfade Özgürlüğü Forumu tarafından desteklenmesi uygun bulunmuştur. Bu yayın, Literatür Araştırması ve Örneklem aşamalarından oluşturulmuştur. Anket sorularının dört blok halinde kurgulandığı ve değişik illerde yapılan 4000 adet anket uygulama sonuçları ve değerlendirmeleri ile teorik dayanakların yer aldığı kitap, "Kapitalizm, İnsanlık ve Mühendislik- Türkiye'de Mühendisler, Mimarlar" ismi ile Nisan 2000'de bir kitap halinde basılmıştır.

Ayfer Eğilmez'in koordinasyonunda, Dr. Ahmet Haşim Köse ve Dr. Ahmet Öncü'nün akademik sorumluluğunda yapılan çalışma sonuçlarının yer aldığı kitabın arka yüzünde şöyle yazmaktadır: "Tarihin hiçbir evresinde toplumsal yaşam günümüzde olduğu ölçüde 'piyasalara' tabi hale gelmemiştir. Her ne kadar 'piyasa' üretimin türevi olarak beliriorsa da kapitalist toplumun örgütlenmesinde merkezi bir rol oynamaktadır. Kapitalist koşullar altında piyasa, sadece mal ve hizmetlerin değişimine sahne olan bir alan olarak işlev görmez. Kapitalizmde piyasa, daha çok ekonomi politiğin ölümsüz yasalarından gücünü alan bir mahkeme görevini ifa etmektedir. Gerçeklikte olduğu gibi, mühendisleri Türkiye işgücü piyasasına, Türkiye işgücü piyasasını da dünya piyasasına yerleştirirsek, Türkiye'deki mühendislerin her geçen gün piyasanın "görünmez hakimi" tarafından daha ağır bir suçlamaya ve cezaya çarptırılmaya devam edeceği ortaya çıkmaktadır. Böyle bir durumda mühendisler, önümüzdeki on yıl içinde belki de tedbiri olup, TMMOB'nin çağrısını dinleyerek daha demokratik ve üretken bir geleceğin kurulmasına çabalayan toplumsal güçlerin uluslararası birlik ve dayanışmasına katılmayı tercih edecekler... Fakat Veblen'in dediği gibi, bugün son sözü söylemek için çok erken..."

Çalışma Raporu'nda yer alan bir başka proje de "Diyarbakır Bölgesel Yaşamı Destekleme

Projesi"dir. Bu proje, ayakkabıcılığı ve yorgancılığı geliştirmek için kooperatifler kurmaya yönelik olarak hazırlanmış ve İsviçre Kalkınma Kurumu'ndan desteklenmesi gündeme gelmiştir. Değişik sebepler yüzünden bu dönemde proje yürürlük kazanamamıştır.

"Komisyon Çalışmaları ve Komisyon Raporları" bölümünde, Yayın Kurulu'nun çalışmaları olarak, Birlik Haberleri kapsamında her biri dosya konusu olarak ele alınan altı Birlik Haber'i çıkarılabilirdiği, ayrıca dokuz genel ve birçok konuda özel bültenler çıkarıldığı belirtilmiştir. Bu dönemde birçok kitap ve broşür basımı da gerçekleştirilmiştir. İnsan Hakları Komisyonu, bazı çalışmalarının yanında söyleşiler de gerçekleştirmiştir.

Çalışma Raporu'nda en kapsamlı yer alan komisyon, Uluslararası İlişkiler Komisyonu'dur. Dünya Mühendislik Örgütleri Federasyonu (WFEO), Avrupa Ulusal Mühendislik Birlikleri Federasyonu (FEANI) ve Yunan Teknik Odası ile ilişkiler dışında birçok etkinlik ve yayın da bu komisyonun çalışmaları içinde yer almıştır.

Mesleki Denetim Komisyonu etkinlikleri de çalışma raporunda yer verilen bir başka komisyon çalışmasıdır. Bu dönemde yoğun çalışmalar sürdüren diğer komisyonlar, Doğal Afetler Komisyonu, Ekonomik Demokratik ve Özlük Hakları Komisyonu ve Enerji Komisyonu'dur.

31 Aralık 1999 tarihinde yapılan "TMMOB'den 2000 Yılı Mesajı" başlıklı basın açıklamasında, Birlik Başkanı Yavuz Önen, "Dünyanın gelişmişleri dünya dengeleri içinde Türkiye'yi de konuşuyor, hakkında kararlar alıyor. Türkiye'nin Kafkasya'da, Ortadoğu'da, Balkanlar'da ve Avrupa'daki yeni rolü belirleniyor. Bu rol sokaktaki insanı, öğrencileri, öğretim görevlilerini, işyerindeki memuru, tarladaki çiftçiyi, fabrikadaki işçiyi, biz mühendisleri ve mimarları yeniden biçimlendiriyor. Toplumumuzun ekonomik, sosyal, kültürel yaşamını, kentlerimizin kaderini yeniden belirliyor. Rant ekonomisi geliyor, sanayileşme ve üretim geriliyor. Bu durum, sendikasızlaşmayı, örgütsüzlüğü, taşeronlaşmayı, ücret düşüklüğünü, işsizliği, açlığı

getiriyor. Böylece bu uygulama da Türkiye'de zengini daha zengin, fakiri daha fakir yapıyor.

TMMOB, dünyadaki ve Türkiye'deki adaletsizliklere, zorbalığa ve sömürüye karşı direnme ortamıdır. Emperyalist hegemonyaya karşı demokratik ve hakça paylaşımın esas olduğu bir dünya isteyelim, bu amaçla bir dünya dayanışması oluşturalım, silahlanma yarışına dur diyelim. Dünyada ve ülkemizde kaynakların, toplumsal gönenci sağlayacak alanlara yönlendirilmesine çaba harcayalım..." diyordu.

TMMOB Mühendislik ve Mimarlık Kurultayı'nın ilki, 28-29 Nisan 2000 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir. Bu kurultayda, Kurultay Yürütme Kurulu tarafından hazırlanan ve TMMOB 35. dönem Yönetim Kurulu'nun 27 Mart 2000 tarihli toplantısında yapılan değişikliklerle Kurultay'a sunulması kabul edilen, "TMMOB Mühendislik ve Mimarlık Kurultayı Karar Taslakları" görüşmeye açılmıştır. TMMOB Mühendislik ve Mimarlık Kurultayı'nın amacı, mühendislik-mimarlık alanları ile ilgili olarak dünyadaki ve Türkiye'deki gelişmelerin, bunlara bağlı olarak mühendislik-mimarlık hizmetlerindeki üretim sistemlerinin, iş süreçlerinin, mühendislik-mimarlık hizmetlerinin tanımının, uygulama ve denetim süreçlerindeki konumlarının, mühendis ve mimarların eğitiminin ve öğretiminin, TMMOB'nin yasal statüsünün, yapısının, örgütsel tarihinin, üye bileşiminin, üye-örgüt ilişkilerinin, hizmet üretiminin tartışılması ve bunlar temelinde örgütsel konumunun ve politikalarının belirlenmesidir.

Kurultayın açılışında, "Karar Taslaklarının yeterince görüşülmediği, bu nedenle de kurultayın karar almaması gerektiği" yönünde verilen önergeler kabul edilmiş ve Kurultay, Karar Taslaklarında yer alan konuların tartışılmasıyla sonuçlanmıştır. Kurultayda dile getirilen görüşlerin belgelere yansıtılması amacıyla, Redaksiyon Kurulu oluşturulmuş, Karar Taslaklarının görüşülüp karara bağlanması için II. Mühendislik ve Mimarlık Kurultayı'nın düzenlenmesi konusu ise, TMMOB 36. Olağan Genel Kurulu'na bırakılmıştır.

TMMOB 1996-2000

Yavuz Önen Ankara/Ocak 2004

33.-34.-35. dönem TMMOB Yönetim Kurulu çalışmalarını dünya, Türkiye ve TMMOB ortamlarını anımsatarak yazmayı gerekli ve yararlı gördüm.

GENEL DURUM

Doksanlı yıllar, dünya siyasal ekonomik yaşamının yeniden düzenlenmesine zemin oluşturacak tarihi olayların yaşandığı bir dönemdir. Sovyetler Birliği'nin dağılması, iki kutuplu dünyanın sonu olmuş, sosyalizmin bir alması seçeneği ağır darbe yemiştir. Kapitalizmin son yirmi beş yıldan beri başlattığı küreselleşme, böylece dünyada ideolojik hegemonyasını sağlamak üzere tarihi bir fırsat yakalamış, bu ideolojisinin programı olan neo liberal küresel pazar ekonomisi de yegâne seçeneği olmuştur. Bu program, ABD'nin önderliğinde, Dünya Ticaret Örgütü, Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu organizasyonu ile gelişmiş ülkelerin de katılımıyla, eski sosyalist ülkelere ve gelişmekte olan diye adlandırılan ülkelere dayatılmaya başlanmıştır. Türkiye bu programın en hevesli uygulayıcı ülkelerden biri olmuştur. Yoğun bir propaganda ile toplumcu düşünce, sınıfsal konumlanma, planlama kavramı ve ulusal planlar saf dışı edilmiş, kamusal alan, kamu yararı, ülke çıkarı, dayanışma ve ahlak gibi değerler terk edilmiştir. Bireysellik, yerellik, sivil toplumculuk, özel alan, piyasa, rekabetçilik, yolsuzluk, yükselen değerler olmuştur. Küreselleşmenin Anayasası olan MAI, çöküşlü tekellerin yeni düzenini güvence altına almak üzere bu dönemde öne çıkarılmıştır.

Yukarıda özetle anlatılan ekonomik sömürünün küresel programı uygulanırken, tek kutuplu dünya, askeri alanda da mesafeler aldı. ABD, kendi başına ya da NATO ve BM'yi de kullanarak askeri hegemonyasını da gerçekleştirme yolunda önemli adımlar attı.

Aynı dönemde kapitalizmin bölgesel krizleri patlak vermiş, Japonya, Güney Kore ve Uzakdoğu'nun kaplanları olarak nitelenen ülkeler ağır bedeller ödemiştir. Gelişmiş ülkelerde işçi eylemleri hız kazanmıştır. Dünyada gelişmiş ülkeler ile gelişmekte olan ülkeler arasındaki fark birincilerin lehine büyümüştür. Tüm ülkelerde uygulanan özelleştirme, esnek üretim, düşük ücret, işsizliğe, yoksulluğa ve açlığa neden olmuştur. Doksanlı yıllar, bu nedenle yeni dünya düzenine karşı, çalışanların işsizlerin ve umutsuzluğa kapılan milyarlarca insanın sömürüye, adaletsizliğe her ülkede ve uluslararası alanda direnişlerine ve mücadelelerine de tanık olmuştur.

TÜRKİYE'DE DURUM

TMMOB yönetim kurullarında görev yaptığım ve son üç döneminde başkan olduğum 1992-2000 yıllarında, Türkiye'yi küresel pazar ekonomisinin gereklerini yerine getiren, biri güvenoyu alamamış sekiz hükümet yönetti.

Bu Hükümetlerin tümünü Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel atamıştır. Ahmet Necdet Sezer, 2000 yılı başında görevi devralmıştır.

Bu hükümetler, Türkiye'yi üretimden uzaklaştırmıştır. Rantiyeye hizmet etmiştir. Sıfır, hatta eksilerde rakamlarla ifade edilen yatırım politikalarını esas almıştır. Özelleştirme, işten çıkarma, düşük ücret, sağlık, eğitim ve sosyal güvenliğin güvencesi olan sosyal politikaların terk edilmesi gibi programlarla, hükümetler birbirleriyle yarışmışlardır. Enflasyon yüzde yüzlere varmış, işsizlik, açlık, yoksulluk artmış, yurtdışına göç ve özellikle beyin göçü hızlanmıştır. TMMOB üyeleri, bu süreçten en fazla etkilenen sosyal grup olmuştur. Ülkeyi IMF doğrudan yönetir hale gelmiştir.

PKK ile silahlı çatışmanın derin etkilerine de değinmek gerekir. Uzun süren, otuz binden fazla insanın ölmesine ve yılda yaklaşık sekiz milyar dolarlık güvenlik harcamasına neden olan savaş, ülke ekonomisini olumsuz etkilediği gibi, hükümetlerin ülke genelinde baskıcı bir yönetim uygulamasına da yol açmıştır.

Çok sayıda faili meçhul cinayetin derin devlet örgütlenmesi ile gerçekleştirildiğine dair sayısız

kanıt Susurluk kazası ile ortaya çıkmış, ancak TBMM inceleme komisyonu gerekli bilgileri devletin bazı birimlerinden alamamış ve soruşturmayı tamamlayamamıştır.

TMMOB ortamını da derinden etkileyen gelişmelerden başka, doğal diye dile getirilen afetler Türkiye'deki ranta dayalı ve denetimsiz kentleşmenin ıyüzünü açığa çıkarmıştır. Sel Karadeniz'de; Ceyhan, 17 Ağustos Marmara ve 12 Kasım Düzce depremleri, ülkenin en gelişmiş bölgelerinde çok ağır can ve mal kayıplarına neden olmuştur.

TMMOB ORTAMI

Dünyadaki ve buna bağlı olarak Türkiye'deki gelişmelerin, meslek odaları ortamını da önemli ölçüde etkilediğini ve görev dönemim süresince bu etkileri yakıcı olarak yaşadığımızı belirtmek isterim. Öncelikle BİRLİK kavramına karşı AYRIŞMA gündemeydi. TMMOB yerine İl Odaları biçiminde yeniden örgütlenme, TMMOB'den ayrılma düşünce ve girişimleri yerleşme adı altında sunuluyordu. Bazı odalarımızın ortamlarında geliştirilen bu görüşleri aşmaya çalıştık. Gıda Mühendisleri Odamız, kuruluşunu tamamlayarak 23. oda olarak birlik çalışmalarına katıldı.

Toplumla, üyelerle, Odalarla, yerel ve uluslararası kuruluşlarla ilişki ve iletişim sorunu vardı. Odalarımızın TMMOB sürecine gönüllü katılım ve desteğini sağlamak üzere oda Başkanlarını davet ettik, tüm oda yöneticilerini bir araya getiren danışma kurullarını topladık. Üyelerle işyeri temsilciliklerinde ve Bölgelerde yapılan toplantılarda, mitinglerde, kurultaylarda (Demokrasi, Mühendislik-Mimarlık, Eğitim vb) buluştuk. Bağımsızlık, Özgürlük, Demokrasi, İnsan Hakları değerlerine sahip çıktık. Çokuluslu tekellerin sömürüsüne ve rant ekonomisine, özelleştirmelere, özellikle enerji alanındaki yanlışlara, yolsuzluklara, düşük ücrete, borç ve savaş bütçesine karşı insanca bir yaşamı, üreten Türkiye tezini ileri sürdük. Bilimde teknolojiye AR-GE'de, eğitimde çağdaş gelişmelere uyum sağlamak gerektiğini savunduk. Genel seçim dönemlerinde, Birlik politikalarına aykırı program ve eylemleri olan siyasi partilere oy vermemeleri için üyelere çağrıda bulunduk. Bu mücadele, ileride üyemiz olacak öğrencilerle, kamu çalışanlarıyla, diğer meslek gruplarıyla, işçilerle, emeklilerle dayanışma içinde etkin hale getirildi. Emek Platformu, bu dayanışmanın ortamını oluşturdu. Sanayileşmenin çevreye olumsuz etkilerine karşı duyarlı olduk. Bergama köylülerinin haklı mücadelesini destekledik. Eylemliliğe koşut olarak, sorunlara odalarımızla ortak ya da birlik olarak bilimsel çalışmalar yaptık. MAİ, uluslararası tahkim, serbest bölgeler, enerji, sanayileşme, telekomünikasyon, sel, heyelan, deprem, yapı denetimi vb konularda kırkın üzerinde kitapçık yayımladık. Ortadoğu'daki gerilimlere ve Kuzey Irak'a dair tartışmaları örgütledik. Demokrasi Kurultayı Bildirgesi ile tüm sorunlarımıza dair ortaklaşmış görüşlerimizi tespit ettik, kamuoyu ile paylaştık. Savaş nedeni ile zorla göç ettirilmiş insanların sorunlarına ışık tutmak amacıyla Diyarbakır araştırma çalışmasını kitap olarak yayımladık ve Habitat zirvesinde sunuşunu yaptık. Mühendislik Mimarlık ortamımıza dair araştırma projesi de tamamlandı. Birlik Haberleri'ni ve Bülten'i sürekli yayınlar haline getirdik. Yerel medya ortamında Bağımsız İletişim Ağı projesinin hazırlanmasında ve AB'den destek alarak gerçekleşmesinde öncülük ettik. Mesleki alanda görevli MPM, Bağ-Kur, KOSGEB vb ulusal kuruluşların çalışmalarına katıldık.

Mühendis Örgütleri Uluslararası Federasyonu (WFEO) ve Mühendisler Avrupa Federasyonu (FEANI) ile ilişkileri geliştirdik. AB-Türkiye Karma İstişare Komitesi (KİK) toplantılarına katıldık, Türkiye Enerji Raporumuz kabul edildi. Alman Federal Mühendis Odaları ile ortak etkinliklerde buluştuk. Yunan Teknik Odası ile gerçekleştirdiğimiz karşılıklı ilişkiler, her iki kuruma Abdi İpekçi ödülünü kazandırdı.

Bu etkinliklerimizi gerçekleştirirken bizleri en fazla sıkıntıya sokan, ekonomik sorunlarla gereğinden fazla uğraştığımızı ve kısıntılara uğradığımızı belirtmek gerekir. Birlik binası hedefine ulaşmada başarısız olduk. Odalarımızın toplam bütçeleri göz önüne alındığında, varlık içinde yokluk yaşadık, diyebilirim.

Yukarıda bir kısmına değindiğim çalışmaların sonuçlanmasında emeği geçen yürütme kurulları üyelerine, destek veren yönetim kurulu üyelerine ve tüm üyelerimize teşekkür ediyorum.

36. DÖNEM

(2 Haziran 2000 – 31 Mayıs 2002)

11 EYLÜL ve İKİZ KULELER...

11 Eylül 2001'de, New York ve Washington'a sivil yolcu uçakları kullanılarak gerçekleştirilen terörist saldırılar, süper gücün prestij sembolleri olan ikiz kulelerin yıkılmasına yol açmıştır. Resmî rakamlara göre Dünya Ticaret Merkezi ve Pentagon'da 3.044 kişinin yaşamını yitirdiği belirtilmiştir.

KASIM-ŞUBAT KRİZLERİ...

Uzun yıllardan beri uygulanan IMF politikaları olarak adlandırdığımız dışa bağımlı politikalar, Kasım 2000'den sonra Şubat 2001'de, Cumhuriyet tarihinin en büyük ekonomik krizinin patlamasına yol açmıştır. 21 Şubat'ta gecelik faizler yüzde 7500 ile "tarihi yükseliş", İMKB de %18.1 ile "tarihi düşüş" yaşayınca, öğleden sonra kriz zirvesi toplanmıştır. Yaklaşık 13 saat süren zirvede, 9 Aralık 1999'da ilan edilen "kur çıpası" yerine, "dalgalı kur" sistemine geçilmesi benimsenmiştir.

21 Şubat 2001 krizi, kamuoyunda "Kara Çarşamba" olarak adlandırılmış ve kriz, 14 aydan bu yana izlenen sıkı para politikasında önemli bir revizyona neden olmuştur. Hükümet, dalgalı kur politikasına geçme kararı almış, krizin etkileri uzun süre devam etmiş, milyonlarca kişi işsiz kalmış ve çok sayıda işyeri kapanmıştır.

İkiz Kuleler'den kaçış...

TMMOB YÖNETİM KURULU		
Yön. Kur. Başkanı	Kaya GÜVENÇ	Makina Mühendisleri Odası
Yön. Kur. II. Bşk.	Dursun YILDIZ	İnşaat Mühendisleri Odası
Sayman Üye	M. Münir ATAGÜN	Petrol Mühendisleri Odası
Yür. Kur. Üyeleri	Hüseyin YEŞİL	Elektrik Mühendisleri Odası
	Yusuf BULDU	Gemi Mühendisleri Odası
	Nüvit SOYLU	Ziraat Mühendisleri Odası
	Serdar KAYNAK	Maden Mühendisleri Odası
Yön. Kur. Üyeleri	Ethem TORUNOĞLU	Çevre Mühendisleri Odası
	Ekrem POYRAZ	Fizik Mühendisleri Odası
	Arif ATTILA	Gemi Mak. İşl. Mühendisleri Odası
	Kadir DAĞHAN	Gıda Mühendisleri Odası
	Celal BEŞİKTEPE	Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası
	Levent TÜMER	İç Mimarlar Odası
	Oğuz GÜNDOĞDU	Jeofizik Mühendisleri Odası
	Hakkı ATIL	Jeoloji Mühendisleri Odası
	Erkan ASLAN	Kimya Mühendisleri Odası
	Cemalettin KÜÇÜK	Metaller Mühendisleri Odası
	İsmail KÜÇÜK	Meteoroloji Mühendisleri Odası
	Memik YAPICI	Mimarlar Odası
	Celal ÇOBAN	Orman Mühendisleri Odası
	A. Betül UYAR	Peyzaj Mimarları Odası
	Feray SALMAN	Şehir Plancıları Odası
	Zeliha ÖZSÜLE	Tekstil Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU	
Ahmet Altay VAROL	Elektrik Mühendisleri Odası
İsmet APAK	Makina Mühendisleri Odası
Şanver İSMAİLOĞLU	Jeoloji Mühendisleri Odası
Sinan KALYONCU	Metaller Mühendisleri Odası
M. Şafak EREN	Mimarlar Odası

TMMOB DENETLEME KURULU	
Hasan AKALIN	Makina Mühendisleri Odası
Sümmani CAN	Orman Mühendisleri Odası
Cumhur DEMİRKAN	Elektrik Mühendisleri Odası

TMMOB GENEL SEKRETERLİĞİ	
M. Fikret ÖZBİLGİN	Maden Mühendisleri Odası

* 36. dönemde, E. Serdar Karaduman (Şehir Plancıları Odası), Ercüment Cervatoğlu (Makina Mühendisleri Odası) ve Ufuk Saka (Kimya Müh. Odası), Genel Sekreter Yardımcısı olarak görev almışlardır.

TMMOB 36. Olağan Genel Kurulu, TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Yavuz Önen tarafından 2 Haziran 2000 Cuma günü saat 10:30'da, Ankara DSİ Genel Müdürlüğü Toplantı Salonu'nda açılmıştır. Genel Kurul'a katılan davetlilerden EMEP Genel Başkanı Levent Tüzel, ÖDP Genel Başkanı Ufuk Uras, Fazilet Partisi Sakarya Milletvekili ve Eski Bayındırlık ve İskân Bakanı Cevat Ayhan, SİP Genel Başkanı Aydemir Güler ve İP Genel Başkan Yardımcısı Hasan Yalçın, Genel Kurul'a hitaben birer konuşma yapmışlardır.

Genel Kurul'da, TMMOB ve Odalar Mali İşler Yönetmeliği ile 2000-2001 Bütçe Uygulama Yönetmeliği Komisyonu, Tüzük ve Yönetmelik Komisyonu, Genel Kurul Bildirgesi Komisyonu ve Gelecek Dönemin Çalışma Esasları Komisyonu oluşturulmuş bu komisyonlar yaptıkları çalışmalarını Genel Kurul'a sunmuşlardır. Komisyon raporları ve 35. dönem Yönetim Kurulu'nun Deri ve Konfeksiyon Mühendislerinin Tekstil Mühendisleri Odası'na kaydolması önerisi, oybirliği ile kabul edilmiştir.

Türkiye'de ücretli çalışan mühendis ve mimarların asgari ücretlerinin belirlenerek, her yıl ilan edilmesi konusunda TMMOB Yönetim Kurulu'na yetki verilmesi kabul edilmiştir. TMMOB Mühendislik Mimarlık Öğrenci Kolu Yönetmeliği, TMMOB Disiplin Yönetmeliği, TMMOB Ödül Verme ve Ödüle Aday Gösterme Yönetmeliği, TMMOB ve Odalar Tüzük, Yönetmelik ve Yönergelerinin Hazırlanmasına İlişkin Esaslar Yönetmeliği, TMMOB 2000 Yılı Bilirkişilik- Ekspertlik- Hakemlik ve Teknik Müşavirlik Yönetmeliği ve TMMOB Tüzüğü'nde, verilen öneriler doğrultusunda değişiklik yapılmış, Genel Kurul Sonuç Bildirisi'nin değerlendirilmesi ve sonuçlandırılması Yönetim Kurulu'na devredilmiştir.

36. dönemin analizine ve bazı çalışmalara Çalışma Raporu'nda şöyle yer verilmiştir: "TMMOB 36. dönem Genel Kurulu, kamusal denetimin özelleştirildiği bir kesitin sorunlarıyla yaşanmıştır. Yapı denetimini kamusal alandan çıkaran bu girişim, TMMOB'nin yetkilerine müdahale eden bir başka KHK ile sürmüştür. Siyasi iktidarın yaşamın

tüm alanlarını yönetme ve denetleme politikası, kamu çalışanlarının işten atılmalarını kolaylaştıran kararname ile, daha sonra da bankacılık alanlarındaki kararnamelerle sürerken, 2001 yılı bütçe tasarısı ve bütçede kamu çalışanlarının ekonomik haklarının kısılması anlamına gelen öneriler, sosyal devlet anlayışıyla bağdaşmayan ödenekler, yatırımların dışlanması, özelleştirmelerin sürdürülmesi, bütün ülkede geniş bir tepkiye ve eylemliliğe neden olmuştur.

Birliğimiz de hem bağımsız olarak, hem sendikalarla ortaklaşa, hem de Emek Platformu'nun bir bileşeni olarak bu mücadelenin içinde yer almış, aynı zaman kesitinde, F-tipi cezaevlerine karşı tutuklu ve hükümlülerin başlattığı ölüm oruçları da, sorunun temel insan hakları çerçevesinde çözümünden yana tutum alan demokrat kamuoyunun ve örgütümüzün gündeminden düşmemiştir."

17 Ağustos 1999 Marmara ve 12 Kasım 1999 Düzce depremlerinin ardından, Hükümet'in 4484 sayılı Kanunla değişik 27 Ağustos 1999 tarih ve 4452 sayılı Yetki Yasası'na dayanarak hazırladığı, kamusal denetimi dışlayan, Yapı Denetimi Şirketleri ile yapı denetiminde ticarileşmeye olanak tanıyan 595 sayılı "Yapı Denetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname", 35. dönem TMMOB Yönetim Kurulu'nun bütün karşı çıkışlarına rağmen, 10 Nisan 2000 tarih ve 24016 sayılı Resmi Gazete'de 10 Temmuz 2000 tarihinde yürürlüğe girmek üzere yayımlanmıştır. Ardından, buna bağlı olarak Bayındırlık ve İskân Bakanlığı'nca hazırlanan "Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği" de 26 Mayıs 2000 tarih ve 24060 sayılı Resmi Gazete'de 10 Temmuz 2000 tarihinde yürürlüğe girmek üzere yayımlanmıştır.

595 sayılı KHK'yi izleyen süreçte, 601 sayılı "3458 Sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun ile 6235 (7303) Sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname" çıkarılarak, Resmi Gazete'de yayımlanmış ve yürürlüğe girmiştir. Yine bu KHK çerçevesinde Bayındırlık ve İskân Bakanlığı'nca "Uzman

Mühendis ve Uzman Mimar Belge Yönetmeliği" hazırlanmış ve yürürlüğe girmiştir.

Bu süreçte TMMOB'nin görüş, öneri ve eleştirileri Bayındırlık ve İskân Bakanlığı'nca değerlendirilmemiştir. TMMOB Yönetim Kurulu Üyeleri ve Oda Temsilcileri'nin de çağrıldığı Bayındırlık Müsteşarlığı'nda düzenlenen 595 sayılı KHK Bakanlık Toplantısı'nda katılım imzaları, sonradan 595 sayılı KHK ve yönetmelikleri ile ilgili olarak bakanlıkça bastırılan kitapçıkta ve TMMOB'nin bakanlığa karşı açtığı Yapı Denetim Yönetmeliği davası, bakanlık savunmasında görüldüğü gibi; "düzenlemeleri kabul etmiş" anlamında sunulmuştur. TMMOB, gerek 595, gerekse 601 sayılı KHK ve yönetmelikleriyle oluşturulan Yapı Denetim Kuruluşları, Uzman Mühendis ve Mimarlar, Sigorta Şirketleri, Yapı Denetim Komisyonları gibi isimlerle tanımlanan yapıların görev, yetki ve sorumluluklarının "kamusal alan" düzlemi üzerinden tartışılması, ele alınması ve düzenlenmesi gereğini ısrarla savunmuştur.

TMMOB Başkanı Kaya Güvenç ve Filistin Devlet Başkanı Yasser Arafat

Bu süreçte konuyla ilgili olarak, TBMM'de grubu bulunan siyasi partiler ve milletvekilleriyle görüşmeler yapılmış, dönemin Ana Muhalefet Partisi'nin Anayasa Mahkemesi'ne itirazına baz oluşturacak dosya, TMMOB tarafından hazırlanmıştır.

TMMOB'nin, gündeme geldiği günden bu yana karşı çıktığı ve Anayasa'ya aykırılığı belirtilerek Anayasa Mahkemesi'ne başvurulması istemiyle Danıştay'a da dava açtığı 595 sayılı KHK ile ilgili olarak, 21 Haziran 2000 tarihinde Anayasa Mahkemesi'ne de başvurulmuştur. Bu başvuruda, TMMOB'nin görev, yetki ve sorumluluk alanlarına doğrudan müdahale edildiği, kamusal denetim alanlarının ticarileştirildiği, denetim adına aslında tam bir denetimsizlik ve kaos ortamı yaratıldığı savıyla, TMMOB görüşünün alınması isteminde bulunulmuş; bu istem 9 Mayıs 2001 tarihinde kabul edilerek TMMOB Heyeti ve Bayındırlık ve İskân Bakanı ayrı ayrı dinlenmiştir. Yapı Üretimi ve Denetimi Çalışma Grubu, Odalar ve Hukuk Müşavirleri ile birlikte oluşturulan TMMOB görüşü, Anayasa Mahkemesi'ne yazılı ve sözlü olarak iletilmiştir.

Diğer taraftan, bu dönemde TMMOB ve bağlı odaları tarafından yapılan gözlem ve incelemeler, hasarlı yapıların ve bunların onarım ve güçlendirmelerinin, olası bir deprem karşısında riski artırıcı nitelikler taşıdığını ortaya çıkarmıştır. Hasarlı binaların onarılması süreci, tam bir rant sürecine dönüşmüştür. TMMOB'nin tüm karşı çıkmalarına, uyarılarına rağmen, hasarlı yapıların projeleri, onarım ve güçlendirmeleri, piyasa koşullarının insafına terk edilmiştir.

TMMOB, örgütsel bağımsızlığını koruyarak, kendi görüşleri, ilkeleri, programları, politikaları ve mücadelesine uygun düşün oluşumlarda yer almıştır. Birlik tarihinde, tek tek örgütlerle yapılan çalışmalar dışında, çok sayıda örgütün yer aldığı platformlarla da ortak çalışmalar yapılmıştır. 1999'da TMMOB'nin üye olduğu ve dönem sözcülüğünü yaptığı Emek Platformu, emekçi sınıfların ekonomik, demokratik örgütleriyle bir araya geldiği bir yapı olmuştur.

Emek Platformu kapsamında; 24-25 Mart 2001 tarihlerinde bilim insanları, örgüt yöneticileri ve üyelerin katılımıyla "Emek Politikaları Sempozyumu" gerçekleştirilmiştir. Sempozyumda bilim insanlarının sunduğu tebliğlerin yanı sıra, Emek Platformu'nu oluşturan örgütlerin raporları da sunulmuştur. TMMOB'nin Taslak Raporu, oluşturulan komisyon tarafından hazırlanarak sempozyumda açıklanmıştır. Sempozyumu izleyen günlerde, Emek Platformu Program Taslağı hazırlanmıştır. Emek Platformu Programı, 28 Mart 2001 tarihinde TMMOB'de yapılan bir basın toplantısı ile Birlik Başkanı tarafından kamuoyuna duyurulmuştur.

31 Mart 2001 tarihinde, tüm ülkede İKK Sekreterleri aracılığıyla örgüt bileşenlerinin ve yüz binlerce emekçinin katılımıyla kitlesel basın açıklamaları yapılarak Emek Platformu Programı bir bildiri olarak halka dağıtılmıştır. Ankara'da, Güvenpark'ta yapılan kitlesel basın açıklaması, TMMOB Başkanı tarafından yapılmıştır.

14 Nisan 2001 tarihinde, ülkenin 90 noktasında miting yapılmış ve Emek Platformu Programı'nın hayata geçirilmesi talep edilmiştir. Bu eylemliliklerde, TMMOB birimleri aktif görev almış, aynı gün ve saatte Ankara'nın bir başka noktasında, Devlet Bakanı Kemal Derviş'in "Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı" açıklanmıştır.

Emek Platformu, hem kendi içinde hem de dışında farklı değerlendirmelere konu olmuştur. TMMOB Yönetim Kurulu içinde de benzer değerlendirmeler yapılmış ve bazı üyeler, "Platformun kimi örgütleri ve sendika yöneticilerini meşrulaştırdığını, eylemliliğini engellediğini, kitleleri pasifize ettiğini, kimi sendikaların, özellikle de TÜRK-İŞ'in platformu kendi sendikal mücadelesinde bir araç olarak kullandığını söyleyerek, bu platforma alternatif başka platformlar kurulması gerektiğini" belirtmişlerdir.

TMMOB Yönetim Kurulu'nun genel eğilimi ise, platformun, bilinen zaafalarına karşın, emekçilerin ortak çıkarlarını temsil etme açısından önemli bir işlevinin olduğu, zaafalarını gidermek için

2000'li Yıllara Bir Bakış

Kaya Güvenç

TMMOB 36. ve 37. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı

2000'li yıllar, dünyada ve ülkemizde büyük toplumsal olaylara, bu olayların etkileriyle mühendislik ve mimarlık uygulama alanlarının daralmasına ve meslek mensuplarına yeni olumsuzlukların yansımalarına tanıklık etti. TMMOB de bu gelişmeler karşısında üyelerinin haklarını korumak, gelişmelere neden olan koşulları üyelerine ve kamuoyuna anlatmak, olumsuzlukların sona ereceği başka bir dünyanın ve başka bir Türkiye'nin yaratılmasına katkıda bulunmak için çalışmalarını sürdürdü.

Dünyamız, 11 Eylül olaylarını bahane eden ABD'nin, enerji kaynakları üzerinde tam bir denetim sağlamak üzere, bu olaylar öncesinde hazırladığı senaryoyu, uluslararası hukuku hiçe sayarak hayata geçirmesine, önce Afganistan'ı, sonra da Irak'ı işgal etmesine tanık oldu. Bölgede İsrail'in insan haklarını yok sayan politikalarıyla ve uygulamalarıyla zaten zedelenmiş olan barış ortamının, bu işgal nedeniyle bütünüyle ortadan kalkmasına, ama öte yandan Filistin halkının mücadelesine, dünya halklarının barış sevdasına, Irak halkının işgale karşı direnişine de tanık oldu. Saldırımın ve işgalin insanlık dışı niteliğinin bilincinde olan, mühendisliği ve mimarlığı bilim ile toplum arasında bir köprü olarak tanımlayan TMMOB, savaş koşullarında topluma hizmet etmenin olanaksız olduğu bilinciyle dünyanın dört bir yanında, milyonlarca insanın barış için bir araya geldiği bir ortamda, Türkiye'de savaşa karşı etkinliklerde ön saflarda yerini aldı. Irak'a saldırıya karşı ilk mitingi 20 Ekim 2003'te TMMOB gerçekleştirdi. Ülkemizin dört bir yanında örgüt birimlerimiz, savaşa karşı platformların, etkinliklerin merkezinde yer aldılar. DİSK, KESK, TTB ile birlikte çağrısını yaptığımız 1 Mart mitinginde bir araya gelen yüzbinlerin iradesi, TBMM'de tezkerenin reddedilmesinde kritik bir rol oynadı. Dünya halkları ile birlikte saldırıyı, işgali önleyemedik;

her örgütün ve genel olarak emekçilerin çaba harcaması gerektiği yönünde olmuştur. Farklı siyasal eğilimleri olan yöneticilerin, ücretlilerin ve emeklilerin ortak sorunları karşısında ortak çözüm önerileri sunabilmesinin başlı başına bir anlamı olduğunu savunmuştur.

4688 sayılı "Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu" kabul edilmiş ve 12 Temmuz 2001 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak 12 Ağustos 2001 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Başta KESK ve bağlı sendikalar olmak üzere, TMMOB ve diğer meslek örgütleri, demokratik kitle örgütleri, akademisyenler tarafından gösterilen tepkilere rağmen, sendikal özgürlüklerin evrensel tüm ilke ve kurallarına aykırı olan bu yasa tasarısı ne yazık ki ülkemizdeki Kamu Görevlileri Sendikaları Konfederasyonu'nun da desteğiyle TBMM'de kabul edilmiştir. Bu yasa, sendikal özgürlüğün uluslararası kurallarını zedelemekle kalmayıp, insan haklarının evrensel ilkelerini de ortadan kaldırmaktadır.

Özellikle mühendis ve mimarların ücretlerine yönelik iyileştirme için kamuda örgütlenen sendikalardan uzak duran ve TMMOB örgütlülüğünü yok sayan, kendisini bağımsız mühendis mimar hareketi olarak tanımlayan TCK, DSİ, Köy Hizmetleri gibi kuruluşlarda ortaya çıkan, örgütlü mücadele anlayışını sekteye uğratan dar meslekçi bir hareket özelliği taşıyan girişimin taleplerinin, bu kurumlarda örgütlülüğü olan KESK'e bağlı Enerji Yapı-Yol-Sen'in eşit işe eşit ücret yaklaşımı ve kurumların özelliğine göre özel hizmet tazminatının artırılması talebiyle birleştirilmesi konusunda çalışmalarda bulunularak, bu işyerlerinde toplantılarla birlikte örgütlülük ve mücadele konularında irade üyelere aktarılmaya çalışılmıştır. Enerji Yapı Yol Sen'in, 19-21 Eylül tarihindeki üç günlük iş bırakma eylemi desteklenmiştir. Öte yandan, 1 Aralık 2000 tarihinde Emek Platformu eylemlilik sürecinde, 2001 yılı bütçesi ve kamudaki mühendis mimarların ücretlerinde öngörülen artışlara yönelik, TMMOB olarak 28 Kasım 2000 tarihinde Ankara'da Güvenpark'ta ve tüm Türkiye'de örgüt birimlerinde bir basın

açıklaması yapılarak taleplerimiz kamuoyuna ve hükümete iletilmiştir.

TMMOB'nin 36. döneminde, hizmetlerin serbest dolaşımı ve yabancı mühendis ve mimarlar konusunda çalışma yürütmek üzere bir çalışma grubu oluşturulmuştur. Bu çalışma grubu, Avrupa Birliği, Hizmet Ticareti Genel Antlaşması (GATS) ve İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) ile hizmet ticaretinin serbestleştirilmesi konusunda yapılan müzakereleri izlemiş, konu ile ilgili araştırmalar yapmış ve bu süreçte Hazine Müsteşarlığı, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı tarafından talep edilen TMMOB görüşleri için taslak metinler oluşturarak TMMOB Genel Sekreterliği'ne sunmuştur. Bunun yanı sıra konu ile ilgili yapılan toplantılara katılım sağlanarak yürütülen müzakereler konusunda bilgi alınmış ve mühendislik ve mimarlık alanında hizmet ticaretinin serbestleştirilmesi konusunda TMMOB'nin görüş ve önerileri iletilmiştir. Çalışma grubunun yaptığı incelemelerden elde edilen bilgiler ve oluşturulan görüşler, çeşitli panel ve konferanslarda, odalarımızın yöneticilerine ve üyelerimize aktarılmış, sürecin hızla ilerlemesi de göz önüne alınarak gelişmeler konusunda oluşturulan ara raporlar ve yazışmalar TMMOB birimlerine sirküle edilerek bu alandaki duyarlılığın artırılmasına çalışılmıştır.

"Yabancı Mühendis, Mimar ve Şehir Plancıları'nın Çalışma İzni Müracaatlarının Değerlendirilmesinde Odalarca Aranacak Kriterler İçin Yönetmelik Taslağı" çalışması, tüm odalardan alınan görüş ve öneriler doğrultusunda revize edilerek nihai durumuna getirilmiştir. Bu süreçte odalarla kurulan ilişkiler ve yapılan açıklamalar, bu konuda odalarımızın çalışma izni başvurularını değerlendirme kriterleri arasındaki farklılığı büyük oranda azaltmıştır. Yine bu süreçle bağlantılı olarak, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanan "Yabancıların Çalışma İzni Hakkındaki Kanun Tasarısı" konusunda TMMOB görüşleri oluşturularak ilgili tüm bakanlıklara ve kuruluşlara iletilmiştir. Bu kanun tasarısının TBMM Komisyonu'nda görüşülmesi sırasında

ama, emperyalizmin çirkin yüzünü örten maskeyi aralamayı başardık. Tıpkı 2001 yılının Şubat krizinde olduğu gibi.

Ülkemiz, yıllardır uygulanan IMF politikalarının sonucu olarak, tarihinin en derin krizini 2000'lerde yaşadı: İşsiz milyonlara, milyonlar katıldı; yoksulluk yaygınlaştı ve derinleşti. Mühendisler ve mimarlar da diğer emekçiler gibi paylarına düşeni aldılar. Bu krizi "fırsat" olarak değerlendiren siyasi iktidar "yapısal uyum" adı altında uluslararası sermaye örgütlerince dayatılan yeni düzenlemeleri bir biri ardına gerçekleştirdi. Emekçilerin hak arama mücadelesinin önüne yeni engeller çıkarıldı. Baskılar arttı. Türkiye'yi örgütsüz, ucuz işgücü cennetine çevirmek için yeni düzenlemeler yapıldı. Öte yandan, emekçiler de IMF'yi tanıdılar, yeni dünya düzeninin ne olduğuna ilişkin ipuçlarını kavradılar. TMMOB, Şubat 2001 krizinden hemen sonra Emek Platformu'nun Dönem Sözcülüğü'nü üstlendi. Önce bu krizin arkasında yatan nedenleri açıklamak, sonra da bu politikaların seçeneğini oluşturmak için, bilim insanlarını çalışanların örgütleriyle bir araya getirmeyi başardık. Mart 2001'de düzenlediğimiz Emek Politikaları Sempozyumu'ndan sonra, Emek Platformu Programı'nı yayımladık. Salonlarda, alanlarda bu rant ekonomisinin sona ermesi için verilen mücadelede emekçi sınıflarla birlikte saf tuttuk. IMF politikalarına karşı çıktık. Var olmak için yatırımın, üretimin gerekli olduğunu söyledik. En önemli rekabet unsurlarının bilim ve teknoloji olduğu bu dünyada, emperyalizmin bize dayattığı, ucuz işgücüne, doğal ve kültürel varlıklarımızın sınırsız ve kuralsız talanına dayanan ekonomi politikaların teslim olmamak gerekir dedik. Emek Platformu Programı'nda yer aldığı şekliyle "siyasi iradenin uluslararası sermayeye değil, halka hizmet yönünde belirmesi gerekmektedir; bu nedenle de sorun, emekten yana bir siyasi iradenin oluşması ve iktidara taşınması sorunu haline gelmiştir" dedik.

Bu anlayış doğrultusunda, 3 Kasım 2003'te yapılan erken genel seçimler öncesinde, il il dolaşarak kendi görüşlerimizi, taleplerimizi üyelerimizle ve başka emekçilerle paylaştık. Emek Platformu Programı'nı temel alacak bir yapılanmadan yana olduğumuzu anlattık. Bu anlayışımızı, 28 Mart 2004'te yapılan

yerel seçimler öncesinde de sürdürdük. Diğer örgütlerle “nasıl bir yerel yönetim” sorusu üzerinde çalışmalar yaptık; çalışmalarımızın sonuçlarını, kendilerini sosyal devlet ilkesinin savunucusu olarak tanımlayan siyasi partilerimize taşıdık. Kamusal alanları ve sosyal devleti bütünüyle tasfiye etme yolunda en önemli düzenlemelerden birisi olarak gündeme getirilen Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısı’na karşı bilim insanlarıyla, çalışanların örgütleriyle birlikte TMMOB bir kez daha büyük bir toplumsal olayın ön saflarında yer aldı. 6 Mart mitingi, bütün engellemelere karşın yüz bin kişiyi Ankara’da buluşturdu.

2000’li yıllarda, özelleştirmelere, depremlerin can ve mal kaybına yol açmasına, F-tipi cezaevlerine, insan hakları ihlalleri gibi toplumsal olaylara karşı mühendisler ve mimarlar olarak tepkimizi sergiledik.

Bütün bunları yapmak zorundaydık. Çünkü, 1970’lerden bu yana Odalarımız ve TMMOB, mühendislerin ve mimarların sorunlarının ülkemizin koşullarından kaynaklandığının bilincindedir. İşsizlik gibi, mesleki bilgi ve becerilerimizi uygulama ortamlarının bulunmaması gibi, aldığımız eğitim ve üstlendiğimiz sorumluluklara uygun olamayan düşük gelir düzeyleri gibi sorunların köklü çözümünün, yatırımdan, üretimden, bilim ve teknolojiyenin, hakça bölüşümden yana politikaların uygulanmasından geçtiğinin bilincindedir. Bizi ucuz işgücüne dayalı rekabete ve katma değeri düşük, çevre kirlenmeye sebep olan sektörlerde etkinliğe yönlendiren dışa bağımlı bu politikalarla mühendislerin ve mimarların sorunlarının çözülmemeyeceğinin bilincindedir. Bilime ve teknolojiye egemen olmanın ithal teknolojilerle elde edilemeyeceğinin bilincindedir. Uluslararası tekelci sermayenin sınırsız, kuralsız ve vahşi egemenliğine teslim olarak halkımıza hizmet etmenin olanaksızlığının bilincindedir. Bilimi ve teknolojiyi halkımızın hizmetine sunabileceğimiz ortamların yaratılması için, emekten yana, yani bağımsızlıktan, demokrasiden, kalkınmadan ve hakça paylaşımından yana olanlarla birlikte mücadele etmekten geçtiğinin bilincindedir.

İşte 2000’li yılların bu koşullarında TMMOB, büyük toplumsal olaylarda emekten yana güçlerin ön saflarında yer aldı, çalışanların birlikteliğini savundu, onların sözcülerinden birisi oldu.

komisyon çalışmalarına da katılıp görüş ve önerilerimiz açıklanmıştır. Bu süreçte TMMOB yasa tasarılarının, Türkiye’de faaliyet göstermek isteyen yabancı kuruluş ve kişilerle ilgili 34. ve 35. maddelerinin tümüyle kaldırılmasını veya bu maddelerde değişiklik yapılmasını engellemek için, gerek Meclis komisyonu üyeleri, gerekse siyasi partilerin Meclis Grup Başkanvekilleri nezdinde girişimlerde bulunulmuştur.

Daha önceki dönemlerde makina ve kimya mühendislerinin doğalgaz tesisatlarının projelendirilmesine imza yetkisi konusunda, ziraat mühendisleri, gıda mühendisleri ile kimya mühendisleri arasında sorumlu müdürlük alanında gündeme gelen ve çeşitli şekillerde çözümlenen sorunlar, bu dönem de peyzaj mimarlığı bölümlerinin 1973’te peyzaj mimarı unvanlarıyla ilk mezunlarını vermesine karşın bu tarihten sonra ziraat mühendisi unvanıyla mezun olup da peyzaj mimarlığı yetkilerini kullanmak isteyen ziraat mühendisleri ile peyzaj mimarları arasında yaşanmıştır. Bu kapsamda, değişik uzmanlık alanlarında mesleki yetki ve görev çatışmaları yaşanmış, bu sorunlar bilimsel normlar dikkate alınarak çözülmeye çalışılmıştır. Ancak, çevre mühendisleri ile makina mühendisleri arasında atıksu arıtma tesisleri ve altyapı projelerine ilişkin yetki karmaşası sorununda bir uzlaşma oluşturulamamıştır. Bunun yanında, inşaat mühendisleri ile çevre mühendisleri arasında, mimarlar ile şehir plancıları arasında zaman zaman gündeme gelen mesleki girişim konusu, köklü ve kalıcı bir çözüme kavuşturulmayı beklemektedir.

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü’nün 14 Ağustos 2000 tarihli yazısında, imar planlarının hazırlanması aşamasında jeolojik etüt raporlarının mutlaka hazırlanması, yer seçimi kararlarının bu kapsamdaki rapor ve harita bilgileri doğrultusunda alınması, yapım aşamasında statik projelerin hazırlanmasından önce, zemin etüdünün yapılması ve statik projenin zemin ve temel etütlerindeki veriler doğrultusunda hazırlanması gerektiği belirtilmiştir.

Odalar arasındaki tartışmaların yoğunlaşarak devam etmesi ve bazı birimlerde sorunların yargıya intikal ettirilmesi üzerine, konu tekrar TMMOB Yönetim Kurulu'nda tartışılmış ve bu çalışmanın, TMMOB Başkanı, TMMOB Komisyonu, İnşaat, Jeoloji, Jeofizik ve Maden Mühendisleri Odalarının ilgili yönetim kurulu üyesi ve uzmanlarının katılacağı bir toplantıda, ele alınmasına karar verilmiştir. İlk toplantıda bir zemin ve temel etüt raporunun hazırlanması sürecinde yapılacak işlerin neler olduğu, etüt kategorileri, kapsamı, içeriği, laboratuvar ve arazi deneylerinde göz önüne alınacak hususlar ve bu çalışmaların hangi mühendislik disiplinleri tarafından yapılabileceği konuları ele alınmıştır. 36. dönem boyunca, zemin ve temel etüt raporlarının hazırlanması konusunda yapılan çalışmalardan somut sonuçlar elde etmek mümkün olmamıştır. TMMOB, bu dönemde sorunların çözümü yönündeki iradesini öncelikle bilimsel tespitleri esas alan, meslek şovenizminden uzak ve kamusal çıkarı ön planda tutan bir anlayışın yaratılması yönünde ortaya koymaya çalışmıştır.

Dönem içinde yaşanan, bor madenlerinin ve Eti Bor'un özelleştirilmesine yönelik girişimler üzerine, TMMOB'ye bağlı Maden MO, Jeoloji

MO, Metalurji MO, Kimya MO; DİSK'e bağlı Dev Maden-Sen; TÜRK-İŞ'e bağlı Türkiye Maden-İş, Genel Maden-İş, Petrol-İş; KESK'e bağlı Maden-Sen sendikaları ve KİGEM'in katılımı ile oluşturulan platform, bor ve özelleştirme sürecine ilişkin gerekçeleri kamuoyunun ve ilgili kurum/kuruluşların bilgisine sunmak üzere çalışmalara başlamıştır.

10 Ocak 2001 tarihinde KİGEM'de bir araya gelen platform üyesi sendikaların başkanları, bir basın açıklaması ile birlikte, ortak mücadele için adım atmışlardır. Bu basın açıklamasında, bor madenlerinin stratejik öneminden, dünyadaki pazar payından, hükümetin içine düştüğü gaflet ve delaletten vb bahsedilmiş, sonuç olarak, IMF'nin istemleri ve özel sektörün baskılarıyla yapılmak istenen düzenlemelerin, ülkemiz madenlerinin yabancı tekelere teslimi anlamına geleceği vurgulanmış, bu yanlış politikalara karşı hukuki ve demokratik platformlarda kararlı bir biçimde mücadele edileceği belirtilmiştir.

13 Ocak 2001 günü, Bandırma Cumhuriyet Meydanı'nda, platform üyelerinin organizasyonunda yaklaşık 3.000 kişinin katılımı ile, yörede tarihinin en büyük mitingi gerçekleştirilmiştir. 6 Ocak 2001 tarihinde TMMOB, Devlet Bakanı

Şükrü Sina Gürel ile görüşerek "bor madenlerinin özelleştirilmesi" konusundaki duyarlılıklarımızı ve olayın takipçisi olduğumuzu iletmıştır. 25 Şubat 2001 tarihinde, Jeoloji ve Maden Mühendisleri Odası İl Temsilcilikleri ile Türkiye Maden-İş Sendikası Kırka Şubesi tarafından, Eskişehir'de, "Bor Madenleri ve Özelleştirme" paneli düzenlenmiştir. KİGEM, sendika ve odaların temsilcilerinin katıldığı bu panelde, TMMOB Başkanı panel yöneticisi olarak görev almıştır.

36. dönem boyunca gündemden düşmeyen bir konu da F-tipi cezaevleri konusudur. TMMOB, bir yandan süren ölüm oruçları, operasyon ve ölümlerin gündemine, bir yandan da "TMMOB'nin burada ne işi var" sorularına muhatap olmuştur. Bu çerçevede TMMOB, F-tipi cezaevleri sorununu hiçbir zaman salt teknik bir sorun olarak görmemiş, bu anlayışla da, önce tüm ilgililerin katkılarıyla toplumsal bir mutabakatın yaratılmasını, mimarlarla mühendislerin bu mutabakata uygun proje üretmelerini ve ürettikleri projeleri hayata geçirmelerinin gerekliliğini savunmuştur. TMMOB, konuyu hem demokrasi açısından, hem de mesleki sorumluluk açısından ele almıştır. Ölümlerin olmamasını istemiştir ve bu sonuca ulaşmak için çaba harcamıştır. Bu çabaların sonuçsuz kalmış olması, hem bizleri üzmüş, hem de yeni bir toplumsal yara daha açmıştır.

TMMOB Sanayi Kongresi 99'un sonunda, "Ulusal bilim, teknoloji ve sanayi politikalarının belirlenmesi ve gerçekleşmesi yalnızca mühendislerin varlık nedenlerinin perçinlenmesi için değil, halkımızın refah düzeyinin yükseltilmesi için de en önemli hedefdir. TMMOB bu hedefin gerçekleşmesi için kamuoyunun bilgilendirilmesini ve sanayileşme alanında siyasi iradenin oluşturulmasını etkinliklerinin ana eksenlerinden biri olarak görmektedir" denilmiş, bu noktadan hareketle, geçmişten gelen ve geleneksel olarak iki yılda bir düzenlenen, yeni yüzyılın bu ilk Sanayi Kongresi'nde konu başlığı "Küreselleşme ve Sanayileşme" olarak belirlenmiştir. TMMOB Sanayi Kongresi 2001, Birlik adına verilen görev ve yetki çerçevesinde Makina Mühendisleri Oda-

sı'nca ve Makina Mühendisleri Odası İstanbul Şube sekreteryasında gerçekleştirilmiştir.

TMMOB adına sekreteryasını Elektrik Mühendisleri Odası'nın yaptığı ve iki yılda bir düzenlenen "TMMOB Türkiye Enerji Sempozyumu" nun üçüncüsü, 5-6-7 Aralık 2001 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Sempozyum yürütme kurulunda Çevre, İnşaat, Jeoloji, Kimya, Maden ve Makina Mühendisleri Odalarının ve ilgili kamu kuruluşlarının temsilcileri ile üniversitelerden bilim adamları yer almıştır. Sempozyumda sunulan çeşitli tebliğlerde ağırlıklı olarak Dünya Bankası kredileri, IMF'ye verilen niyet mektupları, AB mevzuatı ve AB-Türkiye ilişkileri temelinde ilerleyen ve sektörde belirleyici durumda olan yeni liberal politikalar doğrultusundaki uygulamalar ele alınmış, enerji alanının vazgeçilmez başlıkları olan planlama ve verimlilik konuları ile enerji kaynaklarında dışa bağımlılığı artıran ulaşım politikaları konusunda bir oturum gerçekleştirilmiştir.

Bağımsız İletişim Ağı Projesi'nin uygulanmasına, Avrupa Komisyonu ile 18 ay süreli hibe sözleşmesinin, 31 Mayıs 2000'de TMMOB adına IPS İletişim Vakfı tarafından imzalanmasıyla başlanmıştır. Bağımsız İletişim Ağı, TMMOB'nin, toplumsal muhalefetin Türkiye gündemine kendi önerileri ve kendi sesi ile katılmasının önünde en büyük engellerden biri olan, var olan tekelci medya yapısına bir alternatif oluşturmak amacıyla, 1996-97 döneminde başlattığı arayışların bir ürünüdür.

TMMOB ve TTB gibi yaygın ve güçlü meslek birliklerini ve bağlı odalarını, büyük sermaye ve iktidar odaklarından bağımsız yerel medya kuruluşlarını, iletişim eğitimcilerini ve bağımsız gazetecileri "üretim temelinde dayanışma"yı gerçekleştirmek üzere bir araya getiren projenin, öngördüğü amaçlara büyük ölçüde eriştiği söylenebilir. 1. proje kapsamında, Türkiye'nin bütün bölgelerinden ve farklı medya sektörlerinden üç milyona yakın izleyici ve dinleyiciye seslenen 100'ü aşkın yayın kuruluşu BİA çevresinde toplanmıştır. BİA'nın amaç ve hedefleri, Ocak 2001'de İzmir'de toplanan Kuruluş Konferan-

sı'nda teyit edilerek ortak faaliyet başlatılmış, etkin bir yönetim merkezi oluşturulmuş ve gerekli olanak ve teçhizatla donatılmıştır.

TMMOB'nin arşiv, dokümantasyon ve araştırma çalışmaları yapacak olan bir birime gereksinimi nedeniyle konu, 36. dönemin başında ele alınmış ve dönem içerisinde bazı çalışmalar yapılmıştır. Oluşturulmaya çalışılan Arşiv ve Dokümantasyon Birimi, öncelikle TMMOB'nin çeşitli olanaksızlıklar nedeniyle dönem sonuna kadar bir araya getiremediği ve çok olumsuz koşullar altında bulunan belgelerini bir araya getirmeyi hedeflemiştir. Bu durumda TMMOB'nin yakın ve uzak tarihi, teknolojik olanaklar da kullanılarak istenildiğinde kolayca ulaşılabilecek ve yararlanılabilecek bir yapıya kavuşturulmaya çalışılmıştır. Bu birimde, TMMOB'ye ait tüm belgeler bir arşiv ve dokümantasyon sistemi içerisinde bir araya getirilmiş ve bu çalışma yapılırken, aynı zamanda TMMOB'nin bugüne kadar çeşitli alanlarda sürdürdüğü sektörel politikalara yönelik kapsamlı bir veritabanı oluşturulması amaçlanmıştır.

Çalışma dönemi başladığında şablonu oluşturulmuş olan, fakat güncellenmesi yapılmayan web sitemizde gönüllü katkılarla ilk güncelleme çalışmaları yapılmıştır. Kasım 2000 tarihine kadar mevcut şablonlar üzerinden yapılan güncelleme çalışmalarında, hem ihtiyaçlar hem de internet teknolojisindeki gelişmeler ışığında sayfanın yeniden yapılandırılması gündeme alınmıştır. TMMOB Hakkında, Yasalar, TMMOB Tüzüğü, Yönetmelikler, Yayınlar, Çalışma Grupları, Etkinlikler, Basın Duyuruları, Arşiv, Bağlantılar ana başlıkları altında yenilenen web sitesinde 50'ye yakın altbaşlıkta çeşitli bilgiler eklenmiştir. Sitede yapılan düzenlemelerle site içinde arama yapmak, son bültene ve basın açıklamalarına doğrudan ulaşmak mümkün olmaktadır. Sitede yapılan yeni düzenlemelerle günlük ziyaret sayısı ortalama 83'ten 150'ye kadar yükselmiştir.

TMMOB, TÜYAP 20. İstanbul Kitap Fuarı'na katılmıştır. TMMOB Standı'nda TMMOB ve Odalarımızın yayını olan 400'e yakın kitap sergilenmiş ve satışa sunulmuştur. TMMOB İstanbul İKK Sekreterliği ve TMMOB Yürütme Kurulu Üyesi

25., 33., 34., 35. Dönem TMMOB Başkanı Yavuz Önen,
36. Dönem TMMOB Genel Kurulu'nda kürsüde...

Serdar Kaynak tarafından organize edilen fuar çalışmaları kapsamında "TMMOB ve Odaları Yayın Kataloğu" basılarak fuarda standımıza gelen ziyaretçilere sunulmuştur. Katalogda, Odalarımız ve TMMOB'ye ait bilgiler ve fuarda satışa sunulan kitaplar yer almıştır.

TMMOB'nin kitlesel eylemleri, 36. dönem boyunca sürmüştür. Bir yandan Emek Platformu'nca ve demokratik kitle örgütleriyle birlikte düzenlenen etkinliklere katılım sağlanırken, bir yandan da bağımsız etkinlikler düzenlenmiştir. Bu kitlesel eylemlerde, mühendislerin ve mimarların ve genel olarak emekçi sınıfların sorunları ve çözüm önerileri dile getirilmiştir. Burada kısaca, 28 Kasım 2000 Güvenpark kitlesel basın açıklaması, 28 Temmuz 2001 Demokratik Türkiye, İnsanca Yaşam Mitingi, 1 Aralık 2000 ve 1 Aralık 2001 eylemleri, 14 Nisan 2001 Yoksulluğa ve Yolsuzluğa Hayır Mitingleri, 1 Mayıs 2001 ve 1 Mayıs 2002 etkinliklerini sayabiliriz.

TMMOB, 36. dönem içinde hükümetlerce gündeme getirilen birçok yasa ve yasa tasarısı hakkında görüş ve önerilerini sunmuş, mesleki alanlarımızı doğrudan ilgilendiren konularda basın açıklamaları, yetkililerle ilişkiler, raporlar hazırlanması vb girişimlerde bulunulmuştur. Dönem içinde gündeme gelen bu yasalar; Merkez Bankası Yasası, Şeker Yasası, Tütün Yasası, Doğalgaz Piyasası Yasası, Telekom Yasası, Sivil Havaçılık Yasası, Tahkim Yasası, Kamu İhale Yasası, Enerji Piyasası Yasası, İş Güvencesi Yasası ve Maden Yasa Tasarısı'dır. TMMOB, tüm bu yasalar ve yasa tasarıları hakkında rapor, görüş, öneri ve basın açıklamaları ile üyelerimizi ve kamuoyunu aydınlatmıştır.

Dünya Bankası ve IMF'nin Prag Zirvesi'ni izlemek, karşı forumlara katılmak, kapitalizm karşıtı örgüt, kuruluş ve halklarla dayanışma ortamları kurabilmek amacıyla, TMMOB Yönetim Kurulu'ndan (Ethem Torunoğlu ve İsmail Küçük) ve farklı odalardan meslektaşlarımızla Prag'da etkin ve aktif bir katılım gerçekleştirilmiştir.

37. DÖNEM

(2 Haziran 2002 – 27 Mayıs 2004)

ABD İRAK'TA...

Ortadoğu üzerindeki oyunlarına devam eden ABD, kitle imha silahlarını gerekçe göstererek 2003 yılında Irak'ı işgal etti, binlerce insan öldürüldü. On binlerce insan tehdit altında, işkence altında. Ama kitle imha silahı bulunmadı.

15 Şubat'ta pek çok yerde insanlık açısından umudu artıran eylemler oldu. Dünyada milyonlarca insan, binlerce kentte "paranın ve korkunun savaşına" karşı duruşunu ifade etti. 1 Mart ve 27 Eylül 2003 tarihlerinde emperyalist işgal için topraklarında yabancı asker barındırmayı reddeden halkımız, alanlarda Irak'ın işgaline karşı çıktı.

AKP TEK BAŞINA İKTİDARDA...

3 Kasım 2002 milletvekili genel seçimleri, Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (AKP) %34.28 oy oranı ve 363 milletvekili ile "tek başına iktidar" olmasıyla sonuçlanmıştır. 3 Kasım seçimlerine yasaklı olduğu için katılamayan AKP Genel Başkanı Recep Tayyip ERDOĞAN, 9 Mart 2003 Siirt milletvekili yenileme seçiminde, parlamentoya girmiştir.

Seçimler, Cumhuriyet tarihinin en büyük "siyasi tasfiyesi"ne sahne olmuş ve ilk kez bir seçimde 490 yeni milletvekiliyle, parlamentodaki sandalyelerin %89'u yenilenmiştir. 1999 seçimlerinde parlamentoda temsil edilen DSP, MHP, ANAP, DYP ve SP, yüzde 10'luk barajı aşamamışlardır.

ABD Irak'ta...

TMMOB YÖNETİM KURULU		
Başkan	Kaya GÜVENÇ	Makina Mühendisleri Odası
II. Başkan	Oğuz GÜNDOĞDU	Jeofizik Mühendisleri Odası
Sayman Üye	A. Betül UYAR	Peyzaj Mimarları Odası
Yürütme Kurulu	Hüseyin YEŞİL	Elektrik Mühendisleri Odası
	Ekrem POYRAZ	Fizik Mühendisleri Odası
	Alaaddin ARAS	Kimya Mühendisleri Odası
	Necmi ERGİN	Maden Mühendisleri Odası
	Mutlu ERDEM	Çevre Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu	Hakan AYDOĞDU	Gemi Mühendisleri Odası
	Arif ATTİLA	Gemi Mak. İşl. Müh. Odası
	Kadir DAĞHAN	Gıda Mühendisleri Odası
	Celal BEŞİKTEPE	Harita ve Kad. Müh. Odası
	Nilgün ÇARKACI	İç Mimarlar Odası
	Ali Ergin AÇAN	İnşaat Mühendisleri Odası
	Hakkı ATIL	Jeoloji Mühendisleri Odası
	Mahmut KİPER	Metalurji Mühendisleri Odası
	Sıtkı ERDURAN	Meteoroloji Mühendisleri Odası
	H. Ali ULUSOY	Mimarlar Odası
	Mehmet GÖÇEBE	Orman Mühendisleri Odası
	Ali Rıza TANRIVERDİ	Petrol Mühendisleri Odası
	M. Remzi SÖNMEZ	Şehir Plancıları Odası
	Gökmen KILIÇOĞLU	Tekstil Mühendisleri Odası
	Ali Nazmi OZAN	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU	
Ahmet Altay VAROL	Elektrik Mühendisleri Odası
Muhittin İPEK	Harita ve Kad. Müh. Odası
Ümit ÜLGEN	Makina Mühendisleri Odası
Murat GÖKDEMİR	İnşaat Mühendisleri Odası
Yılmaz OKTAY	Ziraat Mühendisleri Odası

TMMOB DENETLEME KURULU	
Cumhur DEMİRKAN	Elektrik Mühendisleri Odası
Hasan AKALIN	Makina Mühendisleri Odası
Oya AKKAN	Peyzaj Mimarları Odası
Yusuf Ziya KAYIR	Metalurji Mühendisleri Odası
Nadir AVŞAROĞLU	Maden Mühendisleri Odası

TMMOB GENEL SEKRETERİ	
M. Fikret ÖZBİLGİN	Maden Mühendisleri Odası

* 37. dönemde, E. Serdar Karaduman (Şehir Plancıları Odası), Hakan Genç (Makina Mühendisleri Odası), Genel Sekreter Yardımcısı olarak görev almışlardır.

TMMOB 37. Olağan Genel Kurulu, TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Kaya GÜVENÇ tarafından 31 Mayıs 2002 Cuma günü saat 10:15'te Ankara, DSİ Genel Müdürlüğü Toplantı Salonu'nda açılmış ve Divan Başkanlığına Ali Yiğit seçilmiştir. Divan Başkan Yardımcılıkları için Hayati KARATOKUŞ ve Erhan DEMİRDİZEN, yazmanlıklara Oğuz KUZGUNBAY, Saim GÜR, Mehmet GÜZEL ve Nuriye ÇAKIRCA oybirliği ile seçilmişlerdir.

Konuk konuşmaları konulu 4. gündem maddesinde sırasıyla DİSK Genel Başkanı Süleyman ÇELEBİ, KESK Genel Başkanı Sami EVREN, Memur-Sen Genel Başkanı Fatih UĞURLU, İnsan Hakları Vakfı Başkanı Yavuz ÖNEN, Tüketici Hakları Derneği Başkanı Turhan ÇAKAR, 78'liler Vakfı Girişimi adına Oktay GÜLAĞACI, CHP Merkez Yönetim Kurulu Üyesi Ali DİNÇER, Emegün Partisi Genel Başkanı Levent TÜZEL, Hak-Par Genel Başkanı İbrahim GÜÇLÜ, İşçi Partisi Başkan Yardımcısı Hasan YALÇIN, ÖDP Genel Başkan Yardımcısı Yıldırım KAYA, Türkiye Komünist Partisi MK Üyesi Mesut ODMAN, TDP Genel Başkanı Sema PİŞKİNSÜT konuşmuşlardır.

Ödül töreni ile ilgili gündem maddesinde, 36. dönem Yönetim Kurulu tarafından verilmesi kararlaştırılan kutlama veya teşekkür belgeleri ve gerekçeleri, 36. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı Kaya GÜVENÇ tarafından açıklanmış ve sırasıyla:

- Haldun ÖZEN'in teşekkür belgesini eşi Ülkü ÖZEN,
- Bağımsız Sosyal Bilimciler – İktisat Grubu'nun teşekkür belgesini Prof. Dr. Oğuz OYAN,
- Türk Tabipleri Birliği'nin teşekkür belgesini Dr. Metin BAKKALCI,
- Dokuz Eylül Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü'nün teşekkür belgesini Prof. Dr. Emin ALICI'ya iletmek üzere Kaya GÜVENÇ,
- Evrensel Gazetesi'nin teşekkür belgesini Ankara Temsilcisi Fevzi ARGÜN,

– TMMOB İl Koordinasyon Kurulları

teşekkür belgelerini almışlar ve birer teşekkür konuşması yapmışlardır. Gündem maddesine geçilmeden önce, kutlama mesajı gönderenlerin isimleri okunmuştur.

Daha sonra, Genel Kurul'ca kurulması önerilen komisyonların adları okunmuş ve TMMOB Ortak Kullanım Binası Komisyonu, Disiplin Yönetmeliği Komisyonu, İKK İşyeri Komiteleri ve İşyeri Temsilciliği Komisyonu, Tüzük Komisyonu, MM Hizmetleri Düzenlenmesi ile İlgili Yönetmelikler Komisyonu, Sonuç Bildirgesi Komisyonu, Bütçe Komisyonu kabul edilmiştir.

Genel Kurul'un 7. gündem maddesinde, Yönetim Kurulu, Denetleme Kurulu, Yüksek Onur Kurulu çalışma raporlarının okunmasına ve görüşülmesine geçilmiştir. Bu maddeye göre, Yönetim Kurulu çalışma raporunu Yönetim Kurulu Başkanı Kaya GÜVENÇ, mali raporu Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Mustafa Münir ATAGÜN, denetleme raporunu Denetleme Kurulu Üyesi Hasan AKALIN, Yüksek Onur Kurulu raporunu ise Yüksek Onur Kurulu Üyesi Sinan KALYONCU özetlemiştir.

Raporlar hakkındaki görüşmeler 5'er dakika ile sınırlandırılmış ve birçok meslektaşımızın çalışma raporu ve 36. dönem çalışmalarına ilişkin eleştirileri, Yönetim Kurulu üyelerince cevaplanmıştır. Bu konuşmaların ve Divan'ca gerçekleştirilen oylamanın ardından, 36. dönem çalışmaları oybirliği ile aklanmıştır.

Gündemin dilek ve öneriler bölümünde ise, 36. dönem Yönetim Kurulu'nun Deri ve Konfeksiyon Mühendislerinin Tekstil Mühendisleri Odası'na kaydolması önerisi oybirliği ile kabul edilmiştir. Daha sonra, çalışmalarını tamamlayan komisyonların raporları Genel Kurul'a sunulmuştur. Bütçe Komisyonu raporu okunmuş ve bu rapora göre TMMOB 2002-2004 bütçesinin 220 veya 400 milyar olması oylanmış, 220 milyar olması oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Gelecek Dönemin Çalışma Esasları Komisyonu raporu okunduktan sonra birçok meslektaşımız konuyla ilgili söz almış ve verilen önerge üzerine Gelecek Dönemin Çalışma Esasları Komisyonu raporu, olduğu gibi Yönetim Kurulu'na teslim edilip Mühendislik Kurultayı'na taşınması için Yönetim Kurulu'na havale önerisi oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Tüzük ve Yönetmelik Değişiklikleri Komisyonu'nun raporu, Genel Kurul'da uzun tartışmalara neden olmuş ve TMMOB'nin birçok yönetmeliğinin çeşitli maddeleri, günün şartlarına göre yeniden revize edilmiştir.

TMMOB, 37. dönemde de Emek Platformu çalışmalarına etkin katılım ve katkılarını sürdürmüş ve halkımızın farklı kesimlerinin temsilcilerinin bulunduğu bu platformda alınan kararlara uygun biçimde eylem ve etkinliklere katılmıştır. Seçimler sonrası göreve gelen Başbakan R. Tayyip ERDOĞAN, 24 Aralık 2003 tarihinde ziyaret edilerek Emek Platformu'nun ortak görüş ve düşünceleri bir rapor halinde sunulmuştur. Amerika'nın Irak'a yapmayı planladığı saldırıyı durdurmak amacıyla, 16 Ocak 2003 tarihinde yarım saatlik üretimden gelen gücü kullanma eylemi ve bütün illerde kitlesel basın açıklamaları yapılmış, Emek Platformu imzasıyla hazırlanan afişler tüm ülkeye dağıtılmıştır. Çalışma dönemi içinde Emek Platformu Teknik Komitesi düzenli olarak toplanmıştır. Komitenin gündeminde yer alan Kamu Yönetimi Reformu ile ilgili bir taslak rapor hazırlanarak Başkanlar Kurulu'na sunulmuş ve Başkanlar Kurulu da raporu gündemine alarak platform üyesi kuruluşlara göndermiş ve ileriki tarihlerde kesinleştirilmesini kararlaştırmıştır.

Bu çalışma döneminde kamu çalışanlarının özlük hakları konusunda gündemdeki en önemli konu olan "Nema Ödemeleri" ile ilgili olarak Emek Platformu'nun geliştirdiği tüm eylem ve etkinliklere destek verilmiştir. Konu ile ilgili olarak, Emek Platformu bileşenlerinin hukukçularının katılımı ile toplantı yapılmış, kamuoyunun bu gündem

üzerine yoğunlaştığı günlerde de TMMOB olarak bir basın açıklaması yapılarak kamuoyu ve örgüt birimleri talepler konusunda bilgilendirilmiştir. Çalışma Programı çerçevesinde oluşturulan sürekli komisyonlardan "Ekonomik Demokratik Haklar Komisyonu" tarafından, "KİT'lerin tasfiye edilmesi girişimleri" ve "Kamu Personel Rejimi" konularında dönem boyunca çeşitli çalışmalar sürdürülmüştür.

TMMOB Yönetim Kurulu'nun 13-14 Eylül 2002 tarihlerinde yapılan toplantısında, "14 Eylül 2002 günü yapılan TMMOB 37. Dönem 1. Danışma Kurulu'nun eğilimi de dikkate alınarak, seçim ortamında emekten yana politikaları yaşama geçirecek siyasi iradenin oluşması, iktidara taşınması ve TMMOB'nin kendi uzmanlık alanlarındaki politikalarıyla, bağımsızlık-demokrasi ve barıştan yana politika önerileriyle müdahale etme amacına yönelik olarak, bölgelerde toplantılar düzenlenmesine ve ekim ayının ikinci yarısında Ankara'da bir miting yapılmasına" karar verilmiştir. Bu karar doğrultusunda, 22 Eylül 2002 tarihinden başlayarak Bölge toplantıları yapılmıştır.

"Mühendisler ve Mimarlar Türkiye'nin Geleceğini Tartışıyor" adı altında düzenlenen bölge toplantılarında, bu toplantıların nedenleri; mühendislerin ve mimarların sorunları ve siyasi iktidar ilişkisi; uzmanlık alanlarımızla ilgili politikalar ve yaşanan sürece ilişkin TMMOB sunumu; 21 Ekim 2002 tarihinde merkezi düzeyde Ankara'da yapılması kararlaştırılan miting ile ilgili bilgilendirme; bölgedeki/ildeki mühendis-mimarların ve genel olarak bölgenin/ilin sorunları hakkında, ilgili toplantıyı düzenleyen birimin sunumu; sonra da katılan birimlerimizin ve üyelerimizin gündeme ilişkin görüş ve önerileri ele alınmıştır.

29 bölgede gerçekleştirilen bölge toplantılarının ardından, "Savaşa Karşı Sesimizi Yükseltmek İçin, Bağımsızlık, Demokrasi ve Barış İçin, Halkımızın İnsanca Yaşamaları İçin, Ülkemize, Mesleğimize, Geleceğimize Sahip Çıkıyoruz Mitingi" 21 Ekim 2002 tarihinde Ankara'da Abdi İpekçi

Parkı'nda gerçekleştirilmiştir. Yaklaşık 3.000 üyemizin katıldığı mitingde, Şanlıurfa'da planlı ve hain bir saldırıya uğrayarak yaşamını yitiren Elektrik Mühendisleri Odası üyesi Hasan Balıkçı ve demokrasi mücadelesinde yitirdiğimiz diğer değerlerimiz için saygı duruşunda bulunulmuştur. Mitingde Hak-İş Başkanı Salim Uslu, KESK Başkanı Sami Evren, Türk Dış Hekimleri Birliği Başkanı Onur Şengün ve TMMOB Başkanı Kaya Güvenç birer konuşma yapmışlardır.

TMMOB, ABD'nin 11 Eylül saldırısından sonra dünyayı kendi hegemonyası altında yeniden şekillendirme girişimleri kapsamında Irak'a yönelik başlattığı saldırı planlarına başından itibaren gerekli tepkiyi göstermiş ve bu amaçla birçok etkinliğin örgütleyicisi ya da katılımcısı olmuştur. Savaşa karşı sesimizi yükseltmek ve ülke genelinde duyarlılığı artırmak amacıyla, Ankara'da ilk savaş karşıtı miting 20 Ekim 2002 tarihinde

TMMOB tarafından gerçekleştirilmiş ve yine İstanbul ve Ankara'da oluşturulan savaş karşıtı platformların, Irak'ta olası bir saldırıya karşı 1 Aralık 2002'de İstanbul'da ve 22 Aralık 2002'de Ankara'da gerçekleştirdikleri "Irak'ta Savaşa Hayır" mitinglerine kitlesel katılım sağlanmıştır.

Ayrıca, İKK'ların illerinde oluşturulan savaş karşıtı platformların aldığı kararlar çerçevesinde düzenlenen miting ve etkinliklere katılım sağlanmış ve İstanbul'da düzenlenen Uluslararası Barış Konferansı'na destek verilmiştir. Savaş tezkeresinin Meclis'te görüşüleceği günlerde, TMMOB, DİSK, KESK ve TTB'nin çağrısıyla Ankara'lı barışseverlerin de katıldığı Meclis ziyaretleri yapılmıştır. Tezkereye hayır oyu vermeleri için milletvekillerine yoğun olarak mektuplar fakslanmış, cep telefonlarına mesajlar atılmıştır.

1 Mart 2003 tarihinde Ankara'da, TMMOB, DİSK, KESK ve TTB'nin düzenlediği, Emek Platfor-

Teoman Öztürk,
ölümünün 11.
yıldönümünde de
anıldı...

mu ve savaş karşıtı platformların da desteklediği merkezi bir miting yapılmıştır. Ülkenin dört bir yanından gelen yüz bin kişinin katılımıyla gerçekleştirilen mitingün ve üst seviyeye çıkan halk tepkisinin sonucunda, Meclis'te görüşülen savaş tezkeresi reddedilmiştir. TMMOB, DİSK, KESK ve TTB olarak, 14 Mart 2003 tarihinde Silopi-İskenderun arasında "İpekyolu Barış Yoludur" yürüyüşü, 15 Mart'ta ise İskenderun'da Bölge mitingi yapılmıştır.

KESK, DİSK, TTB ve TMMOB'nin 27 Mart 2003 tarihinde savaşa ve bütçeye karşı gerçekleştirdiği etkinlik kapsamında, Kızılay'da 4.000'e yakın kişinin katılımıyla yapılan kitlesel basın açıklamasına TMMOB pankartı altında kitlesel katılım sağlanmıştır. TMMOB Başkanı Kaya GÜVENÇ,

DİSK, KESK ve TTB birer konuşma yapmışlardır. 2 Nisan 2003 tarihinde, ABD Dışişleri Bakanı POWELL'ın Ankara'ya gelmesi nedeniyle Kızılay-Güvenpark'ta Ankara Savaş Karşıtı Platformu'nun düzenlediği protesto gösterisine destek verilmiştir.

6 Nisan 2003 tarihinde Irak'ta Savaşa Hayır Koordinasyonu'nun ABD'nin Irak'ta başlattığı işgale karşı İstanbul'da düzenlediği miting ve emperyalist saldırıya, işgale ve sömürüye karşı Ankara Sıhhiye Meydanı'nda ve diğer illerde gerçekleştirilen 1 Mayıs Mitinglerine TMMOB pankartı altında kitlesel katılım gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, Ankara'daki mitingde TMMOB Başkanı Kaya GÜVENÇ bir konuşma yapmıştır.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu gereğince hükümet ve kamu çalışanları sendikaları arasındaki toplu görüşmeler, 15 Ağustos 2003 günü başlamıştır. Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK), yasa gereği görüşmelere taraf olarak katılmış, TMMOB, kamu çalışanlarının toplu sözleşmeli, grevli sendika talebini baştan beri destekleyen bir kurum olarak, 2003 toplu görüşme sürecinde de kamu çalışanlarının mücadelesine destek vermiştir. Görüşmeler süresince KESK tarafından yapılan "İnsanca Yaşam İçin Demokratik Bir Türkiye" yürüyüşüne, gerek İKK'larca gerek de TMMOB olarak destek verilmiş, bu süreçte DİSK ve TTB ile birlikte, KESK'in taleplerini ve mücadelesini desteklemek amacıyla çeşitli açıklamalar ve etkinlikler yapılmıştır.

TMMOB 37. dönem Yönetim Kurulu, dönem içinde mesleğimizi ve ülkemizi ilgilendiren birçok anayasa, kanun ve yönetmelik değişiklikleri konusunda çeşitli çalışmalar yürütmüştür. Bu çalışmalar, Orman Arazileri ile İlgili Anayasa Değişikliği, Yapı Denetimi Hakkındaki Kanun, Maden Kanunu, Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun, Kamu İhale Yasası, İmar Affı, Köprü ve Otoyolların Özelleştirilmesi ve İş Kanunu'yla ilgili çalışmalardır. Konuyu mesleki ve hukuki açıdan ele alan TMMOB, bu konularda gerçekleştirdiği çalışmalar ve oluşturulan görüşlerle ilgili olarak kamuoyunu bilgilendirmiş, çalışmalarda taraf olmuş ve özellikle meslek dallarımızı ilgilendiren konularda yargı sürecini başlatmıştır.

Petrol-İş Sendikası'nın, başta PETKİM ve TÜPRAŞ olmak üzere, hükümetin özelleştirme hareketine karşı başlattığı ve TMMOB tarafından da desteklenen "Özelleştirme Harekâtını Durduracağız" Kampanyası çerçevesinde düzenlenen İzmir-İzmir, Kırıkkale, Bursa ve Kocaeli mitinglerine TMMOB ve İl Koordinasyon Kurulları'nca destek verilmiştir. Hazine Müsteşarlığı'nda PETKİM'in satış ihalesinin yapıldığı 6 Haziran 2003 tarihinde, İzmir Aliağa'dan gelen 1.000'i aşkın Petrol-İş

üyesi işçinin Hazine Müsteşarlığı önünde yaptıkları eyleme katılım sağlanmıştır.

Ayrıca, KESK'in 14 Haziran 2003 tarihinde Gaziantep, Bursa ve Samsun'da, 21 Haziran 2003 tarihinde Tunceli, Aydın ve Kayseri'de, özelleştirmelerin durdurulması, Kamu Personel Rejimi ve Yerel Yönetimler Yasa Tasarılarının geri çekilmesi amacıyla düzenlediği bölge mitinglerine, TMMOB'ye bağlı birimlerce destek verilmiştir.

Dönem içinde TMMOB, Odalarının ve üyelerinin birlikte çalışma, üretme, kararlaştırma ve uygulama ilkesiyle bütün çalışmalarını örgütüne yaymaya çalışmıştır. Bu amaçla, yapılan her çalışmada Odalarımızla ve İl Koordinasyon Kurullarımızla birlikte hareket edilmeye çalışılmıştır. TMMOB'yi doğrudan ilgilendiren yasal düzenlemelerde Odalarımızın görüşleri alınmış, konuyla ilgili süreçlerde bu görüşler doğrultusunda çalışılmıştır.

21 Mart 2003 tarihinde Oda Başkanları toplantısı yapılmış, toplantıda özetle, savaş karşıtı

etkinlikler, mühendislik ve mimarlık kurultayı ile yaşanan süreç hakkında görüşmeler yapılmıştır. 8 Mayıs 2003 tarihinde Oda Başkanları toplantısı tekrar yapılarak Yapı Denetimi ve Yasal Düzenlemeler görüşülmüştür.

TMMOB II. Mühendislik ve Mimarlık Kurultayı, 5-6 Nisan 2003 tarihlerinde, 645 delege ve 71 konuk üyenin katılımı ile toplanmıştır. Kurultayın açılış konuşmasını yapan TMMOB Başkanı Kaya GÜVENÇ, alınacak kararların önemine değinerek, TMMOB gündemi ve yapılması gereken çalışmalar konusunda görüşlerini açıklamıştır. Yürütme Kurulu'nun çalışma yöntemi konusundaki önerilerinin divan tarafından delegelere sunulması bu konudaki görüşlerin açıklanmasının ardından, Yürütme Kurulu tarafından belirlenen önerilerle kurultayın çalışmalarının ve kararlarının bu yöntemler çerçevesinde oluşturulması benimsenmiştir.

Kurultay sonunda kamuoyuna duyurulmak üzere açıklanan sonuç bildirgesi için bir komisyon oluşturulmuş ve gündemin karar taslaklarının görüşülüp karara bağlanması maddesine geçilmiştir. Bu gündem maddesinde, Mesleki Yeterlilik - Mesleki Yetkinlik ve Mesleki Denetim-Mesleki Eğitim başlıkları altında, Yerel Kurultaylar tarafından sunulan karar taslakları tartışılmış ve delegelerin oyları ile TMMOB'nin bundan sonraki dönemde bu alandaki çalışmalarını yönlendirecek kararlar alınmıştır.

Dönem içinde TMMOB'nin gerçekleştirdiği ve sekreteryaşının ilgili Odalarca yürütüldüğü birçok etkinlik gerçekleştirilmiştir. Bu etkinliklerden, geleneksel hale gelen ve iki yılda bir TMMOB adına Makina Mühendisleri Odası tarafından düzenlenen TMMOB Sanayi Kongresi 2003'ün başlığı "Küreselleşme ve AB Süreçlerinin Ülke Sanayii ve Mühendislerine Etkileri" olarak belirlenmiş; TMMOB adına Elektrik Mühendisleri Odası tarafından "Küreselleşmenin Enerji Politikaları, Ulusal-Kamusal Enerji Politikaları" başlığıyla düzenlenen TMMOB IV. Enerji Sempozyumu

10-12 Aralık 2003 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilmiş; TMMOB adına İnşaat Mühendisleri Odası tarafından düzenlenen Konut Kurultayı 22-24 Aralık 2003 tarihlerinde yapılmış ve yine TMMOB adına İnşaat Mühendisleri Odası tarafından düzenlenen TMMOB Ulaştırma Politikaları Kongresi 16-17 Ekim 2003 tarihlerinde Ankara'da Karayolları Genel Müdürlüğü Toplantı Salonu'nda gerçekleştirilmiştir.

Türkiye-AB KİK 15. toplantısına TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Kaya GÜVENÇ ve Genel Sekreter Yardımcısı E. Serdar KARADUMAN katılmış, toplantıda Türkiye tarafı olarak raportörlüğü üstlenilen "Bölgesel Eşitsizlikler Raporu"nun sunuşu Kaya GÜVENÇ ve Avrupa Tarafı Raportörü Giocomina CASSINE tarafından yapılmıştır.

Samsun İli Tekkeköy İlçesi'nde, Mobil Santral ile ilgili yaklaşık 20.000 kişinin katılımıyla yapılan ve Samsun İKK'nun da organizasyonunda görev aldığı mitinge TMMOB II. Başkanı Oğuz GÜNDOĞDU ile Elektrik Mühendisleri Odası Başkanı ve Yönetim Kurulu üyeleri katılmıştır. Ayrıca, Samsun'da kurulma aşamasındaki Mobil Santrallerin İhale ve Yer Seçimi Süreçleri ile Çevre ve İnsan Sağlığına Muhtemel Etkilerinin Araştırılması Amacıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonu toplantısına, TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Kaya GÜVENÇ ve ilgili Odalarımızın yöneticileri katılmış, TMMOB Heyeti, komisyon üyelerine hazırlanan dosyayı sunarak konuya ilişkin görüşlerini açıklamıştır.

1 Mayıs 2003 günü saat 03.^{27/}de meydana gelen Bingöl depremi üzerine, TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Kaya GÜVENÇ, İnşaat, Jeofizik, Jeoloji, Çevre, Maden, Şehir Plancıları ve Mimarlar Odalarımızın Başkan ve Yönetim Kurulu üyelerinin katılımıyla bölgede incelemelerini sürdüren TMMOB heyetinin ilk inceleme sonuçlarının da aktarıldığı bir basın toplantısı yapılarak Bingöl depremi değerlendirilmiştir. TMMOB Başkanı, basın toplantısında deprem değerlendirmesinin ve TMMOB önerilerinin ardından, imar aflarına

da karşı çıkarak, sosyal devletten ve toplum yararı ilkesinden vazgeçilmesinin sonuçlarının her alanda olduğu gibi Bingöl depreminde de karşımıza çıktığını söylemiştir. TMMOB Başkanı'nın açıklamalarından sonra, İnşaat Mühendisleri Odası, Jeofizik Mühendisleri Odası, Jeoloji Mühendisleri Odası ve Şehir Plancıları Odalarımızın Başkanları Bingöl depremi üzerine özet görüşlerini açıklamışlar ve toplantı sonrasında, TMMOB ve Odalarımızın açıklamaları basına dağıtılmıştır.

Danıştay 8. Dairesi, "Odaların kamu tüzel kişiliği bulunduğu ve taşınmazların kendi adlarına tescili yapılabileceğinden, dava konusu işleminde hukuka uyarlık bulunmamaktadır" şeklinde karar vererek, dava konusu işlemi iptal etmiştir. Ancak, Danıştay 8. Dairesi dava konusunu incelemeyeceğinden, dava konusu ile ilgisi bulunmayan bir karar vermiştir. Anılan karar, dönem içinde temyiz edilmiştir.

37. dönemin başından bugüne kadar TMMOB Bülteni'nin yayını sürdürülmüştür. İçinde bulunduğumuz dönemde TMMOB Bülteni'nin 29., 30. ve 31. sayıları 5.000 adet olarak çıkartılmıştır. Bağımsız Sosyal Bilimciler-İktisat Grubu

tarafından 3 Kasım 2002 seçimlerinde oluşan siyasal iktidarın perspektifini ortaya koyan üç önemli belge incelenerek ve ABD'nin Irak'a saldırı hazırlığı döneminde ortaya konulan 58. Hükümetin Acil Eylem Planı, Hükümet Programı ve 59. Hükümet tarafından hazırlanan 2003 yılı bütçesine ilişkin yaptığı çalışmalar, iki bölüm halinde hazırlanmış ve TMMOB yayını olarak bastırılmıştır.

2001 yılında gerçekleştirilen Mühendislik ve Mimarlık Haftası etkinlikleri çerçevesinde düzenlenen "Birlik Haberlerinin TMMOB Örgütülüğüne Etkileri Paneli"nde yapılan konuşmaların, "Geçmişten Geleceğe TMMOB Karikatür Sergisi"nde yapılan karikatürlerin ve 1-65 sayılar arasında Birlik Haberleri'ne emeği geçen yayın kadrolarının listesinin yer aldığı kitap, ölümünün 9. yılında Teoman ÖZTÜRK anısına bastırılmıştır.

Dönem içinde, TMMOB Web sayfası düzenli olarak güncellenmiş, e-posta ve SMS iletişim gruplarına uygun görülen mesajlar iletilmiştir. Bu dönem içerisinde, TMMOB Web sayfalarının yeniden yapılandırılması için çalışmalar yapılmış, Web sayfaları veritabanı yapısına uyarlanmıştır. Ayrıca, dönem içerisinde www.gatsnedir.org

KARAR NO 243:

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'ne mekan alınması konusunda yer bulmak, ihaleye katılmak ve satın almak için Yürütme Kurulu'na yetki verilmesine, tapu işlemlerinin imza sirkülerinde yer alan kişilerden ikisinin müşterek imzasıyla yapılmasına oybirliğiyle,

271

adresinde, TMMOB adına bir bilgi ve iletişim sitesi kurulmuş, bu sayfaların geniş duyurusu yapılarak bu alanda bilgi akışının sağlanması hedeflenmiştir.

TMMOB 50. Yıl Etkinlikleri ile ilgili olarak 21 Aralık 2002 tarihinde yapılan Danışma Kurulu sonrası bir taslak program hazırlanmıştır. 50. Yıl Çalışmalarına temel olacak en önemli çalışma olarak, TMMOB arşivinin düzenlenmesi ve bilgisayar ortamına aktarılması kararı olarak alınmıştır. Bu konuyla ilgili olarak şu, ana kadar

yaklaşık 23.000 sayfa doküman (Yönetim Kurulu Kararları, Yönetim Kurulu tutanakları, Genel Kurul Kararları, Genel Kurul Tutanakları, Yayınlar, Çalışma Raporları, diğer belgeler) bilgisayar ortamına aktarılmıştır; bu bilgilerin düzenlenmesi çalışmaları devam etmektedir. Bir takvim dahilinde, arşivin üyelerimize ve kamuoyuna açılması planlanmaktadır.

TMMOB 50. Yıl Andacı ile ilgili çalışmalar tamamlanmış ve çalışmanın sonucu Andaç, elinize yayın olarak ulaştırılmış bulunmaktadır.

TMMOB yine alanlarda...

1 Mart 2003 Mitingi, ne ilk ne son...

TMMOB'nin kuruluşunun 35. yılında TMMOB Başkanları
Teoman Alptürk, Bülent Tanık, Naim Şukal, Rüştü Özal, Teoman Öztürk

TMMOB'nin kuruluşunun 35. yılında TMMOB Genel Sekreterleri
Muammer Çetinelik, Hasan Asmaz, Rüştü Özal, Kazım Turgay, Şükrü Er
İsmail Kulaksızoğlu, Bülent Tanık, Yavuz Önen, Faruk Aktuzlu, Kaya Güvenç

TMMOB
ODA BİLGİLERİ

ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI

KURULUŞ TARİHİ:1992

TOPLAM ÜYE SAYISI: 3092

ŞUBE SAYISI: 3 (Ankara, İstanbul, İzmir)

TEMSİLCİLİK SAYISI: 1 adet bölge temsilciliği, 12 adet il temsilciliği, 1 adet ilçe temsilciliği

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI

KURULUŞ TARİHİ:18 Ekim 1954

TOPLAM ÜYE SAYISI: 25875

ŞUBE SAYISI: 13 (Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Denizli, Diyarbakır, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Mersin, Samsun, Trabzon)

TEMSİLCİLİK SAYISI: 62 adet il temsilciliği, 48 adet ilçe temsilciliği

FİZİK MÜHENDİSLERİ ODASI

KURULUŞ TARİHİ:1970

TOPLAM ÜYE SAYISI: 1497

ŞUBE SAYISI: 1 (İstanbul)

TEMSİLCİLİK SAYISI: -

GEMİ MÜHENDİSLERİ ODASI

KURULUŞ TARİHİ:18 Ekim 1954

TOPLAM ÜYE SAYISI: 1784

ŞUBE SAYISI: 1 (İzmir)

TEMSİLCİLİK SAYISI: 2 bölge temsilciliği, 2 ilçe temsilciliği, 11 irtibat bürosu

GEMİ MAKİNA İŞLETME MÜHENDİSLERİ ODASI

KURULUŞ TARİHİ:1960

TOPLAM ÜYE SAYISI: 1126

GIDA MÜHENDİSLERİ ODASI

KURULUŞ TARİHİ:1996

BAĞLI MESLEK DİSİPLİNLERİ: Gıda Mühendisliği

TOPLAM ÜYE SAYISI: 4985

ŞUBE SAYISI: 2 (İstanbul, İzmir)

TEMSİLCİLİK SAYISI: 15 il temsilciliği

HARİTA VE KADASTRO MÜHENDİSLERİ ODASI

KURULUŞ TARİHİ: 18 Ekim 1954

TOPLAM ÜYE SAYISI: 7509

ŞUBE SAYISI: 10 (Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Diyarbakır, İstanbul, İzmir, Konya, Samsun, Trabzon)

TEMSİLCİLİK SAYISI: 66 il temsilciliği, 69 ilçe temsilciliği

İÇ MİMARLAR ODASI

KURULUŞ TARİHİ: 1976
TOPLAM ÜYE SAYISI: 916
ŞUBE SAYISI: 2 (İzmir, İstanbul)
TEMSİLCİLİK SAYISI: 2 il temsilciliği

İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

KURULUŞ TARİHİ: 18 Ekim 1954
TOPLAM ÜYE SAYISI: 56451
ŞUBE SAYISI: 26 (Adana, Ankara, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bursa, Çanakkale, Denizli, Diyarbakır, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, Hatay, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Konya, Manisa, Mersin, Muğla, Sakarya, Samsun, Tekirdağ, Trabzon, Uşak, Van)
TEMSİLCİLİK SAYISI: 49 il temsilciliği, 77 ilçe temsilciliği, 18 mesleki denetim görevlisi

JEOFİZİK MÜHENDİSLERİ ODASI

KURULUŞ TARİHİ: 1986
TOPLAM ÜYE SAYISI: 2770
ŞUBE SAYISI: 2 (İstanbul, Kocaeli)
TEMSİLCİLİK SAYISI: 3 bölge temsilciliği, 38 il temsilciliği

JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

KURULUŞ TARİHİ: 1974
TOPLAM ÜYE SAYISI: 8791
ŞUBE SAYISI: 14 (Adana, Bursa, İzmir, Adana, Antalya, Denizli, Diyarbakır, Eskişehir, İstanbul, İzmir, Konya, Samsun, Sivas, Trabzon)
TEMSİLCİLİK SAYISI: 1 bölge temsilciliği, 57 il temsilciliği, 1 ilçe temsilciliği

KİMYA MÜHENDİSLERİ ODASI

KURULUŞ TARİHİ: 18 Ekim 1954
TOPLAM ÜYE SAYISI: 11032
ŞUBE SAYISI: 6 (Ankara, Bursa, Ege, Güney, İstanbul, Kocaeli)
TEMSİLCİLİK SAYISI: 3 bölge temsilciliği, 11 il temsilciliği

278 MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI

KURULUŞ TARİHİ: 18 Ekim 1954
TOPLAM ÜYE SAYISI: 7375
ŞUBE SAYISI: 4 (Adana, İstanbul, İzmir, Zonguldak)
TEMSİLCİLİK SAYISI: 18 il temsilciliği

MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI

KURULUŞ TARİHİ: 18 Ekim 1954

TOPLAM ÜYE SAYISI: 53767

ŞUBE SAYISI: 18 (Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Denizli, Diyarbakır, Edirne, Eskişehir, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kocaeli, Konya, Mersin, Samsun, Trabzon, Zonguldak)

TEMSİLCİLİK SAYISI: 50 il temsilciliği, 31 ilçe temsilciliği, 24 mesleki denetim birimi

METALURJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

KURULUŞ TARİHİ: 1970

TOPLAM ÜYE SAYISI: 3034

ŞUBE SAYISI: 1 (İstanbul)

TEMSİLCİLİK SAYISI: 1 il temsilciliği

METEOROLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

KURULUŞ TARİHİ: 1970

TOPLAM ÜYE SAYISI: 475

ŞUBE SAYISI: -

TEMSİLCİLİK SAYISI: 1 bölge temsilciliği, 20 il temsilciliği

MİMARLAR ODASI

KURULUŞ TARİHİ: 18 Ekim 1954

TOPLAM ÜYE SAYISI: 29655

ŞUBE SAYISI: 21 (Adana, Ankara, Antalya, Balıkesir, Bursa, Çanakkale, Denizli, Diyarbakır, Eskişehir, Gaziantep, Giresun, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kocaeli, Konya, Mersin, Ordu, Samsun, Trabzon, Van)

TEMSİLCİLİK SAYISI: 38 il temsilciliği, 41 ilçe temsilciliği, 63 oda temsilcisi

ORMAN MÜHENDİSLERİ ODASI

KURULUŞ TARİHİ: 18 Ekim 1954

TOPLAM ÜYE SAYISI: 7221

ŞUBE SAYISI: 9 (Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Elazığ, İstanbul, İzmir, Karabük, Trabzon)

TEMSİLCİLİK SAYISI: 58 il temsilciliği, 22 ilçe temsilciliği

PETROL MÜHENDİSLERİ ODASI

KURULUŞ TARİHİ: 1970

TOPLAM ÜYE SAYISI: 535

ŞUBE SAYISI: 1 (Batman)

TEMSİLCİLİK SAYISI: 3 il temsilciliği, 1 bölge temsilciliği

PEYZAJ MİMARLARI ODASI

KURULUŞ TARİHİ: 13 Mayıs 1994

TOPLAM ÜYE SAYISI: 1914

BÖLGE ŞUBE SAYISI: 4 (Adana, Antalya, İstanbul, İzmir)

TEMSİLCİLİK SAYISI: 2 bölge temsilciliği, 2 il temsilciliği

ŞEHİR PLANCILARI ODASI

KURULUŞ TARİHİ: 1968

TOPLAM ÜYE SAYISI: 2922

ŞUBE SAYISI: 8 (Ankara, Antalya, Bursa, İstanbul, İzmir, Konya, Samsun, Çukurova)

TEMSİLCİLİK SAYISI: 26 il temsilciliği, 1 ilçe temsilciliği, 29 mesleki denetim görevlisi

TEKSTİL MÜHENDİSLERİ ODASI

KURULUŞ TARİHİ: 1992

TOPLAM ÜYE SAYISI: 1329

ŞUBE SAYISI: 4 (Bursa, Denizli, İstanbul, İzmir)

TEMSİLCİLİK SAYISI: -

ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

KURULUŞ TARİHİ: 18 Ekim 1954

TOPLAM ÜYE SAYISI: 12954

ŞUBE SAYISI: 22 (Adana, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bursa, Denizli, Diyarbakır, Erzurum, Gaziantep, Hatay, İstanbul, İzmir, Kayseri, Konya, Manisa, Mersin, Rize, Samsun, Şanlıurfa, Tekirdağ, Trabzon, Van)

TEMSİLCİLİK SAYISI: 58 il temsilciliği

**SİMGELER ve
KISALTMALAR
DİZİNİ**

Kısaltma	Özgün Açılım	Türkçe Anlamı
AB	-	Avrupa Birliği
AKD	-	Ankara Kadınlar Derneği
AP	-	Adalet Partisi
AŞ	-	Anonim Şirket
AÜ	-	Ankara Üniversitesi
Bak.	-	Bakan(lık)
BK	-	Birleşik Krallık
Bl.	-	Bölüm(ü)
BM	-	Birleşmiş Milletler
Bşk.	-	Başkan(lık)
CENTO	Central East Nations Treaty Organisation	Ortadoğu Ulusları Antlaşması Örgütü
CHP	-	Cumhuriyet Halk Partisi
CKMP	-	Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi
ÇHD	-	Çağdaş Hukukçular Derneği
DGDF	-	Devrimci Gençlik Dernekleri Federasyonu
DOI	Department of the Interior	(ABD) İçişleri İdaresi
DP	-	Demokrat Parti
DPD	-	Devlet Personel Dairesi
DPK	-	Devlet Personel Kanunu
DPT	-	Devlet Planlama Teşkilatı
DSİ	-	Devlet Su İşleri
DTC	-	Dil, Tarih ve Coğrafya
EFTA	European Free Trade Agreement	Avrupa Serbest Ticaret Mutabakatı
ERDEMİR	-	Ereğli Demir-Çelik İşletmeleri
ERP	European Recovery Programme (Marshall Plan)	Avrupa Nehahet Programı (Marşal Planı)
Fak.	-	Fakülte(s)i
FEANI	Fédération Européene d'Association Nationales d'Ingénieurs	Avrupa Ulusal Mühendis Dernekleri Federasyonu
GMİS	-	Genel Maden İşçileri Sendikası
Gn.	-	Genel
GSMH	-	Gayri Safi Milli Hasıla
HC	-	Halk Cumhuriyeti
HES	-	Hidroelektrik Enerji Santrali
HP	-	Hürriyet Partisi
ICBM	Inter Continental Ballistic Missile	Kıtalararası Balistik Füze
IEA	International Energy Agency	Uluslararası Enerji Ajansı
ILO	International Labour Organisation	Uluslararası Çalışma Örgütü
İDT	-	İktisadi Devlet Teşekkülü
İGD	-	İlerici Gençler Derneği
İKD	-	İlerici Kadınlar Derneği
İM-DER	-	İlerici Memurlar Derneği
İşl.	-	İşletme

İTÜ	-	İstanbul Teknik Üniversitesi
İÜ	-	İstanbul Üniversitesi
KARDEMİR	-	Karabük Demir-Çelik İşletmeleri
KESK	-	Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu
KİT	-	Kamu İktisadi Teşekkülü
KÖY-KOOP		Köy Kalkınma Kooperatifleri Birliği
KP	-	Komünist Partisi
LİSE-DER	-	Liseli Öğrenciler Derneği
Ltd.	-	Limitet
MADEN-SEN	-	Maden İşkolu Kamu Çalışanları Sendikası
MBH	-	Milli Birlik Hareketi
MBK	-	Milli Birlik Komitesi
MC	Marchée Commune, Mercata Communa	Ortak Pazar
MC	-	Milliyetçi Cephe
Md.	-	Müdür(lük)
ME	-	Milli Eğitim
MK	-	Merkez Komitesi
MKE	-	Makine Kimya Endüstrisi
MO	-	Mühendisler(i) Odası
MP	-	Millet Partisi
Müh.	-	Mühendis(ler)(i)
Mt	-	Milyon ton
MTA	-	Maden Tetkik ve Arama
MW	-	Megawat
NATO	North Atlantic Treaty Organisation	Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü
NCB	National Coal Board	(BK) Ulusal Kömür Kurumu
NUM	National Union of Mineworkers	(BK) Milli Maden İşçileri Sendikası
ODTÜ	-	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
PİM	-	Pahalılık ve İşsizlikle Mücadele Derneği
RAG	Ruhrkohle AG	Ruhr Kömür AŞ
SEKA	-	Selüloz ve Kâğıt Sanayi Müessesesi
SGB	-	Sosyalist Gençlik Birliği
SSCB	-	Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği
SSK	-	Sosyal Sigortalar Kurumu
Şb.	-	Şube(s)
TASS	Telegrafnaya Agenstva Savyetskava Sayuza	Sovyetler Birliği Telgraf Ajansı
TBMM	-	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TCK	-	Türk Ceza Kanunu
TCK	-	TC Karayolları Genel Müdürlüğü
TES	-	Termoelektrik Enerji Santrali
TİB	-	Tüm İktisatçılar Birliği

TİP	-	Türkiye İşçi Partisi
TİS	-	Toplu İş Sözleşmesi
TJK	-	Türkiye Jeoloji Kurumu
TMGT	-	Türkiye Milli Gençlik Teşkilatı
TMMOB	-	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
TÖB-DER	-	Tüm Öğretmenler Birliği
TSE	-	Türk Standartları Enstitüsü
TSK	-	Türk Silahlı Kuvvetleri
TTK	-	Türkiye Taşkömürü Kurumu
TTE	-	Teknik Terimler Enstitüsü
TTV	-	Toplumsal Tarih Vakfı
TÜMAS	-	Tüm Asistanlar Birliği
TÜM-DER	-	Tüm Memurlar Derneği
TÜMÖD	-	Tüm Öğretim Elemanları Derneği
TÜRK-İŞ	-	Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu
TÜS-DER	-	Tüm Sağlıkçılar Derneği
TÜTED	-	Tüm Teknik Elemanlar Derneği
UMWA	Union of Mine Workers of America	Amerika (ABD) Maden İşçileri Sendikası
UN	United Nations	Birleşmiş Milletler
UNESCO	UN - Educational, Scientific and Cultural Organisation	BM - Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü
US	United States	(Amerika) Birleşik Devletler(i)
VC	-	Vatan Cephesi
VDI	Verein der Deutschen Ingenieuren	Alman Mühendisler Birliği
Vek.	-	Vekil (Vekâlet)
WCI	World Coal Institute	Dünya Kömür Enstitüsü
Y.	-	Yüksek
YDD	-	Yeni Dünya Düzeni
YDO	-	Yüksek Denizcilik Okulu
YO	-	Yüksek Okul(u); Yüksek Okul(lar)
YTP	-	Yeni Türkiye Partisi
ZMİS	-	Zonguldak Maden İşçileri Sendikası

